Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

វិសុទ្ធិមគ្គ-មហាដីកា

(បឋមោ ភាគោ)

គន្ថារម្ភកថា

សទ្ធម្មរំសិមាលី យោ, វិនេយ្យកមលាករេ;

វិពោធេតិ មហាមោហ-តមំ ហន្ត្វាន សព្ពសោ

ញាណាតិសយពិម្ពំ តំ, វិសុទ្ធករុណារុណំ;

វន្ទិត្វា និរុបក្លេសំ, ពុទ្ធាទិច្ចំ មហោទយំ

លោកាលោកករំ ធម្មំ, គុណរំសិសមុជ្ជលំ;

អរិយសង្ឃញ្ច សម្បុណ្ណំ, វិសុទ្ធកមលាករំ

វន្ទនាជនិតំ បុញ្ញំ, ឥតិ យំ រតនត្តយេ;

ហតន្តរាយោ សព្ពត្ថ, ហុត្វាហំ តស្ស តេជសា

សម្បន្នសីលាធារេន, ធីមតា សុចិវុត្តិនា;

អជ្ឈេសិតោ ទាឋានាគត្ថេរេន ថិរចេតសា

ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩁᩥᨲᩮᩣ ᨽᩣᩈᩮᩣ, ᨿᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨽᨲ᩠ᨲᩁᩥ;

ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᨶᩮᩈᩥ ᨠᩁᩩᨱᩣᩈᨾᩩᩔᩣᩉᩥᨲᨾᩣᨶᩈᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩣ ᩋᨵᩥᨣᨾᩪᨸᩣᨿᩮᩣ, ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨽᨿᨾᩃᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ;

ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨸᨴᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ᪨

ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᩈᩴᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨶᩥᨸᩩᨱᨲ᩠ᨳᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ;

ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩣᩈᩦᨶᩴ, ᩈᨾᨿᩴ ᩋᩅᩥᩃᩮᩣᨾᨿᩴ᪨

ᨲᩔ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩴ, ᨠᨳᩣᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᨶᩣᨠᩩᩃᩴ;

ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨶᨿᩣᨶᩩᨣᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ᪨

ᩍᨲᩥ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶᩔ, ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᩴ;

ᩅᩥᨽᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩴ, ᨶᩥᩈᩣᨾᨿᨳ ᩈᩣᨵᩅᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨶᩥᨴᩣᨶᩣᨴᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪨ ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᨴᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨶᩥᨴᩣᨶᩣᨴᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᨾᩩᨡᩮᨶ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᩩᩴ “ᩈᩦᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨽᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨴᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ ᩈᩮᩣᨵᨶᩣ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩮᨲᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨸᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩉᩥ ᨠᩣᨧᨲ᩠ᨲ ᨣᩥᩁᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᩮᩈᨶᩣᨿ ᨶᩥᨴᩣᨶᨸᨿᩮᩣᨩᨶᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩴ, ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩈᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩴ , ᩈᩦᩃᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨸᨴᨲ᩠ᨳᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩣ, ᨠᩥᩴ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩈᩮᩣᨵᨶᩣ, ᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠᨳᩣᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨠᨳᩣ ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨠᨳᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩣᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᨲᩔᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩈᩣᩈᨶᩔ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩅᩥᨽᩣᩅᨶᨲᩮᩣ, ᨠᨿᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨧᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩣᨿᩅᩥᨶᨿᨶᨲᩮᩣ, ᩏᨸᩁᩥ ᩅᩥᨧᩮᨱ᩠ᨱᨲᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨾᩉᩮᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ឧត្តាហ – កស្មា បនាយំ ចិរុទ្ធិយក្កកឆា ចត្តុប្បត្តិកា អារទ្ធា, ត សត្តុទោាយតាប្បត្តិកាតិ? ចុច្ចទេ – ចិរុំ អរំចល្លាតាឌីកាចទោា៍ ឞុយក្កុលចិលិរិតឹអាគេឃា ចិឃ ហិ ឌីឈតិកាឃាឌីតំ តាយំ ចិរុំ រំចល្លាតា, ត បកទេលត្តទំ ចា អកិឌឲ្យាចតារឞុយតាចតារាឌី ចិឃ៍ តារំទេឃច បត ឞុយក្កុលចិលិរិតឹអាឌីតំ ចិទេសរក្ខតា៍ ទេតទេតចាហ "យទេឡ្យចិរុទ្ធិយទេក្កា"តិអាឌិ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍កត្ថារយ្កកឆា; យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍កត្ថារយ្កកឆា; រំ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៍កត្ថារយ្កកឆា; អ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៍កត្ថារយ្កកឆា)៍ អឆ ចា ទេឆាយតាប្បត្តិកាបិ ចាយំ កឆា ត ចត្តុប្បត្តិកាចាតិ ឥដ្ឋត្ថា៍ សាសទេត ហិ ចត្តុកិត្តតំ ត ទេលិទេក ចិឃ ទេកចលំ ទេហាតិ, សាសតសយ្យត្តិកិត្តតត្តា បត សត្តុ អចិបរឹតឆយ្យទេយតាកាចចិកាចទេតត សត្តុក្យាលរំកិត្តតំ ក្លសិក្កត្តទេយច បចត្តតិ៍ តឆា ហិ ចក្លតិ "ឧត្តាចតា តិទេស្សា សិក្លា"តិអាឌិ៍ ទេសាតាបត្តាឌីកាចស្ស ច កាទេលត្តិ ឧត្តុ ហិ អាឌិ-សទេទ្ធុត សត្តារកាគាកាយិអតាកាយិទេតា ចិឃ សទេត្តាបិ អទេហទេត្តា សក្កឃត្តិ ចិកាកស្ស អត្ថុដ្ឋត្តា៍ ទេតត តិល្លាយិ ទេពាឌិរត្តាតំ តិទេត្តាឆកាកិឃា ឞីលិគេឃា ត្តុឆ "ឞីទេល បតិដ្ឋាឃា"តិអាឌិចទេតត សក្កហិតាតិ ឥដ្ឋត្ថា៍ តិល្លាយិ ហិ ទេតរំ ចទិយកទេច ចិទេសរទេតា រំសារកឃិក្លលំ, ឃឆាសកំ ឞីទេល បតិដ្ឋាឃ សយឆចិបស្សតំ ក្លស្សក្កាទេបត្តា តល្យាឌៃចិឌៃតបឌិបត្តិ ច សយាតាតិ៍ អឆ ចា "ទេសា ត្តុយំ ចិឌៃទេឃ ឌៃ"ត្តិ សាឆាទេលចទេតត សាតិរយំ, តិទេតិរឃត្បា តល្យាឌៃចិឌៃតំ កហិតំ៍ តត្តុ យំ តិទេតិរយំ សចាសតប្យហាតតាឃ៍ ទេតត សត្តុ បហាតសយ្យគា កិត្តិតា ទេហាតិ, តត្តិយិត្តា ឆាលាសយ្យគា ឆ៍ តគ្មុកទេឃត តាតត្តទិកតាឃ អាត្មុកាចសយ្យគាគេឃាបឹតិ៍ ឧចយិ ទេឆាយតាប្បត្តិកាយំ កឆាតិ ទេចឌីតត្ថា៍ អឆ ចា ទេឆាយតាប្បត្តិកា ឧចាយំ កឆាតិ ឥដ្ឋត្ថំ, "សត្តាឆទេយ្យុ អប្យឌីហតឆាលាចាទេរា"តិអាឌិតា សត្តុ ទេឆាយតំ បុទេក្លត្តា រំចល្លាតាឃ អារទ្ធត្តា៍ សា បតាយំ ឃស្មា បុច្ឆត្តស្ស អត្ថាសឃាត្មុទ្ធបំ ញ្យាកទេលាសយត្តុតាឃ ចិកាចតចទេសត បចត្តិតា, អាចិល្លាទេត្យាតំ អាចទិឃស្ស ឃឌីឌំ រំចទេល្លាតត្តាឆយ្យាត្មុក្វលំ រំចល្លាតារយ្កុ សត្តុ អកិត្តុចតំ៍ តស្មា ត្តុយិតា កាទេលាត ឧចទេយត្តុ ទេឆាយតា បចត្តិតាតិ៍ ទេឆាយតាកាទេស្ស ចុច្ចយាតស្ស កាទេលំ ក្លទ្ធទេត្តាត បឆយំ ចិស្សឌ្ឍតកាឆំ តិក្លបិត្តា តស្សា តិគាតទេចាគតាយុទេលត បុច្ឆាកាឆំ រទ្ធបទេតា ច អត្តុទេតា ច គទេស្សត្តា តស្សា បុច្ឆាឃ អចិបរឹតញ្យាកទេលាសយត្តុកាចាចទេឌាតតំ កកចទេតា ទេឆាយតំ បុទេក្លត្តា ឃឆាឌិទេប្យតឆយ្យរំចល្លាតា កតា៍ ទេតតាហ "ឞីទេល បតិដ្ឋាឃា"តិអាឌិ៍ តត្តុ កាឆាឃ អទេត្តា បរទេតា អាចិ កចិស្សតិ៍

ត្តុតីតិអាឌីស្វ ត្តុតីតិ អយំ ត្តុតិ-សទេទ្ធា ទេហត្វ បរិទេយាបតាឌិបគត្តុចិបរិឃាឃបកាទាចឆាទេលតិគស្សតាឌិអទេតកត្តុប្យទេកគេគា៍ តឆា ទេហទេ "ទ្យប្យតីតិ ទេលា, កិក្លទេច, តស្មា 'ទ្បប'ត្តិ ចុច្ចតី"តិអាឌីស្វ (រំ៍ តិ៍ ១៍លិ៨) ទេហត្វយិ អ្យាកទេតា៍ "តស្មាតិហ ទេយ, កិក្លទេច, ឆយ្យគាឃាគា កចឆ, យា អាយិសគាឃាគា៍ អត្តិ ទេយ តុទេយ្យ អត្មុកយ្យា 'កិត្តិ ទេយ សាចកា ឆយ្យគាឃាគា កទេចយ្យ, ទេតា អាយិសគាឃាគា"តិអាឌីស្វ (យ៍ តិ៍ ១៍ ១៨) បរិទេយាបទេត៍ "ត្តុតិ ចា ត្តុតិ ឧចទ្ធបិ តច្ឆុកីតចាឌិតចិប្បកគស្សតា បឌិចិទេតា"តិអាឌីស្វ (ឌី៍ តិ៍ ១៍១៨លិ) អាឌិអទេត្តុ៍ "យាកល្តិទេឃាតិ តស្ស ព្រាហ្មលាស្ស សង្ខា សយញ្ញា បញ្ញត្តិ ទេចាហាទេរា តាយំ តាយកយ្យំ តាយទេឆយ្យ តិទ្ធុត្តិ ញ្យញ្ជតំ អកិលិទេបា"តិអាឌីស្វ (យហាតិ៍ លិ១, លិ៥) បគត្តុចិបរិឃាទេយ៍ "ត្តុតិ ទេលា, កិក្លទេច, សប្យឌីកទេឃា ឆាទេលា, អប្យឌីកទេឃា បល្តិទេតា៍ ទំសាបទ្ធុទេចា ឆាទេលា, អត្មុបទ្ធុទេចា បល្តិទេតា៍ ទំសាបសទេក្កា ឆាទេលា, អត្មុបសទេក្កា បល្តិទេតា"តិអាឌីស្វ (យ៍ តិ៍ ១៍១១៣) បកាទេរ៍ "អត្តិ ត្តុគប្យច្ចឃា ឌទាយទេលាត្តិ ត្តុតិ បុទេដ្ឋត សតា, អាតត្ថ, អត្តីតិស្ស ចចតីយំ, កិបច្ចឃា ឌទាយទេលាត្តិ ត្តុតិ ទេច ចទេគយ្យ, ឌាតិបច្ចឃា ឌទាយទេលាត្តិ ត្តុច្ចស្ស ចចតីយ"ត្តិអាឌីស្វ (ឌី៍ តិ៍ ១៍៨១) អចឆាទេលា, សត្តិដ្ឋាទេតតិ អទេត្តុ៍ "អត្តីតិ ទេលា, កច្ចាត, អឃទេយទេកា អទេត្តា, តត្តីតិ ទេលា, កច្ចាត,

អយំ ទុតិយោ អត្ថោ”តិអាទីសុ (សំ· និ· ១·៨៥; ១·២០) និទស្សនេ· ឥធាបិ និទស្សនេ ទដ្ឋព្វោ, បការេតិបិ វត្តុំ វដ្ដតេវ· បធានោ បន ឥតិ-សទ្ទោ បរិសមាបនេ ទដ្ឋព្វោ· ហីតិ អវធារណេ· ឥទន្តិ អាសន្នបច្ចក្ខវចនំ យថាធិកតស្ស វុត្តបទស្ស អភិមុខីករណតោ·

វុត្តន្តិ អយំ វុត្ត-សទ្ទោ សឧបសគ្គោ, អនុបសគ្គោ ច វបនវាបសមីករណកេសោហារណជីវិតវុត្តិបមុត្តភាវបាវចនបវត្តិតអជ្ឈេនកថនាទីសុ ទិស្សតិ· តថា ហិ អយំ –

“ការេវា តស្ស បជាយន្តិ, ខេត្តេ វុត្តំ វិរូហតិ;

វុត្តានំ ផលមស្នាតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតី”តិ –

អាទីសុ (ជា· ១·១១·១៥) វបនេ អាគតោ· “នោ ច ខោ បដិវុត្ត”ន្តិអាទីសុ (បារា· ១៨៥) អដ្ឋកថាទីហិ វាបសមីករណេ· “កាបដិកោ មាណវោ ទហរោ វុត្តសិរោ”តិអាទីសុ (ម· និ· ២·៤២៦) កេសោហារណេ· “បន្នលោមោ បរទត្តវុត្តោ មិគភូតេន ចេតសា វិហរាមី”តិអាទីសុ (ចូឡវ· ៣៣២) ជីវិតវុត្តិយំ· “សេយ្យថាបិ នាម បណ្ឌុបលាសោ ពន្ធនា បវុត្តោ អភព្វោ ហរិតត្ថាយា”តិអាទីសុ (ម· និ· ២·៣៩; បារា· ៩២; បាចិ· ៦៦៦; មហាវ· ១២៩) ពន្ធនតោ បមុត្តភាវេ· “យេសមិទំ ឯតរហិ បោរាណំ មន្តបទំ គីតំ បវុត្តំ សមិហិត”ន្តិអាទីសុ (ទី· និ· ១·២៨៥; ម· និ· ២·៤២៧; មហាវ· ៣០០) បាវចនភាវេន បវត្តិតេ· លោកេ បន “វុត្តោ គុណោ វុត្តា បារាយណា”តិអាទីសុ អជ្ឈេនេ· “វុត្តំ ខោ បនេតំ ភគវតា ‘ធម្មទាយាទា មេ, ភិក្ខវេ, ភវថ, មា អាមិសទាយាទា’”តិអាទីសុ (ម· និ· ១·៣០) កថនេ· ឥធាបិ កថនេ ឯវ ទដ្ឋព្វោ· តស្មា “ឥតិ ហិ ឯវមេវ ឥទំ វុត្តំ ទេសិត”ន្តិ យថានិក្ខិត្តំ គាថំ ទេសិតភាវេន និទស្សេតិ· តស្សា ច ទេសិតាការំ អវធារេតិ·

កស្មាតិ ហេតុបុច្ឆានិស្សក្កំ· បនាតិ វចនាលង្ការមត្តំ· ឧភយេនាបិ ការណំ បុច្ឆតិ· ឥតីតិ យថាវុត្តំ សុត្តបទំ បច្ចាមសតិ· វុត្តន្តិ បុច្ឆានិមិត្តំ· តទត្ថស្ស អត្តនោ ពុទ្ធិយំ វិបរិវត្តមានតំ ឧបាទាយ “ឥទ”ន្តិ វត្វា បុន ភគវតា ភាសិតាការំ សន្ធាយ “ឯត”ន្តិ វុត្តំ· សកលេន បនានេន វចនេន ទេសនាយ និទានំ ទស្សិតំ ហោតិ· បរតោ តស្សា ទេសកទេសកាលបដិគ្គាហកេ វិភាវេតុំ “ភគវតា កិរា”តិអាទិ វុត្តំ· តត្ថ កិរាតិ អនុស្សវនត្ថេ និបាតោ· តេន វុច្ចមានស្សត្ថស្ស អត្ត អត្ត សុយ្យមានតំ ទីបេតិ· ទត្តិការេកតិ ទត្តិយា ឯកស្មិំ កោដ្ឋាសេ, មជ្ឈិមយាមេតិ អធិប្បាយោ· វេស្សវណោ មហារាជា បិយ អបរាជិតាយមានេយ្យត្តា អញ្ញតរោ· ទេវោ ឯវ ទេវបុត្តោ· សំសយបរិច្ឆេទត្ថំ វិចិកិច្ឆាសល្លសមុទ្ធរណត្ថំ បុច្ឆតិ យោជនា· “សំសយបរិច្ឆេទត្ថ”ន្តិ ច ឥមិនា បញ្ហាសុ បុច្ឆាសុ អយំ វិមតិច្ឆេទនាបុច្ឆាតិ ទស្សេតិ· យេន អត្តនោ តណ្ហា “ជដា”តិ វុត្តា, តមេវ អត្ថំ ទស្សេតុំ “ជាលិនិយា”តិអាទិ វុត្តំ· សា ហិ អដ្ឋសតតណ្ហាវិចរិតប្បភេទា អត្តនោ អវយវភូតោ ឯវ ជាលោ ឯតិស្សា អត្ថីតិ “ជាលិនី”តិ វុច្ចតិ·

ឥទានិស្សា ជដាការេន បវត្តិំ ទស្សេតុំ “សា ហី”តិអាទិ វុត្តំ· តត្ថ រូបាទីសុ អារម្មណេសូតិ តស្សា បវត្តិដ្ឋានមាហ,

ຣູປີນີລ຺ທັມມາຣັມມະນະຈິຕ຺ຕຸປ຺ປາທສ຺ສ ຕສ຺ມິງ ພວສ຺ສ ອນາຄເຕ ເຫຕຸປຣິຍາເຍນາຕິ ຄະຕາທີ ຣູປາວຈເຣ ຄະຕາທີ ຍາວ ອຣູປາວຈເຣ ຄະຕາທີ

ອຣູປາວຈເຣ ຄະຕາທີ ຍາວ ຣູປາວຈເຣຕິ ເອວັ ເຫຕຸ, ໂຍປິ ຈ ປຈ຺ຈຍເຍນ ເຈຕນາກ຺ກເມນ ເຈຕ຺ຕ ເຫຕຸປຣິຍາຕາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕີ ຄະຕາທີ

ກາມພເວ ຄະຕາທີ ຣູປພເວ ຄະຕາທີ ອຣູປພເວ ຄະຕາທີ ຈາ ອຣູປພເວ...ເປ... ຄະຕາທີ ກາມພເວຕິ ເອວເມຕ຺ຕ ເຫຕຸປຣິຍາເຍນ ປຈ຺ຈິ

ເວທິຕພ຺ພາ ສພ຺ພສຕ຺ຕານັ ລເລ ລເລ ກິຊ຺ຊນສກາຈຕ຺ຕາ ອປຣາປຣຸປ຺ປຕ຺ຕິ ເອຕ຺ຕ ນິມິຕ຺ຕກຕ຺ຕິ ອາຫ “ປຸນປ຺ປຸນັ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນເຕາ”ຕິ.

“ນິມິຕ຺ຕນເຍນາ”ຕິ ຕິນັ ເຍນ ສພ຺ພເສກ ຄະຕີ ຈິຍາຕິ ຄະຕີຕິ ຄະຕີຕສ຺ມາ ອຸປຍຸປເຍຍ຺ຍາຕາ, ຕັນສ຺ສາ ອຍັ ເຫຕຸ ອເຕ຺ຖາ – ຍຖາ

ຄາລິເກາ ເຈຕິຍຄຸຍ຺ຍສ຺ສ ສາລາ, ເກາສສ຺ສາຍາເຄເຍາ ຈ ອຕ຺ຕກາ ອຕ຺ຕເກາ ອຈຍເຈຫີ ນິມິຕ຺ຕີຕາ ຈິຕ຺ຕາ “ຄະຕີ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເອວັ ຕສ຺ມາປິ

ນິມິຕ຺ຕນກາເຈຕາຕິ, “ນິມິຕ຺ຕີຕເນາ”ຕິ ຈາ ປີເຖາ, ອຕ຺ຕກາຈ ອຕ຺ຕເກາ ນິມິຕ຺ຕີຕກາເຈຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ ອຍັ ຫິ ຕສ຺ມາ ເກາສການິປິ ຈິຍ

ອຕ຺ຕກາຈ ອຕ຺ຕາກຍ຺ຍິ ນິມິຕ຺ຕີ ປຈ຺ຈຕິ. ເຕນາຫ ກຖາ “ຣູປຕສ຺ມາ ເລີເກ ປີຍຣູປັ ສາຕຣູປັ, ເອເຕ຺ຖສາ ຕສ຺ມາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ເອຕ຺ຕ

ນິວິສມານາ ນິວິສຕີ”ຕິອາທີ (ທີ. ນິ. ໒.໓໐໐; ມ. ນິ. ໑.ປ໙; ວິພ. ໒໐໓). ພ຺ພເຍ ສຕ຺ຕາ “ຍຍ ພ຺ພນ”ຕ຺ຕິ ປຣິຄ຺ຄຫິຕັ ຈຕ຺ຕ ອຕ຺ຕກິຕ຺ຕີເສນັ

ຍພ຺ພາຍາຕາ ອຕ຺ຕຕ຺ຕິຍັ ຄເຣາຕ຺ຕິ. ອຕ຺ຕຕ຺ຕເຣຕ຺ຖາ ຈ ອເຕ຺ຕາສເຕ຺ຖາຕິ ສກປຣິກ຺ຂາເຣ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານາປິ ຕສ຺ມາ “ອເຕ຺ຕາຄະຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ປພ຺ພາຊິຕສ຺ສ

ປຕ຺ຕານີ, ຄຫເຖສ຺ສ ຫຕ຺ຖິອາທີ ສກປຣິກ຺ຂາເຣາ.

“ອຕ຺ຕາ”ຕິ ກຈຕິ ເອຕ຺ຕ ອພິຍາເຣາຕິ ອຕ຺ຕກາເຣາ, ອຸປາທານກ຺ຂນ຺ທປຍ຺ຈກັ. ສພ຺ພຕ຺ຕີ ເຄຫັ ຍຍ ອຕ຺ຕກາເຣາ ສຸຕ຺ເຕາ, ອສ຺ສກສ຺ສ ຈິຍ ຍຍ

ອຕ຺ຕກາເຣາ ກເຈຍ຺ຍາຕິ ຈາ ອາທີຕາ ສກອຕ຺ຕກາຈາທີສຸ ຕສ຺ມາຍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານາການເຣາ ເວທິຕພ຺ພາ. ອຕ຺ຕເຕາ ຈກ຺ຂາທີນິ ອຊ຺ຊຕ຺ຕິກາຍຕນານິ.

ອຕ຺ຕເຕາ, ປເຣສັ ຣູປາທີນິ ພາຫິຣາຍຕນານິ. ປເຣສັ ສພ຺ພານິ ຈາ, ສປເຣສຕ຺ຕິປຣິຍາປນ຺ນານິ ຈາ ຈກ຺ຂາທີນິ ອຊ຺ຊຕ຺ຕິກາຍຕນານິ. ຕຖາ

ຣູປາທີນິ ພາຫິຣາຍຕນານິ. ປຣິຕ຺ຕຍຫຄ຺ຄຕພເວສຸ ປຈ຺ຈຕ຺ຕິຍາປິ ຕສ຺ມາຍ ອເຕ຺ຕາຄະຕີພາຫິຄະຕີກາເຣາ ເວທິຕພ຺ພາ. ກາມພເວ ຫິ ກສ຺ສຈິປິ

ກິເລສສ຺ສ ອວິກ຺ຂມ຺ພິຕຕ຺ຕາ ຄນ຺ທຸປິ ອວິຍຸເຕ຺ຕາ ອຊ຺ຊຕ຺ຕຄ຺ຄຫນສ຺ສ ວິເສສປຍ຺ຈເຍາຕິ “ອຊ຺ຊຕ຺ຕັ, ອເຕ຺ຕາ”ຕິ ຈ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຕພ຺ພິປຣິຍາເຍາ

ຣູປາຣູປພເວ “ພາຫິຣ຺ທາ, ພາຫີ”ຕິ ຈ. ເຕນາຫ ກຖາ “ອຊ຺ຊຕ຺ຕສັເຍາຊເນາ ປຸຄ຺ຄເລີ, ພາຫິຣ຺ທາສັເຍາຊເນາ ປຸຄ຺ຄເລີ”ຕິ (ອ. ນິ. ໒.໓໗).

ຈິສຍເກເຄຕ, ປຈ຺ຈຕ຺ຕິອາກາເຣເກເຄຕ ຈ ອເຕກເກຄກິຕ຺ຕຍ຺ຍິ ຕສ຺ມາຄະຕີກາຈສາຍເວພ຺ພາຕ ເອກຕ຺ຕີ ຄເຫຕ຺ວາ “ຕາຍ ເອວັ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານາຍ

ຄະຕີຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕັ. ສາ ປນ “ປຄາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕສຕ຺ຕສຕ຺ຕານປຣິຍາປນ຺ນາ ເອວ ຫຸຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນັ ຕັ ຄເຣຕ຺ຕີ ຈິຕ຺ຕຕ຺ຕີ ປຈ຺ຈຕ຺ຕີຕິ ອາຫ “ຄະຕີຍ ຄະຕີຕາ

ປຄາ”ຕິ. ຕຖາ ຫິ ປເຣຍຕ຺ວເຕາ ຍນີປິ ອຈຍຈຍ຺ຕິເຣເຣກາຕ ສຍຸຄາເຍາ ກຕ຺ວາ, ເອກເຄເສາ ປນ ສຍຸຄາເຍາ ກາຍ ກ ເທາຕີຕິ

ອຈຍຈເຕາ ສຍຸຄາຍັ ກິຕ຺ຕັ ຄຕ຺ວາ ອຸປຍຸປເຍຍ຺ຍ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ຍຖາ ກາຍເຈຍ຺ຍຄະຕີນີຫີ...ເປ... ນິມິຕ຺ຕີຕາ”ຕິ ອາຫ. ພ຺ພຍັ ຄຕ຺ຕີ ສພ຺ພເຕ຺ຖາ

ຕີສຸ ຄາຕູສຸ ເອກຍ຺ຍິ ອເສເສຕ຺ວາ ນິມິຕ຺ຕເຕຕ ເຕຄາຕຸກັ ຄເຣຕ຺ວາ ຕີຕັ. ເຕຕສ຺ສາ ຍທາຈິສຍຕັ, ຈິຄຕສ຺ສ ຈ ສຸທ຺ທກ຺ກກາຈຍາຫ

“ຈິຄເຣຕຸ ເກາ ສຍເຕ຺ຕາ”ຕິ ພ຺ພຍິຕາ “ຈິຄເຣຍ”ຕິ ປທັ ສຕ຺ຕິອຕ຺ຕັ, ຕ ຈິສິອາທີອຕ຺ຕຕ຺ຕີ ຄເສ຺ສຕິ.

ເອວັ “ອເຕ຺ຕາຄະຕີ”ຕິອາທີຕາ ປຸເຣ຺ທາ ປນ ອສ຺ສ ເຄຈປຸຕ຺ຕສ຺ສ ພ຺ພຍັ ກາຊຍາຫາຕິ ສພ຺ພເຕ຺ຖາ “ເອທີເສາຈ ພ຺ພຍັ ປຕັຍ຺ຍາຈິສ຺ສເຊ຺ຊຍ຺ຍາ”ຕິ ສເຕ຺ຕາຣັ

ຄຸຫເຕາ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ສພ຺ພຊເຍຸສຸ ອປ຺ປຄິຫຕຄາຫາຫຈາເຣາ”ຕິອາທີຍາຫ. ຕຕ຺ຕ ສພ຺ພຊເຍຸສູຕິ ອຕີຕານີເກຄກິເຕ຺ຖສຸ ສເຕ຺ຖສຸ ເຄາຍ຺ຍຊເຍຸສຸ.

ອປ຺ປຄິຫຕຄາຫາຫຈາເຣາຕິ ອກຈເສສເຄາຍ຺ຍາຈເຣາປ຺ປຫາເຣຕ ກິສ຺ສຄ຺ຄຈາເຣຕ຺ຕາ ກຈິຫຕຄາຫປຈ຺ຈຕ຺ຕິເກາ. ເອເຕກ ຕີສຸ ຄາເລສຸ

ອປ຺ປຄິຫຕຄາຫຕາຈິກາຈເຣຕ ອາທີເຕາ ຕິລ຺ລ ອາເຈລິຄຊຍຸາຕິ ຄຫເຫເຕຈ ຕເຄຄລຄ຺ຂຫຕາຍ ຕຄຈິຕາກາຈເຕາ ຈ ກກຈເຕາ

សេសានេចលិកធម្មានម្បិ ពហិតការេចា ចេជិតេន្តា ជិន្តត្តិ ពាយព្យាលាឌីហិ ពិញ្ញអត្តិ លញ្ញអត្តិ, តេស្ ចា ឋិហន្តិ, ឋិឌយសមត្តាតេយាកេត បច្ចត្តិកេ ឋិនេឌត្ញំ ព្ចន្តិ, ព្ចស្សុរិយធតាឌិសក្កានេកាតក្កហលំ, ញំញំអត្តាត្យសាសតញ្ញ ពនេរាត្តា ចេចាហន្តិ,

ប្ញុញ្ញាតិសយយោកាត្រកាចប្បត្តាយ ឌ្រតិយា ខេាតត្តិ, យធាឆិបេ្យតញ្ញ ឋិសយំ អប្បឌិឈានេតត ពន្ធត្តិ, យធិឌ្ឋិតតិប្បានេត ច សេក្កាត្តិតិ ផេចាˋ អឆ ចា ផេចតឹយា ញំញំញ្ញសតតិត្តរលាត្តិកេហិ សរលំ បរាយលាត្តិ ពយតឹយា, អកិត្តចតឹយា ចា,

សេាកាឋិសេសេយាកេត ពយតឹយាតិ ចា ផេចាˋ តេ តិឋិធា – សម្ញុតិផេចា ក្ញបបត្តិផេចា ឋិសុទ្ធិផេចាតិˋ ករចា បត តិរតិសយាយ អកិញ្ញាពិញ្ញអាយ ក្ញត្តយេហិ ជិន្ត្រព្រាហ្មអរិយឋិហារេហិ សបរសត្តាតកាតបញ្ញឋិឆយារឋិឌយិន្ធាតិប្បត្តិយា

ឋិត្តិស្សុរិយសត្តធតាឌិសម្មាបឌិបត្តិ អចេច្ចបសាឌសក្ការេកាតក្កហលាសក្លាតេត, ធម្មសកាចប្ញក្កលញ្ញាសយាត្រូបរិត្យសាសតឹសក្លាតេត ច ចេចាហារាតិសយេត បរយាយ បញ្ញាសរឹរប្បកាសក្លាតាយ ឌ្រតិយា, អតញ្ញាសាធារលាយ ខាកាលសរឹរកតិយា,

យារឋិឌយសត្ត្ញសត្តញ្ញាក្យលាបរហិតតិប្បានេតស្ អប្បឌិហតាយ សត្តិយា ច សយត្កាកតត្តា សផេចកេត លេរិកេត “សរលា”ត្តិ ពយតឹយតោ, អកិត្តចតឹយតោ, កត្តិចសេត ពយតឹយតោ ច សេត្ត តេ ផេច តេហិ ព្យលាហិ អកិក្យឃ្យ ឋិតត្តា តេសំ ផេចាតំ សេឌ្ឌ្រា ក្ញត្តយោ ផេចេចាតិ ផេចផេចាˋ សត្តផេចហិ ប្ញឌឹយតនេរា ផេចេចាតិ ចា, ឋិសុទ្ធិផេចកាចស្ស ចា សត្តញ្ញាក្យលាលក្កានស្ស ចា អធិកតត្តា អសេត្តាសំ ផេចាតំ អតិសយេត ផេចេចាតិ ផេចផេចាˋ

អបរិយាលាស្ លេរិកធាត្ស្ អបរិយាលាតំ សក្កាតំ, យហាព្រាហ្មាតញ្ញ ក្យលាកិកចតតោ អធិកោ អតិសយោ អតិរេកតនេរា ចា សេក្កា ព្រាហ្មា ចាតិ សក្កាតំ អតិសេក្កា ព្រាហ្មាតំ អតិព្រាហ្មាˋ ខាកាលប្បហាតធេសតាឋិសេសេស្ សផេចកេ លេរិកេ ពេតចិ អចិក្កលក្ខឹយឌ្ឍាតតាយ ក្យតោតិបិ ក្ញព្រក្ខាកាចតោ ចត្យហិ ចេសារេជ្ជេហិ ឋិសារេធោតិ ចត្យចេសារេជ្ជឋិសារេធោˋ យំ សន្ធាយ ឌ្យត្តំ “សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស តេ បឌិខាតតោ ព្ចេយ ធម្មា អតកិសម្ពុទ្ធាតិ តត្រ ចត យំ សយលោ ចា...បេ... ចេសារេជ្ជប្បត្តោ ឋិហរាមី”តិ (យˋ តិˋ ១ˋ១៣០; អˋ តិˋ ៣ˋប័)ˋ

ធាតាធាតខាកាលាឌីហិ ឥសហិ ខាកាលពលេហិ សយត្កាកតត្តា ឥសពលធនេរាˋ យំ សន្ធាយ ឌ្យត្តំ “ព្ចធ តធាកតោ ធាតញ្ញ ធាតតោ, អឌ្ឍាតញ្ញ អឌ្ឍាតតោ យធាក្ញតំ បខាតាតី”តិអាឌិ (អˋ តិˋ ១០ˋ១១; ឋិកˋ ប័០៥)ˋ យំ កិញ្ញិ តោយ្យំ តាយ, តត្ត សត្តេត្តច អតាចឌខាកាលតាយ អតាចរលខាកេលាˋ តញ្ញ សត្ត សយត្តតោ សត្តាកាតោ ហត្តតលេ អាយលកំ ឋិយ បច្ចក្ខតោ ឥស្សតសយត្តត ខាកាលចក្ខតា សយត្កាកតត្តា សយត្តចក្ខ្យ, សត្តញ្ញ្យតិ អត្ថោˋ ព្ចេយហិ បត ឌ្វឹហិ បេធហិ បន្ធិយាតិ ឥត្ថ អសាធារលខាកាលាតិ ពហិតាតិˋ កាព្យចត្តតាឌីហិ ពារេលាហិ ករចាˋ យំ បតេត្ត ចត្តត្តំ, ញំ បនេតា ញ្យន្ធាត្រស្សតិតិដេ្ឌស (ឋិសុទ្ធិˋ ១ˋ១១១ អាធយោ) ឋិត្តារេតា អាកមិស្សតិˋ

៤ត្ត ច “សត្តធម្មេស្ អប្បឌិហតខាកាលចារេរា”តិ ព្ចមិតា តិយន្ធារ្យញ្ញហាតំ ប្ញន្ធាតំ ករចតោ ញ្យាករលសមត្តតាយ ឥស្សិតាយ កំ ផេចតាតម្បិ ប្ញន្ធំ ញ្យាកាតំ សយតេត្តា ករចាតិ អាសក្កាយ តត្តិចត្តតត្តំ “ផេចផេចា”តិ ឌ្យត្តំˋ ផេចាតំ អតិផេចា សេក្កា ផេចាតមិតេ្ឌា ផេចតាតំ បញ្ញាឋិស្សជ្ជតិ, “តតោ ព្ចមស្ស កោ ឋិសេសោ”តិ ឋិតេត្តត្តាតំ តត្តិចត្តតត្តំ “សក្កាតំ អតិសេក្កា”តិ ឌ្យត្តំˋ សេក្កាតបិ ប្ញន្ធិតមត្តំ សតក្កយារាធយោ ព្រាហ្មានេតា ឋិស្សជ្ជន្តិ, “តតោ ព្ចមស្ស កោ អតិសយោ”តិ ឋិតេត្តត្តាតំ តត្តិចត្តតត្តំ “ព្រាហ្មាតំ អតិព្រាហ្មា”តិ ឌ្យត្តំˋ អយំ ចស្ស ឋិសេសោ ចត្យចេសារេជ្ជឥសពលខាកាលេហិ បរិគេតោ ខាតតាតិ ឥស្សតត្តំ “ចត្យ...បេ... ធនេរា”តិ ឌ្យត្តំˋ ព្ចមាតិ ច ខាកាលាតិ ព្ចមស្ស

ពាលព្វយស្ស អធិកមេត នវេហច និទ្ទាតិតិ ឥស្សតព្វ “អតាចរលពាវេលា នយត្តចក្ខ”តិ ចុត្តំ តឃិជ ពាលព្វយំ

បុព្ពាពាលនម្ពុទ្ធបចយនិទ្ទាយ កក្កេកាវតាយ និទ្ទត្តិ ឥវស្សេត្តា “កកចា”តិ អវចាចាតិំ ទុចវេយវតវំ បកាតំ កហវលា បវឃាឌតំ,

អត្តុបុត្តិ ច វេចឌិតព្ពាំ ឃំ បវេតតំ បដ្ឋិយំ អតាចរលពាលំ នព្ពាព្ពាតព្ពាលត្តិ ពាលព្វយំ, តំ អត្តវេតា អកិត្តំ ទុកមេយច ហិ តំ ពាលំ

ចិនឃបចត្តិយុវេលត អវេព្ពាហិ អនាគារលកាចឥស្សតព្វ ទ្ធិគា កត្វា ចុត្តំ អតចវេនវនពួតាវពួតវយុតិឆយុរយុលតាយ នព្ពាព្ពាតព្ពាលំ,

តត្វាចរលាកាចវេតា តិស្សក្កធារយុបិកាយ “អតាចរលពាលា”ត្តិបិ ចុត្តំ ឃំ បវេតត្វ ចត្តត្តំ, តំ បរវេតា ពុទ្ធាត្រុស្សតិតិវេទ្ធេរ (ចិរុទ្ធិំ ១ំ ១១៦ អាគវេឃា) ចក្ខាយំ

១ំ យហវេត្ត និលក្ខត្តាឌិវេក ទុនិ កវេចនិតិ យវេហនិ, កកចាំ វេតត យវេហនិតាំ ចណ្ហយវេត្តាតិ ចិចរវេត្តា ចិត្វាវេរវេត្តាំ ឃឆាក្ចតត្តិ

អចិបនិតំ និលិឌិវេកឥតត្តិ និលនយាធិបព្ពាឌិចិកាកំ ហុទ្រុល្លកត្តិ អដ្ឋក្ខលចដ្ឋិវេតត តចវេយត លវេលត លទ្ធព្ពាតត្វា ហុដ្ឋ ទ្រុល្លកំ

និលិឌិនដ្ឋហត្តិ និលិឌិក្ខត្ថតួឃនដ្ឋហំ អទិឃយវេក្កា ហិ តិហិ លវេត្តហិ នដ្ឋហិវេតា នបុវេឥនត្វា តកទំ ចិឃ រវេដ្ឋត, ត តវេឃា លត្តា

អទិឃយវេក្កត តិបុវេឥនត្វាំ ចុត្តវេញ្ញុំ “ត វេលា, អាចុវេនា ចិនាល, អទិវេឃត អដ្ឋក្កិវេកត យវេក្កត តវេឃា លត្តា នដ្ឋហិតា; តិហិ ច វេលា, អាចុវេនា ចិនាល, លវេត្តហិ អទិវេឃា អដ្ឋក្កិវេកា យវេក្កា នដ្ឋហិវេតា”តិ (យំ តិំ ១ំ៣៩១)ំ កិវេលនវេចាវេរហិ អបរិបត្តិឃតាយ វេលយំ

អត្តព្វយបរិចដ្ឋតវេតា, យាឃាឌិកាយចក្ខាឌិបុហាតវេតា ច ក្ដុំ នវេព្ពានំ នកិវេលនឆយុតំ យារលចវេនត កយតវេតា បចត្តតវេតា,

តិព្ពាតស្ស យក្កតវេតា, តិព្ពាតត្តិវេកហិ យក្កិតព្ពវេតា ច យក្កំ ចិរុទ្ធិឃាតិ តិព្ពាតាយ, ចិរុទ្ធិកាចាយ ចា, អវហត្វាឃាតិ អវេត្វាំ

ឃឆាក្ចតំ អឌាតត្តាតិ ទុចំ និលចិរុទ្ធិអាឌិចិរុទ្ធិបវេយុរាយ អធិកត្តវេព្ពា ទុចរុវេបិ ទុចំកិច្ចវេកា ទុចយវេត្វាតិ ឃាឆាចវេតា អតចញ្ញត្តាំ

នកលនំកិវេលនវេតា, នំនារវេតា ច ហុទ្ធិំ ចិយុត្តិំ កាវេយត្តិ បវេតត្តិតិ ហុទ្ធិកាយាំ អបិ-នវេទ្ធា នម្ពុចវេតាំ វេតត ត វេកចលំ និលយវេត្តត

បរិតុដ្ឋា, អឆ វេលា ចិរុទ្ធិកាយាបិ នយាតាតិ ឥវស្សតិំ ព្ពឆាតិ ព្ពយហ្វិ នានវេតាំ កាចតាយ ឃុត្តបឃុត្តតាយ វេឃាកិវេតា ចាឃយត្តាបិ

ចិរុទ្ធិំ ក្ដុទ្ធិស្ស បវេឃាកំ បរក្ខយំ កវេរាត្តាបិ ក្ដុបិឃស្ស អតធិកតត្វា ចិរុទ្ធិ តាធិកច្ឆត្តិតិ វេឃាឌតាំ វេតនត្តិ វេឃាកិតំ កាយច្ឆាឃំ

ចិរុទ្ធិយវេក្កា នយត្តកទ្ធកត្វា នចតឆារលបរិចឃាឌិបរុតាតំ នវេព្ពានយុំ បិវេយាដ្ឋកវេរា, វេឃាកិតំ បត នាតិនឃំ បវេយាឥវេហត្វតិ អាហ

“វេតនំ បិវេយាដ្ឋករល”ត្តិំ ពាហិរកតិកាយត្តុរលទ្ធិហិ អនយុស្សតាយ ហុដ្ឋ ចិរុទ្ធចិតិច្ឆយត្វា ហុចិរុទ្ធចិតិច្ឆយំ យហាចិហារចានិតត្តិ

អត្តវេតា អបស្សឃក្ចតំ តិកាឃំ ឥវស្សតិ ំ វេឥនតាតឃតិស្សិតត្តិ ឆយុនំចណ្ហតាតឃនត្តិស្សិតំ ទុត្វ ច “វេតនំ បិវេយាដ្ឋករល”ត្តិអាឌិតា

នព្ពានំកិវេលនយលចិរុទ្ធតាយ ចិរុទ្ធិំ តិព្ពាតំ បវេតត្តាតំ វេឃាកិតំ ទុកំវេនត តកាចហត្វា បិវេយាដ្ឋកវេរា ពាលព្វត្តវេរហិ នយុាបដិបវេត្តហិ

អធិដ្ឋិតត្វា ហុដ្ឋ នយុា ចិរុទ្ធចិតិច្ឆវេឃា យហាចិហារចានិតំ កឆាយវេក្កាតិ ឥវស្សតិំ នក្ខច្ឆំ វេយ កានវេតា នក្ខច្ឆំ តិនាយឃឆាតិ

វេឃាវេឌតព្ពាំ

ទុត្វ ច “ព្ពយិស្សា ឥាតិ កាឆាឃា”តិ ព្ពយិតា ចិរុទ្ធិយក្កកានតស្ស តិស្សឃំ, “កឆិតាយ យវេហនិតា”តិ ព្ពយិតា តស្ស បយាលកាចំ, “ឃឆាក្ចតំ អត្តំ និលិឌិវេកឥត”ត្តិ ព្ពយិតា អចិបនិតបិល្ហត្តំ, “ហុទ្រុល្លកំ...វេប... វេឃាកិវេតា”តិ ព្ពយិតា តិយិត្តំ, “វេតនំ បិវេយាដ្ឋករល”ត្តិ ព្ពយិតា បវេឃាឌតំ, “ចណ្ហយវេត្តា អត្តំ, ហុចិរុទ្ធចិតិច្ឆយំ យហាចិហារចានិតំ វេឥនតាតឃតិស្សិតំ, នក្ខច្ឆ”ត្តិ ច ព្ពយិតា ករលបុកាទំ ឥវស្សត្វា

“ចិសុទ្ធិកាយា សទ្ធោបិ, តិសាយមឆ សាឆចោ”តិ ឰយិភា ឋត្ថ សក្កច្ចសចទេត សាឆុឌទេត តិឃោទេឌតិ។ សាឆុក៌ សចតបឋិឍន្ថា ហិ សាសតសយ្យត្តិ។

១៎ ចចតត្ថចិកាចទេត បទេចឌិតចិសុទ្ធិយក្កសាយឡាត្ថស្ស ចិសុទ្ធិយក្កគឆា ចុច្ចយាតា អកិទ្ទុចិ ឱប្បាទេឌតីតិ បឌត្ថទោតា ចិសុទ្ធិយក្កំ ចិការចេតុំ “ឋត្ថ ចិសុទ្ធិ”តិអាឌិ អារទ្ធំ។ ឋត្ថ ឋត្ថាតិ ឃឌិងំ “ចិសុទ្ធិយក្កំ ការិស្ស”ន្តិ ឲត្ថ ចិសុទ្ធិយក្កបឌំ ចុត្តំ, ឋត្ថ៎ សទ្ធាយលចិទទិហិតត្តិ សទ្ធោហិ ទាកាឌិយទេលហិ, សទ្ធោហិ ឆំកិទេលសយទេលហិ ច ចិទទិហិតំ ចិចិត្តំ។ ឋទោតា ឲច អច្ចត្ថបរិសុទ្ធំ, សទ្ធោភា សទ្ធោឆា ច ចិសុទ្ធន្តិ អទោ្ថ។ ឃឆាចុត្តំ ចិសុទ្ធិ យក្កតិ គទេចសតិ អឌិគច្ឆតិ ឲទោតាតិ ចិសុទ្ធិយក្កោ។ ទោតាហ “យក្កោតិ អឌិគម្ឫបិយោ ចុច្ចតី”តិ។ ចិសុទ្ធិយក្កោតិ ច តិប្បទិឃាទេឃត ទេលោក្យត្តទយក្កោ ទេចឌិតទ្ធោ, ឋត្ថុបិឃត្តា បត ឞុទ្ធាភាកាយក្កោ, ឋត្តិស្សយោ គឆាបឍទ្ធោ ច ឋឆា ចុច្ចតិ។

ភ្នាឃំ ចិសុទ្ធិយក្កោ សត្ថាទា ឌេសតាចិលិសទោតា, ទេចទេតឃ្យុឡ្ហាសយទោតា ច តាតាតទេឃហិ ឌេសិទោតា, ទោតុ អឃទេយកោ តទោឃា គហិទោតាតិ ឌស្សេតុំ “ទោសា បតាឃ”ត្តិអាឌិ អារទ្ធំ។ ឋត្ថ គត្ថឌីតិ គិម្ចិច្ចិ សុទត្តា ចិបស្សតាយត្តចទេសទេតចាតិ អចឆាទទេលាត សយចំ តិចទេត្តតិ។ ទោសា ហិ ឋស្សា បឌិទេឃាគី, ត ឞីលាឌិ។ យត្ត-សទេគ្គត ច ចិទេសសតិចត្តិអទេត្ថត សចិទេសំ សយាឌិ តិចទេត្តតិ។ ទោសា ឱបចាទប្បតាទេភទោ ចិបស្សតាឃាតិកស្ស ឌេសតាតិ គត្វា ត សយាឌិយត្តំ។ ត ហិ ឍលំគសយាឌិ ចិតា ចិបស្សតា សម្ភចតិ។ ចិបស្សតាតិ ច ឋិចិឆាបិ អតុបស្សតា ទេចឌិតទ្ធោ, ត អតិច្ចាតុបស្សតាច។ ត ហិ អតិច្ចឌស្សតយទេត្តត សច្ចាកិសយទោឃា សម្ភចតិ។ ឃំ បត កាឆាឃំ អតិច្ចលក្ខណទេស្សច គហណំ គតំ, ឋំ ឃស្ស ឋទេឌច សុទ្ធឋទំ បិគងំ ហុត្វា ឱបឌ្ធាតិ, ឋាឌិសស្ស ចទេសត។ ទោសាបិ ហិ ឰឋទំ លក្ខណទ្វឃំ ចិក្ខឋឋទំ គត្វា សម្មិត្វា ចិទេសសំ អឌិគច្ឆតិ, ត អតិច្ចលក្ខណទេយច។

សទ្ធោ សង្ខាទាតិ សទ្ធោ ទោក្ខយកសង្ខាទា, ទោ ហិ សម្មសតីឃា។ អតិច្ចាតិ ត តិច្ចា អទ្ធុចា ឰត្តទា ឍណភង្គុទាតិ។ បញ្ញាឃាតិ ចិបស្សតាបញ្ញាឃ។ បស្សតិ សម្មសតិ។ អឆ បច្ឆា ឱឌឃទ្ធាឃឆាណាឌីតំ ឱប្បត្តិឃា ឱត្តទកាលំ តិព្វិន្ទតិ ចុទេក្ខតិ ឋស្មិំទេឃច អតិច្ចាការទោតា ឌិទេដ្ឋ “សទ្ធោ សង្ខាទា”តិ ចុទេត្ត ទោក្ខយទេក ឍន្ធបញ្ចកសង្ខាទេត ចុទេក្ខ តិព្វិន្ទតិ តិព្វិឌាឆាណំ បឌិលភតិ។ ឲស យទេក្កា ចិសុទ្ធិឃាតិ ឲស តិព្វិឌាតុបស្សតាសង្ខាទោតា ចិទាកាឌីតំ ការទេណក្ខទោតា តិព្វាតស្ស អឌិគម្ឫបិយោ។

ឍសាតបញ្ញាចទេសតាតិ សយចចិបស្សតាចទេសត។ ឍសាតត្តិ ទេចត្ថ ចិបស្សតាឃ បិឌគក្ខតំ ឍសាតំ អឌិទេប្បតំ។ ឃមីត្វា ឃស្មិំ ឞុក្កទេល។ ឍសាតច្ចា បញ្ញា ចាតិ ឲត្ថាឃទោ្ថ – ទោយា ឞុក្កទេលា ឍសាតំ បិឌគំ គត្វា ចិបស្សតំ បដ្ឋទេបត្វា ឋំ ឱស្សុក្កាទេបតិ។ ស ទេច តិព្វាតសត្តិទេកាតិ ទោសា ឡាត្តំ តិព្វាតស្ស សមីទេប ឲកត្តទោតា តិព្វាតំ អឌិគច្ឆតីតិ។

គម្ភីត្តិ យក្កទេចតភា។ សា ហិ អបចឃកាយិតាឃ សត្តាតំ សុទ្ធិ អាចហតិ។ ចិឌ្ឍាតិ សម្មាឌិដ្ឋិ។ ឞីលត្តិ សម្មាចាចាគម្មត្តា។ ឌីចិតម្បត្តយត្តិ សម្មាអាឌីទេចា។ ឆទេម្មាតិ អចទេសសា ចត្តាទោ អរិឃយក្កធម្មា។ អឆ ចា គម្ភីត្តិ សម្មាគម្មត្តស្ស គហណំ។ “ឃា ចាចុទេសា ចិសាឍ, សម្មាឌិដ្ឋិ, ទោឃា ច សម្មាសក្កទេប្បា, ឰទេយ ឆម្មា បញ្ញាក្ខន្ធេ សក្កហិតា”តិ (យ៎ តិ៎ ១៖៣៩១) ចចតទោតា។ ចិឌ្ឍាតិ សម្មាឌិដ្ឋិសម្មាសក្កប្បាតំ គហណំ។

ធម្មោតិ សមាធិ “ឯវំធម្មា តេ ភគវន្តោ អហេសុ”ន្តិអាទីសុ (ទី· និ· ៣·១៤៣) វិយ· តគ្គហណេន ច “យោ ចាវុសោ វិសាខ, សម្មាវាយាមោ, យា ច សម្មាសតិ, យោ ច សម្មាសមាធិ, ឥមេ ធម្មា សមាធិក្ខន្ធេ សង្គហិតា”តិ វចនតោ សម្មាវាយាមសតីនម្បិ គហណំ ទដ្ឋព្វំ· សីលន្តិ សម្មាវាចាទីនំ· ជីវិតមុត្តមន្តិ ឯវរូបស្ស អរិយបុគ្គលស្ស ជីវិតំ ឧត្តមំ ជីវិតន្តិ ឯវមេត្ថ អដ្ឋង្គិកោ អរិយមគ្គោ វុត្តោតិ វេទិតព្វោ·

សីលាទិវសេនាតិ សីលសមាធិបញ្ញាវីរិយវសេន· សព្វទាតិ សមាទានតោ បភុតិ សព្វកាលំ· សីលសម្បន្នោតិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលសម្បទាយ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ· បញ្ញវាតិ លោកិយលោកុត្តរាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតោ· សុសមាហិតោតិ តំសម្បយុត្តេន សមាធិនា សុដ្ឋុ សមាហិតោ· អារទ្ធវីរិយោតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ, កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ បគ្គហិតវីរិយោ· បហិតត្តោតិ និព្វានំ បតិបេសិតត្តតាយ កាយេ ច ជីវិតេ ច និរបេក្ខចិត្តោ· ឱឃន្តិ កាមោឃាទិចតុព្វិធម្បិ ឱឃំ, សំសារមហោឃមេវ វា·

ឯកាយនោតិ ឯកមគ្គោ· មគ្គបរិយាយោ ហិ ឯត្ថ អយន-សទ្ទោ, តស្មា ឯកមគ្គោ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ, ន ទ្វេធាបថភូតោតិ អត្ថោ· ឯកំ វា និព្វានំ អយតិ គច្ឆតីតិ ឯកាយនោ, ឯកេន វា គណសង្គណិកំ បហាយ វិវេកដ្ឋេន អយិតព្វោ បដិបជ្ជិតព្វោតិ ឯកាយនោ, អយន្តិ តេនាតិ វា អយនោ, ឯកស្ស សេដ្ឋស្ស ភគវតោ អយនោតិ ឯកាយនោ, តេន ឧប្បាទិតត្តា, ឯកស្មិំ វា ឥមស្មិំយេវ ធម្មវិនយេ អយនោតិ ឯកាយនោ· សត្តានំ វិសុទ្ធិយាតិ រាគាទីហិ មលេហិ, អភិជ្ឈាវិសមលោភាទីហិ ឧបក្កិលេសេហិ ច សត្តានំ វិសុទ្ធត្ថាយ វិសុជ្ឈនត្ថាយ· យទិទន្តិ និបាតោ, យេ ឥមេតិ អត្ថោ· បុព្វេ សទ្ទលក្ខណេន មគ្គេន ច មគ្គោតិ វុត្តស្សេវ កាយាទិវិសយភេទេន ចតុព្វិធត្តា “ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា”តិ វុត្តំ· សម្មប្បធានាទីសូតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន អប្បមាទាភិរតិអាទីនំ សង្គហោ វេទិតព្វោ· អប្បមាទាភិរតិអាទិវសេនាបិ ហិ ពហូនិ វិសុទ្ធិមគ្គា ទេសិតា· យថាហ –

“អប្បមាទរតោ ភិក្ខុ, បមាទេ ភយទស្សិ វា;

អភព្វោ បរិហានាយ, និព្វានស្សេវ សន្តិកេ”តិ· (ធ· ប· ៣២);

៖·តត្រាតិ តស្សំ កថាយំ· ឧបរិ វុច្ចមានា កថាយ វិត្ថារសំវណ្ណនា និទ្ទេសបដិនិទ្ទេសដ្ឋានិយា, ឥតោ សង្ខិត្តតរា អត្ថវណ្ណនា ឧទ្ទេសដ្ឋានិយាតិ អាហ “អយំ សង្ខេបវណ្ណនា”តិ· យថាឧទ្ទិដ្ឋស្ស ហិ អត្ថស្ស និទ្ទេសបដិនិទ្ទេសា សុករា, សុពោធា ច ហោន្តីតិ· សីលេ បតិដ្ឋាយាតិ ឯត្ថ សីលេតិ កុសលសីលេ· យទិបិ “កតមេ ច, ថបតិ, អកុសលា សីលា”តិអាទីសុ អកុសលា ធម្មាបិ សីលន្តិ អាគតា· វុច្ចមានាយ បន ចិត្តបញ្ញាភាវនាយ អធិដ្ឋានយោគ្យតាយ កិរិយសីលានម្បិ អសម្ភវោ, កុតោ ឥតរេសន្តិ កុសលសីលមេវ អធិប្បេតំ· សីលំ បរិបូរយមានោតិអាទីសុ បរិបូរយមានោតិ បរិបាលេន្តោ, បរិវឌ្ឍេន្តោ ច, សព្វាការេហិ សំវរេន្តោ , អវីតិក្កមន្តោ វាតិ អត្ថោ· តថាភូតោ ហិ តំ អធិដ្ឋហន្តោ តត្ថ បតិដ្ឋិតោ នាម ហោតិ· “សីលេ”តិ ហិ ឥទំ អាធារេ ភុម្មំ· បតិដ្ឋាយាតិ ទុវិធា បតិដ្ឋា និស្សយូបនិស្សយភេទតោ· តត្ថ ឧបនិស្សយបតិដ្ឋា លោកិយា, ឥតរា លោកុត្តរា អភិន្ទិត្វា គហណេ· ភិន្ទិត្វា បន គហណេ យថា

លោកិយចិត្តុប្បាទេសុ សហជាតានំ, បុរិមបច្ឆិមានញ្ច វសេន និស្សយូបនិស្សយបតិដ្ឋា សម្ភវតិ, ឯវំ លោកុត្តរេសុ ហេដ្ឋិមមគ្គផលសីលវសេន ឧបនិស្សយបតិដ្ឋាបិ សម្ភវតិ។ “បតិដ្ឋាយា”តិ ច បទស្ស យថា ឧបនិស្សយបតិដ្ឋា អធិប្បេតា, តថា “សទ្ធំ ឧបនិស្សាយា”តិអាទីសុ (បដ្ឋា។ ១.១.៤២៣) វិយ បុរិមកាលកិរិយាវសេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ តេនាហ “បុព្ពេវ ខោ បនស្ស កាយកម្មំ វចីកម្មំ អាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតី”តិ (ម។ និ។ ៣.៤៣១)។ យថា បន និស្សយបតិដ្ឋា អធិប្បេតា, តថា “ចក្ខុញ្ច បដិច្ច”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១.២០៤; ៣.៤២១; សំ។ និ។ ៤.៦០) វិយ សមានកាលកិរិយាវសេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ សម្មាវាចាទយោ ហិ អត្តនា សម្បយុត្តានំ សម្មាទិដ្ឋិអាទីនំ សហជាតវសេនេវ និស្សយបច្ចយា ហោន្តីតិ។

នរោតិ នេតីតិ នរោ, បុរិសោ។ យថា ហិ បឋមបកតិភូតោ សត្តោ, ឥតរាយ បកតិយា សេដ្ឋដ្ឋេន បុរិ ឧច្ចេ ឋានេ សេតិ បវត្តតីតិ “បុរិសោ”តិ វុច្ចតិ, ឯវំ នយនដ្ឋេន “នរោ”តិ វុច្ចតិ។ បុត្តភាតុភូតោបិ ហិ បុគ្គលោ មាតុជេដ្ឋភគិនីនំ នេតុដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ, បគេវ ឥតរោ ឥតរាសំ។ នរេន យោគតោ, នរស្ស អយន្តិ វា នារី, ឥត្ថី។ សាបិ ចេត្ថ កាមំ តណ្ហាជដាវិជដនសមត្ថតា អត្ថិ, បធានេន ច បន សត្តំ ទស្សេន្តោ “នរោ”តិ អាហ យថា “សត្ថា ទេវមនុស្សាន”ន្តិ (ទី។ និ។ ១.១៥៧, ២៥៥)។ អដ្ឋកថាយំ បន អធិការេន បុគ្គលបរិយាយោ អយន្តិ ទស្សេតុំ “នរោតិ សត្តោ”តិ វុត្តំ។ សបញ្ញោតិ វិបាកភូតាយ សហ បញ្ញាយ បវត្តតីតិ សបញ្ញោ។ តាយ ហិ អាទិតោ បដ្ឋាយ សន្តានវសេន ពាហុល្លំ បវត្តមានាយ អយំ សត្តោ សវិសេសំ “សបញ្ញោ”តិ វត្តព្ពតំ អរហតិ។ វិបាកបញ្ញាបិ ហិ សន្តានវិសេសេន ភាវនាបញ្ញុប្បត្តិយា ឧបនិស្សយោ ហោតិ អហេតុកទ្វិហេតុកានំ តទភាវតោ។ សម្បជញ្ញសង្ខាតាយ ច តំតំកិច្ចការិកាយ បញ្ញាយ វសេន “សបញ្ញោ”តិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ អដ្ឋកថាយំ បន និបក-សទ្ទេន បារិហារិកបញ្ញា គហិតាតិ វិបាកបញ្ញាវសេនេវេត្ថ អត្ថោ វុត្តោ។ កម្មជតិហេតុកបដិសន្ធិបញ្ញាយាតិ កម្មជាយ តិហេតុកបដិសន្ធិយំ បញ្ញាយាតិ ឯវំ តិហេតុក-សទ្ទោ បដិសន្ធិ-សទ្ទេន សម្ពន្ធិតព្ពោ, ន បញ្ញា-សទ្ទេន។ ន ហិ បញ្ញា តិហេតុកា អត្ថិ។ បដិសន្ធិតោ បភុតិ បវត្តមានា បញ្ញា “បដិសន្ធិយំ បញ្ញា”តិ វុត្តា តំមូលកត្តា, ន បដិសន្ធិក្ខណេ បវត្តា ឯវ។

ចិត្តេតិ អារម្មណំ ឧបនិជ្ឈាយតីតិ ចិត្តំ, សមាធិ។ សោ ហិ សាតិសយំ ឧបនិជ្ឈានកិច្ចោ។ ន ហិ វិតក្កាទយោ វិនា សមាធិនា តមត្ថំ សាធេន្តិ, សមាធិ បន តេហិ វិនាបិ សាធេតីតិ។ បគុណពលវភាវាបាទនេន បច្ចយេហិ ចិតំ, តថា សន្តានំ ចិនោតីតិបិ ចិត្តំ, សមាធិ។ បដិយញ្ញាតាទិវសេន ចិត្តវិចិត្តតាយ, ឥទ្ធិវិធាទិចិត្តករណេន ច សមាធិ ចិត្តន្តិ វិនាបិ បរោបទេសេនស្ស ចិត្តបរិយាយោ លព្ភតេវ។ អដ្ឋកថាយំ បន ចិត្ត-សទ្ទោ វិញ្ញាណេ និរុឡ្ហោតិ កត្វា វុត្តំ “ចិត្តសីសេន ហេត្ថ សមាធិ និទ្ទិដ្ឋោ”តិ។ យថាសកំ បការេហិ ជានាតីតិ បញ្ញា។ សា យទិបិ កុសលាទិភេទតោ ពហុវិធា, “ភាវយ”ន្តិ បន វចនតោ ភាវេតព្ពា ឥធាធិប្បេតាតិ តំ ទស្សេតុំ “វិបស្សន”ន្តិ វុត្តំ។ “ភាវយ”ន្តិ ច ឥទំ បច្ចេកំ យោជេតព្ពំ “ចិត្តញ្ច ភាវយំ, បញ្ញញ្ច ភាវយ”ន្តិ។ តយិទំ ទ្វយំ កិំ លោកិយំ, ឧទាហុ លោកុត្តរន្តិ? លោកុត្តរន្តិ ទដ្ឋព្ពំ ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសតោ។ តំ ហិ ភាវយមានោ អរិយមគ្គក្ខណេ តណ្ហាជដំ សមុច្ឆេទវសេន វិជដេតីតិ វុច្ចតិ, ន លោកិយំ។ នានន្តរិយភាវេន បនេត្ថ លោកិយាបិ គហិតាវ ហោន្តិ លោកិយសមថវិបស្សនាយ វិនា តទភាវតោ។ សមថយានិកស្ស ហិ ឧបចារប្បនាប្បភេទំ សមាធិំ ឥតរស្ស ខណិកសមាធិំ, ឧភយេសម្បិ វិមោក្ខមុខត្តយំ វិនា ន កទាចិបិ លោកុត្តរាធិគមោ សម្ភវតិ។ តេនាហ “សមាធិញ្ចេវ វិបស្សនញ្ច ភាវយមានោ”តិ។ តត្ថ យថា លោកិយា សមថវិបស្សនា អធិប្បេតា, តថា “ភាវយ”ន្តិ បទំ

ការចតាកិរិយាយ ហេតុការចកេចតំ, ការចតាហេតូតិ អត្ថោ. តំការចតាហេតុកា ហិ ចិឌឌតកិរិយាតិ. ឃថា បត លោកុត្តរា អឆិបេយ្យតា,

តថា លោកិយ វត្តយាតការចតិទ្ធេសោ. តត្រឃការចតាសយកាលេយេច ហិ តព្យាឌបចិឌឌតំ.

“អាតាបី តិបកោ”តិ ឥទំ ឃថាវុត្តការចតាយ ឧបការកធម្មកិត្តនំ. កម្មដ្ឋានំ អនុយុញ្ជន្តស្ស ហិ ចិរិយំ សតិ សម្បជញ្ញន្តិ ឥមេ តយោ

ធម្មា ពហុបការា. ចិរិយូបត្ថម្ភេន ហិ កម្មដ្ឋានំ សតិសម្បជញ្ញានុបាលិតំ ន បរិបតតិ, ឧបរិ ច ចិសេសំ អាចហតិ. បតិដ្ឋាសិទ្ធិយា ចេត្ថ

សទ្ធាសិទ្ធិ, សទ្ធូបតិស្សយត្តា សីលស្ស, ចិរិយាទិសិទ្ធិយា ច. ន ហិ សទ្ធេយ្យចត្ថុំ អសទ្ទហន្តស្ស ឃថាវុត្តចិរិយាទយោ សម្ភវន្តិ, តថា

សមាធិបិ. ឃថា ហិ ហេតុការចេតា ចិរិយាទីហិ សទ្ធាសិទ្ធិ, ឯចំ ផលការចេតា តេហិ សមាធិសិទ្ធិ. ចិរិយាទីសុ ហិ សម្បជ្ជមានេសុ សមាធិ

សម្បន្នោច ហោតិ អសមាហិតស្ស តទការចេតា. កថំ បនេត្ថ សតិសិទ្ធិ? តិបកគ្គហណេតា. ពិក្ខចិសទការចប្បត្តា ហិ សតិ “នេបក្ក”ន្តិ

ចុច្ចតិ. ឃថាហ “បរមេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ”តិ. អដ្ឋកថាយំ បន “នេបក្កំ បញ្ញា”តិ អឃមេត្ថ ទស្សិតោ. តគ្គហណេនេច

សតិបិ គហិតាច ហោតិ. ន ហិ សតិចិរហិតា បញ្ញា អត្ថីតិ. អបរេ បន “សបញ្ញោ”តិ ឥមិនាច បារិហារិកបញ្ញាបិ គហិតាតិ “តិបកោ”តិ

បទស្ស “សតោ”តិ អត្ថំ ចទន្តិ. ឃទិបិ កិលេសានំ បហានំ អាតាបនំ, តំ សម្មាទិដ្ឋិអាទីនម្បិ អតេ្ថច. អាតប្បសទ្ទោ ចិយ បន

អាតាបសទ្ទោ ចិរិយេឃេច តិរុឡ្ហោតិ អាហ “អាតាបីតិ ចិរិយចា”តិ. អថ ចា បដិបក្ខប្បហានេ សម្បយុត្តធម្មានំ អព្ភុស្សហនចសេន

បចត្តមានស្ស ចិរិយស្ស សាតិសយំ តទាតាបនន្តិ ចិរិយេឃេច តថា ចុច្ចតិ, ន អញ្ញេ ធម្មា. អាតាបីតិ ចាឃមីការោ បសំសាយ,

អតិសយស្ស ចា ទីបកោ. ចិរិយចាតិ ចា-សទ្ទោបិ តទត្ថោ ឯច ទដ្ឋព្វោ. តេន សម្មប្បធានសមង្គិតា ចុត្តា ហោតិ. តេនាហ

“កិលេសានំ អាតាបនបរិតាបនេទ្ធេនា”តិ. អាតាបនគ្គហណេន ចេត្ថ អារម្ភធាតុមាហ អាទិតោ ចិរិយារម្ភោតិ កត្វា,

បរិតាបនគ្គហណេន តិក្កមបរក្កមធាតុយោ សព្ពសោ បដិបក្ខតោ តិក្ខន្តតំ, ឧបរូបរិ ចិសេសប្បត្តិញ្ច ឧបាទាយ. តិបយតិ ចិសោធេតិ

បដិបក្ខំ, តតោ ចា អត្តានំ តិបាតិ រក្ខតីតិ តិបកោ, សម្បជានោ. កម្មដ្ឋានស្ស បរិហរណេ តិយុត្តាតិ បារិហារិកា.

អភិក្កមាទីសុ សត្តាកិច្ចានិ សាត្ថកសម្បជញ្ញាទិចសេន បរិច្ឆិជ្ជ នេតីតិ សត្តកិច្ចបរិណាយិកា. កម្មដ្ឋានស្ស ចា ឧគ្គហោ បរិបុច្ឆា

ការចតារម្ភោ យតសិការចិធិ, តត្ថ ច សក្កច្ចការិតា សាតច្ចការិតា សប្បាយការិតា តិមិត្តកុសលតា បហិតត្តតា អន្តរាអសង្កោចោ

ឥត្ថ្រិយសំចរបដិបិទតា ចិរិយសមតាបិទតំ ចិរិយសមតាយោជនន្តិ ឯចមាទីនំ សង្គហោ កិច្ចានំ បរិណាយិកា សត្តកិច្ចបរិណាយិកា. ខយំ

ឥក្ខតីតិ តិក្ខូតិ សរទាររណេតា តិក្ខលក្ខណកចេនេន បដិបត្តិយាច តិក្ខុការចោ, ន តិក្ខកត្តុបទរទាទិការចេនាតិ ទស្សេតិ. ឯចំ ហិ

កតកិច្ចានំ សាយលោទាទីនំ, បដិបន្នានន្ត្រា អបត្តាទិតានម្បិ សង្គហោ កតោ ហោតិ. ឥទ បន បដិបជ្ជនកចសេន អត្ថោ ទេទិតព្វោ.

តិក្ខូតិ បិបកេ អក្សេល ទសេមូតិ ចា តិក្ខូ. សោ ឥមំ ចិឌឌយេតិ យោ នេទា សប្បញ្ញោ សីលេ បតិដ្ឋាយ អាតាបី តិបកោ ចិត្តំ បញ្ញញ្ច

ការចយន្តិ ចុត្តោ, សោ តិក្ខូ ឥមំ តព្យាឌចំ ចិឌឌយេតិ សម្ពន្ធោ. ឥទានិ តម្បិ ចិឌឌតំ ទេចត្ថុរាព្អចិឌឌនេន ឧបមេត្វា ទស្សេតុំ កាថាយ

ឃថាចុត្តេ សីលាទិធម្មេ “ឥមិតា ច សីលេនា”តិអាទិនា បច្ចាមសតិ. តត្ថ ឃស្មា យោកាចចរសន្តានកតា តាតាកក្ខលិកា ឥស្សុកា

សីលាទិធម្មា កាថាយ កហិតា, តស្មា តេ ឯកច្ចំ កហេត្វា “ឆហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ”តិ អាហ. ន ហិ តេ ឆ ធម្មា ឯកក្ខិំ សន្តានេ ឯកក្ខិំ

ខណេ លព្ភន្តិ. ឃស្មា ច បុក្កលាធិដ្ឋានេន កាថា ការិតា, តស្មា បុក្កលាធិដ្ឋានេយេច ឧបមំ ទស្សេន្តោ “សេឃ្យថាបិ តាម

បុរិសោ”តិអាទិមាហ. តត្ថ បុថិវិយន្តិ បុថុ តិសិតំ, អតិចិយ តិថិលន្តិ អត្ថោ. សត្ថស្ស តិសានសិលាយំ តិសិតតរការចការណំ, ពាហុពលេន

ᩅᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩪᨷᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᩁᩪᨷᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᩍᩈᩮᩔᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨲᩥᨾᩥᨲᩴ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩉᩮᨲᩩᨠ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩈᨾᩣᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᩣ. ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ “ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪃.᪕; ᪄.᪙᪙; ᪕.᪁᪀᪗᪁; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪄᪀; ᨾᩥ. ᨷ. ᪂.᪁.᪁᪄). ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᩣᨵᨶᩔ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᩅᩥᨩᨭᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᨩᨭᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ.

ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᨠᩣᨾᩦᨶᩥᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᩉᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨿ ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨩᨭᩴ ᩅᩥᨩᨭᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ. ᩅᩥᨩᨭᨶᩴ ᨷᨶ᩠ᨲ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᨷᩉᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᩃᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ. ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨶᩩᨷᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨶᨦ᩠ᨣᩣ ᨧ ᩈᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨶᨦ᩠ᨣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨦ᩠ᨣᩣ ᨧᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩣ, ᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ.

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᨶᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨠᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣ. ᨷᩩᨶ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩔᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩴ, ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩣ ᨣᩩᨱᩣ ᨿᩔ ᩈᩮᩣ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩔ ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨠᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨷᩩᩁᩥᨾᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥᩔ ᩈᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨣᩥᨶᩣ. ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩈᨲᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩅᩦᩁᩥᨿᨲᩣᨿ ᩈᩣᨲᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨶᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩈᩮᨶ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩥᨲᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᨠᩣᩁᩮᩣ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᩔ ᨧ ᩋᨷᩁᩮᩣᩉᩔ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩥᨷᩔᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᨠᩣᩁᩦ, ᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᨠᩣᩁᩥᨶᩣ. ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᩮ ᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᨲᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨾᩩᨡᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

“ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨴᩔᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨲᩴ ᩅᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ. ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ. ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩈᩮᩅᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩦᩉᩥ ᩈᩣᩈᨶᩔ ᩋᩣᩈᩮᩅᨶᩣᨲᩥ ᩅᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩦᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᩈᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩣᩈᨶᩴ ᩁᩪᨷᨲᩥᩔᩮᩣ ᨩᩣᩃᩅᨠᩣᩁᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᨷᩣᨿᩴ ᩈᩮᩅᨲᩣ ᨽᩣᩅᨲᩣ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᩉᩣᨿᨠᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨴᩥᨷᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ “ᩈᩦᩃᩮ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ “ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩮ”ᨲᩥ. ᨲᩴ ᨷᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨩᨭᩣᩅᩥᨩᨭᨶᩔ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣᩅᩴ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩣ”ᨲᩥ. ᨽᩅᨣᩣᨾᩥ ᩉᩥ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᩦᩃᨾᩮᩅ, ᩅᩥᨽᩅᨣᩣᨾᩥ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ. ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨩᩮᩣᨲᨶᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮ ᩋᩅᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ. ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩩᨷᩥ.

ᩈᩦᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨽᩪᨲᩮᨶ ᩈᩦᩃᩮᨶ. ᨲᩴ ᩉᩥ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩣᨿ ᩈᩣᩈᨶᩔ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩥ, ᨶ ᨿᨾᨶᩥᨿᨾᩣᨴᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᩦᩃᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᨿᩔ ᩋᨠᩮᩣᨷ᩠ᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ. ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ, ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ. ᨲᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨹᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᨿᩔ ᩋᨠᩮᩣᨷ᩠ᨷᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᨷᩥ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩔ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨷᨭ᩠ᨮᩴ. ᩑᨲᩮᨶ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩅᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩦᩃᩔ ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩅᨩ᩠ᨩᨶᩣᨲᩥ. ᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾᩣᨵᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ. ᩋᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧᩔ ᨲᨾ᩠ᨾᩪᩃᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᨲᩩᩔᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨧᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᩴ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ, ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ”ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪂.᪁᪘᪆) ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ. ᩈᩦᩃᩔ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩣᨴᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᨠᩁᨱᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩣᩅᩉᩴ. “ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩣᩅᩉᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩈᩦᩃᩔ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨲᩣᩅ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᩣ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᩣᨷᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᨿᨳᩣ ᩉᩥᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ (ᨷᩁᩥ. ᪃᪆᪆) ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣᨶᩴ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ.

នយានិកាតិ អធិចិត្តសិក្ខាក្ខតាត នយានិកា៍ នកល់ សារត់ នក្ខេហត្វា បចត្តាយ កាចាយ អាជីបជេត អាជីបិ្យបដិបទ្ធិតន្តាស្ស សីលស្ស,

តតិយបជេត បរិយោសានេត បដិបទ្ធិតត្តាយ បញ្ញាយ កហិតត្វា យន្ទេ្យបដិបទ្ធិតន្តោ នយានិ បរិរែយបតោ ទុតិយបជេត កយ្យាតិ

“កុសលស្ស ឧបសម្បទាតិអាជីចធតតោ ហិ នយានិ សារតស្ស យន្ទេ្យ”តិ ទុត្តំ, ត កុសលសច្ចស្ស នយានិបរិយាយត្តា៍ បុត្តាបតិស្សយធតោ ហិ

នយាហិតតាជីអដ្ឋង្គនយគ្គាកេយត អភិតិហារក្កយតា នយានិស្ស ឮឌ្ទិចិធាជីក្សាលាចហត្តំ, អក្កុក្កបញ្ញាយ អធិកតាយ យធត្តំ បត្តដតិ, តំ

បរិយោសិតត្តិ បញ្ញា សារតស្សបរិយោសាតំ៍ ទេតាហ ភកចា “សិក្ខាតិសំនយ៉ធំ, កិក្ខចេ, ព្រហ្មចរិយំ ទុស្សតិ នដ្ឋានិបទោឃ្ញំ បញ្ញាត្តរំ

ចិមុត្តិសារ”ន្តិ (អ៍ តិ៍ ៤.២៤៥)៍ នកំ ចិត្តំ នចិត្តំ, នចិត្តស្ស នត្តរោ កិលេសាតំ នមុច្ឆិន្ទេតេត ចិរោធតំ នចិត្តបរិយោសាបតំ៍ ឲចំ បត

បញ្ញាកិច្ចេ យត្តកប្បត្តេ ឧត្តរិ ករណីយាកាចតោ សារតស្ស បញ្ញុត្តរតា ទេជិតន្តា៍ តាជីភាចាចហតតោតិ យាជីរោ ព្ពទេ្ទស្សុ,

លិកាជីសុ ច អតុតយាកាចតោ, តាជីរោ អតិទ្ទេស្សុ, អលិកាជីសុ ច បជីឃាកាចតោ៍ តតោ ឲច ចា យាជីរោ អតាបិធកេតស្សុ

ព្ពដ្ឋាតិទ្ទេស្សុ, តាជីរោ អាបិធកេតស្សុបីតិ តាជី៍ តស្ស ភាចេ តាជីភាចេ, តស្ស អាចហតតោ៍ ចារេតតាតិ ចាតាទេហត្យ៍ ត នយីទតីតិ

ត ចលតិ៍ ត នយិញ្ញត្តិតិ ត បត្តត្តិ, កុទោ ចលតន្តិ អធិប្បាយោ៍

តចាតិ យធា សីលិធរោយ អធិសីលសិក្ខាជីតំ បការនកា, តធា ទេចិទ្ធតាជីតំ ឧបតិស្សយស្សាតិ ទេតំ បការនតាការទ្ធបសំហារេត្វា តចា-

នេទ្ទោ៍ យស្មា សីលំ ចិបុទ្ធស្សាតំ នតិនយ្យដន្តាតលេត, កម្មស្សកតាញាណលេត ច សំកិលេសយលតោ ចិបុទ្ធស្សា បរិទុទ្ធិត្តោ កន្តតិ, តស្មា

សីលនយ្យតា សិទ្ធស្សាតា ឧបតិស្សយនយ្យត្តិកាចេត នតិតាលំ, តាណតាលត្តោ បច្ចុបដ្ឋេបតីតិ តស្សា ចិទ្ធត្តស្សុបតិស្សយតា ទេជិតន្តា

នកាកេហត្យនយ្យាធតតោ៍ នតិតេបក្កេត ហិ បុទ្ទេត្តតិចាសចិទ្ធាសិទ្ធិ, នយ្យដន្តេត នត្តាកិច្ចេស្សុ បុជិទ្ធការិតាបរិចយេត

ទុត្យបបិតតាណាតុតាត្តាយ ទុតិយចិទ្ធាសិទ្ធិ, ចិតិក្កយាកាចេត សំកិលេសបហោតនច្ចាធតោ ចិចច្ចបតិស្សយតាចរេត អន្តោ្យរយសុទ្ធិយា

តតិយចិទ្ធាសិទ្ធិ៍ បុទេតទំ សិទ្ធាតំ នយានិបញ្ញាតំ បរិទុទ្ធិ ចិតា សីលស្ស អារចក្កយតាណ្យបតិស្សយតា ស្បុក្កចិបស្សកតិលាបនេចហិ

ជីបេតត្តា៍ នយានិបញ្ញា ចិយ អកិន្នាបដិនយិក្កាតំ សីលំ ត នកាកេហត្យតិ កត្វា ទុត្តំ “ត តេតោ បទ”ន្តិ៍ “នយាហិតោ យធាក្ខតំ

បឌាតាតិ”តិ (សំ៍ តិ៍ ១.៤៥; ៤.៥៥; ទេត្តិ៍ ៤០; មិ៍ ប៍ ១.១.៨) ចធតតោ នយានិនយ្យតា លទ្ធអកិន្នាតាយ ឧបតិស្សយោ៍ បញ្ញា ចិយ

បដិនយិក្កាតំ នយានិ ត នកាកេហត្យតិ ទុត្តំ “ត តេតោ បទ”ន្តិ៍ “យោកា ចេ ឌាយតេ ក្ខរិ”តិ (ធ៍ ប៍ ១៥៧) ចធតតោ បុត្តារោកត,

កទុចារនេករការាកឡយទិល្លាក្កហបរិបុច្ឆាជីហិ ច បរិការិតា បញ្ញានយ្យត្តិ បដិនយិក្កាបទេកស្ស ឧបតិស្សយោ

បទេច្ចកេជាជីនយ្យាររេទ្ធាធិយោបិ បញ្ញានយ្យត្តិនត្តិស្សយាតិ បញ្ញាយ អតធិកត្តត្តាស្ស ចិរេរនស្ស អកាចតោ, តស្សា ច

បដិនយិក្កាបទេកស្ស ឲកន្តិកការណតោ ទេហទ្ធ ចិយ “ត តេតោ បទ”ន្តិ អចត្វា “ត អន្ទោត ការទេណតា”តិ ទុត្តំ៍

ឲត្តំ ច “សីលនយ្យត្តិញាតិស្សាយា”តិ ទុត្តត្តា យស្ស នយានិចិឌយក្កក្ខតា អតចរេរនា លទ្ធ អកិន្នា ត ព្ពដ្ឋត្តិ, តស្ស ឧក្កដ្ឋបរិទ្ធេដ្ឋចនេត ត

នយានិនយ្យតា អត្ថីតិ៍ នតិបិ ចិទ្ធាតំ អកិន្នេកធេនការេច សីលនយ្យត្តិនយុតាកតា ឲច តិស្សា ចិទ្ធា កហិតា៍ យធា ហិ

បញ្ញានយ្យត្តិនយុតាកតា ចតស្សា បដិនយិក្កា ឧបតិស្សយនយ្យត្តស្ស យក្កេតេច ព្ពដ្ឋត្តិ, យក្កក្លោ ឲច តាសំ បដិលកិតត្តាតោ, ឲចំ

សីលនយ្យត្តិនយុតាកតា តិស្សា ចិទ្ធា នយានិនយ្យត្តិនយុតាកតា ច ល អកិន្នា ឧបតិស្សយនយ្យត្តស្ស យក្កេតេច ព្ពដ្ឋត្តីតិ យក្កានិកេយតេច

តាសំ អធិកេយា ទេជិតន្តា៍ បទេច្ចកាទុទ្ធាតំ, នយ្យាសព្ពទ្ធាតត្តោ បទេច្ចកេជាជីនយ្យាររេទ្ធានិនយជិកយនជីសា ហិ ព្ពទេយសំ អភិយាតំ ព្ពទេយ

ວິເສສາຘິຄມາຕິ. ວິນຍສຸຕ຺ຕາຠິຘມ຺ເມສຸ ສມ຺ມາປຏິປຕ຺ຕິຍາ ເຕວິຊ຺ຊາທີນໍ ອຸປນິສ຺ສຍຕາປິ ຍຖາວຸຕ຺ຕວິຘິນາ ເວທິຕພ຺ພາ.

ສມ຺ປນ຺ນສີລສ຺ສ ກາຍເສວນາກາວໂຕ ສີເລນ ປຐມວິວຊ຺ຊນໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ເຍຠຸຍ຺ເຍນ ຫິ ສຕ຺ຕາ ກາມເຫຕຸ ປາຓາຕິປາຕາທິວເສນາປິ ອສຸທ຺ຘປໂຍຄາ ໂຫນ຺ຕິ. ສາຕສຸຂລ຺ລິກິໂນ ກາຍກິລມຖສ຺ສ ສມ຺ຠໂວ ຈ ນຕ຺ຖີຕິ ສມາຘິນາ ທຸຕິຍວິວຊ຺ຊນໍ ວຸຕ຺ຕໍ ສາຕສມຸຏ຺ຐານປຓີຕຣູປຜຸຏກາຍຕ຺ຕາ. ປຎ຺ຎາຍາຕິ ມຄ຺ຄປຎ຺ຎາຍ. ອຸຠນ຺ຕວິວຊ຺ເຊນ ຫິ ມຊ຺ຌິມາ ປຏິປຕ຺ຕິ ຕາຍ. ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ໂລກິຍປຎ຺ຎາວເສນປິ ອນ຺ຕທ຺ວຍວິວຊ຺ຊນໍ ວິຠາເວຕພ຺ພໍ.

ສີລໍ ຕໍສມງ຺ຄິໂນ ກາມສຸຄຕີສຸເຍວ ນິພ຺ພຕ຺ຕາປນໂຕ ຈຕູຫິ ອປາເຍຫິ ວິມຸຕ຺ຕິຍາ ກາຣຓນ຺ຕິ ອາຫ “ສີເລນ ອປາຍສມຕິກ຺ກມຸປາໂຍ ປກາສິໂຕ ໂຫຕີ”ຕິ. ນ ຫິ ປາຓາຕິປາຕາທິປຏິວິຣຕິ ທຸຄ຺ຄຕິປຣິກິເລສໍ ອາວຫຕິ. ສມາຘິ ຕໍສມງ຺ຄິໂນ ມຫຄ຺ຄຕຠູມິຍໍເຍວ ນິພ຺ພຕ຺ຕາປເນນ ສກລກາມຠວໂຕ ວິໂມເຈຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ “ສມາຘິນາ ກາມຘາຕຸສມຕິກ຺ກມຸປາໂຍ ປກາສິໂຕ ໂຫຕີ”ຕິ. ນ ຫິ ກາມາວຈຣກມ຺ມສ຺ສ ອນຸພລປ຺ປທາຍີນໍ ກາມຉ຺ຉນ຺ທາທີນໍ ວິກ຺ຂມ຺ຠກໍ ຌານໍ ກາມຘາຕຸປຣິກິເລສາວຫໍ ໂຫຕິ. ນ ເຈຕ຺ຖ ອຸປຈາຣຌ຺ຌານໍ ນິທສ຺ເສຕພ຺ພໍ, ອປ຺ປນາສມາຘິສ຺ສ ອຘິປ຺ເປຕຕ຺ຕາ. ນາປິ “ສີເລເນວ ອຕິກ຺ກມິຕພ຺ພສ຺ສ ອປາຍຠວສ຺ສ ສມາຘິນາ ອຕິກ຺ກມິຕພ຺ພຕາ”ຕິ ວຈໂນກາໂສ. ສຸຄຕິຠເວປິ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕສ຺ສ ທຸຄ຺ຄຕິສມຕິກ຺ກເມ ກາ ກຖາຕິ. ສພ຺ພຠວສມຕິກ຺ກມຸປາໂຍຕິ ກາມຠວາທີນໍ ນວນ຺ນມ຺ປິ ຠວານໍ ສມຕິກ຺ກມຸປາໂຍ. ສີລສມາຘີຫິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາປິ ຠວາ ອນຕິກ຺ກນ຺ຕາ ເອວ, ກາຣຓສ຺ສ ອປ຺ປຫີນຕ຺ຕາ. ປຎ຺ຎາຍ ປນ ຕສ຺ສ ສຸປ຺ປຫີນຕ຺ຕາ ເຕ ສມຕິກ຺ກນ຺ຕາ ເອວ.

ຕທງ຺ຄປ຺ປຫານວເສນາຕິ ທີປາໂລເກເນວ ຕມສ຺ສ ປຸຎ຺ຎກິຣິຍວຕ຺ຖຸຄເຕນ ເຕນ ເຕນ ກຸສລງ຺ເຄນ ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ອກຸສລງ຺ຄສ຺ສ ປຫານວເສນ. ສມາຘິນາ ວິກ຺ຂມ຺ຠນປ຺ປຫານວເສນາຕິ ອຸປຈາຣປ຺ປນາເຠເທນ ສມາຘິນາ ປວຕ຺ຕິນິວາຣເຓນ ຆຏປ຺ປຫາເຣເນວ ຊລຕເລ ເສວາລສ຺ສ ເຕສໍ ເຕສໍ ນີວຣຓາທິຘມ຺ມານໍ ປຫານວເສນ. ປຎ຺ຎາຍາຕິ ອຣິຍມຄ຺ຄປຎ຺ຎາຍ. ສມຸຈ຺ເຉທປ຺ປຫານວເສນາຕິ ຈຕຸນ຺ນໍ ອຣິຍມຄ຺ຄານໍ ຠາວິຕຕ຺ຕາ ຕໍຕໍມຄ຺ຄວໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕາເນ “ທິຏ຺ຐິຄຕານໍ ປຫານາຍາ”ຕິອາທິນາ (ຘ. ສ. ໒໗໗) ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ສມຸທຍປກ຺ຂິກສ຺ສ ກິເລສຄຓສ຺ສ ອຈ຺ຈນ຺ຕໍ ອປ຺ປວຕ຺ຕິສງ຺ຂາຕສມຸຈ຺ເຉທປ຺ປຫານວເສນ.

ກິເລສານໍ ວີຕິກ຺ກມປຏິປກ຺ໂຂຕິ ສໍກິເລສຘມ຺ມານໍ, ກມ຺ມກິເລສານໍ ວາ ໂຍ ກາຍວຈີທ຺ວາເຣສຸ ວີຕິກ຺ກໂມ ອຌ຺ຌາຈາໂຣ, ຕສ຺ສ ປຏິປກ຺ໂຂ ສີເລນ ປກາສິໂຕ ໂຫຕິ, ອວີຕິກ຺ກມສຠາວຕ຺ຕາ ສີລສ຺ສ. ໂອກາສາທານວເສນ ກິເລສານໍ ຈິຕ຺ເຕ ກຸສລປ຺ປວຕ຺ຕິໍ ປຣິຍາທິຍິຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐານໍ ປຣິຍຸຏ຺ຐານໍ. ຕໍ ສມາຘິ ວິກ຺ຂມ຺ເຠຕີຕິ ອາຫ “ສມາຘິນາ ປຣິຍຸຏ຺ຐານປຏິປກ຺ໂຂ ປກາສິໂຕ ໂຫຕີ”ຕິ, ສມາຘິສ຺ສ ປຣິຍຸຏ຺ຐານປ຺ປຫາຍກຕ຺ຕາ. ອປ຺ປຫີນຠາເວນ ສນ຺ຕາເນ ອນຸ ອນຸ ສຍນໂຕ ກາຣຓລາເຠ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິຣຫາ ອນຸສຍາ, ເຕ ປນ ອນຸຣູປໍ ກາຣຓໍ ລທ຺ຘາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນາຣຫາ ຖາມຄຕາ ກາມຣາຄາທໂຍ ສຕ຺ຕ ກິເລສາ ເວທິຕພ຺ພາ. ເຕ ອຣິຍມຄ຺ຄປຎ຺ຎາຍ ສພ຺ພໂສ ປຫີຍນ຺ຕີຕິ ອາຫ “ປຎ຺ຎາຍ ອນຸສຍປຏິປກ຺ໂຂ ປກາສິໂຕ ໂຫຕີ”ຕິ.

ກາຍທຸຈ຺ຈຣິຕາທິ ທຸຏ຺ຐຸ ຈຣິຕໍ, ກິເລເສຫິ ວາ ທູສິຕໍ ຈຣິຕນ຺ຕິ ທຸຈ຺ຈຣິຕໍ, ຕເທວ ຍຕ຺ຖ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ຕໍ ສນ຺ຕານໍ ສໍກິເລເສຕິ ວິພາຘຕິ, ອຸປຕາເປຕິ

ຈາຕິ ສັງກິເລໂສ, ຕສ຺ສ ວິໂສຘນໍ ສີເລນ ຕທງ຺ຄວເສນ ປຫານໍ ວີຕິກ຺ກມປຏິປກ຺ຂຕ຺ຕາ ສີລສ຺ສ. ຕຓ຺ຫາສັງກິເລສສ຺ສ ວິໂສຘນໍ ວິກ຺ຂມ຺ຠນວເສນ ປຫານໍ ປຣິຍຸຏ຺ຐານປຏິປກ຺ຂຕ຺ຕາ ສມາຘິສ຺ສ, ຕຓ຺ຫາຍ ຈສ຺ສ ອຸຊຸປຈ຺ຈຕ຺ຖິກຠາວໂຕ. ທິຏ຺ຐິສັງກິເລສສ຺ສ ວິໂສຘນໍ ສມຸຈ຺ເຉທວເສນ ປຫານໍ ອນຸສຍປຏິປກ຺ຂຕ຺ຕາ ປຎ຺ຎາຍ, ທິຏ຺ຐິຄຕານຎ຺ຫິ ອຍາຖາວຄາຫິຕໍ ຍາຖາວຄາຫິນິຍາ ປຎ຺ຎາຍ ອຸຊຸປຈ຺ຈຕ຺ຖິກຠາວໂຕ.

ກາຣຓຕ຺ຖໍ ອຸປນິສ຺ສຍປຈ຺ຈໂຍ. ສີເລສຸ ປຣິປູຣກາຣີຕິ ຍຎ຺ຈພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍສ຺ສ ອາທິຠູຕຕ຺ຕາ ອາທິພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍການໍ ປາຣາຊິກສງ຺ຆາທິເສສສງ຺ຂາຕານໍ ມຫາສີລສິກ຺ຂາປທານໍ ອວີຕິກ຺ກມນໂຕ ຂຸທ຺ທານຸຂຸທ຺ທການໍ ອາປຊ຺ຊເນ ສຫສາວ ເຕຫິ ວຸຏ຺ຐາເນນ ສີເລສຸ ຍໍ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕໍ ປຣິປູຣໍ ສມຕ຺ຕໍ ກໂຣຕີຕິ ສີເລສຸ ປຣິປູຣກາຣີ. ຕຖາ ສກທາຄາມີຕິ “ສີເລສຸ ປຣິປູຣກາຣີ”ຕິ ເອຕໍ ອຸປສໍຫຣຕິ ຕຖາ-ນເຍນ. ເອເຕ ຫິ ເຕ ອຣິຍາ ສມາຘິປາຣິປນ຺ຖິການໍ ກາມຣາຄພ຺ຍາປາທານໍ ປຎ຺ຎາປາຣິປນ຺ຖິກສ຺ສ ສຈ຺ຈປຏິຈ຺ຉາທກໂມຫສ຺ສ ອສມູຫຕຕ຺ຕາ ສມາຘິໍ, ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ຠາເວນ຺ໂຕປິ ສມາຘິປຎ຺ຎາສຸ ຍໍ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕໍ ມຕ຺ຕໂສ ປມາເຓນ ປເທສມຕ຺ເຕເນວ ກໂຣນ຺ຕີຕິ ສມາຘິສ຺ມິໍ, ປຎ຺ຎາຍ ຈ ມຕ຺ຕໂສ ກາຣິໂນ “ສີເລສຸ ປຣິປູຣກາຣິໂນ”ຕ຺ເວວ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ. ອນາຄາມີ ປນ ກາມຣາຄພ຺ຍາປາທານໍ ສມູຫຕຕ຺ຕາ ສມາຘິສ຺ມິໍ ປຣິປູຣກາຣີ. ອຣຫາ ສພ຺ພໂສ ສມ຺ໂມຫສ຺ສ ສມູຫຕຕ຺ຕາ ປຎ຺ຎາຍ ປຣິປູຣກາຣີ.

ວຸຕ຺ຕໍ ເຫຕໍ ຠຄວຕາ (ອ. ນິ. ໓.໘໗) –

“ອິທ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸ ສີເລສຸ ປຣິປູຣກາຣີ ໂຫຕິ, ສມາຘິສ຺ມິໍ ມຕ຺ຕໂສ ກາຣີ, ປຎ຺ຎາຍ ມຕ຺ຕໂສ ກາຣີ. ໂສ ຍານິ ຕານິ ຂຸທ຺ທານຸຂຸທ຺ທການິ ສິກ຺ຂາປທານິ, ຕານິ ອາປຊ຺ຊຕິປິ ວຸຏ຺ຐາຕິປິ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ນ ຫິ ເມຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ອຠພ຺ພຕາ ວຸຕ຺ຕາ. ຍານິ ຈ ໂຂ ຕານິ ສິກ຺ຂາປທານິ ອາທິພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍການິ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍສາຣຸປ຺ປານິ, ຕຕ຺ຖ ຘຸວສີໂລ ຈ ໂຫຕິ ຐິຕສີໂລ ຈ, ສມາທາຍ ສິກ຺ຂຕິ ສິກ຺ຂາປເທສຸ. ໂສ ຕິຓ຺ຓໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂສຕາປນ຺ໂນ ໂຫຕິ ອວິນິປາຕຘມ຺ໂມ ນິຍໂຕ ສມ຺ໂພຘິປຣາຍໂຓ. ອິທ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸ ສີເລສຸ...ເປ... ໂສ ຕິຓ຺ຓໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ຣາຄໂທສໂມຫານໍ ຕນຸຕ຺ຕາ ສກທາຄາມີ ໂຫຕິ. ສກິເທວ ອິມໍ ໂລກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕໍ ກໂຣຕິ. ອິທ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸ ສີເລສຸ ປຣິປູຣກາຣີ ໂຫຕິ, ສມາຘິສ຺ມິໍ ປຣິປູຣກາຣີ, ປຎ຺ຎາຍ ມຕ຺ຕໂສ ກາຣີ. ໂສ ຍານິ ຕານິ...ເປ... ສິກ຺ຂຕິ ສິກ຺ຂາປເທສຸ. ໂສ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍານໍ...ເປ... ອນາວຕ຺ຕິຘມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາ. ອິທ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸ ສີເລສຸ ປຣິປູຣກາຣີ ໂຫຕິ, ສມາຘິສ຺ມິໍ ປຣິປູຣກາຣີ, ປຎ຺ຎາຍ ປຣິປູຣກາຣີ. ໂສ ຍານິ ຕານິ ຂຸທ຺ທານຸຂຸທ຺ທການິ...ເປ... ສິກ຺ຂຕິ ສິກ຺ຂາປເທສຸ. ໂສ ອາສວານໍ ຂຍາ...ເປ... ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕີ”ຕິ.

“ກຖ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ສິກ຺ຂາທິເກ ວິຄຫິຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕເມວຕ຺ຖໍ ນິຄເມນ຺ໂຕ “ເອວ”ນ຺ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ອເຎ຺ຎ ຈາຕິ ຕໂຍ ວິເວກາ, ຕີຓິ ກຸສລມູລານີ, ຕີຓິ ວິໂມກ຺ຂມຸຂານີ, ຕີຓິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານີຕິ ເອວມາທໂຍ, ສິກ຺ຂຕ຺ຕິກາທີຫິ ອເຎ຺ຎ ຈ ຄຸຓຕ຺ຕິກາ. ເອວຣູປາຕິ ຍາທິສກາ ສິກ຺ຂຕ຺ຕິກາທໂຍ ອິທ ສີລາທີຫິ ປກາສິຕາ ໂຫນ຺ຕີ, ເອທິສາ.

ឯត្ថ ហិ វិវដ្ដសន្និស្សិតស្ស សីលស្ស ឥធាធិប្បេតត្តា សីលេន កាយវិវេកោ បកាសិតោ ហោតិ, សមាធិនា ចិត្តវិវេកោ, បញ្ញាយ ឧបធិវិវេកោ។ តថា សីលេន អទោសោ កុសលមូលំ បកាសិតំ ហោតិ, តិតិក្ខប្បធានតាយ, អបូបឃាតសកាវតាយ ច សីលស្ស។ សមាធិនា អលោភោ កុសលមូលំ, លោភបដិបក្ខតោ, អលោភបធានតាយ ច សមាធិស្ស។ បញ្ញាយ បន អមោហោយេវ។ សីលេន ច អនិមិត្តវិមោក្ខមុខំ បកាសិតំ ហោតិ។ អទោសប្បធានំ ហិ សីលសម្បទំ និស្សាយ ទោសេ អាទីនវទស្សិនោ អនិច្ចានុបស្សនា សុខេនេវ ឃដតិ, អនិច្ចានុបស្សនា ច អនិមិត្តវិមោក្ខមុខំ។ សមាធិនា អប្បណិហិតវិមោក្ខមុខំ។ បញ្ញាយ សុញ្ញតវិមោក្ខមុខំ។ អលោភប្បធានំ ហិ កាមនិស្សរណំ សមាធិសម្បទំ និស្សាយ កាមេសុ អាទីនវទស្សិនោ ទុក្ខានុបស្សនា សុខេនេវ ឃដតិ, ទុក្ខានុបស្សនា ច អប្បណិហិតវិមោក្ខមុខំ។ បញ្ញាសម្បទំ និស្សាយ អនត្តានុបស្សនា សុខេនេវ ឃដតិ, អនត្តានុបស្សនា ច សុញ្ញតវិមោក្ខមុខំ។ តថា សីលេន អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ បកាសិតំ ហោតិ។ តំ ហិ សីលេសុ បរិបូរការិនោ អដ្ឋមកស្ស ឥន្ទ្រិយំ។ សមាធិនា អញ្ញិន្ទ្រិយំ។ តំ ហិ ឧក្កំសគតំ សមាធិស្មិំ បរិបូរការិនោ អនាគាមិនោ, អគ្គមគ្គស្ស ច ឥន្ទ្រិយំ។ បញ្ញាយ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ បកាសិតំ ហោតិ។ តទុប្បត្តិយា ហិ អរហា បញ្ញាយ បរិបូរការីតិ។ ឥមិនា នយេន អញ្ញេ ច ឯវរូបិ គុណត្តិកា សីលាទីហិ បកាសេតព្វា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪨ ᩈᩦᩃᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩦᩃᩈᩁᩪᨸᩣᨴᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪨ ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᩋᨶᩮᨠᨣᩩᨱᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᩈᩦᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᨶᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᨶ᪨ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨾᩩᨡᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪒᪗᪗; ᨳᩮᩁᨣᩤ᪨ ᪖᪗᪖; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪕) ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩮᩈᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨾᩩᨡᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩮᩣᨸᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᩴᩈᩣᨿᨸᩥ ᨧ ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᩩᨣᩴ ᨸᨿᩩᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩮᩣᨸᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩏᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᨲᩣᨿ ᨴᩦᨸᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨴᩮᩈᩥᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᩅᩥᨽᩣᨣᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨶᩣᨲᩥᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩁᩩᨧᩦᨶᩴ, ᩅᩥᨸᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ᪨ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨴᩮᩈᨶᩣ ᩉᩥ ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴ, ᩅᩥᨸᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴᨿᩮᩅ ᨧ ᩏᨸᨠᩣᩁᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨸᨶᩥᨲᩁᩮᩈᩴ᪨ ᩋᩔ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩔ᪨ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᩉᩣ, ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨠᩁᨱᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨸᨬ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶᨸᨿᩮᩣᨣᩮᩣ᪨

ᨠᩥᩴ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩁᩪᨸᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, “ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᨠᩴ ᩋᨽᩥᨵᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨿᩥᨴᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ, ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ, ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᨳᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩣᨶᩔ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩁᩈᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩥᨾᩣᨶᩥᩈᩴᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨽᩮᨴᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᩅᩥᨽᩣᨣᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥ ᩈᨽᩣᩅᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᨴᩔᨶᨾᩩᨡᩮᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᩈᩣ ᨧ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩃᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩏᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩋᨶᩩᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩮᩣ ᨧᩔ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨲᩔ ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩣᨠᨾ᩠ᨾᩔ᪨ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩅᩁᨱᩴ᪨ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩩᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨠᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᩅᩥᩅᩁᨱᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᨠᩣᩁᨱᨲᩣ᪨ ᨸᩦᨱᩣᨲᩥᨸᩦᨲᩣᨴᩦᩉᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩦᨱᩮᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ, ᨸᩁᩮᨿᨲ᩠ᨲᩮᨲᩣ ᨴᩦᨸᩥᨲᩥᨻᩕᩪᩉᩥᨿᩴ᪨ ᨲᩔ ᩈᩁᩮᩈᨲᩮᩅ ᨸᩦᨲᩈᨽᩣᩅᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨲᩥᩅ ᨸᩦᨱᩥᨲᩴ ᩋᨲᩥᨸᩦᨱᩮᨲᩣ, ᩈᩩᨡᩥᨲᩴ ᨸᩦᨱᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨸᩦᨱᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩦᨱᩮᨲᩥ ᩋᨲᩥᨸᩦᨱᩮᨲᩣ, ᨸᩦᨱᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨷᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᨲᩣᨴᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩦᨱᩣᨲᩥᨸᩦᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨣᩩᨱᩈᩦᩃᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ᪨ ᩅᩥᩁᨧᩥᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩅᩥᩁᨲᩥᩅᩈᩮᨶ, ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩅᩥᩁᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩈᩩᩁᨧᩥᨲᩔ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᩁᨱᩴ᪨ ᨧᩮᨲᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩮᨲᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮᨲᨶᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩋᨽᩥᩈᨶ᩠ᨴᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᩋᨶᩩᨠᩪᩃᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᨶ ᩉᩥ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨠᩣᨿ ᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩥᨠᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ, ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩦᩃᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᩈᩃᩣ”ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨧᩮᨲᩈᩥ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨲ᩠ᨲᩮ “ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩅᩥᩁᨲᩥᩋᨶᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩥᨠᩴ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩮᩣᨭᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᩁᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩥᨿᩴ ᨶ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩅᩥᩁᨲᩥᩴ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩮᩣ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨿᩔ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨲᩣ

អថិតិក្ខយចរេត បចត្តថិត្តចេតសិកា៑ តត្ថ ចេតភា សឹល៑ ភាយាតិអាឌិ ឃធាចុត្តស្ស ឫត្តបឌស្ស ថិចរណ៑ ថិរយត្តស្ស ចេតភាតិ ថិរតិសយ្យឃុត្តំ បឆាភក្ខុតំ ចេតភយាហ៑ ប្លុនេតត្តស្ស ចេតភាតិ ចត្តបឌិបត្តិអាឃ្មុហិតឹ៑ ថិរយត្តស្ស ថិរតឹតិ ថិរតិឃា បឆាភកាចំ ករេហត្វា ចុត្តំ៑

ឲត្ថ ហិ ឃធា "តិថិឆា, កិក្ខចេ, កាឃសចេ្ចាតភា កុសលំ កាឃកម្ម"ត្តិអាឌិ (កធា៑ ៥៦៥) ចធរេតា បិណាតិបិតាឌឹតំ បឌិបក្ខក្ខុតា តត្តិរតិថិសិជ្ជា ចេតភា តធាបចត្តា បឆាភការេចត បិណាតិបិតាឌិបឌិថិរតិសាឌិកា ហោតិ, តឆា តំសយ្យឃុត្តា ថិរតិអតក្កិន្នាឆយោ ច ចេតភាបក្ខិកា ចា, អចេ្ចាហាវិកា ចាតិ ក្ខុយយត្ថំ សក្តាឃ ចេតភាសឹលំ ចុត្តំ៑ ឃធា បត បិណាតិបិតាឌឹហិ សចេ្កាចំ អាបជ្ជិត្តស្ស តរេតា ថិរយណាកាវេត បចត្តយាភា ចេតភាថិសិជ្ជា ថិរតិ, អតក្កិន្នាឆយោ ច តត្ថ តត្ថ បឆាភការេចត កិច្ចសាឌិកា ហោត្តិ, តឆា តំសយ្យឃុត្តា ចេតភា ថិរតិអាឌិបក្ខិកា ចា ហោតិ, អចេ្ចាហាវិកា ចាតិ ក្ខុយយត្ថំ សក្តាឃ ចេតសិកសឹលំ ចុត្តំ៑

ក្ខុឆាតិ ឫចេ្ត អាកាតភយេត កុសលកម្មបធចរេត ចេតភាចេតសិកសឹលាតិ ថិភឌិត្វា ឆស្សិតំ "អបិធា"តិអាឌិ ចុត្តំ៑ បឌហត្តស្សាតិ សយាឆាភចរេត "ក្ខុចេតា បដ្ឋាឃ ត កាទិស្សាមី"តិ សយ្យត្តចត្តកាតិបិ អតក្កិន្នាចរេណាត បឌហត្តស្ស៑ សត្ត កម្មបធចេតភាតិ បិណាតិបិតាឌិបហាតសាឌិកា បឌិបិឌិឃា សត្ត កុសលកម្មបធចេតភា៑ អក្កិន្នាឌិចរេត ឃំ បចឆាវកយភាឌិ កាឹយតិ, តស្ស បហាយកា អតក្កិន្នាឆយោ សឹលត្តិ អាហ "ចេតសិកំ សឹលំ ភាយ អតក្កិន្នា...បេ... សម្មាឌិដ្ឋិឆម្មា"តិ៑ ឃធា ហិ អក្កិន្នាឆ្យាបិឌចរេត ឃិន្នាធារបិណាតិបិតាឆយោ កាឹយត្តិ, ឲចំ ឃិន្នាឌិដ្ឋិចរេតាបិ តេ ឫត្តបុណឆស្សតាឌិអត្ថំ កាឹយត្តិ៑ តេសញ្ច បឌហតកា អតក្កិន្នាឆយោតិ៑ បិតិរេយាក្ខសំចរេ ធារិត្តចារិត្តចិកាកំ ចិតឃបរិឃាបត្តំ សិក្ខាបឆសឹលំ៑ សតិសំចរេ ឃតត្ថជ្ជាតំ ក្ខុត្រិ្តឃាតំ អារក្ខា, សា ច តធាបចត្តា សតិរេឃច៑ ញាណសំចរេ បញ្ញា៑ ណត្តិសំចរេ អឌិធាសតា, សា ច តធាបចត្តា អចោសបឆាតា ណត្ថា, អចោរេសា ឲច ចា៑ ឌិរិឃសំចរេ កាយចិតក្ខាឌឹតំ ថិរោភាចតចរេត បចត្តំ ឌិរិឃំ៑ បិតិរេយាក្ខសំចរសតិសំចរាឌឹស្វ ឃំ ចត្តព្វំ, តំ បចរេតា អាថិ ភថិស្សតិ៑

សោតាតឹតិ តណ្ហាឌិដ្ឋិអថិជ្ជាឆុច្ចរិតអចសិដ្ឋកិលេសសោតាតំ៑ "សោតាតំ សំចរំ ព្រូមី"តិ ចត្វា "បញ្ញាយេតេ បិធិយ្យរេ"តិ ចចរេតត សោតាតំ សំចរោ បិឆហតំ សមុច្ឆេឆតំ ញាណត្តិ ថិញ្ញាឃតិ៑

ក្ខុឆយត្ថកតំ យតសិ កត្វា ឃេត ញាណេណាត ឃោតិសោ បច្ចចេក្ខិត្វា បច្ចឃា បឌិសេចឹយត្តិ៑ តំ បច្ចឃបឌិសេចតម្បិ ញាណសកាចត្តា ឲរេត្តចញាណសំចរេ ឲច សរេយាឆាតំ សក្ខហំ កច្ឆតិ៑ ណយតិ អឌិធាសេតីតិ ណយោ៑ ខុប្បត្តិ តម្ពុំ តម្ពុំ អារម្មណេ ឌាតំ តិត្ថត្តិ៑ កាយចិតក្ខត្តិ កាម្មបសំហិតំ ចិតក្កំ៑ ភាឌិធាសេតីតិ ថិត្តំ អារេវាបេត្វា អត្ថត្តរេ ត ចារេសតិ៑ អាឌឹចបរិទិសុទ្ធីឃីតិ ឆុដ្ឋបឌិកដ្ឋំ ឃិន្នាឌឹចំ បហាឃ អតចរេដ្ឋត បច្ចឃបរិឃេសចតេត សិដ្ឋបតំ អាឌឹចបរិទិសុទ្ធិសឹលម្បិ ឲចេ្ចច ឌិរិឃសំចរេ ឲច សរេយាឆាតំ កច្ឆតិ ឌិរិឃសាឆត្តា៑

ឲត្ថ ច ឃធា ញាណំ តណ្ហាឌិសោតាតំ បចត្តិតិធារណតោ បិឆហតចេ្ចត សំចរណតោ សំចរោ ច, បចរេតា បចត្តកកាក្ខុណាតំ អាឆារាឌិកាចតោ សឹលតចេ្ចត សឹលំ, ឲចំ ណត្តិ អតឌិធាសេតត ខុប្បជ្ជតកកិលេសាតំ អឌិធាសេតត សំចរណតោ សំចរោ ច,

ᨴᨾᨶᩉᩮᨲᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᩋᩣᨵᩣᩁᩣᨴᩥᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩦᩃᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩦᩃᩴ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩮᨶ ᩈᩴᩅᩁᨱᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᨧ, ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩉᩮᨲᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᩋᩣᨵᩣᩁᩣᨴᩥᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩦᩃᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᨶ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩦᩃᩣᨴᩥ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩅᩥᨸᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᩅᩥᨴᩉᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᩥᨵᩣᨿ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᨾᩣᨴᩥᨠ᩠ᨡᩈᩦᩃᩔ ᩋᩣᨠᨲᩅᨲ᩠ᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᩁᨾᨱᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣ ᨧ ᨸᩥᨸᨠᩦᩁᩥᨿᩣᨶᩴ...ᨸᩮ... ᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ᪨

᪗᪨ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᨸᨴᩮᩈᩩ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩣᨶᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨸᨶᩴ᪨ ᨴᩩᩔᩦᩃ᩠ᨿᩅᩈᩮᨶ ᩉᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ, ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᩉᩥᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᩅᩉᩣ, ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩅᩥᩈᨭᩣ ᨧ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩩᩈᩦᩃ᩠ᨿᩅᩈᩮᨶ ᨸᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᩅᩥᩈᨭᩣ ᨧ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ ᩋᨻᩣᩉᩩᨸ᩠ᨸᨧᩣᩃᨶᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩩᩈᩦᩃ᩠ᨿᩅᩈᩮᨶ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩉᩥ ᩈᨾᩣᨵᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩉᩮᨲᩩᨲᩣ᪨ ᨮᩥᨲᩥᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨸᨶᩴ ᨶᩥᨿᨾᨶᩴ᪨ ᩏᨸᨵᩣᩁᨱᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥᩔ ᩋᩣᨴᩥᨧᩁᨱᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣ ᩈᩦᩃᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨶᩩᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨮᩥᨲᩥᩴ ᨸᨶ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩣᩁᨱᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᩣᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨸᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩥᩁᩈᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩦᩃᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩩᩈᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨦ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᩦᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ “ᩈᩥᩁᩮᩣ ᩈᩦᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩮᨶ “ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩦᨲᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩅᩪᨸᩈᨾᨶᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨲ-ᨠᩣᩁᩔ ᩃᩮᩣᨸᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩮᨶᩮᩅ “ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥᨴᩴ ᨸᨿᩮᩣᨣᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩥᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩅᩪᨸᩈᨾᨿᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩴ, ᩈᩩᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩑᨲᩮᨶ ᩅᩥᩉᨲᩩᩔᩣᩉᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩴ, ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩣ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨸᩅᩮᩈᩣᩁᩉᩈᩣᩃᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪘᪨ “ᩈᩦᩃᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨴ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣᨸᩥ ᨽᩣᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᨴᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩦᩃᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨲᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨲᩔ ᨧᩮᨲᨶᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨽᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶᨶᩩ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᨽᩮᨴᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩴ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩥᨿᩣ, ᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᨶᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩪᨸᩔ, ᨿᨳᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩔᨶᩮᨠᨵᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨶᩦᩃᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨽᩮᨴᨽᩥᨶ᩠ᨶᩔᩣᨸᩥ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩔ ᩈᨶᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨴᩥ ᩅᩥᨿ, ᩁᩩᨸ᩠ᨸᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩣ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ, ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥᨴᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᩈᨶᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ? ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᨲᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨣᩮᩣᨧᩁᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᨸᨶ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲᩩᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉ ᨶᩥᨴᩔᨶᩮᨶ ᩈᨶᩥᨴᩔᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᩅᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩉᩥ ᩑᨠᩦᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨿᩮᩣ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨧᩁᩥᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᩮᩈᩣᩅᨻᩮᩣᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ “ᩈᩉ ᨶᩥᨴᩔᨶᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᩩᩃ᩠ᨿᨿᩮᩣᨣᩮ ᩈᩉ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩁᩣᨣᩈᩉᨣᨲᩣᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪑᪐᪘᪑; ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪔; ᨸᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪒᪨᪓᪐)᪨

ទុស្សីល្យវិទ្ធំសនរសន្តិ កាយិកអសំវរាទិភេទស្ស ទុស្សីល្យស្ស វិធមនកិច្ចំ។ អនវជ្ជរសន្តិ អគារយ្ហសម្បត្តិកំ អគរហិតព្ពាការេន សម្បជ្ជនកំ, អវជ្ជបដិបក្ខាការេន វា សម្បជ្ជនកំ។ លក្ខណាទីសូតិ លក្ខណរសាទីសុ វុច្ចមានេសុ កិច្ចមេវ, សម្បត្តិ វា រសោតិ វុច្ចតិ, តរសាយតនរសាទីតិ អធិប្បាយោ។ កេចិ បន "កិច្ចមេវា"តិ អវធារណំ តស្ស ឃាតររសតោ ពលវកាវស្សត្តិ វទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ, កិច្ចមេវ, សម្បត្តិ ឯវ វា រសោតិ ឯតស្ស អត្ថស្ស អធិប្បេតត្តា។

សោចេយ្យបច្ចុបដ្ឋានន្តិ កាយាទីហិ សុចិភាវេន បច្ចុបដ្ឋាតិ។ គហណភាវន្តិ គហេតព្ពភាវំ។ តេន ឧបដ្ឋានាការេន បច្ចុបដ្ឋានំ វុត្តំ, ផលេន បន អវិប្បដិសារបច្ចុបដ្ឋានំ, សមាធិបច្ចុបដ្ឋានំ វា។ សីលំ ហិ សម្បត្តិយេវ អវិប្បដិសារំ បច្ចុបដ្ឋាបេតិ, បរម្បរាយ សមាធិំ។ ឯតស្ស បន អានិសំសផលស្ស អានិសំសកថាយំ វណ្ណយិតព្ពត្តា ឥធ អគ្គហណំ ទដ្ឋព្ពំ។ កេចិ បន ផលស្ស អតិដ្ឋិតត្តា ឥធ អគ្គហណន្តិ វទន្តិ, តទយុត្តំ ផលស្ស អនេកវិធត្តា, លោកិយាទិសីលស្សាបិ វិភជិយមានត្តា។ តថា ហិ វក្ខតិ "និស្សិតានិស្សិតវសេនា"តិអាទិ (វិសុទ្ធិ ១។ ១០)។ យថា បច្ឆិន្នាយ កម្មាទិ ទ្វារការណំ, សេសក្ខត្តយំ អារក្ខការណំ, យថា ច ចត្តស្ស តក្កចាយតុរិទេវសលោកាទិ ទ្វារការណំ, តក្កវេរា អារក្ខការណំ, ឯវំ សីលស្ស សទ្ធម្មស្សវនាទិ ទ្វារការណំ, ហិរោត្តប្បស្ស អារក្ខការណន្តិ ទស្សេន្តោ អាហ "ហិរោត្តប្បញ្ហិ បនា"តិអាទិំ។ ហិរោត្តប្បេ ហីតិអាទិ តស្ស អារក្ខការណភាវសាធនំ។ តត្ថ ឧប្បជ្ជតិ សមាទានេន, តិដ្ឋតិ អវីតិក្កមនេនាតិ វេទិតព្ពំ។

សីលានិសំសកថាវណ្ណនា

៥។ អវិប្បដិសារាទីតិ ឯត្ថ វិប្បដិសារបដិបក្ខោ កុសលចិត្តុប្បាទោ អវិប្បដិសារោ។ សោ បន វិសេសតោ "លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យស្ស មេ សុបរិសុទ្ធំ សីល"ន្តិ អត្តនោ សីលស្ស បច្ចវេក្ខណវសេន បវត្តោតិ វេទិតព្ពោ។ អាទិ-សទ្ទេន បាមោជ្ជភោគសម្បត្តិកិត្តិសទ្ទាទិំ សង្គណ្ហាតិ។ អវិប្បដិសារត្ថានីតិ អវិប្បដិសារប្បយោជនានិ។ កុសលានីតិ អនវជ្ជានិ។ អវិប្បដិសារានិសំសានីតិ អវិប្បដិសារុទ្ទយានិ។ ឯតេន អវិប្បដិសារោ នាម សីលស្ស ឧទ្ទយមត្តំ, សំវឌ្ឍិតស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាបុប្ផសទិសំ។ អញ្ញោ ឯវ បនានេន និប្ផាទេតព្ពោ សមាធិអាទិគុណោតិ ទស្សេតិ។

សីលវតោ សីលសម្បទាយាតិ បរិសុទ្ធំ បរិបុណ្ណំ កត្វា សីលស្ស សម្បាទនេន សីលវតោ, តាយ ឯវ សីលសម្បទាយ។ អប្បមាទាធិករណន្តិ អប្បមាទការណា។ ភោគក្ខន្ធន្តិ ភោគរាសិំ។ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតីតិ "ឥតិបិ សីលវា, ឥតិបិ កល្យាណធម្មោ"តិ សុន្ទរោ ថុតិឃោសោ ឧគ្គច្ឆតិ, លោកំ បត្ថរតិ។ វិសារទោតិ អត្តនិ កិញ្ចិ គរហិតព្ពំ ឧបវទិតព្ពំ អបស្សន្តោ វិគតសារជ្ជោ និព្ភយោ។ អមង្កុភូតោតិ អវិលក្ខោ។ អសម្មូឡ្ហោ ហោតីតិ "អកតំ វត មេ កល្យាណ"ន្តិអាទិនា (ម។ និ។ ៣។២៤៨) វិប្បដិសារាភាវតោ, កុសលកម្មាទីនំយេវ ច តទា ឧបដ្ឋានតោ អមូឡ្ហោ បសន្នមានសោ ឯវ កាលំ ករោតិ។ កាយស្ស ភេទាតិ ឧបាទិន្នក្ខន្ធបរិច្ចាគា, ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេទា។ បរំ មរណាតិ ចុតិតោ ឧទ្ធំ។ សុគតិន្តិ សុន្ទរំ គតិំ។ តេន មនុស្សគតិបិ សង្គយ្ហតិ។ សគ្គន្តិ ទេវគតិំ។ សា ហិ រូបាទីហិ

វិសយេហិ សុដ្ឋុ អក្កោតិ សក្កោ, លោកិយន្តិ វុត្តំ សគ្គាទិ បុញ្ញផលន្តិ លោកោតិ ច វុច្ចតិ។

អាកង្ខេយ្យ ចេតិ យទិ ឥច្ឆេយ្យ។ បិយោ ច អស្សន្តិ បិយាយិតព្ពោ បិយចក្ខូហិ បស្សិតព្ពោ បេមនីយោ ករេយ្យន្តិ អត្ថោ។ មនាបោតិ សព្រហ្មចារីនំ មនវឌ្ឍនកោ, តេសំ វា មនេន បត្តព្ពោ, មេត្តចិត្តេន ផរិតព្ពោតិ អត្ថោ។ គរូតិ គរុដ្ឋានិយោ បាសាណច្ឆត្តសទិសោ។ ភាវនីយោតិ “អទ្ធា អយមាយស្មា ជានំ ជានាតិ, បស្សំ បស្សតី”តិ សម្ភាវនីយោ។ សីលេស្វេវស្ស បរិបូរការីតិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលេសុ ឯវ បរិបូរការី អស្ស, អនូនការី បរិបូរណាការេន សមន្នាគតោ ភវេយ្យ។ “អាទីនា ភវេយ្យា”តិ ឯតេន “អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថមនុយុត្តោ អនិរាកតជ្ឈានោ វិបស្សនាយ សមន្នាគតោ ព្រូហេតា សុញ្ញាគារាន”ន្តិ (ម។ និ។ ១.៦៥) ឯវមាទិកេ សីលេ វាយត្តុត្តាកេន សត្តេស សីលានិសំសេ សក្ខ្យាតិ។

ភិក្ខាតិ ន កេវលមិទំ ឯវ អធិប្បេតំ សារាទទេយា, អថ ខោ អញ្ញេបិ ពហូ សីលានិសំសា ចិន្តេតព្ពាតិ ទេ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ សាសនេតិ ភិក្ខុនំ សកលលោកិយលោកុត្តរគុណាវហេ សត្ថុសាសនេ។ អាចារកុលបុត្តានំ យំ សីលំ វិនា បតិដ្ឋា អវដ្ឋានំ នត្ថិ, តស្ស ឯវំ មហានុភាវស្ស សីលស្ស អានិសំសានំ បរិច្ឆេទំ បរិយាទំ កោ វទេ កោ វត្តុំ សក្កុណេយ្យាតិ អត្ថោ។ ឯតេន សត្ថាសំសេវ លោកិយលោកុត្តរានំ គុណានំ សីលមេវ មូលភូតន្តិ ទស្សេត្វា តតោ បរម្បិ មលវិសោធនេន, បរិឡាហវូបសមេន, សុចិគន្ធវាយនេន, សគ្គនិព្ពានាធិគមូបាយភាវេន, សោភាលង្ការសាធនតាយ ភយវិធមនេន, កិត្តិបាមោជ្ជជននេន ច សីលសទិសំ អញ្ញំ សត្តានំ ហិតសុខាវហំ នត្ថីតិ ទស្សេន្តោ “ន គង្គា”តិអាទិកា គាថា អភាសិ។

តត្ថ សរភូតិ ឯកា នទី, “យំ លោកេ សរភូ”តិ វទន្តិ។ និន្នគា វាចិរវតីតិ “អចិរវតី”តិ ឯវំនាមិកា នទី, វាតិ សម្ពន្ធ វា-សទ្ទោ អតិសយេត្ថោ។ ឯតេន អត្ថោ កោធាវរីចន្ទភាគាទិកា សង្គហិតា។ បិណ្ឌេន្តេន បាណីនំ សត្តានំ យំ មលំ សីលជលំ វិសោធយតិ, តំ មលំ វិសោធេតុំ ន សក្កុណន្តិ គង្គាទយោ តទិយោតិ បទេសយោជនាយ ន-ការំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។ ហារាទិ មុត្តាហារា។ មណយោតិ វេឡុរិយាទិមណយោ។ អរិយន្តិ វិសុទ្ធំ។ សីលសម្ពន្ធេន កិត្តិសទ្ទោ គន្ធោ មនោហរកាយោ, ទិសាសុ អភិព្យាបនតោ ច “សីលគន្ធោ”តិ វុត្តោ។ សោ ហិ បដិវាតេបិ បវត្តតិ។ តេនាហ ភគវា “សតញ្ច គន្ធោ បដិវាតមេតី”តិ (ធ។ ប។ ៥៤; អ។ និ។ ៣.៨០; មិ។ ប។ ៥.៤.១)។ សោបានំ ពាលំ ទោស ចតុប្បាទាទរា, តំ តេសំ កាតុំ អសមត្ថំ សីលំ សោបានំ ពាលំ យានគតិតិតិ វេទិតព្ពំ។

សីលប្បភេទកថាវណ្ណនា

១០។“កតិវិធ”ន្តិ វុត្ត វិធ-សទ្ទោ កោដ្ឋាសបរិយាយោ “ឯកវិធេន ញាណវត្ថុ”តិអាទីសុ វិយ, បការត្ថោ វា, កតិប្បការំ កិត្តកា សីលស្ស បការភេទាតិ អត្ថោ។ សីលនលក្ខណេនាតិ សីលនសង្ខាតេន សភាវេន។

ចរន្តិ តេន សីលេសុ បរិបូរការិតំ ឧបគច្ឆន្តីតិ ចរិត្តំ, ចរិតព្ពមេវ ចារិត្តំ។ ចារិតតោ តេន អត្ថានំ តាយតិ រក្ខតីតិ ចារិត្តំ។ អភិកោ

សមាចារេ វា អភិសមាចារេ វា, តត្ថ និយុត្តំ, សោ វា បយោជនំ ឯតស្សាតិ អាភិសមាចារិកំ។ អាទិ ព្រហ្មចរិយស្សាតិ អាទិព្រហ្មចរិយំ, តទេវ អាទិព្រហ្មចរិយកំ។ វិរមតិ ឯតាយ, សយំ វា វិរមតិ, វិរមណំ វា វិរតិ, ន វិរតីតិ អវិរតិ។ និស្សយតីតិ និស្សិតំ, ន និស្សិតន្តិ អនិស្សិតំ។ បរិយន្តោ ឯតស្ស អត្ថីតិ បរិយន្តំ, កាលេន បរិយន្តំ កាលបរិយន្តំ, យថាបរិច្ឆិន្នោ វា កាលោ បរិយន្តោ ឯតស្សាតិ កាលបរិយន្តំ។ យាវ បាណំ ជីវិតំ កោដិ ឯតស្សាតិ អាបាណកោដិកំ។ អត្តនោ បច្ចយេហិ លោកេ និយុត្តំ, តត្ថ វា វិទិតន្តិ លោកិយំ។ លោកំ ឧត្តរតីតិ លោកុត្តរំ។

បច្ចយតោ, ផលតោ ច មជ្ឈិមបណីតេហិ និហីនំ, តេសំ វា គុណេហិ បរិហីនន្តិ ហីនំ។ អត្តនោ បច្ចយេហិ បធានភាវំ នីតន្តិ បណីតំ។ ឧភិន្នំ វេមជ្ឈេ ភវំ មជ្ឈិមំ។ អត្តាធិបតិតោ អាគតំ អត្តាធិបតេយ្យំ។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ តណ្ហាយ, ទិដ្ឋិយា ច បរាមដ្ឋំ បរាមដ្ឋំ។ តប្បដិបក្ខតោ អបរាមដ្ឋំ។ បដិប្បស្សទ្ធកិលេសំ បដិប្បស្សទ្ធំ។ សិក្ខាសុ ជាតំ, សេក្ខស្ស ឥទន្តិ វា សេក្ខំ។ បរិនិដ្ឋិតសិក្ខាកិច្ចតាយ អសេក្ខធម្មបរិយាបន្នំ អសេក្ខំ។ តទុភយបដិក្ខេបេន នេវសេក្ខនាសេក្ខំ។ ហានំ ភជតិ, ហានភាគោ វា ឯតស្ស អត្ថីតិ ហានភាគិយំ។ សេសេសុបិ ឯសេវ នយោ។ អប្បបរិយាបន្នត្តា បរិយន្តវត្តំ, បរិសុទ្ធិវត្តតា សីលំ បរិយន្តបរិសុទ្ធិសីលំ។ អនប្បបរិយាបន្នត្តា អបរិយន្តំ, បរិសុទ្ធិវត្តតា សីលំ អបរិយន្តបរិសុទ្ធិសីលំ។ សព្ពសោ បុណ្ណំ, បរិសុទ្ធិវត្តតា សីលំ បរិបុណ្ណបរិសុទ្ធិសីលំ។

១១។ វុត្តនយេនាតិ “សីលនដ្ឋេន សីល”ន្តិអាទិនា (វិសុទ្ធិ ១។៧) ហេដ្ឋា វុត្តេន នយេន។ ឥទំ កត្តព្ពន្តិ បញ្ញត្តសិក្ខាបទបូរណន្តិ ឥទំ អាភិសមាចារិកំ កត្តព្ពន្តិ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ឯវំ បញ្ញត្តស្ស សិក្ខាបទស្ស បូរណំ។ សិក្ខាបទសីលំ ហិ បូរេន្តោ សិក្ខាបទម្បិ បូរេតិ បាលេតិ នាម។ សិក្ខា ឯវ វា សិក្ខិតព្ពតោ, បដិបជ្ជិតព្ពតោ ច សិក្ខាបទំ។ តស្ស បូរណន្តិបិ យោជេតព្ពំ។ ឥទំ ន កត្តព្ពន្តិ បដិក្ខិត្តស្ស អករណន្តិ ឥទំ ទុច្ចរិតំ ន កត្តព្ពន្តិ ភគវតា បដិក្ខិត្តស្ស អករណំ វិរមណំ។ ចរន្តិ តស្មិន្តិ តស្មិំ សីលេ តំសមង្គិនោ ចរន្តីតិ សីលស្ស អធិករណំ វិភាវេន្តោ តេសំ បវត្តិដ្ឋានភាវំ ទស្សេតិ។ តេនាហ “សីលេសុ បរិបូរការិតាយ បវត្តតី”តិ។ ចារិត្តន្តិ ឥទំ ន កត្តព្ពន្តិ បដិក្ខិត្តំ អករណីយំ។ តាយន្តីតិ អករណេនេវ តាយន្តិ។ តេនាហ ចារិត្តសីលមាហ។ ចរតិ វា សត្តា ឯត្ថ, ឯតេន វាតិ ចារិត្តំ, សិក្ខាបទំ។ តំ អវិកោបេន្តា តាយន្តិ តេនាតិ ចារិត្តំ។ សទ្ធាវីរិយសាធនន្តិ សទ្ធាយ, វីរិយេន ច សាធេតព្ពំ។ ន ហិ អសទ្ធោ, កុសីតោ ច វត្តបដិបត្តិំ បរិបូរេតិ, សទ្ធា ឯវ សត្ថារា បដិក្ខិត្តេ អណុមត្តេបិ វជ្ជេ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសូតិ អាហ “សទ្ធាសាធនំ ចារិត្ត”ន្តិ។

អធិសីលសិក្ខាបរិយាបន្នត្តា អភិវិសិដ្ឋា សមាចារាតិ អភិសមាចារាតិ អាហ “ឧត្តមសមាចារា”តិ។ អភិសមាចារាវ អាភិសមាចារិកំ, យថា វេនយិកោតិ (អ. និ. ៨។១១; បារា. ៨) អធិប្បាយោ។ អភិសមាចារា ឧត្តមដ្ឋេនបិ អគ្គសីលំ, ផលសីលញ្ច តំ អារព្ភ ឧត្តមស្ស តទត្ថំ តប្បយោជនំ បញ្ញត្តំ អាភិសមាចារិកំ។ សុបរិសុទ្ធានិ តីណិ កាយកម្មានិ, ចត្តារិ វចីកម្មានិ, សុបរិសុទ្ធោ អាជីវោតិ ឯត្ថ អាជីវដ្ឋមកំ។ តត្ថ កាយំ អាជីវហេតុកតោ សត្តវិធទុស្សីល្យតោ វិរតិ សម្មាអាជីវោតិ សោបិ សត្តវិធោ ហោតិ, សម្មាជីវតាសាមញ្ញេន បន តំ ឯកំ កត្វា វុត្តំ។ អថ វា តិវិធកាយទុច្ចរិតសព្ពវិញ្ញត្តិជាតកតោ វិសតិអាជីវតោ វិរតិ ឯកំ កត្វា វុត្តំ “អាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ”តិ។ សេដ្ឋចរិយភាវតោ មគ្គោ ឯវ ព្រហ្មចរិយន្តិ មគ្គព្រហ្មចរិយំ, តស្ស អាទិភាវតោ អាទិព្រហ្មចរិយំ, តស្ស អាទិភាវតោតិ អាទិព្រហ្មចរិយភាវតោ តិព្ពបទតោ

ភូតំ បត្តំ អាទិកាលភូតំ។ កិញ្ចាបិ ទេសនាក្កមេន សម្មាទិដ្ឋិ អាទិ, បដិបត្តិក្កមេន បន អាជីវដ្ឋមកសីលំ អាទីតិ។ តស្ស សម្បត្តិយាតិ អាភិសមាចារិកស្ស សម្បជ្ជនេន បរិបុណ្ណេន អាទិព្រហ្មចរិយកំ សម្បជ្ជតិ។ យោ ហិ លហុកានិបិ អប្បសាវជ្ជានិ បរិវជ្ជេតិ, សោ គរុកានិ មហាសាវជ្ជានិ ពហ្វាទីនវានិ បរិវជ្ជេស្សតីតិ វត្តព្ពមេវ នត្ថីតិ។ វុត្តំ បន ឯតមត្ថំ ព្យតិរេកវសេន វិភាវេតិ។ តត្ថ ធម្មន្តិ សីលំ។ តំ ហិ ឧបរិគុណវិសេសានំ ធារណភាវេន ធម្មោតិ វុច្ចតិ។

វិរតិសីលស្ស ឥតរសីលេន សតិបិ សម្បយោគាទិកេ អសម្មិស្សកតាទស្សនត្ថំ “វេរមណិមត្ត”ន្តិ វុត្តំ។

“និស្សិតានិស្សិតភេទេនា”តិ ឯត្ថ លព្ភមាននិស្សយំ តាវ ទស្សេតុំ “និស្សយោ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ តណ្ហាចរិតេន និស្សយិតព្ពតោ តណ្ហាវ តណ្ហានិស្សយោ។ តថា ទិដ្ឋិនិស្សយោ។ ទិដ្ឋិចរិតោ ហិ អសតិបិ ទិដ្ឋិយា តណ្ហាចរិតោ ទិដ្ឋិនិស្សិតោវ បវត្តតិ។ ទេវាតិ ចតុមហារាជសក្កសុយាមាទិបធានទេវមាហ។ ទេវញ្ញតរោតិ អបធានំ។ តណ្ហាឯវ និស្សិតន្តិ តណ្ហានិស្សិតំ។ តណ្ហាយ និស្សិតន្តិ ច កេចិ វទន្តិ។ តេនំ “ទ្វេ និស្សយា”តិអាទិនា វិនិទ្ទិដ្ឋា។ សុទ្ធិទិដ្ឋិយាតិ “ឥមិនា សំសារសុទ្ធិ ភវិស្សតី”តិ ឯវំ បវត្តទិដ្ឋិយា, លោកុត្តរំ សីលន្តិ អធិប្បាយោ។ តស្សេវាតិ លោកុត្តរស្សេវ សម្ភារភូតំ ការណភូតំ, វិវដ្ដូបនិស្សយន្តិ អត្ថោ។

កាលបរិច្ឆេទំ កត្វាតិ “ឥមញ្ច រត្តិំ, ឥមញ្ច ទិវំ”ន្តិអាទិនា (អ។ និ។ ប៉។៣១) ឯវំ កាលវសេន បរិច្ឆេទំ កត្វា។ កាលបរិច្ឆេទំ អកត្វា សមាទិន្នម្បិ អន្តរាវិច្ឆិន្នំ សម្បត្តវិរតិវសេន យាវជីវំ បវត្តិតម្បិ អាបាណកោដិកំ ន ហោតីតិ ទស្សេតុំ “យាវជីវំ សមាទិយិត្វា តថេវ បវត្តិត”ន្តិ វុត្តំ។

លាភយសញាតិអង្គជីវិតវសេនាតិ លាភយសានំ អនុប្បន្នានំ ឧប្បាទនវសេន, ឧប្បន្នានំ រក្ខណវសេន ចេវ វឌ្ឍនវសេន ច ញាតិអង្គជីវិតានំ អវិនាសនវសេន។ កិំ សោ វីតិក្កមិស្សតីតិ យោ វីតិក្កមាយ ចិត្តម្បិ ន ឧប្បាទេតិ, សោ កាយវាចាហិ វីតិក្កមិស្សតីតិ កិំ ឥទំ, នេតព្វន្តិ អត្ថោ។ បដិក្ខេបេ ហិ អយំ កិំ-សទ្ទោ។

អារម្មណការេន វេណា វិយ អាសវេ កាមាសវាទិកេ បគ្ឃរតីតិ សម្បយោគកាវាការេនបិ សហាសវេហីតិ សាសវំ។ តេភូមកធម្មជាតន្តិ សីលំ តប្បរិយាបន្នត្តា អាហ “សាសវំ សីលំ លោកិយ”ន្តិ។ ភវវិសេសា សម្បត្តិភវា។ វិនយោតិ វិនយបរិយត្តិ, តត្ថ វា អាគតសិក្ខាបទានិ។ បាមោជ្ជំ តរុណបីតិ។ យថាភូតញាណទស្សនំ សប្បច្ចយនាមរូបទស្សនំ, តទធិដ្ឋានា វា តរុណវិបស្សនា។ និព្វិទាតិ និព្វិទាញាណំ។ តេន ពលវវិបស្សនមាហ។ វិរាគោ មគ្គោ។ វិមុត្តិ អរហត្តផលំ។ វិមុត្តិញាណទស្សនំ បច្ចវេក្ខណា។ កថាតិ វិនយកថា។ មន្តនាតិ វិនយវិចារណា។ ឧបនិសាតិ យថាវុត្តការណបរម្បរាសង្ខាតោ ឧបនិស្សយោ។ លោកុត្តរំ មគ្គផលសម្បយុត្តំ អាជីវដ្ឋមកសីលំ។ តត្ថ មគ្គសីលំ ភវនិស្សរណាវហំ ហោតិ, បច្ចវេក្ខណញាណស្ស ច ភូមិ, ផលសីលំ បន បច្ចវេក្ខណញាណស្សេវ ភូមិ។

១៦។ ហីនាធិមុត្តិវសេន ឆន្ទាទីនម្បិ ហីនតា។ បណីតាធិមុត្តិវសេន បណីតតា។ តទុភយវេមជ្ឈតាវសេន មជ្ឈិមតា។ យថេវ ហិ កម្មំ

អាឃ្វាតចេតសោ ហឹតាឌឹកេឌកិត្តិ ហោតិ, ឲ្យចំ លក្ខាណេឃាបិ បចត្តិអាកាចេតសោ សោ ច តេសំ បចត្តិអាកាេរា អឆិយត្តិកេឌតាតិ ឌដ្ឋាំ ឃសកាយតាឃាតិ កិត្តិសិលោកាកិទតិឃា, បរិចារិន្ធាឃ ចាៈ “គតំ តាយ យាឌឹសោ ច្រាឌឹសំ កេរឃ្យា”តិ បិបឌិក្ខាឃ អទិឃកាចំ តិស្សាឃៈ អតុបក្កិលិដ្ឋត្តិ អត្ថក្កិសតបរចយ្ហតាហិ, អទេណ្ណាហិ ច ដូបក្កិលេសេហិ អតុបក្កិលិដ្ឋិំៈ កចកោកក្ខាឃាតិ កចសយត្តិអត្តទោ្មច កោកសយត្តិអត្តទោៈ អត្ថតោ ចិយោក្ខត្ថាឃ បចត្តិតត្តិ សាចកបច្ចេកពោធិសត្តសីលយាហៈ សន្តសត្តាតំ ចិយោក្ខត្ថាឃាតិ សន្តសត្តាតំ សំសារឆាត្តតោ ចិយោចតត្ថាឃៈ បិរេមិតាសីលំ យហាពោធិសត្តសីលំៈ ឃា កទុណ្ហបិឃកោសល្លបរិក្កហិតា យហាពោធិំ អាទេក្ខ បចត្តា បរយុក្កិសកោតសោរចេឃ្យសល្លេហា ឌេសកាលសត្តាឌិចិកបយ្រហិតា សីលបិរេមិតាៈ

អតក្ខុប្បត្តិ អសារុប្បំៈ អត្តា ឲច កោ អធិបតិ ឲតស្សាតិ អត្តកោ, លជ្ជាធិកោៈ អត្តាធិបតិតោ អាកតំ អត្តាធិបតោយ្យំៈ លោកោ អធិបតិ កោ ឲតស្សាតិ លោកាធិបតិ, ធ្លត្តប្បាធិកោៈ ឆយ្ហោ តាយាឃំ យហាតុភាវេចា ឲកត្តិតិឃ្យាតិកោ, សោ ច បដិបត្តិឃាច ប្ជូឌេតព្វោៈ តស្មា “តំ សីលសយ្យាឃ ប្ជូឌេស្សាមិ”តិ ឲចំ ឆយ្ហយត្តិ ប្ជូឌេតុកាមេត

បរាមដ្ឋត្តាតិ បរាមចចេសេត អាមដ្ឋត្តាៈ តណ្ហាឌិដ្ឋិឃា ហិ “ក្ខមិតាហំ សីលេត ឌេឌេចា ចា កចិស្សាមិ ឌេចញ្ញតរោ ចា, ក្ខមិតា ចេ សីលេត សំសារសុទ្ធិ កចិស្សតី”តិ បចត្តស្ស សីលំ បរាមសត្តិឃា តំ បរាកចំ បិរេបត្តិ យក្កស្ស អតុបតិស្សឃកាចករេណតោៈ បុតុជ្ជតកល្យាណកស្សាតិ បុតុជ្ជតេសុ កល្យាណកស្សៈ សោ ហិ បុតុជ្ជតោច ហុត្វា កល្យាណេហិ សីលាឌីហិ សយត្តាកតោៈ បរាមសតកិលេសាតំ ចិក្ខម្ភតតោ, សមុច្ឆិតតោ ច ពេហិ ត បរាមដ្ឋត្តិ អបរាមដ្ឋំៈ តស្ស តស្ស កិលេសឌេចចស្ស បដិបក្ខស្សម្ភតតោ តូបសយតតោ បដិបក្ខសុទ្ធិំ

កតបដិកយ្ហត្តិ តូដ្ឋាតេឌេសតាហិ ឃចាឌយ្យំ កតបដិកាទំៈ ឲចំ ហិ តំ សីលំ បដិបកតិកេយច ហោតិៈ ពេតាហ “តំ ចិសុទ្ធិ”ត្តិៈ “កតបដិកយ្យ”ត្តិ ក្ខមិតា ច “ត បុតេតំ កទិស្ស”ត្តិ អធិដ្ឋាតយ្បិ សង្គហិតត្តិ ឌដ្ឋាំៈ “អច្ឆយំសំ តុ ពោ, ស្មុកេយំសំ តុ ពោ”តិអាឌិតា ចត្តិ្ឋព្រោចា, “បិនិត្តិឃំ តុ ពោ, ចក្កដិ តុ ពោ”តិអាឌិតា អាបត្តិឃា ចា, “យឃា តំ ចត្តិ ចិតិក្កត្តិ តុ ពោ, ត តុ ពោ ចិតិក្កត្តិ”ត្តិអាឌិតា អជ្ឈាចាទេ ចា ចេចយតិកស្ស សំសឃាបត្តស្សៈ ចិសោធេតព្វាំ ឃចាឌយ្យំ បដិកយ្យោៈ ចិយតិ ឲច ចេចយតិកំ, តស្មិំ ចេចយតិកោ សតិ, ចិយតិឃា ដូប្បត្តាឃាតិ អតេ្តាៈ ចិយតិ បដិចិតេតព្វាតិ សឃំ ចា តំ ចត្តិ ចិចារទ្វោ, ចិតឃឆេទ ចា បុទ្ធិត្វា កន្ទា ចិតេតាចេតព្វាៈ តិក្កត្តោខ បត កបិឃំ ចេ កាតព្វំ, អកបិឃំ ចេ លចេ្តតព្វំៈ ពេតាហ “ក្ខតុ្តស្ស ចាឃុ កចិស្សតី”តិៈ

“ចត្តហិអទិឃយក្កេហិ”តិអាឌិតា យក្កបលបរិឃាបត្តិ សីលំ យក្កបលសយ្យយុត្តិ ចុត្តិៈ សយុឌាយេឃុ បចត្តចោហារោ អចឃចេឃុបិ បចត្តត្តីតិៈ សេសត្តិ សន្តិ លោកិយសីលំៈ

បកតិបិតិ សភាចោបិៈ ស្ងុលសីលោ សលិលោ ស្ងុលសំចារោៈ តេត បរិឃាឃេតាតិ បកតិអត្តចាចកេតត្តៈ ឲកត្តំ អញ្ញាកតំ សីលំ ក្ខណាធិប្បេតសីលេត ឲកសក្ខហត្តិ អកុសលស្សចាឃុជ្ជយាតតំ ឌេស្សតុំ “តត្ត អកុសល”ត្តិអាឌិ ចុត្តិៈ តធា ហិ សេក្ខត្តិកំ ក្ខណ កហិតំ, ក្ខណ

ន ឧបនីតំ កុសលត្តិកន្តិ អធិប្បាយោ។ វុត្តនយេន ចាតិ វុត្តេនេវ នយេន កុសលត្តិកំ អគ្គហេត្វា ហីនត្តិកាទីនំ បញ្ចន្នំ តិកានំ វសេន អស្ស សីលស្ស តិវិធតា វេទិតព្វា។

១៧. យោធាតិ យោ ឥធ។ វត្ថុវីតិក្កមេតិ អាបត្តិយា វត្ថុនោ វីតិក្កមេន អជ្ឈាចារេ។ កាមសង្កប្បាទយោ នវ មហាវិតក្កា មិច្ឆាសង្កប្បា។ ឧបនន្ទស្សាតិ ឧបនន្ទស្ស។ តស្ស ហិ សីលវតោ អត្តុបសង្កមិត្វា ទុស្សីលេ សេវន្តស្ស តតោ ឯវ តេសំ ទិដ្ឋានុគតិ អាបជ្ជនេន បណ្ណត្តិវីតិក្កមេ អនាទីនវទស្សាវិនោ មិច្ឆាសង្កប្បពហុលតាយ មនុដ្ឋាតិ វុឌ្ឍិយាតិ អនុក្កមតោ សីលំ ឯកំសេនេវ ហានភាគិយំ ហោតិ, ន ឋិតិភាគិយំ, កុតោ វិសេសភាគិយតា។ សីលសម្បត្តិយាតិ សីលបរិបូរិយា ចតុបារិសុទ្ធិសីលេន។ អភេន្តស្ស ឧត្តរីតិ ឧត្តរិ វិសេសាធិគមាយ អវាយមន្តស្ស។ ឋិតិភាគិយំ សីលំ ភវតិ អសមាធិសំវត្តនិកត្តា។ សមាធិតោ ហិ សមាធិម្ហិ សីលស្ស សមាធិសំវត្តនិកតា តិដ្ឋតិ។ សមាធត្ថាយាតិ សមាធិវសេន សមាធានត្ថាយ។ និព្ពិទន្តិ វិបស្សនំ។ ពលវវិបស្សនាទស្សនត្ថំ និព្ពិទាគហណំ។ តាវតាបិ សីលស្ស និព្ពេធភាគិយភាវសិទ្ធិតោ។

យានិ ច សិក្ខាបទានិ តេសំ រក្ខិតព្វានីតិ សម្ពន្ធោ, តានិ បន អភិសមាចារបណ្ណត្តិតោ អញ្ញានិ។ តេសន្តិ “រក្ខិតព្វានី”តិ បទំ អបេក្ខិត្វា កត្តរិ សាមិវចនំ, តេហិ ភិក្ខូហីតិ អត្ថោ។ សតិ វា ឧស្សាហេតិ ឧស្សក្កិត្វា សីលានិ រក្ខិត្វា ឧស្សាហេ សតិ។ ឋាតិ សាមយោគេហិ រក្ខិតព្វសីលមាហ ឃដិការាទីនំ វិយ។ អដ្ឋាតិ នច្ឆាទិយាលិនិវេរមណិ ឧក្កំ គត្វា សត្តបដ្ឋមជ្ឈានិ អដ្ឋ។

អវីតិក្កមោតិ បញ្ញត្តិសីលានំ អវីតិក្កមោ។ បកតិសីលន្តិ សភាវសីលំ។ តញ្ហិ បវត្តិនិយតំ ហិ សីលំ ឧត្តរកុរុកានំ។ មរិយាទាចារិត្តន្តិ តស្ស តស្ស សាវជ្ជស្ស អករណេ មរិយាទក្ខាតំ, តត្ថ តត្ថ កុលធម្មេសុ បុព្ពបុរិសេហិ ឋបិតំ ចារិត្តំ។ កុលធម្មបរិវាសធម្មោ ហិ “អាចារសីល”ន្តិ អធិប្បេតំ។ តត្ថ កុលធម្មោ នាម ព្រាហ្មណាទីនំ អមជ្ជបានាទិ, ទេសធម្មោ ឧត្តរបថវាសីនំ អហិំសនាទិ, បរិវាសធម្មោ តិត្ថិយានំ មយតិមយាទិ។ តិត្ថិយានំ ហិ និជ្ជិបរិវេន, តបោបរិវេន ច ទេតិ បវត្តតិ, បរំ វា ធម្មំ អវិមុត្តិកស្ស ទេតីតិ “បរិវាស”ន្តិ វុច្ចតិ។ “បកតិយា សីលវតី ហោតី”តិ (ទី. និ. ២.២០) វចនតោ ពោធិសត្តមាតុ បញ្ចសិក្ខាបទសីលំ បរិបុណ្ណមេវ។ យំ បន ឧក្កំសគតំ ពោធិសត្តបិតរិបិ ចិត្តប្បវត្តមេវាតិ អនភិលិង្គំ “ធម្មតាសីល”ន្តិ វុត្តំ។ កាយកម្មបរិហិតន្តិ កាយគោចរស្ស អស្សាទុបរិហិតំ កាយស្សានុគមិតំ។ ធម្មតាសីលន្តិ ធម្មតាយ ការណភាវេន អាគតំ សីលំ។ សីលបារមី ហិ បរិបក្កំ បវេបត្វា កុច្ឆិគតស្ស ពោធិសត្តស្ស សីលតេជេន កុលានុភាវេន ពោធិសត្តមាតុ សរីរេ បរមសល្លេខប្បត្តំ សីលំ ហោតិ។ មហាកស្សបាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន ភទ្ទាទីនំ សង្គណ្ហាតិ។ តេ កិរ សុចិរំ កាលំ សុបរិសុទ្ធសីលា ហុត្វា អាគតា។ តេនាហ “សុទ្ធសត្តាន”ន្តិ។ តាសុ តាសុ ជាតីសុ សីលវតាទយោ ហិ សព្វាទិជាតីសុ។ បុព្ពេ បុរិមជាតិយំ សីលន្តិ ហេតុ ឧបនិស្សយោតិ បុព្ពហេតុកសីលំ។ យំ បន បកតិសីលាទីសុ មហាយានេន វិនា អវីតិក្កមលក្ខណំ សម្បត្តវិរតិសង្ខាតំ ធម្មតា។

យំ បនេត្ថ ឧភតោ វុត្តំ សីលន្តិ សម្ពន្ធោ។ ទុតិយាទីតិ វត្តព្វាទិសីលបរិបូរកស្ស បុគ្គលស្ស សត្តិស្សមយក្ខតាសាសនបរិទីបនំ, អញ្ញាសាសនស្ស ច តថាការបរិវេសនំ វុត្តំ ហោតិ “ទុតិយេច, កិញ្ចិទេវ, សមណោ...បេ... សទ្ធា បរប្បច្ចយា សមណេ អវេច្ចហី”តិ (ទី. និ. ១.១៩៣; ម. និ.

១.១១៩; អ. និ. ៣.១៣១)។ ភិក្ខូតិ តស្ស សីលស្ស បរិបូរកបុគ្គលបរិទីបនំ។ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោតិ ឥទមស្ស បាតិមោក្ខសីលេ បតិដ្ឋិតភាវបរិទីបនំ។ វិហរតីតិ ឥទមស្ស តទនុរូបវិហារសមង្គិភាវបរិទីបនំ។ អាចារគោចរសម្បន្នោតិ ឥទំ បាតិមោក្ខសំវរស្ស, ឧបរិ អធិគន្តព្ពគុណានញ្ច ឧបការកធម្មបរិទីបនំ។ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវីតិ ឥទំ បាតិមោក្ខតោ អចវនភាវបរិទីបនំ។ សមាទាយាតិ សិក្ខាបទានំ អនវសេសតោ អាទានបរិទីបនំ។ សិក្ខតីតិ សិក្ខាយ សមង្គិភាវបរិទីបនំ។ សិក្ខាបទេសូតិ សិក្ខិតព្ពធម្មបរិទីបនំ។ យំ បនេត្ថ វត្តព្ពំ, តំ បរតោ អាវិ ភវិស្សតិ។

សោតិ បាតិមោក្ខសំវរសីលេ បតិដ្ឋិតភិក្ខុ។ តេន យាទិសស្ស ឥន្ទ្រិយសំវរសីលំ ឥច្ឆិតព្ពំ, តំ ទស្សេតិ។ ចក្ខុនាតិ យតោ សោ សំវរោ, តំ ទស្សេតិ។ រូបន្តិ យត្ថ សោ សំវរោ, តំ ទស្សេតិ។ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហីតិ សំវរស្ស ឧបាយំ ទស្សេតិ។ យត្វាធិករណ...បេ... អន្វាស្សវេយ្យុន្តិ សំវរស្ស បដិបក្ខំ តត្ថ អាទីនវំ ទស្សេតិ។ សំវរាយ បដិបជ្ជតីតិ បនេន សតិយា ឧបដ្ឋបេតព្ពតំ ទស្សេតិ។ រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយន្តិ សតិយា ឧបដ្ឋាបនវសេន ចក្ខុន្ទ្រិយស្ស អារក្ខាតិ ទស្សេតិ។ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតីតិ តថារក្ខតោ សតិយេវេត្ថ សំវរោតិ ទស្សេតិ។ វីតិក្កមស្ស វសេនាតិ សម្ពន្ធោ។ ឯត្ថ សិក្ខាបទានន្តិ “អាទីចេហេតុ អាទីចការណា អវត្ថា អក្ខាំ ឧត្តរីយតស្សធម្ម ឧលុបតី”តិអាទិនា អាគតានំ លក្ខុ បារាជិកាទិបដិសំយុត្តានំ សិក្ខាបទានំ។ សាមត្ថិយតាទិនា តិវិធេន គុហនវត្ថុនា វិម្ហាបនំ គុហនា អត្ថានំ, ទាយកំ វា ឧក្ខិបិត្វា យថា សោ កិញ្ចិ ទទាតិ, ឯវំ លបនំ លបនា។ និមិត្តំ វុច្ចតិ បច្ចយទានសញ្ញាប្បាទកំ កាយវចីកម្មំ, តេន និមិត្តេន ចរតិ, និមិត្តំ វា ករោតីតិ នេមិត្តិកោ, តស្ស ភាវោ នេមិត្តិកតា។ គន្ធទោសា វិយ លិខាយ បរេសំ អគ្គុណនាទិនា និប្បិសតីតិ និប្បេសោ, និប្បេសោវ និប្បេសិកោ, តស្ស ភាវោ និប្បេសិកតា។ បដិច្ឆាយ អត្តនា លទ្ធលាភេន បរតោ លាភបរិយេសនា លាភេន លាភំ និជិគីសនតា។ ឯវមាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន អនុប្បិយភាណិតាចាដុកម្យតាទិ សង្គណ្ហាតិ។ បដិសង្ខានេន បច្ចវេក្ខណាយ បរិសុទ្ធា អសំកិលិដ្ឋា បដិសង្ខានបរិសុទ្ធា។ ចត្តារោ បច្ចយា បរិភុញ្ជីយន្តិ ឯតេនាតិ ចតុបច្ចយបរិភោគោ, តថាបវត្តា អនវជ្ជចេតនា។

បាតិមោក្ខសំវរសីលវណ្ណនា

១៣. តត្រាតិ តេសុ បាតិមោក្ខសំវរាទីសុ។ អាទិតោ បដ្ឋាយាតិ “ឥធ ភិក្ខូ”តិអាទិនា (វិភ. ៥០៨; ទី. និ. ១.១៩៣) អាគតទេសនាយ អាទិតោ បភុតិ។ វិនិច្ឆយកថាតិ តត្ថ សំសយវិធមនេន វិនិច្ឆយាវហា កថា។ បឋមស្ស អត្ថស្ស សព្ពសាធារណត្តា អសាធារណំ បព្ពជិតានំ វេណិកំ បរិយាយំ ទស្សេន្តោ “សិក្ខាភិក្ខុបដ្ឋទានាទិតាយ វា”តិ អាហ។ ឯវំ ហិស្ស បរិបុណ្ណបាតិមោក្ខសំវរសោភាគ្យតា ទស្សិតា ហោតិ។ ភិក្ខុបដ្ឋទានាទិភាវេន ច តាយ ទលិទ្ទស្សាបិ ភិក្ខុ ហិតស្ស ហោតីតិ តតោ វិសេសេតុំ “សទ្ធាបព្ពជិតោ”តិ វត្វា បដិបត្តិយា សោភាគ្យភាវទស្សនត្ថំ “កុលបុត្តោ”តិ វុត្តំ។ អាចារកុលបុត្តោ វា ហិ បដិបជ្ជិតុំ សក្កោតិ ជាតិកុលបុត្តោ វា។ សិក្ខាបទសីលន្តិ វារិត្តចារិត្តប្បភេទំ សិក្ខាបទវសេន បញ្ញត្តំ សីលំ។ សោតិ អតិសយនិទ្ទេសោ, សោ កោចិ បុគ្គលោ។ អត្ថិ វិសេសបរិយាបន្នំ សីលំ, តត្ថិ បុគ្គលំ។ មោចេតីតិ សហការីការណភាវតោ។ អបាយេ ភវាតិ អាបាយិកាទិ។ អាទិ-សទ្ទេន តទញ្ញំ សព្ពសំសារទុក្ខំ សង្គណ្ហាតិ។ សំវរណំ កាយវចីទ្វារានំ បិទហនំ។ យេន តេ សំវុតា បិហិតា ហោន្តិ, សោ សំវរោ។ យថា បន សោ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ អវីតិក្កមោ

វីតិក្កមបដិបក្ខោតិ កត្វា, តស្មា វុត្តំ “កាយិកវាចសិកស្ស អវីតិក្កមស្សេតំ នាម”ន្តិ។ បាតិមោក្ខសំវរេន សំវុតោតិ បាតិមោក្ខសំវរេន បិហិតកាយវចីទ្វារោ។ តថាភូតោ ច យស្មា តំ ឧបេតោ តេន ច សមង្គី នាម ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “ឧបេតោ សមន្នាគតោតិ អត្ថោ”តិ។

អបរោ នយោ – កិលេសានំ ពលវការតោ, បាបកិរិយាយ សុករការតោ, បុញ្ញកិរិយាយ ច ទុក្ករការតោ ពហុក្ខត្តុំ អបាយេសុ បតនសីលោតិ បាតី, បុថុជ្ជនោ។ អនិច្ចតាយ វា ភវាទីសុ កម្មវេគុក្ខិត្តោ ឃដិយន្តំ វិយ អនវដ្ឋានេន បរិព្ភមនតោ គមនសីលោតិ បាតី, មរណវសេន វា តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ អត្តភាវស្ស បាតនសីលោតិ បាតី, សត្តសន្តានោ, ចិត្តមេវ វា។ តំ បាតិនំ សំសារទុក្ខតោ មោក្ខេតីតិ បាតិមោក្ខំ។ ចិត្តស្ស ហិ វិមោក្ខេន សត្តោ “វិមុត្តោ”តិ វុច្ចតិ។ វុត្តញ្ហិ “ចិត្តវោទានា វិសុជ្ឈន្តី”តិ, “អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្ត”ន្តិ (មហាវ. ២៨) ច។ អថ វា អវិជ្ជាទិនា ហេតុនា សំសារេ បតតិ គច្ឆតិ បវត្តតីតិ បាតី, “អវិជ្ជានីវរណានំ សត្តានំ តណ្ហាសំយោជនានំ សន្ធាវតំ សំសរត”ន្តិ (សំ. និ. ២.១២៥) ហិ វុត្តំ។ តស្ស បាតិនោ សត្តស្ស តណ្ហាទិសំកិលេសត្តយតោ មោក្ខោ ឯតេនាតិ បាតិមោក្ខោ។ “កណ្ឋេកាឡោ”តិអាទីសុ វិយ សមាសសិទ្ធិ វេទិតព្វា។ អថ វា បាតេតិ វិនិបាតេតីតិ បាតី, ចិត្តំ។ វុត្តញ្ហិ “ចិត្តេន នីយតិ លោកោ, ចិត្តេន បរិកស្សតី”តិ (សំ. និ. ១.៦២)។ តស្ស បាតិនោ មោក្ខោ ឯតេនាតិ បាតិមោក្ខោ, បតតិ វា ឯតេន អបាយទុក្ខេ, សំសារទុក្ខេ ចាតិ បាតី, តណ្ហាទិសំកិលេសោ។ វុត្តញ្ហិ “តណ្ហា ជនេតិ បុរិសំ (សំ. និ. ១.៥៥-៥៧), តណ្ហាទុតិយោ បុរិសោ”តិ (ឥតិវុ. ១៥, ១០៥; អ. និ. ៤.៩; មហានិ. ១៩១; ចូឡនិ. បារាយនានុគីតិគាថានិទ្ទេស) ច អាទិ។ តតោ បាតិតោ មោក្ខោតិ បាតិមោក្ខោ។ អថ វា បតតិ ឯត្ថាតិ បាតោ, ឆ អជ្ឈត្តិកពាហិរានិ អាយតនានិ។ វុត្តញ្ហិ “ឆសុ លោកោ សមុប្បន្នោ, ឆសុ កុព្ពតិ សន្ថវ”ន្តិ (សំ. និ. ១.៧០; សុ. និ. ១៧១)។ តតោ ឆអជ្ឈត្តិកពាហិរាយតនសង្ខាតតោ បាតតោ មោក្ខោតិ បាតិមោក្ខោ។ អថ វា បាតោ វិនិបាតោ អស្ស អត្ថីតិ បាតី, សំសារោ។ តតោ មោក្ខោតិ បាតិមោក្ខោ។ អថ វា សព្ពលោកាធិបតិភាវតោ ធម្មិស្សរោ ភគវា “បតី”តិ វុច្ចតិ, មុច្ចតិ ឯតេនាតិ មោក្ខោ, បតិនោ មោក្ខោ តេន បញ្ញត្តត្តាតិ បតិមោក្ខោ, បតិមោក្ខោ ឯវ បាតិមោក្ខោ។ សព្ពគុណានំ វា មូលភាវតោ ឧត្តមដ្ឋេន បតិ ច សោ យថាវុត្តដ្ឋេន មោក្ខោ ចាតិ បតិមោក្ខោ, បតិមោក្ខោ ឯវ បាតិមោក្ខោ។ តថា ហិ វុត្តំ “បាតិមោក្ខន្តិ មុខមេតំ បមុខមេត”ន្តិ (មហាវ. ១៣៥) វិត្ថារោ។

អថ វា ប-ឥតិ បការេ, អតិ-ឥតិ អច្ចន្តត្ថេ និបាតោ, តស្មា បការេហិ អច្ចន្តំ មោក្ខេតីតិ បាតិមោក្ខំ។ ឥទញ្ហិ សីលំ សយំ តទង្គវសេន, សមាធិសហិតំ បញ្ញាសហិតញ្ច វិក្ខម្ភនវសេន, សមុច្ឆេទវសេន ច អច្ចន្តំ មោក្ខេតិ មោចេតីតិ បាតិមោក្ខំ, បតិ បតិ មោក្ខោតិ វា បតិមោក្ខោ, តម្ហា តម្ហា វីតិក្កមទោសតោ បច្ចេកំ មោក្ខោតិ អត្ថោ, បតិមោក្ខោ ឯវ បាតិមោក្ខំ។ មោក្ខោតិ វា និព្ពានំ, តស្ស មោក្ខស្ស បដិពិម្ពភូតោតិ បតិមោក្ខោ។ សីលសំវរោ ហិ សូរិយស្ស អរុណុគ្គមនំ វិយ និព្ពានស្ស ឧទយភូតោ តប្បដិភាគោ វិយ ច យថារហំ កិលេសនិព្ពាបនតោ, បតិមោក្ខោយេវ បាតិមោក្ខំ។ អថ វា មោក្ខំ បតិ វត្តតិ, មោក្ខាភិមុខន្តិ វា បតិមោក្ខំ, បតិមោក្ខមេវ បាតិមោក្ខន្តិ ឯវមេត្ថ បាតិមោក្ខ-សទ្ទស្ស អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ឥរិយតីតិ អត្តភាវំ បវត្តេតិ។ “វិហរតី”តិ ឥមិនា បាតិមោក្ខសំវរសីល ឋិតស្ស ភិក្ខុនោ ឥរិយាបថវិហារោ ទស្សិតោ។ បាឡិយន្តិ ឈានវិភង្គបាឡិយំ (វិភ. ៥០៨ អាទយោ)។

តត្ថ កាយំ សមុទាចារំ, សមុទាចារគោចរដ្ឋា គរុស្សតំ “អាចារគោចរសម្បន្នោ”តិ វុត្តំ, យថា បន មគ្គំ អាចិក្ខន្តោ “វាមំ មុញ្ច, ទក្ខិណំ

កល្យា"តិ វណ្ណេតព្ពគុណំ កថេតុំ វទេយ្យ, យថា ច សីលសម្បន្នេន បហីនវេរភយលជ្ជិកស្ស យាលិកន្ធិវេលបនាទិវិក្ខម្ភនសំវិធានំ យុត្តរូបំ, ឯវំ បហីនបាបធម្មស្ស កល្យាណធម្មសមាយោគតោ យុត្តរូបោតិ "អត្ថិ អាចារោ, អត្ថិ អនាចារោ"តិ ឯវំ សង្ខិបិត្វា អនាចារំ តាវ វិភជិតុំ "តត្ថ កតមោ អនាចារោ"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ កាយិកោ វីតិក្កមោតិ តិវិធំ កាយទុច្ចរិតំ។ វាចសិកោ វីតិក្កមោតិ ចតុព្វិធំ វចីទុច្ចរិតំ។ កាយិកវាចសិកោតិ តទុភយំ។

ឯវំ អាជីវដ្ឋមកសីលស្ស វីតិក្កមោ ទស្សិតោ។ ឋានាតិ យាវ តំ អនាចារំ ទស្សេតុំ "សព្ពម្បិ ទុស្សីល្យំ អនាចារោ"តិ វត្វា តត្ថ ឯកច្ចំ ទស្សេន្តោ "ឥធេកច្ចោ វេឡុទានេន វា"តិអាទិមាហ។ តត្ថ វេឡុទានេនាតិ បច្ចយុប្បាទនត្ថេន វេឡុទានេន។ បត្តទានាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ វេឡូតិ មនុស្សានំ បយោជនាវហោ យោ កោចិ វេឡុទណ្ឌោ។ បត្តំ កន្តិកាទីនំ កដបលិវេឋនាទិអត្ថំ ច, តាលបណ្ណការោទកាទិបត្តំ ច។ បុប្ផំ យំ កិញ្ចិ មនុស្សានំ បយោជនាវហំ។ តថា ផលំ។ សិនានំ សិរីសចុណ្ណាទិនហានិយចុណ្ណំ។ យដ្ឋិកាបិ ឯវមេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។ ទន្តកដ្ឋំ យំ កិញ្ចិ មុខសោធនត្ថំ ទន្តបោណំ។ ចាដុកម្យតា អត្តានំ ទាសំ វិយ នីចដ្ឋានេ ឋបេត្វា បរស្ស ខលិតវចនំ សណ្ឋបេត្វា បិយកាមតាយ បគ្គណ្ហនំ។ មុគ្គសូប្យតាតិ មុគ្គសូបសមតា សច្ចាលិកេន ជីវិតកប្បនំ។ យថា ហិ មុគ្គសូបេ បច្ចន្តេ ពហូ មុគ្គា បច្ចន្តិ, កតិបយា ន បច្ចន្តិ, ឯវំ សច្ចាលិកេន ជីវិតកប្បកេ ពហុ អលិកំ ហោតិ, អប្បកំ សច្ចំ។ បរិភដតីតិ បរិភដោ, បរេសំ ទារកេ បរិហរន្តោ។ បរិភដស្ស កម្មំ បារិភដ្យំ, សា ឯវ បារិភដ្យតា, អលង្ករណាទិនា កុលទារកបរិហរណស្សេតំ នាមំ។ តេន តេន គិហីនំ កាយកិច្ចរហោកិច្ចាទីសុ សាសនបដិសាសនហរណំ ជង្ឃបេសនិកំ។ អញ្ញតរញ្ញតរេនាតិ ឯតេសំ ច វេឡុទានាទីនំ វេជ្ជកម្មគណ្ឌាការិកកម្មបិណ្ឌបដិបិណ្ឌកម្មសង្ឃុប្បាទចេតិយុប្បាទបដ្ឋបនាទីនំ ច មិច្ឆាជីវេន ជីវិតកប្បនកម្មានំ យេន កេនចិ។ ពុទ្ធបដិកុដ្ឋេនាតិ ពុទ្ធេហិ គរហិតេន បដិសិទ្ធេន។ មិច្ឆាជីវេនាតិ ន សម្មាអាជីវេន។ អយំ វុច្ចតិ អនាចារោតិ អយំ សព្ពោបិ "អនាចារោ"តិ កថីយតិ។ អាចារនិទ្ទេសោ វុត្តបដិបក្ខនយេន វេទិតព្ពោ។

គោចរនិទ្ទេសេបិ បនយំ អគោចរស្ស វចនេ ការណំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ គោចរោតិ បិណ្ឌបាតាទីនំ អត្ថាយ ឧបសង្កមិតុំ យុត្តដ្ឋានំ។ អយុត្តដ្ឋានំ អគោចរោ។ វេសិយា គោចរោ អស្សាតិ វេសិយាគោចរោ, មិត្តសន្ថវវសេន ឧបសង្កមិតព្ពដ្ឋានន្តិ អត្ថោ។ វេសិយា នាម រូបូបជីវិនិយោ, តា មិត្តសន្ថវវសេន ន ឧបសង្កមិតព្ពា, សមណភាវស្ស អន្តរាយករត្តា, បរិសុទ្ធាសយស្សាបិ គរហហេតុតោ, តស្មា ទក្ខិណាទានវសេន សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វាវ ឧបសង្កមិតព្ពា។ វិធវា វុច្ចន្តិ មតបតិកា, បវុត្ថបតិកា ច។ ថុល្លកុមារិកាតិ មហល្លិកា អនិព្ពិទ្ធកុមារិយោ, បណ្ឌកាតិ នបុំសកា។ តេ ហិ ឧស្សន្នកិលេសា អវូបសន្តបរិឡាហា លោកាមិសសន្តិស្សិតកថាពហុលា, តស្មា ន ឧបសង្កមិតព្ពា។ ភិក្ខុនិយោ នាម ឧស្សន្នព្រហ្មចរិយា។ តថា ភិក្ខូបិ។ តេន អញ្ញមញ្ញំ វិសភាគវត្ថុភាវតោ សន្ថវវសេន ឧបសង្កមនេ កតិបាហេនេវ ព្រហ្មចរិយន្តរាយោ សិយា, តស្មា ន ឧបសង្កមិតព្ពា។ គិលានបុច្ឆនាទិវសេន ឧបសង្កមនេ សតោការិតា កថិតា។ បានាគារន្តិ សុរាបានគេហំ។ តំ សោណ្ឌជនេហិ អវិវិត្តំ ហោតិ។ តត្ថ តេហិ សោណ្ឌតាទិវសេន ន ឧបសង្កមិតព្ពំ ព្រហ្មចរិយន្តរាយករត្តា។ សំសដ្ឋា វិហរតិ រាជូហីតិអាទីសុ រាជានោ នាម យេ រជ្ជមនុសាសន្តិ។ រាជមហាមត្តា រាជិស្សរិយសទិសាយ មហតិយា ឥស្សរិយមត្តាយ សមន្នាគតា។ តិត្ថិយាតិ វិបរីតទស្សនា ពាហិរកបរិព្ពាជកា។ តិត្ថិយសាវកាតិ តេសុ ភត្តិំ កត្វា បច្ចយទាយកា។ អននុលោមិកេន សំសគ្គេនាតិ តិស្សន្នំ សិក្ខានំ អននុលោមិកេន បច្ចនីកភូតេន សំសគ្គេន។ សំសដ្ឋា

ចិហទតិ, ឈេត ព្រាហ្មចរិយត្តរាយំ ចា បលេ្លលបរិហាតិ៍ ចា បិបុណាតិ៍

ព្កាតិ អបរេតបិ បរិយាយេត អកោចរំ ឥរេយ្យតុំ “ឈាតិ ចា បត ទាតិ”តិអាឌិ ចុត្តុំ៍ តត្ថ អយ្យត្ថាតិតិ ត្បត្ថាឌិយុ បត្ថាចិរហិតាតិ៍ តទោតា ឧច អប្យបត្តាតិ, កយ្ហកយ្ហឫលបត្ថាយ ចា អការេចត អយ្យត្ថាតិ៍ រតតត្ថយប្យបាឥាការេចត អប្យបត្តាតិ៍ អកេ្កាបកបរិកាបកាតិតិ អកេ្កាបចត្តហិ អកេ្កាបកាតិ ចេច កយឥយ្យេតត បត្តឌ្ឍតកាតិ ឥ៍ អតុំ ត ព្កុត្តិ អតតុយេច ព្កុត្តិតិ អតតុកាយាតិ៍ ហិតំ ត ព្កុត្តិ អហិតយេច ព្កុត្តិតិ អហិតកាយាតិ៍ ឋាឃុ ត ព្កុត្តិ អឋាឃុំយេច ព្កុត្តិតិ អឋាឃុកកាយាតិ៍ ឈោកេប្លយំ តិព្កុយំ ត ព្កុត្តិ, អឈោកេប្លយយេច ព្កុត្តិតិ អឈោកេប្លយកាយាតិ៍ កិល្បតត្តិ ឧត្ថ ឃាយណោរាតយ្យិ បក្កេហា៍ កិល្បតិតត្តិ ឧត្ថ ឃិល្បយាតឃាយណោរិតំ៍ បទ្ធាបំ ហិ ឃាឃតិកាតំ អតតុកាយតាឌិបតបឥយិធំ ចចតំ៍ តចាទ្វបិតិ ព្យលិតិតិ តាឌិឃាតិ លត្តិយព្យលិឌិតិ៍ ឃេចតិតិ តិយ្យាយ ឌិចតិ៍ កឌតិតិ ក្កបបក្កយតិ៍ បយិទុបិឃតិតិ បុតប្យុតំ ក្កបកច្ឆតិ៍ អយំ ចុច្ចតិតិ អយំ ចេបិយាឌិកោ, រាឌាឌិកោ, អយ្យត្តព្យលិឌិកោ ឥ តំ តំ ឃេចត្តយ្យ តិប្យការោបិ អឃុត្តោ កោចរោតិ អកោចរោ៍ ឧត្ថ ហិ ចេបិយាឌិកោ បញ្ចកាយព្យណតិយ្យយតោ អកោចរោ៍ យថាហ “កោ ឥ, កិល្បេច, កិល្បតោ អកោចរោ បរចិបឈោ? យឌិធំ បញ្ច កាយព្យណា”តិ (ឃំ៍ តិ៍ ៥៍៦លិ៦)៍ រាឌាឌិកោ ឃយណឆយ្ហយ្យ អតុបតិយ្យយតោ, លិកឃក្កាឃតិចិចក្កតិប្យាឆតឌិឌ្ជចិបត្តិហេតុតោ ឥ៍ អយ្យត្តព្យលិឌិកោ បត្ថាហាតិចិត្តបត្តាបាចហតោ អកោចរោ៍

កោចរតិទ្ទេឃ “ត ចេបិយាកោចរោ”តិអាឌិតិ ចុត្តបចិបក្ខចេឃត ចេឌិតព្ពាតិ៍ ឌ្បិតក្បាតិតិ ក្កឥបិតក្បាតិ កិល្បឃញ្ឈយ្យ, កិល្បតិឃញ្ឈយ្យ ឥ ឥតុយហាបឆេ លតេបិល្បលិ ចិយ យថាឃុលំ ឌ្ប្កាហតល្បយាតិ៍ កាឃាចបខ្ចោតាតិតិ កិល្បតំ, កិល្បតិតញ្ញ តិចត្តុបិទុតកាឃាចាតំឈេច បកាហិ ឧកោការឃាតិ៍ ព្កុឃិចាតបឌិចាតាតិតិ រេកហំ បចិបត្តាតំ , តិល្បយត្តាតញ្ញ កិល្បកិល្បតិបញ្ចាតាតំ ព្កុឃិតំ ឌិចរចារេតត ចេច បយិទ្ធោតបឃារណាឌិឌតិតបរិរចារេតត ឥ បឌិចាតាតិ បចាយិតាតិ ចិតិត្កតកិត្តិឃាតិ ចា៍

ព្កាតិ តិទ្ទេឃ អាកាតតឈេតាបិ អាចារកោចរេ ឥរេយ្យតុំ “អបិចា”តិអាឌិ អារទ្ធំ៍ ឧត្តាតិ ឧតឃ្ញិ បិតិយោល្បឃិលតិទ្ទេឃ៍ ព្កុយិតាបិ តឈេតាតិ ព្កាតិ ចុច្ចយាតចិឌិតាបិ៍ បញ្ញកេតាតិ បញ្ញបត្តិបិតំ កេតា៍ អចិត្តិការកេតាតិ អកាតចិត្តិការេរា, អកាតការេចាតិ អេតុា៍ ឈឌ្ជយេត្តាតិ បរិរេត, ឌិចរេត ចា ឈំបេត្តា៍ បុរេតាបិ តិឌ្ជតិ អចិត្តិការកេតាតិ បព្ពត្តិតព្ពា៍ ឌិតកោឃិតិ ក្កបរិ តិឌ្ជេត្តា ចិយ អាឃត្តតទ្ធាេត ឌិតកោបិ កណតិ៍ ធាហាចិកេ្លបកោតិ ធាហិំ ចិក្ខិបេត្តា៍ អតុបិហតាតត្តិ អតាឥេរ ឃាយិចចតំ៍ ទ្រឃាបិហតាតិ ក្កបិហតាទុត្យហោ៍ ឆេរេ កិល្ប អតុបលខ្ចាតិ ឆេរាតំ កិល្បតំ ឌិតឌ្ជាតំ អតុបចិឃិត្តា តេឃំ អាឃត្តតទ្ធាតំ ក្កបកត្តា៍ កឌ្ជំ បល្បិបតិ អក្កព្យណ្ត៍ ចោក្កឃ្យាតិ បយ្យតោ អតិក្កយិត្តា៍ ព្យុហាតិ ឃកាចតោ បឌិច្ឆត្តាតិ ឃាលិបិការាឌិតា បឌិច្ឆាឌិតាតិ៍ អតាបុច្ឆាតិ អតាបុច្ឆិត្តា៍ អយ្យាតិ អតាចារឃ្យ៍

អបិច កិល្បតិអាឌិ បត្តាខេយ្យច កិល្បតោ អាចារឥយ្យតចេឃត បចត្តុំ អឌ្ជកចាចចតំ, ត តិទ្ទេឃបិញ្ញ៍ បត្ថាឃិលឃុតចាកាឌិព្យណហេតុកោ កទុការេចា កទុករហំ ចា ការេចា, ឃហ ការេចតាតិ ឃការេចា៍ កទុឌ្ជាតិឈេឃុ ការចឃាខ្ចោឌិចេឃត បឌិយ្យាយតា បតិយ្យា, ឃប្យតិយ្យចបឌិបត្តិ៍ ឃហ បតិយ្យាយាតិ ឃប្យតិឃ្យា៍ ឃចិឃេឃំ ហិរិយតតាយ, ឌ្ប្តបិ្យការេចត ឥ ហិរោត្តប្យឃយ្យេត្តា៍

សេលិយធម្មបរិបុរិចសេត សុតិចេត្វា សុបិរុតោ។ បិសាធិកេតាតិ បសាគាចហេត, ញ្ញត្តុក្ខុតលក្ខណេ ទេចំ កតេណចចត៑ ៤ុនេច តយោ ញ្ញតោ បទេសុបិ លសុ បទេកសុ។ អកិក្កន្តតាតិ អកិក្កមេយត៑ ញ្ញទិឃាបធសយ្យន្តោតិ សយ្យន្តិទិឃាបថោ។ តោត សេទិសទិឃាបថាតយ្យិ

បិសាធិកតយាហ៑ ញ្ញត្តិយេសុ ក្យុត្តក្ខាទេរាតិ ចក្ខុត្តិយាធិសុ លសុ ក្ខាទេសុ សុសំចិហិតាទេក្ខា។ កោឌេត យត្តញ្ញាតិ បរិក្ខិត្តញ្ញតោ

កោឌតសញ្ញាតោ ចត្តញ្ញាធេបិ បច្ចយេ បរិយេសតបដិក្កហណបរិកោកាធិចសេត សញ្ញសោ បយាណញ្ញា។ ឌាកទិយសុយុទ្ធតាតិ

បុញ្ញាទត្តាបទទត្ថំ កាចតាយតសិការសក្ខាតំ ឌាកទិយំ សាតច្ចកាទិតាចសេត អតុ អតុ យុទេត្វា តត្វ យុត្តបយុទេត្វា។ សតិសយ្យឌញ្ញាត

សយត្តាកេតាតិអាធិ ឃចាចុត្តុស្ស អាចាទេស្ស សម្ពាទេកស្សត៑ តត្វ អបរិចេដ្ឋាតិ តិញ្ញដេដ្ឋា។ សត្តុដ្ឋេតិ ឃចាលិកាធិចសេត សទេត្តាសេត

តុដ្ឋេ។ សក្កច្ចកាទីតិ អាគទេកាទី។ កទុចិត្តិកាទេពាហុលេតិ កទុដ្ឋាតិយេសុ កទុកទេណពាហុលេ។ អយំ ចុច្ចតិ អាចាទេរាតិ អយំ សការេចតាធិ

អត្វការេយហិ អាចទិតញ្ញតោ អាចាទេរា។

សីលិធិត៑ កុណាត៑ រូបតិស្សយក្ខុតោ រូបតិស្សយកោចទេរា។ សតិសក្ខាតោ ចិត្តស្ស អាទេក្ខក្ខុតោ ៤ុច កោចទេរា អាទេក្ខកោចទេរា។

កយ្យដ្ឋាតសក្ខាតោ ចិត្តស្ស រូបតិពត្តតដ្ឋាតក្ខុតោ កោចទេរា រូបតិពត្តកោចទេរា។ អបរិច្ឆតាធិហិ គសហិ ចិចរូតិស្សិតាយ កចាយ

ចត្វក្ខុតោហិ កុណេហិ សយត្តាកតោ គសកចាចត្វកុណសយត្តាកតោ។ តតោ ៤ុច កល្យាណោ សុត្តុទោ យិទេត្វាតិ កល្យាណយិទេត្វា។ តស្ស

លក្ខណំ បទេតោ អាកយិស្សតិ។ អស្សុតំ សុត្តកេឃ្យាធិ។ សុណាតីតិ សុតយំ ធាកណំ រូបរ្យាគតិ។ សុតំ បរិយោគាទេបតីតិ តទេច ឃចាសុតំ

អចិសគតាយ អបរិយោគាតំ បុតប្បុត៑ បរិបុច្ឆតាធិតា ចិសោធេតិ តិដ្ឋដ៑ តិកុដ្ឋំ កទេរាតិ។ តត្វ ច យេ កដ្ឋដ្ឋាតិយា ធម្មា, តេសុ សំសយំ

លិត្តុទេត្វា កដ្ឋំ ចិតទេតិ។ កយ្យកយ្យចលេសុ, ទតតត្តយេ ច សម្មាធិដ្ឋិយា រូជុកទេណាត ធិដ្ឋិ រូជុំ កទេរាតិ។ តទេតា ៤ុច ច ចុចិសាយបិ

សក្ខាសយ្យគាយ ចិត្តំ បសាទេតិ។ អធ ចា ឃចាសុតំ ធម្មំ បរិយោគបេត្វា តត្វាកតោ ទុបិទុបធម្មេ បរិក្កហេត្វា សបច្ចយំ តាយទុបំ

បរិក្កហេត្វា សត្តធិដ្ឋិចក្កចិធយេតត ធិដ្ឋិ រូជុំ កទេរាតិ។ ធម្មាត៑ បច្ចយបច្ចយុប្បន្តតាយត្តគស្សេតត តីសុបិ អទ្ធាសុ កដ្ឋំ ចិតទេតិ។ តទេតា បទំ

ច រូគយញ្ញយពាណាធិចសេត ចិបស្សត៑ ចទេឌ្ឍត្វា អទិយភុមិ ឌុក្កមេត្វា អចេច្ចបសាទេគ ទតតត្តយេ ចិត្តំ បសាទេតិ។ តថាក្ខុតោច តស្ស

កល្យាណយិត្តស្ស អតុសិក្ខតេត សទ្ធាធិហិ កុណេហិ ត ហាយតិ, អញ្ញាគត្វ ចទ្ឍតេច។ តេតាហ “យស្ស ចា”តិអាធិ។

អត្តទឈទត្តិ អត្តទេ អត្តទេ ឈទាតិ ៤ត្វ, តំ ៤តស្សាតិ ចា “អត្តទឈទ”ត្តិ លទ្ធតាយំ កោចទកាយំ បចិដ្ឋោ។ តត្វ ឈទេ ឈទេ

កិក្ខាបរិយេសតាយ ចិធិ បដិបន្តោ។ ឌុក្ខិត្តចក្ខុតិ ហេដ្ឋាលិត្តចក្ខុ។ កិត្តកេត បត ឌុក្ខិត្តចក្ខុ ហោតីតិ អាហ “យុកយត្តគស្សាចិ”តិ។

សុសំចុតោតិ សំយតោ។ ឃចា បទេត្វ សុសំចុតោ តាយ ហោតិ, តំ គទេស្សតុំ “ត ហត្ថិ ឌុលេលិកេត្តោ”តិអាធិ ចុត្តំ។

យត្វាតិ យេសុ សតិបដ្ឋាតេសុ។ ចិត្តំ កាចតាចិត្តំ។ រូបតិពត្តីតិ រូបតេត្វា តិពត្តតិ។ ចុត្តហោប្យតំ –

“ឃថា ឆក្កុទ តិពទេត្តឃ្យ, ចត្ថំ គយំ តទេរា ញ្ញធ;

ពទេត្តឃ្យចំ សកំ ចិត្តំ, សតិយារម្មណេ គញ្ញហ”ត្តិ។ (ចិសុទ្ធិ ១.១៧លិ; ធី។ តិ។ អដ្ឋ។ ១.១៧លិរ; យ។ តិ។ អដ្ឋ។ ១.១០លិ; បរិរា។ អដ្ឋ។ ១.១៤៥;

បដិ។ ម។ អដ្ឋ។ ២។១។១៤៣);

សតិបដ្ឋានានំ ឧបនិពន្ធគោចរភាវំ ទស្សេតុំ “វុត្តវេយ្យ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សកោ បេត្តិកោ វិសយោតិ អត្តនោ បិតុ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សន្តកោ, តេន ទិដ្ឋោ ទស្សិតោ ច វិសយោ។

អណុប្បមាណេសូតិ បរមាណុប្បមាណេសុ។ អសញ្ចិច្ចអាបន្នសេខិយអកុសលចិត្តុប្បាទាទិភេទេសូតិ អសញ្ចិច្ច អាបន្នសេខិយេសុ អកុសលចិត្តុប្បាទាទិភេទេសូតិ ឯវំ អសញ្ចិច្ចគ្គហណំ សេខិយវិសេសនំ ទដ្ឋព្ពំ។ សេខិយគ្គហណេន ចេត្ថ ចតុក្កដ្ឋានីសុ (ទុក្ខអធ។ ២៦៩ អាទេយា) អាគតចតុក្កដ្ឋានីនម្បិ គហណំ។ តេបិ ហិ សិក្ខិតព្ពដ្ឋេន “សេខិយា”តិ វុត្តា។ តថា ហិ មាតិកាយំ បារាជិកាទីនំ វិយ សេខិយានំ បរិច្ឆេទោ ន កតោ។ ឯវញ្ច កត្វា “អសញ្ចិច្ច អាបន្នសេខិយា”តិ អសញ្ចិច្ចគ្គហណំ សាត្ថកំ ហោតិ។ ន ហិ មាតិកាយំ អាគតេសុ បញ្ចសត្តតិយា សេខិយេសុ កោចិ សញ្ញាវិមោក្ខោ នាម អត្ថិ, អសញ្ចិច្ចគ្គហណេនេវ ចេត្ថ អសតិអជានន្តានម្បិ សង្គហោ កតោ។ កេចិ បនេត្ថ អសញ្ចិច្ច អាបន្នគ្គហណេន អចិត្តកាបត្តិយោ គហិតាតិ វទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ, ក្រិយាបត្តីសុបិ កាសញ្ចិ អចិត្តកកាយសង្ឃាទតោ, អនិដ្ឋានាទិកម្មស្ស, ទេសនាទិកម្មស្សេវ វា សព្ពលហុកស្ស វជ្ជស្ស ឧទាហរិតព្ពតោ។ តេនាហ “យានិ តានិ វជ្ជានិ អប្បមត្តកានិ ឱរមត្តកានិ លហុកានិ លហុសម្មតានី”តិអាទិ។ អាទិសទ្ទេន បាតិមោក្ខសំវរវិសុទ្ធិំ អនតិក្កមនីយានិ អនាបត្តិករណីយានិ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ ភយទស្សនសីលោតិ បរមាណុមត្តំ វជ្ជំ អដ្ឋសដ្ឋិយោជនសតសហស្សុព្ពេធសិនេរុបព្ពតសទិសំ កត្វា ទស្សនសភាវោ, សព្ពលហុកំ វា ទុព្ភាសិតមត្តំ បារាជិកសទិសំ កត្វា ទស្សនសភាវោ។ យំ កិញ្ចីតិ មូលបញ្ញត្តិអនុបញ្ញត្តិសព្ពត្ថបញ្ញត្តិបទេសបញ្ញត្តិអាទិភេទំ យំ កិញ្ចិ សិក្ខិតព្ពំ បដិបជ្ជិតព្ពំ បូរេតព្ពំ សីលំ។ សម្មា អាទាយាតិ សម្មទេវ សក្កច្ចំ, សព្ពសោ វា អាទិយិត្វា។ អយំ បន អាចារគោចរសម្បទា កិំ បាតិមោក្ខសីលេ បរិយាបន្នា, ឧទាហុ អបរិយាបន្នាតិ? បរិយាបន្នា។ យទិ ឯវំ កស្មា បុន វុត្តាតិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “ឯត្ថ ច”តិអាទិ។

ឥន្ទ្រិយសំវរសីលវណ្ណនា

១៥។ ឥន្ទ្រិយសំវរសីលំ បាតិមោក្ខសំវរសីលស្ស សម្ភារភូតំ, តស្មិំ សតិយេវ ឥច្ឆិតព្ពន្តិ វុត្តំ “សោតិ បាតិមោក្ខសំវរសីលេ ឋិតោ ភិក្ខូ”តិ។ សម្បាទិតេ ហិ ឯតស្មិំ បាតិមោក្ខសំវរសីលំ សុគុត្តំ សុរក្ខិតមេវ ហោតិ, សុសំវិហិតកណ្ដកវតិ វិយ សស្សន្តិ។ ការណវសេនាតិ អសាធារណការណស្ស វសេន។ អសាធារណការណេន ហិ ផលំ អបទិសីយតិ, យថា យវង្កុរោ ភេរិសទ្ទោតិ។ និស្សយវោហារេន វា ឯវំ និស្សិតវចនំ, យថា មញ្ចា ឧក្កុដ្ឋិំ ករោន្តីតិ។ រូបន្តិ រូបាយតនំ។ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វាតិ ឯត្ថ យទិ ចក្ខុ រូបំ បស្សេយ្យ, អញ្ញវិញ្ញាណសមង្គិនោបិ បស្សេយ្យុំ, ន ចេតំ អត្ថិ។ កស្មា? អចេតនត្តា ចក្ខុស្ស។ តេនាហ “ចក្ខុ រូបំ ន បស្សតិ អចិត្តកត្តា”តិ។ អថ វិញ្ញាណំ រូបំ បស្សេយ្យ, តិរោកុដ្ដាទិគតម្បិ នំ បស្សេយ្យ អប្បដិឃភាវតោ, ឥទម្បិ នត្ថិ សព្ពស្សបិ វិញ្ញាណស្ស ទស្សនាភាវតោ។ តេនាហ “ចិត្តំ ន បស្សតិ អចក្ខុកត្តា”តិ។ តត្ថ យថា ចក្ខុសន្និស្សិតំ វិញ្ញាណំ បស្សតិ, ន យំ កិញ្ចិ។ តញ្ច ខោ បន កុដ្ដាទិកេ អន្តរិតេ ន ឧប្បជ្ជតិ, យត្ថ អាលោកស្ស វិពន្ធោ។ យត្ថ បន ន វិពន្ធោ ផលិកអព្ភបដលាទិកេ, តត្ថ អន្តរិតេបិ ឧប្បជ្ជតេវ។ ឯវំ វិញ្ញាណាធិដ្ឋិតំ

ចក្ខុ បស្សតិ, ន យំ កិញ្ចីតិ វិញ្ញាណាធិដ្ឋិតំ ចក្ខុ សន្ធាយេតំ វុត្តំ “ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា”តិ។

ទ្វារារម្មណសង្ឃដ្ដេតិ ទ្វារស្ស អារម្មណេន សង្ឃដ្ដេ សតិ, ចក្ខុស្ស រូបារម្មណេ អាបាថគតេតិ អធិប្បាយោ។ បសាទវត្ថុកេន ចិត្តេនាតិ ចក្ខុបសាទវត្ថុកេន តន្និស្សាយ បវត្តេន វិញ្ញាណេន, យំ “ចក្ខុវិញ្ញាណ”ន្តិ វុច្ចតិ។ បស្សតីតិ ឱលោកេតិ។ ចក្ខុបសាទសន្និស្សយេ ហិ វិញ្ញាណេ អាលោកានុគ្គហិតំ រូបារម្មណំ សន្និស្សយគុណេន ឱភាសេន្តេ តំសមង្គិបុគ្គលោ “រូបំ បស្សតី”តិ វុច្ចតិ។ ឱភាសនញ្ចេត្ថ អារម្មណស្ស យថាសភាវតោ វិភាវនំ, យំ “បច្ចក្ខតោ គហណ”ន្តិ វុច្ចតិ។ ឯវុតា លក្ខណស្ស ចេតេ សិជ្ឈន្តេ តស្ស សម្ភារភូតេន ធនុនា វិជ្ឈតីតិ វចនំ វិយ វិញ្ញាណេន រូបទស្សនេ សិជ្ឈន្តេ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ឯទិសី សសម្ភារកថា នាមេសា ហោតិ។ សសម្ភារា កថា សសម្ភារកថា, ទស្សនស្ស ការណសហិតាតិ អត្ថោ។ សសម្ភារស្ស វា ទស្សនស្ស កថា សសម្ភារកថា។ តស្មាតិ យស្មា កេវលេន ចក្ខុនា, កេវលេន ច វិញ្ញាណេន រូបទស្សនំ នត្ថិ, តស្មា។

ឥត្ថិបុរិសនិមិត្តំ វាតិ ឯត្ថ ឥត្ថិសន្តាននិស្សិតរូបមុខេន គយ្ហមានំ សណ្ឋានំ ថនមំសាវិសទតា និម្មស្សុមុខតា កេសពន្ធវត្ថគ្គហណំ អវិសទដ្ឋានគមនាទិ ច សព្ពំ “ឥត្ថី”តិ សញ្ជាននស្ស ការណភាវតោ ឥត្ថិនិមិត្តំ។ វុត្តវិបរិយាយតោ បុរិសនិមិត្តំ វេទិតព្ពំ។ សុភនិមិត្តាទិកំ វាតិ ឯត្ថ រាគុប្បត្តិហេតុភូតោ ឥដ្ឋាការោ សុភនិមិត្តំ។ អាទិ-សទ្ទេន បដិឃនិមិត្តាទីនំ សង្គហោ។ សោ បន ទោសុប្បត្តិអាទិហេតុភូតោ អនិដ្ឋាទិអាការោ វេទិតព្ពោ។ កាមញ្ចេត្ថ បិញ្ញាណំ អញ្ញាណុបេក្ខាយ តស្សា ច សរូបតោ អាគតា, ឧបេក្ខានិមិត្តស្សាបិ បន សង្គហោ ឥច្ឆិតព្ពោ, អសមបេក្ខនេន ឧប្បជ្ជនកមោហស្សាបិ អសំវរភាវតោ។ តថា ហិ វក្ខតិ “យដ្ឋ សទ្ធំ ច អញ្ញាណំ ច”តិ។ ឧបេក្ខានិមិត្តន្តិ ចេត្ថ អញ្ញាណុបេក្ខាយ វត្ថុភូតំ អារម្មណំ, តញ្ចស្ស អសមបេក្ខនេន វេទិតព្ពំ។ ឯវំ សង្ខេបតោ រាគទោសមោហានំ ការណំ “សុភនិមិត្តាទិក”ន្តិ វុត្តំ។ តេនាហ “កិលេសវត្ថុភូតំ និមិត្ត”ន្តិ។ ទិដ្ឋមត្តេយេវ សណ្ឋាតីតិ “ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតី”តិ (ឧទា. ១០) យុត្តេ វុត្តនយេន វណ្ណាយតនេ ចក្ខុវិញ្ញាណេន, ទិដ្ឋិទិដ្ឋេហិ ន គហិតមត្តេយេវ តិដ្ឋតិ, ន តតោ បរំ កិញ្ចិ សុភាទិអាការំ បរិកប្បេតិ។ បាកដភាវករណតោតិ បរិញ្ញត្តភាវករណតោ វិភូតភាវករណតោ។ វិសភាគវត្ថុនោ ហិ ហត្ថាទិអវយវេសុ សុភាទិតោ បរិកប្បេន្តស្ស អបរាបរំ តត្ថ ឧប្បជ្ជមានា កិលេសា បរិញ្ញាតា ហោន្តីតិ តេ តេសំ អនុព្យញ្ជនតា នាម។ តេ បន យស្មា តថា តថា សន្និវិដ្ឋានំ ហត្ថបាទាទិរូបានំ សន្និវេសាការោ។ ន ហិ តំ មុញ្ចិត្វា បរមត្ថតោ ហត្ថាទិ នាម កោចិ អត្ថិ។ តស្មា វុត្តំ “ហត្ថបាទ…បេ… អាការំ ន គណ្ហាតី”តិ។ កិំ បន គណ្ហាតីតិ អាហ “យំ តត្ថ ភូតំ, តទេវ គណ្ហាតី”តិ។ យំ តស្មិំ សរីរេ វិជ្ជមានំ កេសលោមាទិ ភូតុបាទាយមត្តំ ច, តទេវ យាថាវតោ គណ្ហាតិ។ តត្ថ អសុភាការគហណស្ស និទស្សនំ ទស្សេន្តោ “ចេតិយបព្វតវាសី”តិអាទិមាហ មហាតិស្សត្ថេរវត្ថុំ អាហរិ។

តត្ថ សុមណ្ឌិតបសាធិតាតិ សុដ្ឋុ មណ្ឌិតា បសាធិតា ច។ អាភរណាទីហិ អាហារិមេហិ មណ្ឌនំ, សរីរស្ស ឧព្វដ្ដនាទិវសេន បដិសង្ខរណំ បសាធនន្តិ វទន្តិ, អាភរណេហិ, បន វត្ថាលង្ការាទីហិ ច អលង្ករណំ បសាធនំ, ទន្តដ្ឋានបករណំ មណ្ឌនំ។ វិបល្លត្ថចិត្តាតិ រាគវសេន វិបរីតចិត្តា។ ឱលោកេន្តោតិ ថេរោ កម្មដ្ឋានមនសិការេនេវ គន្ត្វា សង្កលិកត្តា បុព្ពភាគមនសិការស្ស ហសិតសទ្ទានុសារេន “កិមេត”ន្តិ ឱលោកេន្តោ។ អសុភសញ្ញន្តិ អដ្ឋិកសញ្ញំ។ អដ្ឋិកកម្មដ្ឋានំ ហិ ថេរោ តទា បរិហរតិ។ អរហត្តំ បាបុណីតិ ថេរោ កិរ តស្សា

ហរសត្តិយា ឥត្ថុង្គីឥស្សតេតេច បុទ្ធកាកកាចតាយ ឃុកាចិពត្វា បដិកាកតិមិត្តំ, ឃាតិឃឃញ្ចា ឱ្យឧទារញ្ញាត់ លកិត្វា ឃឆាឌិតោច ពត្វ បឌយញ្ញាត់ អធិកត្ត្វា ពំ បិឥក់ កត្វា ចិបឃ្យូត់ ចតេឌ្ឍា យក្កបរយ្យទាយ អាឃចក្លូឃំ បិបុលិ៍ បុទ្ធឃញ្ញា អតុប្យូទីតិ បុទ្ធក់ ឃឆារទ្ធិ កាតេលត កាលំ អតុឃុញ្ញឹយយាត់ អង្គិកកយួ្ឌាត់ អតុប្យូទិ ឃយគ្គាហទិ៍ អតុយក្កត្តិ អតុបធំ ពឃ្យា បកាតុបធិ៍ តេឆរឃ្យ កិរ កាចតាយ បក្សាលកាចតោ ឥត្ថុង្គីឥស្សតេតេច ពឃ្យា ឃកលឃទីទំ អង្គិកឃញ្ឈូតកាតេចត ឱ្យបង្កាឃិ៍ ត ពំ “ទ្ចត្តី”តិ ចា “បុទិតេឃា”តិ ចា ឃញ្ញាតិ៍ តេពតាហ “តាកិឌាតាយិ...តេប... យហាបតេឆ”តិ៍

“ឃឃ្យ ចក្លុត្ត្រីយារ៉ាចរឃ្យ តេហត្យ”តិ ចត្វា បុត “ពឃ្យ ចក្លុត្ត្រីយឃ្យ ឃតិកចាតេឌត បិឥហតត្វាយា”តិ ចុត្តំ, ត អរ៉ាចរឃ្យាតិ៍ ឃឌិធំ ឃំ ចក្លុត្ត្រីយារ៉ាចរឃ្យ តេហត្យ អកិញ្ញាឌិអគ្គាឃ្យូចត់ ឥឃ្យីពំ, ពំ អរ៉ាចុតចក្លុត្ត្រីយតេឃ្យូច តេហត្យ បចត្តំ ឥឃ្យីពត្តិ កត្វា ចុត្តំ៍ ចក្លុក្ខាទិកឃ្យ ហិ អកិញ្ញាឌិអគ្គាឃ្យូចតឃ្យ ពំក្ខាទិកចិញ្ញាលាឃ្យ ចិយ ចក្លុត្ត្រីយំ បឆាតកាតេលំ៍ ចក្លុត្ត្រីយឃ្យ អរ៉ាចុតតេត្ត ឃតិ តេព អគ្គាឃ្យូចត្តីតិ អរ៉ាចទិយយាតចក្លុត្ត្រីយតេហត្យតេកា តេឃា អរ៉ាចតេទា ពឆា ចុតេត្វាតិ៍ ឃត្វាឆិកតេលត្តិ ហិ ឃឃ្យ ចក្លុត្ត្រីយឃ្យ កាតេលាតិ អតេត្វា៍ កឹឌិឃឃ្យ ច កាតេលាតិ? អរ៉ាចុតឃ្យ, កិញ្ចា អរ៉ាចុតំ? ឃឃ្យ ចក្លុត្ត្រីយារ៉ាចរឃ្យ តេហត្យ អកិញ្ញាឥតេឃា អគ្គាឃ្យូចត្តិ, ពឃ្យ រ៉ាចរាឃាតិ អឃតេយត្វ តេឃាឌតា៍

ឌចតក្លូតេលា បត ឃតេឆ ក្សុឃ្យីល្យំ ចាតិអាឌិ បុត អចចតត្វំ ទ្ចតេឆច ឃត្ថា ចុត្តត្តិ ឈឃុ ក្ខាតេទុ ឃឆាឃយ្កចំ តេចឌិពត្ថា៍ ត ហិ បញ្ចក្ខាតេទ កាឃចឌីក្សុក្ខទិពឃក្លាពំ ក្សុឃ្យីល្យំ អត្វិ, ពឃ្ងា ក្សុឃ្យីល្យារ៉ាចតេទា យតេតាក្ខាទចតេឃត, តេឃឃារ៉ាចតេទា ឈក្ខាទចតេឃត តេឃាឌេពតេត្ថា៍ យួ្ឌឃក្ខាឌីត់ ហិ ឃតិបដិបក្លាក្យុឃលឆយ្វាឌិកាចតោ ឃិឃា បញ្ចក្ខាតេទ ឱ្យប្បត្តិ, ត តេត្វច កាឃិកចាចឃិកឌីតិក្លាយក្នុតឃ្យ ក្សុឃ្យីល្យឃ្យ ពត្វ ឱ្យប្បត្តិ, បញ្ចក្ខាទិកឌចតាត់ អចិញ្ញាត្តិឌតកត្វា៍ ក្សុឃ្យីល្យាឥតេឃា តេចត្វ បញ្ចា អរ៉ាចទា ឃីលរ៉ាចទាឌីត់ បញ្ចាត្តំ រ៉ាចទាត់ បដិបក្លកាតេចត ចុត្តា៍ ពឃ្វិ ឃតីតិ ពឃ្វិ អរ៉ាចតេទ ឃតិ៍

ឃឆាកិត្តិ តេឃត បកាតេទត ឌចតេត ឱ្យប្បជ្ជយាតេតា អរ៉ាចតេទា “ចក្លុត្ត្រីតេយ អរ៉ាចតេទា”តិ ចុច្ចតិ, ពំ តិឥឃ្យត់ កិត្តិ អតេត្វា៍ ឃឆាតិអាឌិតា តកាទក្ខាតេទ អរ៉ាចតេទ ឃតិ ពំឃយ្ចត្ថាត់ ឈទាឌីត់ អរ៉ាចុតតា ចិយ ឌចតេត អរ៉ាចតេទ ឃតិ ពំឃយ្ចត្ថាត់ ក្ខាទាឌីត់ អរ៉ាចុតតាតិ ៤ចំ អញ្ញារ៉ាចតេទ អញ្ញារ៉ាចុតតា ឃាយញ្ញាតេយច តិឥតេឃ្យតិ, ត បុទ្ធាបទឃាយញ្ញា, អតេត្វាពាហិឃាយញ្ញា ចា៍ ឃតិ ចា ក្ខាទកចក្កាឌិតេក បុត ឱ្យប្បជ្ជយាត់ ឌចត់ ពាហិទំ ចិយ កត្វា តកាទក្ខាទឃយាត់ ចុត្តំ , ទ្ចតតេទ្ចា អតេត្វាតកាតេទ ឈទាឌិឃយាត់៍ បច្ចយកាតេចត ហិ បុទិយតិប្យត្តំ ឌចតកាតេល អឃត្តយ្បិ កចក្កាឌិ ចក្លាឌិ ចិយ ចលតិប្យត្តិយា ឃត្តិតេឃច តាយ តេហាតិ៍ ត ហិ ឆទយាត់តេឃច “ឃត្ត”ត្តិ ចុច្ចតិ៍ “ពាហិទំ ចិយ កត្វា”តិ ច បទេយត្វតេតា ឌចតឃ្យ ពាហិទកាតេច, ទ្ចតទឃ្យ ច អត្តត្តទកាតេច អឃតិបិ “បកឃ្យូទយិធំ, កិក្លូតេច, ចិត្តំ, ពញ្ចា តេលា អាកត្តុតេកហិ ឱ្យបក្កិលិដ្ឋ”ត្តិអាឌិ (អ៍ តិ៍ ១៍៣៨) ចចតតោ អាកត្តុកក្នុតឃ្យ កឥាធិ កឥាធិ ឱ្យប្បជ្ជយាតឃ្យ ឌចតឃ្យ ពាហិទកាតេចា, ពត្ថិក្សុទឃកាចឃ្យ ទ្ចតទឃ្យ អត្តត្តទកាតេចា ៤តេកត បទិយាតេឃត តេហាតីតិ កត្វា ចុត្តំ៍ ឌចតេត ចា អរ៉ាចតេទ ឱ្យប្បតេត្ត ពតោ បទំ ក្ខាទកចក្កាឌីត់ អរ៉ាចតេទតេហត្យកាចាបត្តិតោ៍ អរ៉ាចរឃ្យ ហិ ឱ្យប្បត្តិយា ក្ខាទកចក្កាឌីត់ ពឃ្យ តេហត្យកាតេចា បញ្ញាយតីតិ៍ តកាទក្ខាទឃឌិតេឃត ឌចតេតត បចិឃិត្វា ក្សុឃ្យីល្យាឌិតេចាទាត់ ក្ខាទកចក្កាឌីឃុ យុឃត់ ក្យុឃលកល្ចិតាឃត់ កធិពំ៍ ឃឃ្វិ ហិ ក្ខាតេទ អរ៉ាចតេទា ឱ្យប្បជ្ជតិ, តេឃា ពត្វ ក្ខាទាឌីត់

សំចទ្ទបតិស្សយកាចំ ក្ខបឆ្និត្ថតោះយេច បចត្តពីពិ៍ ក្ខាទកចក្ខាឌិតំ ឌចតេត សហ សប្តតោ្ឋ ៤ពេសត្តពិបទិយាបត្ថេពា ៩ក្ខ ពេ្ញា៍

៤ត្ត ន ធល្លក្ខាតេទ ទ្ទបិទយុតេហ អាបិតេកតេត គិយមិតាឌិចតេសត ក្យសលិក្យសលឌចតេត សត្តក្លុត្តំ ក្ខប្យខ្ញុំត្តា កចក្កំ ខ្ញុពិតេល្លា ពឥត្ទ្ទបតេយច យតោក្ខាទិកឌចតេត ពស្ពុំតេយចាទយុតេហ សត្តក្លុត្តំតេយច ក្ខប្យខ្ញុំត្តា កចក្កំ ខ្ញុពិតេល្លា ប្រូត ពស្ពុំតេយច ក្ខាតេទ ពតេឥចាទយុលំ តិស្សាយ “ព្វាត្តិ បុទិតេសា”ពិអាឌិតា ចចត្តុតេបត្តិ បសាឥទខ្ចូតាឌិចតេសត សត្តក្លុត្តំ ឌចតំ ឌចពិ៍ ៤ចំ បចត្តយាតំ ឌចតំ សក្តាយ “ឌចតេត ទ្យាឃ្មីល្យាឌីស្ ក្ខប្យតេត្ថស្ ពស្ពុំ អសំចតេទ សពិ ក្ខាទយិ អក្យត្ត”ត្តិអាឌិ ទុត្តំ៍

ពស្ពុំ បត ឌចតេត៍ ឃីលិឌីស្ទពិ ឃីលសំចទសពិសំចទពោលសំចទលត្តិសំចទឌីទិយសំចតេទស្ ក្ខប្យតេត្ថស្៍ យធា ហិ បតេកច សពិអាទក្លុំ អត្យបក្ខតេបត្តស្ស ទ្យាឃ្មីល្យាឌីតំ ក្ខប្យត្តិ, ៤ចំ បតេកច សពិអាទក្លុំ ក្ខបក្ខតេបត្តស្ស ឃីលិឌីតំ ក្ខប្យត្តិ តេចឌិពត្ថា៍ សក្តាឌីស្បិ យធាទហំ តិមិត្តាត្យឡាខ្ញូតាតិ តេចឌិពត្ថាតិ៍ តេសាពចិខ្ញាតេហត ហិ សក្តំ ស្ទត្តា “ព្វាត្តិសក្តា”ពិ ចា “បុទិសសក្តា”ពិ ចា ព្វក្ខាតិក្ខាឌិកំ ចា កិតេលសចត្តក្ទុតំ តិមិត្តំ ត កហ្យាពិ, ស្ទពយតេត្ត ៤ច សល្ហាពិ៍ តេយា ន កីពសក្តាឌិកស្ស កិតេលសាតំ អត្យ អត្យ ឡាខ្ញូតតេពា “អត្យឡាខ្ញូត”ត្តិ លក្តតេចាហាតេរា យត្តពាទាឌិចតេសត ចចត្តិតេពា លខ្ញាឌិតេកឥកិតេត្ថ អាកាតេរា, ពយិ ត កហ្យាពីពិ៍ ៤ចំ កក្តាឌីស្បិ យធាទហំ ចត្តខ្ញា៍ យតោក្ខាតេទ បត សាចខ្ចូតកចក្កំ យតោក្ខាទំ ពស្ពុំ ក្ខាតេទ ឥយុទយុតេហ អាបិតេកតេត ពំ ឌចតយតសាច ចិខ្ញាយ ចិឌាតិត្តាពិអាឌិតា តេយាតេឌពត្ថា៍ កិតេលតេសា អត្យពតេល្ល ៤ពស្សាពិ កិតេលសាត្យពតេល្ល, តេសា ៤ច តិមិត្តាឌិកាតេហា, ពតេពា បទិចខ្ចូតលក្ខុលំ កិតេលសាត្យពត្តតិមិត្តាឌិក្កាហបទិចខ្ចូតលក្ខុលំ៍ អាឌិ-សតេក្ខត អត្យឡាខ្ញូតំ សក្កហ្យាពិ៍

អាឌីចបិទិស្ទក្តិឃីលចល្លតា

១៩៍ ទុតេត្តពិ ព្វតេឥច ក្ខតេក្ខសចតេសត បុតេត្ថ ទុតេត្ត៍ ពធា ហិ “អាឌីចតេហត្យ បត្យាត្តាតំ លត្តំ ឃិក្លាបឥាត”ត្តិ បក្ខក្តាទំ កត្តា ពាតិ បិត្យត្ថចតេសតេត ឥស្សត្យំ “យាតិ ពាតិ”ពិអាឌិ អាទក្តំ៍ ពត្ត យាតិ ពាតិ ៤ចំ បត្យាត្តាតិ ល ឃិក្លាបឥាតីពិ សប្តតោ្ឋ៍ អាឌីចតេហត្យពិ ឌីចិកតិមិត្តំ, “៤ចាហំ បច្ចុតេយហិ អកិលយតេត្តា ឌីចិស្សាយី”ពិ អឌិប្យាតេយត៍ អាឌីចកាទលាពិ ពតេស្យច តេចចតតំ៍ បិបិតេត្ថាពិ បិបិកាយ អសត្តក្យលសប្បាចតិត្ថាយ សយត្តាកតេពា៍ ព្វត្ថាបកតេពាពិ ព្វត្ថាយ អបកតេពា ក្ខបក្តុតេពា, អកិក្តុតេពា ចា៍ អសត្តត្តិ អចិខ្ចយាតំ៍ អត្យពត្តិ អត្យប្យត្តំ៍ អត្យប្យត្តត្តា ហិ ពស្ស ពំ អសត្តត្តិ បុទិសស្ស បត្ថិយំ កាទលាចចតំ៍ ក្ខត្តទិយត្យស្សឥយត្តិ ក្ខត្តទិយត្យស្សាតំ ក្ខព្ទក្ខ បុទិសាតំ ឥយុំ, យត្យស្សឥយុតេពា ចា ក្ខត្តទិ ក្ខព្ទក្ខំ៍ ក្ខលូបពីពិ ក្ខក្កាពាឃុតេកា លបពិ៍ ឃីលំ ហិ កិក្លុតេកា អាឃុ, ពំ ពស្ស ពធាលបតសយកាលតេយច ចិកត្ថាពិ៍ តេពតាហ “អាបត្តិ បិទាឌិកស្សា”ពិ បិទាឌិកសក្លាពា អាបត្តិ អស្ស, បិទាឌិកសត្តិពាស្ស ចា ឌីពិក្លុយស្ស អាបខ្ចូតំ ក្ខលូបតត្តិ អតេត្តា៍ សត្តាទិត្តំ សយាបខ្ចូពីពិ សត្តាទលាកាចំ អាបខ្ចូពិ, ព្វាត្តិយា ចា បុទិសយពិ, បុទិសស្ស ចា ព្វាត្តិយពិ អាតេទាទចពីពិ អឌិប្យាតេយា៍ “ព្វតេយសំ លត្តំ ឃិក្លាបឥាតំ ឌីពិក្លុយស្ស ចតេសតា”ពិ សប្តតោ្ឋ តេហក្ខា ឥស្សិតេពា ៤ច៍

ក្យហតាពិអាឌីស្ទពិ តេហក្ខា ក្ខព្វិក្ខ បិត្យត្ថយាច បក្ខក្តាតេទា៍ អឃំ បិត្យ(ត្រ)ពិ អឃំ ចិកតក្ក (ចិក៍ ប័៤១) អាកពា តិតេក្ខសបិត្យត្ថា៍

ពលំ។ ចីវរាទិបច្ចយា លព្ភន្តីតិ លាភា។ តេ ឯវ សក្កច្ចំ អាទរវសេន ទិយ្យមានា សក្ការា។ បត្ថដយសតា កិត្តិសទ្ទោ។ តំ លាភញ្ច សក្ការញ្ច កិត្តិសទ្ទញ្ច។ សន្និស្សិតស្សាតិ ឯត្ថ តណ្ហានិស្សយោ អធិប្បេតោតិ អាហ “បច្ចយតណ្ហស្សា”តិ។ អសន្តគុណទីបកស្សាតិ អសន្តេ អត្តនិ អវិជ្ជមានេ សទ្ធាទិគុណេ សម្ភាវេតុកាមស្ស។ អសន្តគុណសម្ភាវនតាលក្ខណា, បដិគ្គហណេ ច អមត្តញ្ញុតាលក្ខណា ហិ បាបិច្ឆតា។ ឥច្ឆាយ អបកតស្សាតិ បាបិកាយ ឥច្ឆាយ សម្មាអាជីវតោ អបេតោ កតោតិ អបកតោ។ តថាភូតោ ច អាជីវុបទ្ទវេន ឧបទ្ទុតោតិ កត្វា អាហ “ឧបទ្ទុតស្សាតិ អត្ថោ”តិ។

កុហនាយេវ បច្ចយុប្បាទនស្ស វត្ថូតិ កុហនវត្ថុ។ តិវិធេយ្យំ តត្ថ អាគតំ តស្ស និស្សយភូតាយ ឥមាយ បាបិច្ឆាយ ជេស្សន្តិ ឧវមេត្វា ឥដ្ឋោ។ តទត្ថិកស្ស វាតិ តេហិ ចីវរាទីហិ អត្ថិកស្ស វ។ បដិក្ខេបនេនាតិ ចីវរាទីនំ បដិក្ខេបនហេតុ។ អស្សាតិ កេវស្ស។ បដិគ្គហណេន ចាតិ ច-សទ្ទេន បុព្ពេ វុត្តំ បដិក្ខេបនំ សមុច្ចិនោតីតិ។

កេយ្យាកយ្យន្តិ ពាហុកាលិកំ។ យន្តិ កិរិយាបរាយនំ, តស្មា “ឆាទេយ្យា”តិ ឯត្ថ យទេវំ សណ្ឋានំ កត្វា ឆាទេតិ, ឯវំ សមណស្ស សារុប្បន្តិ យោជនា។ បាបណិកានីតិ អាបណតោ លទ្ធានិ។ ភណ្ឌកានីតិ អត្ថរហិតានិ ចោឡខណ្ឌានិ។ សិព្ពិត្វាតិ សុត្តេន ចិនិត្វា សង្ឃដេត្វា។ សេនាសនចរិយាយាតិ សេនាសនចរិយាយ លទ្ធេន។ កិលេសស្ស បច្ចយភូតា គេហសង្ខាតា ជីវិតបរិក្ខារា កិលេសបច្ចយគេហជីវិតបរិក្ខារា។ ឧទ្ធមុត្តន្តិ បុរាណស្ស, អបុរាណស្ស ច សព្ពស្ស កោមុត្តស្សេវំ នាមំ។ ឧទ្ធមុទ្ធន្តាតិ ឧទ្ធការេន មុទ្ធន បរេហិ លទ្ធេន, ឧទ្ធភូតេន វា កោមុទ្ធន។ សុតវាចារាទីតិ បរេសម្បិ សុតគុណវាចារី។ សមុដ្ឋិកាវាតិ សមុដ្ឋិតោ វិជ្ជមានត្តា, លព្ភមានតាយាតិ អត្ថោ។

អត្ថានំ ចតុរិយត្ថស្ស ឧបយោគិកស្ស សាមន្តេ កត្វា ជប្បនំ សាមន្តជប្បនំ។ មហាសក្កោតិ មហាភូការេន, ចតុរិយត្ថស្ស ឧបយោគិកេនាតិ អធិប្បាយោ។ “មិទេត្វា”តិ សាមញ្ញតោ វត្វា បុន តំ វិសេសេតិ “សង្ខិរេត្វា សមុទ្ទេត្វា”តិ។ ឥរិយេត្វា ហិ មិទេត្វា សង្ខិរេត្វា៍ ចេតិយគតិកោ សមុទ្ទេត្វា សមុទ្ទេតិ សហ អាយតនោ, សមាតិ អត្ថោ។ សត្តបតីនោ ហិ “សមា”តិ វុច្ចន្តិ។ វិហារោ បាការបរិក្ខិត្តោ សកលោ អាវាសោ។ អឌ្ឍយោគោ ទីឃបាសាទោ, គរុឡសណ្ឋានបាសាទោតិបិ វទន្តិ។ បាសាទោ ចតុរស្សបាសាទោ។ ហម្មិយំ មុណ្ឌច្ឆទនបាសាទោ។ គុហាបាការំ ខ្ទីហិ កណ្ណិកាហិ កន្តន្នបាសាទោ។ អដ្ដោ បដិរាជូនម្បិ បដិពាហនយោគ្យោ ចតុបញ្ចភូមកោ បតិស្សយវិសេសោ។ មាឡោ ឯកកូដសង្គហិតោ អនេកកោណវន្តោ បតិស្សយវិសេសោ។ សុធាលេន្ទា? អាកិណ្ណា ឯកទ្វារា ទីឃសាលាតិ វទន្តិ។ អបរេ បន ភណន្តិ – វិហារោ នាម ទីឃមុខបាសាទោ។ អឌ្ឍយោគោ ឯកបស្សន ឆទនកសេនាសនំ។ តស្ស កិរ ឯកបស្សេ ភិត្តិ សុច្ចតរា ហោតិ, ឥតរបស្សេ នីចា, តេន តំ ឯកបស្សឆទនកំ ហោតិ។ បាសាទោ អាយតចតុរស្សបាសាទោ។ ហម្មិយំ មុណ្ឌច្ឆទនំ វន្តិកណ្ណមាលយុត្តំ។ គុហា កេវលា បព្ពតគុហា។ លេណំ ទ្វារពទ្ធំ។ គុហាបាការំ ឯវា កោដិ កណ្ណិកាពទ្ធបាសាទោ។ អដ្ដោ ពហលកិត្តិកោ គេហំ យស្ស គោបានសិយោ អគ្គហេត្វា ឥដ្ឋកាហិ ឯវ ឆទនំ ហោតិ។ អដ្ដាលកាការេន ករីយតីតិបិ វទន្តិ។ មាឡោ វដ្ដាការេន កតសេនាសនំ។ សុធាលេន្ទា ឯកោ បតិស្សយវិសេសោ។ យោ “កុណ្ឌសាលា, សុធាសិត”ន្តិបិ វុច្ចតិ។ សុបដ្ឋានសាលា សន្និបាតដ្ឋានំ។

ពុដ្ឋិតាទេក្ខតាយ វិបិដ្ឋតាយ និទស្សិតំ កាយវចីវិប្ផន្ទិតកិលេសំ ករោន្តំ, តំ ឯតស្ស អត្ថីតិ ករោន្តិកោ, កោហនញ្ញេន វិម្ហាបនកោ, អតិវិយ, អភិក្ខញ្ញតោ ករោន្តិកោ ករោន្តិកករោន្តិកោ។ អតិបរិសក្កិតោតិ កោធិ។ អតិវិយ កុហោ កុហកកុហកោ, សាតិសយវិម្ហាបកោតិ អត្ថោ។ អតិវិយ លបតិ លបកោ លបកលបកោ។ មុខសម្ភាវិតោតិ ករោន្តិកករោន្តិកាទីហិ ឯវ បវត្តវចនេហិ អត្តនោ មុខមត្តេន អញ្ញេហិ សម្ភាវិតោ។ សោ ឯវរូបោ ឯវរូបតាយ ឯវ អត្តានំ វត្វា វិយ កត្វា “អយំ សមណោ”តិអាទីនិ ករោតិ។ គម្ភីរត្ថអាទិ តស្សា កថាយ ឧត្តរិមនុស្សធម្មបដិពទ្ធតាយ វុត្តំ។

សម្ភាវនាធិប្បាយកតេនាតិ “កថំ នុ ខោ មំ ជនោ ‘អរិយោ’តិ វា ‘វិសេសលាភី’តិ វា សម្ភាវេយ្យា”តិ ឦរិតា អធិប្បាយេន កតេន។ គមនំ សណ្ឋបេតីតិ វិសេសលាភីនំ គមនំ វិយ អត្តនោ គមនំ សក្កច្ចំ ឋបេតិ, សតោ សម្បជានោ គច្ឆន្តោ វិយ ហោតិ។ បណិធាយាតិ “អរហាតិ មំ ជានន្តូ”តិ ចិត្តំ សណ្ឋបេត្វា, បត្ថេត្វា វា។ សមាហិតោ វិយាតិ ឈានសមាធិនា សមាហិតោ វិយ។ អាបាថកជ្ឈាយីតិ មនុស្សានំ អាបាថដ្ឋានេ សមាធិសមាបន្នោ វិយ និសីទន្តោ អាបាថកេ ជនស្ស បាកដដ្ឋានេ ឈាយី។ ឥរិយាបថសង្ខាតន្តិ ឥរិយាបថសណ្ឋបនសង្ខាតំ។

បច្ចយបដិសេវនសង្ខាតេនាតិ អយោនិសោ ឧប្បាទិតានំ បច្ចយានំ បដិសេវនន្តិ ឯវំ នាមេន, តេន វា បច្ចយបដិសេវនេន សង្ខាតេន នាមិតេន។ អញ្ញំ វិយ កត្វា អត្តនោ សមីបេ ភណនំ សាមន្តជប្បិតំ។ អា-ការស្ស រស្សត្តំ កត្វា “អដ្ឋបនា”តិ វុត្តំ។ កុហនំ កុហោ, តស្ស អយនា បវត្តិ កុហាយនា, កុហស្ស វា បុគ្គលស្ស អយនា គតិ កិរិយា កុហាយនា។ កុហេតិ, កុហេន វា ឥតោតិ កុហិតោ, កុហកោ។

បុច្ឆស្សាតិ “កោ តិស្សោ, កោ រាជបូជិតោ”តិ បុច្ឆស្ស។ ឧទ្ធំ គត្វាតិ ឧក្ខិបិត្វា វិភវសម្បត្តិអាទិនា បគ្គហេត្វា។

ឧក្កាហនាតិ ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ ទាហនា បលិវេឋនា។ ឯត្ថ កិរ ភិក្ខុ ឯកំ គាមំ បវិសិត្វា អាសនសាលាយ និសីទិត្វា ឯកំ កុមារិកំ បក្កោសិ។ តាយ អាគតាយ តត្រ ឯកំ បុច្ឆិ “អយំ, ភន្តេ, កស្ស កុមារិកា”តិ? “អម្ហាកំ ឧបដ្ឋាយិកាយ តេលកន្ទរិកាយ ធីតា, ឥមិស្សា មាតា មំ ទិស្វា គេហំ គតេ សប្បិ ទទមានា ឃដេនេវ ទេតិ, អយម្បិ មាតា វិយ ឃដេន ទេតី”តិ (វិភ· អដ្ឋ· ៨៦១) ឧក្កាចេសិ។ ឥទំ សន្ធាយ វុត្តំ “តេលកន្ទរិកវត្ថុ ចេត្ថ វត្តព្ព”ន្តិ។

ធម្មានុរូបំ វាតិ យថាធម្មានុរូបំ វា។ យថាធម្មំ ហិ “ធម្មោ”តិ វុច្ចតិ។ យថាហ “សុភាសិតំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ, ធម្មំ ភណេ នាធម្មំ តំ ទុតិយ”ន្តិ (សំ· និ· ១.២១៣; សុ· និ· ៤៥២)។ តេន ធម្មំ វិប្បលបនមាហ, សច្ចេន វា អញ្ញា សុភាសិតា វាចា “ធម្មោ”តិ វេទិតព្ពា។ មុគ្គសូបសទិសកធម្មោ មុគ្គសូប្យំ។ តេនាហ “អយំ មុគ្គសូប្យោតិ វុច្ចតី”តិ។ បរិភដស្ស កម្មំ បារិភដ្យំ, តទេវ បារិភដ្យតា។

និមិត្តេន ចរន្តោ, ជីវន្តោ វា និមិត្តកោ, តស្ស ភាវោ នេមិត្តិកតា។ អត្តនោ ឥច្ឆាយ បកាសនំ ឱភាសោ។ កោ បន សោតិ? “អជ្ជ

កិច្ចំ បច្ចយា ទុល្លភា ជាតា"តិអាទិកា បច្ចយបដិសំយុត្តកថា ពុទ្ធិចរិតស្ស សមីបេ ឋិតំ សាមត្ថិយា។

អញ្ញាសតកនេយតាបិ ធម្មេយ្យាតិ ធម្មហិ អញ្ញាសចត្តហិ អញ្ញាសតំ។ តថា ចតុក្កាធនេយា។ រូបេបច្ចតា រូបិសកាតំ ធាយកាទិកាចនេតា ពាហិ លទ្ធតា។ លិបតាតិ វេលបចចតំ។ តំ បត អចហសិត្វា ចចតំ ហោតីតិ អាហ "រូបប្បច្ចតា"តិ។ បិបតាតិ អធាយកត្តស្ស, អចណ្ណស្ស ចា បតិដ្ឋាបតំ។ បនេរសំ បិដ្ឋិយំសលាធតសីលេវិ បរិបិដ្ឋិយំសិកោ, តស្ស ការេចា បរិបិដ្ឋិយំសិកតា។ អត្ថុជាត្តិ អត្ថជាតំ។ តិបិសិត្វា កត្តុយក្កតា ចិឃាតិ អតិប្បិសិតោ អលត្ថុយាតស្ស កត្តុស្ស តិបិសនេតេ លិវេកា ចិឃ បរកុរោ អតិប្បិសិតោ អលត្ថុយាតាតំ បច្ចយាតំ តិបិសនេតត លិវេកា ធដ្ឋវេត្តាតិ។

តិកត្តំ អបេក្ខត លិវេកត ពាហុកំ ចនេប្ពត្វា កនេហតំ ពុទ្ធតំ តិឌិកឹសតំ, តស្ស ការេចា តិឌិកឹសតតា។ តនេស្សច ពុទ្ធតស្ស បចត្តិអាការរេរា, តំសហជាតំ ចា កនេចសតកយុំ។

អត្ថត្តិ ហត្តបិឌាទិអត្ថាតិ រូបិស្ស បចត្តំ ចិដ្ឋំ។ តិយិត្តត្តិ តិយិត្តសត្តំ។ រូបប្បាតត្តិ រូក្កាបិតទិសាធាហ-ក្ខុយិចាលិទិរូបប្បាតបដិពាទ្ធចិដ្ឋំ។ សុបិតត្តិ សុបិតសត្តំ។ លក្ខណត្តិ ពុត្តិបុរិសាតំ លក្ខណជាតតសត្តំ។ យុសិកដ្ឋិត្តត្តិ ចត្តាឌិតំ អសុកការេក យុសិកនេដ្ឋធេ សតិ ពុធំ តាយ ចលំ ហោតីតិ ជាតតកសត្តំ។ បលិសក្កិអាទីសុ ពុយិតា តាយ អក្កិតា ហុនេត ពុធំ តាយ ហោតីតិ អក្កិចនេសត ហោយចិធាតំ អក្កិហោយំ។ ពុយិតា តនេយត ធត្តិហោយំ ចេចិតត្តា។ អាទិ-សនេត្តត ធុសហោយាឌិតំ, អនេត្តាសត្តា សុនេត្ត អាកតាតំ យិដ្ឋាឌិចាតំ សត្ថហោ ធដ្ឋវេត្តា។ ចិរិយសាឆតត្តា អាឌិចបិរិសុទ្ធិសីលស្ស "បច្ចយបរិយេសតចាឃារយោ"តិ ចុត្តំ។ តស្ស បិរិសុទ្ធិ អតចដ្ឋការេចា, យេត ធនេយុត សនេយត បច្ចយលិវេកា ហោតិ។ ត ហិ អលនេសា ពាការេយត បច្ចនេយ បរិនេយសិតំ សនេក្កាតីតិ។

បច្ចយសត្តិស្សិតសីលចណ្ណនា

១៥. បដិសង្ខាតិ អយំ "សយំ អភិញ្ញា"តិអាទីសុ (មហាវ. ១១) ចិឃ ឃ-ការេលិបេត តិនេទ្ទសោ។ យោតិសោតិ ចេត្តរូបិយនេត្វា យោតិសោ-សនេទ្ទាតិ ធនេស្សត្តា អាហ "រូបិយេត បនេឆតា"តិ។ "បដិសង្ខាយ ញាត្វា"តិ ចត្វា តឃិធំ បដិសង្ខាតំ បច្ចនេចក្ខណត្តិ ធនេស្សតំ "បច្ចនេចក្ខិត្វាតិ អនេត្វា"តិអាទិ ចុត្តំ។ ឃថា ហិ បច្ចនេចក្ខិត្វាតិ សីតបដិឃាតាទិកំ តំ តំ បនេយាជតំ បតិ បតិ អនេចក្ខិត្វា, ពាការេណត បស្សិត្វាតិ អនេត្វា, ឯចំ បដិសង្ខាយាតិ តនេធច បនេយាជតំ បតិ បតិ សង្ខាយ, ជាតិត្វាតិ អនេត្វា។ ពាណបរិយាយោ ហិ ពុឆ សង្ខា-សនេទ្ទាតិ។ ឯត្ថ ច "បដិសង្ខា យោតិសោ"តិអាទិ កាយំ បច្ចយបរិនេភាគការេលត ចុត្តំ, ធាតុចនេសត បត បដិក្កូលចនេសត ចា បច្ចនេចក្ខណាយ បច្ចយសត្តិស្សិតសីលំ សុជ្ឈតីតិ អបនេរ។ កិដ្ឋតីតិ នេកចិ។ ឯនេក បត បធយំ ឯច បរិយត្តត្តិ ចឥត្តិ, ចិយំសិតត្តំ។ "ចីចរ"ត្តិ ឯកចចតំ ឯកត្តយត្តំ ចាចកត្តិ អធិប្បានេយត "អត្តុរចាសកាទីសុ ឃំ កិញ្ចិ"តិ ចុត្តំ, ជាតិសទ្ទតាយ បត តស្ស បិឡព្ពឃំ ឯកចចតត្តិ ឃត្តកាតិ ចីចរាតិ នេយាកិតា បរិហរិតព្ពាតិ, នេតសំ សនេព្ពសំ ឯកដ្ឋ្យាហណត្តិ សក្កា ចិព្ពាតំ, ឃំ កិញ្ចិតិ ចា អតចនេសសបរិយាធាតនេយតំ, ត អតិឃយចចតំ "តិចានេសតិ ចា បារុបតិ ចា"តិ ចិកប្បតំ បត បដិនេសចតបរិយាឃស្ស បរិនេភាកស្ស ចិកាកធស្សតត្តិ តំ បព្ពានេបត្វា

សឃតតិឃឹគត-ឌិចរេកុជិការណាឌិចចេសតាបិ បរិគោកស្ស សក្កេហា ឥដ្ឋេឌ្ឋា

បយោឌតាតំ យរិយាគា បយោឌតាចឆិ, តស្ស បរិច្ឆិន្នតចេសត យោ តិឃយោ, តស្ស ចចតំ បយោឌតា...បេ... ចចតំ ព្ទគាតិ ចំ តិឃយំ ចិចរិត្វា ឥស្សេតុំ “ឧត្តកេបេច ហិ”តិអាទិ ចុត្តំ តត្ថ អចឆារណេត លិញ្ញអាចិក្ខសាចិលេដ្ឋតាតដេដ្ឋរាឌិចេសត ចត្តបរិគោកំ តិសេឆេតិ តេតាហ “ត ព្ទតោ កិយេ្យា”តិ លិញ្ញអាចេសត ហិ ឧកេច្ឆ សត្តា ចត្វាតិ បរិឥហត្តិ ចេច ស្រុបសំចិឃត្តិ ច ឃឆា ចំ យោដ្ឋេត ឪតា តាកេរិកេបគ្គស្សា ឧកេច្ឆ ចិក្ខសតចេសត, ឃឆា ចំ ទ្វប្បដឹចិតិអាគយោ ចិលេដ្ឋតចេសត ចិលេដ្ឋកា តដេដ្ឋរចេសត គោឌាគយោ អញ្ញត្តឆាគុព្វោគោ សឹតរោកាឌិស្រុប្បាគេកា ស្រុបរិណាយតចេសតាតិ ស្រុគោ បរិចត្តតចេសត ចិសកាកសិតិតាគុសេដ្ឋារេតត ចា-សទ្ធេត ហេយត្តាឌឹសុ ហិយបិតាឌិចេសត បចត្តស្ស សក្កេហា ឥដ្ឋេឌ្ឋា, ត ស្រុប្បាគេតិ សឹតត្តិ អឆិប្បាយោ ឃគត្វំ បត ចំ ចិតោគត់, ចំ យត្តកប្បត្តំ ឥស្សេតុំ “សឹតក្កាហតោ”តិអាទិ ចុត្តំ សដ្ឋត្វាតិ “ស្រុញ្ញស្ស បដិឈាតាឃា”តិអាឌឹសុ សដ្ឋេសុ សេសបយោឌតេសុ ឃឆិបិ ស្វុរិឃសត្តាបេបិ ស្រុញ្ញាច, តស្ស បត អាតបក្កហណេត កហិតត្តា “អក្កិសត្តាបស្សា”តិ ចុត្តំ ឧកេច្ឆា ឌាចក្កិសត្តាបេ កាឃំ ឌិចទេត បដិច្ឆាគេត្វា សក្កា ចិតោគេគុត្តិ អាហ “តស្ស ចតឌាហាឌឹសុ សម្ពចា ចេឌិតេឌ្ឋា”តិ ឆំសាតិ បិក្កលេយក្ខិកា តេ បត ឃខ្វា ឆំសតសឹលិ, តខ្វា ចុត្តំ “ឆំសតយក្ខិកា”តិ សប្បាគេយាតិ សប្បសតបឌិណ្ណតាកិសរត្វចិច្ឆិកាគយោ ឃុដ្ឋសេឃ្យស្សាតិ ឃុដ្ឋចិសយាហ តិចិឆា ហិ សប្បា – ឥដ្ឋចិសា ឃុដ្ឋចិសា ឌិដ្ឋចិសា តេសុ បុរិយកា ចេ ឧច កហិតា សតបឌិអាឌឹតយ្យិ តាឌិសាតំ សក្កញាតត្វំ តិឃតបយោឌតំ ឧកត្តិកំ, សដ្ឋកាលិកញ្ញា បយោឌតំ ហិរិ ក្សប្បតិ តិល្លឌ្ឍតា សណ្ឌាតិ តេតាហ “ចិតស្សតិ”តិ ក្សបិចតរណំ ចា បដិច្ឆាគតំ អរហតីតិ គោបិតំ ហិរិឃិតដ្ឋេដ្ឋត ហិរិ ច ចំ គោបិតញ្ញាតិ ហិរិគោបិតត្តិ ឧចេយត្វ អត្វា ឥដ្ឋេឌ្ឋា តស្ស ចាតិ ច-សទ្ធោ បុទ្ធោ ចុត្តបយោឌតាតំ សម្បិណ្ឌតេត្វា

ឃំ កិច្ចិ អាហារត្តិ តាឥតិឃគោឌតិឃាឌិគេឌំ ឃំ កិច្ចិ អាហរិតដ្ឋចត្វំ បិណ្ឌាឃ កិក្ខាឃ ស្រុលតីតិ បិណ្ឌោលេលិ, តស្ស កម្មំ បិណ្ឌោល្យំ តេត បិណ្ឌោលេ្យត កិក្ខាចរិឃាឃ បតិតត្តាតិ បក្ខិបិតត្តា បិណ្ឌបិតោ បត្តេ បក្ខិត្តកិក្ខាហារោ បិណ្ឌាតំ ចា បិតោតិ ឈេរ ឈេរ លទ្ធកិក្ខាតំ សត្តិបិតោ “តត្វិ ឥចា”តិអាឌឹសុ (ឌី តិ អដ្ឋ ១.១០ឪ) សហសា កិរិឃាបិ “ឥចា”តិ ចុច្ចតិ, តតោ ចិសេសតត្វំ “ឥចត្វំ, កិញ្ញអាតិឃិត្តត្តិ ចុត្តំ ហោតី”តិ អាហ ឃដ្ឋិកេយល្លា ឃដ្ឋិឃុទ្ធឃុញ្ញតកា អាឌិ-សទ្ធេត តិព្វុទ្ធឃុញ្ញតកាឌិតំ កហណំ ពាលឃគតិឃិត្តត្តិ ពាលំ តិស្សាឃ ស្រុប្បជ្ជតកេយគោ ពាលយគោ ចំ តិឃិត្តំ, ពាលស្ស ស្រុប្បាគតត្វត្តិ អត្វោ បេរិរិសយគតិឃិត្តត្តិ បេរិរិសយគោ ចុច្ចតិ បុរិសយាគោ “អហំ បុរិសោ”តិ ស្រុប្បជ្ជតកយាគោ អសទ្ធម្មេសចតាសយត្វំ តិស្សាឃ បចត្តោ យាគោ, រាគោ ឧច ចា បេរិរិសយគោតិ គោចិ ចំ តិឃិត្តំ អត្តបុរិកា រាឌោរោឆា សដ្ឋេសំ សត្តិចេសយោគ្យតាឃ ចេសិយោ ទ្វប្បដឹចិតិយោ យណ្ឌតំ តាយ ព្ទឆាចឃចបិរិបុរិតិ អាហ “អក្កបច្ចក្កាតំ បឹណកាចតិឃិត្ត”ត្តិ, បរិព្រាហតហេតុតិ អត្វោ តដ៏ តាយ រក្កតដ៏ តច្ឆកា លឈ្ញកាគយោ ចិក្ខសតំ សោកាសយុប្បាគតត្តិ អាហ “បសត្តច្ឆចិចណ្ណតាតិឃិត្ត”ត្តិ

ឧចំ បឌំ យោហុបតិស្សឃប្បហាតត្វត្តិ យោហស្ស ស្រុបតិស្សឃតាបហាតាឃ ឥចា ហិ យោហេត ហោតិ, យោហញ្ញា ចទ្ធតីតិ តស្សា ចជ្ជេតត យោហស្ស អតុបតិស្សឃតា គោឃុបតិស្សឃប្បហាតត្វត្តិ ព្ទដំ ពាលឃគស្ស, បុរិសយគស្ស ច គោឃសហេតុគោ ចេសត ចុត្តំ, ព្ទតស្ស

បន វសេន “រាគូបនិស្សយប្បហានត្ថ”ន្តិ វត្តព្ពំ. មណ្ឌនវិភូសនបដិក្ខេបេបិ សិយា មោហូបនិស្សយប្បហានាយបិ, រាគូបនិស្សយតាយ បន ឧជុបដិបក្ខោតិ វុត្តំ “រាគូបនិស្សយប្បហានត្ថ”ន្តិ. យទិបិ ឧក្កដ្ឋស្ស ទវមេវ អារព្ភ បរស្ស បដិឃសំយោគតាទីនំ ឧប្បត្តិ ហោតិយេវ មនោបទោសិកទេវាទីនំ វិយ, អត្តនោ បន ទវមេវ អារព្ភ យេសំ សវិសេសំ រាគមោហមានាទយោ បាបធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ. តេ សន្ធាយ “អត្តនោ សំយោជនុប្បត្តិបដិសេធនត្ថ”ន្តិ វុត្តំ. មណ្ឌនវិភូសនានិ បដិច្ច សវិសេសំ បរស្សបិ រាគមោហាទយោ ឧប្បជ្ជន្តីតិ “បរស្សបិ សំយោជនុប្បត្តិបដិសេធនត្ថ”ន្តិ វុត្តំ. អយោនិសោ បដិបត្តិយាតិ ឯត្ថ កាយសុខល្លិកានុយោគំ មុញ្ចិត្វា សព្ពាបិ មិច្ឆាបដិបត្តិ អយោនិសោ បដិបត្តិ. បុរិមេហិ ទ្វីហិ បទេហិ អយោនិសោ បដិបត្តិយា, បច្ឆិមេហិ ទ្វីហិ កាយសុខល្លិកានុយោគស្ស បហានំ វុត្តន្តិ វទន្តិ. “ចតូហិបិ ចេតេហី”តិ បន វចនតោ សព្ពេហិ ឧភិន្នម្បិ បហានំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ. កាយកិញ្ចិអាបិ ទវមទតា ហោតិយេវ, បុរិមមេវាបិ កាយសុខល្លិកានុយោគស្ស ហេតុយេវាតិ.

ចាតុមហាភូតិកស្សាតិ ចាតុមហាភូតេ និស្សិតស្ស. រូបកាយស្សាតិ ចតុសន្តតិរូបសមូហស្ស. ឋិតិយាតិ ឋិតត្ថំ. សា បនស្ស ឋិតិ បពន្ធវសេន ពទ្ធិតាតិ អាហ “បពន្ធដ្ឋិតត្ថ”ន្តិ. បវត្តិយាតិ ជីវិតិន្ទ្រិយប្បវត្តិយា. តថា ហិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ “យាបនា វត្តនា”តិ (ធ. ស. ១៩, ៤១៣) ច និទ្ទិដ្ឋំ. តស្សា ច អវិច្ឆេទោ អាហារូបយោគេន ហោតិ. កាយស្ស ចិរតរំ យាវ អាយុកប្បា, តាវ អវត្ថានំ យាបនាតិ ទស្សេន្តោ “ចិរកាលដ្ឋិតត្ថំ វា”តិ អាហ. ឥទាតិ វុត្តមេវត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ “ជរូបត្ថម្ភនា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថាយំ យោជនា – យថា ជិណ្ណឃរសាមិកោ ឃរស្ស ឧបត្ថម្ភំ ករោតិ តស្ស អបតនត្ថំ, យថា ច សាកដិកោ អក្ខព្ភញ្ជនំ ករោតិ តស្ស សម្បវត្តនត្ថំ, ឯវមេវ យោគី កាយស្ស ឋិតត្ថំ, យាបនត្ថញ្ច បិណ្ឌបាតំ បដិសេវតិ បរិក្ខារណីតិ. ឯតេន ឋិតិ នាម អបតនំ យាបនា បវត្តីតិ ទស្សេតិ. ន ទវមទមណ្ឌនវិភូសនត្ថន្តិ ឥទំ “យាវទេវា”តិ អវធារណេន និវត្តិតត្ថទស្សនំ. ឋិតិន្តិ ឧបាទិន្នកម្មា ឧតាយាតិ ឋិតិ, អាយូតិ អាហ “ឋិតីតិ ជីវិតិន្ទ្រិយស្សេតំ អធិវចន”ន្តិ. តថា ហិ តំ អាយុ “ឋិតី”តិ និទ្ទិដ្ឋំ, ឋិតិយា យាបនាយាតិ កាយស្ស ឋិតិហេតុតាយ “ឋិតី”តិ លទ្ធវោហារស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស បវត្តនត្ថន្តិ អត្ថោ. តេនាហ “ជីវិតិន្ទ្រិយបវត្តាបនត្ថ”ន្តិ. អាពាធដ្ឋេនាតិ វិពាធនដ្ឋេន, ទុក្ខដ្ឋេន វា. ជិឃច្ឆាបរមា ហិ រោគា. ឧបរមត្ថន្តិ វូបសមត្ថំ. វណាលេបនមិវ វណិនោ. ឧណ្ហសីតាទីសុ អភិភវន្តេសុ តប្បដិការំ សីតុណ្ហមិវ បដិសេវតីតិ សម្ពន្ធោ. មគ្គព្រហ្មចរិយំ ឧបេត្វា និក្ខន្តមគ្គហា សាសនាវចរិតព្ពា អនុសាសនី សាសនព្រហ្មចរិយន្តិ អាហ “សកលសាសនព្រហ្មចរិយស្ស ច មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស ចា”តិ. អនុគ្គហណត្ថន្តិ អនុ អនុ គណ្ហនត្ថំ សម្បាទនត្ថំ. កាយពលំ និស្សាយាតិ យថាសមារទ្ធំ គុណវិសេសបារិបូរិហេតុភូតំ កាយពលមត្តំ និស្សាយ. តេនាហ “និក្ខន្តមាតុយោគវសេនា”តិអាទិ. កន្តារនិត្ថរណត្ថិកា ជាយម្បតិកា, នទីសមុទ្ទនិត្ថរណត្ថិកា ច បុត្តមំសានីតិ យថា អគិទ្ធា អមុច្ឆិតា កេវលំ តំ តំ អត្ថសិទ្ធិមេវ អវេក្ខន្តា បដិសេវន្តិ តេហិ វិនា អសិជ្ឈនតោ, ឯវមយម្បិ កេវលំ ភវកន្តារនិត្ថរណត្ថិកោ អគិទ្ធោ អមុច្ឆិតោ តេន វិនា អសិជ្ឈនតោ បិណ្ឌបាតំ បដិសេវតីតិ ឧបមាសំសន្ទនំ.

ឥតីតិ បការត្ថេ និបាតបទំ. តេន បដិសេវិយមានស្ស បិណ្ឌបាតស្ស បដិសេវនាការោ គយ្ហតីតិ អាហ “ឯវំ ឥមិនា បិណ្ឌបាតបដិសេវនេនា”តិ. បុរាណន្តិ ភោជនតោ បុរិមកាលិកត្តា បុរាណំ. បដិហង្ខាមីតិ បដិហនិស្សាមិ. នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមីតិ បដិសេវតីតិ យោជនា. កីទិសំ, កថញ្ចាតិ អាហ “អបរិមិត...បេ... អញ្ញតរោ វិយា”តិ. អបរិមិតំ អបរិមាណំ ភោជនំ

បច្ចេឃា ឧតិឞ្យាតិ អបរិមិតកោឌតបច្ចឃា, តំ អបរិមិតកោឌតបច្ចឃំ អត្ថតោ ពហលិតេឌបយាលតោ

អតិក្កន្តបយាលកោឌតហេតុកត្តិ អត្ថេ៍ ឃោ ឥតំ កុឌ្ឌិត្វា អត្ថតោ ឈឫតាឃ ជ្ជេរាតំ អរក្កោរត្ថា “អាហរ ហត្ថ”ត្តិ ចឥតិ, អឃំ

អាហរហត្ថកោ៍ ឃោ កុឌ្ឌិត្វា អច្ចុព្ភយាតក្យត្ថិតាឃ ជ្ជិតោបិ រារងក់ តិចារេរតំ ត រក្កោតិ, អឃំ អលំរាងកោ៍ ឃោ កុឌ្ឌិត្វា ជ្ជេរាតំ

អរក្កោរត្ថា តត្ថេច បរិចត្តតិ, អឃំ តព្រចង្គកោ៍ ឃោ ឃឆា កោរកហិ អាយសិតំ រក្កោ, ឧចំ ឃោច យុពក្ខាទំ អាហារេតិ, អឃំ

កាកយារកោ៍ ឃោ កុឌ្ឌិត្វា យុរេព រត្តារេតំ អរក្កោរត្ថា តត្ថេច ចយតិ, អឃំ កុត្តចមិតកោ៍ ឧតោរំ អញ្ញាតោរា ចិឃ៍ អឆ ចា

បុរាណចេឥតា តាយ អកុត្តបច្ចឃា ជ្ជបជ្ជតកចេឥតា៍ តំ “បដិហតិឞ្យាមិ”តិ បដិរេចតិ៍ តចចេឥតា តាយ អតិកុត្តបច្ចេឃត

ជ្ជបជ្ជតកចេឥតា៍ តំ “ត ជ្ជប្បារេឞ្យាមិ”តិ បដិរេចតិ៍ អឆ ចា តចចេឥតា តាយ អកុត្តបច្ចេឃត ជ្ជបជ្ជតកចេឥតា, តឞ្យា

អកុប្បត្តាឃ អកុប្បជ្ជតត្វេយេច បដិរេចតិ៍ អកុត្តបច្ចឃា ជ្ជបជ្ជតកាតិ ចេតំ ឲក្ខាឃ ចិរេរតំ៍ ឃឞ្យា អប្បចត្តិ កោឌតេត កាតត្ថា,

តឞ្យា ឥឞ្យតត្វំ អកុត្តបច្ចេឃត, កុត្តបច្ចេឃត ច ជ្ជបជ្ជតកាកុប្បជ្ជតកចេឥតាសុ បុរិមា ឃឆាបចត្តា ឌិឈត្ថាតិមិត្តា ចេឥតា៍ រា ហិ

អកុឌ្ឌាត្តឞ្យ កិឃ្យោបចត្តតចរេត ជ្ជបជ្ជតិ៍ បត្តិយាបិ ឲក្ខាតិមិត្តាច អក្កាកាហរុលិតិចេឥតា បចត្តា៍ រា ហិ កុត្តបច្ចឃា បុត្តោ

អកុប្បត្តាច កុប្បជ្ជិឞ្យតីតិ អឃយេតារំ ចិរេរោ៍ ចិហិរាតិមិត្តតា ចេតារំ ចិហិរាឃ ចិរេរោ៍

ឃា ចេឥតា៍ អក្កុតាតិ ឧតរេហិ៍ អរប្បាឃាបរិមិតកោឌតំ តិឞ្យាឃាតិ អរប្បាឃាបរិមិតឞ្យ អាហារឞ្យ កុឌ្ឌាតបរេយាក៌ អាកយុ

ជ្ជបជ្ជតីតិ អត្ថេ៍ បុរាណកយុបច្ចឃចរេតាតិ បុត្តោ បុរិមឌាតិឃំ កតត្ថា បុរាណឞ្យ កយុឞ្យ បច្ចឃតាចរេត បរេយាកចិបត្តិ អាកយុ

ជ្ជបជ្ជតារហតាឃ តំ ចត្តេត្វា បរេយាករយត្តិឃា ជ្ជបជ្ជាបតំ ទុក្ខចេឥតាបច្ចឃឈារតោ, បដិហតតត្ថា ហោតីតិ អាហ “តឞ្យា បច្ចឃំ

ចិតារេត្តា តំ បុរាណញ្ញា ចេឥតំ បដិហក្ខាមិ”តិ៍ អយុត្តបរិកោរកោ បច្ចេឃ អបច្ចុចក្កិត្វា បរិកោរកោ៍ រោ ឧច កត្យុបចិតកយុតាឃ

កយុបចេឃា តំ តិឞ្យាឃ បដិច្ច អាឃតិ អតាកេត កោលេ ជ្ជបជ្ជតតោ ឃា ចាឃំ “តចចេឥតា”តិ ទុច្ចតីតិ ឃោឌតា៍

យុត្តបរិកោកចរេតាតិ បច្ចេចក្កិត្វា បច្ចឃាតំ បរិកោកចរេត, តឞ្យា តចចេឥតាឃ យុលំ អយុត្តបរិកោកកយុំ អតិត្ថតេត្តត្ថា រត្ថោត

រត្ថំ អកុប្បារេឥត្ថា៍ ឧត្តាចតាតិ “ត្តតិ បុរាណ”ត្តិអាឌិតា ទុរេត្តត បឥត្តេឃត៍ “ចិហិរុបរតិឃា”តិអាឌិតា ចា បឥតតុរក្កត

យុត្តបរិកោករក្កហោ បញ្ញិតាតុត្ថចិកឞ្យ បច្ចឃបរិកោកឞ្យ ទុត្តត្តា៍ អត្តកិលមឆាតុឃោកប្បហាតំ ឌិឈត្ថាតិទុក្ខបដិឈាតឞ្យ

ការិតត្តា៍ ឈោតសុលាតីតំ បច្ចឃកុតឞ្យ កាឃសុខឞ្យ អចិឞ្យជ្ជតតោ ឈមិកសុលាបរិច្ចាកោ ច តីមិតោ ហោតិ៍

អរប្បាឃាបរិមិត្យបរេយាកោត ឌិចិតិត្រិយុបច្ចេកោ, ត្តារិឃាបចកញ្ញាតកោ ចា រិឃា បរិឞ្យេឃា, រប្បាឃបរិមិត្យបរេយាកោត បត

រោ ត ហោតិ៍ តឆា រតិ ចិរកាលប្បចត្តិរត្ថាតា រិរិរឞ្យ ឃាព្រា ឃាបតា កចិឞ្យតីតិ ត្តយេតំ ឥឞ្យរេត្តា “បរិមិតបរិកោរកោត…បេ…

កចិឞ្យតី”តិ អាហ៍ ឃោ ទោរកោ រារត្តោ អរារត្តោ ច ត ហោតិ, រោ ឃាប្យទោរកោ, រោ ឧតឞ្យ អត្ថីតិ ឃាប្យទោរកី៍ រោ ហិ

តិច្ចកាលំ កេរជ្ជិ ជ្ជបរេចតិ, តឆា អឃយុំតិ៍ ឃឌិ ឃាព្រាបិ ឃាបតា, បុត្តោបិ “ឃាបតាឃា”តិ ទុត្តំ, កោ ឧត្ត ចិរេរោតិ? បុត្តោ

“ឃាបតាឃា”តិ ឌិចិតិត្រិយឃាបតា អធិប្បេតា, ត្តឆ បត ចតុត្ថប្បិ ត្តារិឃាបចាតំ អចិរច្ឆេឥរត្ថាតា ឃាបតា ឃាព្រាតិ អឃយេត្វេ

ចិរេរោ៍ ចាត្តបដិក្យុរេត្តត មិត្ថាតិចេត បច្ចឃបរិយេរតា អយុត្តបរិយេរតា៍ ឥាឃកឥេឃ្យឈឃុតំ, អត្ថតោ ច បយាលំ អឌាតិត្វា

បដិក្កហលំ, រត្តារេឃ្យចិតិបិចតតត្វំ ចា បដិក្កហលំ អយុត្តបដិក្កហលំ, ឃេត ចា អាបត្តិ អាបជ្ជតិ៍ អបច្ចុចក្កិត្វា បរិកោរកោ

អយុត្តបរិភោគោ៉ តេនេវ បរិច្ចជ្ជតិ ឆន្ទេន សទ្ធេន បច្ចុយុប្បាទភាឌិចវេន ចេឌិតព្ពំ៉ ឆន្ទេន ហិ បច្ចយេ បរិយេសិត្វា ឆន្ទេន បដិគ្គហេត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជតិ អភចឌ្ឍតា តាយ៉

អទតីតិ ព្ណណេណា៉ បត្តសេនាសនេសុ, អធិក្ខុបលឆន្ទេសុ ច អតកិទតិ៉ តត្ថិតិ បចលីយិកា តិត្ថា៉ ចិដឞ្ឋិតាតិ មិតយិត្ថាភិកខចេត កាយស្ស ចិដឞ្ឋិតា៉ ចិត្តាហិ កទហា ចិត្តាកទហា៉ ឲកដ្ឋោ ហិ អភចឌ្ឍយេច សាចឌ្ឍ កទេវាតិ, “លទ្ធំ មេ”តិ បយាណាធិកំ ភុញ្ជិត្វា តំ ឌីទាវេបតុំ អសក្កោន្តោ ពុឌ្ធិចិរេចតអនេលាចិរេចតាឌីហិ កិលមតិ, សកលចិហាវេ កិច្ចំ តស្ស សទិសបដិឌក្កតគេសញ្ជបរិយេសនាបសុតា ហោត្តិ៉ អញ្ញោ តេ “កិ ព្ពត”ត្តិ បុច្ឆិត្វា “អសុកស្ស ព្ពតំ ព្ពត្តមាត”ត្តិអាឌីតិ សុត្វា “តិច្ចកាលមេវ ឲចំបកតិកោ អត្តនោ កុច្ឆិបមាណំ តាយ ត ឌាតាតី”តិ តិត្ថត្តិ, ឲចំ អភចឌ្ឍយេច សាចឌ្ឍ កទេវាតិ៉ ឲចំ អកត្វា “អភចឌ្ឍតា ច ភចិស្សតី”តិ បដិសេវតិ៉ អត្តនោ ហិ បកតិអក្គិពលិងំ ឌាតិត្វា “ឲចំ មេ អទតិអាឌីតំ អភារេច កាយសុខតា, អកទហិតព្ពតា ច ភចិស្សតី”តិ បយាណយុត្តមេវ បដិសេវតិ៉ យាចតកោ គោឌតេត អទត្វា, តស្ស សាឌតេត យាចតត្ថំ ព្ពត្ថស្ស បរិប្បុទលោត ព្ពត្ថាចទេហកំ គោឌតំ យាចតទីត្វាត្ថាចទេហកគោឌតំ, តស្ស បរិចច្ចតេត៉ មេយ្យាយ សមតេត លទ្ធញ្ញសុខំ មេយ្យសុខំ, ព្ពកោហិ បស្សហិ សមស្សិចត្តតំ សមត្តស្ស ព្ពប្បឌ្ឍតសុខំ បស្សសុខំ , មិទ្ធេត តិត្ថាយតេត ព្ពប្បឌ្ឍតសុខំ មិទ្ធសុខំ, តេនេវ មេយ្យ…បេ… សុលាតំ បហាតតោ ចតុត្ថំ ព្ពរិយាបថាតំ យោគ្យភាចស្ស បដិបាទតំ ភាយស្ស ចតុព្ពរិយាបថយោគ្យភាចបដិបាទតំ, តតោ៉ សុតោ ព្ពរិយាបថចិហាវោ ផាសុចិហាវោ៉ បច្ចិមេ ចិភបេ, សព្ពចិភបេសុ ចា ចុត្តំ ផាសុចិហាវលក្ខណំ អាភេមេត សមេត្វាតុំ “ចុត្តម្បិ ហេត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តីសុបិ ចិភបេសុ អាហារស្ស ព្ពតបរិភោភចវេសតេច ហិ ផាសុចិហាវោ ចុត្តោតិ៉

ឲត្តាចតាតិ “យាត្រា”តិអាឌិតា ចុត្តេត បចត្តមេតេ៉ “យាត្រា ច មេ ភចិស្សតី”តិ បយោឌតបរិគ្គហឌីបតា៉ យាត្រា ហិ តំ អាហារូបយោគំ បយោឌតីតិ៉ ឆមិ្ពកសុលាបរិច្ឆាកហេតុភោ ផាសុចិហាវោ មញ្ញ្ញា បដិបទា អត្តន្តយបរិចច្ចតតោ៉ ព្ពមិប្បិ បត ធាតេ អដ្ឋ អង្គាតិ សមោធាតេតព្ពាតិ – “តេច ឌចាយា”តិ ឲកំ អង្គំ, “ត មទាយា”តិ ឲកំ, “ត មណ្ឌតាយា”តិ ឲកំ, “ត ចិភូសតាយា”តិ ឲកំ, “យាចទេច ព្ពមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាបតាយា”តិ ឲកំ, “ចិហិំសូបរតិយា ព្រហ្មចរិយាតុគ្គហាយា”តិ ឲកំ, “ព្ពតិ បុរាណញ្ច វេចតំ បដិហង្ខាមិ, តចញ្ច វេចតំ ត ព្ពប្បាទេស្សាមី”តិ ឲកំ, “យាត្រា ច មេ ភចិស្សតី”តិ ឲកំ៉ “អភចឌ្ឍតា ច ផាសុចិហាវោ ចា”តិ អយមេត្ថ គោឌតាតិសំសោ៉ មហាសិចត្ថេវោ បតាហ “ហេដ្ឋា ចត្តាវិ អង្គាតិ បដិក្ខេបោ តាម, ព្ពបវិ បត អដ្ឋង្គាតិ សមោធាតេតព្ពាតី”តិ៉ តត្ថ “យាចទេច ព្ពមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា”តិ ឲកំ អង្គំ, “យាបតាយា”តិ ឲកំ, “ចិហិំសូបរតិយា”តិ ឲកំ, “ព្រហ្មចរិយាតុគ្គហាយា”តិ ឲកំ, “ព្ពតិ បុរាណញ្ច វេចតំ បដិហង្ខាមី”តិ ឲកំ, “តចញ្ច វេចតំ ត ព្ពប្បាទេស្សាមី”តិ ឲកំ, “យាត្រា ច មេ ភចិស្សតី”តិ ឲកំ, “អភចឌ្ឍតា ចា”តិ ឲកំ៉ ផាសុចិហាវោ បត គោឌតាតិសំសោតិ៉ ឲចំ អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ អាហារំ អាហារេន្តោ បដិសង្ខា យោតិសោ បិណ្ឌបាតំ បដិសេវតិ តាម៉

ឃត្វា ឃត្វាតិ ភុម្មិតិទ្ទេសេត សេត-សទ្ទស្ស អធិកវណត្ថចុត្តិមាហ៉ តថា អាសេត-សទ្ទស្សាតិ៉ អដ្ឋយោភាឌិយិម្ហិ អាធិ-សទ្ទេត បិសាធាធិ, មញ្ចាធិញ្ច សង្គណ្ហាតិ៉ ឃត្វា ឃត្វា ចិហាវេ ចា អដ្ឋយោភាឌិយិម្ហិចា អាសេតិតិ ចិហាវអដ្ឋយោភាឌិវេ អាវេត្វា សយ្យត្ថិតព្ពំ៉ ព្ពត អាធិ-

សង្ខេត ឋិតសត្តតាតិតយ្យិ សក្កេហា រេចឌិតន្តោ បរិសហតរេដ្ឋតាតិ អកិកចតរេដ្ឋត, ចិតាឈតរេដ្ឋតាតិ អនេត្វា ក្ខុរេយេច ក្ខុបរិយ្យេសោតិ សិតុហ្យាតិក្ខុរេយេច អសប្បាយេហា ចុត្តតរេយត ក្ខុបរិយ្យេសោ តស្ស ក្ខុបរិយ្យយស្ស ចិរេតាគតត្ថំ, អតុប្បត្តស្ស អតុប្បាគតត្ថំ, ក្ខុប្បត្តស្ស ចុបសេយតត្តញ្ញាតិ អនេត្វា តាតារយ្យោលតោ បដិសំហរិត្វា កយុដ្ឋាតក្ខេត ឲ្យកស្មិំរេយេច អារេយ្យោណា ចិត្តស្ស សយ្យេឆេច លយតំ បដិសល្លាតំ, តត្ថ អាររេយា អកិរតិ បដិសល្លាតាររេយា, តគត្ថំ សេតាសតំ ហិ ចិចិត្តំ យោកិរេតា កាចតាត្យក្សុលំ សុញ្ញាការកាចរេតា តំ បរេតតំ អត្ថដ្ឋយំ ចិការេចតំ "យោ សទិរាតាឈចិត្តចិរេក្លូបករេរា"តិអាឌិ ចុត្តំ តត្ថ ឲ្យកិកាចស្សុលត្តត្តិ ឲ្យកិកាចរេហតុកំ ស្សុលំ ឲ្យកិកាចស្សុលំ, តគត្ថំ កណសក្កលិកកិលេសសក្កលិកាការេចត ក្ខុប្បន្នតកស្សុលំ

យឌិ ក្ខុរេយេច ក្ខុបរិយ្យេសោ, "ក្ខុ ច សិតុហ្យត្តិ សិតុហ្យបដិឈាតំ ចត្វា ក្ខុបរិយ្យយចិរេតាគតំ កស្មា ចុត្តត្តិ រេចាគតំ សត្តាយាហ "កាយឡ្ហា"តិអាឌិ តត្ថ "តិយតំ ក្ខុបរិយ្យយចិរេតាគត"ត្តិ ឲ្យតេត "សិតស្ស បដិឈាតាយ ក្ខុហ្យ្យស្ស បដិឈាតាយា"តិ ឲ្យត្ថ ចុត្តំ សិតុហ្យ៉ា អតិយតំ កគាចិ កគាចិ ក្ខុប្បន្នតកំ, ក្ខុបរិយ្យេសោ បត សត្តាគាកាចិ អឆិរេប្បេតាតិ គរេយ្យតិ ចុត្តប្បការេរាតិ "សិតាឌិរេកា, អសប្បាយេហា"តិ ច ឲ្យចំ ចុត្តប្បការេរា ចិចដក្កណរុក្លយ្យូលិឌិសុ តិសិត្តស្ស អបរិកុត្តិយា អសំចុតក្ខារាឌិតាយ បិកាដបរិយ្យយា, អសប្បាយស្បុបគស្សតាឌិតា អបិកាដបរិយ្យយា ច កិក្លុស្ស កាយចិត្តាតំ អាតាឈំ ករេយ្យុំ យត្ថ កុរេត្ត សេតាសេត អាតាឈំ ត ករេរាត្តិ ឲ្យចំ ឌាតិត្វាតិ ក្ខុកយបរិយ្យយរហិតត្តិ ឲ្យចំ ឝាត្វា បដិសេចរេត្តា កិក្លុ រេចឌិតរេត្តាតិ សព្ទន្តោ

ឆាតុរេក្លាកលក្លលស្ស, តំរេហតុកក្លុរេចគតាលក្លលស្ស ចា រេរាកស្ស បដិបក្លការេចា បដិអយតរេដ្ឋោ តេតាហ "បច្ចតិកាយតរេដ្ឋតាតិ អនេត្វា"តិ, ចុបសេយតរេដ្ឋតាតិ ចុត្តំ រហោតិ យស្ស កស្សចិតិ សប្បិអាឌិសុ យស្ស កស្សចិ សប្បាយស្សាតិ ហិ តស្ស ចិការចុបសេយតាតិ អឆិប្បាយោ កិសក្លស្ស កយ្យំ តេត ចិឆាតត្តតោ តេតាហ "តេត អតុញ្ញាតត្វា"តិ តការបរិក្លាររហិតិ តការំ បរិចាររេត្វា រក្លណកហិ ចិចដបរិក្លូរេបិ បរិក្លា ក្ខុឆ្លារេបិ បិការេរា ឲ្យសិកា បលិសេឈា បិការបត្តូឆ្លិលត្តិ សត្ត "តការបរិក្លារា"តិ ចគត្តិ សិលបរិក្លាររាតិ ស្សុចិស្សុឆ្លសិលិលក្លាររា ៝ អរិយមគ្គោ ហិ ឡាឆ "រថោ"តិ អឆិរេប្បេតា តស្ស ច សយ្យោចាចាគេយា អលក្លាររេដ្ឋត "បរិក្លាររា"តិ ចុត្តា ឌីចិតបរិក្លាររាតិ ឌីចិតស្ស បចត្តិការណាតិ សយុគាតតត្តាតិ សយ្យោ ក្ខុត្តិ ក្ខុត្តិ អារេតត្តា បរិរេយសិតត្តា បរិចាររាបិ រហោតិ អត្តរាយាតំ បរិតោ ចារណតោ តេតាហ "ឌីចិត...បេ... រក្លណតោ"តិ

តត្ថ អត្ថរត្តិ ចិចរំ, ឡកាសោតិ អនេត្វា រេចរិកាតំ អត្ថរំ អគត្វា អត្តតោ សាយិកាតំ បរិចាររេត្វា ឩតសេចកា ចិយ រក្លណតោ អស្សាតិ ឌីចិតស្ស ការណកាចតោតិ ចិរប្បចត្តិយា ការណកាចតោ រសាយតក្សុតំ ហិ គេសដ្ឋ ស្សុចិរេយ្យិ កាលំ ឌីចិតំ បចត្តេតិរេយច យឌិបិ អតុប្បត្តា ឲ្យច ក្ខុក្លរេចគតា គេសដ្ឋបរិគោរេក បដិហញ្ញត្តិ, ត ក្ខុប្បត្តា តាសំ សរេសេតច កិដ្ឋតតោ, ក្ខុប្បត្តសឌិសា បត "ក្ខុប្បត្តា"តិ ចុច្ចត្តិ កចតិ ហិ តំសឌិសេសុ តត្តោហារេរា, យថា សា ឲ្យច តិត្តិរិ, តាតិរេយច ឡសឆាតិតិ តស្មា ចុត្តំ "ក្ខុប្បត្តាតត្តិ ឌាតាតំ ក្សុតាតំ តិត្តតាត"ត្តិ សត្តាយតោ បដ្ឋាយ សោ ឆាតុរេក្លាកា សយុដ្ឋាតំ ឲ្យតោសត្តិ តំសយុដ្ឋាតា "ក្ខុក្លរេចគតា"តិ ចត្វា សា អកុសលសកាចាបិ អត្ថិតិ តតោ ចិរេសរេសតុំ "អកុសលចិបិកាចរេចគតា"តិ ចុត្តំ ព្យាតាឈតរេដ្ឋត ព្យាតាធេឆា, ព្យាតាធេឆាច ព្យាបជ្ឈ ក្ខុក្លត្តិ អនេត្វា តត្ថំ ឲ្យត្ថ ព្យាបជ្ឈត្តិ អព្យាបជ្ឈ តិទ្ទុក្លតា តេតាហ "អព្យាបជ្ឈបរេយតាយា"តិ តិទ្ទុក្លបរេយតាយាតិ តំ ក្ខុក្លត្តិ រេរាកតិមិត្តកំ ក្ខុក្លំ

ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᨿᨶᩴ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᩔᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᩣᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨩᩦᩅᨶᩔ ᩉᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᩴ, ᨿᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ “ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᩁᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᨧᨲᩩᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᨶᩅᩥᨵᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪘᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᨸᩩᨶ ᩈᩣᨵᨶᩅᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩑᩅᨾᩮᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ”ᨲ᩠ᨿᩣᨴᩥᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨵᩦᨿᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩦᨿᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩣᨵᨶᩴ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩣᨵᨶᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩈᩣᨵᨶᩮᩣ᪨ ᨶᨶᩩ ᨧ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨲᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥᨸᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨶ ᩈᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ

“ᩈᩣᩅᨠᩅᩥᩈᨿᩣᨲᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨣᩁᩩᨠᩃᩉᩩᨠᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩋᨸᩁᩣᨵᩔ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᩈᨿᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩑᩅ ᩅᩥᩈᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ ᨲᩣᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩩ, ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᩈᨿᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩑᩅ ᩅᩥᩈᨿᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨧᨶᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣᨸᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴᩔᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᩣᨣᨾᩮᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᩣᨣᨾᩮᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩃᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪒᪑)᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ “ᩋᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᨸᩮᨾ, ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩣᨾ, ᨿᨳᩣᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩈᩩ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨾᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪕᪖᪕) ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩉᨶᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩁᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩮᨶ᪨ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨸᩥ ᨸᨣᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨠᩥᨠᩦᩅ ᩋᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨠᩦᩈᨠᩩᨱᩥᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨱ᩠ᨯᩴ᪨ ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨱ᩠ᨯᨾᩮᩅ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᨧᨾᩁᩦᩅ ᩅᩣᩃᨵᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨾᩁᩦᨾᩥᨣᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣᩃᨵᩥᩴ᪨ ᨧᨾᩁᩦᨾᩥᨣᩣ ᨠᩥᩁ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩮᨶ ᨸᩁᩥᨸᩣᨲᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᨣᩩᨾ᩠ᨻᩣᨴᩦᩈᩩ ᩃᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣᩃᨾᩮᩅ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩥᨿᩴᩅ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩑᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᩑᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨠᨶᨿᨶᩮᩣ ᨧ ᨲᩴ ᩑᨠᨶᨿᨶᩴ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩᨲᩁᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩮᩅ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨠᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨸᩮᩈᩃᩣᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨸᩥᨿᩈᩦᩃᩣ᪨ ᩈᨴᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨴᩉᩁᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨳᩮᩁᨠᩣᩃᩮᩈᩩ᪨ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨣᩣᩁᩅᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᨣᩣᩁᩅᩣ, ᨣᩁᩩᨠᩣᩁᩅᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨮᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩅᩮᩃᩴ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ᪨ ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᨵᩩᩅᩈᩦᩃᩣ᪨ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩉᩮᨲᩩᨸᩥ ᩈᩦᩃᩔ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩮᩣ᪨

ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨲᨶᩦᩋᨭᩅᩦ ᨶᩣᨾ ᩅᩥᨬ᩠ᨫᩣᨭᩅᩦ᪨ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸᩔᩮ ᩋᨭᩅᩦᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᪨ ᨳᩮᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩑᨠᩴ ᨳᩮᩁᩴ᪨ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩔᨧᩥ ᨾᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

បុ្ភតិលតាយាតិ កញ្ឆូចិលតាយៈ នយឃឹឃឹតិ ឌីចិតនយឃឹឃឹៈ យស្ស ហិ កិលេសឃឹនំ អចិន្ថ យក្កុបដិបិដិយា អរហត្តុយក្កា បរិយាឌិយតិ, តតោ ឲក្ខុតចិសតិយេ បច្ចុចេក្ខូលកោរលោ បតិដ្ឋាយ កចេក្កោត្តុរលោ ចដ្ឋឹនំ ឌីចិតិត្រ្កិយំ ទុ្ធតិចិត្តុំ បរិយាឌិយតិ, សោ ត្ថូយាយ ចារនយតាយ “ឌីចិតនយឃឹឃឹ”តិ ទុ្ចតិៈ សោ ច ឆេរោ តឆា បរិគិន្ហាឃិៈ តេត ទុ្ធត្ត “នយឃឹឃឹ ហុត្វា បរិគិន្ហាឃឹ”តិៈ អកយត្វេរោ កិរ យហាកិន្ណោៈ តន្ថា ចេតិយំ ការារេបឃឹតិ ចគន្តិៈ អប្បេចាតិ អប្បេច គាយ អត្តុគោ ឌីចិតយ្យិ ជតេហយ្យ, គ កិន្តតិ គ កិន្តយ្យ, គ ឌីតិក្កេយយ្យៈ

នតិយាអឆិដ្ឋិតាគន្តិ បកេច ថ្កបដ្ឋិតាយ នតិយា អារក្ខុចនេគ អឆិដ្ឋិតាគំ ត្ថូត្រ្កិយាគំៈ អគន្ថាស្សចគឹយតោតិ ន្ថារការេចគ អកិន្ណាឌីហិ អគត្ថាគ្គិតត្ថូតោៈ ចរន្តិ សេដ្ឋំៈ តត្តាយាតិ ថ្កញ្ញាយៈ អាឌិត្តាយាតិ អាឌិតោ បដ្ឋាយ ឌិត្តាយៈ នយ្យន្ថូលិតាយាតិ នយត្តុតោ ឌលគ្គិយាៈ នេឌាតិក្ខុតាយាតិ ឲពឌាលឹក្ខុតាយៈ នយ្យលិយដ្ឋន្តិ នត្ថុសោ អាយដ្ឋំ, អន្ទិតគ្គិ អតេ្វាៈ គ តេ្វច ចរន្តិ អាតេគ្វា នត្ថុគ្គិតត្ថាៈ ទុ្ធបេបុ្ភតិ ទុ្ធបិរយូលោហុៈ អគុញ្ញត្ថូគសោ គិមិត្តុក្កាតោហាតិ កិលេសាគំ អគុ អគុ ញញ្ញូគចនេគ ថ្កបុ្បាគេតគ បិពឌិពរលាចនេគ ហុកាឌិគិមិត្តុក្កាតោហា, អឆ ចា អគុញ្ញត្ថូគសោតិ ហត្វបិឌាឌិអគុញ្ញត្ថូគតោ, គិមិត្តុក្កាតោហាតិ ត្ថូតិ្វបុរិសាឌិហុកាឌិគិមិត្តុក្កហណំៈ ចក្ខ្វុន្ថារាឌិបចត្តុស្សាតិ ចក្ខ្វុន្ថារាឌីហិ បចត្តុស្សៈ ចិន្ណាកាលស្សាតិ ជចគចិន្ណាកាលស្សៈ គិមិត្តាឌិក្កាហំ គិសេធេន្តេគ នយ្យាគេតន្ថាតិ នត្ថុន្ថាៈ អសំចិហិតនាតាបរិចារន្តិ នយ្ទា អចិហិតចតិបរិក្ខូបំៈ បរស្សហារឹហិតិ បរនត្តុកាចហារេពហិ ចោរេហិៈ នយតិចិន្ណុំតិ នត្ថុសោ អតិចិន្ណុំ អគុបចិនតិៈ

ទុ្ធបេបុ្ភតិ ទុ្ធបហេតុ ទុ្ធបគិមិត្តុំ ថ្កប្បុន្ថូគពអគត្វតោ រក្ខូ ត្ថូត្រ្កិយគ្គិ នត្ថុន្ថាៈ ឲចំ សេសេសុៈ ឲតេ ហិ ន្ថារាតិ ឲតេ ចក្ខុឌិន្ថារាៈ នតិកចារេជគ អសំទុ្ធតត្តា ចិចជិៈ តតោ ឲច អរក្ខូតាៈ កិលេសុប្បត្តិយា ហេតុភាវេចគ តំនយឌិ្កគំ ហគគ្គិតិ ពារលា្ធបចាររេតច ទុ្ធត្តំ ឲតេ ចា ទុ្ធបិឌយោៈ កិលេសាគំ អារយូលក្ខុតា ន្ថារា ចក្ខុឌិន្ថារាៈ តេ ពិឌិសា ចិចជិ អរក្ខូតា អសំទុ្ធតចក្ខុឌិហេតុំ តំនយឌិ្កគំ ហគគ្គិតិ ពារលា្ធបចាររេតច ទុ្ធត្តំៈ អការន្តិ ពេហំៈ ទុ្ឋុគគ្គិ គ នយ្ទា ឈាឌិតំៈ អកាចិតគ្គិ លេពិក្កុត្តរកាចគារហិតំៈ

នយ្យាឌិតេតិអាឌិស្ស ចោឌាគបក្ខុស្ស អតេ្វា ទុ្ធត្តចិបរិយាយេគ ចេឌិតន្ថោៈ អយំ បគ នត្ថុសោ កិលេសាគំ អគុប្បាគោ អតិដ្ឋក្កុដ្ឋចេជនតា យក្កុគាកតនឌិនត្តាៈ នយ្យាគេតន្ថាតិ “គ បុគេចំ ពរិស្ស”គ្គិ អឆិដ្ឋាគហុន្ថិយា នយ្យាគេតន្ថោៈ

អឆុគាបត្ថុឌិតេគាតិ គ ចិរបត្ថុឌិតេគ, គចបត្ថុឌិតេគាតិ អតេ្វាៈ ពាយរារេពគ ជយ្យាយឹតិ ពាយរាពក្កិគា បរិជយ្យាយិៈ សោ ច បគ ឌាតេហា ត្ថូឌាគិ ចិត្តុកេតាតិ ជតេស្សតេ្វា អាហ “ចិត្តុំ តេយ បរិជយ្យាឹ”តិៈ នាឆុតិ អាយាចគាៈ គិន្ហាបគ្គិ តស្ស គិន្ហាបគុបិយំៈ តេពាតយាតិ តេឆរ តេកាតេត្តុគ អាលបតិៈ

នត្ថាយចិបរិយេនាតិ “អសុតេក សុក”គ្គិ បចត្តុនត្ថាចិបរិយេនហេតុ ចិបរឹតនត្ថាគិមិត្តុំៈ គិមិត្តុំ បរិចេន្ថូហិ ពឹឌិនំ? រាក្ខុបនឌ្ញិតំ រាក្ខុប្បត្តិហេតុក្ខុតំ សុកគិមិត្តុំ បរិចេន្ថូហិ គ យគនិ ពេរាហិៈ គ ពេចលំ សុកគិមិត្តុស្សាយគនិការោ ឲច, អឆ តេលា អសុកកាចគាយ

អត្តនោ ចិត្តំ ភាវេហិ។ កថំ? ឯកគ្គំ សមាហិតំ យថា តំ អសុភារម្មណេ វិក្ខេបាភាវេន ឯកគ្គំ, សុដ្ឋុ អប្បិតភាវេន សមាហិតញ្ច ហោតិ, ឯវំ ភាវេហីតិ។ ឯវំ សមថភាវនាយ កាមរាគស្ស វិក្ខម្ភនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ សមុច្ឆេទវិធឹ ទស្សេតុំ "សង្ខារេ"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សង្ខារេ បរតោ បស្សាតិ សព្វេបិ សង្ខារេ អវិធេយ្យកតាយ "បរេ"តិ បស្ស។ អនិច្ចតាយ បន ឧទយព្វយបដិបីឡិតត្តា ទុក្ខតោ, អនត្តសភាវត្តា, អត្តវិរហតោ ច នោ អត្តតោ បស្ស។ ឯវំ លក្ខណត្តយំ អារោបេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេន្តោ មគ្គបដិបាដិយា ចតុត្ថមគ្គេន សព្វសោ និព្វាបេហិ មហារាគំ តេភូមកស្ស អភិភវនតោ មហាវិសយតាយ មហារាគំ វូបសមេហិ។ យថា ឯតរហិ, ឯវំ យា ឌយ្ហិត្វា បុនប្បុនន្តិ ឌយ្ហនំ រាគវិនោទនេ និយោជេសិ។

ឯវំ ឥន្ទ្រិយសំវរសីលស្ស សម្បាទនេ វិធឹ ទស្សេត្វា ឯវំ តំ សុសម្បាទិតំ ហោតីតិ នយំ ទស្សេតុំ "អបិចា"តិអាទិនា តត្ថ បរិបន្ថការិនោ ថេរេ និទស្សេតិ។ តត្ថ "លេណំ ន ឧល្លោកិតបុព្វ"ន្តិ ឥទំ សព្វទេវ ថេរស្ស យុគមត្តទស្សិតាយ វុត្តំ។ កឹ បន ថេរោ លេណំ ន សោធេតិ? "ឧល្លោកា បឋមំ ឱហារេតព្វ"ន្តិ ហិ វុត្តំ, អន្តេវាសិកាទយោ ឯវ កិរស្ស សេនាសនំ សោធេន្តិ។ អស្ស នាគរុក្ខស្ស។

តស្មឹ គាមេតិ មហាគាមេ។ តរុណា ថញ្ញបិវនកា បុត្តធីតរោ យាវំ តា តរុណបុត្តា, តាវំ លញ្ជាបេសីតិ ថនបដ្ឋិកាយ ថនេ ពន្ធាបេត្វា រាជមុទ្ទិកាយ លញ្ជាបេសិ។ រាជា ថេរំ ចិរតរំ ឋត្វា កាលវិក្ខេបំ ករោន្តោ "ទេវ សីលានិ កល្យាណានី"តិ អាហ។ ថេរោ រញ្ញា ច ទេវិយា ច វន្ទនកាលេ សត្តាការមត្តំ គយ្ហតិ។ ឥត្ថី បុរិសោតិ បន វិវេកំ ន ករោតិ។ តេនាហ "វវត្ថានំ ន ករោមី"តិ។ "អហោ សុបរិសុទ្ធសីលោ វតាយំ អយ្យោ"តិ ឧណ្ហីសិកំ គហេត្វា អដ្ឋាសិ។ អតិបរិសុទ្ធំ បាកដន្តិ សប្បាយលិខេន ពហុដ្ឋានំ អតិវិយ បរិសុទ្ធំ ចិត្តំ អហោសិ។ សកលំ បព្វតំ ឧន្នាទយន្តោតិ បថវិកម្បនេន សកលំ បព្វតំ ឯកំ និន្នាទំ ករោន្តោ។ តន្និវាសិទេវតានំ សាធុការទានេនាតិ កេចិ។ ភន្តោតិ អនវដ្ឋិតោ។ ជាតោលិតិ តរុណទារកោ។ ឧព្ភេត្វាតិ អទ្ធានំ គមិត្វា វិនាកាវេន សន្តេត្វា។

វិសគណ្ឌករោគោតិ ថនកណ្ឌុរោគមាហ។ មាសរោគាទិកោបិ វិសគណ្ឌករោគោតិ វទន្តិ។ យតោ បព្វជិតោ, តតោ បដ្ឋាយ បព្វជិតកាលតោ បភុតីតិ អត្ថោ។ ឥន្ទ្រិយានីតិ ឥន្ទ្រិយសំវរសីលានិ។ តេសុ ហិ និព្វុតេសុ ឥន្ទ្រិយានិបិ និព្វុតានីតិ វុច្ចន្តិ អារក្ខាភាវតោ, ឥន្ទ្រិយានេវ វា និមិត្តានុព្យញ្ជនគ្គាហស្ស ទ្វារភូតានិ និព្វុតានិ នាម តំសមង្គិនោ អនត្ថុប្បត្តិតោ, វិបរិយាយតោ អនិព្វុតានីតិ វេទិតព្វានិ។ ឥន្ទ្រិយានិ វា អយោនិសោ ឧបសំហារោ នេនតិ, យោនិសោ ឧបសំហារោ អនេនន្តិ អបរេ។ មិត្តត្ថេរោ វាតិ មហាមិត្តត្ថេរោ វិយ។ វរេតិ សេដ្ឋេ។

តថា វីរិយេនាតិ តថា-សទ្ទេន វីរិយំ វិសេសេតិ។ យថា សតិ អនវជ្ជលក្ខណា ឥន្ទ្រិយសំវរសាធនំ, តថា វីរិយំ អនវជ្ជលក្ខណំ អាជីវបារិសុទ្ធិសាធនន្តិ។ វីរិយាបេក្ខមេវ វិសេសនំ ទដ្ឋព្វំ។ តេនេវាហ "សម្មាអារទ្ធវីរិយស្សា"តិ។ អយុត្តា ឯសនា អនេសនា, យថាវុត្តមិច្ឆាជីវសង្គហា។ សា ឯវ សត្ថុសាសនស្ស ន បតិរូបាតិ អប្បតិរូបា, តំ អនេសនំ អប្បតិរូបំ។ អថ វា បតិរូបវិនោទនី អប្បតិរូបា, បរិគ្គហិតធុតង្គស្ស ធុតង្គនិយមវិនោទនី យស្ស កស្សចិ សល្លេខវិកោបិនី បដិបត្តិ។ ឥមស្មឹ បក្ខេ ច-សទ្ទោ លុត្តនិទ្ទិដ្ឋោ, អនេសនំ, អប្បតិរូបញ្ច បហាយាតិ។ បដិសេវមានេន បរិវជ្ជយតា សម្មានេតព្វាតិ សម្ពន្ធោ។ "បរិសុទ្ធុប្បាទេ"តិ ឥមិនាច

ធម្មទេសនាទីនំ បរិសុទ្ធាយ សម្បាទនតា ទីបិតា ហោតីតិ “ធម្មទេសនាទីហិ ចស្ស គុណេហិ បសន្នាន”ន្តិ វុត្តំ។ អាទិ-សទ្ទេន

ពាហុសច្ចចត្តបរិសុទ្ធិរិយាបថសម្បត្តិអាទីនំ គហណំ វេទិតព្ពំ។ ភូតគុណេ ចស្ស បសន្នានន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។

បិណ្ឌបាតចរិយាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន មិត្តសុហជ្ជបំសុកូលចរិយាទីនំ សង្គហោ។ ទឡ្ហេន្តោ ភូតក្កិតិយានុលោមេនាតិ តំតំភូតក្កិតិយតាយ

បដិបត្តិយា អនុលោមនេន, អវិលោមនេនាតិ អត្ថោ។ មហិច្ឆស្សេវ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកា, ន អប្បិច្ឆស្ស។ អប្បិច្ឆតាយ ឧក្កំសកតាយ

មិច្ឆាជីវស្ស អសម្ភវោ ឯវាតិ ទស្សេតុំ “ឯកព្យាធិច្ចុបសមត្ថ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ បូតិហរិតកីតិ បូតិមុត្តបរិភាវិតំ, បូតិភាវេន វា ឆឌ្ឌិតំ

ហរិតកំ។ អរិយវំសោ ឯតស្ស អត្ថីតិ, អរិយវំសេ វា និយុត្តោតិ អរិយវំសិកោ, បច្ចយគេធស្ស ធុនសមុស្សាទិតត្តា ឧត្តមោ ច សោ

អរិយវំសិកោ ចាតិ ឧត្តមអរិយវំសិកោ។ យស្ស កស្សចីតិ បរិគ្គហិតាបរិគ្គហិតភូតេសុ យស្ស កស្សចិ។

និមិត្តំ នាម បច្ចយេ ឧទ្ទិស្ស យថា អធិប្បាយោ ញាយតិ ឯវំ និមិត្តកម្មំ។ ឱភាសោ នាម ឧជុកមេវ អកថេត្វា យថា អធិប្បាយោ

វិញ្ញាតោ ហោតិ, ឯវំ ឱភាសនំ។ បរិកថា នាម បរិយាយេន កថនំ។ តថា ឧប្បន្នន្តិ និមិត្តាទីហេវ ឧប្បន្នំ។

ឧទ្ទំ ជិន្នន្តិ លោកសីសេន បរិភោគស្ស ឧទ្ទំ ជិន្នំ តស្ស អលោកនាលេបិ បរិកប្បិតំ ធនតិ, អាបត្តិ ន ហោតីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “កិញ្ចាបិ

អាបត្តិ ន ហោតី”តិអាទិ។ ន វដ្ដតីតិ សល្លេខបដិបត្តិយំ ឋិតស្ស ន វដ្ដតិ, សល្លេខំ កោបេតីតិ អធិប្បាយោ។ “អាជីវំ បន កោបេតី”តិ

វុត្តត្តា បន សល្លេខបដិបត្តិយំ ឋិតស្ស និមិត្តាទយោ ន វដ្ដន្តីតិ វទន្តិ។ តទញ្ញាភូតគ្គាទស្សាបិ ន វដ្ដន្តីវេទិតព្ពំ។ អបរេ

អកោរោត្វាតិ យថាសកំ អនុញ្ញាតដិសយេបិ អកោរោន្តោ។ អញ្ញោ ព្រូតីតិ ទុវេទោ ឯវ។

កណ្ឋាំ បហាយ អនេញ្ញាយតនេ បដិប្បស្សទ្ធិចិត្តេកស្ស មុទ្ធកតាយ អប្បមលសមាបត្តិយា ចិហរន្តោ មហាថេរោ “បចិនេកំ

ឆ្វាហមយាតោ”តិ វុត្តោ។ វេនសមត្ថស្សិតោ ចាតាពាធោ វេនចាតាពាធោ។ អសម្ភិន្នខីរំ ឯតស្សាតិ អសម្ភិន្នខីរំ, តេនេវ បាយាសន្តិ

អសម្ភិន្នខីរបាយាសំ, វេនកេន អសម្មិស្សខីរេន បក្កបាយាសន្តិ អត្ថោ។ តស្សាតិ បាយាសស្ស។ ឧប្បត្តិមូលន្តិ “គិហិកាលេ មេ, អាវុសោ,

មាតា សប្បិមធុសក្ករាទីហិ យោជេត្វា អសម្ភិន្នខីរបាយាសំ អទាសិ, តេន មេ ផាសុ អហោសី”តិ អត្តនោ ជនីតិវត្ថុនិវត្ថុនាទីហិ

ឧប្បត្តិហេតុំ “អបរិភោគារហោ បិណ្ឌបាតោ”តិ កស្មា វុត្តំ, ននុ ថេរស្ស និមិត្តាទីចិត្តុប្បត្តិយេវ នត្ថីតិ? សច្ចំ នត្ថិ, អញ្ញាសយំ បន

អជានន្តា ឯកច្ចេ បុថុជ្ជនា តថា មញ្ញេយ្យុំ, អនាគតេ ច សព្រហ្មចារិនោ ឯវំ មម ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជេយ្យុន្តិ បដិក្ខិបិ។ អបិច

មហាថេរស្ស បរមុក្កំសគតា សល្លេខបដិបត្តិ។ តថា ហិ ធម្មសេនាបតិនោ “កស្ស សមុត្តំ ន មនាប”ន្តិ (បាចិ។ ១០៨, ១៥៩, ៩១១, ៩១១ប,

៩១១៣; ធ្មអដ។ ៦៣៦) ចនកំ និស្សាយ មាច បរិនិព្ពានា បិដ្ឋលាភនិយំ ន លាភតិ។

ចតុចិត្តាត្តិចិប្បទាតិ ចតុនិន្ទ្រលាភេហេតុ អត្តចិត្តាបនចេរេន បចត្តយាតោ ហិ សន្ធា អសតិបិ ចិត្តាត្តិយា តស្ស គោតធិ បច្ចយេន

បច្ចយការេន ចតុចិត្តាត្តិចេរេនេន បចត្តតីតិ “ចតុចិត្តាត្តិចិប្បទេរា”តិ វុច្ចតិ។ វុត្តោតិ វុត្តចា សនេ ភនេយ្យ អហំ នាតិ អស្ស

អការលោបេន ហិ និទ្ទេសោ “ឯវំ សតេ”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១។១៦; អ។ និ។ ៩។៥ប; ប។លិ) វិយ។ អត្តរូបគ្គិ អត្តភារោពា ពាហិ ចទេតិ

អាសយតោ និក្ខមិត្វា គោចរក្កហលចេរេន ពាហិ យត្រ វិចនទេយ្យ បទេមប្បិន្តិ ឥតិស្សន្តំ លោកចោហារទេតយាហ។ លោកេ ហិ

អយុត្តភោជនំ ញនទិយំ គរហន្តា ឯវំ វទន្តិ “កិំសុ នាម តស្ស អត្ថាតិ ពាហិ ចរន្តី”តិ។ អារាធេយីតិ អាទិតោ បដ្ឋាយ រាធេយិ, វសេ វត្តេយីតិ អត្ថោ។

មហាតិស្សត្ថេរោ កិរ ទុព្ភិក្ខកាលេ មគ្គំ គច្ឆន្តោ ភត្តច្ឆេទេន, មគ្គកិលមថេន ច កិលន្តកាយោ ទុព្ពលោ អញ្ញតរស្ស ផលិតស្ស អម្ពស្ស មូលេ និបជ្ជិ, ពហូនិ អម្ពផលានិ តហំ តហំ បតិតានិ ហោន្តិ។ តត្ថេកោ វុឌ្ឍតរោ ឧបាសកោ ថេរស្ស សន្តិកំ ឧបគន្ត្វា បរិស្សមំ ញត្វា អម្ពបានំ បាយេត្វា អត្តនោ បិដ្ឋិំ អារោបេត្វា វសនដ្ឋានំ នេតិ។ ថេរោ –

“ន បិតា នបិ តេ មាតា, ន ញាតិ នបិ ពន្ធវា;

ករោតេតាទិសំ កិច្ចំ, សីលវន្តស្ស ការណា”តិ។ (វិសុទ្ធិ។ ១។១០) –

អត្តានំ ឱវទិត្វា សម្មសនំ អារភិត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា តស្ស បិដ្ឋិគតោ ឯវ មគ្គបដិបាដិយា អរហត្តំ សច្ឆាកាសិ។ ឥមំ សន្ធាយ វុត្តំ “អម្ពខាទកមហាតិស្សត្ថេរស្សេវ ចេត្ត ការេតព្ព”ន្តិ។ សព្ពថាបីតិ សព្ពប្បការេនបិ អនេសនវសេន, ចិត្តប្បវត្តិវសេនបិ, បគេវ កាយវចីវិប្បវត្តិវសេនាតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “អនេសនាយា”តិអាទិ។

អបច្ចវេក្ខិតបរិភោគេ ឥណបរិភោគអាបត្តិអាទីនវស្ស, តព្ពិបរិយាយតោ បច្ចវេក្ខិតបរិភោគេ អានិសំសស្ស ច ទស្សនំ អាទីនវានិសំសទស្សនំ។ តស្ស បន បច្ចយាធិការត្តា វុត្តំ “បច្ចយេសុ”តិ។ ការណការណម្បិ ហិ ការណភាវេន វុច្ចតិ យថា តិណេហិ ភត្ត សិទ្ធន្តិ។ យេន ការណេន ភិក្ខុនោ អបច្ចវេក្ខិតបរិភោគោ នាម សិយា, តស្មិំ វជ្ជិតេ បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ សិជ្ឈតិ, វិសុជ្ឈតិ ចាតិ ទស្សេតុំ “តស្មា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ បច្ចយភោគន្តិ ភោគគ្គហណេនេវ សមុទាហារោបិ គហិតោតិ ទដ្ឋព្ពោ តេន សហ បវត្តនតោ, តទុបនិស្សយតោ ច។ ធម្មេន សមេន ឧប្បន្នេតិ ឥទំ បច្ចយានំ អាគមនសុទ្ធិទស្សនំ, ន បច្ចយសន្និស្សិតសីលវិសុទ្ធិទស្សនំ។ បច្ចយានំ ហិ ធម្មលទ្ធតំ ឧបធារេត្វា បរិភុញ្ជនំ បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ។ យស្មា បន តេ បច្ចយា ញាយាធិគតា ឯវ ភិក្ខុនា បរិភុញ្ជិតព្ពា, តស្មា វុត្តំ “ធម្មេន សមេន ឧប្បន្នេ បច្ចយេ”តិ។ យថាវុត្តេន វិធិនាតិ “សីតស្ស បដិឃាតាយា”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១។២៣; អ។ និ។ ៦។៥៨; មហានិ។ ២០៦) វុត្តវិធិនា។

ធាតុវសេនាតិ “យថាបច្ចយំ បវត្តមានំ ធាតុមត្តមេវេតំ, យទិទំ ចីវរាទិ, តទុបភុញ្ជកោ ច បុគ្គលោ”តិ ឯវំ ធាតុមនសិការវសេន វា។ បដិក្កូលវសេន វាតិ បិណ្ឌបាតេ តាវ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាវសេន, “សព្ពានិ បន ឥមានិ ចីវរាទីនិ អជិគុច្ឆនីយានិ, ឥមំ បូតិកាយំ បត្វា អតិវិយ ជិគុច្ឆនីយានិ ជាយន្តី”តិ ឯវំ បដិក្កូលមនសិការវសេន វា។ តតោ ឧត្តរីតិ បដិលាភកាលតោ ឧបរិ។ អនវជ្ជោវ បរិភោគោ អាទិតោ ច បញ្ញាយ បរិសោធិតត្តា អធិដ្ឋហិត្វា ឋបិតបត្តចីវរានំ វិយាតិ។ បច្ចវេក្ខណាយ អាទិសុទ្ធិរក្ខនបរមេតំ, ន បរិភោគកាលេ បច្ចវេក្ខណាបដិក្ខេបបរំ។ តេនាហ “បរិភោគកាលេបី”តិអាទិ។ តត្រាតិ តស្មិំ បរិភោគកាលេ បច្ចវេក្ខណេ សន្និដ្ឋានករោតិ អសន្ទេហករោ ឧក្កដ្ឋកោ។

ថេយ្យបរិភោគោ នាម អសីលស្ស បរិភោគោ។ ភគវតាបិ អត្តនោ សាសនេ សីលវតោ បច្ចយា អនុញ្ញាតា, ន ទុស្សីលស្ស។ ទាយកានម្បិ សីលវតោ ឯវ បរិច្ចាគោ, ន ទុស្សីលស្ស។ អត្តនោ ការានំ មហប្ផលភាវស្ស បច្ចាសីសនតោ។ ឥតិ សត្ថារា អននុញ្ញាតត្តា, ទាយកេហិ ច អបរិច្ចត្តត្តា ទុស្សីលស្ស បរិភោគោ ថេយ្យាយ បរិភោគោ ថេយ្យបរិភោគោ។ ឥណវសេន បរិភោគោ ឥណបរិភោគោ, បដិគ្គាហកតោ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិយា អភាវតោ ឥណំ គហេត្វា បរិភោគោ វិយាតិ អត្ថោ។ តស្មាតិ “សីលវតោ”តិអាទិនា វុត្តមេវត្ថំ ការណភាវេន បច្ចាមសតិ។ ចីវរំ កាយតោ មោចេត្វា បរិភោគេ បរិភោគេ បុរេភត្ត…បេ… បច្ឆិមយាមេសុ បច្ចវេក្ខិតព្ពន្តិ វុត្តំ។ តថា អសក្កោន្តេន យថាវុត្តកាលវិសេសវសេន ឯកទិវសេ ចតុក្ខត្តុំ តិក្ខត្តុំ ទ្វិក្ខត្តុំ សកិំ វា បច្ចវេក្ខិតព្ពំ។ សចេ អរុណំ ឧគ្គច្ឆតិ, ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ។ ហិយ្យោ យំ យថា ចីវរំ បរិភុត្តំ, តំ យាវទេវ សីតស្ស បដិឃាតាយ…បេ… ហិរិកោបីនបដិច្ឆាទនត្ថំ។ ហិយ្យោ យោ យថា បិណ្ឌបាតោ បរិភុត្តោ, សោ “នេវ ទវាយា”តិអាទិនា នយេន អតីតបរិភោគបច្ចវេក្ខណំ ន ករេយ្យាតិ វទន្តិ, តំ វីមំសិតព្ពំ។ សេនាសនម្បិ បរិភោគេ បរិភោគេតិ បវេសេ បវេសេ។ សតិបច្ចយតាតិ សតិយា បច្ចយការណា បដិគ្គហណស្ស, បរិភោគស្ស ច បច្ចវេក្ខណសតិយា បច្ចយការណា យុជ្ជតិ, បច្ចវេក្ខិត្វាន បដិគ្គហិតំ, បរិភុញ្ជិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ តេនេវាហ “សតិំ កត្វា”តិអាទិ។ ឯវំ សន្តេបីតិ ឯវំ ទ្វីសុបិ ឋានេសុ បច្ចវេក្ខណា យុត្តា, ឯវំ សន្តេបិ។ អបរេ បនាហុ – សតិ បច្ចយតាតិ សតិ ភេសជ្ជបរិភោគស្ស បច្ចយការេ, សតិ បច្ចយេតិ អត្ថោ។ ឯវំ សន្តេបីតិ បច្ចយេ សតិបីតិ។ តំ តេសំ មតិមត្តំ។ តថា ហិ បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ បច្ចវេក្ខណាយ វិសុជ្ឈតិ, ន បច្ចយស្ស ភាវមត្តេន។

ឯវំ បច្ចយសន្និស្សិតសីលស្ស វិសុទ្ធិំ ទស្សេត្វា តេនេវ បសង្គេន សព្ពាបិ វិសុទ្ធិយោ ទស្សេតុំ “ចតុព្ពិធា ហិ សុទ្ធី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ សុជ្ឈតិ ឯតាយាតិ សុទ្ធិ, យថាធម្មំ ទេសនាវ សុទ្ធិ ទេសនាសុទ្ធិ។ វុដ្ឋានស្សាបិ ចេត្ថ ទេសនាយ ឯវ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ ឆិន្នមូលាបត្តីនំ បន អភិក្ខុតាបដិញ្ញាវ ទេសនា។ អធិដ្ឋានវិសិដ្ឋោ សំវរោវ សុទ្ធិ សំវរសុទ្ធិ។ ធម្មេន សមេន បច្ចយានំ បរិយេដ្ឋិ ឯវ សុទ្ធិ បរិយេដ្ឋិសុទ្ធិ។ ចតូសុបិ បច្ចយេសុ វុត្តវិធិនា បច្ចវេក្ខណាវ សុទ្ធិ បច្ចវេក្ខណសុទ្ធិ។ ឯស តាវ សុទ្ធីសុ បទត្ថវិនិច្ឆយោ។ សុទ្ធិយន្តេសុ បន ទេសនា សុទ្ធិ ឯតស្សាតិ ទេសនាសុទ្ធិ។ សេសេសុបិ ឯសេវ នយោ។ សុទ្ធិ-សទ្ទោ បន វុត្តនយោវ។ ឯវន្តិ វិវរេកេន សន្ធាយាហ។ បហាយាតិ វជ្ជេត្វា, អគតាតិ អត្ថោ។

ទាតព្ពន្តិ ទាយំ, តំ អាទិយន្តីតិ ទាយាទា។ អនុញ្ញាតេសុ វត្ថូសុ វត្ថុំ បរិភោគការិនោ, អនុញ្ញាតេសុ ឯវ ច បរិភោគសាមិនោ ភិក្ខូហិ បរិភុញ្ជិតព្ពបច្ចយា ភគវតោ សន្តកា។ “ធម្មទាយាទា មេ, ភិក្ខវេ, ភវថ មា អាមិសទាយាទា។ អត្ថិ មេ តុម្ហេសុ អនុកម្បា ‘កិន្តិ មេ សាវកា ធម្មទាយាទា ភវេយ្យុំ នោ អាមិសទាយាទា’”តិ (ម॰ និ॰ ១.២៩) ឯវំ បវត្តំ ធម្មទាយាទសុត្តំ ឯត្ថ ឯតស្មិំ អត្ថេ សាធកំ។

អវីតរាគានំ តណ្ហាបរវសតាយ បច្ចយបរិភោគេ សាមិភាវោ នត្ថិ, តទភាវេន វីតរាគានំ តត្ថ សាមិភាវោ យថារុចិបរិភោគសព្ភាវតោ។ តថា ហិ តេ បដិកូលម្បិ អប្បដិកូលាការេន, អប្បដិកូលម្បិ បដិកូលាការេន, តទុភយម្បិ វជ្ជេត្វា អជ្ឈុបេក្ខនាការេន បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តិ, ទាយកានញ្ច មនោរថំ បរិបូរេន្តិ។ តេនាហ “តេ ហិ តណ្ហាយ ទាសព្យំ អតីតត្តា សាមិនោ ហុត្វា

បរិភុញ្ជន្តី”តិ។

សញ្ញាសន្តិ អរិយានំ, បុថុជ្ជនានញ្ច។ កថំ បុថុជ្ជនានំ ទ្វេ បរិភោគា វុច្ចន្តិ? ឧបចារេនេត។ យោ ហិ បុថុជ្ជនស្សាបិ សល្លេខបដិបត្តិយំ ឋិតស្ស បច្ចយេ គេធំ បហាយ តត្ថ តត្ថ អនុបលិត្តេន ចិត្តេន បរិភោគោ, សោ សាមិបរិភោគោ វិយ ហោតិ។ សីលវតោ បន បច្ចវេក្ខិតបរិភោគោ ទាយជ្ជបរិភោគោ វិយ ហោតិ, ទាយកានំ យថាធិប្បាយស្ស អវិរាធនតោ។ តថា ហិ វុត្តំ “ទាយជ្ជបរិភោគេនេវ ច សក្កំ កន្តី”តិ។ កល្យាណបុថុជ្ជនស្ស បរិភោគោ ចត្តាលីសេន អត្ថំ, តស្ស សេក្ខសង្គហតោ។ សេក្ខសុត្តំ (ម។ និ។ ៣។១៧) ចេតស្សេតស្ស សាធកំ។ ចេតនាហ “សីលវាបិហី”តិអាទិ។ បច្ចវេក្ខណាតិ យថា វុត្តាយ បច្ចវេក្ខណាយ អត្ថតោ ទ្វេធា វត្តិតតេសំ កត្វា ន លភតិ, ឥទំ ច វុត្តបរិភោគោ យុត្តោ ហោតិ។ តេសំ ទ្វេធា ន លភតីតិ តប្បដិបក្ខត្តា សីលវតោ បច្ចវេក្ខិតបរិភោគោ អាណណ្យបរិភោគោតិ អាហ “អាណណ្យបរិភោគោ ចា”តិ។ ឥទេត តិប្បទិយាយតោ ចត្តបរិភោគវិនិមុត្តោ វិសុំយេវាយំ បរិភោគោតិ ទស្សេតិ។ វុត្តាយ និក្ខាមាតិ សីលវន្តានំ និក្ខាមេ។ កិច្ចការីតិ បដិញ្ញានុរូបំ បដិបជ្ជនតោ យុត្តបត្តការី។

វុត្តាតិ តេនេវ កិច្ចការិតំ សុត្តបទេន ចិកាតេត្វា “ទុត្តម្បិ ចេត”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ចិហារន្តិ បតិស្សយំ។ សយនាសនន្តិ មញ្ចាទិំ។ ឧភយេនបិ សេនាសនេនេវ វុត្តំ។ អាបត្តិ ឧភណំ សង្ឃាទិទេស្សុបចាហតត្ថិ បំសុបលិខិតោ សង្ឃាទិកាទេស្ស ឆាទនំ។ សុត្តានុ ឆម្ពុំ សុកេតេន ឆេទិតន្តិ ចីវរានីសុ “បដិសង្ខា យោនិសោ ចីវរំ បដិសេវតិ សីតស្ស បដិឃាតាយា”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១។២៣; អ។ និ។ ៦។៥៨; មហានិ។ ២០៦) នយេន កថិតា ឆេទិតំ ឆម្ពុំ សុត្វា។ សង្ខាយ សេវេ ចរបញ្ញសាចកោតិ “បិណ្ឌ”ន្តិ វុត្តំ បិណ្ឌបាតំ, វិហារាទិបទេហិ វុត្តំ សេនាសនំ, “បិបាសាកិលន្តស្ស ទុបសមនតោ បាតព្យម្បិ កិលានបច្ចយោ”តិ អាបជ្ជេន ទស្សិតំ កិលានបច្ចយំ, សង្ខាយ យាទិសោតន្តិ ចតុន្នំ បច្ចយំ សង្ខាយ “យាវទេវ ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១។២៣; ២។២៤; ៣។៧៥; អ។ និ។ ៣។១២០; អ។ និ។ ៦។៥៨; ៨។៩; ធ។ ស។ ១៣៥៥) នយេន បច្ចវេក្ខិត្វា សេវេ សេវិតុំ សក្កុណេយ្យ វុត្តបបញ្ញស្ស កថនតោ សាចកោ សេវោ ច បុថុជ្ជនោ ច។

យស្មា ច សង្ខាយ សេវី ចរបញ្ញសាចកោ, តស្មា ហិ បិណ្ឌ…បេ… បោក្ខរេ ចារិចីតិ, តថា ហោតិ។ កាលេនាតិ អរិយានំ ភោជនកាលេ។ លទ្ធាតិ លភិត្វា។ បរតោតិ អញ្ញតោ ទាយកតោ។ អនុគ្គហាតិ អនុកម្បាយ ទានប្បិច្ឆតោ យត្ត សោ ឧញ្ញា ឧទារិយ្យ សតតំ សត្តកាលំ ឧបដ្ឋិតោ ឧបដ្ឋិតស្សតិ។ អាលោបកន្ទុហតេ យថាតិ ភេសជ្ជលេបនេន ចលស្ស ទុហតេ វិយ, យត្ត ឧទាហរណ្យាតិ យោជនា។ អាហរេតិ អាហរេយ្យ “អាហរេយ្យាហារ”ន្តិ ច បាឋោ។ យាបនត្ថន្តិ សរីរស្ស យាបនាយ។ អមុច្ឆិតោតិ តណ្ហាយមុច្ឆាយ អមុច្ឆិតោ គេធំ តណ្ហាអនាបន្នោ។

អត្តនោ យាទិលស្ស សង្ខតិទត្តទេស្សេស នាយស្ស គហិតត្តា កាកិនេយ្យសង្ខតិតនាយេលោទោ។ សាលិក្ខទន្តិ សាលិកត្តំ។ សុតិទ្ធាតត្តិ សុនីតំ។ អសញ្ញោតាតិ អបច្ចវេក្ខណំ សត្ថាយាហ។ សញ្ញាសចបរិត្តិលោតិ បរិត្តិតសញ្ញាសចោ។

បច្ចយសីលបច្ចកវណ្ណនា

១០. បរិយន្តោ ឯតេសំ អត្ថីតិ បរិយន្តានិ, បរិយន្តានិ សិក្ខាបទានិ យេសំ តេ បរិយន្តសិក្ខាបទា, តេសំ បរិយន្តសិក្ខាបទានំ. ឧបសម្បន្នានន្តិ ឋបេត្វា កល្យាណបុថុជ្ជនសេក្ខាសេក្ខេ តទញ្ញេសំ ឧបសម្បន្នានំ. សាមញ្ញជោតនាបិ ហិ វិសេសេ តិដ្ឋតិ. កុសលធម្មេ យុត្តានន្តិ វិបស្សនាចារេ យុត្តប្បយុត្តានំ. សេក្ខធម្មា បរិយន្តា បរមា មរិយាទា ឯតស្សាតិ សេក្ខបរិយន្តោ. តាយ ទុប្បរិច្ឆេទតោ, កុសលធម្មសមាទានតោ វា បន បដ្ឋាយ យាវ គោត្រភុ, តាវ បវត្តកុសលធម្មប្បពន្ធេន សេក្ខធម្មេ អាហច្ច ឋិតោ សេក្ខបរិយន្តោ. សេក្ខធម្មានំ វា ហេដ្ឋិមន្តភូតា សិក្ខិតព្ពា លោកិយា តិស្សោ សិក្ខា សេក្ខបរិយន្តោ, តស្មិំ សេក្ខបរិយន្តេ. បរិបូរការីនន្តិ កិញ្ចិបិ សិក្ខំ អហាបេត្វា បូរេន្តានំ. ឧបរិវិសេសាធិគមត្ថំ កាយេ ច ជីវិតេ ច អនបេក្ខានំ. តតោ ឯវ សីលបារិបូរិអត្ថំ បរិច្ចត្តជីវិតានំ. ទិដ្ឋិសំកិលេសេន អបរាមសនីយតោ បារិសុទ្ធិចត្តំ សីលំ អបរាមដ្ឋបារិសុទ្ធិសីលំ. កិលេសានំ សព្ពសោ បដិប្បស្សទ្ធិយា បារិសុទ្ធិចត្តំ សីលំ បដិប្បស្សទ្ធិបារិសុទ្ធិសីលំ.

អនុបសម្បន្នានំ អសេក្ខានំ, សេក្ខានំ, កល្យាណបុថុជ្ជនានញ្ច សីលំ យថាក្កមតាយ អាក្កមតោ អបរិយន្តមេវាតិ អាហ “គណនវសេន សបរិយន្តត្តា”តិ. កាមញ្ចាទានំ សំវរណតោ, វិតយតោ ច សំវរវិតយា. បេយ្យាលមុខេន គិឌ្ឍាតិ តត្ថ តត្ថ សត្ថារា ទេសិតវិត្ថារតោ យេន យថាវុត្តគណនតោ គិឌ្ឍា. សិក្ខាតិ សីលសង្ខាតា សិក្ខា. វិតយសំវរោតិ វិតយបិដកេ. គណនវសេន សបរិយន្តម្បិ ឧបសម្បន្នានំ សីលន្តិ ហេដ្ឋា វុត្តំ អាទេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ. ឯវំ កិញ្ចិ ហិ ឧបសម្បន្នេន សិក្ខិតព្ពំ សីលំ នាម, តត្ថ កស្សចិបិ អនវសេសតោ អនវសេសវសេន សមាទានភាវតោ សមាទានសម្ពាវា. លាភ...បេ... វសេន អទិដ្ឋបរិយន្តភាវា លាភាទិហេតុ សីលស្ស អវីតិក្កមោ.

ឆតំ វេស អគ្គវរស្ស ហេតុ បរិវត្តិកវោហារានីហិ ឧបទ្ទុតោ. អគ្គំ វេស ជីវិតំ រក្ខមានោ សប្បដ្ឋានិកាលេ. អគ្គំ ឆតំ ជីវិតញ្ចាបិ សន្តំ, វេស ភវោ ធម្មមនុស្សវេន្តោ សុតសោមមហារាជាធិសន្តានេយោ វិយ. តេនាហ “ធនំ សប្បុរិសានុស្សតិ អវិជហន្តោ”តិ. ជីវិតរក្ខាបរិស្សយេន ជីវិតសំសយេ សតិបិ. សិក្ខាបទំ អវីតិក្កមាតិ អស្សាមិកោសុ អម្ពផលេសុ ក្វចិ បតិតេសុ សមីបេ វេច សន្តេសុបិ បដិក្កហណាការេន អបរិគ្គណ្ហន្តោ បដិក្កហណសិក្ខាបទំ អវីតិក្កមិត្វា.

សីលវន្តស្សាតិ សីលវន្តកាវស្ស ការណា, សីលវន្តស្ស វា តុម្ហាកំ ឧបាសកានំ អំសេន វាហណានិកំ កិញ្ចិ ករោតិ, ការណា សីលស្សាតិ អធិប្បាយោ. សុខោតរោតិបតោ ចិយាតិ វត្ថុ បិឡារណេសុ សម្មេទេវ ខោតរោតិបតោ វិយ. មហាសដ្ឋរក្ខិតកាកិណ្ឌមហាសដ្ឋរក្ខិតត្ថេរានំ វិយាតិ មហាសដ្ឋរក្ខិតត្ថេរស្ស, តស្សេវ កាកិណ្ឌមហាសដ្ឋរក្ខិតត្ថេរស្ស វិយ វ. “កិមត្ថំ មមំ ពុទ្ធាគតា”តិ មហាថេរស្ស វិប្បដិសារោ ភវិស្សតីតិ អធិប្បាយោ. អង្គុលិកាយាតិ អង្គុលិមោចនេន. អវតិយាតិ វតិមជ្ឈេន. អញ្ញាណបកតត្តិ អញ្ញាណេន អបរិញ្ញាតា គតំ, អជានិត្វា គតន្តិ អត្ថោ.

អប្បស្សុតោបិ វេច ហោតីតិ វុត្តគោប្យានិវុតរហិតោ ហោតិ វេច. សីលេសុ អសមាហិតោតិ បីតិសោមាស្សសំវរាទីសីលេសុបិ ន សម្មា

បតិដ្ឋិតោ ហោតិ ឯវំ តស្ស សម្បជ្ជតោ សុតន្តិ អស្ស សីលវិហិតស្ស បុគ្គលស្ស សុតំ អត្ថតោ, បរេសញ្ច កង្ខំ វិនយេន្តិអាទិនា ត ហោតិ "ទុស្សីលោយំ បុរិសបុគ្គលោ"តិ ហិ និន្ទាកាយា ត តស្ស សត្ថុកំ ឧបសង្កមន្តិ ពាហុស្សុតោបិ សន្តិ ឯត្ថ ឯវ-តិ តិបិតមត្តំ បរិសុទ្ធោតិ បរិសុទ្ធោ ឯវ នាម

វាកចេសន អបរាមដ្ឋកាមគេលេន តណ្ហាបរាមាសាភាវមាហ តថារូបន្តិ វាកចេសន អបរាមដ្ឋំ កិត្តិម្ហាតិ ហតិត្វា សញ្ញាបេស្សាមីតិ សញ្ញត្តិំ ករិស្សាមិ, អប្បកំ ចេលំ មំ ចិនេស្សេជ្ជន្តិ អធិប្បាយោ អដ្ឋិយាមីតិ ឌិក្ខាយិ ហរាយាមីតិ លជ្ជាមិ

បលិបន្នាតិ និមុគ្គា, សមូល្លិតោ ចា សីលេនេវ សទ្ធិំ មរិស្សាមីតិ សីលំ អវិនាសេន្តោ តេន សហេវ មរិស្សាមិ, ន ឧព្វាតិ ករាវិបិ តំ បរិច្ចជិស្សាមិ សតិ ហិ ករាវានេ សីលេន ចិយោគោ សិយា, កេវលេន នាវិយិស្សាមីតិ អធិប្បាយោ ទោកំ សមុទ្ទន្តាតិ ទោកត្វំ វេទនំ វេទនាយុវេន សមារុប្បលេយ្យ, រូបលេយ្យ ច បរិក្ខេត្វា ចិបស្សន្តោ

រូបេតោតិ វិការំ អាបាទិយមានសរីរស្ស បរិសុស្សតីតិ សមន្តតោ សុស្សតិ យថា កិំ? បុប្ផំ យថា បំសុតិ អាតបេ ខតំ ស្សរិយាតបសន្តត្តោ បំសុតិ ធបិតំ និរីសាទិបុប្ផំ ចិយាតិ អត្ថោ អជញ្ញាន្តិ អមនុញ្ញំ ទិក្ខនីយំ ជញ្ញាសង្ខាតន្តិ ពាលេហិ "ជញ្ញា"ន្តិ ឯវំ កិត្តិតំ ជញ្ញារូបំ អបស្សតោតិ យថាភូតំ អបស្សតោ អចិន្តស្សតោ "ជញ្ញា"ន្តិ បរិសិតំ ធីរត្ថុមន្តិ ធិ អត្ថុ ព្វមំ, ធិ-សទ្ទយោគេន សព្វត្ថ ឧបយោគចនំ, ព្វមស្ស បូតិកាយស្ស ធិការោ ហោតូតិ អត្ថោ ទុគ្គន្ធិយន្តិ ទុគ្គន្ធិកំ ទុគ្គន្ធចន្តំ យត្ថ យថាទុគ្គ បូតិកាយេ វាកេហេតុ បមត្តា បជាធំ អាបន្នា បជាតិ សត្តា ហាបេន្តិ មគ្គំ សុគតូបបត្តិយាតិ សុគតូបបត្តិយា មគ្គំ, សីលម្បិ ហាបេន្តិ, បកេច ធរានាទីន្តិ អធិប្បាយោ

កេវលំ "អវហន្តា"តិ ចត្តត្តា សាចកភិលាសចា, ព្ពុតវេ បន បរេច្ចកន្ធា សមូរសមុន្ធាតិ សហ ចិសេសនេនាតិ អាហ "អវហន្តាទីន"ន្តិ សព្ពធរេធប្បដិប្បស្សទ្ធិយាតិ សព្ពកិលេសធរេធប្បដិប្បស្សទ្ធិយា

ទុតិយសីលបញ្ចកកថា

បាណាតិបាតាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន អទិន្នាទានាទីនំ អកុសលកម្មបថានំ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ បហានាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន វេរមណិអាទីនំ ចតុន្នំ កោដ្ឋាសានំ កេចិ បនេត្ថ "បហានចេតនា"តិ លិខន្តិ, សា បយោគលោតា បាណាតិបាតស្ស បហានំ សីលន្តិ ហិរោត្តប្បពុទ្ធាលោកាទិបយុត្តេន យេន កុសលចិត្តុប្បាទេន បាណាតិបាតោ បហីយតិ, តំ បាណាតិបាតស្ស បហានំ សីលនដ្ឋេន សីលំ តថា បាណាតិបាតា ចិរតិ វេរមណី សីលំ បាណាតិបាតស្ស បដិបក្ខចេតនា ចេតនា សីលំ បាណាតិបាតស្ស សំវរោ បវេសទ្វារបិធានំ សំវរោ សីលំ បាណាតិបាតស្ស អវីតិក្កមនំ អវីតិក្កមោ សីលំ អទិន្នាទានស្សាតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ អកុសលានំ បន អនកុសលាទិវសេន បហានំ ចេទិតព្វំ វេរមណី ចេតនា តំសម្បយុត្តា សំវរាវីតិក្កមា តប្បយុត្តា ធម្មា

ឯវំ ធនកុសលកម្មបថវសេន បហានសីលាទីនិ ទស្សេត្វា ឥទានិ វិវដ្ដបិយាតំ អដ្ឋន្នំ សមាបត្តីនំ, អដ្ឋារសន្នំ មហាវិបស្សនានំ,

អរិយបុក្កាតស្សា ចរេសត តាតិ ឥស្សុតុំ “វេតក្កូរេបុ្ខតា”តិអាទិ អារទ្ធំ៍ តត្ថ វេតក្កូរេបុ្ខតាតិ អលោកប្បសាតេត ក្សលចិត្តប្បារេចត៍ ក្សលោ ហិ ឆន្ទា កាយបដិបក្ខា ព្ពឆ “វេតក្កុប្ខ”ត្តិ អធិប្បេតា៍ តេតាហ “កាយទុក្ខស្ស បហាតំ សីល”ត្តិអាទិ៍ តត្ថ បហាតសីលោតីតិ វេហដ្ឋា ចុត្តតវេយតេច វេចតិតព្ពាតិ៍ ចិវេសរេបច ចក្ខាយ៍ អញ្ញាបិវេចតាតិ វេបត្តាយ៍ អាវេលាកសញ្ញាយាតិ ចិក្ខុតំ កត្វា យតសិកាវេលាត ដ្ឋបដ្ឋិតអាវេលាកសញ្ញាតវេតត ៍ អចិវេក្ខបតាតិ សយាធិតា៍ ឆយ្ចចត្វាវេតតាតិ ក្សលាទិឆយ្ទាតំ យាធាចតិដ្ឋវេយត៍ សបច្ចយតាយទ្ធបចចត្វាវេតតាតិបិ ចតត្តិ៍

ឲចំ កាយដ្ឋក្ខាទីតិចវលាប្បហាវេតត “អកិញ្ច្បវេលាវេក បហាយា”តិអាទិតា (ចិក៍ ៓៦ប៉) ចុត្តាយ បធយញ្ញាតាធិកាយស្ស ដ្ឋបិយក្ខុតាយ បុព្ពភាកបដិបតាយ ចរេសត បហាតសីលោតីតិ ឥស្សុត្វា ព្ពតាតិ ទិសាបិយាតំ អដ្ឋសយាបត្តិអាទិតំ ចរេសត ឥស្សុតុំ “ធាវេលាតា”តិអាទិ ចុត្តំ៍ តាយទ្ធបបរិក្កហកព្ពាចិតវលាតំ ហិ ចិពាត្តុក្ខុតស្ស វេយាហស្ស ធុ្ទរិកាវេលាត ធាតាតបរិញ្ញាយ ធិតស្ស អតិច្ចសញ្ញាតវេយា សិជ្ឈត្តិ៍ តថា ឥសាតសយាបត្តិស្វ អកិវតិតិយិវេត្តត បិវេយាវេឌ្ឍត៍ តត្ថ អតកិវតិយា ចិវេតាទិតាយ ឥសាតាតិតំ សយធិកវេយាតិ សយាបត្តិចិបស្សុតាតំ អវតិចិវេតាចតអចិឌ្ឍាបតាលតាទិតា ដ្ឋបិវេយាតិ ចុត្តំ “ធាវេលាត អចិឌ្ឍាយ, បិវេយាវេឌ្ឍត អវតិយា”តិ៍ ដ្ឋប្បដិបិដិតិវេទ្ធវេសា បត តិចវលាសកាចាយ អចិឌ្ឍាយ វេហដ្ឋាតិចវលាស្វបិ សក្កហឥស្សុតត្ថត្តិ ឥដ្ឋព្វំ៍

“បធវេយតឥសាវេតត តិចវលាត”ត្តិអាទិស្វ កចំ ឥសាតាតំ សីលកាវេចា, កចំ ចា តត្ថ ចិវតិយា សម្ពុវេចា៍ ស្វចិស្វទ្ធកាយកយ្ទាទិកស្ស ហិ ចិត្តសយាធាតចរេសត ព្ពយាតិ ឥសាតាតិ បចត្តត្តិ, ត បរិត្តក្សលោតិ ចិយ កាយកយ្ទាទិចិវេសាឆតចរេសត, តាបិ យក្កុបលឆយ្ទា ចិយ ធុ្ទរិតធុវាទីចសយុវេទ្ធឥបដិប្បស្សុយ្ភតចរេសតាតិ? សច្ចវេយតំ៍ យហក្កតឆវេយ្ទស្វ តិប្បរិយាវេយត តត្តិ សីលតដ្ឋោ, ក្សវេតា ចិវេយលាដ្ឋោ៍ បរិយាវេយត បតេតំ ចុត្តត្តិ ឥដ្ឋព្វំ៍ វេកា បត វេសា បរិយាវេយា? យធវេក្កត យហក្កតា ក្សលឆយ្ទា បដិបវេក្ខ បជហត្តិ, តធវេក្កត តវេតា ព្ហូវតា៍ វេត ច យថា ចិត្តំ តាវេរាហត្តិ, ឲចំ សិចុតា តាយ វេហាត្តិ៍ បរិយុដ្ឋាតសព្ពាវេតា យវេតាទ្វារេវ ចីតិក្កវេយា តត្តិ ឲវេតស្វតិ អចីតិក្កយាតិ ច ចុច្ចត្តិ, វេចតតា បត តំសយ្យយុត្តាតិ៍ វេសាយបត្វោ បវវេតា អាកបិស្សុតិ៍ ឲចថ្ចា កត្វា ចិតក្កាទិបហាតចចតយ្បិ សយត្តិតំ វេហាតិ៍ ត ហិ តិប្បរិយាយវេតា សីលំ ក្សលឆយ្ទាតំ បហាយកំ យុជ្ជតិ, ត វេចត្ត អក្សលចិតក្កាទវេយា អធិប្បេតា៍ កិច្ចាបិ បធយញ្ញាគុបចារេវេយច ធុក្ខស្ស, ចតុត្ថញ្ញាគុបចារេវ ច ស្វលស្ស បហាតំ វេហាតិ, អតិសយបហាតំ បត សន្តាយ ចុត្តំ “ចតុវេត្ថត ឥសាវេតត ស្វលធុក្ខាតំ បហាត”ត្តិ៍ “អាកាសាតច្ចាយតតសយាបត្តិយា”តិអាទិស្វ យំ ចត្តព្វំ, តំ អារុប្បកថាយំ (ចិស្វទ្ធិ៍ ១៍១៧៥៓ អាចវេយា) អាកមិស្សុតិ៍

អតិច្ចស្ស, អតិច្ចត្តិ ចា អតុបស្សុតា អតិច្ចាតុបស្សុតា៍ វេតក្ខុមិកឆយ្ទាតំ អតិច្ចតំ កវេហត្វា បចត្តាយ ចិបស្សុតាវេយតំ តាយិ៍ តិច្ចសញ្ញាយាតិ “សព្ពតឆយ្ទា តិច្ចា សស្សុតា”តិ ឲចំ បចត្តាយ មិច្ឆាសញ្ញាយ, សញ្ញាក្កហវេលាតេច ទិដ្ឋិចិត្តាតយ្បិ កហណំ ឥដ្ឋព្វំ៍ ឲស តវេយា ព្ពវេតា បរាស្វបិ៍ តិព្ពិទាតុបស្សុតាយាតិ សព្ពាវេវស្វ តិព្ពិទ្ទតាកាវេវត បចត្តាយ អតុបស្សុតាយ៍ តត្តិយាតិ សប្បីតិកតណ្ហាយ៍ ចិវាកាតុបស្សុតាយាតិ ចិវឌ្ឍតាកាវេវត បចត្តាយ អតុបស្សុតាយ៍ វាកស្សាតិ សព្ពាវេវស្វ វាកស្ស៍ តិវេរាធាតុបស្សុតាយាតិ សព្ពារាតំ តិវេរាធស្ស អតុបស្សុតាយ៍ យថា ចា សព្ពារា តិវុជ្ឈត្តិវេយច, អាយតិំ បុតព្ភចចរេសត ត ដ្ឋប្បជ្ជត្តិ, ឲចំ អតុបស្សុតា តិវេរាធាតុបស្សុតា៍

តេនេវាហ “និរោធានុបស្សនាយ និរោធេតិ នោ សមុទេតី”តិ (បដិ។ ម។ ១។៨២)។ មុញ្ចិតុកាមតាយ ហិ អយំ ពលប្បត្តា។ សង្ខារានំ បដិនិស្សជ្ជនាការេន បវត្តា អនុបស្សនា បដិនិស្សគ្គានុបស្សនា។ បដិសង្ខា សន្តិដ្ឋនា ហិ អយំ ។ អាទានស្សាតិ និច្ចាទិវសេន គហណស្ស។ សន្តតិសមូហកិច្ចារម្មណវសេន ឯកត្តគហណំ ឃនសញ្ញា, តស្សា ឃនសញ្ញាយ។ អាយូហនស្សាតិ អភិសង្ខរណស្ស។ សង្ខារានំ អវត្ថាទិវិសេសាបត្តិ វិបរិណាមោ។ ធុវសញ្ញាយាតិ ថិរភាវគហណស្ស។ និមិត្តស្សាតិ សមូហាទិឃនវសេន សកិច្ចបរិច្ឆេទតាយ ច សង្ខារានំ សវិគ្គហតាយ។ បណិធិយាតិ រាគាទិបណិធិយា, តណ្ហាវសេន សង្ខារេសុ និន្នតាយាតិ អត្ថោ។ អភិនិវេសស្សាតិ អត្តានុទិដ្ឋិយា។ អនិច្ចទុក្ខាទិវសេន សព្ពតេភូមកធម្មតីរណា អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនា។ សារាទានាភិនិវេសស្សាតិ អសារេសុ សារគហណវិបល្លាសស្ស។ យថាភូតញាណទស្សនំ ថិរភាវបត្តា អនិច្ចាទិអនុបស្សនា។ ឧទយព្ពយញាណន្តិ កេចិ។ សប្បច្ចយនាមរូបទស្សនន្តិ អបរេ។ “ឥស្សរកុត្តាទិវសេន លោកោ សមុប្បន្នោ”តិ អភិនិវេសោ សម្មោហាភិនិវេសោ។ ឧច្ឆេទសស្សតាភិនិវេសោតិ កេចិ។ “អហោសិំ នុ ខោ អហមតីតមទ្ធាន”ន្តិអាទិនយប្បវត្តា (ម។ និ។ ១។១៨; សំ។ និ។ ២។២០; មហានិ។ ១៧៤) សំសយាបត្តិ សម្មោហាភិនិវេសោតិ អបរេ។ សង្ខារេសុ តាណលេណភាវគហណំ អាលយាភិនិវេសោ។ “អាលយរតា អាលយសម្មុទិតា”តិ (ទី។ និ។ ២។៦៧; ម។ និ។ ១។២៨១; ២។៣៣៧; សំ។ និ។ ១។១៧២; មហាវ។ ៧-៨) វចនតោ អាលយោ តណ្ហា។ សា ឯវ ចក្ខាទីសុ, រូបាទីសុ ច អភិនិវិសនវសេន បវត្តិយា អាលយាភិនិវេសោតិ អបរេ។ “ឯវំ ឋិតា តេ សង្ខារា បដិនិស្សជ្ជីយន្តី”តិ បវត្តំ ញាណំ បដិសង្ខានុបស្សនា។ អប្បដិសង្ខា បដិសង្ខាយ បដិបក្ខភូតា មោហប្បធានា អកុសលធម្មា។ វដ្ដតោ វិគតត្តា វិវដ្ដំ និព្ពានំ, តត្ថ និន្នភាវសង្ខាតេន អនុបស្សនេន បវត្តិ វិវដ្ដានុបស្សនា, សង្ខារុបេក្ខា ចេវ អនុលោមញាណញ្ច។ សញ្ញោគាភិនិវេសោ សំយុជ្ជនវសេន សង្ខារេសុ អភិនិវិសនំ។

ទិដ្ឋេកដ្ឋានន្តិ ទិដ្ឋិយា សហជេកដ្ឋញ្ច បហានេកដ្ឋញ្ច។ ឱឡារិកានន្តិ ឧបរិមគ្គវជ្ឈកិលេសេ ឧបាទាយ វុត្តំ។ អញ្ញថា ទស្សនេន បហាតព្ពាបិ ទុតិយមគ្គវជ្ឈេហិ ឱឡារិកា។ អណុសហគតានន្តិ អណុភូតានំ, ឥទំ ហេដ្ឋិមមគ្គវជ្ឈុបាទាយ វុត្តំ។ សព្ពកិលេសានន្តិ អវសិដ្ឋសព្ពកិលេសានំ។ ន ហិ បឋមមគ្គាទីហិ បហីនា កិលេសា បុន បហីយន្តិ។

“ចិត្តស្សអវិប្បដិសារាយ សំវត្តន្តី”តិអាទីសុ សំវរោ អវិប្បដិសារត្ថាយ។ “អវិប្បដិសារត្ថានិ ខោ, អានន្ទ, កុសលានិ សីលានី”តិ (អ។ និ។ ១០។១) វចនតោ ចេតសោ អវិប្បដិសារត្ថាយ ភវន្តិ។ អវិប្បដិសារោ បាមោជ្ជត្ថាយ។ “យោនិសោ មនសិ ករោតោ បាមោជ្ជំ ជាយតី”តិ (ទី។ និ។ ៣។៣៥៩) វចនតោ បាមោជ្ជាយ សំវត្តន្តិ។ បាមោជ្ជំ បីតិយា។ “បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតី”តិ (ទី។ និ។ ១។៤៦៦; ៣។៣៥៩; អ។ និ។ ៣។៩៦; ៦។១០; ១១។១២) វចនតោ បីតិយា សំវត្តន្តិ។ បីតិ បស្សទ្ធត្ថាយ។ “បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតី”តិ (ទី។ និ។ ១។៤៦៦; ៣។៣៥៩; អ។ និ។ ៣។៩៦; ៦។១០; ១១។១២) វចនតោ បស្សទ្ធិយា សំវត្តន្តិ។ បស្សទ្ធិ សុខត្ថាយ។ “បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទេតី”តិ (ទី។ និ។ ១។៤៦៦; ៣។៣៥៩; អ។ និ។ ៣។៩៦; ៦។១០; ១១។១២) វចនតោ សោមនស្សាយ សំវត្តន្តីតិ។ “សុខត្ថាយ សុខំ វេទេតី”តិ ចេត្ថ សោមនស្ស “សុខ”ន្តិ វុត្តំ។ អាសេវនាយាតិ សមាធិស្ស អាសេវនាយ។ និរាមិសេ ហិ សុខេ សិទ្ធេ “សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតី”តិ (ទី។ និ។ ១។៤៦៦; ៣។៣៥៩; អ។ និ។ ៣។៩៦; ៦។១០; ១១។១២) វចនតោ សមាធិ សិទ្ធោយេវ ហោតិ, តស្មា សមាធិស្ស អាសេវនាយ បគុណពលវភាវាយ សំវត្តន្តីតិ អត្ថោ។ ភាវនាយាតិ តស្សេវ សមាធិស្ស វឌ្ឍិយា។ ពហុលីកម្មាយាតិ បុនប្បុនំ កិរិយាយ។ អលង្ការាយាតិ តស្សេវ សមាធិស្ស បសាធនភូតសទ្ធិន្ទ្រិយាទិនិប្ផត្តិយា អលង្ការាយ សំវត្តន្តិ។ បរិក្ខារាយាតិ អវិប្បដិសារាទិកស្ស សមាធិសម្ភារស្ស សិទ្ធិយា តស្សេវ

សមាធិស្ស បរិក្ខារាយ ឥច្ឆិតត្តា. សម្ភារេត្វា ហិ យថា បរិក្ខារ-សទ្ទោ. "យេ ច ខោ ឥមេ បព្ពជិតេន ជីវិតបរិក្ខារា សមុទានេតព្វា"តិអាទីសុ (ម. និ. ១.១៩១) ឯវ សម្ភារោតិ ច បច្ចយា វេទិតព្វា. កាមញ្ចាយំ បរិក្ខារ-សទ្ទោ "រថោ សីលបរិក្ខារោ"តិអាទីសុ (សំ. និ. ៥.៤) អលង្ការេត្វា. "សត្តហិ នគរបរិក្ខារេហិ សុបរិក្ខតំ ហោតី"តិអាទីសុ (អ. និ. ៧.៦៧) បរិវារេត្វា វុត្តោ. យថា បន អលង្ការបរិវារានំ ឯត្ថ គហិតត្តា "សម្ភារេត្វា"តិ វុត្តំ. បរិវារាយាតិ មូលការណភាវេន សមាធិស្ស បរិវារភូតសតិវីរិយាទិធម្មូបសេវនាទេន បរិវារសម្បត្តិយា ឥច្ឆិតត្តា. បារិបូរិយាតិ វសីភាវសម្បាទនេន, ឯបស្សតាយ បទដ្ឋានភាវាបាទនេន ច បរិបុណ្ណភាវសាធនតោ សមាធិស្ស បារិបូរិយា ឥច្ឆិតត្តា.

ឯវំ សុបរិសុទ្ធសីលមូលកំ សង្ខារការបរិបូរំ សមាធិំ ទស្សេត្វា យថាហ "សមាហិតោ បជានាតិ បស្សតិ, យថាភូតំ ជានំ បស្សំ និព្វិន្ទតិ, និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ, វិរាគា វិមុច្ចតី"តិ (អ. និ. ១០.២; សំ. និ. ៣.១៣) ឯវមេតា សីលមូលកានិ សមាធិបទដ្ឋានានិ បញ្ញាធម្មានិ ទស្សេតុំ "ឯកន្តនិព្វិទាយា"តិអាទិ វុត្តំ. និព្វិទាយ ហិ ទស្សិតាយ តស្សា បទដ្ឋានភូតំ យថាភូតញាណទស្សនំ ទស្សិតមេវ ហោតិ, តស្មិំ អសតិ និព្វិទាយ អសិទ្ធត្តា. និព្វិទាទយោ អត្តនោ ឯកន្តា ឯវំ យថាភូតញាណទស្សនស្ស បវត្តំ បវត្តមានស្ស អធិប្បេតំ ឯវមេវ អត្ថយថាភូតញាណទស្សនានិ សីលស្ស បទដ្ឋានំ ទស្សិតន្តិ វេទិតព្វំ.

យថាតិ បហានាទីសុ សីលំ ទស្សេតុំ "ឯវំ វា"តិអាទិ អារទ្ធំ. តត្ថ បជហតិ អនុប្បាទនិរោធេន បហានន្តិ តស្ស ភាវនានតំ សន្ធាយ "បហានន្តិ កោចិ ធម្មោ នាម នត្ថី"តិ វុត្តំ. យថា បនស្ស ធម្មភាវោ សមុច្ចតិ, តថា ហេដ្ឋា វិភត្តិតមេវ. ឯវំ ហិស្ស សីលភាវោ យុត្តោ យុជ្ជតិ. តំ តំ បហានន្តិ "បាណាតិបាតស្ស បហានំ, អទិន្នាទានស្ស បហាន"ន្តិ ឯវំ វុត្តំ តំ តំ បហានំ. តស្ស តស្ស កុសលធម្មស្សាតិ បាណាតិបាតស្ស បហានំ វេរមណីកុសលធម្មស្ស, អទិន្នាទានស្ស បហានំ ចាគាទិកុសលធម្មស្សាតិ ឯវំ តស្ស តស្ស កុសលធម្មស្ស. បតិដ្ឋានដ្ឋេនាតិ បតិដ្ឋានភាវេន. បហានំ ហិ តស្មិំ សតិ ហោតិ, អសតិ ន ហោតិ, តស្ស "បតិដ្ឋាន"ន្តិ វត្តព្វតំ លភតីតិ កត្វា យស្មិំ សន្តានេ បាណាតិបាតាទយោ តស្ស បកតិភាវតោតិ តប្បហានំ វិកប្បាភាវនកោរណេន ច សមាធានំ វុត្តំ. ឯវំ សេសបហានេសុបិ វត្តព្វំ. សមាធានំ សមាធានំ, អវិកប្បនំ វា. វិរតិ វេរមណី ចេតនា ចេតនាតិ វេទិតព្វា ចេតនា ធម្មា ន បហានំ វិយ ចេតនាទយោ វត្តន្តិ អធិប្បាយោ. តតោ តតោតិ តម្ហា តម្ហា បាណាតិបាតាទិតោ. តស្ស តស្សាតិ បាណាតិបាតាទិកស្ស វិចារណវេសេន, តស្ស តស្ស ច វិចារស្ស វេសេន តទង្គវសេន យុត្តចេតនាវេសេនាតិ វេទិតព្វំ, វិចារណេហិ ច សម្បយុត្តាយ ចេតនាយ វសេន. តំ តំ អភិជ្ឈាទយស្សាតិ តំ តំ បាណាតិបាតាទិ អភិជ្ឈាទយស្ស បុគ្គលស្ស, ធម្មសម្ពុទ្ធស្ស វា វសេន ចេតនា បវត្តិសង្ខាតំ សន្ធាយ វុត្តំ. តស្មា ឯកក្ខណេបិ លព្ភតីតិ អធិប្បាយោ.

សីលសង្កិលេសវោទានវណ្ណនា

១៨. សង្កិលិស្សតិ ឯតេនាតិ សង្កិលេសោ. កោ បន សោតិ អាហ "ខណ្ឌាទិភាវោ សីលស្ស សង្កិលេសោ"តិ. វោទាយតិ វិសុជ្ឈតិ ឯតេនាតិ វោទានំ, អខណ្ឌាទិភាវោ. លាភយសាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន ញាតិអង្គវិកលតាទីនំ សង្គហោ. សត្តសុ អាបត្តិក្ខន្ធេសុ អាទិម្ហិ វា

អន្តោ ចា ចេយន្ត្យោតិ ច ញ្ចាគំ តេមរំ ក្ខេដ្ឋោរាឌិបិញ្ញាចេរេត ចុត្តា៍ ត ហិ អន្តោា កោឌិ អាបត្តិក្លន្តាត់ អត្ថក្លយោ អត្ថិ៍ ពល្លត្តិ ពល្លចត្តំ, ពល្លិតំ ចា៍ លិច្ឆត្តិ ទុត្តាបិ ទុរេច តយោ៍ បរិយន្តោ លិក្ខរាងកោ ចិយាតិ ចត្តន្តោ, ឥរន្តោ ចា លិក្ខចត្តំ ចិយ៍

ទុចត្តិ ញ្ញោនាតិ ចុច្ចយាតាកាកេន៍ រេចចុតរំរយោកចរេតាតិ ទាកបរិយុច្ឆាតេត រជិរកាចាបត្តិយា យិចុតាត់ ញ្ញាគត្តិ រេចចុត់, តិពាត្តត់៍ រេចចុតចរេត រយារយោកោ រេចចុតរំរយោកោ៍ ញ្ញាឆ បត រេចចុតរំរយោកោ ចិយាតិ រេចចុតរំរយោកោ, តស្ស ចរេត៍ ញ្ញាឆាតិ ញ្ញាយស្និ រលិកោ៍ ទុកខ្វាតិ ទុកោ៍ រយណោ ចា ព្រាហ្មណោ ចាតិ បញ្ញាយន្តោត រយណោ ចា ឌាតិយន្តោត ព្រាហ្មណោ ចា៍ ក្ខឃំក្ខយរយាបត្តិត្តិ ក្ខិហិ ក្ខិហិ រយាបន្តិតត្តំ, រេចចុតត្តិ អន្តោ៍ ត រហេច រលា រយាបន្តិតិ រញ្ញន្តោ៍ ក្ខ្វាគត់ ក្ខាត្តត់៍ រញ្ញាហត់ បរិយច្ឆត់៍ រាឌិយតីតិ អឆិចារេតិ៍ តឥស្សារគតីតិ តំ ក្ខ្វាគតាឌិ អកិរយតិ៍ តិកាយេតីតិ ញ្ញាច្ឆតិ៍ ចិត្តិត្តិ តក្ខិ៍ ញ្ញាឥយ្យិ រលាតិ ទុត្ត ញ្ញាគត្តិ យចាចុត្តិ រាឌិយតាឌិ ពល្លកាចាឌិចរេត ទុក់ កត្វា ចុត្តា៍ បិ-រន្តោ ចក្លយាត់ ក្ខបិគាយ រយុច្ចយន្តោ៍ រលា-រន្តោ អចឆារលាន្តោ៍ ញ្ញាគំ ចុត្តំ រហាតិ – យរេតំ ព្រាហ្មចារីបជិញ្ញាស្ស អរតិបិ ក្ខឃំក្ខយរយាបត្តិឃំ យាតុកាយស្ស ក្ខ្វាគតត្យាបតរញ្ញាហតរាឌិយតាឌិ, ញ្ញាឥយ្យិ ទុក់រេត តស្ស ព្រាហ្មចរិយស្ស ពល្លាឌិកាចាបិគតតោ ពល្លយ្យិ លិច្ឆយ្យិ រពាលយ្យិ កយ្យារយ្យិតិ៍ ទុចំ បត ពល្លាឌិកាចាបត្តិយា រោ អបរិសុទ្ធ ព្រាហ្មចរិយំ ចរតិ, ត បរិសុទ្ធំ, រំយុត្តោ រេចចុតរំរយោកត, ត ចិរំយុត្តោ៍ តតោ ចស្ស ត ឌាតិអាឌីហិ បរិមុត្តីតិ គស្សន្តោ “អឃំ ចុច្ចតី”តិអាឌិយាហ៍

រញ្ញាល្លតីតិ កិលេរចរេត យហាហរិតំ ហរតិ៍ រំកិញ្ញអតីតិ កាយរំរក្កចរេត កិញ្ញអតិ៍ រំកោលិយតីតិ រញ្ញាតោ យាតុកាយំ កោលិយន្តោ ចិហតិ៍ ចក្លតាតិ អត្តតោ ចក្លតា៍ ចក្លត្តិ យាតុកាយស្ស ចក្លំ៍ ក្ខបតិញ្ញាយតីតិ ក្ខបេច្ច តិញ្ញាយតិ ឍ្ធលិកតិ៍ តិទោក្ខាតិ ក្ខស្ស បរតោ៍ តឆា តិទោបិកាទោ៍ យត្តិកាយយា កិត្តិ ក្ខំ, ញ្ញាកាយយា បិកាទោតិ ចគត្តិ៍ យា កាឌិ ចា កិត្តិ របិទិរតោ ឌិយច្ឆតត្ថប្បយាណោ ក្ខំ, ក្ខតោ អឆិកោ បិកាទោ៍

អស្សាតិ ព្រាហ្មចារីបជិញ្ញាស្ស៍ បុន្តោតិ ចតរយាគាតតោ បុន្តោ៍ កាយក្ខុលហីតិ កាយកោច្ឆារហិ៍ រយប្បិតត្តិ រុក្ខ អប្បិតំ រហិតំ៍ រយក្ខិក្ខតត្តិ រយក្ខាកតំ៍ បរិចាទយាតត្តិ កិញ្ញអត្តំ, ក្ខបច្ឆហិយាត់ ចា៍ បលិឆាយាតិ បន្តេ្ទា៍ រីលេតាតិអាឌិរុ យយតិយាឌិរយាគាតចរេត រីលំ៍ អចិតិក្កយចរេត ចតំ៍ ក្ខកយ្យិ រីលំ៍ ក្ខក្កទចរិយចរេត បចត្តិតំ ចតំ៍ តំតំអកិច្ចរយុតតោ ចា តិចត្តិលក្កហំ រីលំ៍ តំតំរយាគាតចតោ ចេរកោឌតកិច្ចកទលាឌិចិរេរបជិបត្តិ ចតំ៍ រញ្ញាចាបិ ក្ខក្កទចរិយា តរេបិ៍ រេចចុតចិទតិ ព្រាហ្មចរិយំ៍

រញ្ញារោតិ អតចរេរតោ, រន្តោរំ ចា៍ អរកគតាតិ អចិតិក្កយេត៍ អបទាយ ច បិបឆយ្យាត់ អត្ថប្បត្តិយា, ក្ខលាត់ ក្ខប្បត្តិយា រក្កហិតោតិ រយាឌតា៍ តត្ត ក្ខុក្ខតលក្កណោ រកាឆា៍ ក្ខបតត្តតលក្កណោ ក្ខបតាហា៍ បទេរំ ក្ខលយក្លតលក្កណោ យក្លោ៍ យុកក្កាហលក្កណោ បញ្ញអារោ៍ បទរយប្បត្តិក្ខុក្ខយតលក្កណោ ញ្ញាស្សា៍ អត្តរយប្បត្តិតិក្ខហតលក្កហំ យច្ឆទិយំ៍ រត្តរគាយបជិច្ឆាគតលក្កណោ យាយា៍ អរត្តក្ខលរយ្យាចតលក្កហំ រាឆេយ្យំ៍ ចិត្តស្ស ឆត្តកាចលក្កណោ ឆយ្យទា៍ កទល្យុត្តទិយលក្កណោ រាទយ្យទា៍ ក្ខត្តិលក្កណោ យាទតា៍

អក្ខន្តិលក្ខណោ អតិយាទតា៑ យជ្ជតលក្ខណោ យទគា៑ ចិត្តទចារក្កលក្ខណោ បយាទគា៑ អាឌិ-រទម្ភតុ ទលិកទយាហចិបរិតយតរិកាទាឌិតំ រក្កទហា៑

ខ្ទគាតិ “អលណ្ឌាឌិការទចា បតា”តិអាឌិតា ចុត្តុទយចត្តំ បិកាឌតទំ កាតុំ “ឃាតិ ហឹ”តិអាឌិយាហ៑ តត្ត អតុបហតាតីតិ អតុបទ្ធុតាតិ៑ ចិចង្គបតិស្សឃតាឃ តល្យាគារទ្យទតា ទយាឆទតត កុឌិស្សកាចកាទលំ៑ អចិញ្ញាតំ អប្បយាលត្តា ចុត្តំ “ចិញ្ញាហិ បរត្តុត្តា”តិ៑ រយាឆិរំចត្តតំ ចា ឲទតរំ បទឃាឌតំ, រយាឆិរំចត្តទត ចា តិឃុត្តាតីតិ រយាឆិរំចត្តតិកាតិ៑ តិទ្ភាទតត រស្សរយុត្តិ ចិឃ បឌិបក្ខចិកទយត រិលរយុគា, រា ឆ តត្ត រតិ ទគារគស្សទតតិ អាហ “រិលចិបត្តិឃា ឆ អាឌិតចគស្សទតតា”តិ៑ តិរយុកាទិតំ បទឃាឌតកាទុកតាឃ ឌិង្គក្កុទលទឃច រយូបឌិបត្តីតិ ចុត្តំ “រិលរយុត្តិឃា ឆ អាតិរំរគស្សទតតា”តិ៑

តត្ត រិលចិបត្តិឃា អាឌិតទចា រិលរយុគាឃ ទហង្គា គស្សិតអាតិរំរបឌិបក្ខទតា ទចឌិតទឡា, តំ រុចិទឡាឃុត្តិ អចិត្តាទទត្តា បការត្តទទហិ គទស្សតុំ “អបិចា”តិ អាទង្គិ៑ តត្ត ឃឆា រិលរយុគា រត្តាតំ យតុញ្ញាកាចការលំ, ឲចំ រិលចិបត្តិ អយតុញ្ញាកាចការលត្តិ អាហ “ទុស្សីទលិ...ទប... ទគចយតុស្សាត”ត្តិ៑ អតតុរារតីទឃា ឌិក្កដ្ឋិតឡាទតា៑ ទុក្ខទតាតិ រជ្ញាតទុទក្ខា៑ ចិប្បឌិរាទិតិ “អកតំ ចត ទយ កល្យាល”ត្តិអាឌិតា បទ្ធាតុតាបិ៑ ទុឡាទណ្ណាតិ ក្កលចទណ្ណត, កាឃចទណ្ណត ឆ ចិទហិទតា៑ អស្សាតិ ទុស្សីលស្ស៑ រយុស្សិតាតំ ទុទក្ខា ទុក្ខាចទហា រយុទស្សា ឲតស្សាតិ ទុក្ខរយុទស្សា៑ ក្កលាតុកាចាកាចទតា អប្បំ អល្លឹតិ អប្បទល្លា៑ អទតកចស្សកលិកក្វឆក្វទបិ ចិឃាតិ អទតកចស្សរយុទហ រទ្ធិតុក្កាទាចារឌិ ចិឃ៑ ទុឡិទរាឆទតា ទរាទឆតំ អរក្កទលទឃ្យា៑ លចាលិតំ លចឆាទហ រត្តឌ្ឍតុយក្កំ៑ ក្កទតា បទិតាហិទទាតិ រាយឡាទតា, កិហិទកាកទតា ឆ បទិហីទតា៑ រទឡារំ ទចទិ, រទឡា ចា ទចទិ ឲតស្សាតិ រឡាទចទិ, ទរា ឲច រឡាទចទិទកា, បុទិទរា៑ រំចារំ តាទហតីតិ អរំចារាទទហា៑ រទ្ធទយុតិ បឌិបត្តិរទ្ធទយុ, បឌិទចឆរទ្ធទយុ ឆ៑

“អក្កិក្ខត្ថបរិឃាទឃ ចុត្តទុក្ខកាកិតាឃា”តិ រទឡទបត ចុត្តយត្តំ ចិត្តាទទតា គទស្សតុំ “ទុស្សីលិតតីក្យ”តិអាឌិ អាទង្គិ៑ បទ្ធាកាយក្កលបទិទកាករុទល, បទទហិ កឃិទយាតចត្ថតយាតតាឌិរុទល ឆ អស្សាទគត កឆិតចិត្តា បទ្ធាកាយ...ទប... កឆិតចិត្តា, ទតរំ៑ ទត ឃឆាចុត្តរុលស្សាគា បទ្ធឃា ឲតស្សាតិ តប្បទ្ធឃំ៑ ទុក្ខត្តិ រឡូទត្ថា៑

បស្សឆ ទតាតិ បស្សឆ តុ, អបិ បស្សឆ៑ យហត្តត្តិ ចិបុលំ៑ អក្កិក្ខត្ថិ អក្កិរយូហំ៑ អាឌិត្តត្តិ បឌិត្តំ៑ រយុឌ្ឍលិតត្តិ រយត្តទតា បឌ្ឍលិតំ អដ្ឋិចិប្បុលិក្កាតិ យុទ្ធត្តំ៑ រទឌាតិក្វតត្តិ របកំ រយត្តទតា ដ្ឋដ្ឋិតាហិ ឌាលិហិ ឲកប្បការយុគឃក្វតំ៑ តំ កំ យញ្ញាឆាតិ តំ ខ្ទគាតិ យឃា ចុទ្ធយាតយត្តំ កំ យញ្ញាឆាតិ អតុយតិកហលត្តំ បុទ្ធតិ៑ អាលិទក្កុតាតិ ដ្ឋបក្វហិត្វា៑ ដ្ឋបតិរិទគយ្យាតិ ទតទតច អាលិក្កទតត ដ្ឋទបទ្ធ តិរិទគយ្យ៑ ឃគត្តទយត្ត រត្តា អក្កិក្ខត្ថាលិក្កតំ, កញ្ញាលិក្កតទ្ធា អាទតរិ, តយត្តំ ចិកាទចតុំ “អាទទាឆឃាឃិ”តិអាឌិយាហ ៑ តត្ត អាទទាឆឃាឃីតិ អាយទត្តឃិ៑ ទចាតិ តុទយ្យាបឌិទចគឃាឃីតិ បទតាទឆឃិ៑ ទុស្សីលស្សាតិ តិស្សីលស្ស រិលចិទហិតស្ស៑ បិបឆយុស្សាតិ ទុស្សីលត្តា ឲច ហីតឡាបរឃតាឃ លិយករកាចស្ស៑ អរុចិរក្កស្សទរយាចារស្សាតិ អបរិរុទ្ធកាឃរយាចារាឌិតាឃ អរុចិស្ស ហុត្វា រក្កាឃ រទិតឡាបរយាចារស្ស៑ ទុស្សីទលិ ហិ កិក្វិទគច អរារុប្បំ ឌិស្វា “ខ្ទគំ អរុទកាត កតំ កចិស្សតិ”តិ បទទរំ អារក្កតិទឃាឆ ទហាតិ,

កេនចិទេវ វា ករណីយេន មន្តយន្តេ ភិក្ខូ ទិស្វា “កច្ចិ នុ ខោ ឥមេ មយា កតំ កម្មំ ជានិត្វា មន្តេន្តី”តិ អត្តនោយេវ សង្កាយ សរិតព្វសមាចារោតិ; បដិច្ឆន្នកម្មន្តស្សាតិ លជ្ជិតព្វតាយ បដិច្ឆាទេតព្វកម្មន្តស្ស; អស្សមណស្សាតិ ន សមណស្ស; សលាកគ្គហណាទីសុ “អហម្បិ សមណោ”តិ មិច្ឆាបដិញ្ញាយ សមណបដិញ្ញស្ស; អសេដ្ឋចារិតាយ អព្រហ្មចារិស្ស; ឧបោសថាទីសុ “អហម្បិ ព្រហ្មចារី”តិ មិច្ឆាបដិញ្ញាយ ព្រហ្មចារិបដិញ្ញស្ស; បូតិនា កម្មេន សីលវិបត្តិយា អន្តោ អនុបវិដ្ឋត្តា អន្តោបូតិកស្ស; ឆហិ ទ្វារេហិ រាគាទិកិលេសានុវស្សនេន តិន្តត្តា អវស្សុតស្ស; សញ្ជាតរាគាទិកចវរត្តា, សីលវន្តេហិ ឆឌ្ឌេតព្វត្តា ច កសម្ពុជាតស្ស; អគ្គិក្ខន្ធូបមាយ ហិនុបមនុតាយាតិ អត្ថោ; តេនាហ ភគវា – “ឧណេន តស្ស ចរ”ន្តិ; ភគវា ទុក្ខំ នេស្សត្វា ទុក្ខំ នេស្សតីតិ សម្ពន្ធោ;

វញ្ឈអរុក្ខយាតិ វញ្ឈឧហិ កតរុក្ខយា; សា ហិ ឥតរា ហោតិ; ភជេយ្យាតិ បដិសេវេយ្យ; តេលចោតាយាតិ តេលេន តិន្តិតាយ; បទ្វារស្មិន្តិ បតិរូបស្មិំ ឧរាទិមុខំ, ឧរមជ្ឈេតិ អធិប្បាយោ; អយោសង្កុនាតិ សណ្ឋានេន; ជេដ្ឋព្វហកន្តិ ជេដ្ឋំ ឧបព្វហេត្វា, អនេកវារំ ជេដ្ឋំ ឧដ្ឋហេត្វាតិ អត្ថោ;

អគ្គិក្ខន្ធាលិង្គនទុក្ខតោបិ អធិមត្តទុក្ខតាយ កដុកន្តំ ទុក្ខំ ផលំ ឯតស្សាតិ អគ្គិក្ខន្ធាលិង្គនទុក្ខាធិកទុក្ខកដុកផលំ; កាមសុខំ អវិជហតោ ភិន្នសីលស្ស ទុស្សីលស្ស ភូតោ តស្ស សុខំ នត្ថេវាតិ អធិប្បាយោ; សាទេតិ សាទិយតេ; យត្តិ អញ្ជលិកម្មសាទនំ; អសីលិតោតិ ទុស្សីលស្ស; ឧបហតន្តិ សីលព្យសនេន ឧបទ្ទុតំ; តតន្តិ ភុសលម្ពលិតំ តណេន តតំ, តលិតំ វា ភូតំ សវីទេតិ អធិប្បាយោ; សព្វកោយហីតិ អត្តានុវាទាទិសព្វភយេហិ; ឧបវាទញ្ញាតំ ឧបវាទាយ សព្វហិ អធិគមសុខេហិ;

វុត្តប្បការវិបរីតតោតិ សីលវិបត្តិយំ វុត្តាការប្បដិបក្ខតោ “មតោបិ ហោតិ ទេវមនុស្សាន”ន្តិអាទិនា; កាយគន្ធោបិ បិយោគន្ធំ, សីលវន្តស្ស ភិក្ខុនោ; ករោតិ អបិ ទេវានន្តិ ឯត្ថ “គន្ធោ ទុសីតំ ចិរទិក្ខិតាន”ន្តិអាទិនា (ជា· ១·១៤·៣៣) គាថា វិត្ថារេតព្វា; អវិយាតីតិ អប្បដិយាតី; វេទនាន្ធាទិបរិកិលេសា ទិដ្ឋធម្មិកា អាសវា ឧបទ្ទវា; សម្បរាយិកទុក្ខានំ មូលំ តាយ ទុស្សីល្យំ; អត្ថមតិក្កន្តំ អច្ឆន្តំ, អច្ឆន្តំ សន្តា អច្ឆន្តសន្តា កិលេសបរិឡាហសន្តាបនទាតំ អការេន សព្វនា សន្តា; ឧញ្ញិជ្ជិត្វាតិ សាលព្រាសេន ឧត្តសិត្វា; វោទាបេតព្វន្តិ វិសោធេតព្វំ;

សីលនិទ្ទេសវណ្ណនា និដ្ឋិតា;

ឥតិ បឋមបរិច្ឆេទវណ្ណនា;

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១។ ធុតង្គនិទ្ទេសវណ្ណនា

១១។ អប្បា ឥច្ឆា ឯតស្សាតិ អប្បិច្ឆោ, បច្ចយគេធរហិតោ។ តស្ស ភាវោ អប្បិច្ឆតា, អលោភជ្ឈាសយតាតិ អត្ថោ។ សយំ តុដ្ឋិ, សន្តេន, សមេន វា តុដ្ឋិ សន្តុដ្ឋិ, សន្តុដ្ឋិ ឯវ សន្តុដ្ឋិតា, អញ្ញំ អបេក្ខិត្វា យថាលទ្ធេហិ ឥតរីតរេហិ បច្ចយេហិ បរិតុស្សនា។ សន្តុដ្ឋិតាទីហីតិ ត-ការោ វា បទសន្ធិករោ។ “សន្តុដ្ឋិអាទីហី”តិ វា បាឋោ។ តេ គុណេតិ តេ សីលធោតាទិស្ស ហេតុភូតេ អប្បិច្ឆតាទិគុណេ។ សម្បាទេតុន្តិ សម្បន្នេ កាតុំ។ តេ ហិ សីលវិសុទ្ធិយា បដិលទ្ធយត្តា ហុត្វា ធុតធម្មេហិ សម្បន្នតរា ហោន្តិ។ ធុតង្គសមាទានន្តិ កិលេសានំ ធុននកអង្គានំ វិទ្ធំសនការណានំ សម្មទេវ អាទានំ។ ឯវន្តិ ឯវំ សន្តេ, ធុតង្គសមាទានេ កតេតិ អត្ថោ។ អស្ស យោគិនោ។ សល្លេខោ កិលេសានំ សម្មទេវ លិខនា លេខនា តនុករណំ។ បវិវេកោ ចិត្តវិវេកស្ស ឧបាយភូតា វិវេកដ្ឋកាយតា។ អបចយោ យថា បដិបជ្ជតោ កិលេសា នំ អបចិនន្តិ ន អាចិនន្តិ, តថា បដិបជ្ជនា។ វីរិយារម្ភោ អនុប្បន្នានំ បាបធម្មានំ អនុប្បាទនាទិវសេន អារទ្ធវីរិយតា។ សុភរតា យថាវុត្តអប្បិច្ឆភាវាទិសិទ្ធា ឧបដ្ឋាកានំ សុខភរណីយតា សុបោសតា។ អាទិ-សទ្ទេន អប្បកិច្ចតាសល្លហុកវុត្តិអាទិកេ សង្គណ្ហាតិ។ សីលញ្ចេវ យថាសមាទិន្នំ បដិបក្ខធម្មានំ ទូរីភាវេន សុបរិសុទ្ធំ ភវិស្សតិ។ វតានិ ច ធុតធម្មា ច សម្បជ្ជិស្សន្តិ សម្បន្នា ភវិស្សន្តិ, និប្ផជ្ជិស្សន្តិ វា។ យា ចិរក្ខតា ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនសន្តុដ្ឋិ បោរាណានំ ពុទ្ធាទីនំ អរិយានំ បវេណិភាវេន ឋិតា, តត្ថ បតិដ្ឋិតភាវំ សន្ធាយាហ “បោរាណេ អរិយវំសត្តយេ បតិដ្ឋាយា”តិ។ ភាវនា អារមិតព្វដ្ឋេន អារាមោ ឯតស្សាតិ ភាវនារាមោ, តព្ភាវោ ភាវនារាមតា, សមថវិបស្សនាភាវនាសុ យុត្តប្បយុត្តតា។ យស្មា អធិការោ ហោ ភវិស្សតិ, តស្មាតិ សម្ពន្ធោ។

លាភសក្ការាទិ តណ្ហាយ អាមសិតព្ពតោ, លោកបរិយាបន្នតាយ ច លោកាមិសំ។ និព្ពានាធិគមស្ស អនុលោមតោ អនុលោមបដិបទា វិបស្សនាភាវនា។ អត្ថេនាតិ វចនត្ថេន។ បភេទេនាតិ វិភាគេន។ ភេទេនាតិ វិនាសេន។ ធុតាទីនន្តិ ធុតធុតវាទធុតធម្មធុតង្គានំ។ សមាសព្យាសតោតិ សង្ខេបវិត្ថារតោ។

១២។ ទសិកាតិ ទសា។ សង្ការកូដាទីនន្តិ និទ្ធារណេ សាមិវចនំ។ អព្ភុគ្គតដ្ឋេនាតិ ឧស្សិតដ្ឋេន។ “នទិយា កូល”ន្តិអាទីសុ វិយ សមុស្សយត្ថោ កូល-សទ្ទោតិ អាហ “បំសុកូលមិវ បំសុកូល”ន្តិ។ កុ-សទ្ទោ កុច្ឆាយំ, ឧល-សទ្ទោ គតិអត្ថោតិ អាហ “កុច្ឆិតភាវំ គច្ឆតីតិ វុត្តំ ហោតី”តិ, បំសុ វិយ កុច្ឆិតំ ឧលតិ បវត្តតីតិ វា បំសុកូលំ។ បំសុកូលស្ស ធារណំ បំសុកូលំ ឧត្តរបទលោបេន, តំ សីលមស្សាតិ បំសុកូលិកោ, យថា “អាបូបិកោ”តិ។ អង្គតិ អត្តនោ ផលំ បដិច្ច ហេតុភាវំ គច្ឆតីតិ អង្គំ, ការណំ។ យេន បុគ្គលោ “បំសុកូលិកោ”តិ វុច្ចតិ, សោ សមាទានចេតនាសង្ខាតោ ធម្មោ បំសុកូលិកស្ស អង្គន្តិ បំសុកូលិកង្គំ។ តេនាហ “បំសុកូលិកស្សា”តិអាទិ។ តស្សាតិ សមាទានស្ស។ សមាទិយតិ ឯតេនាតិ សមាទានំ, ចេតនា។

ឯតេនេវ នយេនាតិ យថា បំសុកូលធារណំ បំសុកូលំ, តំសីលោ បំសុកូលិកោ, តស្ស អង្គំ សមាទានចេតនា “បំសុកូលិកង្គ”ន្តិ វុត្តំ, ឯវំ ឯតេនេវ វចនត្ថនយេន តិចីវរធារណំ តិចីវរំ, តំសីលោ តេចីវរិកោ, តស្ស អង្គំ សមាទានចេតនា “តេចីវរិកង្គ”ន្តិ វេទិតព្វំ។

សង្ឃាដិអាទីសុ ឯវ តីសុ ចីវរេសុ តិចីវរសមញ្ញា, ន កណ្ឌុបដិច្ឆាទិវស្សិកសាដិកាទីសូតិ តានិ សរូបតោ ទស្សេន្តោ “សង្ឃាដិឧត្តរាសង្គអន្តរវាសកសង្ខាត”ន្តិ អាហ។

តំ បិណ្ឌបាតន្តិ បរេហិ ទិយ្យមានានំ បិណ្ឌានំ បត្តេ បតនសង្ខាតំ បិណ្ឌបាតំ, តំ ឧញ្ឆតីតិ បិណ្ឌបាតិកោ, យថា ទោវារិកោ សាមាកិកោ។ បិណ្ឌបាតី ឯវ បិណ្ឌបាតិកោ, យថា ភទ្ទា ឯវ ភទ្ទកោ។ អវខណ្ឌនំ វិច្ឆិន្ទនំ និរន្តរប្បវត្តិ។ តប្បដិក្ខេបតោ អនវខណ្ឌនំ អវិច្ឆិន្ទនំ និរន្តរប្បវត្តិ។ សហ អបទានេនាតិ សហ អនវខណ្ឌនេន។ សបទានន្តិ បទស្ស កិរិយាវិសេសនភាវំ, យត្ថ ច តំ អនវខណ្ឌនំ, តត្ថ ទស្សេតុំ “អនវខណ្ឌនរហិតំ អនុឃរន្តិ វុត្តំ ហោតី”តិ វុត្តំ។ ឯកាសនេតិ ឥរិយាបថន្តរេន អនន្តរិតាយ ឯកាយ ឯវ និសជ្ជាយ។ បត្តេ បិណ្ឌោតិ ឯត្ថ វត្ថុភេទោ ទុតិយភាជនាភាវតោ, ន សាមញ្ញា។ ឯវ-ការោ ច លុត្តនិទ្ទិដ្ឋោតិ ទស្សេន្តោ “ភោជនំ ឯកស្មិំយេវ បត្តេ”តិ អាហ។ វុត្តរូបេនេវាបិ កត្វា អយំ និទ្ទេសោតិ ទស្សេន្តោ “បត្តបិណ្ឌគហណេ បត្តបិណ្ឌសញ្ញំ កត្វា”តិ អាហ។ ឯស នយោ ឥតោ បរេសុបិ។

បច្ឆាភត្តំ នាម បវារណតោ បច្ឆា លទ្ធភត្តំ ឯវ។ ខលុ-សទ្ទស្ស បដិសេធត្ថវាចកត្តា តេន សមានត្ថំ ន-ការំ គហេត្វា អាហ “ន បច្ឆាភត្តិកោ”តិ។ និក្ខាបនស្ស វិសយោ និក្ខាបនេនេវ បដិក្ខិត្តោ។ យោ តស្ស អវិសយោ, សោ ឯវ សមាទានស្ស វិសយោតិ អាហ “សមាទានចេតនេន បដិក្ខិត្តាតិរិត្តភោជនស្សា”តិ។ អព្ភោកាសេ និវាសោ អព្ភោកាសោ។ សុសានេ និវាសោ សុសានំ, តំ សីលំ អស្សាតិអាទិនា សព្វំ វត្តព្វន្តិ អាហ “ឯសេវ នយោ”តិ។ យថាសន្ថតំ វិយ យថាសន្ថតំ, អាទិតោ យថាឧទ្ទិដ្ឋំ។ តំ ហេស “ឥទំ តុយ្ហំ បាបុណាតី”តិអាទិវចនេន អប្បដិក្ខិបិត្វាន សម្បដិច្ឆតិ។ តេនេវាហ “ឥទំ តុយ្ហ”ន្តិអាទិ។ សយនន្តិ និបជ្ជនមាហ។ តេន តេន សមាទានេនាតិ តេន តេន បំសុកូលិកង្គាទិកស្ស សមាទានេន ធុតកិលេសត្តាតិ វិធុតកិលេសត្តា, តទង្គវសេន បហីនតណ្ហាចរិតាទិបាបធម្មត្តាតិ អត្ថោ។ យេហិ តំ កិលេសធុតនំ, តានិបិ ញាណំ ធុតស្ស អង្គានីតិ អធិប្បេតានិ, ន អញ្ញានិ យានិ កានិចិ, អញ្ញានំ ធុតស្សាតិ អយមេត្ថ អត្ថោ អាបន្នោ។ “ញាណំ អង្គំ ឯតេស”ន្តិ ញាយតិ ញាណបុព្ពកំ តេសំ សមាទានស្ស វិភាវេតិ។ បដិបត្តិយាតិ សីលាទិសម្មាបដិបត្តិយា។ សមាទិយតីតិ ឯតេនាតិ សមាទានំ, សមាទានចេតនា បវត្តា ចេតនា, តំ លក្ខណំ ឯតេសន្តិ សមាទានចេតនាលក្ខណានិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ អដ្ឋកថាយំ –

“សមាទានកិរិយាយ, សាធកាវយវាចតោ;

សម្បយុត្តធម្មា ចេតនាតិ, កថិតាចេត ទស្សិតា”តិ។

សមាទានចេតនាយ គហណំ តំមូលកត្តា បរិហរណចេតនាបិ ធុតង្គមេវ អត្ថតា, បរមត្ថេន ច កុសលកណ្ឌស្ស ធុវំ វិលុប្បនដ្ឋេន លោលុប្បំ តណ្ហាចារោ, តស្ស វិទ្ធំសនកិច្ចត្តា លោលុប្បវិទ្ធំសនរសានិ។ តតោ ឯវ និល្លោលុប្បភាវេន បច្ចុបតិដ្ឋន្តិ, តំ វា បច្ចុបដ្ឋានបត្តីតិ និល្លោលុប្បភាវបច្ចុបដ្ឋានានិ។ អរិយធម្មបទដ្ឋានានីតិ បរិសុទ្ធសីលាទិសម្ពន្ធបទដ្ឋានានិ។

កកចរេតាច សត្តិកេ សយាកាតព្ទាតីតិ ព្ទុត៌ អត្តទា អចិរេន្ឋកតាំ ចុត្តំ, ឧរព្ទោ សត្តិកេ បដិព្ទាតារហស្ស អត្ថស្ស តក្ខបឌីចិរតា ឲក៌សរតា អចិសំចាគត៌ ចិយ៑ រសសាត៌ សត្តិកេ សយាគាតេបិ ឲរសច តរយា៑ ឲកសក្កីតិកស្សាតិ បព្ទាស្ម ឌីឈតិកាយាឌីសុ តិកាតេយសុ ឲកតិកាឃិកស្ស៑ អដ្ឋកចាចទិយស្សាតិ ឃស្ស អដ្ឋកចាតត្ថិរយច ចិរសសរតា បក្យាណា, តស្ស៑ ឲត្ថាតិ អត្ថតាបិ សយាគាតស្ស ក្ខហតេ៑ រដ្ឋកកាតុ ក្ខតក្កប្បិន្ឋតាយ ចត្តូតិ រសា កិទ រឆនទា តេសខ្ជិរកា , តស្ស ត៌ ត រកាឌិ ឌាតាតិ៑ អរឆកឌិចសំ ទត្ថិយា សឃតបិដ្ឋេ តិសិត្តំ ចិត្ថុលរតាការសត ឌិសុ្វា ព្ទតទោ បុត្ថិ “កិ, កតេ្តា, តុរយ្យតេសខ្ជិកា”តិ៑ រឆនទា ក្ខតក្កប្បិន្ឋតាយ តាចរេច តិបខ្ជិត្វា បច្ឆា សយាឌិឃិតិ ឲចយាកត៌ ចត្តុ៑

១៑ បំសុក្ខុលិកក្កកចាចណ្ណាតា

ព្ទះ កហបតិតាតចីចរត្តិ ឲត្ថ តាយកការេចត សយណាបិ ក្ខក្កដ្ឋស្ស កហបតិបក្ខិរយច បចិដ្ឋាតិ ឥដ្ឋុព្ទុ៑ “បព្ទាឌិរតា កល្យុស្សតី”តិ ឥបិតក៌ សិយា កហបតិចីចរំ, ត បត កហបតិតាតចីចរត្តិ តាឌិសំ តិចរត្តតុំ តាតក្កហណ៑ អព្ទាតរទតាតិ ឲត្ថ សយាគាតចចរេតត តាច សយាឌិត្តំ រហាតុ, បដិរក្ខិបចចរេតត បត កចត្តិ? អត្ថរតា អាបត្តត្ថា៑ ឃចា “រតចតរត្តា ឌិចា ត ក្សូប្បាតី”តិ ចុរត្ត “ទត្តិយំ ក្សូប្បាតី”តិ អត្ថរតា អាបត្តរយច រហាតិ, តស្ស អាហាររត ចិតា សទីរិដ្ឋិតិ តត្ថិតិ, ឲចយិឆាបិ កិក្ខុតា កហបតិតាតចីចររ បដិក្ខិរត្ត តតព្ទាចីចរប្បដិក្កហា អត្ថរតា អាបត្តោ ឲច រហាតិ, ចីចររត ចិតា សាសរត ឌិតិ តត្ថិតិ៑

ឲចំ សយាឌិត្តក្ខតដ្ឋុតាតិអាឌិចិឆាត៌ បំសុក្ខុលិកដ្ឋ បដិបជ្ជតចិធិ៑ សុសាតេ លទ្ធំ រសាសាតិក៌៑ ត៌ បត ឃស្មា តត្ថ រកាតចិ លច្ឆិតត្តា បតិត៌ រហាតិ, តស្មា ចុត្តំ “សុសាតេ បតិតក”ត្តិ៑ ឲចំ បិបណិកយ្យិ ឥដ្ឋុព្ទុ៑ តាលរចញ្ញព្ទុយរក្កា តាយ យហាការេយ ឲកា ចីធិ៑ អត្ទាឆបុទតិ ច ចតត្តិ៑ ឥរជ្ជា បរតសា ឲតស្សាតិ ឥដ្ឋប្យរតសំ, ចត្តុ៑ យរក្ក បតិតក៌ ពហុឌិចសាតិក្កត្តិ ករហតព្ទាត្តិ ចតត្តិ៑ “ដ្ឋត្តិឌិចសាតិក្កត្ត”ត្តិ អបរទ៑ រឆាក៌ ទក្ខិត្វាតិ កតិបឃំ កាលំ អាករយត្វា៑ ចាតាហតយ្យិ សាយិកាត៌ សតិសរយ្យោរសត បតិតសឌិសត្តិ “សាយិរក អបស្សរត្តត កររហតុំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៑ តស្មា រឆាក៌ អាករយត្វា កររហតព្ទុ៑

“ឋសុស្ស រឥយា”តិ ឌិត្តំ, រចាញ្ញអកកិក្ខាចរសត លដ្ឋព្ទា លដ្ឋកាលរតា បដ្ឋាយ “សយណាចីចរំ សិយា តុ រលា, រតា”តិ អាសដ្ឋា តិចរត្តតុំ “ត ត៌ បំសុក្ខុល”ត្តិ ចុត្តំ៑ ត ហិ ត៌ រតចីសតិយា ដ្ឋប្យត្តិដ្ឋារតសុ កត្ថចិ បទិយាបត្តំ៑ ព្ទុកាតិ ព្ទុយិតាច បសរដ្ឋត ឃំ កិក្ខុតត្តិរយ លក្ខុណាបត្តំ បំសុក្ខុលំ, តស្ស ច ដ្ឋក្កដ្ឋាត្សក្កដ្ឋចិកាក៌ ឥរស្សតុំ “កិក្ខុតត្តិរយបី”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ការរហត្វា ចា ឌិឃតីតិ ឋសុស្ស ចា កណស្ស ចា រតរត្តហិ ឃំ ចីចរំ ចស្សរក្កត បិរបត្វា កិក្ខុត៌ ឌិឃតិ៑ រសតាសតចីចរត្តិ រសតាសត៌ ការទត្វា “ឲតស្មិំ រសតាសរតេ ចសត្តា បរិក្សូប្បាត្តុ”តិ ឌិត្តចីចរំ៑ ត ត៌ បំសុក្ខុលត្តិ អបំសុក្ខុលការចា បុរព្ទា ចុត្តការណរតា, ការរហត្វា ឌិត្តត្ថា ច៑ រតតាហ “រតា កាហារបត្វា ឌិត្តរយច បំសុក្ខុល”ត្តិ៑ តព្រប៊ីតិ ឃំ ការហត្វា ត ឌិត្តំ កិក្ខុតត្តិឃំ, តព្របិ រឃត កិក្ខុតា ចីចរំ ឌិឃតិ, តស្ស លិរក, ឥារត ច ចិសុំ ចិសុំ ដ្ឋកឃត្ថ អាឥទការចាត៌ សព្ទាចរតា, តតកាចរតា ច កិក្ខុតត្តិឃស្ស ឲករតាសុទ្ធិ ដ្ឋកតោសុទ្ធិ អត្សក្កដ្ឋតា រហាត្តីតិ ព្ទុយយត្ថ ឥរស្សតុំ “ឃំ តាឃរកហី”តិអាឌិ ចុត្តំ, បិឥយ្យុរល ឥរបត្វា ឌិត្តក៌ សយរណាតាតិ អធិប្បាយរយា៑ ឃស្ស កស្សចីតិ ដ្ឋក្កដ្ឋាឌីសុ ឃស្ស កស្សចិ៑ ទុចិយាតិ លទ្ធរត៑ លត្តិយាតិ តិព្ទាតក្កត្តិយា៑

និស្សយានុរូបបដិបត្តិសព្ភាវតោតិ ឧបសម្បន្នសមនន្តរំ អាចរិយេន វុត្តេសុ ចតូសុ និស្សយេសុ អត្តនា យថាបដិញ្ញាតទុតិយនិស្សយានុរូបាយ បដិបត្តិយា វិជ្ជមានតា។ អារក្ខទុក្ខាភាវតោតិ ចីវរារក្ខទុក្ខស្ស អភាវតោ បំសុកូលចីវរស្ស អលោភនីយត្តា។ បរិភោគតណ្ហាយ អភាវតោ សវិសេសល្លុលសភាវត្តា។ បាសាទិកតាតិ បរេសំ បសាទាវហតា។ អប្បិច្ឆតាទីនំ ផលនិប្ផត្តិ ស្វតក្កបរិហរណស្ស អប្បិច្ឆតាទីហិ យេវ និប្ផាទេតព្ពតោ។ សុតធម្មេ សមាទាយ វត្តនំ យាវទេវ ឧបរិ សម្មាបដិបត្តិសម្បាទនតាយាតិ វុត្តំ “សម្មាបដិបត្តិយា អនុគ្គហក”ន្តិ។ មារសេនវិឃាតាយាតិ មារស្ស, មារសេនាយ ច វិហននាយ វិទ្ធំសនាយ។ កាយវាចាចិត្តេហិ យតោ សំយតោតិ យតិ, ភិក្ខុ។ ធារិតំ យំ លោកគរុនា បំសុកូលំ, តំ កោ ន ធារេយ, យស្មា ច លោកគរុនា បំសុកូលំ ធារិតំ, តស្មា កោ តំ ន ធារេយាតិ យោជនា។ យំតំសង្ខាតំ ឧក្កដ្ឋសម្បត្តិការតោ។ បដិញ្ញា សមនុស្សរន្តិ ឧបសម្បទាយំ “អាម ភន្តេ”តិ អាចរិយបមុខស្ស សង្ឃស្ស សម្មុខា ទិន្នំ បដិញ្ញា សមនុស្សរន្តោ។

ឥតិ បំសុកូលិកង្គកថាវណ្ណនា។

២។ តេចីវរិកង្គកថាវណ្ណនា

១៨។ ចតុត្ថកចីវរន្តិ និវាសនបារុបនយោគ្យំ ចតុត្ថកចីវរន្តិ អធិប្បាយោ, អំសកាសាវស្ស អប្បដិក្ខិបិតព្ពតោ។ អញ្ញតរវចនតោតិ ឧទ្ធំ យំ ចតុត្ថំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ យាវ ន សក្កោតិ, យាវ ន លភតិ, យាវ ន សម្បជ្ជតីតិ បច្ចេកំ យាវ-សទ្ទោ សម្ពន្ធិតព្ពោ។ ន សម្បជ្ជតីតិ ន សិជ្ឈតិ។ និក្ខិត្តបច្ចយា ទោសោ នត្ថីតិ និចយសន្និធិស្វតក្កសំកិលេសទោសោ នត្ថិ។ អាសន្នេតិ ចីវរស្ស អាសន្នេ ឋានេ។ រជនក្ខណោ បរិក្ខារកកាសាវំ រជនកាសាវំ។ តដ្ឋកបច្ចត្ថរណំ នាម អត្តនោ, បរស្ស វា សន្តកំ សេនាសនេ បច្ចត្ថរណវសេន អធិដ្ឋិតំ។ “អំសកាសាវំ បរិក្ខារចោឡំ ហោតិ, ឥតិ បច្ចត្ថរណំ, អំសកាសាវន្តិ ឥមានិ ទ្វេបិ អតិរេកចីវរដ្ឋានេ ឋិតានិបិ ធុតង្គភេទំ ន ករោន្តី”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា វទន្តិ។ បរិហរិតុំ បន ន វដ្ដតីតិ រជនកាលេ ឯវ អនុញ្ញាតត្តា និច្ចបរិភោគវសេន ន វដ្ដតិ តេចីវរិកស្ស។ អំសកាសាវន្តិ លទ្ធ ផេបតព្ពកាសាវំ។ កាយបរិហារិកតាតិ វាតាតបាទិបរិស្សយតោ កាយស្ស បរិហរណមត្តេន សមាគារេយ្យាតិ គហេត្វា ឯវ។ អប្បសមារម្ភតាតិ អប្បកិច្ចតា។ កប្បិយេ មត្តការិតាយាតិ និសីទនាទិវសេន, បរិក្ខារចោឡវសេន ច ពហូសុ ចីវរេសុ អនុញ្ញាតេសុបិ តិចីវរមេវ ឋិតត្តា។ សហ បត្តចរណាយាតិ សបត្តចរណោ។ បក្ខី សបក្ខកោ។

ឥតិ តេចីវរិកង្គកថាវណ្ណនា។

៣។ បិណ្ឌបាតិកង្គកថាវណ្ណនា

១៩។ អតិរេកលាភន្តិ “បិណ្ឌិយាលោបភោជនំ និស្សាយា”តិ (មហាវ។ ៧៣, ១២៨) ឯវំ វុត្តភិក្ខាហារលាភតោ អតិរេកលាភំ, សង្ឃភត្តាទិន្តិ

អត្ថោ៎ សកលស្ស សឈ្ឈស្ស ឌាតព្ពកត្តំ សឈ្ឈកត្តំ៎ ពតិបវេយ កិក្ខុ ៗឌ្ឌិសិត្វា ឌាតព្ពកត្តំ ៗឌ្ឌសកត្តំ៎ ៦ពស្ស៊ិ បក្ខេ ៦ពឌិចសំ ឌាតព្ពកត្តំ បក្ខិកំ៎ ៗបេិសឆេ ៗបេិសឆេ ឌាតព្ពកត្តំ ៗបេិសធិកំ៎ បឌិបឌឌិចសេ ឌាតព្ពកត្តំ បិឌិបឌិកំ៎ ចិហារំ ៗឌ្ឌិស្ស ឌាតព្ពកត្តំ ចិហារកត្តំ៎ ឆុរកេហ ៦ច ឌេបត្វា ឌាតព្ពកត្តំ ឆុរកត្តំ៎ កាយចាឃឹអាឌិហិ ចារេត ឌាតព្ពកត្តំ ចារកកត្តំ៎ “សឈ្ឈកត្តំ ពលាច្ចាតិអាឌិគា”តិ អាឌិ-សឌ្ឌត ៗឌ្ឌសកត្តាឌិ សក្កល្បាតិ៎ សាឌិតំ្យ ចឌ្ជត្តីតិ កិក្ខាបទិយារេយត ចុត្តត្តា៎ គេសឌ្ជាឌិបឌិសំយុត្តា តិទាយិសសលិកា៎ យាចកាលិកចឌ្ជាតិ ច ចឌត្តិ៎ ចិហារេ បក្កកត្តយ្បឹតិ ៗបិសកា ព្ពេឆច កត្តំ បធិត្វា “សឌ្ឋោសំ អឃ្បាត់ ឌស្សាយា”តិ ចិហារេរេយច កត្តំ សយ្បាឌេត្តិ, តំ បិណ្ឌបិតិកាតយ្បិ ចឌ្ជតិ៎ អាហរិត្វាតិ បត្តំ កេហត្វា កេហតោ អារេតត្វា៎ តំ ឌិចសំ តិឃិឌិត្វាតិ “យា, កនត្ត, បិណ្ឌាយ ចរិត្វ, ចិហារេរេយច កិក្ខា អាតិយតី”តិ ចឌត្តាត់ សយ្បឌិច្ឆេតត តំ ឌិចសំ តិឃិឌិត្វា៎ សេរិចិហារស្សុលត្តិ អបរាយត្តចិហារិតាស្សលំ ៎ អរិយចំសោតិ អរិយចំសស្សុត្តបឌិសំយុត្តា (ឌី៎ តិ៎ ៣៎៣០៨; អ៎ តិ៎ ៥៎១ប័) ឌយ្បកថា៎ ឌយ្បុរសត្តិ ឌយ្បុបសត្យាតំ បិរេយាឌ្ជាឌិរសំ៎

ឌឈ្ឈាលំ តិស្សាយ បិណ្ឌបរិយេសតេតា គោសឌ្ជតិយ្ប្រតតា៎ “យចាបិ កយេទា បុប្ប”ត្តិអាឌិតា (ឆ៎ ប៎ ៥៨; គេត្តិ៎ ១១១) ចុត្តចិធិតា អាហារបរិយេសតេតា បរិស្សុ្ធាឌឹចតា៎ តិច្ឆំ អត្តរឈរំ បចិសត្តស្សេច ស្សុប្បឌិច្ឆត្ថាយតាឌេយា សេលិយឆយ្ប សយ្បឌ្ជត្តីតិ សេលិយបឌិបត្តិប្បុរលំ៎ បឌិក្កហលោ យត្តគ្យាតាយ, សំសឌ្ឍចិហារាកាចេតា ច អបរេបិសិតា៎ ក្សេល ក្សេល អប្បកអប្បកបិណ្ឌកហលោត បរាត្យកហកិរិយា៎ អត្តិយាយ ឌីចិកាយ អចឌ្ឍារេតត យាតប្បហាត់៎ ចុត្តគោ្យាតំ “អត្តយិឌំ, កិក្ខចេ, ឌីចិកាត់, យឌិឌំ បិណ្ឌោល្យ”ត្តិអាឌិ (ឥតិចុ៎ ៨១; សំ៎ តិ៎ ៣៎ប័០)៎ បិស្សកកេត្តត យាបតេតា រេសតល្បាតិចារលំ៎ តិយត្តតាសយ្បឌិច្ឆតេតា ពលេកាឌតាឌិសិក្ខាបឌេហិ អតាបត្តិតា៎

អប្បឌិហតចុត្តិតាយ ចត្យុស្សុបិ ឌិសាស្ស ចត្តតឌ្ឍត ចាតុឌ្ឌិសោ៎ អាឌីចស្ស ចិស្សុឌ្ឈាតិតិ អាឌីចោ អស្ស ចិស្សុឌ្ឈា៎ អត្តកស្សាតិ អប្បាតចឌ្ជស្សលកន្ទេបហិ បច្ចយេហិ អត្តកោ គរលតេតា អត្តករស្ស៎ តតោ ៦ច ៦ពចិហារិតាយ សឌ្ឍចិហារិកាឌិតយ្បិ អឌ្ឋោសំ អបេិសតេតា អតឌ្ឋោបេិសិតោ៎ បឌច្ចេយតាបិ កាយបរិហារិកេត ចីចរេត ក្សេ្ឆបរិហារិកេត បិណ្ឌបិតេត ចិចរលតេតា សល្លហុកចុត្តិតំ, ស្សុករតំ, បរេយអប្បិច្ឆតំ, សត្តុឌ្ឍិច្ឆា ឌស្សោតិ៎ ឌេចាបិ បិហយត្តិ តាឌិតោតិ តាឌិសស្ស កុសំ អតិចិយ សត្តកាយចឌីយតោកយ្បតាយ ៗបសត្តស្ស បរេយត សតិតេបក្កេត សយត្ថាកយតេតា សឌ្ឋាកាលំ សតិយតេតា បិណ្ឌបិតិកស្ស កិក្ខុស្ស សក្កាឌេយា ឌេចាបិ បិហយត្តិ បតេ្ឋត្តិ៎ តស្ស ឃិលិឌិក្សលោស្ស ពហុយាត់ ៗប្បាឌេត្តា អាឌរំ ឌេតត្តិ, បកោច យត្សស្សា៎ សេច សោ លិកសក្ការសិលោកសត្តិស្សិតោ ត ហោតិ, តឌកិកក្ខិ ត ហោតីតិ អត្ថោ៎

ឥតិ បិណ្ឌបិតិកង្គកថាចណ្ណតា៎

៣៎ សបឌាតចារិកង្គកថាចណ្ណតា

១លំ៎ឥយិតាតិ សបឌាតចារិកោ៎ ពាលតារត្តិ ពាលេស្សច៎ អចាស្សុកឌ្ឍាតត្តិ សបរិស្សយាឌិចេសត ឌុប្បេចសតឌ្ឍាត់៎ បុរេតោតិ ឌីឌិឌំ

កន្ធស្ស បុរេតា ឈទំ អបចិដ្ឋស្សេច បត្តចិស្សដ្ឋដ្ឋាគត្តិ បេសការចិចិយំ បេសការភាចំ តិម្ពិតិត្វា ចិតស្ស សក្កស្ស ឈទង្វារេ បត្តចិស្សដ្ឋដ្ឋាគំ ស្កដ្ឋបិណ្ឌបាតិកោ តំ ឱចសំ ត កិញ្ចិ អាកាយឃយាភោ តិសីឌតិ, តស្មា តំ អត្ថុលិប្បេតិ ពត្តចិបិ កុលេ តិពទ្ធិ ស្កបសក្កយភាភាចតោ បរិចឃាភាចេត កុលស្ស តិច្ចតចកតា សត្តត្វ អលក្កយាគសតាឃ ច សោមុភាចេត ច ចត្តបយតា កុលស្ស បរិក្កហចិត្តាភាចេត តត្វ យេដ្ឋិរប្បហាត សិតេសិតាឃ ចិកាកាភាចតោ សយាត្ថុកយ្យិតា កុលិតំ សក្កហេតំសដ្ឋតាឌេយា កុល្ហបកាឌីតចា អច្ចភាគគិតត្តតាតិ តិយត្តតចេសត អច្ចភស្ស អសម្បដិវត្តតា អកិហារេភាតិ កិញ្ចាកិហារេត សេចិចារត្តិ ឃធាត្ថុចិ ចិទេសា

ឥតិ សបទាតចារិកក្កកចាចណ្ណតា

៥. ឯកាសតិកក្កកចាចណ្ណតា

៦៤. តាតាសតភោជតត្តិ អតេកាសតេ ភោជតំ, ឯកតិសជ្ជាឃ ឯច អក្ខុដ្ឋិត្វា ចិសុំ ចិសុំ តិសជ្ជាសុ អាហារបរិភោគត្តិ អត្ថោ បតិទ្វបត្តិ ឃុត្តទ្វបំ អតុដ្ឋាបតីឃំ ចត្តំ កាតុំ ចដ្ដតីតិ ចត្តំ កាតុំ ឃុជ្ជតិ ចត្តំ តាឃ ករុដ្ឋាតីយេ កត្តព្វយេច តត្ថ បត បដិបជ្ជតចិធិំ ជនេស្សតុំ ឃំ ធេរចាទិំ អាហ "អាសតំ ចា រក្ខេយ្យ ភោជតំ ចា"តិអាទិំ តស្សត្ថោ – ឯកាសតិកំ កិញ្ចិ ក្បុញ្ជត្ត អាសតំ ចា រក្ខេយ្យ, ធុតក្កភេទតោ ឃាច ភោជតបរិយោសាតា ត ចុដ្ឋាតព្វត្តិ ចុត្តំ ហោតិ ៉ ភោជតំ ចា រក្ខេយ្យ ធុតក្កភេទតោ, អក្ខុដ្ឋិឃមាតំ ឃាច ក្បុញ្ជិតុំ តារកតិ, តាច ចុដ្ឋាតព្វត្តិ អត្ថោ ឃស្មា តឃិជំ ទ្វឃំ ឧាគ តត្ថិ, តស្មា ចត្តករណំ ធុតក្កំ ត រក្ខតីតិ អធិប្បាយោ តេតាហ "អឃញ្ញា"តិអាទិំ "ភេសជ្ជត្ថមេច"តិ ព្ទមិតា ភេសជ្ជបរិភោគចសេតច សប្បិអាទីតិបិ ចដ្ដត្តីតិ ចេស្សតិ អប្បាខាឌតាតិ អទោកតា អប្បាតក្កតាតិ អកិច្ឆិឌីចិតា សរីរធុក្ខាភាចោ លហុដ្ឋាគត្តិ កាឃស្ស លហុបរិចត្តិតា ពលត្តិ សរីរពលំ ផាសុចិហារោតិ សុខចិហារោ សត្តមេចតំ ពាហុល្លត្តំ ក្បុញ្ជតបច្ចយា ស្កប្បដ្ឋតចិការបដិក្ខេបតំ ទ្វជាតិ រោកោ ត កប្បមត្តតោតិ អត្តតោ ឃោកកម្មំ ប្បុរេកត្តំ, បច្ឆាកត្តញ្ញ ត បរិហាបេតិ, ពាហុលោ ភោជតេ អត្យាចដ្ឋភាចតោ, អទោកភាចតោ ចាតិ អធិប្បាយោ

ឥតិ ឯកាសតិកក្កកចាចណ្ណតា

៦. បត្តបិណ្ឌិកក្កកចាចណ្ណតា

៦៥. អប្បដិក្ខុលិកត្វា ក្បុញ្ជិតុំ ចដ្ដតិ បដិក្ខុលស្ស ក្កត្តស្ស អកាចតំយ្បិ សំឃាតិ អធិប្បាយោ បយាណឃុត្តមេច កហ្យិតព្វត្តិ "ឯកភាជតមេច កហ្យិឌី"តិ ពាហំ កហេត្វា ត លច្ឆេតព្វំ តាតារសតហ្យចិតោគត្តិ តាតារសភោជតេ តហ្យាឃ ចិតោគតំ អ្វេ អ្វេ តាតាភាជតេ ចិតេត តាតារសេ ព្ទច្ឆា ឯតស្សាតិ អ្វេតិច្ឆា, តស្ស ភាចោ អ្វេតិច្ឆតា, តស្សា អ្វេតិច្ឆតាឃ បហាតំ អាហារេ បមោជតមត្តតស្សិតាតិ អសម្ពុត្តតាតារសេ ភាជំ អកត្វា អាហារេ សត្វារា អត្ថុញ្ញាតបមោជតមត្តតស្សិតា ចិសុំ ចិសុំ ភាជតេសុ ចិតាតិ ព្យញ្ជតាតិ កហ្យតា

តត្ថ តត្ថ សារកោកាយ និយា ចិត្តីកតោកាសិតា, ន តថា ឥមស្ស ឯកបត្តគតសញ្ញតោតិ វុត្តំ "អចិត្តីកតោកាសិតា"តិ។ ចិត្តីកតលេខនាតិ បត្តសញ្ញិតាយ ហេដ្ឋាលិត្តចក្កុំ បរិភុញ្ជេយ្យាតិ បរិភុញ្ជិតុំ សក្កុណេយ្យ។

ឥតិ បត្តបិណ្ឌិកង្គកថាវណ្ណនា។

៦. ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គកថាវណ្ណនា

១០. ភុត្តស្ស យំ ឧបនីតំ, តស្ស បដិក្ខេបេន តំ អតិរិត្តំ ភោជនន្តិ អតិរិត្តភោជនំ។ បុន ភោជនំ កប្បិយំ ការេត្វា ន ភុញ្ជិតព្ពំ, តព្ពិសយត្តា ឥមស្ស ធុតង្គស្ស។ តេនាហ "ឥមស្ស វិធាន"ន្តិ។ យស្មិំ ភោជនេតិ យស្មិំ ភុញ្ជិយមានេ ភោជនេ។ តទេវ ភុញ្ជតិ, ន អញ្ញំ។ អនតិរិត្តភោជនបច្ចយា អាបត្តិ អនតិរិត្តភោជនាបត្តិ, តតោ ឧទ្ទិការវោ អនាបន្នំ។ ខ្លុទិកត្តំ ឈស្មរការវោ ភុដ្ឋិប្បុរកតា, តស្ស អការវោ ឧគ្គបិណ្ឌតាបិ យាបនតោ។ និរាមិសសន្និធិតា និហិតស្ស អភុញ្ជនតោ។ បុន បរិយេសនវសេន បរិយេសនាយ លេសំ ន យាតិ។ អភិសល្លេខកានំ សន្តោសក្យាទីនំ វុទ្ធិយា សញ្ញាតនំ សន្តោសក្យាទិវុទ្ធិសញ្ញាតនំ។ ឥទន្តិ ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គំ។

ឥតិ ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គកថាវណ្ណនា។

៧. អារញ្ញិកង្គកថាវណ្ណនា

១១. គាមន្តសេនាសនំ បហាយ អរញ្ញេ អរុណំ ឧដ្ឋាបេតព្ពន្តិ ឯត្ថ គាមន្តំ, អរញ្ញញ្ច សរូបតោ ទស្សេតុំ "តត្ថ សទ្ធិំ ឧបចារេន"តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ គាមបរិយាបន្នត្តា គាមន្តសេនាសនស្ស "គាមោ យេវ គាមន្តសេនាសន"ន្តិ វុត្តំ។ យោ កោចិ សត្តោបិ គាមោ នាមាតិ សម្ពន្ធោ។ ឥន្ទខីលីតិ ឧម្មារោ។ តស្សាតិ លេឌ្ឌុបាតស្ស។ វិនយបរិយាយេន អរញ្ញលក្ខណំ អទិន្នាទានបារាជិកេ (បារា. ៩២) អាគតំ។ តត្ថ ហិ "គាមា វា អរញ្ញា វា"តិ អនវសេសតោ អវហារដ្ឋានបរិគ្គហេ តទុភយំ អសង្ករតោ ទស្សេតុំ "ឋបេត្វា គាមញ្ច"តិអាទិ វុត្តំ។ គាមូបចារោ ហិ លោកេ គាមសង្ខេយេវ គច្ឆតីតិ។ និប្បរិយាយតោ បន គាមវិនិមុត្តំ ឋានំ អរញ្ញមេវ ហោតីតិ អភិធម្មេ (វិភ. ៥២៩) គាមា "និក្ខមិត្វា ពហិ ឥន្ទខីលា, សព្ពមេតំ អរញ្ញ"ន្តិ វុត្តំ។ សុត្តន្តិកបរិយាយេន អារញ្ញកសិក្ខាបទេ (បារា. ៦៥៤) "បញ្ចធនុសតិកំ បច្ឆិម"ន្តិ អាគតំ អារញ្ញិកំ ភិក្ខុំ សន្ធាយ។ ន ហិ សោ វិនយបរិយាយិកេ "អរញ្ញេ វសនតោ អារញ្ញិកោ បន្តសេនាសនោ"តិ វុត្តោ។ អយញ្ច សុត្តន្តវណ្ណនាតិ ឥធ សព្ពត្ថ សុត្តន្តកថាវ បមាណំ។ តស្មា តត្ថ អាគតមេវ លក្ខណំ គហេតព្ពន្តិ ទស្សេន្តោ "តំ អារោបិតេន អាចរិយធនុនា"តិអាទិនា វិនិច្ឆិនិ អាហ។ តេនេវ ហិ មជ្ឈិមដ្ឋកថានយោវ (ម. និ. អដ្ឋ. ១.២៩៦) ឥទមេវ បមាណន្តិ ច វុត្តំ។

តតោ តតោ មគ្គន្តិ តត្ថ តត្ថ ឧទ្ធមគ្គំ បិទហតិ។ ធុតង្គសុទ្ធិកោ ធុតង្គសោធនបរោតិ។ យថាបរិច្ឆិន្នេ កាលេតិ ឧក្កដ្ឋស្ស តយោបិ

ឋត្វា, យន្តិយស្ស ឆេ, យុគ្គស្ស ឲកោ ឋត្វា៍ តត្ថបិ ឆុតង្គំ ត កិន្ទូតិ ទិសាយ្សាហត្ថា៍ តិបឌ្ខិត្វា កយិស្សាយាតិ ចិត្តស្ស បិចិលការេចត ឆុតង្គំ កិន្ទូតីតិ ចុត្តំ៍ អរេញ្ញាសញ្ញា យតសិ កេរោរេត្តាតិ “អហំ ចិរេចកចារំ ចសិស្សាយិ, ឃឆាលេទ្ធច កាឃចិរេចកោ សាត្ថកោ កាតរេញ្ញា”តិ យតសិការសប្បាចេតោ “ករេញ្ញា...រេប... ទក្លិត្យ”ត្តិ ចុត្តំ៍ អស្ស អារេញ្ញិកស្ស ចិត្តំ ត ចិក្លិបត្តិ អាបបិឆយតុបកយតេតា៍ ចិកពសត្តារេសា រេហាតិ ចិរេចកបរិចយរេតា៍ ឌឹចិតតិកត្តិ ឌហតិ ពាហុបរិស្សរេយ អររេញ្ញា តិចារេសតេច យរលាកឃស្ស ក្ទឹករលារេតា៍ បចិរេចកស្ទុលរសំ អស្សារេឆតិ អតុកចតិ ឌតសំសក្កាកាចេតា៍ អារាឈយរេត្តាតិ អតុតឃរេត្តា៍ ឃឆាតុសិដ្ឋំ បដិបត្តិឃា ចិរេចកស្ស អឆិដ្ឋាតកាចេតា អារេញ្ញិកក្កឃោកិរេតា ចាហតសឌិសត្តិ កត្វា ចុត្តំ “អចរេសសឆុតាឃុរេឆា”តិ, អចសិដ្ឋឆុតឆយ្យាឃុរេឆាតិ អរេត្ថា៍

ឪតិ អារេញ្ញិកក្កកចាចណ្ណតា៍

៩៍ រុក្ខមូលិកក្កកចាចណ្ណតា

១៧៍ លត្ថត្តិ ឪដ្ឋកាលឥតាឌីហិ លាឌិតំ, អាចសចត្តិ អរេត្ថា៍ សឹយត្តទិករុរេក្ខាតិ ឋិត្តំ ទាឆុតំ ទេឌ្ឋសឹយាឃ ជិតរុរេក្ខា៍ តត្ថ ហិ រេតរំ ទាឆុតំ ពាលការេឃា ឋបកត្វា អត្តទត្តរា ឃុទ្ធំ ករេទឃ្យ, រេចារាបិ បរិទិបត្តិកា សរេយាសរេត្តា កិក្លុស្ស ស្មុរេលត តិសឹឌិតំ ត រេឆត្តិ៍ រេចតិឃរុរេក្ខា “រេឆចតាឆិដ្ឋិរេតា”តិ យតុរេស្សហិ សយ្យតរុរេក្ខា ប្ញុរេឌតំ ឋបករេតហិ យតុរេស្សហិ អចិចិរេត្តា រេហាតិ៍ តិឃ្យាសរុរេក្ខា សន្ទូរុក្ខាឌិ៍ ចក្កលិរុរេក្ខា ចក្កលិតិរេសចិរេតា៍ សឹយត្តទិករុក្ខាឥរេឃា សបរិស្សឃា, ក្សុល្លកចិរេចកា ចាតិ អាហ “ឪរេយ រុរេក្ខ ចិចរេឌ្ឋត្វា”តិ៍ បណ្ណសដត្តិ រុក្ខរេតា បតិតបណ្ណំ៍ បដិឆ្ឆរេត្ត ឆារេត តិសឹឌិតត្ថំ រុក្ខមូលិកកាចស្ស បដិឆ្ឆាឥតត្ថ៍ លរេត្ត ចារេសកបត្យតា ឆយ្យស្សចតាឌីតយត្ថាឃបិ រេហាតិ៍ តស្វា “ឌាតិត្វា អរុលំ ឋ្ឌាបិតយរេត្ត”តិ ចុត្តំ៍

អកិល្យាតរុបណ្ណចិការឥស្សរេតតាតិ អកិក្លលំ តរុស្ស, តរុតំ ចា បរេណ្ណស្ស ចិការស្ស ពលាកក្កស្ស ឥស្សរេតត៍ រេសតាសតយរេឆ្ឆទកយ្យារាយតាតត្តិ អាចាសយឆ្ឆទិឃតចកយ្យទតកាចាតំ៍ រេឆចតាហីតិ រុក្ខរេឆចតាហិ៍ តាបិ ហិ រុក្ខដ្ឋចិយាតេស្ស ចសត្តិរេឃា រុរេក្ខស្ស ចសត្តិ៍ អឃយ្យិ រុរេក្ខតិ សហចាសិតា៍ ចណ្ណិរេតាតិ “អប្យាតិ រេចចា”តិអាឌិតា បសំសិរេតា៍ “រុក្ខមូលរេសតាសតំ តិស្សាឃ បព្ពជ្ជា”តិ (យហាច៍ លិ៦, ១៦ប៍) ឲចំ តិស្សរេឃាតិ ច កាសិរេតា៍ អកិទត្តាតិ តរុលការេល, តឹលិតិ យន្តិយការេល, បណ្ឌុតិ ឌិណ្ណការេល៍ បតិតាតិ យិលិឃតចរេសត៍ ឲចំ បស្សរេត្តា តរុបណ្ណាតិ បច្ចក្ខរេតា ឲច តិច្ចសញ្ញា បតុឌតិ បដហតិ, អតិច្ចសញ្ញា ឲចស្ស សណ្ឋាតិ៍ ឃស្វា កកចរេតា ឌាតិរេពាឆិឆយ្យចក្កបចត្តតបរិតិត្តាតាតិ រុក្ខមូរេលរេឃច ឌាតាតិ, តស្វា ចុត្តំ “ពុទ្ធកាឃដ្ឋំ រុក្ខមូល”ត្តិ៍

ឪតិ រុក្ខមូលិកក្កកចាចណ្ណតា៍

១០៍ អព្ភោកាសិកក្កកចាចណ្ណតា

᪑᪓᪨ "ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ "ᨨᨶ᩠ᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨬ᩠ᨧ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩔ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨸᨭᩥᨿᩮᩣᨣᩥᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩴ ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ᪨ "ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿᩣ"ᨲᩥ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᩥᨶᩣᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩩᩃᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᨶ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨶ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣᩅ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩥᨠᩔᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿ᪨ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᩈᩮᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᨴᩮᩈᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᩈᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩈᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩦᩉᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩋᨶᩮᨠᩣᨠᩣᩁᨾᩩᨡᩮᨶᩮᩅ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩈᩣᩃᩴ᪨ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩋᩈᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩣᩅ ᩅᩔᩪᨸᩁᨾᩮᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨲᩣᩅ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᨽᩮᨴᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ᪨ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᨸᨶ ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩈᩦᩈᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨸᩁᩥᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᩔᩣᨶᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨸᩅᩥᩈᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨨᩮᨴᨶᩈᩃ᩠ᩃᩮᨸᨶ ᩏᨸᩁᩥ ᩋᨠᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨶᩮ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩔ ᩅᩔᩣᨶᩮ ᨸᩅᩥᩈᨲᩥ ᨧᩮ, ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨡᩣᨾᨱ᩠ᨯᨸᩮᨸᩦᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩣᨡᩣᩉᩥ ᩅᩥᨴᩮᨻ᩠ᨿᩋᨲ᩠ᨳᨠᨾᨱ᩠ᨯᨸᩮᨸᩥ᪨ ᨸᩦᨮᨸᩮᨭᩮ ᩃᩥᨲ᩠ᨳᨠᩈᩣᨭᨠᩮᩣ᪨

ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩣᩃᩮ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩴ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩣᨴᩥᨠᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ "ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᩁᩩᨱᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᨲᩦ"ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮᨸᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨴᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩅᩣᩈᨾᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩣᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩋᩣᩅᩣᩈᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᩣ, ᨶ ᨸᨶ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩮᨲᩥ ᩍᨴᩮᩅ ᩋᩣᩅᩣᩈᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩩᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨸᩈᩴᩈᩣᨿᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᩈᩴᩈᩣᨿ ᩋᨶᩣᩃᨿᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᨲᩣ᪨ ᨶᩥᩔᨦ᩠ᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩅᩣᩈᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩔᨦ᩠ᨣᨲᩣ᪨ ᩋᩈᩩᨠᨴᩥᩈᩣᨿ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶᩮᩅ ᩃᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᩑᨠᩥᩔᩔ ᨸᩁᩥᨧᩥᨲᨠᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨾᩥᨣᨽᩪᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᨾᩥᨣᩔ ᩅᩥᨿ ᨽᩪᨲᩮᨶ᪨ ᩈᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᩃᨽᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩥᨠᨦ᩠ᨣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

᪑᪐᪨ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᨦ᩠ᨣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪔᪨ ᨶᩈᩩᩈᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩈᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩮ ᨶ-ᨠᩣᩁᩮᩣ, ᩈᩩᩈᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩴ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ "ᩈᩩᩈᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᨶ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨶᩣᨾᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩩᩈᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨶ ᩉᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨫᩣᨸᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ...ᨸᩮ... ᩈᩩᩈᩣᨶᨾᩮᩅ ᨨᩅᩮᨶ ᩈᨾᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩈᩩᩈᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨨᩅᩈᨿᨶᩴ ᩉᩥ "ᩈᩩᩈᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᩣ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨣᩁᩩᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨲᩈ᩠ᨾᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨸᩁᩥᩔᨿᩅᩥᨥᩣᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ "ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᨶᩩᩔᩣᩁᩣᩉᩔ ᨥᩁᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᩋᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᩒᩈᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩮᩣᩁᩮᩈᩩ ᨽᨱ᩠ᨯᩈᩣᨾᩥᨠᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾᩦᨸᩮ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨲᩮᩈᩩ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ "ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ"ᨲᩥ

កហេត្វា បេរិចេឃ្យុំ, តម្ហា ចិហារេ បេឈ្ឈន្តេរ ចា ពោចរកាយេ រញ្ញោ តិឃុត្តិ រាជឃុត្តកំ ចា អត្តនោ សោរសាតិកកាច់ ជាតាបេត្វា ឃចា តាជិនោ, អញ្ញោ ចា បរិឃ្សេឃោ ត ហោតិ, តចា អប្បយេត្តេត ចរិតន្តាំ ចក្កយត្តុស្ស ឃចា អាឡុអហត់ អកិឃុល់ ត ហោតិ, តជាបិ រំចេចកាជតតត្តំ តត្ត ជិដ្ឋិ ចិឃ្សេឌ្ឍតន្តោតិ ជឃ្សុតំ "អដ្ឋក្ខិពោត អាឡុអហត់ ឌ្ឋលើពោតេត្តុតា"តិ ទុត្តំ៉

ក្កប្បចេយកេត កត្តន្តាំ អត្តនោ សោរសាតិកកាចស្ស អបិពោជកាចត្តំ អារេឃ្យុលត្តិ តម្ហិ ឃុសាតេ "អឃំ ចមុឹពោ, អឃំ ទុពោ្ល, អឃំ លាល្យុពោ"តិអាជិតា ជិចាឃេច អារេឃ្យុលំ ចចត្តុបេតន្តាំ កឃាតតត្តិ កឃជតក់ ចមុឹពាជិ៍ ពោតចិ លេដ្ឋុបិរោលាជិតា អាឃេត្ត ចិចទត្តិតិ ត បហេទិតន្តោ៉ តិលបិដ្ឋិ ទុក្ខតិ បលល់ ឃារបមិឃ្សិ កត្តិ ឃារកត្តិ៉ ក្បួអាឌីតិ អាជិ-ឃេដ្ឋេត តិលរំក្បួត្តពាជិឈតប្តុចត្ថា ឃក្កល្យាតិ៍ ក្បុលពោឃំ ត បចិរិតន្តត្តិ បេតឆ្វេយេត ចារិតត្វា, បិរោចាត្វាគ្គត្វា ច ក្បុលពោហស្ស អគ្គន្តរ ត បចិរិតន្តាំ ជេចរិកំ លចជាហោ ឆុចជាហោ៉ យតញាតកាត់ តត្ត កត្តា ជេចរិកំ ទោជត់ ឆុចទោជត់ ទុត្តតឃេតាតិ "ឍាបិតកាលតោ បត បដ្ឋោឃា"តិ ទុត្តតឃេត៉ "បន្ថិឃឃាយេ បជិក្កបិតុំ ចដ្ឋតិ"តិ ឌ្ឋន្ថិតត្តា "ឃុសាត់ អកាតជិចរេ"តិ អក្កុត្តទកាលកា៉

ឃុសាតេ តិក្ខកាល់ រិចទិពជស្សេតត យេលាឃ្សុតិបជិលិកេ៉ តតោ ឲច អប្បយាជចិហារិតា៉ តត្ត លដ្ឋិតស្ស យតពាឃ្សុឲចរស្ស ជស្សេតត អឃុកតិមិត្តាឌិពេយា៉ តតោ ឲច កាយរាពចិតោតជត់ ជាហុល់ ឃរិស្ស អឃុចិត្បក្គុឌេក្ទុរដ្ឋកាចឃលួក្កលេតា អកិលាំកាឃឃកាចជស្សុត់ តតោ យេលាឃ្សុតិបជិលិកតោ ច រំចេចកាជាហុលតា៉ ឲ្យាឌិកាត់, ជរាជិល្ហាតក្ខា យតាត់ តត្ត ជស្សេតត អារោក្យុឃោគ្គតឌីចិតយជប្បហាត់ ល្អក្កាឃ្ស, យហេតា ច កឃស្ស អកិកចតតោ កឃតេកេរចឃហតតា៉ រំចិក្កស្ស ឃោតិនោ បជហត់ ឃប្តូចតីតិ អយត្សុក្សាត់ កទុកាចតិឃតា៉ តិដ្ឋកាតឃុីតិ ឃុត្តឃុី, ឃុបិតេត្តបីតិ អធិប្បាឃោ៉

ឌ្ឋតិ សោរសាតិកក្កកចាចណ្ណតា៉

១៧៉ ឃចាឃត្តតិកក្កកចាចណ្ណតា

១៧៉ សេតាឃតកាហេលោ បេរេ ក្កដ្ឋោបេត្វា កហល់, "ឌ្ឋក់ ឃុត្តុរ, ឌ្ឋក់ ត ឃុត្តុរ"ត្តិ បរិត្បលឃិត្វា បុដ្ឋតា, ឌ្ឋលើពតា ច សេតាឃតលើលុប្បំ តដ្ឋត្តិ តាឃ្សិតន្តាំ ចិហារស្ស បរិឃត្តកាចេត ត្វេតិ ចា ជាហុត់ ឃត្តិបិតដ្ឋោតាជិត់ អក្ខាឃត្តេតិ ចា បុន្ថិតុំ ត លកតិ, បុដ្ឋតេតបិឃ្ស ឆុតក្កស្ស រំកិលិឃ្សុតតោ៉ ឌ្ឋលើពតុត្តិ លើលុប្បចយេត បឃ្សិតុំ៉ ឃចស្ស តំ ត ទុក្ខតីតិ អឃ្ស ឃចាឃត្តតិកស្ស តំ ឃចាកាហិតំ សេតាឃត់ អចាឃុកកាចេត ឃចេ ត ទុក្ខតិ, ឃុត្តកាស្ស អឃតិ ទោរេក ឃចាកាហិតំ បហាឃ អញ្ញស្ស សេតាឃតស្ស កហល់ លើលុប្បំ, យន្ថិឃស្ស កត្តា ឌ្ឋលើពតា, ក្កល្អស្ស បុដ្ឋតា៉ ឃន្តោឃបិ ក្កដ្ឋោបេត្វា កហលោ ចត្តន្តោយេច តត្តិ៉

ក្កបដ្ឋោបតិឃាតឃបិ អគ្គដ្ឋោបេតត ឃព្រាហ្មចារិត់ ហិតេតឃិតា៉ តាឃ កទុលាចិហារាត្ក្បុលតា៉ ឃុត្តុរាឃុត្តុរចិកាពោកេលេតា ហីតបលីតចិកប្បបរិច្ឆេកោ៉ តេត តាជិលក្កលាត្ក្បុលតា៉ តតោ ឲច អត្តុទោឈចិទោឈប្បហាត់ ក្ខុរបិជហត់ ឌ្ឋកាឃរាជាតេតា៉

យថាសន្ថតរាយតត្តិ យថាលាភេន យថាភិរុចិតេ សេនាសនេ អភិរតភាវោ។

ឥតិ យថាសន្ថតិកង្គកថាវណ្ណនា។

១៣. នេសជ្ជិកង្គកថាវណ្ណនា

៣៤. សេយ្យន្តិ ឥរិយាបថលក្ខណំ សេយ្យំ។ តប្បដិក្ខេបនេន ហិ វត្វា “យន្តោ កិំសី”តិ វុត្តយាទិកា (មហាវ. ១១៤, ១១១) សេយ្យា បដិក្ខិត្តា វុត្ត ហោន្តិ។ “នេសជ្ជិកោ”តិ ច សយនំ បដិក្ខិបិត្វា និសជ្ជាយ វុត្ត វិហរិតុំ សីលមស្សាតិ ឥមស្ស អត្ថស្ស ឥមេ អធិប្បេតត្តា សេយ្យា វុត្តេន បដិយោគិនី, ន ឥតរេ តយោ អរិដ្ឋត្តា, អសមត្ថតោ ច។ កោសជ្ជបក្ខិយោ ហិ ឥរិយាបថោ ឥមេ បដិយោគិការេន ឥដ្ឋិតោ, ន ឥតរេ។ ន ច សព្ពា ធាតុកាយនេហិ វិនា និសជ្ជាយ វុត្ត យាវេបតំ តថា បវត្តេតុន្តិ សេយ្យាវេត្ត បដិយោគិនី។ តេនាហ “តេន បនា”តិអាទិ។ វង្កមិតព្ពំ ន “នេសជ្ជិកោ អហ”ន្តិ សព្ពត្ថិ និសីទិតព្ពំ។ ឥរិយាបថន្តរាន្តរហិតោ ហិ កាយោ យតសិការក្ខមោ ហោតិ។

វត្តារោ បនា, បិដ្ឋិអបស្សយោ ធាតិ ឥមេហិ បច្ចាហិ អន្តេហិ បច្ចន្តោ។ វត្ថុហិ អដ្ឋីហិ, បិដ្ឋិអបស្សយេន ច បច្ចន្តោតិ អបរេ។ ឧនេកាសុ បស្សេសុ បិដ្ឋិបស្សេ ច យថាសុខំ អបស្សាយ វិហរតោ នេសជ្ជិកស្ស “អនេសជ្ជិកតោ កោ វិសេសោ”តិ ការណំ និធានេត្វា អកមេត្វេនា និដស្សិតោ “ខេនោ អភាកាមី ហុត្វា បរិនិព្ពាយី”តិ។

ឧបនេន្ធនីយតិ វុត្តនាតិ ឧបនេន្ធនន្តិ វិនិពន្ធបនេន្ធនស្ស សោធកពយការណោ នដ្ឋនេន្តា។ សព្ពកម្មដ្ឋានានុយោគាសប្បាយតា អសីតានុទ្ធបក្ខិកត្តា និសជ្ជាយ។ តនោ វុត្ត បរិសាទិទិរិយាបថតា។ ឧឌ្ឋិរិយានុស្សាណុក្ខូលតា ឧឌ្ឋិរិយសមតាលោនតស្ស អនុដ្ឋិកតា។ តនោ វុត្ត សម្មាបដិបត្តិយា អនុព្រូហនតា។ បហិតានាតិ ឥបេវត្វា។ តត្ថិ ឧបទិយកាយំ វិកនេយ្យោតិ ធារេតិ, ឥន្ធាវិធិនំ កនោតីតិ អធិប្បាយោ។ វតត្តិ សុតង្គំ។

ឥតិ នេសជ្ជិកង្គកថាវណ្ណនា។

សុតង្គបកិណ្ណកកថាវណ្ណនា

៣៥. សេក្ខបុថុជ្ជនានំ វសេន និយា កុសលានិ, លីណាសវានំ វសេន និយា អព្យាកតានី។ តត្ថ សេក្ខបុថុជ្ជនា បដិបត្តិបុរេណត្វំ, សីណាសវា ឥមាសុវិហារត្វំ សុតង្គានិ បរិហរន្តិ។ អកុសលម្បិ សុតង្គន្តិ អកុសលចិត្តេនាបិ សុតង្គសេវនា អត្ថីតិ អធិប្បាយោ។ តំ ន យុត្តំ, យេន អកុសលចិត្តេន បដ្ឋានិតស្ស អារញ្ញកត្តំ, តំ សុតង្គំ នាម ន ហោតិ។ កស្មា? លក្ខណាភាវតោ។ យំ ហិនំ កិលេសានំ សុននតោ សុតស្ស

បុក្កលស្ស, ឝាលាស្ស, ចេតនាយ ចា អញ្ញត្តំ, ត តំ អកុសលធម្មស្ស សមុ្កចតិ៑ តស្មា អទេព្ពាចាយាឌិយេត្តត អាទេញ្ញិកាឌយោ តាច ហោន្តុ, អាទេញ្ញិកញ្ញាឌីតិ បត ត ហោន្តីតិ ញ្ចយបត្តំ ឌស្សេតុំ "ត បយ"ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ញ្ចយាតីតិ ស្តញ្ញាតិ៑ ចុត្តំ ហេដ្ឋា ចឆតត្ថតិឆ្ឋេយ៑ ត ច អកុសលេត ពោចិ ស្តេតា តាយ ហោតិ, កិលេសាតំ ស្តតតឆ្ឋេតាតិ អធិប្បាយោ៑ យស្ស កិល្លេតា ឲតាតិ សយាឌាតាតិ អញ្ញាតិ, ឲតេត បឆេយតាបិ អត្ថចិកប្បេត "តត្ថិ អកុសលំ ស្តញ្ញ"ត្តិ ឌស្សេតិ៑ ត ច អកុសលំ កិត្តិ ស្តាតីតិ អកុសលំ កិត្តិ បិបំ ត ច ស្តាតិ ឲច អប្បេដិបញ្ញតោ៑ យេសំ សយាឌាតាតំ តំ អកុសលំ ឝាលំ ចិយ អញ្ញត្តិ កត្វា តាតិ ស្តញ្ញាតីតិ ចុត្តេយ្យ៑ ញ្ចយិតា ស្តិយេតាបិ អត្ថចិកប្បេត "តត្ថិ អកុសលំ ស្តញ្ញ"ត្តិ ឌស្សេតិ៑ តាបិ អកុសលត្តិអាឌិ តតិយអត្ថចិកប្បចេសត យោឌតា៑ តស្មាតិអាឌិ ចុត្តស្សេចត្ថស្ស តិកមតំ៑

យេសត្តិ អកយកិរិចាសិកេ សត្ថាយាហ៑ តេ ហិ ស្តញ្ញំ តាយ បញ្ញាត្តីតិ ចឆត្តិ៑ តធា សតិ តស្ស បេយត្តតោ អចិឌ្ឋយាតត្តា កិលេសាតំ ស្តតតឆ្ឋាបិ ត សិយា, សយាឌាតញ្ញតា ធាតិ តេសំ ចចតំ បិញ្ញញ្ចយា ចិន្ទញ្ញាតីតិ ឌស្សេតុំ "កុសលត្តិកចិតិយុត្ត"ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តស្មាតិ យស្មា បញ្ញាត្តិបញ្ញ ឲតេ ឆោសា ស្តន្តិចាទេ, តស្មា តំ តេសំ ចចតំ ត កហេតព្វំ, ចុត្តតយោ ចេតតាបញ្ញោយេច កហេតព្វាតិ អត្ថោ៑ យស្មា ឲតេ ស្តកុលា កុសលត្តិកេ បឆេយតតិយបឌសញ្ញហិតា, តស្មា សិយា សុខាយ ចេឌតាយ សម្បយុត្តា, សិយា អឌុក្ខមសុខាយ ចេឌតាយ សម្បយុត្តា, សិយា ចិបាកធម្មធម្មា, សិយា តេចចិបាកតចិបាកធម្មធម្មា, សិយា អនុបាឌិន្នុបាឌាតិយា, សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកាតិ ឲចំ សេសតិកទុកបឌេហិបិ តេសំ យធារហំ សញ្ញហោ ចិភាវេតព្វោ៑

កាមំ សព្វោបិ អទេហា ស្តកិលេសោ, ញ្ចឆ បត ស្តញ្ញសេចតាយុទេត កិលេសេ ចិស្តិត្វា ឋិតោ ចិលាសេចា "ស្តកិលេសោ បុក្កលោ"តិ អធិប្បេតោ៑ តធា សព្វោបិ អរិយបុក្កា តិប្បរិយាយេត កិលេសស្តតតោ ធម្មោ, ចិសេសតោ អក្កបុក្កា៑ បរិយាយេត បត ចិបស្សតាឝាលាឌិ៑ ហេដ្ឋិមបរិច្ឆេឌេត ស្តញ្ញចេតតាសម្បយុត្តឝាលំ ឌដ្ឋព្វំ៑ ឲចំ ស្តតំ ឌស្សេត្វា ស្តចាទេ ឌស្សេតព្វោ យស្មា ស្តចាឌេកេឌេត ស្តេតា ចិយ ស្តតេកេឌេត ស្តចាទេតាបិ ស្តចិទ្ធា, តស្មា តេសំ, តស្មាយបដិបញ្ញបស្ស ច ចេសត ចត្តកុលេយត្ត សមុ្កចតីតិ តំ ឌស្សេតុំ "អត្ថិ ស្តេតា"តិអាឌិ ចុត្តំ៑

តយិឆត្តិ តិបិតោ, តស្ស "សោ អយ"ត្តិ អត្ថោ៑ ស្តតធម្មា តាយាតិ ស្តញ្ញសេចតាយ បដិបញ្ញក្ខតាតំ បិបធម្មាតំ ស្តតតចេសត បចត្តិយា "ស្តេតា"តិ លទ្ធតាយាយ ស្តញ្ញចេតតាយ ចូបការកា ធម្មាតិ កត្វា ស្តតធម្មា តាយ៑ អសម្បត្តសម្បត្តេស្ស បច្ចយេស្ស អលុទ្ធតាការេត បចត្តតោ អប្បិច្ឆតា សន្តុដ្ឋិតា ច អត្ថតោ អលោភោ៑ បច្ចយគេធាឌិហេតុកាតំ លោលតាឌីតំ សំកិលេសាតំ សមុច្ឆេឌ លិខតតោ លេឆតតោ កណសក្កលិកាឌិភេឌតោ សំសក្កតោ ចិត្តស្ស ចិចេចតតោ សល្លេខតា បចិចេកតា ច អលោភោ អទោសោ ហោតិ ញ្ចយេស្ស ធ្វីស្ស ធម្មេស្ស អនុបតត្តិ តឆេត្តាកធា តប្បរិយាបន្នា ហោន្តិ, តន្តយស្សេច បចត្តិចិសេសកាចតោ៑ ញ្ចយេហិ កុសលធម្មេហិ អត្ថិ ញ្ចឆយត្ថិ, យេត ឝាលេត បត្តាឌិតេត តាយ បំស្តុកូលិកញ្ញាឌីស្ស បតិដ្ឋិតេត កចិតព្វត្តិ យធានុសិដ្ឋំ ស្តកុលេ សយាឌិយតិ ចេច បរិហរតិ ច, តំ ឝាលំ ញ្ចឆយត្ថិតា៑ តេតាហ "ញ្ចឆយត្ថិតា ឝាលេចា"តិ៑ បដិបត្តិបចត្ថុតិ កហបតិចីចរាឌីស្ស តេហិ តេហិ ស្តតញ្ញហិ បដិក្កិបិតព្វចត្ថុ៑ លោកត្តិ តណ្ហា តេស្វេច ធាតិ បដិបត្តិបចត្ថុ ឲច៑ អាឌីតចបដិច្ឆាឌកត្តិ អាទេក្ខុក្ខបទាឌីតចុត្តិចោទកយាឌិអាឌីតចបដិច្ឆាឌកតំ៑ អនុញ្ញាតាតត្តិ សត្ថារា តិច្ឆត្ថារាកបរិភោកចេសត អនុញ្ញាតាតំ សុខសម្បស្សអត្ថលាបិចុលាឌីតំ៑ បដិសេចតយុទេតាតិ

ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᨠ᩠ᨡᨱᩮ, ᨲᩴ ᩅᩮᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨽᩥᩈᨾᩮᨧ᩠ᨧᨸᨭᩥᨿᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨽᩥᩈᨾᩥᨿ ᩈᨾᩮᨧ᩠ᨧᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᨶ, ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨠᩣᩁᩮᨶᨸᩥ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᨠᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨬᩣᨱᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩌᩉ "ᨬᩣᨱᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩮ ᩈᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩉᩦᨶᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨬᩣᨱᩮᩈᩩ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ᪨

ᩅᩥᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᩥᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨶᩥ, ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨸᩩᨶᨷ᩠ᨷᩣᨿ ᨧ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨸᩉᩦᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᨬᩣᨱᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨿᨴᩣᨶᩴ ᨧᩮᨲᩴ ᩁᩣᨣᨧᩁᩥᨲᩔ ᨴᩮᩣᩈᨧᩁᩥᨲᩔ ᨾᩮᩣᩉᨧᩁᩥᨲᩔᩣᨸᩥ, ᨲᩴ ᩑᨠᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᩈᩮᩅᨶᩦᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩤ᪨ ᩉᩣᨿᨲᩥ ᨶᨿᨴᩣᨶᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᩉᨲ᩠ᨲᩔ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᩔᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩤ᪨ ᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨲᩥ ᨶᨿᨴᩣᨶᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᩅᩥᩉᩥᨲᩔ᪨ ᩑᨠᩮᨶ ᩉᩥ ᨬᩣᨱᩴ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨬᩣᨱᩮᨶ, ᩑᨲᩴ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨶᨿᨴᩣᨶᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩮᩈᩴᨸᩥ ᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨶᨿᨴᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᨧᩮᨲᩮᩈᩴ "ᨴ᩠ᩅᩣᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩔ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩔ "ᩈᨧᩮ ᩉᩦ"ᨲᩥᩌᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ "ᩑᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᨳᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔ ᩁᩪᨸᩣᩁᩪᨸᨠᩴ? "ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨸᩥ, ᩁᩪᨸᩣᩁᩪᨸᨠᩴ ᨶᨿᨴᩣᨶᩦ"ᨲᩥ (ᨧᩥ᪨ᨸᨭᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪑) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨠᩣᩁᩮᨶ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨠᩃᨾᩮᩅᩮᨲᩴ ᩋᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᨸ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩮᨶ᪨ ᨲᨳᩣ ᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩈᩦᩃᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩔ ᩋᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᨳᩣᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩌᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨷᩩᨭ᩠ᨮᩦᨿᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪙᪘᪑-᪙᪘᪑) ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᩃᩮᩣᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨲᩦᨲᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪑᪘-᪑᪓᪐)᪨ ᨷᨧᩣᩁᩥᨲᩣᨿ ᩉᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨿ ᩋᨲᩦᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮ ᨧ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᩦᩃᨲᩣᨸᩉᩣᨲᩣᨿ ᨬᩣᨱᨶᨿᨴᩣᨶᩴ, ᨶ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮ, ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶᩮᩅ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨿ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᩈᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨠᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩉᩥ᪨ "ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨧᨲ᩠ᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨲ᩠ᨲ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶᩣᨿᨾᩮᩣᨧᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

ᨬᩣᨱᨠᨳᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨬᩣᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣· កប្ឋ្ឋាតក្កហលតិន្ទ្ឋយចណ្ណតា

១ប័·អប្បិដ្ឋតាឝិហិតិ អប្បិដ្ឋតានត្ថុ្ឋិ នលេ្លលបចិចេកាបចយចិរិយារេប្កាឝិហិ· បរិយោឝារេតតិ ស្ចិស្ចេ្ឋ តិរ្បក្ក្កិលេនេ· ពាូយស្វិ ឝិលេតិ យឆាចុតេ្ត ចត្យបិរិស្វិ្ឋឝិលេ· “ចិត្តំ កាចយ”ន្តិ ពាូយេយច េឝនត់ នត្ថាយាហ “អតិនេល្លបេឝឝិតត្តា”តិ· េកា នយាឝិតិ នទ្វបប្ឋ្ឋា· េកាតេ្ឋត នយាឝិតិ េកាត អេត្វត នយាឝិតិ ចុដ្ឋតិ, “នយាឝិ”តិ បឝ់ កំ អកិេឆយ្យត្វំ តិស្យាយ បចត្តត្តិ អេត្វា· កតិចិេឆាតិ បេកឝប្ឋ្ឋា·

“េកា នយាឝិ”តិ កាយញ្ញាយំ នទ្វបប្ឋ្ឋា, ចិកាកចត្តាត់ បត នទ្វបចិកាចត់ ចិកាកឝស្សតយុេលេតច េហាតីតិ ចិកាេកា តាច អតចេនេនេតា ឝេស្សតេទ្ឋា· តំឝស្សេត ច អយយាឝិតេចាតិ ឝេស្សតំ “នយាឝិ ពាហុចិេឆា”តិអាឝិ ចុត្តំ· តត្វ ពាហុចិេឆាតិ ក្សលិឝិចេនេត អេតកចិេឆា· តាតប្យការេកាតិ អាលប្ឋតយតនិការលត្ថបលិឆិអឆិេយាក្លូអកិតីហារនប្ឋាតាតត្តាឝិតាតប្យការេទា· ត នាេឆយ្យាតិ េលិកិយនយាឆិស្ស កាចតា ពាូឆ អឆិេប្យតេត្វា, តញ្ញា ត នាេឆយ្យ· ឈាតចិេយាក្លាឝិស្ ហិ នយាឆិ ស្ថ្ឋរិត្វា តស្ស លត្ថ្កយាេតហិ ចិកាេកហិ ចិស្សេត្ថត ករិយយាេត ឈាតចិកក្កាឝិស្ (ចិក· ៖០ប័ អាឝេយា) អាកេតា នេទ្ឋា នយាឆិបេកេឆា ចិស្សេត្ថតេទ្ឋា និយា· តឆា ច នតិ ស្វាយំ េលិកិយនយាឆិស្ស កាចតាចិឆិ អឆិេប្យេតា, តស្ស ចិស្សេត្ថតាយ ខ្លកាេនាច ត កេចយ្យ· កិញ្ញា េយតស្ស តិកចត្យក្កឈាតិេកាត ហឹតាឝិេកឝកិេត្ថត បចត្តិចិកាេកត (ពាហូបិរិនេត្ថាឝិចេនេត តចចិេឆា, បញ្ញាយញ្ញាតិេកាត េចហប្យលិឝិចេនេត ឝនចិេឆា ចា ឧកាឝនចិេឆា ចា កចប្យេកេឆា តិប្យេត្ថតិ· ស្វាស្ស បចត្តិចិកាេកា អយំ េនាតិ តិទ្ធាេរត្វា ចុដ្ឋយាេតា ចិេក្លបិយ និយា, យឆា តំ អចិនេយ· េតតាហ “ស្តោទិ ច ចិេក្លបិយ នំចេត្តយ្យា”តិ· ក្សលចិេត្តកក្កតាតិ ក្សលិ អតចេត្ថស្លចិបិកលក្លូណា ចិេត្តកក្កតា·

ចិត្តេចតនិកាត់ នយំ អចិនាេចនេត នប្បិេល្ឋត្តស្ស ចិយ អាឆាត់ នយាឆាត់· អចិនារលក្ខេណា ហិ នយាឆិ, នប្បិេល្ឋតេទនា ច· នយ្ធ អចិក្លិបតចេនេត អាឆាត់ នយាឆាត់· អចិេក្លបលក្ខេណា ចា ហិ នយាឆិ, ចិេក្លបចិទ្ធនតេទនា ចាតិ· ស្វាយំ យស្វា ឧការេយ្ធេណ ចិត្តស្ស ឋិតិេហតុ, តស្វា “ឋបតត្តិ ចុត្តំ េហាតី”តិ អាហ· តឆា េហន “ចិត្តស្ស ឋិតិ នណ្ឋិតិ អចដ្ឋិតី”តិ (ឆ· ន· ១៣) តិទ្ធិេដ្ឋា· ឧការេយ្ធណក្កហណេញ្ញាត្វ នយាឆិស្ស នត្តាតដ្ឋិតិកាចឝស្សតត្វំ· តឆា ហិស្ស អដ្ឋកឆាយំ ឝឹបដ្ឋិដ្ឋិតិ តិឝស្សិតា· អាត្វការេចតាតិ ពាេលត, បញ្ញយការេចតាតិ អេត្វា· អចិក្លិបយាតាតិ ត ចិក្លិបយាតា ច្វបនយយាតា· ស្ថបនយបញ្ញបដ្ឋារេតា ហិ នយាឆិ· ឧេតតស្ស ចិេក្លបបឝិបក្ខត់ ឝេស្សតិ· អចិប្យកិណ្ណាតិ អចិនឝិ· ឧេតត អចិនារលក្ខណត់·

នយំ ត ចិក្លិបតិ, នប្យយុត្តា ចា ត ចិក្លិបត្តិ ឧេតតាតិ អចិេក្លបិ, េនា លក្ខណំ ឧតស្សាតិ អចិេក្លបលក្ខេណា· ចិេក្លបំ ចិទ្ធេនតិ, តឆា ចា នប្យេត្ថតីតិ ចិេក្លបចិទ្ធនតេទនា· ស្ថ្ឋេទ្ធ អចិកប្យតចេនេត បញ្ញបតិដ្ឋតិ, នប្យយុត្តាត់ ចា តំ បញ្ញបដ្ឋេបតីតិ អចិកប្យតបញ្ញបដ្ឋារេតា· ស្វត្តិ តិទាយិនំ ស្វាំ ឝដ្ឋ្ឋា·

๑๒๕. อวิกฺเขปลกฺขณํ ตาย สมาธิสฺส อาเวณิโก สภาโว, น เหตสฺส โกจิ วิภาโค ลพฺภตีติ อาห "อวิกฺเขปลกฺขเณน ตาว เอกวิโธ"ติ. สมฺปยุตฺตธมฺเม อารมฺมเณ อปฺเปนฺโต วิย ปวตฺตตีติ วิตกฺโก อปฺปนา. ตถา หิ โส "อปฺปนา พฺยปฺปนา"ติ (ธ. ส. ๗) นิทฺทิฏฺโฐ. ตปฺปมุขตาวเสน ปน สพฺเพปิ มหคฺคตานุตฺตเร ฌานธมฺเม "อปฺปนา"ติ อฏฺฐกถาโวหาโร. ตถา ตสฺส อนุปฺปตฺติฏฺฐานภูเต ปริตฺตชวเน อุปจารโวหาโร. คามาทีนํ สมีปฏฺฐาเน คามูปจาราทิสมญฺญา วิยาติ อาห "อุปจารปฺปนาวเสน ทุวิโธ"ติ. อิธ ปน สมาธิวเสน เวทิตพฺพํ. ลุชฺชนปลุชฺชนฏฺเฐน โลโกติ วุจฺจติ วฏฺฏํ, ตปฺปริยาปนฺนตาย โลเก นิยุตฺตา, ตตฺถ วา วิทิตาติ โลกิยา. ตตฺถ อปริยาปนฺนตาย โลกโต อุตฺตรา, อุตฺติณฺณาติ โลกุตฺตรา. กามญฺเจตฺถ โลกิยสมาธิ ภาเวตพฺพากาเรน คยฺหติ, อุภยํ ปน เอกชฺฌํ คเหตฺวา ตโต ทุกํ นิทฺธาเรตฺวา "โลกิยโลกุตฺตรวเสน ทุวิโธ"ติ วุตฺตํ. สปฺปีติกนิปฺปีติกวเสนาติ สห ปีติยา วตฺตตีติ สปฺปีติโก, ปีติสมฺปยุตฺโต. นตฺถิ เอตสฺส ปีตีติ นิปฺปีติโก, ปีติวิปฺปยุตฺโต. เตสํ วเสน. สุเขน สห เอกุปฺปาทาทิภาวํ คตาติ สุขสหคตา, สุขสมฺปยุตฺตาติ อตฺโถ. อุเปกฺขาสหคเตปิ เอเสว นโย. อุเปกฺขาติ เจตฺถ อทุกฺขมสุขเวทนา อธิปฺเปตา. สา หิ สุขทุกฺขาการปฺปวตฺตึ อุเปกฺขติ มชฺฌตฺตาการสณฺฐิตตฺตา. สุขสหคต-ปเทน เจตฺถ สปฺปีติโก, นิปฺปีติเกกเทโส จ สงฺคหิโต, อุเปกฺขาสหคต-ปเทน ปน นิปฺปีติเกกเทโสวาติ อยเมเตสํ ปทานํ วิเสโส.

สภาวโต, ปจฺจยโต, ผลโต จ มชฺฌิมปณีเตหิ นิหีโน, เตหิ วา คุเณหิ ปริหีโนติ หีโน, อตฺตโน ปจฺจเยหิ ปธานภาวํ นีโต ปณีโต, อุภินฺนํ มชฺเฌ ภโว มชฺฌิโม. สมฺปโยควเสน ปวตฺตมาเนน สห วิตกฺเกน สวิตกฺโก, สห วิจาเรน สวิจาโร, สวิตกฺโก จ โส สวิจาโร จาติ สวิตกฺกสวิจาโร. อาทิ-สทฺเทน อวิตกฺกวิจารมตฺโต, อวิตกฺกาวิจาโร จ คหิโต. ตตฺถ วิจารโต อุตฺตริ วิตกฺเกน สมฺปโยคาภาวโต อวิตกฺโก จ โส วิจารมตฺโต จาติ อวิตกฺกวิจารมตฺโต. วิเสสนิวตฺติอตฺโถ วา มตฺต-สทฺโท. สวิตกฺกสวิจาโร หิ สมาธิ วิตกฺกวิสิฏฺเฐน วิจาเรน สวิจาโร, อยํ ปน วิจารมตฺเตน วิตกฺกสงฺขาตวิเสสรหิเตน, ตสฺมา อวิตกฺกวิจารมตฺโต. อถ วา ภาวนาย ปหีนตฺตา วิตกฺกาภาวโตยํ วิจารมตฺโต, น วิจารโต อญฺญสฺส อตฺตโน สมฺปยุตฺตธมฺมสฺส กสฺสจิ อภาวาติ ทฏฺฐพฺพํ. อวิตกฺก-วจเนน วิจารมตฺต-ปทํ วิเสเสตฺวา วุตฺตํ. อุภยรหิโต อวิตกฺกาวิจาโร. ปีติสหคตาทิวเสนาติ ปีติสหคตสุขสหคตุเปกฺขาสหคตวเสน. ยเทตฺถ วตฺตพฺพํ, ตํ สุขสหคตทุเก วุตฺตนยเมว. ปฏิปกฺเขหิ สมนฺตโต ขณฺฑิตตฺตา ปริตฺโต. ปริตฺตํ วา อปฺปมตฺตกํ วุจฺจติ, อยมฺปิ อปฺปานุภาวตาย ปริตฺโต วิยาติ ปริตฺโต. กิเลสวิกฺขมฺภนโต, วิปุลผลโต, ทีฆสนฺตานโต จ มหตฺตภาวํ คโต, มหนฺเตหิ วา อุฬารจฺฉนฺทาทีหิ คโต ปฏิปนฺโนติ มหคฺคโต. อารมฺมณกรณวเสนาปิ นตฺถิ เอตสฺส ปมาณกรธมฺมา, เตน วา ปฏิปกฺโขติ อปฺปมาโณ.

ปฏิปชฺชติ ฌานํ เอตายาติ ปฏิปทา, ปุพฺพภาคภาวนา. ทุกฺขา กิจฺฉา ปฏิปทา เอตสฺสาติ ทุกฺขาปฏิปโท. ปกติปญฺญาย อภิวิสิฏฺฐตฺตา อภิญฺญา ตาย อปฺปนาวหา ภาวนาปญฺญา, ทนฺธา มนฺทา อภิญฺญา เอตสฺสาติ ทนฺธาภิญฺโญ. ทุกฺขาปฏิปโท จ โส ทนฺธาภิญฺโญ จาติ ทุกฺขาปฏิปทาทนฺธาภิญฺโญ, สมาธิ. ตถาทิวเสน. จตุฌานงฺควเสนาติ จตุนฺนํ ฌานานํ องฺควเสน, จตุกฺกนยวเสน เจตํ วุตฺตํ. หานภาคิยาทิวเสนาติ หานโกฏฺฐาสิกาทิวเสน.

សមាធិឯកកទុកវណ្ណនា

ឆអនុស្សតិដ្ឋានានន្តិ ពុទ្ធានុស្សតិអាទីនំ ឆន្នំ អនុស្សតិកម្មដ្ឋានានំ។ ឯតេសំ វសេនាតិ ឯតេសំ ទសន្នំ កម្មដ្ឋានានំ វសេន។ “បុព្វភាគេ ឯកគ្គតា”តិ ឥមិនា អប្បនាយ ឧបចារភាវនាវជ្ជនុប្បាទស្សាបិ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ, ន ឯកាវជ្ជនស្សេវ។ អប្បនាសមាធីនន្តិ ឧបកត្តព្វូបការកសម្ពន្ធេ សាមិវចនំ “បុរិសស្ស អត្ថោ”តិអាទីសុ វិយ។ បរិកប្បេន្តោ ចោទកោ។ អបទិសិត្វា សមាធីតិ ឯតស្សត្ថំ “បឋមស្ស ឈានស្ស”តិអាទិ វុត្តំ។

តីសុ ភូមីសូតិ កាមរូបារូបភូមីសុ។ កុសលចិត្តេកគ្គតាយ អធិប្បេតត្តា “អរិយមគ្គសម្បយុត្តា”តិ វុត្តំ។ សិយា សប្បីតិកោ, សិយា និប្បីតិកោតិ អតិសយវចនំ ឧបចារសមាធិសាមញ្ញេន សព្វេសម្បិ វា ឈានានំ នានាវជ្ជនវីថិយំ ឧបចារសមាធិ សិយា សប្បីតិកោ, សិយា និប្បីតិកោ។ ឯកាវជ្ជនវីថិយំ បន អាទិតោ ទុកតិកជ្ឈានានំ ឧបចារសមាធិ សប្បីតិកោវ, ឥតរេសំ និប្បីតិកោវ, ចិរកាលវេនស្ស ចិត្តស្ស អាសេវនបច្ចយតាការណតោ, ឯកវីថិយំ វេទនាបរិវត្តនាការណតោ ច។ សិយា សុខសហគតោ, សិយា ឧបេក្ខាសហគតោតិ ឯត្ថាបិ វុត្តនយេនេវ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ តត្ថ បន “ទុកតិកជ្ឈានានំ”ន្តិ វុត្តំ, ឥធ “តិកចតុក្កជ្ឈានានំ”ន្តិ វត្តព្វំ។

សមាធិតិកវណ្ណនា

បដិលទ្ធមត្តោតិ អធិគមមត្តោ អនាសេវិតោ អពហុលីកតោ។ សោ ហិ បរិទុព្វលការណេន ហីនោ ហោតិ។ នាតិសុភាវិតោតិ អតិវិយ បគុណភាវំ អបាបិតោ។ សុភាវិតោតិ សុដ្ឋុ ភាវិតោ សម្មទេវ បគុណំ ឧបនីតោ។ តេនាហ “វសិប្បត្តោ”តិ។ ឆន្ទាទីនំ ហីនតាទិវសេនាបិ ឯតេសំ ហីនាទិតា វេទិតព្វា។ តថា ហិ ភវាការបុញ្ញផលកាមតាវសេន បវត្តិតោ ហីនោ, លោកិយាភិញ្ញាសម្បាទនតាយ បវត្តិតោ មជ្ឈិមោ, វិវេកកាមតាយ អរិយភាវេ ឋិតេន បវត្តិតោ បណីតោ។ អត្តហិតាយ ភវសម្បត្តិអត្ថំ បវត្តិតោ វា ហីនោ, កេវលំ អលោភជ្ឈាសយេន បវត្តិតោ មជ្ឈិមោ, បរហិតាយ បវត្តិតោ បណីតោ, វដ្ដជ្ឈាសយេន វា បវត្តិតោ ហីនោ, វិវេកជ្ឈាសយេន បវត្តិតោ មជ្ឈិមោ, វិវដ្ដជ្ឈាសយេន លោកុត្តរបាទកត្ថំ បវត្តិតោ បណីតោ។

សទ្ធិំ ឧបចារសមាធិនាតិ សព្វេសម្បិ ឈានានំ ឧបចារសមាធិនា សហ។ វិតក្កមត្តេយេវ អាទីនវំ ទិស្វាតិ វិតក្កេយេវ ឧឡារិកតោ ឧបដ្ឋហន្តេ “ចិត្តស្ស ខោភករោ អយ”ន្តិ អាទីនវំ ទិស្វា វិចារញ្ច សន្តតោ មនសិ ករិត្វា។ តេនាហ “វិចារេ អទិស្វា”តិ។ តំ សន្ធាយាតិ តំ ឯវំ បដិលទ្ធំ សមាធិំ សន្ធាយ។ ឯតំ “អវិតក្កវិចារមត្តោ សមាធី”តិ ទុតិយបទំ វុត្តំ។ តីសូតិ អាទិតោ តីសុ។

តេសុយេវាតិ តេសុ ឯវ ចតុក្កបញ្ចកនយេសុ តតិយេ ចតុត្ថេតិ ចតុក្កនយេ តតិយេ, បញ្ចកនយេ ចតុត្ថេតិ យោជេតព្វំ។ អវសានេតិ ទ្វីសុបិ នយេសុ បរិយោសានជ្ឈានេ។ យថាក្កមំ ចតុត្ថេ, បញ្ចមេ ច។ បីតិសុខសហគតោ ចាតិ ឯត្ថាបិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ឯត្ថ ច សតិបិ បីតិសហគតស្សាបិ សមាធិស្ស សុខសហគតត្តេ តីហិបិ បទានិ អសង្ករតោ ទស្សេតុំ និប្បីតិកសុខតោ

សប្បីតិកសុខស្ស វិសេសទស្សនត្ថំ សទ្ធ បីតិតិកេធនតាតិ និប្បីតិកស្សេវ សុខស្ស វសេន សុខសហគតោ សមាធិ កថិតោតិ ទដ្ឋព្វោ។

ឧបចារជ្ឈានន្តិ ឧបចារជ្ឈានសម្បយុត្តចិត្តុប្បាទេ។ ចិត្តុប្បាទោ ហិ សហជាតធម្មានំ ឧបជ្ឈានភាគតាយ “ឈាន”ន្តិ វុច្ចតិ “សុខឈានំ កាយាវចរេ”តិអាទីសុ (ធ. ស. ៥០០) វិយ។ បវិទេត្វា សមាធិ កាយាវចរការេនោ។

សមាធិចតុក្កវណ្ណនា

បឋមសមន្នាហារោ ការេតិ អារម្មណស្ស “បឋវី បឋវី”តិអាទិនា មនសិការេន បឋមាភិនិបាតោ។ តស្ស តស្ស ឈានស្ស ឧបចារន្តិ និវរណវិតក្កវិចារបីតិអាទីនំ ទូរីករណំ ធិរក្ខំ កាយាវចរជ្ឈានំ “យាវ អប្បនា”តិ វុត្តត្តា បុព្វភាគបញ្ញាយ ឯវ អភិញ្ញាភាវោ ទីបិតោ ចិយ និស្សិតីតិ វេទិតព្វំ។ អប្បនាបញ្ញា បន អភិញ្ញាវ។ យទេវេត ហិ បុព្វភាគបញ្ញាយ ទន្ធសិឈតា, តទេវេត អប្បនាបញ្ញាយបីតិ។ សមុទាចារគហណតាយាតិ សមុទាចារស្ស គហណភាវេន, បវត្តិខាហុល្លតោតិ អត្ថោ។ អស្សាទវសេនាតិ កសិណភាវេន។

បលិពោធុបច្ឆេទាទីនីតិ អាទិ-សទ្ទេន ភាវនាវិធានាបរិហាបនានិ សង្គណ្ហាតិ។ អសប្បាយសេវីតិ ឧបចារានិយតោ បុព្វេ អសប្បាយសេវិតាយ ទុក្ខា បដិបទា។ បច្ឆា អសប្បាយសេវិតាយ ទន្ធា អភិញ្ញា ហោតិ។ សប្បាយសេវីនោតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ បុព្វភាគេតិ ឧបចារជ្ឈានានិយតោ បុរភាគេ។ អបរភាគេតិ ចេតោ ឧទ្ធំ។ តស្ស វោមិស្សកតាតិ យោ បុព្វភាគេ អសប្បាយំ សេវិត្វា អបរភាគេ សប្បាយសេវី, តស្ស ទុក្ខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា។ ឥតរស្ស សុខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ហោតិ។ ឯវំ បឋមចតុត្ថានំ វោមិស្សកតាយ ទុតិយតតិយាតិ អត្ថោ។ អកតបលិពោធុបច្ឆេទស្ស សបរិបន្ថតាយ បដិបទា ទុក្ខា ហោតិ, ឥតរស្ស សុខា។ អសម្បាទិតអប្បនាកោសល្លស្ស ញាណស្ស អវិសទតាយ ទន្ធា អភិញ្ញា ហោតិ, វិសទតាយ ខិប្បា អភិញ្ញា។

តណ្ហាអវិជ្ជាវសេនាតិ តណ្ហាអវិជ្ជានំ អភិភវាភិភវវសេន។ សមថវិបស្សនាធិការវសេនាតិ សមថវិបស្សនាសុ អសេវនា, សេវនា ច អធិការស្ស វសេន។ តណ្ហាយ សមាធិស្ស ឧជុបដិបក្ខត្តា សា សមថបដិបទាយ បរិបន្ថិនីតិ អាហ “តណ្ហាភិភូតស្ស ហិ ទុក្ខា បដិបទា ហោតី”តិ។ អភិភវោ ចស្សា ឦតរកិលេសេហិ អធិកតាយ អនភិភូតស្ស តណ្ហាយាតិ អធិការេនោ វេទិតព្វំ។ តថា អវិជ្ជា បញ្ញាយ ឧជុបដិបក្ខាតិ តទភិភូតស្ស ទន្ធាភិញ្ញតា វុត្តា។ អកតាធិការោតិ កតប្បុរេ អកតបរិចយោ។ យថា បគុណំ គន្ថំ វិស្សជ្ជេន្តោ អប្បយត្តេន បយោគេន សុប្បវត្តិ ចាតុក្កោតោច ហោតិ, ឯវំ បុព្វេ កតបរិចយស្ស ភាវនា អប្បកសិរេនេវ វត្តតីតិ អាហ “កតាធិការស្ស សុខា”តិ។ សុខាយំ អកតោ, កតោ ច អធិការោ សមថវិសយោ បដិបទាយំ វុត្តោ សមាធិប្បធានត្តា បដិបទាយ។ វិបស្សនាវិសយោ អភិញ្ញាយំ ញាណប្បធានត្តា អប្បនាយ។ កិលេសិន្ទ្រិយវសេនាតិ តិព្វាតិព្វានំ កិលេសិន្ទ្រិយានំ វសេន។ តេនាហ “តិព្វកិលេសស្សា”តិអាទិ។ តត្ថ កិលេសា ការណភូតាភាវា, ឥន្ទ្រិយានិ សទ្ធាទីនិ។

យថាវុត្តា បដិបទាភិញ្ញា បុគ្គលាធិដ្ឋានាតិ ធម្មនិទ្ទេសេបិ បុគ្គលាធិដ្ឋានេន ទេស្សិតំ “យោ បុគ្គលោ”តិអាទិ វុត្តំ។ អប្បគុណោតិ ត

សុភាវិតោ វសីភាវំ អបាបិតោ។ តេនាហ “ឧបរិឈានស្ស បច្ចយោ ភវិតុំ ន សក្កោតី”តិ។ អយំ បរិត្តោតិ អយំ សមាធិ អប្បគុណភាវតាយ បរិត្តោ។ អវឌ្ឍិតេតិ ឯកង្គុលទ្វង្គុលមត្តម្បិ ន វឌ្ឍិតេ យថាឧបដ្ឋិតេ អារម្មណេ។ ឯកង្គុលមត្តម្បិ ហិ វឌ្ឍិតំ អប្បមាណមេវាតិ វទន្តិ។ “បគុណោ សុភាវិតោ”តិ វត្វា “ឧបរិឈានស្ស បច្ចយោ ភវិតុំ សក្កោតី”តិ ឋបិតា យថា បគុណោបិ ឧបរិឈានស្ស បច្ចយោ ភវិតុំ អសក្កោន្តោ សមាធិ បរិត្តោយេវ ហោតិ, ន អប្បមាណោ, ឯវំ ខាណុត្តរស្ស ឯកាសនេនេវ ឧបរិឈានតិដ្ឋត្តនេនាតិ សុភាវិតោបិ ឧបរិឈានស្ស បច្ចយភាវសង្ខាតាយ សុភាវិតកិច្ចសិទ្ធិយា “អប្បមាណោ”ត្វេវ វុច្ចតិ។ អបរេ បន សេវ សុភាវិតោ បគុណោ វសីភាវំ បត្តោ ឧបរិឈានស្ស បច្ចយោ អហោន្តោបិ អប្បមាណោ ឯវ, បមាណករានំ រាគាទីនំ បដិបក្ខានំ សុវិទូរភាវតោតិ វទន្តិ។ វុត្តលក្ខណាវោមិស្សតាយាតិ យោ អប្បគុណោ ឧបរិឈានស្ស បច្ចយោ ភវិតុំ ន សក្កោតិ, វឌ្ឍិតេ អារម្មណេ បវត្តោ, អយំ បរិត្តោ អប្បមាណារម្មណោ។ យោ បន បគុណោ ឧបរិឈានស្ស បច្ចយោ ភវិតុំ សក្កោតិ, អវឌ្ឍិតេ អារម្មណេ បវត្តោ, អយំ អប្បមាណោ បរិត្តារម្មណោតិ ឯវំ បឋមចតុត្ថសមាធីនំ វុត្តលក្ខណស្ស វោមិស្សកភាវេន ទុតិយតតិយសមាធិសង្គហោ វោមិស្សកនយោ វេទិតព្វោ។

ឥតោតិ ឥតោ បឋមជ្ឈានតោ ឧទ្ធំ វិរត្តបីតិកន្តិ អតិក្កន្តបីតិកំ វា ជិគុច្ឆិតបីតិកំ វា។ អថ វា សមុទាយស្ស អន្តិ វុច្ចតិ, “សេតង្គំ ភេទង្គ”ន្តិអាទីសុ វិយាតិ អាហ “ចតុន្នំ ឈានានំ អង្គភូតា ចត្តារោ សមាធី”តិ។

ហានំ ភជតីតិ ហានភាគិយោ, ហានភាគោ វា ឯតស្ស អត្ថីតិ ហានភាគិយោ, បរិហានកោដ្ឋាសិកោតិ អត្ថោ។ អាលយស្ស អនបេក្ខាយ អបរិច្ចជនតោ ឋិតិំ ភជតីតិ ឋិតិភាគិយោ។ វិសេសំ ភជតីតិ វិសេសភាគិយោ។ បច្ចនីកសមុទាចារវសេនាតិ តស្ស តស្ស ឈានស្ស បច្ចនីកានំ នីវរណវិតក្កវិចារាទីនំ បវត្តិវសេន។ តទនុធម្មតាយាតិ តទនុរូបតាយ សតិយា។ សណ្ឋានវសេនាតិ សណ្ឋហនវសេន បតិដ្ឋានវសេន។ “សា បន តទស្សាទសន្តតា, តទស្សាទសម្បយុត្តក្ខន្ធសន្តតា វា មិច្ឆាសតី”តិ សម្មោហវិនោទនិយំ (វិភ។ អដ្ឋ។ ៨២៦) វុត្តា។ តត្ថ សាបេក្ខស្ស ឧបរិ វិសេសំ និព្វត្តេតុំ អសក្កុណេយ្យត្តា អវិគតនិកន្តិកា តំតំបរិហរណាយតីតិបិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ ឯវញ្ច កត្វា “សតិយា វា និកន្តិយា វា”តិ វិកប្បវចនម្បិ យុត្តំ ហោតិ។ វិសេសាធិគមវសេនាតិ វិសេសាធិគមស្ស បច្ចយភាវវសេន, វិសេសំ វា អធិគច្ឆតិ ឯតេនាតិ វិសេសាធិគមោ, តស្ស វសេន។ និព្វិទាសហគតសញ្ញាមនសិការសមុទាចារវសេនាតិ អាទីនវទស្សនបុព្វង្គមនិព្វិទាសហគតាយសម្បយុត្តសញ្ញាយ ច អាភោគស្ស ច បវត្តិវសេន។ និព្វេធភាគិយតាតិ សច្ចានំ និព្វិជ្ឈនបក្ខិកតា វិបស្សនាយ សំវត្តតីតិ អត្ថោ។

កាមសហគតាតិ កាមារម្មណា, កាមសញ្ញាហិ វា វោកិណ្ណា។ អវិតក្កសហគតាតិ “កថំ នុ ខោ មេ អវិតក្កំ ឈានំ ភវេយ្យ”ន្តិ ឯវំ អវិតក្ការម្មណា អវិតក្កវិសយា។ គាថាយំ “បឋមស្ស ឈានស្សា”តិអាទិកោ បិធេ បញ្ញាវសេន អាគតោ, សមាធិស្សាបិ បនេត្ថ សង្គហោ អវេច្ចាតិ ឧទាហរណស្ស សាត្ថកំ ទស្សេតុំ “តាយ បន បញ្ញាយ សម្បយុត្តា សមាធីបិ ចត្តារោ ហោន្តី”តិ តេសំ វសេន ឯវំ វុត្តន្តិ អត្ថោ។

កាចតាយឃស្ស នយាធិស្ស ឱ្ឌាធិបេ្យតត្ថា ឧបចារេរកក្កតា “កាយាចចរោ នយាធី”តិ ចុត្តំ៑ អធិបតិ៍ ករិត្វាតិ “ឈត្ថចរោតា ចេ នយាធិ រោហាតិ, យឃ្យេបិ ឲចំ រោហាតី”តិ ឈត្ថំ អធិបតិ៍, ឈត្ថំ ធុរំ ជេដ្ឋកំ បុព្ពង្គមំ កត្វា៑ លភតិ នយាធិត្តិ ឲចំ ឃំ នយាធិ៍ លភតិ, អឃំ ចុច្ចតិ ឈត្ថនយាធិ, ឈត្ថាធិបតិនយាធីតិ អត្ថោ៑ ឲចំ ចិរិយនយាធិអាធរោយាបិ ចេធិតព្ពា៑

ចត្យក្កកេធេតិ ចត្យក្កចរេសត នយាធិប្យកេធតិឌ្ឋេរេស៑ អព្ពាត្ថ នយ្យរោយាកចរេសត ចិចាររេត នហ ចត្តយារោតា ចិតរោក្កា បច្ចាកតរោយ ធុតិឃព្ព្យាតេ ចិរោយាខិរោតាបិ ត ឃុដ្ឋ ចិរោយាខិរោតាតិ, រោតត នឌ្ឋិរោយច ចិចារនយតិក្កមំ ធរោស្សតុំ ចុត្តំ “ចិតក្កចិចារាតិក្កមេត ពតិយ”ត្តិ៑ ឋ្ថិឆា កិត្តិត្វា ចត្យក្កកេធេ ចុត្តំ ធុតិឃំ ឈាតត្តិ រោយាឌតា៑ បច្ចាឈាតក្កចរេសតាតិ បច្ចាត្ថ្ថំ ឈាតាតំ អក្កកាចចរេសត នយាធិស្ស បច្ចាចិឆតា ចេធិតព្ពា៑

៣០៑ចិករេក្កតិ ពាកាលចិករេក្កា៑ តត្ថ ហិ “ឈាតចិរោយាក្កនយាធិនយាបត្តិតំ សំកិលេសនរោចាធាត”ត្តិ, ឲត្ថ “សំកិលេសន”ត្តិអាធិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ហាតកាកិរោយា ឆរោយ្យាតិ អបក្យរោលហិ បធេយព្ព្យាតាឌីហិ ចុដ្ឋិតស្ស នព្ពាយតសិការាតំ កាយាខិអត្យបក្កត្តតំ៑ ចិរេសនកាកិរោយា ឆរោយ្យាតិ បក្យរោលហិ បធេយព្ព្យាតាឌីហិ ចុដ្ឋិតស្ស នព្ពាយតសិការាតំ ធុតិឃព្ព្យាតាខិអត្យបក្កត្តតំ៑ រោតតាហ “បធេយស្ស ឈាតស្ស លិតិ”ត្តិអាធិ៍ តស្សរោត្ថា (ចិក៑ អដ្ឋ៑ ប័៧ប័) – អបក្យលាស្ស បធេយស្ស ឈាតស្ស លិតិតំ តរោតា ចុដ្ឋិតំ អារេយ្យលាចរេសត កាយនហកតា ហុត្វា នព្ពាយតសិការា នយុធាចរត្តិ ចោរេធត្តិ ពុធត្តិ, តស្ស កាយាត្យបក្កត្តាតំ នព្ពាយតសិការាតំ ចរេសត នា បធេយព្ព្យាតបព្ពា ហាឃតិ, តស្មា ហាតកាកិតី បព្ពា៑ អចិតក្កនហកតាតិ អចិតក្កំ ធុតិឃំ ឈាតំ នត្តរោតា បហីតរោតា យតនិ ករោរោតា អារេយ្យលាចរេសត អចិតក្កនហកតា នយុធាចរត្តិ បក្យលបធេយព្ព្យាតរោតា ចុដ្ឋិតំ ធុតិឃព្ព្យាតាធិកយត្វាឃ ចោរេធត្តិ ពុធត្តិ, តស្ស ធុតិឃព្ព្យាតាត្យបក្កត្តាតំ នព្ពាយតសិការាតំ ចរេសត បធេយព្ព្យាតបព្ពា ចិរេសនក្ខតស្ស ធុតិឃព្ព្យាតស្ស ឧប្បត្តិឃា បធដ្ឋាតតាឃ ចិរេសនកាកិតី បព្ពា៑ តំនយ្យឃុរោត្ថា នយាធិ ឱ្ឌាធិបេ្យរោតា៑ ឱ្យមិតា តរោយតាតិ ឱ្យមិតា បធេយព្ព្យាតេ ចុរេត្តត ចិធិតា ធុតិឃព្ព្យាតាឌីសុបិ ហាតកាកិឃឆរោយ្យា, ចិរេសនកាកិឃឆរោយ្យា ច ចេធិតព្ពា៑

ធនបលិរោពាធចល្លតា

៣១៑អរិឃយក្កនយ្យឃុរោត្តាតិ រោលិក្យត្តរអប្យយាលាអបរិឃាបត្តក្កហរោលាត រោលិកិរោយហិ អនាឆារលារោតា, នប្បីតិកាឌិក្កហរោលាត នាឆារលារោតា ច អរិឃយក្កនយ្យឃុរោត្តា នយាធិ ចុរោត្តា៑ កាចិរោតា រោហាតិ នព្ពាឃ នយ្យឃុត្តត្តា៑ តត្តិ អរិឃយក្កនយាធិ៍ ចិសុត្តិ បព្ពាកាចតាឃ ចិស្សុំ កត្វា ត ចធាយ៑

កយ្ដ្ឋាតកាចតំ បរិត្យរេត្តតិ ឧបរោរាឆេតិ បចត្តិតុំ ត ធេតីតិ បលិរោពាធេឆា ឋ-ការស្ស ល-ការំ កត្វា, បរិបរេត្វាតិ អត្ថោ៑ ឧបឌ្ឋិត្តិត្វាតិ នយាបតេត, នក្កហរោលាត ចា ឧបរុត្តិត្វា, អបលិរោពាធំ កត្វាតិ អត្ថោ៑

អាចនត្តិ ឲត្វាតិ អាចារេនា៑ បរិរេធ្ធធចរេសត ចេលិឃតិ ធិស្សតីតិ បរិចេលា៑ ចិហារេរ កិក្លុតំ តំ តំ ចនតដ្ឋាតំ៑ ឋ្វាឃំ អាចារេនា៑

តចកម្ខាឌីស្វតិ អាទិ-សទ្ទេន អាចារិយស្ស តទញ្ញា អកិចុទ្ធិការលំ សក្កាល្យាតិ។ ការលោតាតិ “លាឃ្វកេសយ្យត្តិ ស្វលកកិច្ចា”ត្តិអាទិតា ការលោត។ អនេបក្ខចាតិ សាលេយា។

តត្រាតិ តស្មិំ បលិទោសាការេច។ បាឌីតលល្ហាទិគ្គិ ប្វុទត្តិយទិសាយំ បត្តាតលល្ហាត់ អគ្គូទេ ចតរាឌិដ្ឋាត់។ “តាយា”តិ ព្ទុយិតា តស្ស បទេសស្ស អយំ សយញ្ញាតិ ទស្សតិ។ បដិសាយិតយេចាតិ តិច្ចកាលំ បដិសារេយត្វាច ចិហារេតា តិក្ខយាយីតិ ទស្សតិ។ នាត្យតិនាតដ្ឋាតគ្គិ ការយពាគ្គុតទយ្ខការលោត្យាតសាដិកអក្ខកនាត្យសក្ខាតាត់ បរិកោកាសទឹទនាត្វត់ តិទហិតដ្ឋាត់។ ច្រាទិសស្ស អយំ ទេទេរា ចិយ អលក្កុទិត្តស្ស។ ខុទតត “កិក្ខុតា តាយ អាចារេយ ខុចទ្វុបេត កចិតព្ទា”ត្តិ ឩចារេកា ទិទេក្ខា ទោហាតិ។ ព្ទូទេតា បទទេស្វុបិ ចត្វុស្វ ខុទេសច តទយា។

ក្យលគ្គិ ក្យលក្កហលោត ក្យលយត្យស្សាត់ កហលំ ការយក្កហលោត ការយចាសិត់ ចិយ។ ក្ខុបដ្ឋាកក្យលយ្យឹតិ បិ-សទ្ទេន បពេច ញាតិក្យលគ្គិ ទស្សតិ។ ក្ខុទ្ទេសត្តត្តិ ក្ខុទ្ទិសាបតត្វំ, បិធំ ក្ខុទ្ទិសារេបត្វា សញ្ញាឃិត្យត្តិ អទេត្វា។ ព្ទុទេទចាតិ ព្ទុយស្មិំយេច បទេសេ, យត្វ កត្វចិ ចិហារេតិ អទេត្វា។ ពំ ចិហារគ្គិ ពំ កោរល្ហកចិហារំ។

ក្ខុបកេតាតិ ចស្សំ ក្ខុបកេតា។ សគាតិ កតកាលេតា បក្យតិ ចិសេសសេតា បចារិតតិចសេតា បដ្ឋាឃ សព្ទុកា ឌិចសេ ឌិចសេ។ បរិទេចយាតាតិ តំតំចិលបតចសេត ចិចិធំ បរិទេចគ្គិ។ សព្ទុំ បចត្តិគ្គិ អត្តូតា តត្វ ទិដ្ឋកាលេតា បដ្ឋាឃ បច្ឆា សយាកយបរិយោសាត់ ទហេស្ស សព្ទុំ បចត្តិ។

ការយសក្កិត្តិ “បស្ស ព្ទុយ”ត្តិ យុលបដិក្កាហកំ កត្វា។ ទឆចិតឹតបដិបទគ្គិ ទសកឆាចត្វកិត្តតបុត្តិកំ ទឆចិតឹត្យបយាហិ ចិកាចិតំ ទឆចិតឹតស្វុទេត្តូ (យ។ តិ។ ១។១៦១) អាកតំ សត្តចិស្វុទ្ធិបដិបធំ។ តាលកបដិបទគ្គិ “ទេយាទេតឃ្យំ ទេត ក្ខុបញ្ញាស្ស”ត្តិអាទិតា (ស្វ។ តិ។ ល៍០៩) សត្វារា តាលកទេត្វស្ស ទេសិតបដិបធំ។ ត្យចដកបដិបទគ្គិ “ឃ្វលំ បបញ្ចាសក្ខាឃា”តិអាទិតា (ស្វ។ តិ។ ៥១១) កកចតា ទេសិតបដិបធំ។ តត្វ ហិ ឃឆាក្កុយំ –

“ត យុតឹ ការយាកយ្វ, ក្យលេសុ សហសា ចទេ;

ឈារេសេសត់ លិត្តកទេឆា, ត ចាធំ បឃ្យតំ កលោ”។ (ស្វ។ តិ។ ល៍០៩);

“ការេយ ច តាកិសទ្ទេឃ្យ, លិកកយ្យា ឌត់ ត លបយោឃ្យា”តិ។ (ស្វ។ តិ។ ៥១៣) –

ខុចយាទិកា បទេយប្បិច្ឆកឆា អាកតា។ ចត្យបច្ចុឃសទេគ្គាសកាចតារាយតាឌីបកគ្គិ ចិចទាឌីស្វ ចត្យស្វ បច្ចុយេស្វ សទេគ្គាសស្ស, កាចតារាយតាឃ ច បកាសកំ។

លទ្ធាតីតិ លិខេកា។ ទេភាស “ចត្តារោ បច្ចយា”តិ។ យថាបរិចារេនាតិ ចិបុលបរិចារេន។ បិណ្ឌបាតំ តាច ទេន្តា ញាដ្ឋបុឌាបត្តនិចរានីតិ តស្ស បរិចារានិ កត្វា ទេន្តិ, តថា និចរានីការេតបិ។ ឆាលិហុល្លិកបិណ្ឌបាតិកាតិ បិណ្ឌបាតិកា ហុត្វា បច្ចយឆាលិហុល្លិកា។ ចេន្តីតិ បុរិមនីចរេយ កិល្លាយ អាហិណ្ឌភកាលេ ឃថាសុតំ ចេន្តិ។ តិច្ចញ្ញាចេដេរិ ឹបលកានីតំ សក្កល្យូភា។

តស្សាតិ កលស្ស។ សោតិ កលបលិទោឆេសា។ ឲចត្តិ ព្ពនាតិ ចុច្ចយាភាកាទេភ កលចាចកស្ស បរិទេឃសតយ្យិ លហុកយេច ព្ពន្ធិតព្ពត្តិ អាហ “ទឃាឌភទោតា បរិ អកត្វា”តិ។ អត្តទេតា កយុត្តិ សយលឆយុយាហ។

កតាកទោតិ កទេត ច អកទេត ច កយុ ឌាភភចទេសភ ឹស្សុក្កិ អាបជ្ជិតព្ពំ, កតាកទោតិ ចា អប្បទេកា ច យហទេត្ត ច កទេត, ឃថា “ឲលិឲលេ”តិ។ សទេច ឆាហុំ អចសិដ្ឋត្តិ សព្ពទេត្ត។ ភារហាទោ សឈ្ឈិកច្ចបរិលាឃកា។

បព្ពជ្ជាបេក្ខាតិ សីហញ្ញអនីបេ កិទ គុលនារកាតំ បព្ពជ្ជា អាចាហចិចាហសនីសា, តស្មា តំ បរិច្ឆិត្តនីចសំ អតិក្កមេយតុំ ភ សក្កា។ “សចេ តំ អលភទេត្តា ភ សក្កាតិ អឆិចារេសតុ”ត្តិអានិភា សយាបទេភភ បលិទោឆុបច្ឆេនា ចុទេត្តា, ញុតិទេរកទោតា បភ “សចេ តំ អលភទេត្តា សក្កាតិ អឆិចារេសតុំ, អទញ្ញា បចិសិត្វា សយលឆទេយាច កាតទេព្ពា”តិ អឃយទេត្វា ឥស្សិទោតាតិ សក្កហទេលាភ បលិទោឆុបច្ឆេនា ទេចនិតទេព្ពា។ ឲស ភទេយា សេសេសុបិ។

តថាតិ ឃថា ឹបញ្ញាទេយា កិលិទេភា ឃាចនីចំ ឹបដ្ឋាតទេព្ពា, តថា ឹបសយ្យានិតអទេត្តចាសិទេកា អត្តទេតា កយុចាធំ ចត្វា ឹបសយ្យានិទោតា។

ទេយា ទេកាធិ ទេរាទេកាតិ យុលក្ខទោតា, អត្ថុឆាទេន្តា ចា អត្តទេតា ឹបប្បទេត្តា។ អភយតទេក្កតិ អត្ថុ អត្ថុ អយតទេក្ក អភានិយតិ។

“កទេត្វា”តិ ព្ពយិភា កត្វបលិទោឆេសា ព្ពនឆ ចុទេត្តាតិ អាហ “បរិយត្តិហទោលា”ត្តិ។ សញ្ញាយានីហីតិ សញ្ញាឃឆារោលបរិចឃបុច្ឆានីហិ។ ព្ពតទេស្សាតិ អញ្ញាចដេស្ស។ ឃស្ស កត្វស្សុទំ ចិស្សទេជ្ជត្វា ធិតស្សាបិ កទេត្វា ចត្តទោច, ភ តស្ស កទេត្វា បលិទោឆេសា។ ឃថា តយិព្រាយិព្រាត្តុយិព្រា អាកតទេត្វរាធំ, ភាបិ សទេព្ពាភ សព្ពំ អកត្វបសុតស្ស។ យជ្ឈិយបណ្ណាសទេកា អាកច្ឆតិ, សុត្តបទេនសាធំ ចារាភច្ចា សនីសតាឃ ញ្ញាយុឃ្យភទោតា។ បុភ ភ ឲ្យូទេលិទេកស្សាយីតិ កយ្យដ្ឋាធំ កទេហត្វា កត្វស្សុទំ ចិស្សទេជ្ជយីតិ អទេត្វា។

កាយចាសិកទេត្វទេរហីតិ អត្ថុរាឆបុរចាសីហិ។ អត្ថុក្កទេហត្វាតិ អក្កទេហត្វា តត្វ បរិចឃំ អកត្វា។ បច្ចាតិកាឃយណ្ឌទេលតិ នីឈាកយានីទេក បច្ចាបិ តិកាទេឃ សិក្ខិតបរិសាឃ។ បរិចទេត្តស្សាយីតិ ចណ្ណឃិស្សាយិ។ សុចណ្ណទេកទិត្តិ ទេសដ្ឋទេកទិ៍ កតយាឆទិឃាធំ ឹក្កទេហាតិ កតទេយសំ អាឆទិឃាធំ ឹក្កទេហា, ទេកភ បរិចត្តិឃតីតិ អឆិប្បាទេឃា។ អាឆទិឃយទេក្កាតិ អាឆទិឃាធំ កឆាយទេក្កា។ អត្តទេតា អាឆទិឃាភត្តិ អត្តទេតា កទេឆតុំ ឃុត្តាធំ អាឆទិឃាធំ។ សុចិតិច្ឆិតា សព្ពា តិបិដកបរិយត្តិ ឲតស្មិំ អត្ថិតិ សព្ពបរិយត្តិទេកា, ទេតបិដទេកាតិ អទេត្វា។ ឹបិទេឆ តិសិទេត្ថា

តតោ ឱតរិត្វា ភូមិយំ ឋិតកាយ និសីទិត្វា. គតកស្សាតិ បដិបត្តិកមេនេន គតស្ស ទិដ្ឋសច្ចស្ស. ធីរំ បរិបូរេត្វាតិ អាចរិយស្ស អបចិតិករណត្ថំ បរិមណ្ឌលំ ធីរំ បរិបូរេត្វា. សាវេយ្យាភាវតោ ខត្តោ. ការណាការណស្ស អាជាននតោ អាជានីយោ.

បេតិចុម្ពតិកាតិ មុចុម្ពនេ គតោ. ទុម្មុខិហារា ពហុបរិស្សយតាយ. តថា ហិស្សា ឧត្តានសេយ្យកទារកោ, តរុណសស្សញ្ច និទស្សិតំ. ចិបស្សនាយ បលិពោធោ សមថយានិកស្ស, ន ចិបស្សនាយានិកស្ស. សេកុសេយ្យត ហិ ឈានលាភី សមថយានិកោច ហោតិ ចិបស្សនាមុខេតា. ឧត្តនេនាតិ សមថត្ថិកេន. អវសេសា តេវ បលិពោធា.

កម្មដ្ឋានទាយកវណ្ណនា

៣៧. កម្មដ្ឋានេ និយុត្តោ កម្មដ្ឋានិកោ, ភាវនមនុយុញ្ជន្តោ. តេន កម្មដ្ឋានិកេន. បរិច្ឆិន្ទិត្វាតិ “ឥមស្មិំ វិហារេ សន្តោ ភិក្ខូ”តិ ឯវំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា. សហវាសីនំ ភិក្ខូនំ. មុទុចិត្តតន្តិ អត្ថោ មុទុចិត្តតំ ជនេតិ, អយញ្ហិ សហវាសីនំ ចិត្តមទ្ទវជននាទិអត្ថោ “មេត្តាសហគតេន ចេតសា”តិអាទិនយប្បវត្តេន មេត្តាភិនិវេសវសេន (អ. និ. ១០.១៥; បដិ. ម. ១.១១; ធ. ប. ៣.៣.៩) ធីរេបតេញ្ញា. អនោលីនត្តិតោ ហោតិ សម្មាបដិបត្តិយំ. ធិត្តានិបិ អារម្មណានិ ឧបេច ខ្ពតទាតិ. សត្ថុ សត្ថុស្មិំ សមណការីយេ, សត្ថុស្មិំ ចា កម្មដ្ឋានានុយោគេ. មុញ្ញានេវតនេវន អត្ថិយំតត្ថំ. យោគស្ស ភាវនាយ អនុយុញ្ជនំ យោគានុយោគោ, តមេវ ករណីយដ្ឋេន កម្មំ, តស្ស យោគានុយោគកម្មស្ស ឋានំ និប្បត្តិហេតុ.

និច្ចំ បរិហរិតព្ពត្តាតិ សព្ពត្ថកកម្មដ្ឋានំ ចិយ ឧបេចាច អននុយុញ្ជិត្វា សព្ពកាលំ បរិហរណីយត្តា អនុយុញ្ជិតព្ពត្តា. ឧចយាទិក្យលសមស្សកត្តិ បិយភាវាទីហិ ក្យលាហិ សម្បុត្តំ កល្យាណមិត្តោ ហិ សទ្ធាសម្បន្នោ ហោតិ សីលសម្បន្នោ សុតសម្បន្នោ ចាគសម្បន្នោ វីរិយសម្បន្នោ សតិសម្បន្នោ សមាធិសម្បន្នោ បញ្ញាសម្បន្នោ. តត្ថ សទ្ធាសម្បត្តិយា សទ្ទហតិ តថាគតស្ស ពោធឹ, កម្មផលញ្ច, តេន សម្មាសម្ពោធិយា ហេតុភូតំ សត្តេសុ ហិតេសិតំ ន បរិច្ចជតិ. សីលសម្បត្តិយា សត្តានំ បិយោ ហោតិ គរុ ភាវនីយោ ចោទកោ បាបគរហី វត្តា វចនក្ខមោ, សុតសម្បត្តិយា សច្ចបដិច្ចសមុប្បាទាទិបដិសំយុត្តានំ គម្ភីរានំ កថានំ កត្តា ហោតិ, ចាគសម្បត្តិយា អប្បិច្ឆោ ហោតិ សន្តុដ្ឋោ បវិវិត្តោ អសំសដ្ឋោ, វីរិយសម្បត្តិយា អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ អត្តហិតបរហិតបដិបត្តិយំ, សតិសម្បត្តិយា ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហោតិ, សមាធិសម្បត្តិយា អវិក្ខិត្តោ សមាហិតចិត្តោ, បញ្ញាសម្បត្តិយា អវិបរីតំ បជានាតិ. សោ សតិយា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ គតិយោ សមន្នេសមានោ បញ្ញាយ សត្តានំ ហិតាហិតំ យថាភូតំ ជានិត្វា សមាធិនា តត្ថ ឯកគ្គចិត្តោ ហុត្វា វីរិយេន សត្តេ អហិតំ និសេធេត្វា ហិតេ និយោជេតិ. តេន វុត្តំ “បិយោ…បេ… និយោជកោតិ ឯវមាទិគុណសមន្នាគត”ន្តិ.

តំ បន កល្យាណមិត្តំ បរមុក្កំសគតំ ទស្សេតុំ “មមំ ហិ”តិអាទិ វុត្តំ. ការកភាវំ យោគកម្មស្ស. បកាសេតិ អត្តានំ បដិបត្តិយា អមោឃភាវទស្សនេន សមុត្តេជនាយ, សម្បហំសនាយ ច, តត្ថ ករេមិ បវេណិបាលនត្ថន្តិ អធិប្បាយោ. ឧបនិស្សយេតិ បេមនេយ្យ ហុត្វា ពាហុស្សុតោ. តន្តិធរោតិ សុត្តធរោ តត្ថ កោហិចិបិ អសំហីរោ. វំសានុរក្ខកោតិ ពុទ្ធានុពុទ្ធវំសស្ស អនុរក្ខកោ. បវេណិបាលកោតិ

បចេលិយា អាចរិយុក្កហណស្ស អនុបិលកោ។ អាចរិយមតិកោតិ អាចរិយមតិយំ និយុត្តោ តស្សា អនតិចត្តនតោ។ ន អត្តនោមតិ បការេតិ កេចតីតិ ន អត្តនោមតិកោ, អត្តនោ មតិ បក្ខិបិត្វា ន ចោទេតីតិ អត្ថោ។

“បុគ្គោ ចុត្តសីលាសចារេយា”តិអាទិ ឧកដ្ឋសីលាសចេតោ ពាហុស្សុតោច កល្យាណការេន សេវេយ្យាតិ ទស្សេតុំ អារទ្ធំ។ តត្ថ បុគ្គោ ចុត្តសីលាសចារេយាតិ “យំ កល្យាណំ កេហតុការេយា”តិអាទិនា ចុត្តសីលាសចារិកា។ ឧក្កហបរិបុណ្ណានំ ចិសោធិតត្តាតិ ឧក្កហេតព្ពតោ “ឧក្កហោ”តិ លទ្ធនាមាយ កល្យាណបការាយ បិញ្ញត្តិយា, តទត្ថំ បរិបុណ្ណនតោ “បរិបុណ្ណា”តិ លទ្ធសមញ្ញាយ អត្ថសំចណ្ណនាយ ច ចិសេសតោ សោធិតត្តា និក្ខុន្តំ និជ្ជរំ កត្វា កហិតត្តា។ ឦតោ ចិតោ ច សុត្តញ្ញា ការណញ្ញា សល្លក្ខេត្វាតិ បញ្ញាសុបិ និកាយេសុ ឦតោ ចិតោ ច តស្ស តស្ស កល្យាណស្ស អនុរូបំ សុត្តបទេសោច សុត្តានុគតំ យុត្តិញ្ញា សុដ្ឋុ ឧបលក្ខេត្វា។ សប្បាយាសប្បាយំ ឃោសេត្វាតិ យស្ស កល្យាណំ អាចិក្ខតិ, តស្ស ឧបការានុបការំ យុត្តិំ យក្ខេតេ ឃោសេត្វា, សមាធាយ ចា សមុទេច ហទេយ ធបេត្វាតិ អត្ថោ។ យហាយក្ខំ ទស្សេន្តោតិ កល្យាណចិធិំ យហាយក្ខំ កត្វា ទស្សេន្តោ។

សព្ពត្ថាតិ តត្ថ តត្ថ ចិហារេ។ ចត្តបដិបត្តិំ ក្ខុរ្យាទេតតាតិ បចិដ្ឋការេល អាកត្តុកចត្តំ, និក្ខមតការេល កមិកចត្តត្តិ យធារហំ តំ តំ ចត្តំ បូរេន្តោ។ សព្ពបិរិហារិយពេលត្តិ សព្ពេសំ អក្កានំ, សព្ពេសំ ចា និក្ខុនំ អត្ថាយ បរិហរិតព្ពពេលំ។ ធបេយឺតិ អនុជានាបនំ។ យំ តំ សយាចត្តំ បញ្ញាត្តត្តិ សម្ពន្ធោ។ ឧកនិចសំ សាយំ ចិស្សជ្ជិតោតាបីតិ ឃោជនា។ អាទោរាទេចតព្ពំ អាកយតការណំ។ សប្បាយចេលា សទ្ធិទេចិត្វាតំ កល្លសមយោ។

ចរិយាចណ្ណនា

៣៦។ សត្តានេ រាគស្ស ឧស្សន្នការេទ ចរណំ បចត្តិ រាគចរិយា, សា សន្សតាសយាទេយា ចិយ ទដ្ឋព្ពា។ តថា ទោសចរិយាទេយា។ សំសគ្គោ សម្មោយាការេហចេសេន ចេទិតព្ពា, យថា “រាគទោសចរិយា ទោសមោហចរិយា”តិអាទិ។ សន្តិបិតោតា ឧកសត្តតិបរិយាបន្នតាចេសេន, យថា “រាគទោសចរិយា រាគទោសមោហចរិយា”តិអាទិ។ ឦយា ឧច ហិ សទ្ធាយ “អបរាបិ ចតស្សោ”តិ ចុត្តំ។ តថាតិ យថា រាគាទីនំ, តថា សទ្ធាទីនំ សំសគ្គសន្តិបិតចេសេន សទ្ធាពុទ្ធិចរិយា សទ្ធាចិតក្កចរិយា ពុទ្ធិចិតក្កចរិយា សទ្ធាពុទ្ធិចិតក្កចរិយាតិ។ ឦយា អបរាបិ ចតស្សោ។ ឧចត្តិ សំសគ្គសន្តិបិតចេសេន។ សំសគ្គំ សំសជ្ជនំ មិស្សីករណំ “រាគសទ្ធាចរិយា ទោសសទ្ធាចរិយា”តិអាទិនា។ អនេកាតិ តេសដ្ឋិ, តតោ អតិរេកាបិ ចា, តា បន អសម្មោហន្តេន សំយុត្តសុត្តដីកាយំ ចិត្ថារតោ ទស្សិតាតិ តត្ថ ចុត្តនយេន ចេទិតព្ពា។ “បកតី”តិ ឦមិនា អសតិ បដិបក្ខភាវនាយំ តត្ថ តត្ថ សត្តានេ ចរិយាយ សភាវត្ថុតំ ទស្សេតិ។ ឧស្សន្នតា អញ្ញធម្មេហិ រាគាទីនំ អធិកតា, យតោ រាគចរិយាទីនំ បច្ចយសមវាយេ រាគាទយោ ពលវន្តោ ហោន្តិ, អភិណ្ហញ្ច បវត្តន្តិ។ តាសំ ចសេនាតិ ឥទំ មូលចរិយានំ ចសេន ឥធ ឧច បុគ្គលា ហោន្តិ។ អញ្ញថា អនេកបុគ្គលា សិយុំ, តថា ច សតិ អធិប្បេតត្ថសិទ្ធិ ច ន សិយាតិ អធិប្បាយោ។

សទ្ធា ពលវតី ហោតិ រាគុស្សន្នេ សន្តានេ តទនុរូបស្ស ធម្មស្ស និយោគតោ អធិកភាវសម្ភវតោ។ តេនាហ “រាគស្ស អាសន្នគុណត្តា”តិ, សិនេហបរិយេសនាបរិច្ចាគេហិ សភាគធម្មត្តាតិ អត្ថោ។ សភាគោ ហិ ទូរេបិ អាសន្នេយវាតិ សភាគតាលក្ខណមិធ អាសន្នគហណំ។ តត្ថ សទ្ធាយ សិនិយ្ហនំ បសាទវសេន អកាលុស្សិយំ អលូខតា, រាគស្ស បន រញ្ជនវសេន។ សទ្ធាយ បរិយេសនំ អធិមុច្ចនវសេន តន្និន្នតា, រាគស្ស តណ្ហាយនវសេន។ សទ្ធាយ អបរិច្ចជនំ ឱកប្បនវសេន អនុបក្ខន្ទនំ, រាគស្ស អភិសង្គវសេនាតិ ឯវំ ភិន្នសភាវានម្បិ តេសំ យថា អលូខតាទិសាមញ្ញេន សភាគតា, ឯវំ តំសមង្គិនម្បិ បុគ្គលិនន្តិ អាហ “រាគចរិតស្ស សទ្ធាចរិតោ សភាគោ”តិ។

បញ្ញា ពលវតី ហោតិ ទោសុស្សន្នេ សន្តានេ តទនុរូបស្ស ធម្មស្ស និយោគតោ អធិកភាវសម្ភវតោ។ តេនាហ “ទោសស្ស អាសន្នគុណត្តា”តិ, អនល្លីយនបរិយេសនបរិវជ្ជនេហិ សភាគធម្មត្តាតិ អត្ថោ។ តត្ថ បញ្ញាយ អារម្មណស្ស អនល្លីយនំ តស្ស យថាសភាវាវពោធវសេន វិសំសដ្ឋតា, ទោសស្ស បន ព្យាបជ្ជនវសេន។ បញ្ញាយ បរិយេសនំ យថាភូតទោសបវិចយោ, ទោសស្ស អភូតទោសនិជិគីសា។ បញ្ញាយ បរិវជ្ជនំ និព្ពិន្ទតាទិវសេន ពាលាហ្យត្រាសោ, ទោសស្ស អហិតាធានវសេន លទ្ធន្តិ ឯវំ ភិន្នសភាវានម្បិ តេសំ យថា អនល្លីយនាទិសាមញ្ញេន សភាគតា, ឯវំ តំសមង្គិនម្បិ បុគ្គលិនន្តិ អាហ “ទោសចរិតស្ស ពុទ្ធិចរិតោ សភាគោ”តិ។

អន្តរាយករា វិតក្កាតិ មិច្ឆាវិតក្កា មិច្ឆាសង្កប្បា ឧប្បជ្ជន្តិ មោហុស្សន្នេ សន្តានេ តទនុរូបស្ស ធម្មស្ស យេភុយ្យេន បវត្តិសម្ភវតោ។ តេនាហ “មោហស្ស អាសន្នលក្ខណត្តា”តិ, អនវដ្ឋានចញ្ចលភាវេហិ សភាគធម្មត្តាតិ អត្ថោ។ តត្ថ វិតក្កស្ស អនវដ្ឋានំ បរិកប្បវសេន សវិប្ផារតាយ, មោហស្ស សម្មូឡ្ហតាវសេន ព្យាកុលតាយ។ តថា វិតក្កស្ស លហុបរិវត្តនេន តង្ខណចលតាយ ចញ្ចលតា, មោហស្ស អនោគាឡ្ហតាយាតិ ឯវំ ភិន្នសភាវានម្បិ តេសំ យថា អនវដ្ឋានាទិសាមញ្ញេន សភាគតា, ឯវំ តំសមង្គិនម្បិ បុគ្គលិនន្តិ អាហ “មោហចរិតស្ស វិតក្កចរិតោ សភាគោ”តិ។

តណ្ហា រាគោយេវ សភាវតោ, តស្មា រាគចរិយាវិនិមុត្តា តណ្ហាចរិយា នត្ថីតិ អត្ថោ។ តំសម្បយុត្តោតិ តេន រាគេន សម្បយុត្តោ, ទោសាទយោ វិយ តេន វិប្បយុត្តា នត្ថីតិ អធិប្បាយោ។ តទុភយន្តិ តណ្ហាយាតទ្វយំ នាតិវត្តតីតិ សភាវតោ, សម្បយោគវសេន ច ន អតិក្កមិត្វា វត្តតិ។ កាមញ្ចេត្ថ យថា រាគទោសេហិ សម្បយោគវសេន សហ វត្តមានស្សបិ មោហស្ស ឧស្សន្នតាវសេន វិសុំ ចរិយាភាវោ, ន ឯវំ មោហស្សេវ, តថា សទ្ធាពុទ្ធិវិតក្កានំ។ ឯវំ រាគេន សតិបិ សម្បយោគេ មានស្សាបិ វិសុំ ចរិយាភាវោ យុត្តោ សិយា, ឯវំ សន្តេបិ រាគបដិឃមានទិដ្ឋិវិចិកិច្ឆាវិជ្ជានំ វិយ អនុសយដ្ឋោ ពលេយំ រាគាទីនំយេវ អាវេណិកោ ចរិយដ្ឋោតិ, នត្វេវ មានចរិយា។ យតោ ចរិយា “បកតី”តិ វុត្តា, បកតិ ច សភាវោតិ។ ឯតេនេវ ទិដ្ឋិយាបិ វិសុំ ចរិយាភាវាភាវោ សំវណ្ណិតោតិ ទដ្ឋព្វោ។ អដ្ឋកថាយំ បន មោហចរិយន្តោគធាវ ទិដ្ឋិចរិយាតិ ទស្សេតុំ “មោហនិទានត្តា ចា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ច-សទ្ទេន សម្បយោគំ សមុច្ចិនោតិ មោហនិទានត្តា, មោហសម្បយុត្តត្តា ចាតិ។

33។ កិំ សប្បាយន្តិ កីទិសំ សេនាសនាទិសប្បាយំ។ បុព្ពាចិណ្ណំ បុរិមជាតីសុ អាចរិតំ។ ឯកច្ចេតិ ឧបតិស្សត្ថេរំ សន្ធាយាហ។ តេន ហិ វិមុត្តិមគ្គេ

តថា វុត្តំ។ បុព្វេ កិរាតិ កិរ-សទ្ទោ អនុស្សវនត្ថេ។ ឧប្បយោគោ យតាបកិរិយា។ ឃុកព្ពុទ្ធុប្បេលិ យោក្ខេមេត វេនាកភកព្ពុការិំ។ ត សទ្ទោ នាគនរិតា ឧច ហោន្តិ, អលុទ្ធាភយិ បុព្វេ ឧប្បយោគឃុកព្ពុទ្ធុលតាវសទ្ធេនតា, វក្កា ចចិត្វា ព្ពុទ្ធុបបត្តិវសទ្ធេនតា ច។ ឧពេតភ អវតិ បុព្ពោហេតុតិឃោយេ យថាវុត្តការណេវត្តភ ត តេវំ លុទ្ធតា, លុទ្ធភាចហេតុកា ច នាគនរិយាតិ ឧយេយត្វំ ចេស្សតិ។

ព្ពុតរេទតិ លេចភាឌិកព្ពុទ្ធុលិ តិរឃាឌិតោ ព្ពុទ្ធុបបត្តា ច ត វេត្តោ ចោវេយោហនរិតា ឧច ហោន្តិតិ យោឌភា។ ព្ពុឌាបិ យថាវុត្តការណស្ស កោឆភការេច, ឬគ្ឃហការេច ច អេភកត្តិកត្តា ចោវេយោហនរិតតាឃបិ អនេកំវិកតា ចេឌិតព្ពា។ ឌាតុគំ ហ្ស្យគតិឃេយា ឃឌិ បយាណេតា, វេវា ភត្វិ, អឆ វាយត្វិឃេតា, វេវាបិ ឧកំវិកោ ត ហ្សបលទ្ធិតិ ចេស្សន្តោ អាហ “យថាវុត្តេភេច ភឃេភ ហ្ស្យគតិឃេយា ភាយ ភត្វិ”តិ។ តត្វ យថាវុត្តេភចាតិ “ឌិត្តំ បភ ឌាតុគ”ន្តិអាឌិភា វុត្តប្បការេនេច។ ចោវតិឃេយតិ វេយ្យាឌិចោវាឌិកតាឃ នាគាឌិនរិតា ហោតីតិ ចោវឆេវេភ នរិយាតិឃេ “វេយ្យាឌិកោ នាគនរិតា”តិ ចត្វា បុភ “វេយ្យាឌិកោ យោហនរិតា”តិ, “ចាតាឌិកោ យោហនរិតា”តិ ចត្វា បុភ “ចាតាឌិកោ នាគនរិតា”តិ ច វុត្តត្តា តយិ ចោវឆេវេភ តិឃេយចនំ បុព្ពាបរចិរុទ្ធេយេច។ អបរិច្ឆិន្នចនត្តិ បរិច្ឆេទការិកាឃ បញ្ញាឃ ត បរិច្ឆិន្ទិត្វា វុត្តចនំ, អនុបបរិក្ខិតចនត្តិ អត្ថោ។

ហ្ស្យគកិច្ចភេតិ ឌិបិកកចាយំ កហិំតិតាហ្ស្យគកិច្ចភេ។ បុព្ពោហេតុតិឃោយភាតិ បុរិយភេច បចត្តេលិការឌិហេតុតិឃោយភា។ តិឃោយាតិ ច តេវំយេច លេលិកាឌិត្តំ បឌិតិឃេតា លុទ្ធភាឌិវការេចា ឌេឌ្ឌព្ពា។ លេលិកោ ហ្ស្យគោ ឧពេតវត្តិ លេលិកុស្ស្យគា, ហ្ស្យគ្គលេលិកា, លេលិកាឌិកាតិ អត្ថោ។ អយោហុស្ស្យគា ចាតិ ឧត្ត ច-វទ្ទោ វយិល្អតត្ថោ។ តេត ឃេ ព្ពុយ លេលិកុស្ស្យគតាឌិត្តំ បឆ្ចេកំ ចោយិស្សតោ ច ទុទ្ធវ បភគា ព្ពុឌ្ឋិតា, តេ អភចេវវតោ វយិល្អតិ យថាវុត្តស្ស លេស្សច តេវំ អត្តោកឆត្តា។ ឲលក្ខតា ចេត្ត លេលិកុស្ស្យគតាគយា ឌេឌ្ឌព្ពា។

ព្ពុឌាតិ តំ តេវំ លេលិកុស្ស្យគតាឌិត្តំ បឆ្ចេកំ ចោយិស្សកតាឌិ ឌិការេកភ ចេស្សតុំ “ឃស្ស ហិ”តិអាឌិ អាហដ្ឋិ។ កព្ពុាឃ្ញហតកូលេណតិ កព្ពុការណេចលិយំ។ លេលិកោ ពលចាតិ លេលិកោ តដ្ឋាឃ បច្ចឃវាយក្កិយា វាយត្វិឃេតា អឌិកោ ហោតិ។ អលេលិកោ យត្តោតិ តប្បឌិបក្ខោ អលេលិកោ ទុព្ពលោ។ កចំ បភេតេ លេលិការលេលិកា អញ្ញមញ្ញំ ហ្សឌុចិបច្ចតិកភូតា ឧកកូលេណ បចត្តន្តីតិ? ត តោ បភេតំ ឧចំ ឌេឌ្ឌព្ពំ “ឧកកូលេណ បចត្តន្តី”តិ។ តិកត្តិកូលំ បភ អាឃ្ញហតបក្ខិឃេយេច កត្វា ឧចំ វុត្តំ។ ឧវេច ភឃោ វេវេវុបិ។ បរិឃាឌាតុត្តិ អកឹគចិត្វំ ត វក្កាតិ។ ឃោ ហិ “ឧចំវុត្តុំ ឧចំចិបុលំ ឧចំយហល្លព្វា ត វក្កា ឌាតុ”ន្តិអាឌិភា អយុត្តឆាកតាឌិចេវភ បចត្តាឃ ចេតភាឃ វយ្យឃុតព្ពា អលេលិកោ, វេវា វយ្ពុឌេច លេលិកំ បរិឃាឌាតុំ ត វក្កាតិ។ ចោវេយោហាភំ អនុប្បត្តិឃា, តាឌិវបច្ចឃលិកេភ ច អចោវាវេយាហា ពលចន្តោ។ តប្បាតិ លេលិការចោវាវេយាហាភំ ពលចភាចតោ, អលេលិកចោវេយោហាភច្ចា ទុព្ពលភាចតោតិ វុត្តេយេច ការណំ បច្ចាឃវតិ។ វេវាតិ តំវយឌ្ឍិបុក្កលេលិ។ តេភ កព្ពុភាតិ តេភ លេលិកាឌិហ្សបតិស្សឃចតា ក្ស្ក្លកព្ពុភា។ ឃុណឹឌលេលិតិ វលិលេលិ។ តយេចត្វំ “អក្កាឆភោ”តិ បរិឃាឃេភ ចឆតិ។

បុរិយភឃេភចាតិ បុព្វេ វុត្តភឃាគុវារេភ យទ្ធា អលេលិការោវា លេលិករោវេ បរិឃាឌាតុំ ត វក្កាន្តិ, អយោហោ បភ ពលចា យោហំ បរិឃាឌាតុំ វក្កាតីតិ ឧចំ តត្វ តត្វ ចានេ យថានំ អតិឌេវត្វា ចេឌិតព្ពា។ ទុវឌ្ឍាតិ កោឆភោ។ ចត្តន្តាតិ យទ្ធាបត្តា។

សីលកោតិ សុខសីលោ។

ឯត្ថ ច លោភវសេន, ទោសមោហលោភទោសលោភមោហទោសមោហលោភទោសមោហវសេនាតិ តយោ ឯកកា, តយោ ទុកា, ឯកោ តិកោតិ លោភាទ្យុស្សន្នវសេន អកុសលបក្ខេយេវ សត្ត វារា, តថា កុសលបក្ខេ អលោភាទ្យុស្សន្នវសេនាតិ ចុទ្ទស វារា លព្ភន្តិ។ តត្ថ អលោភទោសាមោហា, អលោភាទោសមោហា, អលោភទោសមោហា ពលវន្តោតិ អាគតេហិ កុសលបក្ខេ តតិយទុតិយបឋមវារេហិ ទោសុស្សន្នមោហុស្សន្នទោសមោហុស្សន្នវារា គហិតា ឯវ ហោន្តិ, តថា អកុសលបក្ខេ លោភាទោសមោហា, លោភទោសាមោហា, លោភាទោសាមោហា ពលវន្តោតិ អាគតេហិ តតិយទុតិយបឋមវារេហិ អទោសុស្សន្នអមោហុស្សន្នអទោសាមោហុស្សន្នវារា គហិតា ឯវាតិ អកុសលកុសលបក្ខេសុ តយោ តយោ វារេ អន្តោគធេ កត្វា អដ្ឋេវ វារា ទស្សិតា។ យេ បន ឧភយេសំ មិស្សតាវសេន លោភាលោភុស្សន្នវារាទយោ អបរេ ឯកូនបញ្ញាស វារា ទស្សេតព្វា, តេ អលព្ភនតោ ឯវ ន ទស្សិតា។ ន ហិ ឯកស្មិំ សន្តានេ អន្តរេន អវត្ថន្តរំ “លោភោ ច ពលវា, អលោភោ ចា”តិអាទិ យុជ្ជតីតិ, បដិបក្ខវសេន វា ហិ ឯតេសំ ពលវទុព្ពលភាវោ, សហជាតធម្មវសេន វា។ តត្ថ លោភស្ស តាវ បដិបក្ខវសេន អលោភេន អនភិភូតតាយ ពលវភាវោ, តថា ទោសមោហានំ អទោសាមោហេហិ។ អលោភាទីនំ បន លោភាទិអភិភវនតោ, សទ្ធាសទ្ធា សមាធិជាតិយមកិរិយ បវត្តិវសេន សហជាតធម្មតោ ពលវភាវោ។ តេន វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “លោភោ ពលវា អលោភោ មន្ទោ, អទោសាមោហា ពលវន្តោ ទោសមោហា មន្ទា”តិ។ សោ ច នេសំ មន្ទពលវភាវោ បុរិមូបនិស្សយតោ តថា អាសយស្ស បរិភាវិតតាយ វេទិតព្វោ។

យោ លុទ្ធោតិ វុត្តោតិ យោ ឧស្សន្នកិច្ចេន “លុទ្ធោ”តិ វុត្តោ, អយំ ព្វេធ ចរិយាវិចារេ “រាគចរិតោ”តិ វេទិតព្វោ។ ទុដ្ឋមូឡ្ហាតិ “ទុដ្ឋោ, មូឡ្ហោ”តិ ច វុត្តា យថាក្កមំ ទោសមោហចរិតា។ បញ្ញវាតិ សាតិសយំ សប្បញ្ញោ។ យតោ សទ្ធាវិតក្កេសុ វិជ្ជមានេសុបិ ពុទ្ធិចរិតោតិ វុច្ចតិ។ អលោភាទោសានំ ពលវភាវោ សទ្ធូបនិស្សយតាយ វិនា ន ហោតីតិ អាហ “អលុទ្ធអទុដ្ឋា បសន្នបកតិតាយ សទ្ធាចរិតា”តិ។

អយញ្ហា នយោ សាធារណតោ វុត្តោតិ ភិន្នវុត្តិតបុព្ពហេតុនិយាមវសេន ពុទ្ធិចរិតាទីនំបិ ទស្សេតុំ “យថា វា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អមោហបរិវារតោតិ អមោហបរិក្ខិត្តេន, ឧបនិស្សយតោ សម្បយោគតោ ច បញ្ញាយ អភិសង្ខតតោតិ អត្ថោ។ សេសបទត្តយេបិ ឯសេវ នយោ។ លោភាទិកា វោមិស្សបរិវារតោតិ ឯត្ថ លោភមោហាទិកា អញ្ញមញ្ញអវិរុទ្ធវោមិស្សបរិវារតោតិ អត្ថោ។ អវិរោធោ ច យុគគ្គាហវសេន អប្បវត្តិយា វេទិតព្វោ។ តថា ហិ សទ្ធានុសារិធម្មានុសារិគោត្តាតិ អញ្ញមញ្ញម្បិ ភិន្នសភាវាវេតេ។ ឯកំសេន ច មិស្សកចរិយាបិ សម្ពុជ្ឈិតព្វា បុព្ពហេតុនិយាមេន ចរិយាសិទ្ធិតោ។ តថា ចេវ ឧស្សន្នកិច្ចតំ បវត្តំ យថារហំ លោភាលោភាទីនំ វិបាកស្ស បច្ចយភាវតោ។ តេនាហ បដិសម្ភិទាមគ្គេ (បដិ។ ម។ ១។១១១) –

“គតិសម្បត្តិយា ញាណសម្បយុត្តេ កតមេសំ អដ្ឋន្នំ ហេតូនំ បច្ចយា ឧបបត្តិ ហោតិ? កុសលកម្មស្ស ជវនក្ខណេ តយោ ហេតូ កុសលា តស្មិំ

ໜເຕ ຂາຕເຈຕກາຍ ສຫຂາຕປຈ຺ຈຍາ ເຫາຕ຺ຕິ, ເຕສ ວຸຕ຺ຕິ ກຸສລມູລປຈ຺ຈຍາປິ ສງ຺ຂາຣາ ຕິກຕ຺ຕິກ຺ກເໜ ເຂ຺ວ ເຫຕູ ອກຸສລາ ຕສ຺ສິ ໜເຕ ຂາຕເຈຕກາຍ ສຫຂາຕປຈ຺ຈຍາ ເຫາຕ຺ຕິ, ເຕສ ວຸຕ຺ຕິ ອກຸສລມູລປຈ຺ຈຍາປິ ສງ຺ຂາຣາ ປະິສຕ຺ຕິກ຺ກເໜ ຕເຍາ ເຫຕູ ອຍ຺ຍາກຕາ ຕສ຺ສິ ໜເຕ ຂາຕເຈຕກາຍ ສຫຂາຕປຈ຺ຈຍາ ເຫາຕ຺ຕິ, ເຕສ ວຸຕ຺ຕິ ກາຍຣູປປຈ຺ຈຍາປິ ວິຍ຺ຍາໜັ, ວິຍ຺ຍາໜປຈ຺ຈຍາປິ ກາຍຣູປ"ຕ຺ຕິ –

ອາຂີ ່ ປຸຕ຺ຕເຫຕຸກິຍາເຍສ ຈ ຍຕາ ຕິເຫຕຸກສ຺ສ ປຍ຺ຍາເຈຍ຺ຍຕ຺ຕິຍັ, ສ ຕຕາ ຊຸເຫຕຸກສ຺ສ໌ ຍຕາ ຈ ຊຸເຫຕຸກສ຺ສ ຕູຕິກຕ຺ຕຕ຺ຕາ ເສປກ຺ກິ, ສ ຕຕາ ອເຫຕຸກສ຺ສ໌ ໑ຈັ ເລິກສ຺ສຂາເຂຍາ ປຸກ຺ກລິ ຮາກຈຣີຕາເຂຍາ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ຕິຂ຺ຂເຍຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຕ຺ຕາຕິ໌ ຍຕາວຸຕ຺ຕຍຕ຺ວ ຕິກາຍຈເສສ ຂເຍ຺ຍຕັ "໑ຈັ ເລິກາຂີສ຺ສ"ຕິອາຂີ ວຸຕ຺ຕັ໌

ອ຺ສ໌ຕ຺ວາຕິ ຕສ຺ສິ ປຸຕ຺ຕາຈຈເສ໌ ສເຍາຕິ ຂາສສສເຍາ໌ ປຸກ຺ກລິຂິຂ຺ຂາເສສ ວຸເຕ຺ວາປິ ອເຕ຺ວາ ຂຍູຍູເຕເສຈ ປຍ຺ຍາຍຕີຕິ ຂຍູາຂິຂ຺ຂາເສສາຫ "ຈຣີຍາເຍາ ວິກາຈເຍ"ຕິ໌ ປກຕິກາຍເສສາຕິ ອກິຕ຺ຕິເຍສ ສກາຈາຍເສສ໌ ຈາຕຸຣີເຍສາຕິ ຈາຕຸຣກາເຈສ ສິກ຺ກາເຣສ໌ ວູກ຺ກິຂີກຕ຺ຕິ ອສຍ຺ຸຂຍຂ຺ຍ ໜໜເສ຺ຕາ ວິຍາຕິ ຈູຍິ ໜໜເສ຺ຕາ ວິຍ໌ ອສຸກຂ຺ຂິຕຕ຺ຕິ ປິຂສິເສ຺ກປສເຍ ກຂ຺ຂເສ຺ຕາ ວິຍ ປິຂັ ສິກ຺ກປຕິ໌ ເຕສສ຺ສ ປຂັ ອສຸກຂ຺ຂິຕັ ປສ຺ເຕາ ອສ຺ຕິຕັ ເຫາຕິ໌ ປຣິຍ຺ຍາກຸລິຍາຕິ ປຣິເຕາ ອາລຸຍຸຕ຺ຕາຍ໌ ລຍິກ຺ເຕາ ວິຍາຕິ ວິຕ຺ຕາຍເສ຺ຕາ ວິຍ໌ ກິເຕາ ວິຍາຕິ ເກຈິ໌ ສຫສາຕຸປີຍຸຕ຺ຕຕຕ຺ຕິ ອກ຺ກປິເຂສ, ປຫຼິຍາ ຈ ສຫສາຈ ສຕ຺ຕິສຂ຺ຂິຕາ໌ ວິຈຂ຺ຂຂສ຺ສາຕິ ວິຕິຈຂ຺ຂຂສສ຺ສ ປຫີສກິເລສສ຺ສ໌ ຕູຂມີຂີສັ ປຂຕ຺ຕິ ກກຈເຕາ ປຂັ ຂີສ຺ວາ ຈຂຕິ໌

ປິສາຂີກຕ຺ຕິ ປສາຂາຈຫັ໌ ຍຊຸຣາກາຣຕ຺ຕິ ຕູຂ຺ຂາກາເຣ໌ ຈຂ຺ຂາກາຣຕ຺ຕິ ຈຍິກ຺ຕາກາເຣ໌ ອຕເຣຍາເສາຕິ ສຕເຣຍາເສາ, ສລິກຕ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ໌ ສເຍາຂາຍາຕິ ສຍູເຂຈ ຍູຂາຍ ອຈິກ຺ກປິຕ຺ວາ໌ ຕິປຂ຺ຕ຺ວາຕິ ກາຍປສາຣຫລກ຺ກຫາຍ ຕິປຂ຺ຂາຍ ເສຍ຺ຍາຍ ຕິປຂ຺ຕ຺ວາ ສຍຕິ ຕິຂ຺ຂາຍຕິ໌ ປກ຺ກິຕ຺ຕກາເຍາຕິ ອຈກ຺ກິຕ຺ຕກາເຍາ ອຈເສາ ວິຍ ສຫສາ ປຕິຕກາເຍາ໌ ຊຸສ຺ສຂ຺ຂາສຕ຺ຕິ ວິຣູປສຕ຺ຕິເຈສັ໌ ວິກ຺ກິຕ຺ຕກາເຍາຕິ ຕູເຕາ ວິເຕາ ຈ ລິຕ຺ຕອຂ຺ກປຈ຺ຈຂ຺ກາ໌

ສຍູຣີຈຕ຺ຕກຕ຺ຕິ ສຍູຣີຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ໌ ອາເລິຍອຍຍາເສາ ຈາລິກາກຈຈຣາຕິ ອາກຸລຍເສ຺ຕາ໌

ຕິປຸຫຍຊຸຣສຍສກ຺ກຈ຺ຈກາຣີຕິ ສຸເກາສລ຺ລ ສຸຕ຺ຕຣ໌ ອຈິສຍິ ສາກິສຂ຺ຂາເຣ຺ຈ ກເຣຫຼສີເລິ໌ ກາຍຸຫຈຂ຺ຂວິສຍກາຣີຕິ ຂີຣ໌ ອສີຂິລ໌ ວິສຍຊ຺ຈ ກເຣຫຼສີເລິ໌ ອປຣີຂ຺ຂິຕ຺ ອປຣີຕິຂ຺ຂິຕັ໌

ຍຸຫປຸຣກຕ຺ຕິ ຍຸຫສ຺ສ ປຸຣໜັ ຍຫຕ຺ຕັ໌ ອຣສປຂີສເຈຂີຕິ ສຣສປຂີສເຈຂີ໌ ກາຂເສ ລເຂ຺ຂເສ຺ຕາຕິ ເກາຂສກາຂເສ ສິຕ຺ວາຕິ ລເຂ຺ຂເສ຺ຕາ໌ ຍຸຫັ ຍເກ຺ກເສ຺ຕາຕິ ຂາຫິຍຸຫັ ຍເກ຺ກເສ຺ຕາ໌

ກິລຕ຺ຕຣູປິວິຍາຕິ ຕສ຺ສ ອສຫເສສ ເຈຂປຍ຺ເຕ຺ວາ ວິຍ໌ ອຍ຺ຍາຫຸເປກ຺ກາຍາຕິ ອຍ຺ຍາຫຼກຸຕາຍ ຂູເປກ຺ກາຍ໌ ອຍ຺ຍາຫສຂ຺ຂາຕາຍ ຂູເປກ຺ກາຍາຕິ ເກຈິ໌

មាយាទីសុ សន្តទោសបដិច្ឆទនលក្ខណា មាយា. អសន្តគុណប្បកាសនលក្ខណំ សាឋេយ្យំ. ឧន្នតិលក្ខណោ មានោ. អសន្តគុណសម្ភាវនាយុត្តេន បដិគ្គហណេ អមត្តញ្ញុតាលក្ខណា បាបិច្ឆតា. សន្តគុណសម្ភាវនាយុត្តេន បដិគ្គហណេ អមត្តញ្ញុតាលក្ខណា មហិច្ឆតា. សកលាភេន អសន្តុស្សនលក្ខណា អសន្តុដ្ឋិតា. វិជ្ឈនដ្ឋេន សិង្គំ, សិង្គារតានាគរិកភាវសង្ខាតំ កិលេសសិង្គំ. អត្តនោ សរីរស្ស, ចីវរាទិបរិក្ខារស្ស ច មណ្ឌនវសេន បវត្តំ លោលុប្បំ ចាបល្យំ. ឯវមាទយោតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន អហិរិកានោត្តប្បមទប្បមាទាទយោ សង្គយ្ហន្តិ.

បរាបរាធស្ស ឧបនយ្ហនលក្ខណោ ឧបនាហោ. បរេសំ គុណមក្ខនលក្ខណោ មក្ខោ. បរស្ស គុណេ ធំសិត្វា អបនេត្វា សម-យុគគ្គាហលក្ខណោ បឡាសោ. បរសម្បត្តិខីយនលក្ខណា ឥស្សា. អត្តសម្បត្តិនិគូហនលក្ខណំ មច្ឆរិយំ. ឥធ អាទិ-សទ្ទេន ទោវចស្សតាបាបមិត្តតាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ.

អនុស្សាហនំ ថិនំ. អសត្តិវិឃាតោ មិទ្ធំ. ចេតសោ អវូបសមោ ឧទ្ធច្ចំ. វិប្បដិសារោ កុក្កុច្ចំ. សំសយោ វិចិកិច្ឆា. អយោនិសោ ទឡ្ហគ្គាហោ អាធានគ្គាហិតា. យថាគហិតស្ស មិច្ឆាគាហស្ស ទឡ្ហីវេឋិមតា ទុប្បដិនិស្សគ្គិមតា. ឥធ អាទិ-សទ្ទេន មុដ្ឋស្សច្ចអសម្បជញ្ញាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ.

មុត្តចាគតាតិ វិស្សដ្ឋចាគតា និស្សង្គបរិច្ចាគោ. យថា មាយាទយោ, តថា បវត្តា អកុសលក្ខន្ធា, យថា អរិយានំ ទស្សនកាមតាទយោ, តថា បវត្តា កុសលក្ខន្ធា វេទិតព្ពា.

បសាទនីយដ្ឋានំ នាម ចតុព្វិធំ. សំវេជនីយដ្ឋានានិ ជាតិអាទីនិ. កុសលានុយោគេតិ កុសលធម្មភាវនាយំ. “ឧចដ្ឋា ឧចដ្ឋា ករិស្សាមី”តិ កិច្ចានំ រត្តិការកោ បរិចិតកម្មំ រត្តិ ស្វាមាយតា. តថាវិតក្កិតានំ តេសំ ទីវសការកោ អនុដ្ឋានំ ទិវា បជ្ជលតា. ហុរាហុរំ ធាវនាតិ វុត្តោ ឋិតោ ច តត្ថ តត្ថ អារម្មណេ ចិត្តវោសគ្គោ. តេនេវាហ “ឥទំ បុរេ ចិត្តមចារិ ចារិកំ, យេនិច្ឆកំ យត្ថកាមំ យថាសុខ”ន្តិ (ធ. ប. ១១៩), “ចិត្តមស្ស វិធាវតី”តិ (សំ. និ. ១.៣៣) ច.

ធម្មប្បវត្តិទស្សនាទិ ច ទដ្ឋព្ពំ, អដ្ឋកថាយំ អនាគតមេវាតិ ន សក្កា វត្តុន្តិ “សព្ពាការេនា”តិ វុត្តំ. កិញ្ចិ កិញ្ចិ អាគតម្បិ អនេត្វាតិ ហិ អធិប្បាយោ. “ន សារតោ បច្ចេតព្ពា”ន្តិ វត្វា តត្ថ ការណំ ទស្សេន្តោ “រាគចរិតស្ស ហី”តិអាទិមាហ. អប្បមាទវិហារិនោតិ តត្ថ វិតិធាយ ការំ បដិបជ្ជនេន អប្បមាទការិនោ. និក្ខលក្ខណា ឥរិយាបថាទយោតិ ចាតុរិយេន អចាតុរិយេន សណ្ហំ, សហសា ច គមនាទយោ. ន ឧបបជ្ជន្តីតិ ន យុជ្ជន្តិ. បុច្ឆិត្វា ជានិតព្ពន្តិ ធម្មប្បវត្តិអាទិំ បុច្ឆិត្វា ជានិតព្ពំ.

៣៩. សប្បាយំ ហិតំ, កិលេសវិឃាតីតិ អត្ថោ. អធានវេទិកន្តិ អបរិសុទ្ធបរិក្ខេបវេទិកំ. ភូមដ្ឋកន្តិ ភូមិតលេយេវ ឋបិតំ ឧបរិមតលរហិតំ. ឧក្កោតោ ជីនតស្ស បព្ពតបាទស្ស ហេដ្ឋាភាគោ. អកតភិត្តិក្ខុម្ពិបរិក្ខេបា អកតបក្ការោ. ជតុកាករិតន្តិ អធោមុខាហិ

ឌុលព្ពយាតយុតាហិ ឲុក្ខកចក្កុលិហិ បរិបុណ្ណា ឌុលុក្កចិលុក្កត្តិ លិត្តកិត្តិ ថ្ងូដ្ឋក្កលិ លុឲឆ្ទសទិ លាឃុដកទហិតំ សិហញ្ញុញ្ញ្ឈដិកយោត សាសង្គិ ក្កា

ក្ខុទ្ទបត្តិ ចិទ្ទំ ក្ខព្ពណ្ណត្តិ អសុត្តុទចណ្ណិ, ក្ខុស្សុណ្ណាត់ ចា ខាលិកាទទត ពតប្ញុចំ ខាលប្ញុចំ សាលិ ចិឃ ឲទសយ្យុស្សត្តិ សាលិឋលទកា ចិឃ

ក្ខុក្កសយ្យុស្សំ កាទិកកាទចត, អត្តទត្តទា ឲុត្តកទទលាត ច កិច្ចបរិហទលំ អាលិកក្កឹកាហទតាតិ អាលិតា, កក្កឹឃា ច ហតទសាទកា ព្ពុងំ

ទាកចទិតស្ស សប្បាយំ, ឲុចយស្ស កិទលសសយុតាចាទទា ត ទហាតីតិ អធិប្បាទឃា ឲុទសច តទឃា ទសទសឃុបិ

ឌិសាយុឲត្តិ ឌិសាកិយុឲំ, អព្គុទាកាសាកិយុឲត្តិ អធិប្បាទឃា យហាកសិលត្តិ យហត្តិ កសិលាយល្លុលិ ទសង់ ទសតាសតាឌីសុ ឃំ ចត្តុត្តិ

ទយាហចទិតស្ស, តំ ទចាសចទិតស្ស ក្ខុត្តុសឌិសទយច

ចិតក្កចិធាចតទស្សុច បច្ចុទឃា ទហាតិ ឃចា តំ អាឃប្ពុទតា ទយលិឃទត្ថទស្ស ធទីយុទឲតិ បព្គាតចិចទទ បរិត្តត្តិ ឃុប្បសទាចយត្តំ

បទកដបរិទច្ឆដទតា តិទាគបរិទច្ឆដទតា ចិកាចតបរិទច្ឆដទតា សប្បាឃបរិទច្ឆដទតាតិ បទច្ចកំ បរិទច្ឆដ-សទ្ទោ ទឃាទដតទព្ពោ

ចិកាចតាតិ "អឃំ ទាកចទិទតា"តិអាឌិតា ខាគតចិកាចតា ឲុកច្ចកសិលាតុស្សុតិក្ខុាតយត្តស្ស បសទក្កត កចិតត្តា ក្ខុត្តំ "ត ច តាច

ចទិឃាតុក្កុលំ កយុក្ខុាតំ សព្គាកាទទត អាចិកត"ត្តិ

ចត្តាលិសកយុក្ខុាតចណ្ណតា

ទលំ សព្គាតតិទក្ខសទតាតិ សព្គាតាតំ "ចត្តាលិសាឃា"តិ សញ្ញុចទសត កហិតាតំ ថ្ងុឌិក្ខុាតំ តិទក្ខសទតា "ឲុត្ថុ ឲុត្តកាតិ

ថ្ងុបចាទព្ពុាតាចហាតិ, ឲុត្តកាតិ អប្បុតាព្ពុាតាចហាតី"តិ ថ្ងុបចាទប្បុតាចហទតា "ឲុត្តកាតិ ឲុកព្ពុាតិកាតិ, ឲុត្តកាតិ ក្ខុាតិកព្ពុាតិកាតិ,

ឲុត្តកាតិ សកលព្ពុាតិកាតី"តិ ឌសាតប្បទកដទតា "ឲុទតសុ អក្ខសយតិក្កទយា, ឲុទតសុ អាទឃុលាសយតិក្កទយា"តិ ឲុចំ សយតិក្កយទតា

"ឲុត្តកាទតត្ថុ ចទឌ្ឍតព្ពាតិ, ឲុត្តកាតិ ត ចទឌ្ឍតព្ពាតី"តិ ចឌ្ឍតាចឌ្ឍតទតា អាទឃុលាទតាតិ សកាចឆយុតិយិត្តតចត្តុត្ថាចទសត,

ចលិតាចលិតចទសត ច អាទឃុលចិកាកទតា ក្ខុយិទតាតិ កាយាចចទាឌិក្ខុយិចិកាកទតា កហលាទតាតិ ឌិក្ខុាឌិចទសត កហលចិកាកទតា

បច្ចុឃទតាតិ អាទុប្បាឌីតំ ឃចាទហំ បច្ចុឃកាចទតា ចទិឃាតុក្កុលទតាតិ ទាកចទិឃាឌីតំ អតុក្កុលកាចទតា

កយុក្ខុាតាតីតិ អាទឃុលកាទចត ទឃាកយុឃុស្ស បចត្តិក្ខុាតាតិ ចតុក្កព្ពុាតិកាតិ ចតុត្តិធទ្ទុបិចទព្ពុាតចទត្តា, ទតសំ អាទឃុលក្ខុាតិ

អទត្ថា ចតុក្កគឃចទសត ទចតំ ក្ខុត្តំ តិកចតុក្កព្ពុាតិកទកសុតិ តិកព្ពុាតិកទកសុ បុរិទយសុ ទ្រាហ្មុចិហាទទសុ, ចតុក្កព្ពុាតិកទកសុ

អាតាបិតកសិទលាសុ ទសទសឃុតិ ក្ខុត្តាចទសទសសុ ឲុកចឹសតិឃា កយុក្ខុាទតសុ

ឌិព្ពុចក្កុតា ឌិក្ខុហទឃទ្ទុបស្ស សត្តស្ស ចិត្តំ អាឌិកយុឹទកា ទចទតាបរិឃចាទលាត បរិច្ឆិត្តិតុំ សក្កាតិ, ត ព្ពុតទស្សាតិ កសិលាឋទលំ

ទចទតាបរិឃចាលាស្ស បច្ចុទឃា ទហាតិ ទតត ក្ខុត្តំ "បទសត្តាតច្ចុ ទចតសា ចិត្តយព្ពាតំ សយទត្ថា ទហាតី"តិ ឌុកាទសត បរិច្ឆិត្តត្តាតិ

អត្តនោ ជិនេតាកាេរេត បរិច្ឆិន្ទត្វា តធា ភ្កេហកោរលស្ស រយ្យាតិតត្វា បរិច្ឆិន្តាកាេរេតច តាតិ ភ្ជបតិដ្ឋត្តិ, តស្មា ត តត្ថ ចន្ទតាតិ អធិប្បាយោ រេច បត កោចិ ចន្ទេយ្យ, ត តេត កោចិ ក្យេណាតិ ឥយ្យេន្តា អាហ “អាតិញ្ចាកាចា ចា”តិ “តេញ្ញ បតា”តិអាទិតា តយេច អាតិញ្ចាកាចំ ចិចរតិ យស្មា ចន្ទិតេញ្ញ ក្យុណបរាសិយេច ចន្ទតិ, អចន្ទិតេបិ កាយរាកចិក្ខត្តា ហោតិយេច, តស្មា អាតិញ្ចាកាចា ចិក្ខតាតិ ចិបុលរូណតាយ រូបិកដ្ឋ, ចន្ទិតតិមិត្តតាយ អប្បមាណារូណការចត បរិញ្ញត្តាតិ អត្ថោ

កោចលត្តិ រកល អតចរេណ “បច្ចិ ដួម”ត្តិ ចចតិ ភ្ជបដ្ឋាតាកាេរត ទុត្តំ, ត តិមិត្តស្ស ចន្ទតតាតិ អធិប្បាយោ លិកិតាតិ រាតិរញ លិកិតាយ, ភ្កេរកាតចរិកាចតោតិ អត្ថោ តេនេវ ហិ បរោយ ចវិបត្តិយា អស្សេយណ្ឌល អស្សុ រាេរត្តា ចិយ យត្ថ តត្ថ តិរិរត្តាបិ ជិនេតាបិ តំ ឈាតំ រយាបន្តេតច តេតស្ស រយត្តតា តិមិត្តំ ចន្ទិតំ ចិយ ភ្ជបដ្ឋាតិ តេត ទុត្តំ “រត្ថាជិរាញ្ញ”តិអាទិ

ទុត្តាតិ ឆយុរង្គហេ ទុត្តា យហេត្តតិ ចិបុលេ តិត្តឆលិជិចរេត ហិ ឲកេឥរេ អដ្ឋត្វា រយត្តតា កហណចរេត រកលរទិរេ តិមិត្តំ កណ្ហត្តស្ស តំ យហត្តំ ហោតិ យហេត្តំ ចា រទិរេ អប្បកោតិ រទិរស្ស ឲកេឥរេ តិមិត្តំ កណ្ហាតីតិ យោជតា អប្បកោ ចា ពុទ្ធកោ ឥាេករទិរេ ឲតត្តិ អរូកតិមិត្តំ អាទិតចត្តិ “អរូករាសិ ឲច ចន្ទតិ, ត ច កោចិ អាតិញ្ចេរា”តិ ទុត្តំ អាទិតចំ

េសរាតិបិ ត ចន្ទេតត្តាតិតិ រន្ទេបតោ ទុត្តមត្តំ ភ្ជបបត្តិតោ ចិចរិតំ “កស្មា”តិអាទិ ទុត្តំ បិទុបិណ្ឌាជិចរេត ភ្ជបដ្ឋហត្តម្បិ តិមិត្តំ ចាតរស្សាតត្តិស្សយត្តិ កត្វា ទុត្តំ “ចាតរាសិយេច ចន្ទតី”តិ ឆ្កាេរត បរិច្ឆិន្តត្តិ តាសិកក្កុមុចតិមិត្តាជិឆ្កាេរត រេបរិច្ឆេជំ ចារោយកសិណចន្ទេត ចិយ ត ឲត្ថ កោចិ ក្យេណា, កោចលំ ចាតចន្ទតរេចាតិ អាហ “រាទិតចត្តា”តិ តេរត្តិ ព្រហ្មចិហារាតំ តិមិត្តត្តិ អារម្មណំ ត ច តេត អត្ថោ អត្ថីតិ តេត រត្តារាសិចន្ទេតត បចចិកសិណាជិចន្ទេត ចិយ កិច្ចិ បយោជតំ តត្ថិ បរិក្កហចរេតាតិ អបរិក្កហិតស្ស កាចតាចិរយស្ស បរិក្កហចរេត, ត តិមិត្តចន្ទតចរេត តេតាហ “ឲកាចាររដ្ឋិអាចាររាជិតា”តិអាទិ ឲត្ថាតិ ព្រហ្មចិហារកាចតាយំ យឥយត្តិ យំ បជិកាកតិមិត្តំ អយំ យោកី រិមាររុក្ខេឥតេច តេត្ថ ភ្ជបចារដ្ឋាតុប្បត្តិ, ត តិមិត្តុប្បត្តិយា យជិ ឲចំ កចំ បរិត្តាជិអារម្មណតា ឈាតស្សាតិ អាហ “បរិត្តអប្បមាណារូណតាបត្ថ បរិក្កហចរេតា”តិ, កតិបេយ រត្តេ បរិក្កហេត្វា បចត្តា យេត្តាឥយោ បរិត្តារូណា, តហុកេ អប្បមាណារូណាតិ អត្ថោ អាកាសំ កសិណុក្ឃាជិមត្តា ត ចន្ទេតត្តត្តិ យោជតា ចក្ខុតិ ចា យំ តេត រត្តត្តិតត្តា បរិកប្បេឥយេច អារម្មណំ ចន្ទេតុំ រក្កា, ត ត្ថតាត្តិ អាហ “ត ហិ រក្កា រកាចតយុំចន្ទេតុ”ត្តិ អារុប្បាតំ បរិត្តអប្បមាណារូណតា បរិត្តកសិណុក្ឃាជិមាកាេរ, ចិបុលកសិណុក្ឃាជិមាកាេរ ច បចត្តិយា ចេជិតត្តា េសរាតិ ញាត្ថាតុស្សតិអាទីតិ ឥរ កម្មដ្ឋាតាតំ អតិមិត្តត្តាតិ បជិកាកតិមិត្តាកាចា

បជិកាកតិមិត្តារូណាតីតិ បជិកាកតិមិត្តក្ខតាតិ អារម្មណាតិ េសរាតិ អដ្ឋារេ េសរាតិ ៧ាតិ ចត្តារោ ព្រហ្មចិហារា, អាកាសាតញ្ចាយតតំ, អាកិញ្ចញ្ញាយតតត្តិ ឌ្វាទាតិ េសរាតិ ៧ ចិស្សាត្តូយាតបុត្តាតាយ ចិបុត្តកំ បញ្ចូយាតេលាហិតតាយ េលាហិតកំ កិមិតំ បចលេតត បុញ្ញចកំ, ចលិតារូណំ ទុត្តំ ចាតបិតចិចរាជិហិ អត្តោបចិដ្ឋស្ស ប្ញុរិយារលោកាជិកស្ស ចលតាកាេរា បញ្ញាយតីតិ ឆ្ការរយណ្ឌលិរូណម្បិ ចលិតារូណំ ទុត្តំ បុត្តាការកោតិ បជិកាកតិមិត្តប្បចត្តិយា បុត្តាការកោ រត្តិតិត្តរេចាតិ រត្តិ តិច្ចលេច

ឆេឆេចស្មឹ កាយាចនខេឆេចសុ, តត្ថ អសុកាតំ បដិក្កូលស្ស ច អាហារស្ស អកាចតោ អស្សាសបស្សាសាតំ ព្រហ្មលោកេ អកាចតោ “អាភាបិតស្សតិ ចា”តិ ចុត្តំ។

និដ្ឋភាតិ និដ្ឋេភ ចត្តុភា ការណក្ខតោ កហេតព្ពានីតិ ក្ខុកហេតព្ពានិ, ក្ខប្បានេតព្វានុកហតិយិត្តានីតិ អត្ថោ។ តោភាហ “បុព្ពកាកេ”តិអាទិ។ តស្សាតិ កាយគតាសតិយា។ ក្ខន្ធស្សានីតំ បត្តេសុ បចលយាភចណ្ណកហណយុលេភ ចា តស្ស កហេតព្ពត្តា ចុត្តំ “ចានយោកសិណំ និដ្ឋបុនិដ្ឋភា”តិ។ ភ អានិកម្ពិកេភ កហេតព្ពានីតិ អានិកម្ពិកេភ ភ កហេតព្ពានិ, កាចតានម្ភចនេភ ភ បដ្ឋេបតព្ពានិ, ហេដ្ឋិមេ តយោ ព្រហ្មចិហារេ, កសិណេសុ ទ្វបិចចនេចត្តុញ្ញាភដ្ឋា អភឆិកត្តា បយ្យានេតុំ អបក្កលេឈ្យត្តា។

ព្ពាយេសុ បភ កយដ្ឋានេភសុតិ ឯត្ថ កយដ្ឋាភក្កហណេភ ឃឆានំ អានយណាតំ, ឃាតាភដ្ឋា កហណំ ខេចនិតព្ពំ។ សុលចិហារស្សាតិ និដ្ឋឆមុសុលចិហារស្ស។

“ឯកាទស កយដ្ឋានាតិ អត្យក្កូលានី”តិ ក្ខុទុចិបដ្ឋកីកចនេភ ខេចតំ ចុត្តំ។ ឯចំ សេសេសុបិ។ ចក្កូតិ ហិ “សព្ពេដ្ឋោត”ត្តិអាទិ។ អត្យក្កូលានិ ទាកចិក្ខយុត្តស្ស ក្ខបិឃកាចតោ។ អដ្ឋ អត្យក្កូលានីតិ យោជភា។ ឯចំ សេសេសុ។ ឯកត្តិ ព្ពាឝំ អត្យស្សតិអបេក្ខ អត្យស្សតីសុ ឯកត្តិ, ភ យោហចទិតចិតក្កចទិតាបេក្ខ តោយំ អញ្ញស្សាបិ អត្យក្កូលស្ស អលព្ភតោ។ “សង្ខាចទិតស្សបុទិយា ល អត្យស្សតិយោ”តិ ព្ពាឝំ អតិសប្បាឃចនេភ ចុត្តំ។ ព្ពាយស្សេច ក្ខុទុចិបដ្ឋកីកំ ព្ពាយស្ស អតិសប្បាឃត្តិ កហេតព្ពស្ស ចិសេសស្ស អកាចតោ សព្ពចទិតាតំ អត្យក្កូលានិ។ បទិត្តត្តិ សទាចយត្តំ, អប្បយាណត្តិ តតោ អឆិកបយាណំ បទិត្តំ ចា សុប្បសទាចយត្តំ, អប្បយាណំ អឆិកបយាណំ ឥលយណ្ឌលិនិកសិណការចេភ បទិក្កហិតំ។

ចត្តារោ ឆម្មាតិ ចត្តារោ យភសិកហឹយា ឆម្មា។ ក្ខត្តទិតិ សីលសយ្យទា, កល្យាណមិត្តតា, សប្បាឃឆម្មស្សចតំ, ចិទិយំ; បញ្ញាតិ ព្ពាយេសុ បញ្ហាសុ ឆម្មេសុ បតិដ្ឋិភតោ ក្ខបទិ។ អសុកាតិ អសុកកាចភា ឯកាទសសុ អសុកកយដ្ឋានេភសុ កាចភាគុយោកោ។ មេត្តាតិ អតោឆិមេសា, ឡឆិមេសា ចា បចត្តា មេត្តាកាចភា។ អាភាបិតស្សតីតិ សោឡអសចត្ថុកា អាភាបិតស្សតិសយាឆិកាចភា។ ចិតក្កបច្ឆេទាយាតិ មិច្ឆាចិតក្កានំ ក្ខបច្ឆិត្តភត្ថាយ។ អតិច្ចសញ្ញាតិ “សព្ពេ សង្ខារា អតិច្ចា”តិ (អ· និ· ២·១២៧; ធ· ប· ២៧៧; យមកំ· ២៧) ឯចំ បចត្តា អតិច្ចាគុបស្សភា។ អស្មិមាភសមុគ្ឃាតាយាតិ “អស្មិ”តិ ក្ខប្បជ្ជភកស្ស ភចចិឆស្សាបិ មាភស្ស សមុច្ឆិត្តភាយ។ ឯត្ថ ហិ ឯកស្សេច ចត្តារោ ឆម្មា កាចេតព្ពា ចុត្តា, ភ ឯកស្ស ចតុចទិយតាយ។ តេភ ចិញ្ញាយតិ “សព្ពានិបិ កយដ្ឋានានិ សព្ពាក្យសលចិក្ខយុត្តានិ សព្ពាក្យសលបទិព្វាហភានី”តិ។

ឯកស្សេច សត្ត កយដ្ឋានានិ ចុត្តានិ, ភ ចាឃុម្ហា ទាហុលេ សព្ពចទិតោតិ អឆិប្បាយោ។ ចចភយេត្តតិ “អសុកកយដ្ឋានំ អសុកចទិតស្ស អត្យក្កូល”ត្តិ ឯចំ ចុត្តចចភយេត្ត។ អឆិប្បាយោតិ តឆាចចភស្ស អឆិប្បាយោ។ សោ បភ “សព្ពេដ្ឋោត”ត្តិអាទិភា ចិកាចិតោ ឯច។

៣៥. “បិយោ ភទ្ទ”តិអាទិកា (អ· និ· ១·១៦១) វុត្តប្បការំ កល្យាណមិត្តំ “អត្តនោ បត្ថនីយំ សមយេ ច ករេត្វា”តិអាទិកា វុត្តនយេន ឧបសង្កមិត្វា សេវមានស្ស ឧបជ្ជតិ “ឯវំ ពហុបរិស្សយោយំ អត្តភាវោ ធារេតព្វោ មយា និយ្យាតិតោ”តិ។ តេនាហ “ឯវា ហិ”តិអាទិ។

អជ្ឈត្តិយោតិ ន អជ្ឈត្តជ្ឈត្តោ ន និយកជ្ឈត្តោ។ ស្វាយំ អជ្ឈត្តិកភាវោ សោវចស្សតាយ វា សិយា, អាចរិយេ អតិវិនីតបេមតាយ វាតិ ទស្សេន្តោ “សុត្តសោ វា”តិអាទិ វុត្តំ។ សោ ហិ អាចរិយេន តត្ថ យោគោ កោតូហលំ សោវចស្សំ អបរិយន្តំ បិតុករោតិ, សោ វា “កិមស្ស ហត្ថេក វាទេសោ”តិ បច្ចយតិ, អយំ ទុវិធោបិ អជ្ឈត្តិកោ សទ្ធម្មតោតិ ឧបវាទានុសារគតិសទ្ធម្មោ គុណេហិ កត្តិ កម្មដ្ឋានកន្តិ, សទ្ធបដិបទ្ធសមុប្បាទាទីសហិតំ កម្មំ បុញ្ញនាបដិបិណ្ឌុត្តរោ។

ឋបេត្វា បត្វាយាតិ វុត្តត្តិ “សន្តេបិរិសេ បបិនេ បនេតន ឋបេត្វា នោវទិ អត្តា ហោតី”តិ វាទតិ វុត្តា។ ឈានសេត្តាតិ “មនុស្សភាគេ ឋបេត្វា នោវទិ អត្តា”តិ វុត្ត ឈានសេត្តា និរោធសមំ អត្តភាវំ លាភេតំ ឧបស្សហេមញ្ញ “មម អស្សាសបស្សាសនិរុទ្ធតេន ឋបេត្វា នោវទិ ទោភវបសមាទិតោ អត្តា អត្ថី”តិ វាទតិ វុត្តា។ តីហិបិ និក្ខិហិ អាចរិយេ នត្តិបវេធនមុលេន ទីរិយារម្ភោ ឯវ បវេទិតោ។

៣៦. អញ្ញត្ថ បវត្តិត្វាបិ ចិត្តំ អាកម្ម កត្ថ សេតិ, សោ តស្ស អាសយោ “មិគាសយោ” វិយ, អាសយោ ឯវ អជ្ឈាសយោ។ សោ ទុវិធោ វិបន្នោ, សម្បន្នោតិ។ តត្ថ វិបន្នោ សស្សតាទិមិច្ឆាភិនិវេសនិស្សិតោ។ សម្បន្នោ ទុវិធោ វដ្ដនិស្សិតោ, វិវដ្ដនិស្សិតោតិ។ តេសុ វិវដ្ដនិស្សិតោ អជ្ឈាសយោ “សម្បន្នជ្ឈាសយតា”តិ អធិប្បេតោ។ អធាតិ តំ វិភាគេន ទស្សេតុំ “អលោភាទីនំ វសេនា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ លោភាទយោតិ អលោភាទីហិ លោហិ អាការេហិ។ សម្បន្នជ្ឈាសយតាតិ បុញ្ញការិយានំ សីលសម្បទាទីនំ សាធនវសេន, លោកុត្តរានំ ឧបនិស្សយភាវេន ច សម្បន្នោ អជ្ឈាសយោ ឯតស្សាតិ សម្បន្នជ្ឈាសយោ, តេន។ អលោភាទយោ ហិ អនេកាទីនវនិសេធនតោ, អនេកានិសំសាវហនតោ ច សត្តានំ ពហុការា វិសេសតោ យោគិនោ។ តថា ហិ អលោភាទយោ មច្ឆេរមលាទីនំ បដិបក្ខភាវេន បវត្តន្តិ។ វុត្តញ្ហេតំ (ធ· ស· អដ្ឋ· ១ មូលរាសិវណ្ណនា) –

“អលោភោ មច្ឆេរមលស្ស បដិបក្ខោ, អទោសោ ទុស្សីល្យមលស្ស, អមោហោ កុសលេសុ ធម្មេសុ អភាវនាយ។ អលោភោ ចេត្ថ ទានហេតុ, អទោសោ សីលហេតុ, អមោហោ ភាវនាហេតុ។ តេសុ ច អលោភេន អនធិកំ គណ្ហាតិ លុទ្ធស្ស អធិកគ្គហណតោ, អទោសេន អនូនំ ទុដ្ឋស្ស ឩនគ្គហណតោ, អមោហេន អវិបរីតំ មូឡ្ហស្ស វិបរីតគ្គហណតោ។

“អលោភេន ចេត្ថ វិជ្ជមានំ ទោសំ ទោសតោ ធារេន្តោ ទោសេ បវត្តតិ, លុទ្ធោ ហិ ទោសំ បដិច្ឆាទេតិ។ អទោសេន វិជ្ជមានំ គុណំ គុណតោ ធារេន្តោ គុណេ បវត្តតិ, ទុដ្ឋោ ហិ គុណំ មក្ខេតិ។ អមោហេន យាថាវសភាវំ យាថាវសភាវតោ ធារេន្តោ យាថាវសភាវេ បវត្តតិ , មូឡ្ហោ ហិ តច្ឆំ ‘អតច្ឆ’ន្តិ, អតច្ឆញ្ច ‘តច្ឆ’ន្តិ គណ្ហាតិ។ អលោភេន ច បិយវិប្បយោគទុក្ខំ ន ហោតិ លុទ្ធស្ស

បិយសង្ខាតតោ, បិយវិប្បយោគាសហនតោ ច, អទោសេន អប្បិយសម្បយោគទុក្ខំ ន ហោតិ ទោសស្ស អប្បិយសង្ខាតតោ, អប្បិយសម្បយោគាសហនតោ ច, អមោហេន ឥច្ឆិតាលាភទុក្ខំ ន ហោតិ, អមោហស្ស ហិ ‘តំ កុតេត្ថ លព្ភា’តិ ឯវមាទិបច្ចវេក្ខណសភាវតោ។

“អលោភេន ចេត្ថ ជាតិទុក្ខំ ន ហោតិ អលោភស្ស តណ្ហាបដិបក្ខតោ, តណ្ហាមូលកត្តា ច ជាតិទុក្ខស្ស, អទោសេន ជរាទុក្ខំ ន ហោតិ តិក្ខទោសស្ស ខិប្បំ ជរាសម្ភវតោ, អមោហេន មរណទុក្ខំ ន ហោតិ, សម្មោហមរណញ្ហិ ទុក្ខំ, ន ច តំ អមោហស្ស ហោតិ។ អលោភេន ច គហដ្ឋានំ, អមោហេន បព្ពជិតានំ, អទោសេន បន សព្ពេសម្បិ សុខសំវាសតា ហោតិ។

“វិសេសតោ ចេត្ថ អលោភេន បេត្តិវិសយេ ឧបបត្តិ ន ហោតិ, យេភុយ្យេន ហិ សត្តា តណ្ហាយ បេត្តិវិសយំ ឧបបជ្ជន្តិ, តណ្ហាយ ច បដិបក្ខោ អលោភោ។ អទោសេន និរយេ ឧបបត្តិ ន ហោតិ, ទោសេន ហិ ចណ្ឌជាតិតាយ ទោសសទិសំ និរយំ ឧបបជ្ជន្តិ, ទោសស្ស ច បដិបក្ខោ អទោសោ។ អមោហេន តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តិ ន ហោតិ, មោហេន ហិ និច្ចសម្មូឡ្ហំ តិរច្ឆានយោនិំ ឧបបជ្ជន្តិ, មោហបដិបក្ខោ ច អមោហោ។ ឯតេសុ ច អលោភោ រាគវសេន ឧបគមនស្ស អភាវករោ, អទោសោ ទោសវសេន អបគមនស្ស, អមោហោ មោហវសេន អមជ្ឈត្តភាវស្ស។

“តីហិបិ ចេតេហិ យថាបដិបាដិយា នេក្ខម្មសញ្ញា អព្យាបាទសញ្ញា អវិហិំសាសញ្ញាតិ ឥមា តិស្សោ, អសុភសញ្ញា អប្បមាណសញ្ញា ធាតុសញ្ញាតិ ឥមា ច តិស្សោ សញ្ញាយោ ហោន្តិ។ អលោភេន បន កាមសុខល្លិកានុយោគអន្តស្ស, អទោសេន អត្តកិលមថានុយោគអន្តស្ស បហានំ ហោតិ, អមោហេន មជ្ឈិមាយ បដិបត្តិយា បដិបជ្ជនំ។ តថា អលោភេន អភិជ្ឈាកាយគន្ថស្ស បភេទនំ ហោតិ, អទោសេន ព្យាបាទកាយគន្ថស្ស, អមោហេន សេសគន្ថទ្វយស្ស។ បុរិមានិ ច ទ្វេ សតិបដ្ឋានានិ បុរិមានំ ទ្វិន្នំ អានុភាវេន, បច្ឆិមានិ បច្ឆិមស្សេវ អានុភាវេន ឥជ្ឈន្តិ។

“អលោភោ ចេត្ថ អារោគ្យស្ស បច្ចយោ ហោតិ, អលុទ្ធោ ហិ លោភនីយម្បិ អសេវមានោ អរោគោ ហោតិ។ អទោសោ យោព្ពនស្ស, អទុដ្ឋោ ហិ វលិតបលិតាវហេន ទោសគ្គិនា អឌយ្ហមានោ ទីឃរត្តំ យុវា ហោតិ។ អមោហោ ទីឃាយុកតាយ, អមូឡ្ហោ ហិ ហិតាហិតំ ញត្វា អហិតំ បរិវជ្ជេន្តោ, ហិតញ្ច បដិសេវមានោ ទីឃាយុកោ ហោតិ។

“អលោភោ ចេត្ថ ភោគសម្បត្តិយា បច្ចយោ ចាគេន ភោគបដិលាភតោ, អទោសោ មិត្តសម្បត្តិយា មេត្តាយ មិត្តានំ បដិលាភតោ, អបរិហានតោ ច, អមោហោ អត្តសម្បត្តិយា, អមូឡ្ហោ ហិ អត្តនោ ហិតមេវ ករោន្តោ អត្តានំ សម្បាទេតិ។ អលោភោ ច ទិព្ពវិហារស្ស បច្ចយោ ហោតិ, អទោសោ ព្រហ្មវិហារស្ស, អមោហោ អរិយវិហារស្ស។

“អលោភេន ចេត្ថ សកបក្ខេសុ សត្តសង្ខារេសុ និព្ពុតោ ហោតិ តេសំ វិនាសេន អភិសង្គហេតុកស្ស ទុក្ខស្ស អភាវា, អទោសេន

បរបក្ខេសុ, អទុដ្ឋស្ស ហិ វេរិស្សបិ វេរិសញ្ញាយ អភាវតោ, អមោហេន ស្វាភិតបក្ខេសុ អមូឡ្ហស្ស សព្វាភិសង្ខតាយ អភាវតោ។

“អលោភេន ច អនិច្ចានុបស្សនំ ហោតិ, លុទ្ធោ ហិ ឧបភោគាសាយ អនិច្ចម្បិ សង្ខារេ អនិច្ចតោ ន បស្សតិ។ អទោសេន ទុក្ខានុបស្សនំ, អទោសជ្ឈាសយោ ហិ បរិច្ចត្តអាឃាតវត្ថុបរិគ្គហោ សង្ខារេយេវ ទុក្ខតោ បស្សតិ។ អមោហេន អនត្តានុបស្សនំ, អមូឡ្ហោ ហិ យាថាវគាហលក្ខណេសុ អបរិណាយកំ លទ្ធបច្ចយំ អបរិណាយកតោ បជានាតិ។ យថា ច ឯតេហិ អនិច្ចានុបស្សនាទីនិ, ឯវំ ឯតេបិ អនិច្ចានុបស្សនាទីហិ ហោន្តិ។ អនិច្ចានុបស្សនេន ហិ អលោភោ ហោតិ, ទុក្ខានុបស្សនេន អទោសោ, អនត្តានុបស្សនេន អមោហោ។ កោ ហិ នាម ‘អនិច្ចមិទ’ន្តិ សម្មា ញាត្វា តស្សត្ថាយ បិហំ ឧប្បាទេយ្យ, សង្ខារេ វា ‘ទុក្ខ’ន្តិ ជានន្តោ អបរម្បិ អច្ចន្តតិខិណំ កោធទុក្ខំ ឧប្បាទេយ្យ, អត្តសុញ្ញតញ្ច ពុជ្ឈិត្វា បុន សម្មោហំ អាបជ្ជេយ្យា”តិ។

តេន វុត្តំ “បុព្វភាគិយានំ សីលសមាធីនំ សាធនតោ លោកុត្តរានំ, ឧបនិស្សយការណេន ច សមាធេត្វា អជ្ឈាសយោ ឧបេតស្សាតិ សមាធិជ្ឈាសយោ”តិ។ តេនាហ “ឯវំ និស្សន្ទំ ខោនេតំ អញ្ញតរំ បរិបូរេតី”តិ។

ពុទ្ធាទិ ឯតេ អជ្ឈាសយេ បរិយាទាយ ឋិតានេវ “យថាហា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ លោភេ គហណបរិច្ចាគោ អជ្ឈាសយាតិ បរិច្ចត្តុជ្ឈាសយាតិ សន្តានំ ឧបតិស្សតិ ភយំ បន ឧបគន្ត្វា ទស្សិត្វា អជ្ឈាសយាតិ អត្ថោ។ ខេមសន្តាតិ ពុជ្ឈនកសន្តា, ខេមិយា វា និយតការណេន សន្តា លទ្ធា, អធិមុត្តា តន្និន្នា តប្បោណាតិ អត្ថោ។ ខេមសបរិភោគាយ និវត្តន្តីតិ យថាវិនីហារេ អត្ថា សត្តានំ ខេមិយា បរិភោគតាយ ភវន្តិ។ អលោភជ្ឈាសយាតិ អលុទ្ធការេន បវត្តអជ្ឈាសយា, អាទិតោ “កិំ នុ ខោ មយំ សព្វត្ថ, សព្វទា ច អលុទ្ធា ឯវ ហេស្សាមា”តិ, មគ្គេ ច អលុទ្ធនវសេនេវ, បច្ឆា ច តស្សេវ សេវនវសេន បវត្តអជ្ឈាសយា។ លោភេ ទោសទស្សាវិនោតិ លុទ្ធលក្ខណេ លោភេ សព្វព្យាការេន អាទីនវទស្សាវិនោ។ ពុទ្ធំ តស្ស អជ្ឈាសយស្ស ឧបាទេសតោ ទ្វិហតាការទស្សនំ។ លោភេ ហិ អាទីនវំ, អលោភេ ច អានិសំសំ បស្សន្តស្ស អលោភជ្ឈាសយោ បរិវឌ្ឍតិ, ទ្វាយំ តត្ថ អាទីនវានិសំសទស្សនវិធី វិភាវិតោ យេវ។ សេសបទេសុបិ ពុទ្ធិតា នយេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ អយំ បន វិសេសោ – នេក្ខម្មន្តិ ពុទ្ធ បព្ពជ្ជា។ បវិវេកោ តទង្គវិវេកោ, វិក្ខម្ភនវិវេកោ, កាយវិវេកោ, ចិត្តវិវេកោ ច។ និស្សរណំ និព្ពានំ។ សព្ពភវគតីសូតិ សព្ពាសុ ភវេសុ, សព្ពាសុ ច គតីសុ។ តទធិមុត្តតាយាតិ យទត្ថំ ភាវនានុយោគោ, យទត្ថា ច បព្ពជ្ជា, តទធិមុត្តតា។ តេនេវាហ “សមាធាធិមុត្តតា”តិអាទិ។

១០។ “កិំ ចរិតោសី”តិ បុដ្ឋោ សចេ “ន ជានាមី”តិ វទេយ្យ, “កោ វា តេ ធម្មា ពហុលំ បវត្តន្តី”តិ បុដ្ឋព្វោ។ កិំ វាតិ កិំ អយុត្តំ វា អត្ថុប្បត្តិំ វា អញ្ញំ វា។ កិំ តេ មនសិ ករោតោ ផាសុ ហោតីតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គការេន សុខំ ហោតិ។ ចិត្តំ នមតីតិ បកតិយាវ អភិរតិវសេន នមតិ។ ឯវមាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន ពុទ្ធិយាបថាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។ តេបិ ហិ ន សព្ពស្ស ឯកំសតោ ញាតកាចរិតា ឯវ។ តថា ហិ សម្មាទានេរា បុច្ឆិតព្វា វុត្តា “អមុកញ្ច អមុកញ្ច មនសិការវិធិំ កតិបយទិវសំ អនុយុញ្ជាហី”តិ ច វត្តព្វា។

“បកតិយា ឧគ្គហិតកម្មដ្ឋានស្សា”តិ ពុទ្ធំ យំ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វាគតោ, តត្ថ សញ្ញាយវសេន វា មនសិការវសេន វា គតបរិចយំ សន្ធាយ

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩥᩈᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻ ᨣᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨠᩮᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨷᨭᩥᨠᩪᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠᩪᩃᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨠᨳᩔᩣᨲᩥ ᨠᨳᩔ ᨠᩮᨳᩔ᪨ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮ ᨷᨴᨷᨴᨲ᩠ᨳᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩅᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨱᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩴ, ᩑᩴ ᩑᩴ ᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩏᨷᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩏᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩉᨴᨿᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᨿᩩᩔᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥᨲᩣᨿ ᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩥᨲᩣᨿ ᩈᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩈᩩᩃᨽᩮᨲ᩠ᨳ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩴ ᨿᨳᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ᪨ ᨬᩣᨲᩁᩔᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨳᩔ᪨ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᨲᩣᨲᩥ ᨠᩔᨧᩥᨷᩥ ᨷᨠᩣᩁᩔ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᩮᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩍᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣. បចចិកនិលាតិវេ្គនបណ្ណតា

១៦. ឃារុមេហាតីតិ អាចាររបព្យាឃាឌិលិកេត យតនិការឃារុតា កាចតាត្វក្វលតា មេហាតិ. បរិមេរារឆេត្តតាតិ មេតរំ មេតរំ កណ្ហិដ្ឋាតាត៌ លិត្ត្គតចមេរត ចិមេរារឆេត្តត. អកិលយមេត្តារឃចាតិ អកិលត្តការមេឃា ឲចៈ រតិ ហិ កាឃកិលយមេឆ និឃា កឃដ្ឋាតយតនិការស្ស អត្តរាមេឃាតិ អឆិព្យារមេឃា. កណ្ហិដ្ឋាតត្តិ អត្តមេតា, អឆិព្យាឃមេតា ច ឌុឡ្តិតិមេចឆតាឃ កណ្ហិក្វត៌ ឆាត៌. លិត្តិត្វាតិ ឃាឆាចមេតា អត្តស្ស, អឆិព្យាឃស្ស ច ចិកាចមេតត លិត្តិត្វា, ចិក្វត៌ រុបិកដំ កត្វាតិ អឆិព្យារមេឃា. រុចិរុឌ្ឍតិ រុដ្ឋ ចិរុទ្ធំ, តិក្យត្ថិ តិឌ្ឍងត្តិ អមេត្វា.

អតត្វរបចិហារចណ្ណតា

១៧. អឌ្ឍាតមេរតាតិ អឌ្ឍាតមេរតាបិ, បមេកច អតេតមេពតិតិ អឆិព្យារមេឃា. យហត្តការមេចា យហត្វា. តចា មេរមេរុ. មេរាឃចា មេរាឃ្ហិ. តចា បណ្ណត្តិអាឌិរុ. មេពាឆិអក្កណាឌិរុ កាតត្វា ត្ឆឆ “ចត្វ”ត្តិ អឆិមេព្យតត្តិ អាហ “ឃាតិឃឈដំ ចា រិត្វ”ត្តិ. តិឌ្ឍិតាឃាតិ បចិដ្ឋបចិដ្ឋាត៌ ឆាមេតត បរិក្លិណាឃ. ឌិណ្ណចិហារមេបិ ឃ៣ កិក្ល ឲចំ ចឆត្តិ “អាឃរ្វា, ឃចារុល៌ រឃលាឆយុ កមេរាត្យ, យឃំ បឌិឌក្កិស្សាឃា”តិ. ឲចរ្វប ចិហាចឌ្ឍត្តិ អឃយឿ តមេឃា លក្កតិ, ទុត្តតឃត្វា បត ត ទុមេត្វា.

យហាបចចិហារមេតិ យហាបចរយីមេប ចិហារមេ. កាឌតឆារុមេឆាហិកាឌិតិតិ រឌតកាឌតាតិ, រឌតត្វាឃ ឆារុ, ឆារុឃឃមេឆាហិកា, រឌតបចតដ្ឋាត៌, មេឆាចតឃលកត្តិ ឲចយាឌិតិ. រាកហារិកាតិ រាកហារិតិមេឃា ឌ្ឋត្តិមេឃា. ចិរកាករមេដ្ឋា កាឃក្យណ្វបរំហិមេតា កិតរមេដ្ឋាតិ ចឆត្តិ, មេកចមេលិបិ ឌ្ឋត្តិរមេដ្ឋា ចិរកាករមេដ្ឋា ឲចៈ ត៣ាតិ បុប្បចមេត្ត ចិហារមេ. តាឌិមេរារឃចាតិ “តត្វស្ស កឃដ្ឋាត៌ កមេហត្វា”តិអាឌិតា ឃាឌិមេរា បណ្ណចមេត្ត ចិហារមេ វ្ត្តបឌ្ឌមេចា ទុមេត្វា, តាឌិមេរារឃចៈ “បុប្បហារិការមេឃា បុប្បិ ឌ្ឋចិតត្តិមេឃា”តិ បត ចត្វត្វា. អឃយិឆ ចិរមេរា.

បត្វតិឃេតិ តត្វ ចរមេត្តរុ រឃ្ពចតាចរមេត វ្ត្តរក្កយតាឌិតា បមេត្វតមេត្វា. មេតតាហ “មេលណារយុមេត”តិ. ឌក្លិណាកិរីតិ យកឆចិរមេឃ ឌក្លិណាកិរីតិ ចឆត្តិ.

ចិរកាការមេយុណាតិ ឌ្ឋដ្ឋាតិ, អតិដ្ឋាតិ ច. អតិដ្ឋាត៌ ហិ ឌរ្យតត្វ “ឈមេដហិ តិឈិរត្តិមេឃា”តិអាឌិ ទុត្វា. ឌត្វបកមេលមេឃាក្កា រ្វក្លា ឌត្វបកមេលរ្វក្លា.

មេឃា បត ចិហារមេរា. ពលត្តិ ឌត្វាកមេលដ្ឋាត៌. កាមេចា រ្វត្តិ “រត្សំ ឈាឌិរុ”តិ. វ្ត្តកចារត្តិ មេកឌារមេរុ រស្យាត៌ ឌាតរិត្តាឌកចារ.

អយម្បិតិ យហាវដ្ឍុការកោបិ ចិហារោ៊ ចារិយយាតា ពេដ្ឋាតិពេត កិច្ចតា៊

វយុទ្ធវាយុទ្ធិពតឌិតិស្សិតំ ថ្ងពបដ្ឋតំ៊ យហាតករាតំ អាឃទ្ធារក្នុតំ អដចិយុលាឌិតិស្សិតំ ឆលបដ្ឋតំ៊ អប្បវត្តា ហោត្តិ៊ តេតស្ស តត្ថ ថាវុចិហារោ ត ហោតីតិ អឆិប្បាយោ៊ យដ្ឋាយាតា រាឌយត្តស្សា៊

វយោវរលោតាតិ ព្ទកោ ធីរតោ វឌ្ឍារលោត៊ បបិរតតិ បបិតវីរេវ ឆត្វា កាយិ “កីតវធ្ទេត ព្ទិឆាកតំ បបិរត បិរតត្វា លាឌិស្សាមី”តិ៊ ចេរេក កេហត្វាតិ ចេរកាតាកត្តា “កុហិំ ឃាវិ”តិ លេត្ត កេហត្វា៊

ឃត្វាតិ ឃស្មិំ ចិហារេ, ចិហារវាយត្តា ចា ត វក្កា ហោតិ ពល្យាលយិត្តំ លទ្ធំ, តត្ថ ចិហារេ រោ អលិកោ យហាកោរវាតិ ឃោឌតា៊

បត្តិត្តិ បត្ថេ តិតោ បចត្តិតោតិ បត្ថតិ, យក្កតិស្សិតោ ចិហារោ៊ តំ បត្ថតិ៊ រោវាល្ហិត្តិ រោវាល្ហិវហិតោ ចិហារោ រោវាល្ហិ, តំ រោវាល្ហិ៊ តឆា បណ្ណត្តិអាឌិវុ៊ តការតិស្សិតំ តការត្តិ ចុត្តំ ថ្ងូត្តរបឌលៃបត ឃឆា “កិយរវតោ កិយោ”តិ៊ ឌាវុតាតិ ឌាវុតិស្សិតេត វហ៊ ចិវការកតាតិ យោ ចិវការកហិ ចុឃឹយតិ, ចិវកាកាតំ ចា តិចាវោ, វោ ចិហារោ ចិវការកោ៊ តេត ចិវការកេត វទ្ធិ៊ បច្ចត្តិស្សិតញ្ញា វីយាតិស្សិតញ្ញា អវប្បាយញ្ញា បច្ចត្តវីយាវប្បាយំ៊ ឃត្វ យិរត្វា ត លត្តតិ, តយ្យិតិ វដ្ឋត្វ ឆាត-វទ្ធារបក្លាយ តប៉ុវកតិទ្ធេរ៊ ព្ទតិ ចិដ្ឋាយាតិ “កាចតាយ អតត្វុបិតិ”តិ ឲចំ ចិឌាតិត្វា៊

អត្វុបចិហារចណ្ណតា

៥ឲ៊អយំអត្វុរបិ តាយាតិ អយំ ចិហារោ កាចតាយ អត្វុរបិ តាយ៊ តាតិទ្វុរត្តិ កោចរដ្ឋាតតោ អឆ្លាកចុតតោ ឋ្ងរកាកតាយ ត អតិទ្វុរំ៊ តាច្ចាវត្តត្តិ បច្ឆិយេត បយារលាត កោចរដ្ឋាតតោ បច្ចាឆត្តុវតិកតាយ ត អតិអាវត្តិ៊ តាយ ច បត តាតិទ្វុរតាច្ចាវត្តតាយ, កោចរដ្ឋាតំ បរិស្សឃាឌិរហិតយក្កតាយ ច កយតស្ស ច អាកយតស្ស ច ឃុត្តវុបត្តា កយតាកយតវយ្យត្តិ៊ ឌិចវការក យហាឌតវំកិល្លុតាការចេត ឌិចា អប្បាកិល្លុ៊ អភាចរត្វា ហិ អយំ អប្ប-វរទ្ធា “អប្បិរច្ឆា”តិអាឌិវុ (យ៊ តិ៊ ០៊១១៩) ចិឃ៊ រត្តិយំ ឌតាលិបវទ្ធាការចេត រត្តិំ អប្បវទ្ធំ៊ វដ្ឋាបិ ឌតវត្តិបិតតិល្លេវាការចេត អប្បតិល្លេវំ៊ អប្បពវិរតាតិ អពវិរេត ស៊ុពលតេច៊ វីលិឌិក្យលាតំ ឌិរកាចប្បត្តិឃា ឆោរា៊ វុត្តកេឃ្យាឌិ ឆាហុ វុតំ ឲរតាវត្តិ ឆាហុស្សុតា៊ ចាក្ខុក្កតពរលោត, វយ្ខេច កក្វតំ វត្តិពេ អាកយិតការចេត ច អាករតា បរិយត្តិឆយុវឌ្ឍារតា អាករយា ឲរតាវត្តិ អាកតាកយា៊ វុត្តាកិឆយុវឌ្ឍាតស្ស ឆយុស្ស ឆារលោត ឆយុឆរា៊ ចិតឃស្ស ឆារលោត ចិតឃឆរា៊ តេរវំរឃេច ឆយុចិតឃាតំ យាតិកាយ ឆារលោត យាតិកាឆរា៊ តត្ថ តត្ថ ឆយុបរិបុច្ឆាយ បរិបុច្ឆតិ៊ អត្ថបរិបុច្ឆាយ បរិបញ្ហាតិ ចិយំវតិ ចិចាររតិ៊ ព្ទកំ, ករត្ត, ពធំ ព្ទយស្ស កោ អរត្វាតិ បរិបុច្ឆតបរិបញ្ហាការឌស្សតំ៊ អចិចដរញ្ចាច បិញ្ញព្ទឃា អត្ថំ បរឌវត្តរបិញ្ញព្ទឌស្សរតត អាកយតោ ចិចរត្តិ៊ អត្វត្តាតិកតញ្ចា ឃុត្តិចិកាចរតត ថ្ងត្តាតិពរាត្តិ៊ ពេដ្ឋាតិរឃវុ ឆយ្ខុវុ វំវឃុប្បត្តិឃា ហេតុតាយ កល្ហិដ្ឋាតក្វុតាវុ បិញ្ញព្ទបឌរេវុ ឃាឆាចរតា ចិតិច្ឆយឌារតត ពទ្ធំ បដិចិរតារឌត្តិ៊ ឲត្ថ ច “តាតិទ្វុរំ,

ᨶᩣᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶ᩠ᨶᩴ, ᨣᨾᨶᩣᨣᨾᨶᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ, “ᨴᩥᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩥᨣ᩠ᨥᩮᩣᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴ, “ᩋᨸ᩠ᨸᨯᩴᩈᨾᨠᩈᩅᩣᨲᩣᨲᨸᩈᩁᩦᩈᨸᩈᨾ᩠ᨹᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴ, “ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔ…ᨸᩮ… ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ, “ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᨳᩮᩁᩣ…ᨸᩮ… ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪔᪓᪨ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩩᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᩋᨶᩩᩅᩣᨲᨸᩁᩥᨽᨱ᩠ᨯᨴᩣᨶᩣᨴᩥᨶᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩩᨶ᩠ᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨽᩣᩅᨶᩣᩅᩥᨵᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪓᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨿᨾᩣᨶᩔ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᩅᩥᨵᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩥᨶᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᨸᨲ᩠ᨲᨸᩣᨱᩥᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨾᨴᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩔᨾᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮ ᩉᩥ ᩋᩣᩈᨿᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᨲᩣᨿ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩈᩥᨿᩣ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩁᩥᩔᨾᩮᩣ, ᨲᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩉᩥ ᩋᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩁᩦᩁᨡᩮᨴᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᩴ ᨶ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨩᨶᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᩈᩩᨡᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᩋᩣᨽᩩᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨩᩩᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᨸᨱᩥᨵᩣᨿ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩈᩩᨡᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨬ᩠ᨬᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ “ᨠᨲᩣᨿ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨻᩃᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ᪨

ᨿᨳᩣᩉᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨸᩣᩊᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩪᨲᩴ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᨳᩅᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩅᩥᩈᩮᩈᩮ ᨸᨳᩅᩦᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ᪨ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩈᨲᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨽᩣᩅᨶᩣᨵᩣᩁᨱᩮᨶ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨸᨳᩅᩦᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ “ᨸᨳᩅᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨶᨸᩩᩴᩈᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩅᩥᨵᩥᨶᩣ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨶᩥᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨠᨲᩮᨲᩥ ᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩮ ᨡᩃᨾᨱ᩠ᨯᩃᩣᨴᩥᨠᩮ ᨸᨳᩅᩦᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ᪨ ᩈᩣᨶ᩠ᨲᨠᩮᨲᩥ ᩈᩋᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᩑᩅ, ᩈᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩣᩅᨵᩣᩁᨱᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨶᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨠᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥᨸᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩥ᪨ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩈᩁᩣᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᨶᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩁᩣᩅᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩴ ᨠᩈᩥᨱᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩈᩁᩣᩅᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᩏᨸᩁᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨵᩮᩣ, ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ‘ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᩈᩁᩣᩅᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣᨿᨸᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᨸᩥ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩣᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ “ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩈᩥᨱᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

សោតំ និមិត្តំ សុគ្គហិតំ ករោតីតិ សោ យោគាវចរោ តំ បថវីមណ្ឌលំ សុគ្គហិតំ និមិត្តំ ករោតិ។ យទា ចក្ខុំ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេត្វា តត្ថ និមិត្តំ គហេត្វា និមីលេត្វា អាវជ្ជន្តស្ស ឧម្មីលេត្វា ឱលោកិតកាលេ វិយ ឧបដ្ឋាតិ, តទា សុគ្គហិតំ ករោតិ នាម។ អថេត្ថ សតិំ សូបដ្ឋិតំ កត្វា អនាហិគេតន មានសេន បុនប្បុនំ សល្លក្ខេន្តោ សូបធារិតំ ឧបធារេតិ នាម។ ឯវំ ឧបធារិតំ បន តំ បុនប្បុនំ អាវជ្ជេន្តោ មនសិ ករោន្តោ តមេវ ចារេន្តោ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលំ បវត្តេន្តោ សុវវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ នាម។ តស្មិំ អារម្មណេតិ ឯវំ សុគ្គហិតករណាទិនា សម្មទេវ ឧបដ្ឋិតេ តស្មិំ បថវីកសិណសង្ខាតេ អារម្មណេ។ ចិត្តំ ឧបនិពន្ធតីតិ អត្តនោ ចិត្តំ ឧបចារជ្ឈានំ ឧបនេត្វា និពន្ធតិ អញ្ញារម្មណតោ វិនិវត្តំ ករោតិ។ អទ្ធា ឥមាយាតិអាទិ អានិសំសទស្សាវិតាទស្សនំ។

ឥមាយាតិ យថាទស្សិតាយ អដ្ឋកថាបាឡិយា អត្ថប្បការេន សទ្ធិំ ភាវនាវិធិំ វិភាវេតុកាមោ អកតោ តាវ និមិត្តគ្គហណំ ទស្សេន្តោ “តត្ថ យេន អតីតភវេបិ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ តត្ថាតិ តស្មិំ អដ្ឋកថាបាឡេ។ ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានានីតិ ចតុក្កបញ្ចកនយវសេន វទតិ។ បុញ្ញវតោតិ ភាវនាមយបុញ្ញវតោ។ ឧបនិស្សយសម្បន្នស្សាតិ តាទិសេនេវ ឧបនិស្សយេន សមន្នាគតស្ស។ ខលមណ្ឌលេតិ មណ្ឌលាការេ ធញ្ញករណដ្ឋានេ។ តំឋានប្បមាណមេវាតិ ឱលោកិតដ្ឋានប្បមាណមេវ។

អវិរាធេត្វាតិ អវិរជ្ឈិត្វា វុត្តវិធិនា ឯវ។ នីលបីតលោហិតោទាតសម្ភេទវសេនាតិ នីលាទិវណ្ណាហិ មត្តិកាហិ បរេច្ចំ, ឯកជ្ឈំ សំសគ្គវសេន។ គង្គាវហេតិ គង្គាសោតេ។ សីហឡទីបេ កិរ រាវណគង្គា នាម នទី, តស្សា សោតេន ឆិន្នតដដ្ឋានេ មត្តិកា អរុណវណ្ណា។ តំ សន្ធាយ វុត្តំ “គង្គាវហេ មត្តិកាសទិសាយ អរុណវណ្ណាយា”តិ។ អរុណវណ្ណាយ អរុណនិភាយ, អរុណប្បភាវណ្ណាយាតិ អត្ថោ។

ឯវំ កសិណទោសេ ទស្សេត្វា ឥទានិ កសិណករណាទិកេ សេសាការេ ទស្សេតុំ “តញ្ច ខោ”តិអាទិ វុត្តំ។ សំហារិមន្តិ សំហរិតព្វំ គហេត្វា ធរណយោគ្គំ។ តត្រដ្ឋកន្តិ យត្ថ កតំ, តត្ថេវ ឋិតកំ។ វុត្តប្បមាណន្តិ “សុប្បមត្តេ វា សរាវមត្តេ វា”តិ វុត្តប្បមាណំ។ វដ្ដន្តិ មណ្ឌលសណ្ឋានំ។ បរិកម្មកាលេតិ និមិត្តគ្គហណាយ ភាវនាការេ។ ឯតទេវាតិ ឯវំ វិទត្ថិចតុរង្គុលវិត្ថារំ, ឯតទេវ បមាណំ សន្ធាយ “សុប្បមត្តំ វា សរាវមត្តំ វា”តិ វុត្តំ។ សុប្បំ ហិ នាតិមហន្តំ, សរាវញ្ច មហន្តំ ចាដិបិធានប្បហោនកន្តិ សមប្បមាណំ ហោតិ។

៣៩។ តម្ហាតិ បរិច្ឆេទតាយ វុត្តត្តា។ ឯវំ វុត្តប្បមាណំ បរិច្ឆេទន្តិ យថាវុត្តប្បមាណំ វិទត្ថិចតុរង្គុលវិត្ថារំ បរិច្ឆេទំ កត្វា, ឯវំ វុត្តប្បមាណំ វា កសិណមណ្ឌលំ វិសភាគវណ្ណេន បរិច្ឆេទំ កត្វា។ ទុក្កបិលិកាតិ កុចត្ថាទិទុក្កបិលិកា អរុណវណ្ណស្ស វិសភាគវណ្ណំ សមុដ្ឋបេតិ។ តម្ហា តំ អគ្គហេត្វាតិ វុត្តំ។ បកតិទុក្កបិលិកា បន បិសាណបិលិកាកតិកាច។ និត្ថុតដ្ឋានាការេន ភេរីតលសទិសំ កត្វា។ តតោ ស្វុតតេតិអាទិ យថាវុត្តតោ បទេសតោ, បីឋតោ ច អញ្ញម្បិ អាទីនវទស្សនំ។ កសិណទោសាតិ ហត្ថបិលិបទាទយោ ឥធ កសិណទោសា។

វុត្តនយេនេវាតិ “អឌ្ឍតេយ្យហត្ថន្តរេ បទេសេ, វិទត្ថិចតុរង្គុលបាទកេ បីឋេ”តិ ច វុត្តវិធិនាវ។ កាមេសុ អាទីនវន្តិ “កាមា នាមេតេ អដ្ឋិកង្កលូបមា និរស្សាទដ្ឋេន, តិណុក្កូបមា អនុទហនដ្ឋេន, អង្គារកាសូបមា មហាភិតាបនដ្ឋេន, សុបិនកូបមា ឥត្តរបច្ចុបដ្ឋានដ្ឋេន,

យាចិតកូបមា តាវកាលិកដ្ឋេន, រុក្ខផលូបមា សព្ពង្គបច្ចង្គបលិភញ្ជនដ្ឋេន, អសិសូនូបមា អធិកុដ្ដនដ្ឋេន, សត្តិសូលូបមា វិនិវិជ្ឈនដ្ឋេន, សប្បសិរូបមា សប្បដិភយដ្ឋេនា”តិអាទិនា (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៤១៧; ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១.២៣៤) “អប្បស្សាទា កាមា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា”តិអាទិនា (បាចិ។ ៤១៧; ម។ និ។ ១.២៣៤; ២.៤២) “កាមសុខញ្ច នាមេតំ ពហុបរិស្សយំ, សាសង្កំ, សភយំ, សំកិលិដ្ឋំ, មីឡ្ហបរិភោគសទិសំ, ហីនំ, គម្មំ, បោថុជ្ជនិកំ, អនរិយំ, អនត្ថសំហិត”ន្តិអាទិនា ច អនេកាការវោការំ វត្ថុកាមកិលេសកាមេសុ អាទីនវំ ទោសំ បច្ចវេក្ខិត្វា។ កាមនិស្សរណេតិ កាមានំ និស្សរណភូតេ, តេហិ វា និស្សដេ អគ្គមគ្គស្ស បាទកភាវេន សព្ពទុក្ខសមតិក្កមស្ស ឧបាយភូតេ។ នេក្ខម្មេតិ ឈានេ។ ជាតាភិលាសេន សញ្ជាតច្ឆន្ទេន។ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ វត ភគវា អវិបរីតធម្មទេសនត្តា, ស្វាក្ខាតោ ធម្មោ ឯកន្តនិយ្យានិកត្តា, សុប្បដិបន្នោ សង្ឃោ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជនតោ”តិ ឯវំ ពុទ្ធធម្មសង្ឃគុណានុស្សរណេន ឧទគ្គមានសំ បីតិបាមោជ្ជំ ជនយិត្វា។ នេក្ខម្មំ បដិបជ្ជតិ ឯតាយាតិ នេក្ខម្មបដិបទា, ឧបចារស្ស ឈានស្ស, វិបស្សនាយ, មគ្គស្ស, និព្ពានស្ស ច អធិគមការណន្តិ អត្ថោ។ បុព្ពេ បន បឋមជ្ឈានមេវ នេក្ខម្មន្តិ វុត្តត្តា វុត្តាវសេសា សព្ពេបិ នេក្ខម្មធម្មា។ យថាហ –

“បព្ពជ្ជា បឋមំ ឈានំ, និព្ពានំ ច វិបស្សនា;

សព្ពេបិ កុសលា ធម្មា, ‘នេក្ខម្ម’ន្តិ បវុច្ចរេ”តិ។ (ឥតិវុ។ អដ្ឋ។ ១០៩);

បវិវេកសុខរសស្សាតិ ចិត្តវិវេកាទិវិវេកជស្ស សុខរសស្ស។ ឯវមេតេហិ បញ្ចហិ បទេហិ “អានិសំសទស្សាវី”តិអាទីនំ បទានំ អត្ថោ ទស្សិតោតិ ទដ្ឋព្វំ។ សមេន អាការេនាតិ អតិឧម្មីលនអតិមន្ទាលោកនានិ វជ្ជេត្វា នាតិឧម្មីលននាតិមន្ទាលោកនសង្ខាតេន សមេន អាលោកនាការេន។ និមិត្តំ គណ្ហន្តេនាតិ បថវីកសិណេ ចក្ខុនា គហិតនិមិត្តំ មនសា គណ្ហន្តេន។ ភាវេតព្ពន្តិ តថាបវត្តំ និមិត្តគ្គហណំ វឌ្ឍេតព្ពំ អាសេវិតព្ពំ ពហុលីកាតព្ពំ។

ចក្ខុ កិលមតិ អតិឧម្មីលំ, អតិការុទ្ធា រូបគតំ ឧបនិជ្ឈាយតោ វិយ។ អតិវិភូតំ ហោតីតិ អត្តនោ សភាវវិភាវនតោ។ តថា ច វណ្ណតោ វា លក្ខណតោ វា ឧបតិដ្ឋេយ្យ, តេន វុត្តំ “តេនស្ស និមិត្តំ នុប្បជ្ជតី”តិ។ អវិភូតំ ហោតីតិ ឃននិម្មីលនេន បេក្ខន្តស្ស រូបគតំ វិយ។ ចិត្តញ្ច លីនំ ហោតីតិ ទស្សនេ មន្ទព្យាបារតាយ កោសជ្ជបាតតោ។ តេនាហ “ឯវម្បិ និមិត្តំ នុប្បជ្ជតី”តិ។ អាទាសតលេ មុខនិមិត្តទស្សិនា វិយាតិ យថា អាទាសតលេ មុខនិមិត្តទស្សី បុរិសោ ន តត្ថ អតិគាឡ្ហំ ឧម្មីលតិ, នាបិ អតិមន្ទំ, ន អាទាសតលស្ស វណ្ណំ បច្ចវេក្ខតិ, នាបិ លក្ខណំ មនសិ ករោតិ។ អថ ខោ សមេន អាការេន ឱលោកេន្តោ អត្តនោ មុខនិមិត្តមេវ បស្សតិ, ឯវមេវ អយម្បិ បថវីកសិណំ សមេន អាការេន ឱលោកេន្តោ និមិត្តគ្គហណប្បសុតោវ ហោតិ, តេន វុត្តំ “សមេន អាការេនា”តិអាទិ។ ន វណ្ណោ បច្ចវេក្ខិតព្ពោតិ យោ តត្ថ បថវីកសិណេ អរុណវណ្ណោ, សោ ន ចិន្តេតព្ពោ។ ចក្ខុវិញ្ញាណេន បន គហណំ ន សក្កា និវារេតុំ។ តេនេវ “ន ឱលោកេតព្ពោ”តិ អវត្វា បច្ចវេក្ខណគ្គហណំ កតំ។ ន លក្ខណំ មនសិ កាតព្ពន្តិ យំ តត្ថ បថវីធាតុយា ថទ្ធលក្ខណំ, តំ ន មនសិ កាតព្ពំ។

ចិស្វា គហេតព្ពតា “វណ្ណំ អមុញ្ចិត្វា”តិ វត្វាបិ វណ្ណវសេនេត្ថ អាភោគោ ន កាតព្ពោ, សោ បន វណ្ណោ និស្សយគតិកោ កាតព្ពោតិ ទស្សេន្តោ អាហ “និស្សយសវណ្ណំ កត្វា”តិ។ និស្សយេន សមានាការសន្និស្សិតោ សោ វណ្ណោ តាយ បឋវិយា សមានគតិកំ កត្វា, វណ្ណេន សហេវ “បឋវី”តិ មនសិ កាតព្ពន្តិ អត្ថោ។ ឧស្សទវសេន បណ្ណត្តិធម្មេតិ បឋវីធាតុយា ឧស្សន្នភាវេន សត្តិតោ អធិកភាវេន សសម្ភារបឋវិយំ “បឋវី”តិ យោ លោកវោហារោ, តស្មិំ បណ្ណត្តិធម្មេ ចិត្តំ បដ្ឋបេត្វា “បឋវី, បឋវី”តិ មនសិ កាតព្ពា។ យទិ លោកវោហារេន បណ្ណត្តិមត្តេ ចិត្តំ ឋបេតព្ពំ, នាមន្តរវសេនបិ បឋវី មនសិ កាតព្ពា ភវេយ្យាតិ, ហោតុ, កោ ទោសោតិ ទស្សេន្តោ “មហី មេទិនី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ យមិច្ឆតីតិ យំ នាមំ វត្តុំ ឥច្ឆតិ, តំ វត្តព្ពំ។ តញ្ហិ តោ យស្ស សញ្ញានុកូលំ ហោតីតិ យំ នាមំ អស្ស យោគិនោ បុព្ពេ តត្ថ គហិតសញ្ញាវសេន អនុកូលំ បគុណតាយ, ពហុលតាយ វា អាគច្ឆតិ, តំ វត្តព្ពំ។ វត្តព្ពន្តិ ច បឋមសមន្នាហារេ កស្សចិ វចីភេទោបិ ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ, អាវទិយេន វា វត្តព្ពតំ សន្ធាយ។ កិំ វា ពហុនា, បាកដភាវោយេវេត្ថ បមាណន្តិ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ។ កាលេន ឧម្មីលេត្វា កាលេន និម្មីលេត្វាតិ កិញ្ចិ កាលំ ចក្ខុំ ឧម្មីលេត្វា និមិត្តគ្គហណវសេន បឋវីមណ្ឌលំ ឱលោកេត្វា បុន កិញ្ចិ កាលំ ចក្ខុំ និម្មីលេត្វា អាវជ្ជិតព្ពំ។ យេនាការេន ឱលោកេត្វា គហិតំ, តេនាការេន បុន តំ សមន្នាហរិតព្ពំ។

វិលំ អាបាថមាគច្ឆតីតិ មនោទ្វារិកជវនានំ គោចរភាវំ ឧបគច្ឆតិ។ តស្ស ឧគ្គហនិមិត្តស្ស។ ន តស្មិំ ឋានេ និសីទិតព្ពំ។ កស្មា? យទិ ឧគ្គហនិមិត្តេ ជាតេបិ បឋវីមណ្ឌលំ ឱលោកេត្វា ភាវេតិ, បដិភាគនិមិត្តុប្បត្តិ ន សិយា។ សមីបដ្ឋេន ច ន ឱលោកេតុំ ន សក្កា។ តេន វុត្តំ “អត្តនោ វសនដ្ឋានំ បវិសិត្វា”តិអាទិ។ និស្សទ្ទភាវាយ ឯកបដលិកុបាហនាគហណំ, បរិស្សយវិនោទនត្ថំ កត្តរទណ្ឌគ្គហណំ។ សចេ នស្សតិ, អថានេន ភាវេតព្ពន្តិ សម្ពន្ធោ។ វត្តមានេសុ អសប្បាយេសុ កេនចិទេវ អសប្បាយេន កាលន្តរេន។ និមិត្តំ អាគាយាតិ យថាជាតំ ឧគ្គហនិមិត្តំ គហេត្វា។ សមន្នាហរិតព្ពន្តិ អាវជ្ជិតព្ពំ និមិត្តន្តិ អធិប្បាយោ, សម្មា វា អត្ថ អត្ថ អាហរិតព្ពំ កម្មដ្ឋានន្តិ អត្ថោ។ តក្កាហតំ វិតក្កាហតន្តិ តក្កតោ, សវិសេសំ តក្កតោ ច “តក្កោ, វិតក្កោ”តិ ច ឯវំ លទ្ធនាមេន ភាវនាចិត្តសម្បយុត្តេន សម្មាសង្កប្បេន អាហននបរិយាហននកិច្ចេន អបរាបរំ វត្តមានេន កម្មដ្ឋានំ អាហតំ, បរិយាហតញ្ច កាតព្ពំ, ពលប្បត្តវិតក្កោ មនសិការោ ពហុលំ បវត្តេតព្ពោតិ អត្ថោ។ ឯវំ ករោន្តស្សាតិ ឯវំ កម្មដ្ឋានំ តក្កាហតំ វិតក្កាហតំ ករោន្តស្ស។ យថា ភាវនា បុព្ពេនាបរំ វិសេសំ អាវហតិ, ឯវំ អនុយុញ្ជន្តស្ស។ អនុក្កមេនាតិ ភាវនានុក្កមេន។ យទា សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ សុវិសទានិ តិក្ខានិ បវត្តន្តិ, តទា អស្សទ្ធិយាទីនំ ទូរីភាវេន សាតិសយថាមប្បត្តេហិ សត្តហិ ពលេហិ លទ្ធុបត្ថម្ភានិ វិតក្កាទីនិ កាមាវចរានេវ ឈានង្គានិ ពហូនិ ហុត្វា បាតុភវន្តិ។ តតោ ឯវ តេសំ ឧជុវិបច្ចនីកភូតា កាមច្ឆន្ទាទយោ សទ្ធិំ តទេកដ្ឋេហិ បាបធម្មេហិ វិទូរី ភវន្តិ, បដិភាគនិមិត្តុប្បត្តិយា សទ្ធិំ តំ អារព្ភ ឧបចារជ្ឈានំ ឧប្បជ្ជតិ។ តេន វុត្តំ “នីវរណានិ វិក្ខម្ភន្តី”តិអាទិ។ តត្ថ សន្និសីទន្តីតិ សម្មទេវ សីទន្តិ, ឧបសមន្តីតិ អត្ថោ។

ឥមស្សាតិ បដិភាគនិមិត្តស្ស។ អង្គុលិបទបិលិបទាទិកោ កសិណទោសោ។ អាទាសមណ្ឌលូបមាទីហិ ឧគ្គហនិមិត្តតោ បដិភាគនិមិត្តស្ស សុបរិសុទ្ធតំ, សណ្ហសុខុមតញ្ច ទស្សេតិ។ តញ្ហិ តោ បដិភាគនិមិត្តំ នេវ វណ្ណវន្តំ ន សណ្ឋានវន្តំ អបរមត្ថសភាវត្តា។ ឦទិសន្តិ វណ្ណសណ្ឋានវន្តំ។ តិលក្ខណព្ភាហតន្តិ ឧប្បាទាទិលក្ខណត្តយានុបតិតំ, អនិច្ចាទិលក្ខណត្តយង្កិតំ វា។ យទិ ន បនេតំ តាទិសំ វណ្ណាទិវន្តំ, កថំ ឈានស្ស អារម្មណភាវោតិ អាហ “កេវលញ្ហិ”តិអាទិ។ សញ្ញាជន្តិ ភាវនាសញ្ញាជនិតំ, ភាវនាសញ្ញាយ សញ្ជាតមត្តំ។ ន ហិ

អវកាសស្ស កុតោទិ សម្បដ្ឋាតិ អត្ថោ. តេនាហ “ឧបដ្ឋានាការមត្ត”ន្តិ.

៥៨. ចិត្តេកគ្គតាការេន សន្និសិន្នាន, ន បន តទត្ថំ ឧស្សុក្កោ កាតព្ពោតិ អធិប្បាយោ. “ឧបចារសមាធិនា”តិ ឥទំ និទស្សនមត្តំ សមាធិ អត្ថិ អត្តនោ អាបន្នំ តម្បិ ធម្មស្សេវំ “សុខិនោ ហិ សមាធី”តិអាទិ អារទ្ធំ. ទ្វីហាការេហីតិ ឈានធម្មានំ បដិបក្ខទូរីភាវោ, ចិរកាលប្បវត្តិ ចាតិ ពលវេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ. ពលវាតិ តានិ ការណានិ អវត្ថាយុគលេន ទស្សេតុំ “ឧបចារភូមិយំ ចា”តិអាទិ វុត្តំ. ឧបចារភូមិយន្តិ ឧបចារាវត្ថាយំ. យទិបិ តទា ឈានង្គានិ បាតុភវន្តិ មហគ្គតភាវប្បត្តានិ ន ហោន្តិ, តេសំ បន បដិបក្ខធម្មានំ វិក្ខម្ភនេន ចិត្តំ សមាធិយតិ. តេនាហ “នីវរណប្បហានេន ចិត្តំ សមាហិតំ ហោតី”តិ. បដិលាភភូមិយន្តិ ឈានស្ស អធិគមាវត្ថាយំ. តទា ហិ អប្បនាបត្តានំ ឈានធម្មានំ ឧប្បត្តិយា ចិត្តំ សមាធិយតិ. តេនាហ “អង្គបាតុភាវេនា”តិ. ចិត្តំ សមាហិតំ ហោតីតិ សម្ពន្ធោ.

ន ធាយធាតាតីតិ ន ធាតធាយាតិ, ន កាចនាទាល់ បត្តាតីតិ អវេត្វា. ចិត្តន្តិ ឈានចិត្តំ. សកលម្បិ រត្តិំ សកលម្បិ ទិវសំ តិដ្ឋតីតិ សមាបត្តិវេលំ សន្ធាយាហ. ឧបចារភូមិយំ និមិត្តបទដ្ឋានំ យុត្តន្តិ កត្វា វុត្តំ “និមិត្តំ បដិច្ចា”តិ. លទ្ធបរិហានីតិ លទ្ធូបចារជ្ឈានបរិហានិ. និមិត្តេ អវិនស្សន្តេ តទារម្មណជ្ឈានម្បិ អបរិហីនមេវ ហោតិ, និមិត្តេ បន អារក្ខាភាវេន វិនដ្ឋេ លទ្ធំ លទ្ធំ ឈានម្បិ វិនស្សតិ តទាយត្តវុត្តិតោ. តេនាហ “អារក្ខី”តិអាទិ.

សត្តសប្បាយសេវនា

៥៩. “ឋានសោ ហោតី”តិ វត្វា យថា ឋានសោ ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ “សតិ ឧបដ្ឋាតិ, ចិត្តំ សមាធិយតី”តិ វុត្តំ. យថាលទ្ធញ្ហិ និមិត្តំ តត្ថ សតិ សូបដ្ឋិតំ កត្វា រក្ខន្តំ ចិត្តស្ស ថិរំ ភាវ ហោតិ, សុរក្ខិតញ្ច សតិ-គ្គហណេន ចេត្ថ សម្បជញ្ញំ, សមាធិគ្គហណេន វីរិយញ្ច សង្គហិតំ ហោតិ ភាវនាវីរិយការណតោ. តត្ថាតិ តេសុ អាវាសេសុ. តីហំ តីហន្តិ ឯកេកស្មិំ អាវាសេ អត្តនោ អត្តជ្ឈាសយេន វសន្តោ និយាមេន តយោ តយោ ទិវសេ វសិត្វា.

វត្ថុនេត ចា គព្ពនេត ចាតិ វុត្តំ គមនាគមនេ សុវិយាកុលកាលវិចារណត្តំ. សហស្សគុណប្បមាណំ ទិយឌ្ឍយោជនំ.

ពត្តិំស តិរច្ឆានកថាតិ រាជកថាទិកា (ទី. និ. ១.១៧; ម. និ. ២.២២៣; សំ. និ. ៥.១០៨០; អ. និ. ១០.៦៩; បាចិ. ៥០៨) សន្ធាយាហ. តា ហិ បាឡិយំ សរូបតោ អនាគតាបិ អរញ្ញបព្ពតនទីទីបកថា ឥតិ-សទ្ទេន សង្គហេត្វា សក្កេយាគ្គាតំ តិរច្ឆានកថាតោ “ពត្តិំស តិរច្ឆានកថា”តិ វុត្តា. ទសកថាវត្ថុនិស្សិតន្តិ “អប្បិច្ឆតា, សន្តុដ្ឋិ, បវិវេកោ, អសំសគ្គោ, វីរិយារម្ភោ, សីលំ, សមាធិ, បញ្ញា, វិមុត្តិ, វិមុត្តិញាណទស្សន”ន្តិ ឯវមាទិ អប្បិច្ឆកថាទីនំ វត្ថូនិ, តន្និស្សិតំ កថំ សប្បាយំ.

អតិរច្ឆានកថិកោតិ នតិរច្ឆានកថិកោ, តិរច្ឆានកថា វិសុទ្ធំ ធម្មំ កម្មដ្ឋានបដិសំយុត្តមេវ កថំ កថេតីតិ អធិប្បាយោ.

ឞីលទិក្រហរសមុទេន្តាតិ ឞីលរយានិអាទិក្រហរសមុទេន្តាˆ រយោ ហិ រយានិកមូដ្ឋានិរកា, រយានិកមូដ្ឋានស្ស ចា បរិទំ បទេត្តា, រសា ត្ថុមស្ស រយោគិរតា រប្បារយោˆ រតតាហ "ឃំ តិស្សាឃា"តិអាទិˆ កាឃដេឲ្យហឹពាហុរលិតិ កាឃស្ស រត្តប្បុតរបិរតប្បរុតាˆ ឃំ រន្តាឃ ចុត្ត "ឃាចដេត្ត ង្គដទាចរដហក់ ក្មជ្ញិត្វា រស ឃ្យរុល បស្សរុល មិន្តរុល អត្យុរេត្តា ចិហរតី"តិ (ឌីˆ តិˆ ១ˆ១១០; មˆ តិˆ ១ˆ១ប៉៩; អˆ តិˆ ទ៌ˆ ១០៩)ˆ

រកាដត់ រយក្យ រឃ្យក មនុទម្ពិលរចរសក រត្តាត់ ង្គបរយោក់ កន្ធតិ ដនិអាឌីរុ តឆា ដស្សករតាˆ កដ្យកាទិរសា បក រកចល់ អកិរដ្ឋារកា ៦ចាតិ អាហ "កស្សចិ មនុទំ, កស្សចិ អម្ពិល់ រប្បាឃំ រហាតី"តិˆ

ឃស្មិំ ត្ថុទិឃាបរឆ អាឆារក្មរត, ចត្តមារត ចា, ឃស្មិំ ចា ត្ថុទិឃាបរឆ បចត្តមាតស្សˆ តិមិត្តារសចតពាហុលស្សាតិ តិមិទេត្ត អារសចតាពាហុលស្ស បដិកាកតិមិទេត្ត ចិរឃក្មរត កាចតាមតរិកាទំ ពាហុល់ អារសចត្តស្ស, តិមិត្តស្ស ចា រកាចទារសចតចរសក អារសចតាពាហុលស្សˆ រឃក ហិ ការចត្តស្ស កាចតារសចតា, រតក រកាចទារសចតាបិ ត្ថុន្ធិតន្ធាតិˆ

ដរចិឆអប្បតារកាឃល្លចណ្ហកា

៩០ˆក រហាតិ អប្បតាˆ រឃក ចិនិតា អប្បតាឃំ ក្សរលិ រហាតិ, រសា ដរចិរឆា ចិនិ អប្បតារកាឃល្លំ, តត្ថិន្ធត្ត ចា ពាហ៊ាˆ ចត្តចិរដកិទិឃរតាតិ ចត្តត់ ចិរដកាចករហរតា អប្បតារកាឃល្លំ ត្ថុន្ធិតន្ធត្តិ រមូរន្តាˆ ៦ចំ រសរសរុបិˆ

៩១ˆ ចិត្តរចតរិកាត់ ហិ បចត្តិដ្ឋានកាចរតា រទិទំ, តប្បដិពន្ធាតិ ចឹចទាឌីតិ ច ត្ថុឆ "ចត្តី"តិ អនិរប្បតាតិˆ តាតិ ឃឆា ចិត្តស្ស រុហាចហាតិ រហាត្តិ, តឆា ករហ៊ រតរំ ចិរដកាចករហ៊ˆ រតក ចុត្ត "អដ្ឋត្តិកពាហិទាក"ត្តិអាទិˆ រទិទំ ចាតិ ចា-រទេន្ទា អដ្ឋានប្បឃុរេត្តា, រទិទំ រសដមលក្កហិតំ ចា អឆេញ្ញាក ចា អចស្សុតកិទេន្ធក ចិពាឥតត្តិ អនិប្បារឃោˆ រសតារត់ ចាតិ ចា-រទេន្ទក បត្តាឌឹតមបិ រដ្ឋរហា ដដ្ឋរេត្តាˆ តត្យ ចាឃំ តរឃោ ឲ្យក្តកបលិរពាឆុបរឆ្នរដក រក្កហិរតា, រុក កប្លោ ចុរេត្តាតិ? រទ្ធិ រក្កហិរតា, រសា ច រលា កាចតាឃ អារម្មការលˆ ត្ថុឆ បក អារន្ទកមូដ្ឋានស្ស ង្គបចារឡោរត ដេត្វា អប្បតាបទិចារំ ចរត្តស្ស កាលត្តរទ ឌារត តឆាបដិបត្តិ អប្បតារកាឃល្លាឃ ចុត្តាˆ អចិរដេ រតិ, ចិរឃក្មរត ចាˆ កឆំ កាចតមត្យុញ្ញាត្តស្ស តាតិ ចិរឃោ? អត្តទត្តា បចត្តកកចិត្តប្បារដចរសរតចំ ចុត្តាˆ រត ហិ ចិត្តប្បាដា ចិរត្តកក្កតាឃ អបទិរុទ្ធកាចាឃ រំចត្តត្តិˆ ចិត្តរចតរិរកាវុ តិស្សឃាឌិបន្ធឃក្មរតរុˆ ពាហ៊ឃ៉ឹតិ បិ-រទេន្ទា រមិល្លុរតˆ រតក "ក រកចល់ តំ ចត្តរឃច, អឆ រលា តស្មិំ អបទិរុទេន្ទ ពាហ៊ឃបិ អបទិរុទ្ធំ រហាតី"តិ ដស្សិតំˆ តំរមូឃុត្តាត់ បក អបទិរុទ្ធតា អចុត្តរិន្ទា, ពាហ៊ឃស្ស ច ចិរុំ កហហ៊ អប្បតាឃ ពាហុការត្តាˆ តឆា ហិ ឆរាត់ "ដន្ទាកិញ្ញា, ពិប្បាកិញ្ញា"ត្តិ ពាហ៊ឃុរលក តិឌ្ឋិដ្ឋំˆ តិស្សឃតិស្សរឃាបិ តិស្សរឃារត្វច ចុន្ធតីតិ អាហ "ឌឹបកបល្លិកចដ្ឋិរតលិតិ តិស្សាឃា"តិˆ ពារលរ អចិរដេ ចិបស្សតាកាចតា ចិឃ រយានិកាចតាបិ បទិដ្យន្ធាលិ រហាតីតិ ដរស្សតំ "អបទិរុទេន្ទក ពារលតា"តិអាទិ ចុត្តាˆ តត្ថ កមូដ្ឋានត្តិ រមឆកមូដ្ឋាត់ អាហˆ ចុន្ធិ អក្កបិតុការចក, ចិទ្ធឲ្យហិ ក្រហការចក, រចបុល្លំ រន្ធារសា ចរិកាចប្បត្តិឃា រចដិតន្ធាˆ

វិសេធ បនាតិ សុក្កបក្ខោ, តស្ស វុត្តវិបរិយាយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

៤៧។ សមភាវការណត្ថិ កិច្ចតោ អត្តនាធិកភាវការណំ។ យថាបច្ចយំ សទ្ធេយ្យវត្ថុម្ហិ អធិមោក្ខកិច្ចស្ស បដុតរភាវេន, បញ្ញាយ អវិសទតាយ, វីរិយាទីនំ ច សិថិលតាទិនា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ហោតិ។ តេនាហ “ឥតរានិ មន្ទានី”តិ។ តតោតិ តស្មា សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលវភាវតោ, ឥតរេសញ្ច មន្ទត្តា។ កោសជ្ជបក្ខេ បតិតុំ អទត្វា សម្បយុត្តធម្មានំ បគ្គណ្ហនំ អនុពលប្បទានំ បគ្គហោ, បគ្គហោវ កិច្ចំ, បគ្គហកិច្ចំ កាតុំ ន សក្កោតីតិ សម្ពន្ធិតព្ពំ។ អារម្មណំ ឧបគន្ត្វា ឋានំ, អវិស្សជ្ជនំ វា ឧបដ្ឋានំ, វិក្ខេបបដិបក្ខោ។ យេន វា សម្បយុត្តា អវិក្ខិត្តា ហោន្តិ, សោ អវិក្ខេបោ។ រូបគតំ វិយ ចក្ខុនា យេន យាថាវតោ វិសយសភាវំ បស្សតិ, តំ ទស្សនកិច្ចំ កាតុំ ន សក្កោតិ ពលវតា សទ្ធិន្ទ្រិយេន អភិភូតត្តា។ សហជាតធម្មេសុ ហិ ឥន្ទដ្ឋំ ការេន្តានំ សហបវត្តមានានំ ធម្មានំ ឯករសតាវសេនេវ អត្ថសិទ្ធិ, ន អញ្ញថា។ តស្មាតិ វុត្តមេវត្ថំ ការណភាវេន បច្ចាមសតិ។ តន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ។ ធម្មសភាវបច្ចវេក្ខណេនាតិ យស្ស សទ្ធេយ្យវត្ថុនោ ឧឡារតាទិគុណេ អធិមុច្ចនស្ស សាតិសយប្បវត្តិយា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ជាតំ, តស្ស បច្ចយបច្ចយុប្បន្នាទិវិភាគតោ យាថាវតោ វីមំសនេន។ ឯវញ្ហិ ឯវំធម្មតានយេន សភាវរសតោ បរិគ្គយ្ហមានេ សវិប្ផារោ អធិមោក្ខោ ន ហោតិ, “អយំ ឥមេសំ ធម្មានំ សភាវោ”តិ បរិជាននវសេន បញ្ញាព្យាបារស្ស សាតិសយត្តា។ ធុរិយធម្មេសុ ហិ យថា សទ្ធាយ ពលវភាវេ បញ្ញាយ មន្ទភាវោ ហោតិ, ឯវំ បញ្ញាយ ពលវភាវេ សទ្ធាយ មន្ទភាវោ ហោតីតិ។ តេន វុត្តំ “តំ ធម្មសភាវបច្ចវេក្ខណេន ហាបេតព្ព”ន្តិ។

តថា អមនសិការេនាតិ យេនាការេន ភាវនមនុយុញ្ជន្តស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ហោតិ, តេនាការេន ភាវនាយ អននុយុញ្ជនតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥធ ទុវិធេន សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលវការោ, អត្តនោ វា បច្ចយវិសេសេន កិច្ចុត្តរិយតោ, វីរិយាទីនំ វា មន្ទកិច្ចតាយ។ តត្ថ បឋមវិកប្បេ ហាបនវិធិ ទស្សិតោ, ទុតិយវិកប្បេ បន យថា មនសិ ករោតោ វីរិយាទីនំ មន្ទកិច្ចតាយ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ជាតំ, តថា អមនសិការេន វីរិយាទីនំ បដុកិច្ចភាវាវហេន យថា មនសិការេន សទ្ធិន្ទ្រិយំ តេហិ សមរសំ ករោន្តេន ហាបេតព្ពំ។ ឥមិនា នយេន សេសិន្ទ្រិយេសុបិ ហាបនវិធិ វេទិតព្ពោ។

វក្កលិត្ថេរវត្ថូតិ សោ ហិ អាយស្មា សទ្ធាធិមុត្តតាយ កតាធិការោ សត្ថុ រូបកាយទស្សនប្បសុតោ ឯវ ហុត្វា វិហរន្តោ សត្ថារា “កិំ តេ, វក្កលិ, ឥមិនា បូតិកាយេន ទិដ្ឋេន? យោ ខោ, វក្កលិ, ធម្មំ បស្សតិ, សោ មំ បស្សតី”តិអាទិនា (សំ។ និ។ ៣។៨៧) ឱវទិត្វា កម្មដ្ឋានេ និយោជិតោបិ តំ អននុយុញ្ជន្តោ បណាមិតោ អត្តានំ វិនិបាតេតុំ បបាតដ្ឋានំ អភិរុហិ។ អថ នំ សត្ថា យថានិសិន្នោវ ឱភាសំ វិសជ្ជេន្តោ អត្តានំ ទស្សេត្វា –

“បាមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ, បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ;

អធិគច្ឆេ បទំ សន្តំ, សង្ខារូបសមំ សុខ”ន្តិ។ (ធ។ ប។ ៣៨១) –

កាធំ ចត្វា “ឲហិ ចក្កលិ”តិ អាហៈ សោ តេន អយតេនេច អភិសិត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋោ ហុត្វា ចិបស្សតិ បដ្ឋបេសិៈ សទ្ធាយ បន ពាលចកាចតោ ចិបស្សតាឋិធិ ត ឰតរិៈ តំ ញាត្វា កកចា ទ្ធត្រ្ទិយសយតំ បដិបិទេកត្វា ពយដ្ឋាតិ សោឆេត្វា អធាសិៈ សោ សត្វារា ឌិគ្គតេយេត ចិបស្សតិ ដ្ឋស្សុក្កាបេត្វា យក្កបដិបិដិយា អរហត្តំ បិបុណិៈ តេន ចុត្តំ “ចក្កលិតេត្វចត្វ តេត្វ គិឥស្សត”ត្តិៈ

ទ្ធតរកិច្ចកេឥត្តិ ដ្ឋបដ្ឋាតាឌិកិច្ចចិសេសំៈ បស្សទ្ធាឌិតិ អាឌិ-សទ្ទេត សយាឆិដ្ឋបេក្ខាសេទ្ធាញ្ញាតិ សក្កតោ ឥដ្ឋត្ថាៈ ហាតបតត្ថតិ ឃធា សទ្ធិត្រ្ទិយស្ស ពាលចកាតេចា ឆយ្ឋសកាចបច្ចេចក្ខលោត ហាយតិ, ឲចំ ឋិរិយិត្រ្ទិយស្ស អឆិយត្តតា បស្សទ្ធិអាឌិកាចតាយ ហាយតិ, សយាឆិបក្ខិយត្តា តស្សាៈ តធា ហិ សា សយាឆិត្រ្ទិយស្ស អឆិយត្តតំ ពោសជ្ជបិតតោ រក្ខតិ ឋិរិយាឌិកាចតា ចិយ ឋិរិយិត្រ្ទិយស្ស អឆិយត្តតំ ដ្ឋទ្ធច្ចបិតតោ រក្ខតិ ឲកំសតោ ហាតបតិៈ តេន ចុត្តំ “បស្សទ្ធាឌិកាចតាយ ហាតបត្តា”ត្តិៈ

សោណត្ថេរស្ស ចត្វតិ (យហាចៈ ១៣១) សុកុមារស្ស សោណត្ថេរស្ស ចត្វៈ សោ ហិ អាយស្មា សត្វ សត្ថិតោ ពយដ្ឋាតិ កតេហត្វា សឹតចេត ចិហរត្តោ “យយ សរីរំ សុកុមាលំ, ត ច សក្កា សុខេនេច សុខំ អធិកត្តុំ, កាយំ កិលមេត្វាបិ សយណធម្មោ កាតត្តា”តិ ឋាតចដ្ឋយមេច អធិដ្ឋាយ បធាតមតុយុញ្ជត្តោ បាទតលេសុ ផោដេសុ ដ្ឋដ្ឋិតេសុបិ ចេទតំ អជ្ឈុបេក្ខិត្វា ឥឡ្ហំ ឋិរិយំ ករោត្តោ អច្ចារទ្ធឋិរិយតាយ ចិសេសំ តិព្វត្តេតុំ តាសក្ខិៈ សត្វា តត្វ កត្វា ឋិណោចាទោគេត ឰចឌិត្វា ឋិរិយសយតាយោជតចិធិំ ឥស្សេត្វា ពយដ្ឋាតិ សោឆេត្វា កិជ្ឈកូដំ កតោៈ ថេរោបិ សត្វារា ឌិគ្គតេយេត ឋិរិយសយតំ យោជេត្វា ចិបស្សតិ ដ្ឋស្សុក្កាបេត្វា អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិៈ តេន ចុត្តំ “សោណត្ថេរស្ស ចត្វ ឥស្សតត្ថា”ត្តិៈ

សេសេសុបិតិ សតិសយាឆិបញ្ញិត្រ្ទិយេសុបិៈ ឲកស្សាតិ ឲកេកស្សៈ សាយញ្ញតិឥទ្ធសោចាយំ ឥដ្ឋត្ថាៈ ឲចំ បញ្ចត្តំ ទ្ធត្រ្ទិយាតំ បទេច្ចកំ អឆិយត្តតាយ បន ហាបតចសេត សយតំ ឥស្សេត្វា ទ្ធឥាតិ តត្វ ឃេសំ ចិសេសតោ អសាធារណតោ, សាធារណតោ ច សយតា ទ្ធឋ្ឋិតត្ថា, តំ ឥស្សេតុំ “ចិសេសតោ បត”តិអាឌិ ចុត្តំៈ ឲត្វាតិ ឲតេសុ បញ្ចសុ ទ្ធត្រ្ទិយេសុៈ សយតត្តិ សទ្ធាបញ្ញាតំ អញ្ញាយញ្ញំ អត្វាតធិកកាចំៈ តធា សយាឆិឋិរិយាតំៈ ឃធា ហិ សទ្ធាបញ្ញាតំ ចិសុំ ចិសុំ ឆុរិយធម្មតាតំ កិច្ចតោ អញ្ញាយញ្ញាតតិចត្តតំ ចិសេសតោ ទ្ធឋ្ឋិតត្ថាមេច, ឃតោ តេសំ សយឆុរតាយ អប្បតា សយ្យដ្ឋតីតិ, ឲចំ សយាឆិឋិរិយាតំ ពោសជ្ជាដ្ឋទ្ធបក្ខិកាតំ សយរសតាយ សតិ អញ្ញាយញ្ញាបត្វយ្យកតោ សយ្យយុត្តធម្មាតំ អត្តដ្ឋយបិតាកាតេចត សយ្យេធច អប្បតា ទ្ធញ្ញាតិៈ

“ពាលចសទ្ធោ ហិ”តិអាឌិ គិឥស្សតចសេត ចុត្តំៈ តស្សត្វោ – យោ ពាលចតិយា សទ្ធាយ សយត្នាគតោ អចិសឥាតោណា, សោ យុទ្ធប្បសត្នោ ហោតិ, ត អចេច្ចប្បសត្នោៈ តធា ហិ សោ អចត្ថុស្មិំ បសីឥតិ សេយ្យធាបិ តិត្ថិយសាចកាៈ តេរាដិកបក្ខត្តិ សាឥេយ្យបក្ខិ កដតិៈ សទ្ធាហិតាយ បញ្ញាយ អតិឆាចត្តោ “ទេយ្យចត្វបរិច្ចាកេត ចិតា ចិត្តុប្បាឥយត្តេតបិ ឥាតយយំ បុញ្ញំ ហោតី”តិអាឌីតិ បរិកប្បេតិ ហេតុបដិរុបកេហិ ចញ្ចិតោៈ ឲចំភូតោ បត សុក្ខតក្កចិលុត្តចិត្តោ បណ្ឌិតាតំ ចចតំ តាឌិយតិ, សញ្ញត្តិំ ត កច្ឆតិៈ តេតាហ “កេសជ្ជសយុដ្ឋិតោ ចិយ តេរកោ អតេកិច្ឆោ ហោតី”តិៈ ឃធា តេត្វ សទ្ធាបញ្ញាតំ អញ្ញាយញ្ញាចិរហោ ត អត្វាចហោ អតត្វាចហោ ច, ឲចមិឆាបិ សយាឆិឋិរិយាតំ អញ្ញាយញ្ញាចិរហោ ត អចិកេក្ខបិចហោ ចិកេក្ខបិចហោ ធាតិ ចេឌិតត្ថាៈ ពោសជ្ជំ អភិកចតិ, តេត អប្បតំ ត

បិបុលាតីតិ អធិប្បាយោ។ វុត្តញ្ហិ អភិភវតីតិ ខុត្វាបិ ខុនេច ភយោ។ តទុភយត្ថំ តំ សទ្ធាបញ្ញាទ្វយំ, សមាធិវីរិយទ្វយញ្ច។ សមំ កាតព្ពន្តិ សមរសំ កាតព្ពំ។

សមាធិកោសជ្ជបក្ខិកស្សាតិ សមធបដ្ឋានិកស្ស។ ខុទត្តំ ខុទំ សន្តេ, សទ្ធាយ ពេមំ ពលវការេន សតីតិ អត្ថោ។ សទ្ទហន្តោតិ "បថវី បថវី"តិ មនសិករោមយន្តោ ភមំ ពលានុប្បត្តីតិ អធិមន្តត្វា "អទ្ធា សមាសម្ពុទ្ធេន ទុត្តវិធិ ពុជ្ជិស្សតី"តិ សទ្ទហន្តោ សទ្ធិ ជនេន្តោ។ ឱកប្បេន្តោតិ អារម្មណំ អនុបវិសិត្វា វិយ អធិមុច្ចនវសេន ឱកប្បេន្តោ បក្ខន្តោ។ ខុភក្កតា ពលវតី ចេតតិ សមាធិបធានតា ពលានស្ស។ ពុភិត្វាតិ សមាធិបញ្ញានំ, សមាធិកោសជ្ជស្ស សមាធិនោ អធិមត្តតាបិ ពុទ្ធិតព្ពាតិ អាហ "សមតាយបី"តិ, សមការេនាបីតិ អត្ថោ។ អប្បនាតិ ពុទ្ធានិប្បេតអប្បនា។ តថា ហិ "ទេហាតិ វេយថា"តិ សាសន្តំ ចដតិ, វេលិត្តប្បនា បន ពេមំ សមការេនេន ពុទ្ធិតា។ យថាហ – "សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធំ ភាវេតី"តិ (បដិ· ម· ១·១, ៥)។

យទិ ចិនេសនេតា សទ្ធាបញ្ញានំ, សមាធិវីរិយានញ្ច សមតា ពុទ្ធិតា, កថំ សតីតិ អាហ "សតិ បន សព្ពត្ថ ពលវតី វដ្ដតី"តិ។ សព្ពត្ថាតិ លីនុទ្ធច្ចបក្ខេសុ បញ្ចសុ ពុទ្ធិយេសុ។ វុទ្ធច្ចបក្ខិយេ កល្យាណត្តា "សទ្ធាវីរិយបញ្ញានន្តិ" អាហ។ អញ្ញថាបីតិ ច កេទតព្ពា និយា។ តថា ហិ "កោសជ្ជបក្ខេន សមាធិនា" ពុទ្ធេច ទុត្តំ, ន "បស្សទ្ធិសមាធិឧបេក្ខាហី"តិ។ សា សតិ។ សព្ពេសុ រាជកម្មេសុ និយុត្តោ សព្ពកម្មិកោ។ តេន ការណេន សព្ពត្ថ ពុទ្ធិតព្ពត្តា អាហ អដ្ឋកថាយំ។ សព្ពត្ថ និយុត្តា សព្ពត្ថិកា, សព្ពេន ចា លីនុទ្ធច្ចបក្ខិយេន ពោជ្ឈង្គគហណេន អត្ថេតព្ពា សព្ពត្ថិយា, សព្ពត្ថិយាច សព្ពត្ថិកា។ ចិត្តន្តិ កុសលចិត្តំ។ តស្ស ហិ សតិ បដិសរណំ បរាយណំ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ។ តេនាហ "អារក្ខបច្ចុបដ្ឋានា"តិអាទិ។

១២· ចិត្តេកគ្គតានិមិត្តស្សាតិ ចិត្តេកគ្គតាយ និមិត្តស្ស, ចិត្តេកគ្គតាសង្ខាតស្ស ច និមិត្តស្ស។ ចិត្តស្ស ហិ សមាហិតាការំ សល្លក្ខេត្វា សមថនិមិត្តំ គណ្ហន្តោ បុន គហិតនិមិត្តំ គណ្ហតិ។ តស្មា បថវីកសិណាទិកស្សាតិ អាទិ-សទ្ទេន ន កេវលំ បដិភាគនិមិត្តស្សេវ, អថ ខោ សមថនិមិត្តស្សាបិ គហណំ វេទិតព្ពំ។ តត្ថ គណ្ហនកោសល្លំ ពុទ្ធ អប្បនាកោសល្លកថាយំ "និមិត្តកោសល្ល"ន្តិ អធិប្បេតំ, គហណកាលនានាកោសល្លានំ បនេវ សិទ្ធត្តាតិ អធិប្បាយោ។

១៣· អតិនិម្មលវីរិយតាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន បមោទនសំវេជនចិត្តបរិយាទេយ សង្គណ្ហាតិ។ លីនន្តិ សង្កុចិតំ កោសជ្ជបក្ខបតិតំ។ ចិត្តន្តិ ភាវនាចិត្តំ។ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ ភាវេតីតិ ខុត្តំ "តយោ"តិ បទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។ យថា បន តេ ភាវេតព្ពា, តំ សមយេន ចក្ខតិ។

បរិត្តន្តិ អប្បកំ។ វុឌ្ឍាលេលកាយោតិ បជ្ជលិតុកាមោ។ វុទកបាតំ ឥនេធយ្យាតិ វុទកមិស្សំ បាតំ វុបនេយ្យ។ អការេលិតិ នការេលិ, អយុត្តការេលិ ចា។ សតិអាទិធម្មាយក្កិសង្ខាតាយ ពោធិយា ពុជ្ឈាតិ ខុតាយាតិ កត្វា, តំសមង្គិនោ ចា ពុជ្ឈតីតិ ពោធិនោ យោគិនោ អង្គន្តិ ពោជ្ឈង្គា, បសត្ថា, សុន្ទរា ចា ពោជ្ឈង្គា សម្ពោជ្ឈង្គា។ កាយចិត្តទរថបដិបស្សម្ភនលក្ខណា បស្សទ្ធិយេវ សម្ពោជ្ឈង្គា

បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, តស្ស បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស។ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ អយំ បន វិសេសោ – សមាធិស្ស តាវ បច្ចត្តលក្ខណាតិ ហេដ្ឋា អាការនេវ។ ឧបបត្តិតោ ឥក្ខតីតិ ឧបេក្ខា។ សា បនាយំ អត្ថតោ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាវ ឯត្ថ ពោជ្ឈង្គុបេក្ខា វេទិតព្ពា។ ទ្វេសមុដ្ឋាបយត្តិ សមុដ្ឋាបេតុំ ឧប្បាទេតុំ អសក្កុណេយ្យំ។ ឆន្ទាទំ, ឆន្ទេន វា វីរិយេន ឆន្ទវីរិយេន, បញ្ញាតិ អត្ថោ។ វីរស្ស ការេវា, កាយំ វា, វិនិតា វា ឧគ្គហេតព្ពំ បវត្តេតព្ពន្តិ វីរិយំ, ឧស្សាហោ។ បីណេតិ កាយំ, ចិត្តំ ន វឌ្ឍេតីតិ បីតិ។

ឋំ ឋំ សកំ សភាវកំ, អត្តនោ អត្តនោតិ អត្ថោ។ អាហារបច្ចយេនាតិ បច្ចយបច្ចយេន។ ការណាតិ ឧប្បាទកា, ជនកា ច។ កុសលាកុសលាតិ កោសល្លសម្ភូតដ្ឋេន កុសលា, តប្បដិបក្ខតោ អកុសលា។ យេ អកុសលា, តេ សាវជ្ជា។ យេ កុសលា, តេ អនវជ្ជា។ អកុសលា ហីនា, កុសលា បណីតា។ កុសលាបិ វា ហីនេហិ ឆន្ទាទីហិ អារទ្ធា ហីនា, បណីតេហិ បណីតា។ កណ្ហាតិ កាឡកា ចិត្តស្ស អបភស្សរភាវករណា, សុក្កាតិ ឱទាតា ចិត្តស្ស បភស្សរភាវករណា។ កណ្ហាភិជាតិហេតុតោ វា កណ្ហា, សុក្កាភិជាតិហេតុតោ សុក្កា។ តេ ឯវ សប្បដិភាគា។ កណ្ហា ហិ ឧជុវិបច្ចនីកតាយ សុក្កេហិ សប្បដិភាគា។ តថា សុក្កាបិ តេហិ។ អថ វា កណ្ហា ច សុក្កា ច សប្បដិភាគា ច កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា។ សុខា ហិ វេទនា ទុក្ខាយ វេទនាយ សប្បដិភាគា, ទុក្ខា ច វេទនា សុខាយ សប្បដិភាគាតិ។ អនុប្បន្នស្សាតិ អនិព្ពត្តស្ស។ ឧប្បាទាយាតិ ឧប្បាទនត្ថាយ។ ឧប្បន្នស្សាតិ និព្ពត្តស្ស។ ភិយ្យោភាវាយាតិ បុនប្បុនភាវាយ។ វេបុល្លាយាតិ វិបុលភាវាយ។ ភាវនាយាតិ វឌ្ឍិយា។ បារិបូរិយាតិ បរិបូរណត្ថាយ។

តត្ថាតិ “អត្ថិ កិត្តេវ”តិអាទិនា វុត្តិតបាឋេ។ សភាវសាមញ្ញលក្ខណបដិវេធវសេនាតិ ឯកត្តគ្គតា គហណា អនវជ្ជសុខវិបាកាទិកស្ស វិសុំ វិសុំ បន ថុសនាទិកស្ស សភាវលក្ខណស្ស, អនិច្ចាទិកស្ស សាមញ្ញលក្ខណស្ស ច បដិវិជ្ឈនវសេន។ បវត្តយតនិការោតិ កុសលាទីនំ តំតំសភាវលក្ខណាទិកស្ស យាថាវតោ អវពុជ្ឈនវសេន ឧប្បត្តិវតនិត្តុប្បាទោ។ សោ ហិ អវិបរីតយតនិការតាយ “យោនិសោមនសិការោ”តិ វុត្តោ។ តទាកាការតាយ អាវជ្ជនាបិ តគ្គតិការ។ ទុប្បតលក្ខណាទិកម្បិ ឋាន សាមញ្ញលក្ខណេនេវ សង្គហិតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។ កុសលកិរិយាយ អាទិអារម្ភវសេន បវត្តវីរិយំ និតិសភាវតាយ “ធាតុ”តិ វុត្តន្តិ អាហ “អារម្ភធាតូតិ បឋមវីរិយំ វុច្ចតី”តិ។ លទ្ធាសេវនំ វីរិយំ ពលប្បត្តំ ហុត្វា បដិបក្ខំ វិធមតីតិ អាហ “កោសជ្ជតោ និក្ខន្តត្តា តតោ ពលវតរ”ន្តិ។ អធិមត្តាធិមត្តតរានំ បដិបក្ខធម្មានំ វិធមនសមត្ថំ បទុបទុតរាទិភាវប្បត្តំ ហោតីតិ វុត្តំ “បរំ បរំ ឋានំ អក្កមនតោ តតោបិ ពលវតរ”ន្តិ។ តិដ្ឋតិ បវត្តតិ ឯត្ថាតិ ឋានិយា, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឋានិយា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានិយា។ ធាតុវេន្ទា វា ឋានិយា, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គា ឋានិយា ឯតេស្វិតិ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានិយា, អបរាបរំ វត្តមានា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា ធម្មា។ យស្មា បន តេសុ បីតិយេវ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស វិសេសការណំ, តស្មា វុត្តំ “បីតិយា ឯវ ឯតំ នាម”ន្តិ។ ឧប្បាទកយតនិការោតិ យថា យតនិ ករោន្តោ អនុប្បន្នោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧប្បជ្ជតិ, ឧប្បន្នោ ច វឌ្ឍតិ, តថា បវត្តយតនិការោ។

បរិបុច្ឆកតាតិ បរិយោគាហេត្វា បុច្ឆកភាវោ។ បញ្ញាបិ ហិ តិការេយ ឧគ្គហេត្វា អាចរិយេ បរិយុបាសិត្វា តស្ស តស្ស អត្ថំ បរិបុច្ឆន្តស្ស, តេ វា សហ អដ្ឋកថាយ បរិយោគាហេត្វា ឋំ ឋំ តត្ថ គណ្ឋិដ្ឋានំ, តំ តំ “ឥទំ, កថំ, កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ”តិ បុច្ឆន្តស្ស ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧប្បជ្ជតីតិ។ វត្ថុវិសទកិរិយា ឥន្ទ្រិយសមត្តបដិបាទនា សទ្ធប្បនា, ចិត្តាររោន ច បការិតា ឯវ។ តត្ថ បន

សមាធិសំវត្តិមការេន អាគតា, ឥធ បញ្ញាសំវត្តិមការេន។ យត្ថ ហិ សមាធិសំវត្តិកា, តត្ថ បញ្ញាសំវត្តិកា សមាធិស្ស ការណបច្ចុបដ្ឋានតោ។ "សមាហិតោ យថាភូតំ បជានាតី"តិ (សំ។ និ។ ៣។៥; ៥។១០៧១) វុត្តំ។ ទុប្បញ្ញបុគ្គលបរិវជ្ជនា នាម ទុប្បញ្ញានំ ខន្ធាទិភេទេ អនោគាឡ្ហបញ្ញានំ មោមូហបុគ្គលានំ ទូរតោ បរិវជ្ជនា។ បញ្ញវន្តបុគ្គលសេវនា នាម បញ្ញាយ គតានិការានំ សង្ខេបវិស្សជ្ជនាទីសុ កុសលានំ អរិយានំ, វិបស្សកានំ វា មហាបញ្ញានំ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមនំ។ គម្ភីរញាណចរិយបច្ចវេក្ខណាតិ គម្ភីរញាណេហិ ចរិតព្វានំ ខន្ធាយតនធាតាទីនំ, សច្ចបច្ចយាការាទីនិ បតានំ ច សុញ្ញតាបដិសំយុត្តានំ សុត្តន្តានំ បច្ចវេក្ខណា។ តទធិមុត្តតាតិ បញ្ញាធិមុត្តតា, បញ្ញាយ និន្នបោណបព្ភារតាតិ អត្ថោ។

អបាយាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន ជាតិអាទិ អតីតេ វដ្ដមូលកំ ទុក្ខំ, អនាគតេ វដ្ដមូលកំ ទុក្ខំ, បច្ចុប្បន្នេ អាហារបរិយេដ្ឋិមូលកំ ទុក្ខំ សង្គណ្ហាតិ។ វីរិយាយត្តស្ស លោកិយលោកុត្តរវិសេសស្ស អធិគមោ ច អានិសំសោ, តស្ស ទស្សនសីលតា វីរិយាយត្ត...បេ... ទស្សិតា។ សព្ពញ្ញុការកា និដ្ឋាតកាយិមេកា គមនវីថិ គន្តព្វា បដិបជ្ជិតព្វា បដិបទាតិ គត្វា។ ទាយកានំ មហប្ផលការណេន បិណ្ឌាបចាយនតាតិ បច្ចយទាយកានំ អត្តនិ ការស្ស អត្តនោ សម្មាបដិបត្តិយា មហប្ផលការណេន បិណ្ឌស្ស កិលមាយ បដិបូជនា។ ឥតរថាតិ អាមិសបូជាយ។ កុសីតបុគ្គលបរិវជ្ជនតាតិ អលសានំ កាយទាឡ្ហិយា កាយបេក្ខានំ អជាតត្ថានំ កាយទឡ្ហីពហុលានំ យាចន្តំ កុច្ឆិតំ សេយ្យសុខាទិអនុយុត្តានំ តិរច្ឆានកថិកានំ បុគ្គលានំ ទូរតោ បរិវជ្ជនា។ អារទ្ធវីរិយបុគ្គលសេវនតាតិ "ឥធេកច្ចោ បេសិតត្តោ វិហរតី"តិអាទិនា (ចរិ។ ៣។១៨; អ។ និ។ ១។១៩) វុត្តនយេន អារទ្ធវីរិយានំ ទឡ្ហបរក្កមានំ បុគ្គលានំ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមនតា។ សម្មប្បធានបច្ចវេក្ខណតាតិ ចតុន្នំ សម្មប្បធានានំ កិច្ចស្ស បច្ចវេក្ខណតា។ តទធិមុត្តតាតិ តស្មិំ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គេ អធិមុត្តិ សន្និរីយាបនេសុ និន្នបោណបព្ភារតា។ ១៣ ច និមិត្តាទិបច្ចវេក្ខណតា កុសីតបុគ្គលបរិវជ្ជនអារទ្ធវីរិយបុគ្គលសេវនតទធិមុត្តតា បដិបក្ខវិនោទនបច្ចយូបសំហារណេន, អបាយាទិភយបច្ចវេក្ខណាទយោ សមុត្តេជនេន វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទកា ទដ្ឋព្វា។

ពុទ្ធាទីសុ បសាទសិនេហាភាវេន ថុសរសសទិសា លូខបុគ្គលា, តព្ពិបរិយាយេន សិនិទ្ធបុគ្គលា វេទិតព្វា។ ពុទ្ធាទីនំ គុណបរិទីបនា បសាទនីយសុត្តន្តា (ទី។ និ។ ៣។១៤១ អាទយោ) បសាទនីយសុត្តន្តា។ ឥធាបិ អាការេហីតិ យថាវុត្តេហិ កុសលាទីនំ សភាវសាមញ្ញលក្ខណបដិវិជ្ឈនាទិអាការេហិ ចេវ បរិយុដ្ឋានាទិអាការេហិ ច។ ឯតេ ធម្មេតិ ឯតេ កុសលាទីសុ យោនិសោមនសិការាទិកេ ចេវ ធម្មញ្ញុតាទិកេ ច។

៥៣។ អជ្ឈារទ្ធវីរិយតាទីហីតិ អតិចិយ បគ្គហិតវីរិយតាទីហិ។ អាទិ-សទ្ទេន សំវេជនបសាទនានិ សង្គណ្ហាតិ។ ឧទ្ធតត្តិ សមាធិអាទីនំ យត្ថាយ អប្បវត្តិ។ ទុប្បវត្តិ អប្បវត្តំ សមាធាតុំ អសក្កោន្តស្ស។

តំអាការំ សល្លក្ខេន្តាតិ យេនាការេន អស្ស យោគិនោ បស្សទ្ធិ សមាធិ ឧបេក្ខាតិ ឥមេ បស្សទ្ធិអាទយោ ធម្មា បុព្ពេ យថារហំ តស្មិំ តស្មិំ កាលេ ឧប្បន្នបុព្ពា, តំ និមិត្តំសមយុត្តធម្មានំ បស្សទ្ធាការំ, សមាហិតាការំ, អជ្ឈុបេក្ខិតាការញ្ច ឧបលក្ខេត្វា ឧបធារេត្វា។ តីសុបិ បទេសុតិ "អត្ថិ, ភិក្ខវេ, កាយបស្សទ្ធី"តិអាទិនា អាគតេសុ តីសុបិ ចាគេសុ, តេហិ ចា បកាសិតេសុ តីសុ ធម្មកោដ្ឋាសេសុ។

ຍຊາສຍາທິຕາການໍ ສລ໌ເກຼຕາ ກຍ໌ຍາເສາ ສຍເຊາ ໑ຕ ສຍຊຕິຍິຕຸຕິ ອາທ “ສຍຊຕິຍິຕຸຕິ ຕ ສຍຊເສຸເຕຕາຍສິຕຕສ”ຕິ຺

ສາສາຣຍຸເຕ ບຣິຕຸຍເສສ ຍິຍິສໍ ອກຸ ໑ຕາສຸຊາຕິ ຍຸເກາ, ຍິເກຼເບາ຺ ຕຊາ ທິ ເສາ ອສຕຊາສເຣສາ, ກຕຸຕາບຈຸຊາເສາ ຕ ຈຸເຕຸຕາ຺ ໑ກກຸຕາກາຕເຕາ ຍຸກຸບຍິບເກຼາຕິ ອຍຸເກາ, ສຍາສິ຺ ເສາ ໑ຕ ສິຍິຕຸຕິ ບຸເຕຸຕ ຍິຍ ຕຕຸຕໍ຺ ເຕສາທ “ອຍິເກຼບເຊສ ຕ ຕເສຸຕ ອຍຸກຸສິຍິຕຸຕິ ອສິຕຕສ”ຕິ຺

ສຣີຣາຈຕຸ ຍາຕວາ ຍຕຸເສາ ບຣິພຸເຕຸຕາ ປນີຕາຫາເຣາ ກາຍລຫຸຕາທີນິ ສຍຸຊາບເຕສ ປສຸສຸທີຍາ ປຈຸເຍາ ເຫາຕິ, ຕຊາ ຊຸຕຸສປຸຍາຍໍ, ຊຸຣິຍາບຊສປຸຍາຍຸຕາ ເສຍິຕໍ, ປເຍາເກາ ຕ ກາຍິເກາ ປຕຸຕິເຕາຕິ ອາທ “ປນີຕເກາຊສເສຕສຕາ”ຕິອາທິ຺ ປເຍາກສຍຕາທີນິ ອກາເຕສ ສຊຣຊກາຍຍິຕຸຕາ ປຸກຸລິ ສາຣຸຊປຸກຸລິ຺ ຈຸຕຸຕຍິປຣິຍາເຍສ ປສຸສຸຊກາຍາ ປຸກຸລິ ເຕຊຕຸຕາ຺

ສິຣສຸສາຄສຸສາຕິ ກາຕສຸສາຄຣທິຕສຸສ຺ ກາຕສາ ທິ ຍີຍິບຍິບຕຸຕາ ປຸເຕຸຕາປຣໍ ຍິເສສຕີ ປຕຸຕຍາສາ ຍິຕຸຕສຸສ ອສຸສາຄໍ ຊຸບສຍສຸໍ ອາຕທຕິ, ຕຄກາຕເຕາ ສິຣສຸສາຄໍ ຍິຕຸຕໍ ເຫາຕິ຺ ສຸຊາສິເຕາກຕເສຕາຕິ ສຸຊາຕເສຕ, ສິເຕາກຕເສຕ ຕ຺ ສຍຸທໍສຕຕາຕິ ສຍຸເຕຕ ປທໍສຕາ ສິເຕຊຕປຸຕຸກປສາຄຸປຸຍາຄເສຕ ກາຕສາ ຍິຕຸຕສຸສ ເຕາສຕາ຺ ສຍຸາປຕຸຕສຸສາຕິ ລີຕຸຊຸຊຍິເຣເທຕ, ສຍຊຍີຍິບຍິບຕຸຕິຍາ ຕ ສຍໍ, ສຍິເສສຕຸຕາ ປຕຸຕິຍາ ສຍຸເຕຕ ປຕຸຕສຸສ ກາຕສາຍິຕຸຕສຸສ຺ ອຊຸຊຸບກຸຕຕາຕິ ປກຸທຕິກຸທສຍຸທໍສເຕສຸ ອຍຸາຕຊຕາ຺ ຍສາຕຍິເຍາກຸບຈຸເຕກຸລຕາຕິ ປຊຍາທີຕິ ຍສາຕາຕິ ປຈຸຕີກຊເຍຸທິ ສຸຊ ຍິຍຸຕຸຕາທິຕາ ເຕເຍຕ ຍິເຍາກຸາ ເຕສໍ “໑ຕໍ ກາຕສາ, ໑ຕໍ ສຍາປຊຸຕາ, ໑ຕໍ ອສິຊຸາຕໍ, ໑ຕໍ ຈຸຊຸາຕໍ, ໑ຕໍ ສໍກິເລເສາ, ໑ຕໍ ເຕາຄາຕ”ຕິ ປຕິ ປຕິ ອເຕກຸລາ຺

ສຕຸຕຍຊຸຊຸາຕາຕິ ສເຕຸຕສຸ ປິຍຊຸາຕິເຍສຸປິ ກທຊປຕຸຕຍິເຕາສຸ ຍຊຸຊຸາກາເຣາ ອຊຸຊຸບກຸຕາ຺ ສກຸາຣຍຊຸຊຸາຕາຕິ ອຊຸຊຸຕິເກາສຸ ຕກຸາທີສຸ, ຍາທິເຣສຸ ປຕຸຕທີຕຣາທີສຸ ຍຊຸຊຸາກາເຣາ ອຊຸຊຸບກຸຕາ຺ ສຕຸຕສກຸາຣາຕິ ຍຍາຍຕໍ ສຕຸຕສກຸາເຣກລິຍຕໍ຺ ຊຸເຍທາກາເຣທີຕິ ຊຸເຍທິ ຍຊາຈຸເຕຸຕທິ ກາຍຍິຕຸຕາຕໍ ປສຸສຸຊກາຣສລຸລຸກຸລາຕິອາກາເຣທິ ເຕຕ ສປຸຍາຍາທາເຣເສຕາຕິອາກາເຣທິ ຕ຺ ໑ເຕ ຄເຍຸຕິ ໑ເຕ ປສຸສຸທີອາທິຄເຍ຺ຸ

໑໑຺ ປຊຸຊຸາປເຍາກສຸທຕາຍາຕິ ປຊຸຊຸາຍຸາປາເຣສຸສ ອປຸກາເຣຕ຺ ຍຊາ ທິ ຊາຕສີລິຕິ ອເລິກາເຣຄາສປຸຊາຕາຕິ , ໑ຕໍ ກາຕສາ ອເຍາທປຸຊາຕາ ຍິເສສເຕາ ອປຸຕາຕທາ຺ ຕຕຸ ຍຄາ ປຊຸຊຸາ ສ ຍາລຕີ ເຫາຕິ, ຕຄາ ກາຕສາຍິຕຸຕສຸສ ອສກິສຊຸເຕາ ຍິຍ ອາທາເຣາ ປຸຣິສສຸສ ອກິຣຸຈິ຺ ສ ຊເສຕິ, ເຕສ ຕໍ ສິຣສຸສາຄໍ ເຫາຕິ຺ ຍຄາ ຕ ກາຕສາ ປຸເຕຸຕາປຣໍ ຍິເສສາຕທາ ສ ເຫາຕິ ສຍຸເຕຕ ອຍີຍິບຍິບຕຸຕິຍາ, ຕຄາ ຊຸບສຍສຸລສຸສ ອລິເກສ ຍິຕຸຕໍ ສິຣສຸສາຄໍ ເຫາຕິ຺ ຕຄຸກຍໍ ສຊຸຊາຍາທ “ປຊຸຊຸາປເຍາກສຸທຕາຍາ”ຕິອາທິ຺ ສຕຸຕິ ຍິຕຸຕໍ຺ ຂາຕິຂຣາຍຸາທິຍເຣລາຕິ ຍຊາເຣທໍ ສຸກາຕິຍໍ, ຊຸກຸຕິຍຸຕາ ເຫາຕຸຕິຕິ ຕຄຊຸຊຸາເຍຕ ປຸຕາຍິສຄາຊຸຊຸາທິກຸຍິປິຍສາທິອຊຸຊຸາຍຊຸຊຸາຍິຍາລີສາທິເທຕຸກາ ອປິຍຊຸກຸຄ ຊຊຸຕຸຕໍ຺ ຕຍິທໍ ສຕຸຕ ເຕສໍ ເຕສໍ ສຕຸຕາຕໍ ປຈຸປຸຕຸຕກຕິສຸສິຕໍ ກທິຕຕຸຕິ ອທີເຕ, ອສາກເຕ ຕ ກາເລ ຕຊຸປຸລກຊຸກຸາຕິ ຍິສຸ ກທິຕາທິ຺ ເຍ ປສ ສຕຸຕາ ອາທາຣຸປຊີຍິເສາ, ຕຕຸ ຕ ຊຸຊຸາສຜລຸປຊີຍິເສາ, ເຕສໍ ອເຊຸາທິ ອສາຄາເຣລໍ ຊີຍິຕຊຸກຸ ອຊຸຍໍ ສິເຕາກຕຸ ຈຸຕຸຕຸຕິ ຊຊຸຕຸຕໍ຺

អស្សាតិ ចិត្តស្ស៌ អលិតត្ថិអាទីសុ ពោសជ្ជបក្ខិយាត់ ធម្មាត់ អតធិមត្តតាយ អលិត៌ ខ្ពុទ្ធបក្ខិកាត់ ធម្មាត់ អតធិមត្តតាយ អត្ថុទ្ធត៌ បញ្ញាបយោកសម្បត្តិយា, ខ្លបសមសុលាធិកមេត ច អតិទស្សាធ៌ បុញ្ញោតាបទ៌ សចិសេសំ តតោ ៤ច អារម្មណេ សមប្បចត្តិ, សមធចិធិបបិបត្ត្បា៌ តត្ថ អលិតតាយ បក្កេហ, អត្ថុទ្ធតតាយ តិក្កេហ, អតិទស្សាគតាយ សម្បហ៌សមេត ត ញាបរិទ៌ អាបជ្ជតិ៌ អលិតាត្ថុទ្ធតតាយ ហិ អារម្មណេ សមប្បចត្តិ អតិទស្សាគតាយ សមធចិធិបបិបត្តិ៌ សមប្បចត្តិយា ចា អលិត៌ អត្ថុទ្ធត៌, សមធចិធិបបិបត្តិយា អតិទស្សាគត្តិ ធឌ្ឍា៌

តេក្ខុមបិបគត្តិ ពសាតបិបត្តិ៌ សមាធិអធិមុត្តតាតិ សមាធិតិដ្ឋាត្តុតេ ពសាតាធិកមេ យុត្តបុយុត្តតា៌ សា បត យស្មា សមាធិ៌ កទ៌ុ កត្វា តត្ថ តិត្ថុបេរិលាបដ្ឋារការចេត បចត្តិយា ហោតិ, តស្មា “សមាធិកទ្ធ”តិអាធិ ចុត្តិ៌

៤លិ៌ បិលត្ថេ តិមិត្តស្មិ ៤ចំ ហិ សម្បាគយតោ អប្បតារពោសល្លិ ញ្ហមិ អប្បតា សម្បចត្តិតិ សម្ពុត្ថេ៌ សាតិ អប្បតា៌ ហិត្វា ហិតិ ហិ-សត្ថោ ហេតុអត្ថោ៌ យស្មា ធាតមេត៌ ត ចិជ្ជតិ, តស្មា ចិត្តប្បចត្តិអាកាទ៌ កាចតាចិត្តស្ស លិត្ថុទ្ធតាធិចសេត បចត្តិអាកាទ៌ សល្លក្ខមំ ខ្លបឆារទេត្វា៌ សមត៌ ចិទិយស្សេច ចិទិយស្ស សមាធិតា សមទសត៌យេច ឃោឌយេធ៌ កធំ បត ឃោឌយេធាតិ អាហ “ថ្ទេសកម្បិ”តិអាធិ៌ តត្ថ លយត្តិ លិតកាចំ, សត្ថោចត្តិ អត្ថោ៌ យត្តត្តិ កឆ្ឆត្តិ , បក្កេហ្បធច សមកាចាយាតិ អធិប្បាយោ៌ តេតាហ “អច្ចារទ្ធិ តិសេធត្វា សមមេច បចត្តយេ”តិ៌ កធំ បត សមមេច បចត្តយេតិ អាហ “ទេហុមិ្យតិអាធិ៌ យធាតិ ទេហុអាទីសុ យធា យធុកទាទិត៌ បចត្តិ ខ្លបយាការចេត អដ្ឋកចាយំ សម្ភចល្លិតា, ៤ចំ លិត្ថុទ្ធតការចេហិ មោចយិត្វា ចិទិយសមតាឃោឌតេត តិមិត្តាភិមុខំ យាតសំ បបិបាទមេយ បរិកាកតិមិត្តាភិមុខំ កាចតាចិត្ត សម្បាទេយ្យាតិ អត្ថោ៌

តិមិត្តាភិមុខបបិបាធតចល្លតា

៤ប័៌តព្វាតិ តស្មិ “ទេហុមិ្យតិអាធិតា ចុត្តកាចាក្ខមេ៌ អត្ថឌិបតា ខ្លបម្ភបមេឃ្យត្ថចិកាចតា៌ អតេលកោតិ អក្សុសលេ៌ បក្ខុត្ថោតិ ឆាចិត៌ អារត្ថោ៌ ចិកសតក្ខុលោមេច សទសំ ក្សុមបរាក៌ ហោតិ, បង្ហា ចាតាឌិហិ បរិបតតិ, ចិទសំ ចា ហោតិ៌ តស្មា តិចត្តុតេ ទេហុ លិយតិតិ អាហ “លិពោ ទេហុមិ្បសម្បាបុណាតិ”តិ៌ បុប្បទាសិត្តិ ទុក្ខុសាលាសុ តិស្សិត៌ បុប្បសត្ថាយំ៌

សល្លកត្តអត្តចាសិពោស្មតិ សល្លកត្តអាចទិយស្ស អត្តចាសិពោសុ៌ ខ្ពកចាលកតេតិ ខ្ពកចាលិយំ ធបិតោ៌ សត្ថកមុត្តិ សិទាចេឆតាធិសត្ថកម្មិ៌ ចុសិតុមិ ខ្លប្បលបត្តត្តិ សម្ពុត្ថេ៌ សមេតាតិ បុទិមកា ចិយ កទ៌ុ, មគ្គុញ្ញា បយោក៌ អកត្វា សមប្បមាលោត បយោកេត៌ តត្វាតិ ខ្លប្បលបត្តេ៌ បទិយោគាតសិប្បាតិ សុចិសុទ្ធសិប្បា តិប្បត្តុសិប្បា៌

មក្កុជកសុត្តត្តិ លុតសុត្តិ៌ តិឃាមកោ តាចាសាទធិ៌ លក្កាទត្តិ កិលញ្ញាធិមយំ តាចាកជសាទក៌ តេលេត អលត្ថេត្វា តាញ្ញត្ថិ ឬទេតិតិ

សរាចាឌិកតេន តេលេន អលដ្ឋេត្តា ស្ញុយធ្ឋិដ្ឋក់ តេលតាឡុត្ថ ប្ញុទេតិ៍ ឲចយេចាតិ យធា តេ អាឌិតោ ច្តួយឆ្កុរសល្លុកត្តអត្តេចាសិស្តួាកដ្ឋុកតិឃាយកតេលប្ញុកោ ចេកេន បឃោក៌ កទោត្តិ, ឲចយេច ឃោ កិក្ល “សឹលៈ អប្បត់ បិប្ញុលិស្សាយឺ”តិ កាឡុហំ ឌិទិឃំ កទោតិ, ឃោ យឡេ្យច្តួយឆ្កុរាឌឃោ ចិឃ ឌិទិឃំ ត កទោតិ, ត្ថយេ ច្ឆេបិ ឌិទិឃសយតាកាចេន អប្បត់ បិប្ញុលិតំ្ញ ត សក្កោត្តិ៍ ឃោ បត អចសារេត ច្តួយឆ្កុរាឌឃោ ចិឃ សយប្បឃោរកោ, អឃំ អប្បត់ បិប្ញុលិតំ្ញ សក្កោតិ ឌិទិឃសយតារឃោកតោតិ ស្កបយាសំសត្តត់ ចេឌិតត្ថា៍ តេន ច្តួតំ “ឲកោ កិក្ល”តិអាឌិ៍ លឹត់ កាចតាឌិត្តត្តិ អឈិប្បាយោ៍

បឍយញ្ញតកចាចណ្ហតា

៩៥៍ឲចត្តិ ច្តួប្បកាទេន៍ ឌិទិឃសយតាឃោឌតចេសន ឌិឆិបឌិបត្តុ កាចតាយាតសំ បឌិកាកតិយិទ្តួឃេច ឍបតចេសន តិយិត្តាកិយុគំ បឌិបិឌយតោ អស្ស ឃោកិតោ៍ ត្ថន្តិស្សតីតិ សយិន្តិស្សតិ, ស្កប្បន្តិស្សតីតិ អត្ថោ៍ អត្ថុឃោកចេសតាតិ កាចតាចេសត៍ សេសាតីតិ សេសាតិ តឹលិ, ធត្តាទិ ចា៍ បកតិធិទ្តួហីតិ បិកតិកេហិ កាយាចទេធិទ្តួហិ៍ ពលច...បេ... ធិទ្តួកក្កុតាតិ កាចតាពលេន បទ្តួតសកាចប្បត្តិឃា៍ បរិកយ្ឆត្តាតិ បឌិសន្លោកត្តា៍ យឌិ អាសត្តត្តា ស្កបធាតោ, កោត្រក្ញតោ ឲច ស្កបធារសយញ្ញា សិឃាតិ អាហ “សយឹបធាទិត្តា ចា”តិ៍ អតត្ថាសត្តោបិ ហិ តាតិត្ញុបចត្តិ សយឹបធាទិ តាយ ហោតិ៍ អប្បត់ ស្កបត្ត ធទត្តិតិ ស្កបធារាតិ៍ ត្ថតោ ប្ញុត្ថោ បរិកយ្ឆាតត្តិ តាតាចជ្ឈតឌិឆិឃំ បរិកយ្ឆាត៍ ឲត្តាតិ ឲតោស្ញុ បរិកយ្ញបធារាត្ញុលិយសញ្ញោតោស្ញុ៍ សត្ថត្តិយត្តិ តតិឃំ, ធតុត្ថ ចា៍ បរិត្តកោត្តាកិកចតតោតិ បរិត្តស្ស កោត្តស្ស អកិកចតតោ៍ ក៌តាឃតីតិ ហិ កោតំ្ត, “បរិត្ត”ត្តិ បចត្តយាត់ អកិឆាត់, ត្ញុន្តិត្តា ឲក់សិកចិសឃតាឃ ទក្លតីតិ បរិត្តកោតំ្ត៍ យធា ហិ ត្ញុន្តិ អាទយ្ឆលក្ញុតេន អត្ថេន ចិតា ត បចត្តតិ, ឲចំ អកិឆាត់ អកិឈេឃ្យក្ញុតេន៍ តស្ឆា សោ តាតិ តាឃតិ ទក្លតីតិ ច្តួតិ៍ តំ បត យហក្កុតាត្ញុត្តទចិត្ញុទំ កាយតញ្ញាឃ កោធទក្ញុតំ កាយាចធទឆយ្ឆាត់ អាចេលិកទ្ញុបំ ឌដ្ឋត្ថា៍ យហក្កុតកោរត្តបិ ត្ថយិតា តឃេន អត្ថោ ចេឌិតត្ថោ៍ កាចតតោតិ ស្កប្បាឌតតោ៍

អចិសេសេន សត្ថោសំ សត្ថា សយញ្ញាតិ បឍយតឃោ កហិតក្កុហល់ ហោតីតិ អាហ “អក្កុហិតក្កុហលោតា”តិអាឌិ៍ តាតាចជ្ឈតបរិកយ្ឆយេច បរិកយ្ឆត្តិ អឈិប្បាយេន “បឍយំ ចា ស្កបធារ”ត្តិអាឌិ ច្តួតំ្ត៍ ធតុត្ថ អប្បតាឌិតំ្ត, បទ្ឋាយំ ចា អប្បតាឌិតំ្ត ប្ញុត្ថោ ច្តួតតេន សធេ ធតុត្ថ កោត្រក្ញ ហោតីតិ អត្ថោ៍ បទ្ឋាយំ ចាតិ ចា-សទ្ឋោ អតិឃយេ៍ ស្ថាឃំ អតិឃយោ ត្ថយិតា កាទលោតាតិ ឌស្សេតំ្ញ “តទ្ឋា តោ លិប្បាកិញ្ញាឌត្ថាកិញ្ញាចេសតា”តិ ច្តួតំ្ត៍ តត្ថ លិប្បាកិញ្ញាស្ស ធតុត្ថ អប្បេតិ, ឌត្ថាកិញ្ញាស្ស បទ្ឋាយំ៍ កស្ឆា បត ធតុត្ថ, បទ្ឋាយំ ចា អប្បេតិ, ត តតោ បទត្តិ អាហ “តតោ បទំ ឌចត់ បតតី”តិ៍ តតោ បទ្ឋាយតោ បទំ ឈដ្ឋិ, សត្តយទ្ឋា ឌចត់ បតត្តិ ចិឃ ហោតិ បរិក្លឹលាឌចត្តាតិ អឈិប្បាយោ៍

យធា អលដ្ឋាសេចត់ បឍយឌចត់ ត្ញុត្ថលត្តា កោត្រក្ញំ ត ស្កប្បាឌេតិ, លដ្ឋាសេចត់ បត ពលចកាចតោ ត្ញុតិឃំ, តតិឃំ ចា កោត្រក្ញំ ស្កប្បាឌេតិ, ឲចំ លដ្ឋាសេចតតាឃ ពលចកាចតោ ឈដ្ឋិ, សត្តយប្បិ អប្បេតីតិ ឆេទស្ស អឈិប្បាយោ៍ តេតាហ “តស្ឆា ឈដ្ឋេបិ សត្តយេបិ អប្បតា ហោតី”តិ៍ តត្តិ ឆេទស្ស ចចត់៍ ស្តួស្តួាត្ញុលិយអាចទិឃចាឌេហិ អត្ញុបត្ថុអ្ហិតត្តា ច្តួតំ្ត “អត្តតោយតិយត្ត”ត្តិ៍ “ប្ញុទិយា ប្ញុទិយា

កុសលា ធម្មា”តិ (បដ្ឋា᳚ ១᳚១᳚១២) ឯត្ថ វុត្តបទេសការណំ អាសេវនបច្ចយលាភស្ស ពលវការេវ អនេកក្ខត្តុកត្តា᳚ តថា ហិ អលទ្ធាសេវនាបិ បឋមចេតនា ទិដ្ឋធម្មវេទនីយា ហោតិ, លទ្ធាសេវនា ទុតិយចេតនា យាវ ឆដ្ឋចេតនា អបរាបរិយវេទនីយា᳚ ចតុត្ថបញ្ចមេសុ វេទនាតិអាទិ វុត្តវេសេវនស្ស យុត្តិទស្សនម្បនេត និករតុំ វុត្តំ᳚ តត្ថ យទិ ឆដ្ឋវត្តុំ ឧបនំ បតិតំ នាម ហោតិ បរិក្ខិណជវត្តា, កថំ សត្តមជវនចេតនា ឧបបជ្ជវេទនីយា, អានន្តរិយា ច ហោតីតិ? នាយំ វិរោធោ អាសេវនបច្ចយលាភេន ពលប្បត្តិយា᳚ កិញ្ចាបិ កិរិយាវត្ថាវិសេសតោ᳚ កិរិយាវត្ថា ហិ អារម្ភមជ្ឈបរិយោសានវសេន តិវិធា᳚ តត្ថ ច បរិយោសានាវត្ថាយ សន្និដ្ឋាបកចេតនាភាវេន ឧបបជ្ជវេទនីយាទិតា ហោតិ, ន ពលវភាវេនាតិ ទដ្ឋព្ពំ᳚ បដិសន្ធិយា អនន្តរបច្ចយភាវិនោ វិបាកសន្តានស្ស អនន្តរបច្ចយភាវេន តថា អភិសង្ខតត្តាតិ ច វទន្តិ᳚ តស្មា ឆដ្ឋវត្តុយានំ បបតិតាទិយុគតាយ បរិក្ខិណជវតា ន សក្កា និវារេតុំ᳚ តថា ហិ “យថា ហិ បុរិសោ”តិអាទិ វុត្តំ᳚

សាវ ឯត អប្បកា᳚ អទ្ធានបរិច្ឆេទោតិ កាលបរិច្ឆេទោ᳚ សោ បនេត្ថ សត្តសុ ឋានេសុ កត្ថចិ អបរិយាទិន្នកុសលតាយ, កត្ថចិ អតិទ្ធត្តភាវតាយ នត្ថីតិ វុត្តោ᳚ ន ហេត្ថ សប្បុរិសូបនិស្សយ អទ្ធា លព្ភតិ᳚ តេនេវាហ “ឯត្ថ បក្ខានត្តរផល”ន្តិអាទិ᳚ សេសដ្ឋានេសុតិ បឋមប្បនា, លោកិយាភិញ្ញា, មគ្គក្ខណោ, និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស ផលក្ខណោតិ ឯតេសុ ចតូសុ ឋានេសុ᳚

ឯត្តាវតាតិ ឯត្តកេន កាលនាក្កមេន ឯវំ សោឡសវោ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ᳚ ឯវំ វិហរតោ ច អនេន តទេវ បឋមំ ឈានំ អធិគតំ ហោតិ បថវីកសិណន្តិ សព្ពត្ថ᳚

៤០᳚ តត្ថាតិ តស្មិំ ឈានបាឋេ᳚ វិវិច្ចិត្វាតិ វិនា ហុត្វា᳚ តេនាហ “វិនា ហុត្វា អបក្កមិត្វា”តិ, បជហនវសេន អបសក្កិត្វាតិ អត្ថោ᳚ វិវិច្ចេវ កាមេហីតិ ឯត្ថ “វិវិច្ច”តិ ឥមិនា វិវេចនំ ឈានក្ខណេ កាមានំ អភាវមត្តំ វុត្តំ᳚ “វិវិច្ចេវា”តិ បន ឥមិនា ឯកំសេនេវ កាមានំ វិវេចេតព្ពតាទីបនេន តប្បដិបក្ខតា ឈានស្ស, កាមវិវេកស្ស ច ឈានាធិគមូបាយតា ទស្សិតា ហោតីតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេតុំ “បឋមំ ឈាន”ន្តិអាទិ វត្វា តមេវត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ “អន្ធ”ន្តិអាទិ វុត្តំ᳚ “អន្ធការេ សតិ បទីបោភាសោ វិយា”តិ ឯតេន យថា បទីបោភាសាភាវេន រត្តិយំ អន្ធការាភិភវោ, ឯវំ ឈានាភាវេន សត្តសន្តតិយំ កាមាភិភវោតិ ទស្សេតិ᳚

ឯតន្តិ បុព្ពបទេនេវ អវធារណវចនំ᳚ ន ខោ បន ឯវំ ទដ្ឋព្ពំ “កាមេហិ ឯវា”តិ អវធារណស្ស អភាវតោ᳚ និស្សរន្តិ និក្ខមន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វាតិ និស្សរណំ᳚ កោ និក្ខមតិ? កាមា, តេសំ កាមានំ និស្សរណំ បហានំ តន្និស្សរណំ, កតមំ᳚ កិំ បន សមានេន វិក្ខម្ភន កាមានមេវេតំ និស្សរណំ, ន ព្យាបាទាទីនន្តិ ចោទនំ យុត្តិតោ, អាគមតោ ច សោធេតុំ “កាមធាតូ”តិអាទិ វុត្តំ᳚ តត្ថ កាមធាតុសមតិក្កមនតោតិ សកលស្សបិ កាមភវស្ស សមតិក្កមបដិបក្ខភាវតោ᳚ តេន ឈានស្ស ឈានស្ស កាមបរិញ្ញាភាវមាហ᳚ កាមរាគបដិបក្ខតោតិ វក្ខមានវិភាគស្ស កិលេសកាមស្ស បច្ចត្ថិកភាវតោ᳚ តេន យថា មេត្តា ព្យាបាទស្ស, ករុណា វិហិំសាយ, ឯវមិទំ ឈានំ កាមរាគស្ស ឧជុវិបច្ចនីកភូតន្តិ ទស្សេតិ᳚ ឯវមេត្ថ បវត្តិយា, វិបាកប្បវត្តិយា ច កាមរាគតោ, កាមធាតុតោ ច និព្ពត្តិសកាវត្តា ឥទំ ឈានំ វិសេសតោ កាមានមេវ និស្សរណំ᳚ វ្យាបាទតោ វិមោចកតោ ឯវាតិ អាហ “យថាហា”តិអាទិ᳚

កាមញ្ញាតមត្តំ និយមត្តំ បុរិមបទេនេវ អចលារណំ គហិតំ, ឧត្តរបទេបិ បន តំ គហេតព្វមេវ តថា អត្ថសម្ភវតោតិ ទស្សេតុំ “ឧត្តរបទេបី”តិអាទិ វុត្តំ។ ឯតោតិ កាមគ្គហណតោ។ ឯស និយមោ។ សាធារណវចនតោតិ អវិសេសវចនតោ។

តទង្គវិក្ខម្ភនសមុច្ឆេទប្បដិប្បស្សទ្ធិនិស្សរណវិវេកា តទង្គវិវេកាទយោ។ ចិត្តកាយោបធិវិវេកា ចិត្តវិវេកាទយោ។ តយោ ឯវ ច និទ្ទិដ្ឋា សាធកថាយំ ឧទ្ទិដ្ឋា សមុច្ឆេទវិវេកាទីនំ អសម្ភវតោ។

និទ្ទេសេតិ មហានិទ្ទេសេ (មហានិ ១, ១)។ តត្ថ ហិ “ឧទ្ទានតោ ទ្វេ កាមា – វត្ថុកាមា កិលេសកាមា ចា”តិ ឧទ្ទិសិត្វា “តត្ថ កតមេ វត្ថុកាមា? មនាបិយា រូបា...បេ... មនាបិយា ផោដ្ឋព្វា”តិអាទិនា វត្ថុកាមា និទ្ទិដ្ឋា។ តេ បន កាមីយន្តីតិ កាមាតិ វេទិតព្វា។ តត្ថេវាតិ និទ្ទេសេ ឯវ។ វិភង្គេតិ ឈានវិភង្គេ (វិភ ៥៦៤)។ បវត្តាកាមេន បវេត្វា ឆន្ទោ កាមោ រាគោ កាមោ, ឆន្ទរាគោ កាមោ, តថា ពលវា រាគោ ចិន្តនេន រាគោ, តតោបិ ពលវតរោ ពហលរាគោ ឆន្ទរាគោ។ និមិត្តានុព្យញ្ជនានិ សង្កប្បេតីតិ ឯវមាទិ សង្កប្បោ, តថាបវត្តោ លោភោ, តតោ ពលវា រាគោ រាគោ, សង្កប្បនវសេន បវត្តោ តតោបិ ពលវតរោ សង្កប្បរាគោតិ។ ស្វាយំ បភេទោ ឯកស្សេវ លោភស្ស បវត្តិអាការវសេន, អវត្ថាភេទវសេន ច វេទិតព្វោ យថា “វច្ឆោ ទម្មោ ពលីពទ្ទោ”តិ។ ឥមេ កិលេសកាមា។ កាមេន្តីតិ កាមា, កាមេន្តិ ឯតេហីតិ វា។

ឯវញ្ហិ សតីតិ ឯវំ វត្ថុកាមេហិបិ វិវេកេ សតិ។ វត្ថុកាមេហិបីតិ “វត្ថុកាមេហិ វិវិច្ចេវា”តិបិ អត្ថោ យុជ្ជតីតិ ឯវំ យុជ្ជមានត្ថន្តរសមុច្ចយត្ថោ បិ-សទ្ទោ, ន កិលេសកាមសមុច្ចយត្ថោ។ កស្មា? ឥមស្មិំ អត្ថេ កិលេសកាមេហិ វិវេកស្ស ទុតិយបទេន វុត្តត្តា។ តេនាតិ វត្ថុកាមវិវេកេន។ កាយវិវេកោ វុត្តោ ហោតិ បុត្តទារាទិបរិគ្គហវិវេកទីបនតោ។ បុរិមេនាតិ កាយវិវេកេន។ ឯត្ថាតិ “វិវិច្ចេវ កាមេហិ, វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហី”តិ ឯតស្មិំ បទទ្វយេ, ឥតរេនា ចា តិទ្វារិកេន វិវេកទ្វយេន។ អកុសល-សទ្ទេន យទិបិ កិលេសកាមា, សព្វាកុសលម្បិ ចា គហិតា, សព្វថា បន កិលេសកាមេហិ វិវេកោ វុត្តោតិ អាហ “ទុតិយេន កិលេសកាមេហិ វិវេកោ វុត្តោ”តិ។ ទុតិយេនាតិ ច និទ្ទិដ្ឋវិវេកេនាតិ អត្ថោ។ ឯតេសន្តិ យថាវុត្តានំ ទ្វិន្នំ បទានំ, និទ្ទារណេ ចេតំ សាមិវចនំ។ តណ្ហាទិសំកិលេសានំ វត្ថុនោ បហានំ សំកិលេសវត្ថុប្បហានំ។ លោលភាវោ នាម តត្ថ តត្ថ រូបាទីសុ តណ្ហុប្បាទោ, តស្ស ហេតុ វត្ថុកាមា ឯវ វេទិតព្វា។ ពាលភាវោ អវិជ្ជា, ទុច្ចរិតចរិតាទិ ចា, តស្ស អយោនិសោមនសិការោ, សព្វេបិ ចា អកុសលា ធម្មា ហេតុ។ កាមគុណាទិកាមហេតុបិ បិណាតិបាតាទិអសុទ្ធប្បយោគា ហោន្តីតិ តត្ថវិវេកេន បយោគសុទ្ធិ វិភាវិតា។ តណ្ហាសំកិលេសសោធនេន, វិចិកិច្ឆាយ និស្សរណេន ច អជ្ឈាសយវិសោធនំ អាសយបោសនំ។ កាមេសូតិ និទ្ទារណេ ភុម្មំ។

អនេកភេទោតិ កាមាសវកាមរាគសំយោជនាទិវសេន, រូបតណ្ហាទិវសេន ច អនេកប្បភេទោ។ កាមច្ឆន្ទោយេវាតិ កាមសភាវោយេវ ឆន្ទោ, ន កត្តុកម្យតាឆន្ទោ, នាបិ កុសលច្ឆន្ទោតិ អធិប្បាយោ។ ឈានបដិបក្ខតោតិ ឈានស្ស បដិបក្ខភាវតោ តំហេតុ តន្និមិត្តំ វិសុំ វុត្តោ។ អកុសលភាវសាមញ្ញេន អគ្គហេត្វា វិសុំ សរូបេន គហិតោ។ យទិ កិលេសកាមោវ បុរិមបទេ វុត្តោ, កថំ

ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨷᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᩣᨶᩋᩉᩥᩁᩥᨠᩣᨶᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩣᨴᩦᨶᩴ, ᨲᩴᩈᩉᩥᨲᨹᩔᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᩏᨷᩁᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩏᨷᩁᩥᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲᩮᩣ ᨲᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨶᩦᩅᩁᨱᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨶᩦᩅᩁᨱᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᩅᩣᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨠᩣᨾᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩔ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨱᩥᨵᩥᨿᩣ ᩏᨩᩩᩅᩥᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨶᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ ᨷᩃᩮᩣᨽᩥᨲᩔ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨽᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨾᩣᨵᩣᨶᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᨷᩦᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩤᨴᩔ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩣ ᨷᩤᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩈᨾᩣᨶᨿᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩅᩥᨷ᩠ᨹᩣᩁᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᩅᩪᨷᩈᨾᩣᨶᩩᨲᩣᨷᩈᨽᩣᩅᩔ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩔ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩪᨷᩈᨶ᩠ᨲᩈᩦᨲᩃᩈᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩋᨶᩩᨾᨩ᩠ᨩᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨭᩥᩁᩪᨷᩈᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨷᩥᨭᨠᩣᨶᩴ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨷᩮᨭᨠᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩮᨭᨠᩮ᪨

ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᨽᩮᨴᩅᩥᩈᨿᩔᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩥᩈᨿᩔ᪨ ᩋᩣᨥᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩮᨴᩣᨴᩥᩅᩥᩈᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩤᨴᩅᩥᩅᩮᨠᩅᨧᨶᩮᨶ “ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩮ ᩋᨧᩁᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪓᪔᪐; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪙᪨᪒᪙; ᩅᩥᨽ᪨ ᪙᪖᪐) ᩋᩣᨴᩥᩋᩣᨥᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩮᨴᩅᩥᩈᨿᩔ ᨴᩮᩣᩈᩔ, ᨾᩮᩣᩉᩣᨵᩥᨠᩮᩉᩥ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᩅᨧᨶᩮᨶ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨷᩩᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩅᩥᩈᨿᩔ ᨾᩮᩣᩉᩔ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᨻ᩠ᨿᩣᨷᩤᨴᨲᨴᩮᨠᨭ᩠ᨮᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨠᩅᨧᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩩᩈᩃᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨲᩮᨶ ᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩩᩈᩃᨷ᩠ᨷᩉᩣᨿᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᩈᨽᩣᩅᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴᩈᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩦᩅᩁᨱᩣᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᩣᨴᩦᨶᩴ “ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᩃᩥᩑ᪨ ᨿᨳᩣᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩣᨧᩥ ᩅᩈᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩈᩅᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᩅᨶᩥᩅᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ “ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨶᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨿᩥᨴᩴ “ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨶᩴ ᨷᩕᩣᨴᩥᩈᨾᩥᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩔ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩐᩉᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨻᩃᩮᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨽᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨷᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩁᩣᨩᩅᩃ᩠ᩃᨽᩴ, ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷᩅᩥᩈᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ, ᨠᨳᩴ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨲᩦᨲᩥ? ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨻᩃᩮᨶᩮᩅ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧᨿᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣᨷᩥ ᨶᩥᩁᩣᩈᨦ᩠ᨠᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩴ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᨧᨿᩮᨶ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣᨷᩥ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨧᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨽᩣᩅᨶᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧᨿᩮᨶ᪨ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩔ ᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨽᩥᩁᩮᩣᩉᨱᩴ ᨧᩥᩁᨷᩁᩥᨧᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩮᩅ᪨ ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩈᩉᩥᨲᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧᩥᩁᨷᩁᩥᨧᩥᨲᩴ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨬᩣᨱᩁᩉᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᩅᩤ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩉᩥᨲᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩁᩉᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩁᩥᨧᨿᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩤᩈᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩑᩅᩴᩈᨾ᩠ᨷᨴᨾᩥᨴᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩅᩤ ᩉᨶᨲᩥ ᩋᩣᩉᨶᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨲᩮᩣ, ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩤ ᩋᩣᩉᨶᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᩉᨶᨲᩥ᪨ “ᩁᩪᨷᩴ ᩁᩪᨷᩴ, ᨷᨳᩅᩦ ᨷᨳᩅᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ “ᩋᩣᩉᨶᨶᩴ, ᨷᩁᩥᨿᩣᩉᨶᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᩣᨶᨿᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩏᨷᨶᨿᨶᩴ, ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨶᩴ ᩅᩤ᪨

ᩋᨶᩩᩈᨬ᩠ᨧᩁᨱᩴ ᩋᨶᩩᨷᩁᩥᨻ᩠ᨽᨾᨶᩴ᪨ ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨷᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨷᩤᨠᨭᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨾᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩩᨾᩈᨶᩴ, ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ “ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨶᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨱᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ᪨ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩋᨶᩩᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩋᨶᩩᨾᨩ᩠ᨩᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨻᨶ᩠ᨵᩴ

ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔ ᩅᩥᨿ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩑᩈᩣ “ᩋᨶᩩᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨶᨲᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᨸ᪨) ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧ “ᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩅᩥᨿ, ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮ, ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩈᩩ ᨧ᪨ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ ᨽᩪᨲᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ, ᩅᩥᨧᩣᩁᩔ ᨧ ᨸᩩᨳᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᩋᨶᩩᨧᩁᨲᩮᩣ ᨽᩪᨲᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩣ, ᨲᩔ ᨧ ᨸᩩᨳᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩣ ᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩥᨡᩥᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨽᩥᩁᩮᩣᨸᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩥᨡᩥᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᨥᩣᨲ-ᨠ᩠ᨡᩮᩣᨽᩮᨶ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᨥᩣᨲᨩᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᨳᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩥᨸ᩠ᨹᩣᩁᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨧᩃᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨸᩁᩥᨸ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᨿ ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨠᩣᩁᩅᩦᨳᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨧᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨿᩴ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨶᩩᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩥᨡᩥᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨸᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨽᩪᨲᩋᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨧᩮᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮ ᩅᩥᨧᩣᩁᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨾᨩ᩠ᨩᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨧᩣᩃᨶᩣᨸᨠᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨶᩦᩉᩥ ᨠᨲᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩴ᪨ ᩈᨸ᩠ᨸᩦᨲᩥᨠᩮᩉᩮᩅᩣᨲᩥ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩔ ᩈᨸ᩠ᨸᩦᨲᩥᨠᩮᩉᩮᩅ᪨ ᨲᩮᩈᩩᨷ᩠ᨷ ᨴᩩᨲᩮᩣ ᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩉᩮᩅ᪨ ᨿᨱ᩠ᨯᩃᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᩴᩈᨠᩣᨴᩥᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨧᨦ᩠ᨣᩮᩣᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᩈᩣᨡᩣᨴᩦᩋᩅᨿᩅᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ “ᩈᨸᩩᨷ᩠ᨹᩣ ᩈᨹᩃᩣ”ᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩁᩦᨿᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᩋᨦ᩠ᨣᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨫᩣᨶᩴ “ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩅᩥᨧᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨫᩣᨶᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩍᨵ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩥᩅᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᨠᩣᨾᩮᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨠᨲᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮᨸᩥ ᨿᨳᩣ ᩍᨵ “ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩮᩅ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ...ᨸᩮ...ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨫᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩅᩥᨧᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨴᩔᨶᩮᨶ, ᨫᩣᨶᩔᩮᩅ ᨧ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩈᩅᩥᨧᩣᩁᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩅᩥᩅᩮᨠᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᩣ ᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩋᨲ᩠ᨳᩴ, ᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣ᪨ “ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᨿᨾᩥᨴᩴ ᨶᩦᩅᩁᨱᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩣᨽᩪᨲᩣ ᩉᩮᨲᩥ ᩅᩥᩅᩮᨧᩥᨲᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᩣᨵᨶᨴ᩠ᩅᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸᩦᨱᨶᩦᨲᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ, ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩥ ᩅᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨸᩦᨿᩣᨿᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨲᩩᩔᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ᪨ ᨸᩦᨱᨶᩁᩈᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨻᩕᩪᩉᨶᩁᩈᩣ᪨ ᨹᩁᨱᩁᩈᩣᨲᩥ ᨸᨱᩦᨲᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᨠᩣᨿᩔ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᨶᩁᩈᩣ᪨ ᩏᨴᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮᩣ ᩒᨴᨣ᩠ᨿᩴ᪨ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣ ᩃᩉᩩᩴ ᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨶ ᨸᩩᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨡᨱᩥᨠᩣ ᨻᩉᩩᩃᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩮ ᨹᩁᨱᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨸᨱᩦᨲᨲᩁᩣ᪨ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨧᨶ᩠ᨴᩥᨠᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨣᩉᩥᨲᩮ ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᨠᩉᩥᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᨲᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ᪨ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᨾᨲᩥ ᩈᨾᩦᨸᩮ, ᨲᩔ ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᨶᩥᩔᨿᨽᩪᨲᩮ, ᨣᩮᩣᨧᩁᨣ᩠ᨣᩣᨾᨽᩪᨲᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩅᩣᨲᩣᩅᩥᩅᩁᩮᨲᩥ ᨣᩮᩉᨦ᩠ᨣᨱᩮ᪨ ᨸᨭ᩠ᨭᨲᩣᩅᩥᨿᩮ ᨠᨲᨧᩮᨲᩥᨿᩴ “ᩋᩣᨠᩣᩈᨧᩮᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩉᩥᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧᩮᨲᩥᨿᨧᨦ᩠ᨠᨾᩴ, ᨹᩃᩩᩔᨧᨶ᩠ᨴᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩔ

“ສຍ຺ຍາ ຈຕິເຍ”ຕິອາທີສຸ ຄຫິຕຄ຺ຫລສິມິເຕ຺ຕເຕຈ ຄາຣລກ຺ຂເຕນ ຄຫິຕໍ ຈາ ນິມິຕ຺ຕໍ ຊເຕຕາຕິ ຄຫິຕນິມິຕ຺ຕໍ, ຄຸຕ຺ຕາຄາເຣນ ປຈຕ຺ຕທິຕ຺ຕໍ, ເຕນ ຄຫິຕນິມິເຕ຺ຕເຕຈ ທິເຕ຺ຕນ ສຫ ປຣຸຊ຺ຕິ ອຕຸປຈິຕ຺ຄໍ ອຕຸປຣິປຸຊຕ຺ຕິ ອຕຸ ອຕຸ ສຍຕ຺ຕເຕາ ຫຸຣໍ, ສຍ຺ຍເສາ ອຕຸທິສຣຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຕາ

ປສ຺ສທ຺ທິຍາ ນິມິຕ຺ຕກາເຣຕ ຄຕ຺ຕໍ ຄລຕ຺ຕິ ປຣິປາເຈຕເຈເສຕ ປຣິປາກໍ ຄຈ຺ຈຕິ ອປ຺ປນາສຍຸຍຸຕ຺ຕາຈ ປີຕິ ອປ຺ປນາສຍາລິປ຺ປຣິກາ ລຫິກສຍາລິປ຺ປຣິກາ ຈ ຂຸປຈາຣສຍາລິປ຺ປຣິກາ ຈ ອປ຺ປນາສຍາລິສ຺ສ ທິທ຺ຣເຕຣາຕິ ຕທ຺ຣກໍ ອຕາຍສເຕ຺ຕາ “ຕາສຸ ຍາ ອປ຺ປນາສຍາລິສ຺ສາ”ຕິອາທີຍາຫ. ສຍາລິສຍຸເຍາຄໍ ຄຕາຕິ ປຸເຕ຺ຕ ຂຸປຈາຣສຍາລິກາ ສຍຸຍຸຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອຕຸກ຺ກເຍຕ ຈທ຺ທິຕ຺ວາ ອປ຺ປນາສຍາລິກາ ສຍຸເຍາຄໍ ຄຕາ.

ລິງ຺ຄໍ ສຸຂຍຕີຕິ ສຸຂໍ, ອຕ຺ຕນາ ສຍຸຍຸຕ຺ຕທເມ຺ມ ລທ຺ທສ຺ສາເທ ຄເຣາຕີຕິ ອເຕ຺ຕາ. ສຸຕ຺ຕໍ ຄຕ຺ຕຸນິເທ຺ທເສາ ປຣິຍາຍລເທ຺ທາ ທເມ຺ມຕາ ອຍ຺ຍາສ຺ສ ຄຕ຺ຕຸ ນິຈຕ຺ຕເຕ຺ຕາ, ນິປ຺ປຣິຍາເຍຕ ປຕ ກາຈສາທເຍຈ ລກ຺ຂີຕິ “ສຸຂຕໍ ສຸຂ”ນ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ. ຍຸຊ຺ຊສກາຈຕ຺ຕາ ຕໍສຍຸກ຺ປຸຄ຺ຄລໍ, ສຍຸຍຸຕ຺ຕທເມ຺ມ ຈາ ອຕ຺ຕິ ສາທຍຕີຕິ ສາຕໍ ທ-ກາຣສ຺ສ ຕ-ກາຣໍ ຄຕ຺ວາ. ສາຕໍ “ຍທ຺ຣ”ນ຺ຕິ ຈທຕ຺ຕໍ. ສາຕໍ ລກ຺ຂໍ ຊຕສ຺ສາຕິ ສາຕລກ຺ຂໍ. ຂຸປຖ຺ວາຫໍ ສຍຸຍຸຕ຺ຕທເມ຺ມາໍ ນິຈທ຺ທໍ. ທຸກ຺ຂໍ ປິຍ ອຈິສ຺ສເຊຕ຺ວາ ອທຸກ຺ຂຍສຸລາ ປິຍ ອຕຍ຺ຍປກ຺ກິຕ຺ວາ ອຕຸ ອຕຸ ຄລຫໍ, ຂຸປກາຣິຕາ ຈາ ອຕຸກ຺ຄເຫາ. ຄຕ຺ວິ ປທຍຊ຺ຍາຕາທີເຣາ ປຕິລິກຕທ຺ຸຄີຕິ ປຕິລິກເຈເສຕ ຂຸປຍຊ຺ຊຕຄຕ຺ຸຄີ. ປຕິລທ຺ທຣສາຕຸກຈຕຕ຺ຕິ ປຕິລທ຺ທສ຺ສ ອາຣຍຸຫຣສສ຺ສ ອຕຸກຈຕຕ຺ຕິ ສກາຈເຕາ ປີຕິສຸຂາຕິ ຈິກຂິຕ຺ວາ ທເສ຺ສຕິ. ຍຕ຺ຖ ປີຕິ, ຕຕ຺ຖ ສຸຂນ຺ຕິ ຈິຕກ຺ກສ຺ສ ຈິຍ ຄາຕເຣຕ ປີຕິຍາ ສຸເຂຕ ອທຸຕ຺ຕສໍເຍາຄຍາຫ “ຍຕ຺ຖ ສຸຂໍ, ຕຕ຺ຖ ຕ ນິຍເມຕາ ປີຕີ”ຕິ ຈິຈາຣສ຺ສ ຈິຍ ຈິຕເຣກ຺ຕ ສຸຂສ຺ສ ປີຕິຍາ ອທຸຕ຺ຕສໍເຍາຄໍ. ເຕຕ ອທຸຕ຺ຕາທຸຕ຺ຕສໍເຍາຄິຕາຍ ປີຕິສຸຂາຕໍ ຈິເສສໍ ທສ຺ເສຕິ. ກໍ ຕາເຣຕ຺ຕິ ຊຕ຺ວາຕິ ຄຕ຺ຖາເຣ, ນິຣຸທກຍຣ຺ຸຄາຕໍ ຈຕເຍຈ ຈຕຕ຺ຕໍ ຕສ຺ມິໍ ຕສ຺ມິໍ ສຍເຍຕິ ທຸຄ຺ຄາຣຍຸຫສ຺ສ ປຕິລິກສຍເຍ, ປຕິລທ຺ທສ຺ສ ຣສາຕຸກຈຕສຍເຍ, ຈຕສ຺ສາຍາທີຕໍ ສຈຕທສ຺ສຕສຍເຍ, ປເຈສປຣິເຄາຄສຍເຍ ຈ ປາກຖກາຈເຕາຕິ ຍຖາກ຺ກມໍ ປີຕິສຸຂາຕໍ ຈິເສຕກາຈເຕາ.

ຈິເຈກໍ ປີຕິສຸຂຕ຺ຕິ ຊຕ຺ຖ ປຸຣິເມສ຺ມິ ອເຕ຺ຖ ຈິເຈກຊຕ຺ຕິ ທສາຕໍ ຄຸຕ຺ຕໍ. ປີຕິສຸຂສເທ຺ທາ ຈ ອຕ຺ຖິອຕ຺ຖຈິເສສເຕາ “ອສ຺ສ ທສາຕສ຺ສ, ອສ຺ມິໍ ຈາ ທສາເຕ”ຕິ ຊຕ຺ຖ ອ-ກາເຣາ ຄທ຺ຄເທ຺ທາ. ຄຸຕິເຍ ປີຕິສຸຂເຍຈ ຈິເຈກໍ “ຈິເຈກໍປີຕິສຸຂ”ນ຺ຕິ ຈ ອຍ຺ຍາປທຖ຺ຖສຍາເສາ, ປຈ຺ຈຕ຺ຕິເທ຺ທສສ຺ສ ຈ ອເລາເປາ ຄເຕາ. ເລາເປ ຈາ ສຕິ “ຈິເຈກໍປີຕິສຸຂ”ນ຺ຕິ ປາເທາຕິ ອຍໍ ຈິເສເສາ.

ຂຸປສຍຊ຺ຊາຕິ ຊຕ຺ຖ ຂຸປ-ສໍ-ສທ຺ທາ “ຂຸປລກ຺ຂຕິ, ສໍກຸຊ຺ຊາຕີ”ຕິອາທີສຸ ຈິຍ ນິຣຕ຺ຖກາຕິ ທເສ຺ສຕໍ “ຂຸປຄຕ຺ຕາ”ຕິອາທີ ຈຕ຺ວາ ປຸຕ ເຕສໍ ສາຕ຺ຖກາຕໍ ທເສ຺ສຕໍ “ຂຸປສຍຊ຺ຊາທິຕ຺ວາ”ຕິອາທີ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ປຕ຺ວາ, ສາເຣຕ຺ວາຕິ ຈາ ອເຕ຺ຖາ. ຊາຣິຍຕ຺ຕິ ກິຣິຍໍ ຈຸຕ຺ຕິອາທີຕີ ຕເສ຺ສຈ ເຈຈຈຕາຕິ ປາລຕາຕິ ຫິ ຊກໍ ຊາຣິຍາປຈຕາຣທໍ ຊາຣິຍາປຈຕ຺ຕເຣຫິ ຣກ຺ຂາ.

ປຍ຺ຍາຄ຺ຸຄິປ຺ຫີຕາທີຈຕ຺ຕາ

លិងំ បញ្ច អង្គានិ វិក្ខម្ភនវសេន បហីនានិ ឯតស្សាតិ បញ្ចង្គវិប្បហីនំ "អគ្យាហិតោ"តិ ឯត្ថ អាហិត-សទ្ទស្ស វិយ វិប្បហីន-សទ្ទស្សេត្ថ បរវចនំ ទដ្ឋព្វំ, បញ្ចហិ អង្គេហិ វិប្បហីនន្តិ វា បញ្ចង្គវិប្បហីនំ ននុ អញ្ញេបិ អកុសលា ធម្មា ឈានេន បហីយន្តិ, អថ កស្មា បញ្ចង្គវិប្បហីនតាវ វុត្តាតិ អាហ "កិញ្ចាបី"តិអាទិំ ឈានលាភិនោបិ អឈានសមង្គិកាលេ ឈានបដិបក្ខេហិ ចិត្តាភិតំ បច្ចត្ថិកភាវតោ "ឈានក្ខណេ"តិ វុត្តំ បហីយន្តីតិ វិគច្ឆន្តិ, តប្បវត្តន្តីតិ អត្ថោ ឯកត្តារម្មណេតិ បឋវីកសិណាទិវសេន ឯកសភាវេ, ឯកគ្គតាសន្តានេ ឯកត្តាវហេ វា អារម្មណេ តត្ថ តំ នានាវិសយបលោភិតំ ចិត្តំ កាមធាតុប្បហានាយាតិ នានាវិសយសមុប្បព្រូហនាយ កាមធាតុយា បហានាយ សមតិក្កមាយ បដិបទំ ឈានំ នប្បដិបជ្ជតិ និរន្តរន្តិ វិច្ឆេទេន អនន្តរិតំ, សហិតន្តិ អត្ថោ អកម្មញ្ញន្តិ អកម្មនីយំ, ភាវនាកម្មស្ស អយោគ្យន្តិ អត្ថោ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចបរេតន្តិ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចេន អភិភូតំ បរិព្ភមតិ អនវដ្ឋានតោ, អវដ្ឋានស្ស សមាធានស្ស អភាវតោតិ អត្ថោ វិចិកិច្ឆាយ ឧបហតន្តិ សាតិសយស្ស វិចារស្ស អភាវតោ "សម្មាសម្ពុទ្ធោ នុ ខោ ភគវា, ន នុ ខោ"តិ, "បឋវី បឋវី"តិអាទិនា មនសិការេន, "ឈានំ សិយា នុ ខោ, ន នុ ខោ"តិអាទិនា ច បវត្តាយ វិចិកិច្ឆាយ ឧបហតំ នារោហតិ អប្បដិបត្តិនិមិត្តត្តា វិសេសេន ឈានន្តរាយករត្តាតិ សមាធិអាទីនំ ឧជុវិបច្ចនីកភាវេន ឈានាទិកស្ស អន្តរាយករណតោ

តេហីតិ ឈានាទិកស្ស បច្ចយភូតេហិ វិតក្កវិចារេហិ អវិក្ខេបាយ សម្បាទិតប្បយោគស្សាតិ តតោ ឯវំ សមាធានាយ និប្ផាទិតការណាបយោគស្ស ចេតសោ បយោគសម្បត្តិសម្ភវាតិ យថាវុត្តការណាបយោគសម្បត្តិសម្ភវា បីតិ បីណនំ ការណាវសេន តប្បនំ, ឧបព្រូហនំ ការណាវសេន បរិវុទ្ធិ ចេតសោ ករោតីតិ សម្ពន្ធោ តត្ថ ចិត្តំ សេសសម្បយុត្តធម្មេ អវសិដ្ឋបីតាទិធម្មសហិតំ, សមំ សម្មា ច អាធិយតីតិ សម្ពន្ធោ ឥន្ទ្រិយសមតាវសេន សមំ, បដិបក្ខធម្មានំ ទូរីភាវេន លីនុទ្ធច្ចាភាវេន សម្មា ច ឋបេតីតិ អត្ថោ ឯកគ្គតា ហិ សមាធានកិច្ចេន ចិត្តំ, សម្បយុត្តធម្មេ ច អត្តានំ អនុវត្តាបេន្តី ឈានក្ខណេ សាតិសយំ សមាហិតោ ករោតីតិ ឧប្បត្តិវសេនាតិ យថាបច្ចយំ ឧប្បជ្ជនវសេន ឯតេសុ វិតក្កាទីសុ ឈានំ ឧប្បន្នំ នាម ហោតិ តេនេវ ឈានវោហារោ តេនាហ "តស្មា"តិអាទិំ "យថា បន"តិអាទិនាបិ ឧបមាវសេន តមេវត្ថំ បាកដំ ករោតិ

បកតិចិត្តតោតិ បកតិកាមាវចរចិត្តតោ សុវិសទតាតិ សុដ្ឋុ វិសទតា, បដុតរតាតិ អត្ថោ សន្ធានន្តិ សន្ធានយន្តំ, អនវសេសន្តិ អត្ថោ អប្បេន្តីតិ អនុប្បេន្តិ អារម្មណេសុ ផុសិតាតិ អប្បនាវសេន បវត្តមានា ឯកគ្គតា សមត្ថតោ អារម្មណំ ផុសតិ វិយ ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ កស្មា បនេត្ថ ឈានបាទេ អគ្គហិតា ឯកគ្គតា គហិតាតិ អនុយោគំ សន្ធាយ "តត្ថ ឯកគ្គតា"តិអាទិំ វុត្តំ វុត្តាតិ តេសុ ឈានង្គេសុ ន និទ្ទិដ្ឋាតិ សរូបតោ ន និទ្ទិដ្ឋា, សាមញ្ញតោ បន ឈានង្គគហណេន គហិតា ឯវំ វុត្តត្តាតិ សរូបេន វុត្តត្តា, អញ្ញថេវ ចិត្តេកគ្គតាតិ សម្ពន្ធោ យេន អធិប្បាយេនាតិ យេន វិតក្កាទីហិ សហ វត្តន្តំ ធម្មំ ទីបេតុំ តស្ស បកាសនាធិប្បាយេន "សវិតក្កំ សវិចារ"ន្តិអាទិនា ឧទ្ទេសោ កតោ សោ ឯវ អធិប្បាយោ តេន ភគវតា វិភង្គេ "ចិត្តេកគ្គតា"តិ និទ្ទិសន្តេន បកាសិតោ តស្មា សា ឈានបាទេ អគ្គហិតាតិ ន ចិន្តេតព្វំ

តិវិធកល្យាណទសលក្ខណា

សិទំ អាទិមជ្ឈបរិយោសានចេតនាតិ ឈានស្ស អាទិមជ្ឈបរិយោសានចេតនា លក្ខណចេតនាតិ តេសំយេវ អប្បនាយំ លក្ខិតព្ពកចេតនា។

តត្រាតិ តស្មិំ កល្យាណតាលក្ខណានំ វិភាវនេ។ បដិបទាវិសុទ្ធីតិ បដិបជ្ជតិ ឈានំ ឯតាយាតិ បដិបទា, គោត្រភុបរិយោសានោ បុព្ពភាគិយោ ភាវនានយោ។ បរិពន្ធតោ វិសុជ្ឈនំ វិសុទ្ធិ, បដិបទាយ វិសុទ្ធិ បដិបទាវិសុទ្ធិ។ សា បនាយំ យស្មា ឈានស្ស ឧប្បាទក្ខណេ លព្ភតិ, តស្មា វុត្តំ "បដិបទាវិសុទ្ធិ អាទី"តិ។ ឧបេក្ខានុព្រូហនាតិ វិសោធេតព្ពតាទីនំ អភាវតោ ឈានបរិយាបន្នាយ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយ កិច្ចនិប្ផត្តិយា អនុព្រូហនា។ សា បនាយំ វិសេសតោ ឈានស្ស ឋិតិក្ខណេ លព្ភតិ។ តេន វុត្តំ "ឧបេក្ខានុព្រូហនា មជ្ឈេ"តិ។ សម្បហំសនាតិ តត្ថ ធម្មានំ អនតិវត្តនាទិសាធកស្ស ញាណស្ស កិច្ចនិប្ផត្តិវសេន បរិយោទបនា។ សា បន យស្មា ឈានស្ស ឱសានក្ខណេ បាកដា ហោតិ , តស្មា វុត្តំ "សម្បហំសនា បរិយោសាន"ន្តិ។ ឥទានិ តីណិ លក្ខណានីតិ បរិពន្ធតោ ចិត្តស្ស វិសុជ្ឈនាការោ , មជ្ឈិមស្ស សមថនិមិត្តស្ស បដិបជ្ជនាការោ, តត្ថ បក្ខន្ទនាការោតិ ឥមានិ តីណិ ឈានស្ស អាទិតោ ឧប្បាទក្ខណេ អប្បនាបត្តិលក្ខណានិ តេហិ អាការេហិ វិនា អប្បនាបត្តិយា អភាវតោ, អសតិ ច អប្បនាយ តទភាវតោ។ អាទិកល្យាណញ្ចេវ វិសុទ្ធិបដិបទត្តា យថាវុត្តេហិ លក្ខណេហិ សមន្នាគតត្តា, សម្បន្នលក្ខណត្តា ច តិលក្ខណសម្បន្នញ្ច។ ឥមិនា នយេន មជ្ឈបរិយោសានលក្ខណានញ្ច យោជនា វេទិតព្ពា។

សង្ខរីយតិ ឈានំ ឯតេនាតិ សង្ខារោ, នានាវជ្ជនបរិកម្មំ។ សហ សង្ខារេនាតិ សសង្ខារោ, សោ ឯវ សសង្ខារិកោ។ ឧបចារេនាតិ ឯកាវជ្ជនុបចារេនាហ។ បគ្គហាទិកិច្ចស្ស បុព្ពភាគេ ភាវនាយ ឯវ សាធិតត្តា យា តត្ថ ឯកាវជ្ជនុបចារេ សិទ្ធា អជ្ឈុបេក្ខនា, សា ឈានក្ខណេ បរិព្រូហិតា នាម ហោតីតិ វុត្តំ "ឧបេក្ខានុព្រូហនា នាម អប្បនា"តិ។ យថាធិគតំ ឈានំ និស្សាយ យោ បហដ្ឋាការោ ចិត្តស្ស បរិតោសោ, តំ បច្ចវេក្ខណាវសេន បវត្តំ សន្ធាយាហ "សម្បហំសនា នាម បច្ចវេក្ខណា"តិ។ ឯកេតិ អភយគិរិវាសិនោ។ តេ ហិ ឯវំ បដិបទាវិសុទ្ធិអាទិកេ វណ្ណយន្តិ, តទយុត្តំ។ តថា ហិ សតិ អជ្ឈានធម្មេហិ ឈានស្ស គុណសំកិត្តនំ នាម កតំ ហោតិ។ ន ហិ ភូមន្តរំ ភូមន្តរបរិយាបន្នំ ហោតិ។ បាឡិយា ចេតំ វិរុទ្ធន្តិ ទស្សេតុំ "យស្មា បនា"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ឯកត្តគតំ ចិត្តន្តិ ឥន្ទ្រិយានំ ឯករសភាវេន ឯកគ្គតាយ ច សិខាប្បត្តិយា តទនុរូបំ ឯកត្តំ គតន្តិ ឯកត្តគតំ, សមាធិយុត្តំ អប្បនាបត្តចិត្តំ។ តស្សេវ បដិបទាវិសុទ្ធិបក្ខន្ទនាទិ អន្តរេយេវ វុច្ចតិ។ តស្មាតិ យស្មា ឯកស្មិំយេវ អប្បនាចិត្តក្ខណេ បដិបទាវិសុទ្ធិអាទិ បាឡិយំ វុត្តំ, តស្មា អាគមនវសេនាតិ បរិកម្មាគមនវសេន។ អនតិវត្តនាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន ឥន្ទ្រិយេករសតាតទុបគវីរិយវាហនាសេវនានិ សង្គណ្ហាតិ។ បរិយោទាបកស្សាតិ បរិសោធកស្ស បភស្សរភាវករស្ស។ អនតិវត្តនាទិភាវសាធនយេវ ចេត្ថ ញាណស្ស កិច្ចនិប្ផត្តិ វេទិតព្ពា។

តស្មិន្តិ តស្មិំ វារេ, ចតុបញ្ចចិត្តបរិមាណាយ អប្បនាវីថិយន្តិ អត្ថោ។ តទា បរិពន្ធតោ។ ចិត្តំ វិសុជ្ឈតីតិ យទិបិ អាគមនំ គហេត្វា អវិសេសេន វិយ វុត្តំ, បរិពន្ធវិសុទ្ធិតោ បន អប្បនាវិសុទ្ធិ សាតិសយាវ។ តេនាហ "វិសុទ្ធត្តា"តិអាទិ។ អាវរណវិរហិតំ ហុត្វាតិ យេនាវរណេន អាវដត្តា ចិត្តំ តទា បុព្ពេ មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តំ បដិបជ្ជិតុំ ន សក្កោតិ, តេន វិវិត្តំ ហុត្វា, តំ វិក្ខម្ភេត្វាតិ អត្ថោ។

លីនុទ្ធច្ចសង្ខាតានំ ឧភិន្នំ អន្តានំ អនុបគមនេន មជ្ឈិមា, សវិសេសំ បច្ចនីកធម្មានំ វូបសមនតោ សមថោ, យោគិនោ សុខវិសេសានំ ការណភាវតោ និមិត្តញ្ចាតិ មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តំ. តេនាហ “សមប្បវត្តោ អប្បនាសមាធិយេវា”តិ. តទនន្តរំ បន បុរិមចិត្តន្តិ តស្ស អប្បនាចិត្តស្ស អនន្តរបច្ចយភូតំ បុរិមំ ចិត្តំ, គោត្រភុចិត្តន្តិ អត្ថោ. ឯកសន្តតិបរិណាមនយេនាតិ យថា “តទេវ ខីរំ ទធិសម្បន្ន”ន្តិ, ឯវំ សន្តតិបិ បរិណាមនកាលវសេន, បច្ចយបច្ចយុប្បន្នកាលវសេន ច ឯកិស្សា ឯវ សន្តតិយា បរិណាមូបគមនេន ឯកត្តនយវសេន. តថត្តន្តិ តថភាវំ អប្បនាសមាធិវសេន សមាហិតភាវំ. ឯវំ បដិបន្នត្តាតិ វុត្តាការេន បដិបជ្ជមានត្តា. យស្មិំ ខណេ តថត្តំ មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តំ បដិបជ្ជតិ, តស្មិំយេវ ខណេ តថត្តុបគមនេន អប្បនាសមាធិនា សមាហិតភាវូបគមនេន តត្ថ បក្ខន្ទតិ នាម. បុរិមចិត្តេតិ អប្បនាចិត្តស្ស បុរិមស្មិំ ចិត្តេ គោត្រភុចិត្តេ. វិជ្ជមានាការនិប្ផាទិកាតិ តស្មិំ ចិត្តេ វិជ្ជមានានំ បរិបន្ធវិសុទ្ធិមជ្ឈិមសមថបដិបត្តិបក្ខន្ទនាការានំ និប្ផាទិកា, តេនាការេន និប្ផជ្ជមានាតិ អត្ថោ. តេនេវ ហិ អាការា បច្ចយវិសេសតោ ឯកក្ខណេ និប្ផជ្ជមានា “បដិបទាវិសុទ្ធី”តិ លទ្ធសមញ្ញា ឯកស្ស តំ វិសេសំ និប្ផាទេន្តា វិយ វុត្តា. ឧប្បាទក្ខណេយេវាតិ អត្តលាភវេលាយមេវ. យទិ ឯវំ, កថំ តេ អាការា និប្ផជ្ជន្តីតិ អាហ “អាគមនវសេនា”តិ.

តស្សាតិ ចិត្តស្ស. “វិសុទ្ធំ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតី”តិ បាឡិប្បទេសំ (បដិ. ម. ១.១៥៨) បុគ្គលាធិដ្ឋានេន អាគតាតិ “ព្យាបារំ អករោន្តោ”តិ អាហ. សមថបដិបត្តិតថត្តុបគមនញ្ច ឥធ សមថភាវាបត្តិយេវាតិ អាហ “សមថភាវូបគមនេនា”តិ. កិលេសសំសគ្គំ បហាយ ឯកត្តេន ឧបដ្ឋិតស្សាតិ បុព្វេ “កថំ នុ ខោ កិលេសសំសគ្គំ បជហេយ្យ”ន្តិ បដិបន្នស្ស ទានិ សមថបដិបត្តិយា តស្ស បហីនត្តា កិលេសសង្គណិកាការេន ឯកត្តេន ឧបដ្ឋិតស្ស ឈានចិត្តស្ស. បរិបន្ធវិសុទ្ធិមជ្ឈិមសមថបដិបត្តិបក្ខន្ទនេហិ វុទ្ធិប្បត្តិយា អជ្ឈុបេក្ខិតេ ឈានចិត្តេ លទ្ធោកាសា តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខា សម្បយុត្តេសុ សមាហិតាការេន បវត្តមានា តេ អជ្ឈុបេក្ខន្តី វិយ ហោតីតិ អាហ “តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយ កិច្ចវសេន ឧបេក្ខានុព្រូហនា វេទិតព្វា”តិ.

យេ បនេតេ យុគនទ្ធធម្មាតិ សម្ពន្ធោ. តត្ថាតិ តស្មិំ ឈានចិត្តេ. អញ្ញមញ្ញានតិវត្តនេន កិច្ចករណតោ យុគេ នទ្ធា វិយ យុគនទ្ធា. វិមុត្តិរសេនាតិ វិមុច្ចនកិច្ចេន, វិមុច្ចនសម្បត្តិយា វា. ឯស យោគី. វាហយតីតិ បវត្តេតិ. អស្សាតិ ឈានចិត្តស្ស. តស្មិំ ខណេតិ ភង្គក្ខណេ. ឧប្បាទក្ខណេ អតីតេ ហិ ឋិតិក្ខណតោ បដ្ឋាយ អាសេវនា បវត្តតិ នាម. តេ អាការាតិ អញ្ញមញ្ញានតិវត្តនាទយោ. តត្ថ ធម្មានំ បវត្តិអាការា. អាសេវនាបិ ហិ អាសេវនបច្ចយភាវេន ធម្មានំ បវត្តិអាការោយេវ. សំកិលេសវោទានេសូតិ សមាធិបញ្ញានំ សមរសតាយ អករណំ ភាវនាយ សំកិលេសោ, ករណំ វោទានំ. តថា សេសេសុបិ. ឯតេសុ សំកិលេសវោទានេសុ តំ តំ អាទីនវញ្ច ទោសំ អានិសំសំ គុណំ បុរេតរំ បាដិហារិយញាណេន ទិស្វា យថា អញ្ញមញ្ញានតិវត្តនាទយោ ហោន្តិ, តថា ភាវនាយ សម្បហំសិតត្តា តេនេវ ញាណេន វិសោធិតត្តា. វិសោធនំ ហេតុ សម្បហំសនំ. តេ អាការា យស្មា និប្ផន្នា, តស្មា “ធម្មានំ...បេ... វេទិតព្វាតិ វុត្ត”ន្តិ លក្ខណសំវណ្ណនាយ អាទិមជ្ឈន្តំ និយមនវសេន ទស្សេតិ.

“យស្មា ឧបេក្ខាវសេន ញាណំ បាកដំ ហោតី”តិ កោ សម្ពន្ធោ? កស្មា សម្បហំសនាវ បរិយោសានន្តិ វុត្តា, ន ឧបេក្ខានុព្រូហនាតិ ចោទនំ សន្ធាយ “តត្ថ យស្មា ឧបេក្ខាវសេន ញាណំ បាកដំ ហោតី”តិ វុត្តំ. តត្ថាតិ តស្មិំ ភាវនាចិត្តេ. ឧបេក្ខាវសេន ញាណំ បាកដំ

ហោតីតិ អប្យតាការេល កាចតាយ នយប្យចត្តិយា, បដិបក្ខស្ស ច បហាតេតា បក្កហាឌឹស្ន ញ្យាបិរេស្ស អកាតត្ថតោ អត្ថស្សបក្ខតាច ហោតិ៍ ឃំ នត្តាយ ចុត្តំ "នយមេ ចិត្តស្ស អត្ថស្សបក្ខតា, ចិយុទ្ធិ ចិត្តំ អត្ថស្សបក្ខតី"តិ ច អាឌិ៍ នោ បតាឃំ អត្ថស្សបក្ខតា ឆាលាស្ស កិច្ចមិទ្ធិយា ហោតិ, ចិនេននតោ ឆាលានាឌតត្តា អប្យតាញ្យាបិរេស្សាតិ ថេលេត ការលាត្យាតឆាតយេត៍ ឃន្មា ក្នុបក្ខាចនេត ឆាលាំ បិកដ៍ ហោតិ, តន្មា ឆាលាកិច្ចក្មតា នយ្យំនតា បរិយោយនាតត្តិ ចុត្តាតិ នយ្ពត្ថោ៍

ព្កងាតិ ឃឆាចុត្តយត្តំ បិញព្កយា នយត្តេំ "ឃឆាហា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តឆាបក្កហិតំ ចិត្តត្តិ ឃឆា កាចតាចិត្តំ កោយនយ្ឆបក្ខេ ត បតតិ, តឆា ឌិទិយនព្យាត្ថាឌ្ឍាតិយាតំ ឆយ្មាតំ ពាហុលីការចនេត បក្កហិតំ៍ នាឆុកំ អត្ថស្សបក្ខតីតិ បក្កហ្យុត្តតាបិ នយាឆិស្ស ឌិទិយនយតាយោឌតចនេត បក្កហិតត្តា នក្កត្ថិ អត្ថស្សបក្ខតិ, តព្រយត្ថាស្សបក្ខា ឃ្កាយំ លកតិ៍ តំ បត អត្ថស្សបក្ខតំ ក្មបក្ខាចនេត ប្រព្ធ បចត្តបិទិហាទិយបត្ថាចនេត អប្យតាបត្ថាយ កិច្ចាឆិកតាតិ អាហ "បត្ថាចនេត បត្ថិត្រ្កិយំ អឆិយត្តំ ហោតី"តិ៍ តស្ស អឆិយត្តត្តា ខុច អត្ថស្សបក្ខត្តស្សេច តាតាយការេចហិ គឺចទលាបយុលេហិ កិលេសេហិ អប្យតាចិត្តំ ចិយុច្ចតិ៍ ចិយោក្ខចនេត ចិយុច្ចតចនេត៍ បត្ថាចនេតាតិ ប្រព្ធ បចត្តបិទិហាទិយបត្ថាចនេត៍ ចិយុត្តត្តាតិ តាតាកិលេសេហិ ចិយុត្តត្តា ខុច៍ តោ ឆយ្មា នត្ថាឌយោ, ចិនេននតោ នត្ថាបត្ថាឌិទិយនយាឆយោ ច ខុករនោ នយាតកិច្ចា ហោត្តិ៍ ខុចយំ ព្ក្រ្កិយាតំ ខុករនដ្ឋេត កាចតា តិប្យុឌ្ឍយាតា ឆាលាញ្យាបិរេទាតិ អាហ "ឆាលាកិច្ចក្មតា នយ្យំនតា បរិយោយនាត"ត្តិ៍ ខុចំ តិចិឆាយ បដិបឆាចិយុទ្ធិយា លទ្ធចិនេនាយ តិចិឆាយ ក្មបក្ខាត្យព្វាហតាយ នាតិនឃំ បត្ថិត្រ្កិយស្ស អឆិយុត្តការេចត ចត្យុត្តិឆាបិ នយ្យំនតា បិត្ថាតីតិ អាកយត្យបក្ខា ឆាលាកិច្ចចនេត ឌនបិ អាកាទា ឈាតេត ខុច ចេឌិតត្ថា៍

កលាតាត្យប្រព្ធតាតិ កលាតាត្យប្រព្ធតាយ, កលាតាត្យប្រព្ធតាយត្តំ ចា បឆយត្តិ ព្កឌត្តិ អតេ្ថា៍ តោត ឌេនតាក្កយំ ក្មលិដ្ឋេក្កតិ៍ "បឆយំ ក្មប្យុត្តិ បឆយ"ត្តិ ព្កយិតា បដិបត្តិក្កយំ, ក្មប្យុត្តិ ហិ អឆិកតត្តិ អតេ្ថា៍ "បឆយំ នយាបឌ្ឍិតត្ថាត្តិ បឆយ"ត្តិ ព្កឌំ បត ត ខុកត្តលក្ខលាត្តិ អដ្ឋកឆាយំ (ឆ៍ ន៍ អដ្ឋ៍ ១៩០) បដិនិទ្ធត្តា ព្កឆ ត កហិតំ៍ អារេមុល្បបតិត្ថាតំ លក្ខល្បបតិត្ថាតត្តិ ឝុចិឆេ ឈាតេត ព្កឆាឆិប្បេតត្ថាតយេច ឌនេស្សត្តំ "អារេមុល្បបតិត្ថាតតោ"តិ ចុត្តំ៍ បឆចិកនិលានក្ខាតស្ស អត្តតោ អត្តតោ អារេមុលាស្ស ទ្មបំ ចិយ ចក្ខតា ក្មបតិត្ថាយតតោ៍ បច្ចតិកឈាបតតោតិ គឺចទលាឌិតំ បច្ចតិកឆយ្មាតំ ឌហតតោ ចិក្ខយ្ឃតចនេត បឌហតតោ៍ នកាលេដ្ឋេតាតិ ហេដ្ឋា ចុត្តតយេត កតោ ចា អកតោ ចា បរិច្ឆិឌ្ឍ កហិតោ បឆចិការេក បឆចិយល្ទលេ នកាលិរេមុលាការលាដ្ឋេត៍ ត ហិ តស្ស ខុកេឌនយាទេមុលាំ កាទិយតិ៍ បឆចិកនិលានត្តិស្សយតាយ តិយិត្តំ បឆចិកនិលាំ ឃឆា "យច្ចាោ ក្មក្កដ្ឋិ៍ ករេទាត្តិ"តិ៍ តំនហឆទលាតោ ឈាតំ បឆចិកនិលាំ ឃឆា "ក្យុត្តា បឆទត្តិ"តិ៍

ចិទដ្ឋិតិនយ្យាឌតចល្លាតា

លិ៩៍ លក្ខដ្ឋាតេត ឌិតំ នេទេត ចាលំ ចិត្ថាតីតិ ចាលេចឆី៍ ព្កឆ បត អតេតកឆា កិត្តស្ស ចាលស្ស អំនុំ ចិត្ថស្សត្តា "ចាលេចឆី"តិ អឆិប្បេតោ៍ តោតចាលេចឆិតា៍ ឃ្មុឌេតាតិ កត្តការេត៍ "អាកាទា បរិក្កហេតត្ថា"តិ នឌ្ឋេបតោ ចុត្តយត្តំ ចិចទិត្តំ "ឃឆា ហី"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្តេ

ឞុក្យសេលិតិ ឞុដ្ឋ លេះកោ៌ ឆត្យក្កហោតិ ឰស្សាសោ៌ កម្ពត្តិ ឃោក៌្យ៌ អក្កត្តុបគាភត្តិ ចិន្ត្តកាលេ អក្កយភចសេភ បចត្តុបគាភ៌ អាកាវត្តិ ឆត្យឌិឃាសរាភ៌ ក៏ហិតាកាវ៌ បរិក្កហោម្យ្យាតិ ក្ខុបឆារយ្យ៌ កោឌភសប្យាឃាគយោតិ អាឌិ-សេដ្ខា អចុត្តាការាភម្បិ សក្កាហកោ ឥដ្ឋតេដ្ឋា៌ តេភ ក្ខុភ្យកាចភាតិយិត្តាឌិតម្បិ បរិក្កហោម្យ៌ ទុត្តំ ហោតិ៌ តស្ថិត្តិ តស្ថិ តទុលាសយាឆិយ្យា

កត្តារត្តិ សាយិភ៌, កត្តចេតភាឌីហិ បេឃិសកត្តិ អថេត្តា៌ បរិចិសេត្តាតិ កោរេឌេត្តា៌ តស្ស រុឌ្ឋិត្តា ក្បន្តាភាកាវ៌ សល្លេក្ខត្តា តស្ស ក្ខុបភាយេត្តាតិ ឃោឌតា៌ អឃម្បិ ឃោក៌ អឆិកតក្ខលោ កោឌភាគយោ អាកាវេតិ ឞុទ្ធោ ឃាភស្ស អឆិកតក្ខលោ កិច្ចាឆកោ កោឌតាឌិកេត អាកាវេរ៌ កហេត្តាតិ បរិក្កហេត្តា សល្លេក្ខត្តា៌ តឥដ្ឋ តឥដ្ឋ សយាឆិយ្យុភប្យុភ៌ អប្យតាឃ៌

យហាភសចិន្តាបរិចយេភ បណ្ឌិតោ៌ តត្ត ចិសឆោកាលាតាឃ ញ្ញេត្តា៌ ឆាត្យប្យត្តិកកម្ពុសល្លឃោរេកភ ក្យសេលិ៌ តាភច្ចឃោហិតិ តាភច្ចឃោហិ តាភាសកាចេហិ, តាភាវេសហិតិ អថេត្តា៌ តេភាហ “អដ្ឋិលេក្កហិ”តិអាឌិ៌ ឞុបេហិតិ ញ្ញឆ្លេភហិ៌ អដ្ឋិលេក្កហិតិ អដ្ឋិលកោដ្ឋារសហិ, ឃេ ចា អដ្ឋិលរសា ហុត្វា អក្កុតា, តេហិ ចតុរដ្ឋិលិឌិយិស្សេហិ៌ ខុស តឃោ តិត្តកក្កាឌិស្យិ៌ ឈារិកេហិតិ ចាតិក្កលាកញ្ញត្រាឌិយិស្សេហិ៌ តិយិត្តត្តិ អាកាវ៌ រុច្ចភចសេភ ក្បន្តាភាកាវ៌ ក្ខក្កហោម្យាតិតិ ក្ខុបរុបរិ កហោម្យាតិ ក្ខុបឆារេតិ៌ ឰយស្ស ចា ឞុបេឃ្យស្ស អត្តាឃ ហត្ត អកិហរតិ៌ អកិហារាភត្តិ អកិយុលេភ ហរិតត្តាភ៌ បណ្ណាការាភ៌, ឞុឌាកិហារាភ៌ ចា៌ តិយិត្ត ក្ខក្កហោម្យាតិតិ “ខុចំ យេ ចិត្ត សយាហិតំ អហោរសិ”តិ តិយិត្ត កហោម្យាតិ សល្លេក្ខតិ៌

សយាឆិបរិបន្ថាភត្តិ សយាឆិស្ស បរិបន្តុតាភ៌ ឆយ្យាភត្តិ កាយច្ឆត្តាឌិតិចរលាឆយ្យាភ៌ ឞុចិសោឆិតត្តាតិ ឞុដ្ឋ ចិសោឆិតត្តា, ចិក្ខម្ពុភចសេភេច សយ្យេច បហិតត្តាតិ អថេត្តា៌ កាយាឌិភចបច្ចេចក្ខលាឌីហិតិ អាឌិ-សេដ្ខភ អសុកយភសិការេភក្ខយ្យាតិសំសបច្ចេចក្ខលាឌីតិ សក្កហោម្យាតិ៌ ភក្ខយក្យលាឆស្សភេភាបិ ហិ តស្ស ចិចាត្តក្ខុតេ កាយច្ឆត្តុ អាឌីភចោ ចិសេសតោ បិកេះរេ ហោតីតិ៌ កាឃដ្ឋុល្លត្តិ កាឃឆរចំ សារទ្ធកាឃតំ៌ តេភ កាឃចិត្តាភ៌ សារឆ្ម្ពតិយិត្តស្ស ញ្ញាបិឌតិចរលាស្ស ភ ចិសោឆតយាហ៌ អារក្ខឆាត្យយភសិការាឌីតិ អាឌិ-សេដ្ខភ ចីរិឃសច្ចោឌ្ឍ្ឍាតិយិត្តាភ៌, អាលេកិសញ្ញាឌិតច្ឆា សក្កហោ ឥដ្ឋតេដ្ឋា៌ សយចតិយិត្តយភសិការាឌីតិ អាឌិ-សេដ្ខភ សយាឆិសទ្ធោឌ្ឍ្ឍាតិឃាភ៌ ឆយ្យាភ៌ សក្កហោ ឥដ្ឋតេដ្ឋា៌ អថេត្តាបិ សយាឆិបរិបន្តុតិ ចិចិកិច្ឆាដ្ឋាតិយេ, យឥយាតាឌិកោ ច សត្តឃាហ៌ អាសឃត្តិ ចសភកាឞុសិរ៌ ឞុបរិឞុទ្ធត្តិ អាសក្កតិឃត្តាការេចភ ឞុដ្ឋ បរិឞុទ្ធំ ខុត្តាហ – តតុ ចាឃំ បកេច កាយាឌិភចំ បច្ចេចក្ខិត្តា សយចបចិបចំ បចិបន្នោ ក្ខុបឆារក្ខលោឃេច ឃាភេភ តិចរលាតិ ចិក្ខម្ពិតាតិ, អឆ កម្ពុា ឞុភ កាយាឌិភចបច្ចេចក្ខលាឌិ កហិតត្តិ? សច្ចេយតំ៌ តំ បភ បហាភយត្តត្តិ ឃាភស្ស ចិទ្ឌ្ឌិតិឃា អតិសឃបហាភត្ត ឞុភ កហិតំ៌

ក្ខដ្ឋ្ឋយិក្ខត្តិ កក្កុច្ចំ, ឌិភច្ចា តឥកោដ្ឋតាឃ កហិតេយចាតិ កត្តា ទុត្តំ៌ ឞុក្ខក្កតោតិ ឞុបរិឞុទ្ធបរិឃត្ត សត្តសោ ចិសោឆិតកោលាបរិឃត្តិ ក្ខុឃ្យាភ៌ កេតោ៌ តហិ រយេតិ តស្ថិ ឃាភេ រយេឃ្យ ឌិចសកាយម្បិ ឃាភសយក្ខិ ខុច ករចេឃ្យ៌

ចិត្តកាចតាវេចុល្លត្តត្តិ សយាឆិកាចតាឃ ចិបុលកាចាឃ៌ ឃថា ហិ កាចតាចសេភ តិយិត្តស្ស ក្ខុប្យត្តិ, ខុចយស្ស កាចតាចសេភេច

ចន្ទនត្យិ។ តស្មា ឲកាក្កាលិកឹចរេន តិមិត្តំ ចន្ទេន្តស្ស បុគប្បត្តំ ពាហុលីកានេន ឈានំ កាចតាបិ ចុទ្ធិ ចិន្ទ្យហិំ ចេបុល្លំ អាបជ្ជតិ។ តេន ចុត្តំ "ចិត្តកាចតាចេបុល្លតញ្ញា យថាលទ្ធំ បដិភាគតិមិត្តំ ចន្ទេតព្វ"ន្តិ។ តស្សាតិ បដិភាគតិមិត្តស្ស។

តិមិត្តចន្ទនតយចណ្ណតា

លិលិ។ តព្រាតិ សាមិអត្ថេ ភុម្មចចនំ, តស្សាតិ អត្ថោ។ អចន្ទេ្ឋតាតិ យថា ពុទ្ធកានេ ឥត្ថិកាយ បត្តំ ពទេនាត្តា បថយំ អបរិច្ឆិន្ទិត្វាច បត្តំ ចន្ទេតិ, ឲចំ បត្តចន្ទនយោគេន បត្តចន្ទនយុត្តិយា អចន្ទេ្ឋតា ប្ញចិកាស្ស ប្ញចចន្ទនំ។ កត្តស្ស ច្ឆបរិ កត្តបក្កិបតំ កត្តចន្ទនំ។ ចត្ថស្ស ពិត្តស្ស អញ្ញតាទិ ចុស្សចន្ទនំ។ បចេ្ចកំ យោគ-សន្ធោ យោនេដតព្វោ។ អបរិច្ឆិន្ទិត្វា ត ចន្ទេតព្វំ សបរិច្ឆេទេ ឲច ភាចតាបចត្តិតោ។ តថា ហិ ចុត្តំ "សាត្តកេ កោ អតត្តកេ"តិ (ចិសុទ្ធិ ១។៣៣)។

ហំសបេបិតកាតិ ឌចតហំសបេបិតកា។ ច្ចក្កាល់ ច្ចត្តតដ្ឋាតំ ចិក្ខាល់ តិត្តដ្ឋាតំ តឌឹសេនតេត ពថំ ចិទ្ធក្កំ តឌឹចិទ្ធក្កំ។ ចិសយាកានេន ជិតោ បព្ពតបទេសោ បព្ពតចិសយោ។

ឆ្ញលិតិ ហុត្វា ច្ចបដ្ឋហត្តិ បច្ចេចក្ខណាពាហុល្លេត ចិក្ខតកាចតោ។ ចុត្តលិតិ ហុត្វា ច្ចបដ្ឋហត្តិ បព្ហាពលចកាចស្ស អភាបិតិកត្តា។ ច្ចបរិ ច្ចស្សុក្កតាយាតិ កាចតាយ ច្ចបរិ អានោហតាយ, ចុតិយញ្ញាតាឆិកយាយាតិ អត្ថោ។

បព្ពតេឃ្យាតិ បព្ពតេ ពាហុលចារិតឹ។ អតេពត្តញ្ញាតិ អគោចនេញ្ញោ។ សយាឆិបរិបត្តាំ ចិសេយាឆតាតកិញ្ញាតាយ ពាលោ។ ឈានស្ស បព្ហាកាចាបិតភចេឃ្យត្តិយស្ស អកាចេត អញ្ញត្តោ។ ច្ចបរិឈានស្ស បដ្ឋាតកាចាតចពាលេត អតេពត្តញ្ញោ។ សព្ពថាបិ សយាបត្តិកោសល្លាភាចេត អព្យូសលោ។ សយាឆិតិមិត្តស្ស ចា អភាសេចតាយ ពាលោ។ អកាចតាយ អញ្ញត្តោ។ អពាហុលីកានេន អតេពត្តញ្ញោ។ សម្មេទេច អតឆិដ្ឋាតតោ អព្យូសលោតិ យោនេដតព្វំ។ ច្ចភតោ ភដ្ឋាតិ ច្ចភយតោ ឈានតោ ភដ្ឋោ។ សោ ហិ អប្បព្ហាតាយ ត ស្ញប្បតិដ្ឋិតតាយ ទិសាស្សានោហាបិ ចិតាសតោ, អសាយត្តិយតោ ច ឈានត្ថយតោ បរិហីតោ។ ចិណ្ណចសិតាតិ អាសេចិតចសិតា។

បញ្ចចសីកថាចណ្ណតា

លិប៉។ ចសតំ ចសីតិ ឆាត្យតិទ្ទេសតាយ កិរិយាតិទ្ទេសោតិ អធិប្បាយេនាហ "ចសិយោ"តិ, យថារុចិ បចត្តិយោតិ អត្ថោ។ អាចជ្ជតាយ ចសី, អាចជ្ជតាចសេត ចា ចសី អាចជ្ជតចសី។ ឈានំ អាចជ្ជិត្យំ យត្ថ យត្ថ បទេសេ ព្ពច្ឆា យត្តិច្ឆកំ។ យទា យទា, យម្ហិ យម្ហិ ចា ឈានេ ព្ពច្ឆា យជិច្ឆកំ។ យាច យាច ព្ពច្ឆា យាចជិច្ឆកំ, ឌ-កានោ បទសត្តិកនោ។ "យាចា"តិ ច ព្ពជំ ពាហុតំ ឌចតចានាតំ តិទត្តំ ចិយ តថាបចត្តំ សត្តាយ ចុត្តំ, ត ឲកយេច។ សោ ហិ បរិច្ឆិន្នចិត្តក្កណោតិ។ អាចជ្ជតាយ ឆត្តាយិតត្តំ តត្ថិតិ ចុត្តតយេត យត្ថ ពត្ថចិ ឆានេ យទា យទា ឃំ កិញ្ចិ ឈានង្គំ អាចជ្ជេតុស្ស យធិច្ឆិតំ កាលំ អាចជ្ជតាយ អាចជ្ជតប្បចត្តិយា ឆត្តាយិតត្តំ ចិត្តាយិតត្តំ, ចិនាយិតត្តំ ចា

តត្តិ៍ ឲចំ អាចជ្ជតចឹ សិទ្ធ តាយ ហេតិតិ អទេ្វា៍ សេសាតិ ចុដ្ឋាគអឌិដ្ឋាគបច្ចុចេក្ខលាចសិយោ៍

អក្កសមុកាឃកាចតោ ឈោតស្ស ឈោតេ អាចជ្ជតចសិ តិបា្យរេងៀ្យការេមត បដិបាដិយា ឈោតក្កាតិ អាចរជ្ជតត្ឋាតីតិ អាហ "បជេយំ ចិតក្កិ អាចជ្ជយតោ"តិ៍ យដិបិ អាចជ្ជតរេមចេត្វ ញុត្តិតំ អាចជ្ជតចសិយា អឌិរេប្យតត្វា, អាចជ្ជតាយ បត ស្តប្យត្ថាយ ដេចតេហិ កចិតត្ឋា៍ តាតិ ច លោ អាចជ្ជតតប្យទតាយ ចិត្តាកិតីហារស្ស យឆាចជ្ជិតឈោតក្កាទមុលាតិ ពតិបយារេតច ហោត្តិ, ត បរិបុណ្ណាតីតិ ចុត្តិ "ចិតក្កាទមុលារេតច ចត្តាទិ បញ្ជា ចា ដេចតាតិ ដេចត្តី"តិ៍ ចត្តាទិ តិក្ខិត្រ្តយស្ស៍ បញ្ជា តាតិតិក្ខិត្រ្តយស្សាតិ ដដ្ឋត្ឋា៍ តិទត្ថទត្តិ ចិសកាទេពហិ តិទត្ថទ៍ អយំ បតាតិ កចក្កូឃត្ថទិតា ចត្យុដចតចិត្តា យឆាចុត្តា អាចជ្ជតចឹ៍ អតេ្ឋាសំ ចា ឆមុសេតាបតិអាឌឹត៍ ឲចន្ទេប ពារេលតិ ដ្ឋាឃ សមុដ្ឋាឃ លហុតទំ អាចជ្ជតចឹតិត្ថត្តតការេល៍ សា ច លោ ញុត្តទា បទិត្តកាលិ, ត សត្វ ឃមកមហាបិដិហាទិរេឃ ចិឃ ចិទតទប្យតត្ថចតី៍ តឆា ហិ តំ សាចរេពហិ អសាឆាទលំ ចុត្តិ៍ អឌិរេមត សមំ សសមប្យឃុត្តស្ស ឈោតស្ស សមុា អាបជ្ជតំ បដិបជ្ជតំ សមាបជ្ជតំ, ឈោតសមក្កិតា៍

សឹឈត្តិ ឲត្វ សមាបជ្ជិត្យការមតាតត្ថទំ ថ្លឹសុ កចរេក្កសុ ស្តប្យតេ្ថសុ កចក្កំ ស្តបឋ្ឋិតិត្វា ស្តប្យត្ថាចជ្ជតាតត្ថទំ សមាបជ្ជតំ សឹលំ សមាបជ្ជតសមតេ្វតា៍ អឃញ្ជា មត្វពប្យត្វា សមាបជ្ជតចឹ សត្វ ឆមុងេសតាឃំ លត្អតិ៍ ឃំ សន្ធាឃ ចុត្តិ "សេសា លោ អហំ, អក្កិចេស្សត, តស្សា ឲច ពឆាឃ បទិឃោសារេត តស្មិំឃេច បុរិមស្មិំ សមាឌិតិមិរេត្វ អញ្ញាមេច ចិត្តំ សណ្ឋបេមិ សត្តិសារេងមិ ឲកោឌិ៍ ពរេទាមិ សមាងហាមិ ឃេតស្សុងំ តិច្ចពប្យំ ចិហទាមី"តិ (ម៍ តិ៍ ៣៍៦បល៑)៍ ញ្ញតោ សឹឈតទា ហិ សមាបជ្ជតចឹ តាយ តត្តិ៍ ឌុលា្យាឃ ទត្តិយា តចោទទាបិតេហិ ពេសេហិ ពេបិតពត្ថទាឃំ ចិហទត្ថស្ស អាឃុសោតា សាទិបុត្តស្ស ឃរេក្ខត មហត្តមឿ បត្ថតក្យងំ បងារេលត្យំ សមតេ្វ បហារេទ សឹរេស ឌិរេត្ថ សមាបជ្ជតមេ្យត្វ តិដេស្សតត្ថ៍ តឆា ហិ ចក្ខតិ "តងា ទេឆទា តស្ស បហទលាសមេឃ សមាបត្តិ អរេប្យសី"តិ (ចិសុទ្ធិ៍ ២៍៦បល៑៣)៍ បិញ្ញត្យំ បត "អញ្ញាតទំ សមាឌិ សមាបជ្ជិត្វា តិសិរេត្ថា"តិ (ស្តងា៍ ៦៣) ចុត្តិ៍ ញ្ញរេម បត ទេឆទា "សមាបត្តិតោ ចុដ្ឋាគសមកាលំ តោត បហារេទា ឌិរេត្ថា"តិ ចតត្តិ៍

អច្ឆទាមត្តិ អក្កលិរេចាដមត្តិ ពលំ៍ ងរេបត្យត្តិ សេត្យ ចិឃ សឹឈរេសាតាឃ តឌិយា ឌូលំ ចេរេពត បចត្តិត្យំ អងតេ្វា យឆាចុត្តក្ខលំ ឈោតំ ងរេបត្យំ សមតេ្វតា៍ អភិក្ខឃ្យ ងបតំ, អឌិដ្ឋាតំ ចិឃាតិ ចា អឌិដ្ឋាត៍ តត្វ ចឹ អឌិដ្ឋាគចឹ៍ តទេឆច លហុំ ចុដ្ឋាត្យត្តិ អច្ឆទាមត្តិ ចា ងសច្ឆទាមត្តិ ចា លហុំ ពលំ ឈោតសមក្កិ ហុត្វា ឈោតតោ ចុដ្ឋាត្យំ សមតេ្វតា៍ កចក្កចិត្តប្យត្តិរេឃច ហេត្វ ឈោតតោ ចុដ្ឋាតំ តាយ៍ ឲត្វ ច ឃឆា "ឲត្តពេមច ពលំ ឈោតំ ងរេបស្សាមី"តិ បុត្ថបរិពមុចរេសត អឌិដ្ឋាគសមតេ្វតា អឌិដ្ឋាគចឹ, ឲចំ "ឲត្តពេមច ពលំ ឈោតសមក្កិ ហុត្វា ឈោតតោ ចុដ្ឋហិស្សាមី"តិ បុត្ថបរិពមុចរេសត ចុដ្ឋាគសមតេ្វតា ចុដ្ឋាគចឹ ចេឌិតត្ឋា, ឃា សមាបត្តិ "ចុដ្ឋាគក្យសលតា"តិ ចុច្ចតិ៍ តក្យកឃងស្សតត្តិ អឌិដ្ឋាគចុដ្ឋាគចឹងស្សតត្តិ៍

តត្វាតិ តស្មិំ តិមុិតបត្ឋតេ តស្ស ចិចរេទ៍ កិញ្ជាបិ ឲពំរេឃច តំ អភិញ្ញាចិត្តំ រេឃត បត្ឋតំ តិមុិរេតឃ្យ, អភិញ្ញាបិងេពស្ស បត ឈោតស្ស លហុតទំ ងបតំ, ចុដ្ឋាគញ្ជា ញ្ញង តិងស្សិតត្តិ ដដ្ឋត្ឋា៍ "ឲត្តពា ញ្ញទ្ធិមត្ថា ឲពំ ស្តបដ្ឋាពំ ពទ្យមអតោ ទក្ខិត្យំ ត សក្ខិស្វ"តិ ពារេឃ្យា អស្សាយ៍

អាចឌ្ឌភាភត្តុរាភិតិ អាចឌ្ឌភចឹកាចាឃ ឃឆាក្កុយំ ចិតក្កាឌិភំ ឍាភក្ខាភំ អាចឌ្ឌភាឃ បររតោ ឃាតិ ឌចភាតិ បចត្តាតិ, តាតិ ទោសំ បច្ចចេក្កូឈាភិ៍ ឃគរក្កភ អាចឌ្ឌភចឹសិទ្ធិ, តគរក្កភ បច្ចចេក្កូឈាចឹសិទ្ធិ ចេឌិតត្ថា៍

ទុតិឃជ្ញាភកគាចណ្ណភា

លិង៍ ភិចទលាប្បហាភស្ស តប្បផឃតាឃ អាសភ្គភិចទលាបច្ចត្តិកា៍ ទុល់ ភាឃ ចិបុលឃ្យិ ទេក្កុ ចិឃ សុលកខ្ញាភិឃត្តិ អាហ “ឌ្លញអារិកត្តា អក្កទុត្តាលិ”តិ៍ សត្តុតោ ឃភសិ ករិត្វាតិ បផឃជ្ញាភំ ចិឃ អតោញអារិកក្កត្តា, សត្តផឃ្ញុសឃក្កិតាឃ ច “សត្ត”ត្តិ ឃភសិ កត្វា៍ ទេឃ ហិ ឆឃ្ញា ទុតិឃជ្ញាទេ បីតិសុលាគទេឃា, កាឃំ ទេ បផឃជ្ញាទេបិ សត្តិ, ទេហិ បភ ទេ សត្តុតរា ទេចច បឈិតតរា ច ភចត្តិតិ៍ ភិកត្តិត្តិ ភិកាឃភំ, អទេបក្កូត្តិ អទេត្វា៍ បរិឃាគាឃាតិ ទេលទេបត្វា៍ ចត្តារិ បព្ជាតិ ចា-សទេក្កា លុត្តភិក្កិទេក្កា៍ ទុតិឃជ្ញាភំ ឲតស្ស អត្តិតិ ទុតិឃជ្ញាភិកំ៍ ទុត្តុប្បការរាទេភចាតិ បផឃជ្ញាទេ ទុត្តុប្បការាភិទេឃច, បរិកឃ្ញុឌិភាឃកាភិតិ អទេត្វា៍

បំ០៍ទុបសឃាតិ ទុបសទេហេតុ, ទុបសទេឃាតិ ទេចត្វ បហាភំ អធិទេប្បតំ, តត្ថា ចិតក្កចិចាររាភំ៍ អតិក្កទេឃា អត្វទោតា ទុតិឃជ្ញាភក្កូលោ អត្ថប្បាទេគាតិ អាហ “សឃតិក្កឃា”តិអាឌិ៍ កតទេឃសំ បទេភត្វ ចិតក្កចិចាររាភំ ទុបសទេឃា អធិទេប្បទោតា, កំ បផឃជ្ញាភិកាភំ, ឬគាហុ ទុតិឃជ្ញាភិកាភត្តិ៍ កិទេត្តាត្វ ឃឌិ បផឃជ្ញាភិកាភំ, ភត្តិ ទោសំ ទុបសទេឃា៍ ភ ហិ កគាចិ បផឃជ្ញាភំ ចិតក្កចិចាររទេហិតំ អត្តិ៍ អច ទុតិឃជ្ញាភិកាភំ, ឲចឃ្យិ ភទេត្វច ទុបសទេឃា, សទេត្តាភ សត្តិ ទោសំ តត្វ អកាចទោតាតិ? ទុច្ចទេ – ទេឃហិ ចិតក្កចិចាររទេហិ បផឃជ្ញាភស្ស ឌ្លញអារិកតា, ទោសំ សឃតិក្កឃា ទុតិឃស្ស ឍាភស្ស សឃធិកទេឃា, ភ សកាចទោតា អតោញអារិកាភំ ចស្សាឌិភំ សឃតិក្កឃាតិ អឃឃទេត្វា “ចិតក្កចិចាររាភំ ទុបសឃា”តិ ឲទេតាភ ឌិបិទោតា៍ តស្ញា “កំ បផឃជ្ញាភិកាភំ ចិតក្កចិចាររាភំ ទុបសទេឃា ត្តគាធិទេប្បទោតា, ឬគាហុ ទុតិឃជ្ញាភិកាភ”ត្តិ ឲឌិសិ ទេចាគភា អតោកាកាសាច៍ ឃស្ញា ឌិទ្ធាឌិភចស្ស តំតំឍាភក្កូលោ អត្ថប្បត្តិផឃ្ញុតាបរិគភំ ទុបសឃភំ អធិទេប្បតំ៍ ចិតក្កាគទេឃា ឲច ឍាភក្ខក្ខុតា តគា កាទឹឃត្តិ, ភ តំសឃ្យឃុត្តា ចស្សាគទេឃា, តស្ញា ចិតក្កាឌិភំទេឃច ទុបសឃាឌិចចភំ ឈាឃាកតំ៍ ឃស្ញា បភ ចិតក្កាឌិភំ ចិឃ តំសឃ្យឃុត្តផឃ្ញុភឃ្យិ ឲទេតាភ “ឲតំ ឌ្លញអារិក”ត្តិ អាឌិភចឌស្សភំ សុទេត្វ អាកតំ, តស្ញា អចិសទេសភ ចិតក្កាឌិភំ, តំសហកតាភត្វាំ ទុបសឃាឌិទេក ចត្វទេត្តា ចិតក្កាឌិភំទេឃច ទុបសទេឃា ទុច្ចឃាទេភា អធិកចចភំ អត្ថា អត្វ ទេចាទេធតីតិ កត្វា កិត្វិ ចិទេសសំ ឌិទេបតីតិ ឌទេស្សតុំ អទ្ទកចាឃំ “ឌ្លញអារិកស្ស បភា”តិអាឌិ កហិតត្តិ ត្តគ “ទេឃហិ ចិតក្កចិចាររទេហី”តិអាឌិ ទុត្តត្តិ ឌទ្ធត្តា៍ “បីតិឃា ច ចិរាកា”តិអាឌិសុបិ ឲទេសច ភទេឃា៍ តស្ញា ចិតក្កចិចាររបីតិសុលសឃតិក្កឃចចភាតិ ឌ្លញអារិកោញអារិកក្កសឃតិក្កឃា ទុតិឃាឌិអធិកឃឌិបកាភិតិ ទោសំ ឲកទេឆស្វតំ ចិតក្កចិចាររសឃតិក្កឃចចភំ តំឌិបកំ ទុត្តំ៍ ចិស៊ុំ ចិស៊ុំ ឌិទោបិ ហិ ចិតក្កចិចាររសឃតិក្កឃចចភាឌិទេក បទេហស្សក្កតិទេក្កសតាឃាឃទេព្ញាភ ចិទេត្តាភ សឃុហទោតា កហិទេត ចិតក្កចិចាររទុបសឃចចភស្ស តទេគកទេសតា ឌទ្ធត្តា៍ អឃព្ជា អទេត្វា អចឃទេចភ សឃុគាទេឃាបលក្កូលាភទេឃភ ទុទេត្តា៍ អច ចា ចិតក្កចិចាររទុបសឃចចភទេភទេច តំសឃតិក្កឃា ទុតិឃាធិកឃឌិបទេកភ បីតិចិរាកាឌិចចភាភំ បីតិអាឌិសឃតិក្កឃា តតិឃាឌិអធិកឃឌិបកតា ឌិបិតា ទោតីតិ តស្ស តំឌិបកតា ទុត្តា៍

និយកជ្ឈត្តមធិប្បេតំ ន អជ្ឈត្តជ្ឈត្តំ. តត្ថ ការណមាហ “វិភង្គេ បនា”តិអាទិ. នីលវណ្ណយោគតោ នីលវត្ថំ វិយាតិ នីលយោគតោ វត្ថំ នីលំ វិយាតិ អធិប្បាយោ. យេន សម្បសាទនេន យោគា ឈានំ សម្បសាទនំ, តម្បិ ទស្សេតុំ “សម្បសាទនំ ឈាន”ន្តិ សមានាធិករណនិទ្ទេសេនេវ តំយោគា ឈានេ តំសទ្ទប្បវត្តិ ទស្សិតាតិ អវិសេសេន វុត្តោ. ឯកោទិភាវេ ពហុត្តំ ឯកោទិម្បិ ទស្សេតិ ឯកោទិភាវំ ឈានន្តិ សមានាធិករណនិទ្ទេសេន ឈានស្ស ឯកោទិវឌ្ឍនតា វុត្តា ហោតីតិ ចេ? “ឯកោទិភាវ”ន្តិ បទំ ឧទ្ធរិត្វា ឯកោទិស្ស និទ្ទេសោ ន កាតព្ពោ សិយាតិ ឯកោទិភាវសទ្ទោ ឯវ សមាធិម្ហិ បវត្តោ សម្បសាទនសទ្ទោ វិយ ឈានេ បវត្តតីតិ វុត្តំ. ឥមិនា អត្ថវិកប្បេន “ចេតសោ សម្បសាទយតី”តិ ឯតស្មិំ បក្ខេ “ចេតសោ”តិ ច ឧបយោគត្ថេ សាមិវចនំ. បុរិមស្មិន្តិ “សម្បសាទនយោគតោ ឈានំ សម្បសាទន”ន្តិ វុត្តបក្ខេ. ចេតសោតិ សម្ពន្ធេ សាមិវចនំ.

សេដ្ឋោបិ លោកេ “ឯកោ”តិ វុច្ចតិ “យាវ បរេ ឯកាហំ តេ ករោមី”តិអាទីសុ. ឯកោ អទុតិយោ “ឯកាកិកិ ខុទ្ទកេហិ ជិត”ន្តិអាទីសុ អសហាយត្ថេបិ ឯក-សទ្ទោ ទិដ្ឋោតិ អាហ “ឯកោ អសហាយោ ហុត្វា”តិ. សទ្ធាទយោបិ កាមំ សម្បយុត្តធម្មានំ សាធារណតោ, អសាធារណតោ ច បច្ចយា ហោន្តិយេវ, សមាធិ បន ឈានក្ខណេ សម្បយុត្តធម្មានំ អវិក្ខេបលក្ខណេ ឥន្ទដ្ឋការណេន សាតិសយំ បច្ចយោ ហោតីតិ ទស្សេន្តោ “សម្បយុត្តធម្មេ…បេ… អវិចលន”ន្តិ អាហ.

“សម្បសាទនំ, ចេតសោ ឯកោទិភាវ”ន្តិ វិសេសនទ្វយំ ឈានស្ស អតិសយវចនិច្ឆាវសេន គហិតំ. ស្វាយមតិសយោ យថា ឥមស្មិំ ឈានេ លព្ភតិ, ន តថា បឋមជ្ឈានេតិ ឥមំ វិសេសំ ទស្សេតុំ “នន ចា”តិអាទិ វុត្តំ. អារម្មណេ អាហននបរិយាហននវសេន, អនុមជ្ជនអនុយោជនវសេន ច បវត្តមានា ធម្មា សតិបិ នីវរណប្បហានេន កិលេសកាលុស្សិយាបគមេ សម្បយុត្តានំ កិញ្ចិ ខោភំ ករោន្តា វិយ តេហិ ច តេ ន សន្និសិន្នា ហោន្តីតិ វុត្តំ “វិតក្កវិចារក្ខោភេន ន សុប្បសន្ន”ន្តិ. ខុទ្ទិកា ឧម្មិយោ វីចិយោ, មហតិយោ តរង្គា. សតិបិ ឥន្ទ្រិយសមត្តេ, វីរិយសមតាយ ច ធារេនេវ ថោភេន, សម្បសាទាការេន ច សមាធិបិ ន សុដ្ឋុ បាកដោ ពហលេ វិយ ជលេ មន្ទោ. យថាវុត្តក្ខោភា ឯវ បលិពោធោ. ឯវំ វុត្តនាតិ យស្មា សទ្ធាយ វសេន សម្បសាទនំ, យស្មា ច ចិត្តេកគ្គតាយ វសេន ឯកោទិភាវន្តិ ច ឈានំ វុត្តំ, តស្មា ឯវ “សទ្ទហនា”តិអាទិនា បវត្តិអាការស្ស វិសេសវិភាវនវសេន វុត្តោ. តេន វិភង្គេបិ “សម្បសាទនយោគតោ, សម្បសាទនតោ វា សម្បសាទនំ, ឯកោទិំ ភាវេតីតិ ឯកោទិភាវន្តិ ឈានំ វុត្ត”ន្តិ ឯវំ បវត្តា អយំ អត្ថវណ្ណនា ន វិរុជ្ឈតិ. យថា បន អវិសេសេន, សោ វុត្តោ ឯវ.

បំដ៍សន្តាតិ សមំ និរោធំ គតា. សមិតាតិ ភាវនាយ សមំ គមិតា និរោធិតា. វូបសន្តាតិ ឥតោ ឯវ សុដ្ឋុ ឧបសន្តា. អត្ថង្គតាតិ អត្ថំ វិនាសំ គតា. អព្ភត្ថង្គតាតិ ឧបសគ្គេន បទំ វឌ្ឍេត្វា វុត្តំ. អប្បិតាតិ វិនាសំ គមិតា. សោសិតាតិ បវត្តិសង្ខាតស្ស សន្តានស្ស អភាវេន សោសំ សុក្ខភាវំ គតា. ព្យន្តីកតាតិ វិគតន្តកតា.

អយមេត្វាតិ ភាវនាយ បហីនត្តា វិតក្កវិចារានំ អភាវោ. ចោទកេន វុត្តមត្ថំ សម្បដិច្ឆិត្វា បរិហរិតុំ “ឯវមេតំ សិទ្ធោវាយមេត្វា”តិ

ចត្វា “ត បនេត”ន្តិអាទិ ទុត្តំ តត្ថ ឯតន្តិ “ចិតក្កចិចារានំ ចូបសមា”តិ ឯតំ ចចនំ តទត្ថទីបកន្តិ តស្ស ចិតក្កចិចារាភាចមត្តបច្ចាតស្ស អត្ថស្ស ទីបកំ អយមេត្ថាត្ថ អត្ថោ – ទុតិយជ្ឈានាទិអធិគមូបាយទីបនេន អជ្ឈត្តសម្បសាទនតាយ, ចេតសោ ឯកោទិភាចតាយ ច ហេតុទីបនេន, អចិតក្កអចិចារភាចហេតុទីបនេន ច ចិតក្កចិចារចូបសមចចនេតេច ចិតក្កចិចារាភាចោ ទីបិតោតិ កិំ បុន អចិតក្កអចិចារចចនេន ករោតីតិ? ន, អទីបិតត្តា។ ន ហិ ចិតក្កចិចារចូបសមចចនេន ចិតក្កចិចារានំ អប្បចត្តិ ចុត្តា ហោតិ។ ចិតក្កចិចារេសុ ហិ តណ្ហាប្បហានំ ឯតេសំ ចូបសមនំ, យេ ច សង្ខារេសុ តណ្ហាប្បហានំ ករោន្តិ, តេសុ មគ្គេសុ, បហីនតណ្ហេសុ ច ផលេសុ សង្ខារបចត្តិ ហោតិ ឯច , ឯចមេចិធាបិ ចិក្ខម្ភិតចិតក្កចិចារតណ្ហស្ស ទុតិយជ្ឈានស្ស ចិតក្កចិចារសម្បយោគោ បុរិមេន ន និចារិតោ សិយាតិ តំនិចារណត្ថំ, អាចជ្ជិតុកាមតាទិអតិក្កមោច ឯតេសំ ចូបសមោតិ ឯតស្សត្ថស្ស “អចិតក្កំ អចិចារ”ន្តិ ចុត្តំ បឋមម្បិតិ បទំ ឍានម្បិ។

“ទុតិយំ ឧប្បន្នន្តិបិ ទុតិយ”ន្តិ ចត្តំ ចដ្ឋមតិមេច។ ន តថា ឍមស្ស ចិតក្កចិចារាតិ យថា បឋមជ្ឈានស្ស ឧបចារក្ខណេ នីចរណានិ បហីយន្តិ, តថា ឍមស្ស ទុតិយជ្ឈានស្ស ឧបចារក្ខណេ ចិតក្កចិចារា ន បហីយន្តិ អសំកិលិដ្ឋសភាចត្តា, ឧបចារភាចនាយ ច តេ បហាតុំ អសមត្ថភាចតោ។ យទិបិ តាយ តេសុ តណ្ហា បហីយតិ, ន បន សចិសេសំ សចិសេសម្បិតត្ថ តណ្ហាប្បហានំ អប្បនាយ ឯច ហោតិ។ តេន ចុត្តំ “អប្បនាក្ខណេយេចា”តិអាទិ។ បហានង្គតាបិ អតិសយប្បហានចសេនេច ចេទិតព្វា យថា នីចរណានំ បឋមជ្ឈានស្ស។ តស្មាតិ យស្មា តិចង្គមេចេតំ ឍានំ, តស្មា។ តន្តិ ចិភង្គេ ចចនំ។ ទេសស្ស បណ្ណាកម្មស់ ចិយ សម្បសាទោ ឍានស្ស បរិក្ខារោ, ន ឍានង្គន្តិ អាហ “សបរិក្ខារំ ឍានំ ទស្សេតុ”ន្តិ។

តតិយជ្ឈានកថាចណ្ណនា

ប័ព្វ។ ឧប្បិលាចិតត្តិ កាមច្ឆានំ បរិក្កហេសុ អបរិច្ចត្តបេមស្ស អនាទីនចទស្សិនោ តណ្ហាសហកតាយ បីតិយា បចត្តិអាកាេរោ, ឍាន បន ទុតិយជ្ឈានបីតិ អធិប្បេតា។ តថាបិ សក្កោសា បីតិយំ អចិរត្តំ, សាបិ អតុឍនេត្តយ្យាតិ ចុត្តំ ឧប្បិលាចិតំ ចិយាតិ ចា ឧប្បិលាចិតំ។ អាទីនចំ ហិ តត្ថ បិកាដេតុំ កត្វា ទស្សេតុំ ឯចំ ចុត្តន្តិ ឧដ្ឋព្វំ។

ប័ព្វ។ ចិរជ្ជនំ ចិរាគោ។ តំ បន ចិរជ្ជនំ និព្ពិន្ទនមុខេន ហីឡនំ ចា តប្បដិពទ្ធរាគប្បហានំ ចាតិ តទុភយំ ទស្សេតុំ “ចុត្តប្បការាយ បីតិយា ជិគុច្ឆនំ ចា សមតិក្កមោ ចា”តិ អាហ។ ចុត្តប្បការាយាតិ “យទេច តត្ថ បីតិ”តិអាទិនា ចុត្តប្បការាយ។ សម្បិណ្ឌនំ សមុច្ចយោ។

មគ្គោតិ ឧបាយោ។ តទធិគមាយាតិ តតិយមគ្គាធិគមាយ។

ប័៣។ ឧបបត្តិតោតិ សមចាហិតភាវេន បតិរូបតោ។ ឍានុបេក្ខាបិ សមចាហិតមេច អនន្តានីតំ កត្វា បចត្តតីតិ អាហ “សមំ បស្សតី”តិ។ ចិសទាយាតិ បរិព្យត្តាយ សំកិលេសចិគមេន។ ចិបុលាយាតិ មហតិយា សាតិសយំ មហគ្គតភាចប្បត្តិយា។ ថាមគតាយាតិ បីតិចិគមេន

ถิรภาวปฺปตฺตาย

ปริสุทฺธปกติ ขีณาสวปกติ นิกฺกิเลสตา สตฺเตสุ กมฺมสฺสกตาทสฺสนเหตุกา สมภาวทสฺสนาการา มชฺฌตฺตาการา พฺรหฺมวิหารุเปกฺขา

สหชาตธมฺมานนฺติ สิทฺธาเรน สมวาหนํ สมปฺปวตฺติยา ภาวตาย ลีนุทฺธจฺจปฏิปกฺขาย อภิภาวนฺตา ติสฺสาทตาย ปกฺขปาตุปจฺเฉทนสภาวโต ญาณวิปฺปยุตฺตธมฺเมสุ มชฺฌตฺตาการตา ตตฺรมชฺฌตฺตุเปกฺขา

อุเปกฺขานิมิตฺตนฺติ เอตฺถ ลีนุทฺธจฺจปกฺขปาตรหิตํ มชฺฌตฺตํ วีริยํ อุเปกฺขา ตเทว ตํ อาการํ คเหตฺวา ปวตฺเตตพฺพสฺส ตาทิสสฺส วีริยสฺส นิมิตฺตภาวโต อุเปกฺขานิมิตฺตํ ภาวตาย สมปฺปวตฺติการณ อุเปกฺขียตีติ อุเปกฺขา, วีริยเมว อุเปกฺขา วีริยุเปกฺขา

“ปวตฺตํ ภยโต ปฏิสงฺขาย ติฏฺฐเรณ...เป... เทวสญฺญาภาวสญฺญายตนสมาปตฺติํ ปฏิลาภตฺถาย อากิญฺจญฺญายตนสญฺญํ ปฏิสงฺขา สนฺติฏฺฐนา ปญฺญา สงฺขารุเปกฺขาสุ ญาณ”นฺติ (ปฏิ· ม· ๑·๕๗) เอวมาคตา อฏฺฐ สมาธิวเสน อุปฺปชฺชนฺติ “โสตาปตฺติมคฺคํ ปฏิลาภตฺถาย อุปฺปาทํ ปวตฺตํ นิมิตฺตํ อายูหนํ ปฏิสนฺธึ คตึ นิพฺพตฺตึ อุปปตฺตึ ชาตึ ชรํ พฺยาธึ มรณํ โสกํ ปริเทวํ อุปายาสํ

โสตาปตฺติผลสมาปตฺตตฺถาย อุปฺปาทํ ปวตฺตํ...เป... อรหตฺตมคฺคํ ปฏิลาภตฺถาย อุปฺปาทํ...เป... อุปายาสํ...เป...

อรหตฺตผลสมาปตฺตตฺถาย สุญฺญตวิหารสมาปตฺตตฺถาย อนิมิตฺตวิหารสมาปตฺตตฺถาย อุปฺปาทํ ปวตฺตํ นิมิตฺตํ อายูหนํ ปฏิสนฺธึ คตึ นิพฺพตฺตึ อุปปตฺตึ ชาตึ ชรํ พฺยาธึ มรณํ โสกํ ปริเทวํ อุปายาสํ ปฏิสงฺขา สนฺติฏฺฐนา ปญฺญา สงฺขารุเปกฺขาสุ ญาณ”นฺติ เอวมาคตา ทส วิปสฺสนาวเสน อุปฺปชฺชนฺติ เอตฺถ จ ปวตฺตญฺญาณาทีหิ วิกฺขมฺภิตานิ นีวรณาทีนิ ปฏิสงฺขาย สภาวโต อุปปริกฺขิตฺวา สนฺติฏฺฐนาวเสน ติฏฺฐมานา นีวรณาทิปฏิสงฺขาสนฺติฏฺฐนา ติฏฺฐานิ อวตฺวา ตาสํ คหเณ อุปฺปาเทตุํ อฏฺฐุปฺปตฺติ วิปสฺสนาปญฺญา คหเณ มชฺฌตฺตภูตา อุเปกฺขา

ตตฺถ อุปฺปาทนฺติ ปุริมกมฺมปจฺจยา อิธ ขนฺธานํ อุปฺปตฺติมาห ปวตฺตนฺติ ตถาอุปฺปนฺนสฺส ปวตฺตึ นิมิตฺตนฺติ สพฺพมฺปิ เตภูมกสงฺขารคตํ นิมิตฺตภาเวน อุปฏฺฐานโต อายูหนนฺติ อายตึ ปฏิสนฺธิเหตุภูตํ กมฺมํ ปฏิสนฺธินฺติ อายตึ อุปฺปตฺตึ คตินฺติ ยาย คติยา สา ปฏิสนฺธิ โหติ นิพฺพตฺตินฺติ

ขนฺธานํ นิพฺพตฺตนํ อุปปตฺตินฺติ “สมาปนฺนสฺส วา อุปปนฺนสฺส วา”ติ (ปฏิ· ม· ๑·๕๗) เอวํ “อุปปนฺนสฺสา”ติ วุตฺตวิปากปฺปวตฺตึ ชาตินฺติ ชราทีนํ

ปจฺจยภูตํ ภวปจฺจยา ชาตึ ชราพฺยาธิมรณาทโย ปากฏา เอว เอตฺถ จ อุปฺปาทาทโย ปญฺเจว สงฺขารุเปกฺขาญาณสฺส

วิสยวเสน วุตฺตา, เสสา เตสํ เววจนวเสน “นิพฺพตฺติ, ชาตี”ติ อิทญฺหิ ทฺวยํ อุปฺปาทสฺส เจว ปฏิสนฺธิยา จ เววจนํ, “คติ,

อุปปตฺติ จา”ติ อิทํ ทฺวยํ ปวตฺตสฺส, ชราทโย นิมิตฺตสฺสาติ เวทิตพฺพํ อปฺปณิหิตวิโมกฺขวเสน มคฺคปฺปตฺติเหตุภูตา วเสสฺสา, ตถา ผลสมาปตฺติยา วเสสฺสา, สุญฺญตวิหารอนิมิตฺตวิหารวเสน เวฺวติ ทส สงฺขารุเปกฺขา

ឃាតិ ចិបឞ្សតាបញ្ញា៉ ឃឥត្ថិតិ ឃំ អតិច្ចាឌិលក្ខណត្តឃំ ឱ្បលត្ថតិ៉ ឃំ ក្ខតត្តិ ឃំ បច្ចឃតិដ្ឋាតត្តា ក្ខតំ លត្ថបច្ចាក៌៉ តំ បឌហតីតិ

អតិច្ចាក្សបឞ្សតាឌីហិ តិច្ចឞញ្ញាឥឃោ បឌហន្តោ ឞម្ពុឥឌច ឌិដ្ឋាឌីតចត្តា ពប្បចិតាឌ្ឍឆ្ឆទ្រាកប្បហារតេត បឌហតិ, ឃថា អាឃតិ អាឥាត៌ត ហោតិ, តថា បដិបត្តិឃា បឌហតិ៉ តថាក្ខតោ ច តត្ថ ឱ្បក្ខិ បដិលកតិ៉ ចិចិតតេតិ អតិច្ចាឌិចឞេត ឞម្ពុឞតេបិ៉

ឞប្បឃុត្តឆម្ពាត៌ ឞយប្បចត្តិហេតុតាឃ ឞយចាហិតក្ខតា៉ តីចលាចិតក្កចិធាទាឌិឞត្ថបច្ចតីពេហិ ចិឃុត្តត្តា ឞត្ថបច្ចតីពបរិឞុទ្ធា៉ តេឝំ ក្ខបឞត្តត្តា បច្ចតីពក្ខបឞយតេបិ អញ្ញាបិទក្ខតា អញ្ញាបិទកាឥចត បចត្តា, អញ្ញាបិទតំ ចា បត្តា៉

ឃឌិ អត្ថតោ ខុពា, ពឥឃឃំ ឥកឥតិ អាហ “តេត តេតា”តិអាឌិ៉ តឞ្វាតិ ឃឞ្វា ឞតិបិ ឞកាចតោ អឥកឥឥ ឃេហិ បត បច្ចឃចិឞេឞេហិ ព្វាឃមិយាឞំ អចត្តោឥកឥោ, តេឝំ ខុពគ្គ្បុអប្បចត្តិតោ ត តាឞំ អឥកឥោ, ខុពគ្គ្បុចា បចត្តិ, តឞ្វា៉ តេតាហ “ឃត្ថលញ្ញអក្ខុបក្ខា”តិអាឌិ៉

ខុពិកាឥចាតិ ខុពតា៉ ឞតិបិ ឃញ្ញាកាចឞាឃញ្ញា ចិឞឃឥកឥចត បតឞ្សា ឥកឥោ៉ ឃឃត្តិ ឞត្ថាឃ “ក៌ច្ចចឞេត ខ្វិឆា កិត្តា”តិ ចុត្តិ, តំ ចិត្តាទតោ ឥឞ្សន្តោ “ឃថា ហិ”តិអាឌិមាហ៉ អឃំ ចិបឞ្សក្ខុបក្ខា៉ ឃំ ឞត្ថាឃ ចុត្តិ បិញ្ញត្តឃំ “ឃឥត្ថិ ឃំ ក្ខតំ, តំ បឌហតិ, ឱ្បក្ខិ បដិលកតី”តិ (ម៉ តិ៉ ១៉លិ១; អ៉ តិ៉ លិ៉៣៥)៉ តត្ថ ឃឥត្ថិ ឃំ ក្ខតត្តិ លត្ថបច្ចាក៌, តំ ឃុច្ចិតុកម្យតាឥការណាត បឌហតិ៉ ឌិដ្ឋឞោចត្តិកត្តឃឞ្ស ឞត្ថលក្ខណចិចិតតេ ចិឃ ឌិដ្ឋលក្ខណត្តឃឞ្ស ក្ខតឞ្ស ឞក្ខាទលក្ខណចិចិតតេ ឱ្បក្ខិ បដិលកតិ៉ ឞក្ខាទាត៌ អតិច្ចាឌិលក្ខណឞ្ស ឞុឌិដ្ឋត្តា តេឝំ ចិចិតតេ ឃញ្ញាក្ខតាឃ ចិបឞ្សក្ខុបក្ខាឃ ឞិទ្ធាឃ តថា ឌិដ្ឋាឌីតចាត៌ តេឝំ ពហលេបិ អញ្ញុបក្ខតា ឞិទ្ធាច ហោតិ, ឞត្ថឞោ ចិឞក្ខាទតិត្តត្តា អញ្ញាឞឃឞ្ស៉

អតាឥកាពឞាតិ បលីតឞុលេបិ តឞ្វិ អចតតិបដិបក្ខកិច្ចាតិ អត្ថោ៉ អញ្ញាបិទបច្ចុបដ្ឋាតាតិ ឞតិបិ ឞុលបិទមិយប្បត្តិឃំ តឞ្វិ ឞុឥល អញ្ញាចដិ ហុត្វា បច្ចុបតិដ្ឋតិ, ឞប្បឃុត្តាត៌ ចា តត្ថ អញ្ញាបិទំ បច្ចុបដ្ឋេបតីតិ អត្ថោ៉ ឞប្បឃុត្តឆម្ពាត៌ ឥលាក៌, ឱ្បឞ្វិលចច្ចា អាចហន្តេហិ ចិតក្កាឌីហិ អកិក្ខតត្តា អបរិញ្ញត្តំ៉ តត្ថ តព្រឃញ្ញាតាឃ កិច្ចំ៉ តឥកាចតោ ត្ថឆ បរិញ្ញត្តំ៉

តិដ្ឋិតា “ឱ្បក្ខកោ ច ចិហទតី”តិ ខុតឞ្ស

ឞត្ថឞោ អត្ថចណ្ណតា៉

ឞ៉៣៉“ឞទតីតិ ឞតោ”តិ បឥឞ្ស ពត្តឞាឆតយាហ៉ ឞប្បឌាតាតីតិ ឞម្ពុឥឌច បឌាតតិ៉ ឞទណំ ចិត្តត៌ ឱ្បដ្ឋាត៌ លក្ខណឥឃតិឞ្សាតិ ឞទណលក្ខណា៉ ឞម្ពុឞ្សតបដិបក្ខោ អឞម្ពុឞ្សត៌, តំ កិច្ចំ ខុតិឞ្សាតិ អឞម្ពុឞ្សតឥឞោ៉ កិលេឞេហិ អាទក្ខា ហុត្វា បច្ចុបតិដ្ឋតិ, តតោ ចា អាទក្ខិ បច្ចុបដ្ឋេបតីតិ អាទក្ខបច្ចុបដ្ឋាតា៉ អឞម្ពុឞ្សតំ ឞម្ពុឥឌច បឌាតត៌, ឞយម្ពាហបដិបក្ខោ ចា អឞឥម្ពាហោ៉ តីទណំ កិច្ចឞ្ស បិទកយត៌៉

បឋធេយា ឋិយំសា

កាយំ រូបធារន្លាភាទីតិ រូបិកាយ បឋមទុតិយជ្ឈានានិបិ សុខុមានេន, ឯវំ បន រូបវិសេសំ រូបិកាយ "ឈានសមង្គិត្តា"តិ វុត្តំ។ សា ច ឈានសមង្គិតា បិតក្កាទិឆ្វលក្ខណាយ ចេតិតន្តា។ តេនហិ "ពាហុចេតសិកតាយា"តិ ច ចន្តិ ។ គតិ សុខា ហោតិ តត្ថ ឯសាទេតស្មិ អធិប្បាយោ។ អញ្ញត្ថ តត្ថ សតិសម្បជញ្ញកិច្ចំ "ឯវំ កាយ ទុក្ខំ កទិយតី"តិ ចត្តន្តស្ស អការចេតា។ ឈានសមង្គិបហានេន សុខុមត្តាតិ អយមេត្ថ កាយំ ទុតិយជ្ឈានេបិ សម្ភវតិ, តថាបិ យេភុយ្យេន អធិប្បាយោកិការេន ចត្តមានេតសុ បីតិសុខេសុ បីតិវិរាគស្ស ឈានសមង្គិស្ស បហានេន សុខុមតាយ ឯវ សាតិសយោ សតិសម្បជញ្ញព្យាបារោតិ វុត្តំ "បុរិមស្សា"តិអាទិ។ បុនចេវ បីតិ រូបកោដ្ឋាសតិ ហាភការិយំ ឯសាទំ សិយា ទុតិយជ្ឈានេមេវ សម្បជ្ជេយ្យាតិ អធេត្វា។ តេនាហ "បីតិសម្បយុត្តមេវ សិយា"តិ។ "ឯវន្តា អតិមធុរំ សុខ"ន្តិ តតិយជ្ឈានសុខំ សភ្លាយាហ។ អតិមធុរតា ចស្ស បហានសាធារណការាយ បីតិយា អការេចនេន ចេតិតន្តា។ ឯវន្តិ "សេតា, សម្បជានេតា"តិ បទទ្វយំ។

តស្មា ឧភយត្ថ គស្សេត្តាតិ យស្មា តស្ស ឯសាទសម្បត្តិនោ យំ កាយកាយេន សម្បយុត្តំ សុខំ, តំ សោ បដិសំវេទេយ្យ។ យំ វា តត្ថិ អថ វា យំ តំ យថាវុត្តំ កាយកាយសម្បយុត្តំ សុខំ។ តំសមុដ្ឋានេន តតោ សមុដ្ឋិតេន អតិបណីតេន រូបេន អស្ស ឯសាតសម្បត្តិនោ រូបកាយោ យស្មា ផុដោ។ យស្ស រូបកាយស្ស ផុដត្តា ឯសាតា វុដ្ឋិតោបិ ឯសាតសម្បត្តិ កាយិកំ សុខំ បដិសំវេទេយ្យ។ តស្មា ឧតំ ចេតសិកកាយិកសុខបដិសំវេទនសន្ធាតំ អត្ថំ គស្សេន្តោ "សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតីតិ អាហា"តិ យោជនា។ អយមេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – កាយេន ចេតសិកសុខំ, កាយិកសុខហេតុរូបសមុដ្ឋាបនេន កាយិកសុខញ្ច ឯសាតសម្បត្តិ បដិសំវេទេតីតិ ចត្តតិ។ ផុដត្តាតិ ព្យាបិតត្តាតិ អធេត្វា។ យថា ហិ ឧទកេន ផុដសរីរស្ស តាទិសេ នាតិបច្ចនីកេ ចាតាទិផោដ្ឋព្ពេ ផុដេ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ, ឯវមេតេហិ ផុដសរីរស្សាតិ។ អបរោ នយោ – សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតីតិ ឯត្ថ អាភោគការេន ចិនា សុខបដិសំវេទនាតិ ចោទនាយំ "កិញ្ចាបិ…បេ… ឯវំ បន្តេបិ"តិ។ យស្មា តស្ស កាយកាយេន សម្បយុត្តំ សុខំ, តស្មា សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតីតិ យោជនា។ ឯវមាតិ សហាបិ អាភោគការេន សុខបដិសំវេទនំ គស្សេតុំ "យំ ចា ត"ន្តិអាទិ វុត្តំ។

ប៉េ៎ យន្តិ ហេតុអត្ថេ និបាតោ, យស្មាតិ អធេត្វា។ តេនាហ "យំឯសានហេតូ"តិ។ "អាចិក្ខន្តី"តិអាទីនិ បទានិ កិត្តនត្ថានីតិ អធិប្បាយេនាហ "បសំសន្តីតិ អធិប្បាយោ"តិ។ កិន្តីតិ បសំសនាការបុច្ឆា។ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ ឯវំ បសំសន្តីតិ យោជនា។ ឥច្ចវុត្តំ សតិយា ឧប កហិតត្តា ឧបំ រូបដ្ឋិតសតិតាយ "សតិមា" ឯវេត្ថ វុត្តំ, "សម្បជានោ"តិ ហេដ្ឋា វុត្តត្តា ចា។

ឯសាតង្គានំ ចេតសិកសុខេន សព្វទាតិ "សុខំ កាយេន បដិសំវេទេតី"តិ ច វុត្តំ។ តតិយន្តិ គណនានុបុព្វតាតិ ឯវំតា បទ្ធាយ ទុតិយតតិយជ្ឈានកថាហិ អធិសេសោ, និសេសោ ច វុត្តោតិ។

ចតុត្ថជ្ឈានកថាវណ្ណនា

៥៤. ពាលាតិ និព្ពត្តិតចិនេវនំ ចនេម្បនេត្វា “អយំ បន ចិនេវនេវា”តិ ចត្វា “យស្សា”តិអាទិមាហ. អានេវចកបច្ចេយន បច្ចយោ ន ហោតិ, អតិវេគ ធាវន បវត្តនសង្គហិតស្ស អានេវចកបច្ចយត្តាភាវតោ. អហេតុកកិរិយាយ វេចនាយ កុសលាកុសលានំ វាតិវេវំ ស្វេនិរាកាវតាភាវតោ. ធាតីតិ អព្យាកតចិត្តំ ខវតាតិ វត្វាយាហ.

៥៥.“វុត្តោវា”តិ វុត្តត្តា ពលា បន វេទនំ បហាតំ ហោតីតិ វេទនតាយំ អាហ “វត្តុំ បវាតាតំ កុសលាកុសលេ”តិ. ឯវំ វេវិតព្វាតិ វន្តេត្វា បហាតព្វេវា ខាយ បហាយពលវេត្វាតំ កុសលាទិបវិបាវិ. តេន បន វុច្ចយានេ “កុសលំ ធោយតស្ស វុលំ វោយតស្សា”តិ ចត្វាតំ វិយា. ពស្វា ពលតោ អញ្ញាតា វវតត្តិ អាហ “ពលត្តិយចិកវេក្ក”តិអាទិ. អថ ពស្វា ឥវាវេតវេវច តិវេទនា វុវត្តាតិ វត្វាវត្វា.

ពត្វ វុប្បត្តំ កុសលត្តិយត្តិ អត្តនោ បច្ចេយហិ កុប្បត្តំ កុសលត្តិយំ. ពត្វ ច អបរិវេនំ តិវត្តញ្ញាំតិ តិវេទាឆដ្ឋាតំ វុច្ចតិ. តេន “ពត្វា”តិ វុច្ចាយំ, “ឯត្វា”តិ ចិស្សជ្ជនេបិ ហេតុបិក្រុយុចចតំ ខដ្ឋត្វាំ. ឥវាតាតុកាចតិបិត្តំ ហិ អនុប្បជ្ជត្តំ “កុសលត្តិយំ អបរិវេនំ តិវត្តញ្ញាំ”តិ វុត្តំ. អតិវេយតិវេទនា វុដ្ឋ បហាតំ កុវុបចិបវេក្កត ធុបវេយា.

តាតាចជ្ជេតតិ វេយត អាចជ្ជេតត អព្យាកាចិចិ, ពវេតា កិន្តាចជ្ជេត, អវេតពាចជ្ជេត ចា. អព្យាកាចិចិយញ្ញាកុបចារេវា ឯពាចជ្ជេតា, ពុពវេវា អវេតពាចជ្ជេតា អវេតពក្កុត្តំ បចត្តតវេតា. ចិវេយតិវជ្ជាយ កុប្បត្តកិលេយវេធា ចិវេយាវតុបតាវេបិ. បីតិផវេលាតាតិ បីតិយា ផវេលាវេវត្តា, បីតិវេយដ្ឋាតាតំ ចា បហីតវុបិតំ ពាយស្ស ញ្យាបតវេតា វុត្តំ. តេតាហ “វវេត្តា ពាវេយា វុវេលាក្កវេត្តា ហោតី”តិ. ចិតក្កចិធារបច្ចេយបីតិ បិ-វវេត្តា អដ្ឋាតព្យយុវេត្តា, វេវា “បហីតស្សា”តិ ឯត្វ អានេត្វា វន្តត្តិតវេត្តា “បហីតស្សាបិ ធោយតស្សិត្តិយស្សា”តិ. ឯតំ ធោយតស្សិត្តិយំ កុប្បជ្ជតីតិ វត្តេត្វា. “តស្ស យយំអតិចិវំ ចិតក្កយវេតា ចិធារយវេតា ពាវេយាបិ កិលយិចិត្តយិ កុហត្តិ”តិ ចចតវេតា ពាយចិត្តវេលតាតំ ចិតក្កចិធារប្បច្ចយតា វេវិតត្តា. “ចិតក្កចិធារកាវេច កុប្បជ្ជតិ ធោយតស្សិត្តិយ”ន្តិ អានេត្វា វន្តត្តិតត្តាំ. ពត្វស្ស វិយា កុប្បត្តីតិ ពត្វ វុតិយញ្ញាត្វបចារេ អស្ស ធោយតស្សស្ស កុប្បត្តិ កវេចយ្យ.

ឯត្វ ច យវេវេព “ពត្វស្ស វិយា កុប្បត្តី”តិ ចវេត្តត ឥវាតលិកីតយិ ធោយតុស្សុប្បត្តិ អត្តីតិ ឥស្សិតំ ហោតិ. តេត ច អតីចវេលាវកាវេចា វេលិវេកា ចិយ ធោវេវាបិ អត្តីតិ ឌីវេបតិ. ត ហិ ធោវេវត ចិតា ធោយតស្ស បចត្តតិ. ត វេចត្វ បដ្ឋាតបិញ្ញពាយា ចិវេទាវេធា ចិវត្តតវេត្តា. យស្វា ពត្វ បរិហីតំ ឥវាតំ អារម្ម៉ណំ ពត្វា បចត្តយាតំ ធោយតស្សំ ឥស្សិតំ, អបរិហីតញ្ញាតយារម្មណំ ពត្វា កុប្បជ្ជយាតស្ស ធោយតស្សស្ស អវម្កចវេតា ឥវាតលិកីតំ វត្តវេវា ធោយតស្សំ តុប្បជ្ជតីតិ ច ត វក្កា ចត្តុំ, អដ្ឋវយាបត្តិលិកិវេតា អបិ តស្ស កុប្បត្តត្វា. ត ហេច វេលា វេវា បហីតញ្ញាវេតា អវេហាឃីតិ ចវត្តិ, តំ អយុត្តំ អតីចវេលាវកាចស្ស ធោវស្ស អកាចវេតា. យទិ វិយា, វុបិវុបិចចវេវត្តាតយិ កុប្បវេជ្ជយ្យ, ត ច កុប្បជ្ជតិ. តថា ហិ “អរូបេ កាមច្ឆន្ទតីចរណំ បដិច្ច ថិតមិទ្ធតីចរណំ ឧទ្ធច្ចតីចរណំ អវិជ្ជាតីចរណ”ន្តិអាទីសុ ញ្យាបិតក្កុក្កុច្ចតីចរណាតិ អនុទ្ធដានិ. ត វេចត្វ តីចរណត្តា បរិហាវេវា, ពាមច្ឆន្ទាទីតយិ អតីចរណាតំ វេយច តីចរណវទិវតាយ តីចរណបរិយាយស្ស វុត្តត្តា. យំ បន វុត្តំ “អដ្ឋវយាបត្តិលិកិវេតា អបិ តស្ស កុប្បត្តត្វា”តិ, តយិ អពារណំ កុប្បជ្ជយាតេត ច ធោយតស្សេត

ឍសាតតោ បរិហាឃតតោ៑ លហុតេត បត បច្ចយេត បរិហីត៌ តាឌិសា អប្បេកសិទេតច បដិបិឝតិគំ គតោត្តីតិ ឥដ្ឋេត្ថា៑ "តត្ថស្ស សិឃា ក្ខប្បត្តី"តិ ឰត៌ បត បរិកប្បចចត៌ ក្ខបចារក្ខលោ តោយតស្សស្ស អប្បហីតកាចឥស្សតត្ថ៑ តឆា ហិ ចុត្តំ "ត តេត្វច អតេត្តាអប្បតាឃ"ត្តិ៑ ឃឌិ បត តកា តោយតស្សំ ក្ខប្បតេឌ្ឍ្យ, បផយន្លាតយ្យិស្ស បរិហីតតេយចាតិ ឥដ្ឋេត្ថា៑ បហីតយ្យិ តេសាយតស្សិក្រ្ខិយំ ឞិតិ ឋិឃ ត ក្ខុតេទតិ កត្វា "អាសតត្តា"តិ ចុត្តំ៑ តាតាចឌ្ឍក្ខុបចារេ បហីតយ្យិ បហាតក្កុំ បដិបតេក្ខត អចិហតត្តា អត្តទត្តទា ក្ខប្បតេឌ្ឍ្យ ចាតិ ឰយយត្ថ៑ ឥតស្សតេត្តា "អប្បតាប្បត្តាឃា"តិអាឌិយាហ៑ តាឌិសាឃ អាតេសចតាឃ ឰក្ខ្ចិតត្ថត្តា ឃឆា យក្កុចិឆិតោ ប៉ុតេត្ថ តេត្ថ តតេឃា ឌចតចាទា សឌិសាត្ខុបស្សតាច បចត្តត្តិ, ឲចយ្យិឆាបិ អប្បតាចាទតោ ប៉ុតេត្ថ តេត្ថ តតេឃា ឌចតចាទា ក្ខតេបក្ខាសហកតាច បចត្តត្តីតិ ចឥត្តិ៑

សយាហជិតិ សយាតីតា, សក្កុតេហត្វា ចុត្តាតិ អតេត្វា៑ សុលក្ខុក្ខាតិ ឋិឃ អតេតាឮអាទិកត្តា អចិក្ខុតតាឃ សុលុយា៑ តតោ ឲច អត្ថុយិតិតត្ថសកាចត្តា ក្ខុចិតេឌ្ឋាឃ្យា៑ ក្ខដ្ឋុស្សាតិ ក្ខដ្ឋបតេឃាកស្ស, ក្ខដ្ឋុយុស្សាតិ អតេត្វា៑ សក្កា តេហាតិ ឲសា កាហឃិតំ អឌ្ឋាតេបិហតតេឃតាតិ អឌិប្បាតេឃា៑

អក្ខុក្ខលយសុលាឃតេចតោចិយុត្តិឃាតិ ឰកតេយច ចត្យុត្តឡ្លាត៌ ឥដ្ឋេត្ថា៑ បច្ចឃឥស្សតត្ថិ អឌិកយស្ស ក្ខបិឃក្ខុតបច្ចឃឥស្សតត្ថ៑ តោតាហ "ក្ខុក្ខលប្បហាតាឥតេឃា ហិ តស្សា បច្ចឃា"តិ៑ ក្ខុក្ខលប្បហាតាឥតេឃាតិ ច តេសាបចាទា បផយន្លាតាឥតេឃាតេចត្ថ អឌិតេប្បតា៑

បហីតាតិ ចុត្តា "បច្ចាត្ថិ ឭក្ខតេឃ្យក្កិឃាត៌ សំតេឃាឌតាត៌ បរិក្ខលឃា"តិ៑ ឲតាតិ សុលាឥតេឃា តេចឥតា៑

តេសាយតស្សំ ទាកស្ស បច្ចតេឃា៑ ចុត្តញ្ញាំ"សុលាឃ តេលា, អាចុតេសា ចិសាល, តេចឥតាឃ ទាកាត្ថុសតេឃា អត្ថុតេសតី"តិ (យ៑ តិ៑ ១៑៣៩៥)៑ តោយតស្សំ តោសស្ស បច្ចតេឃា៑ ចុត្តយ្យិ តេចតំ "ក្ខុក្ខាឃ តេលា, អាចុតេសា ចិសាល, តេចឥតាឃ បដិឈាត្ថុសតេឃា អត្ថុតេសតី"តិ៑ សុលាឌិឈាតេតតាតិ សុលាឌីត៌ បហាតេតត៑ អស្ស ឍសាតស្ស៑

ត ក្ខុក្ខត្តិ អក្ខុក្ខំ, ក្ខុក្ខចិក្ខុទំ៑ ឃស្មា តត្ថ ក្ខុក្ខំ តត្ថិ, តស្មា ចុត្តំ "ក្ខុក្ខាកាតេចតា"តិ៑ អសុលត្តិ ឲត្ថបិ ឲតេសច តតេឃា៑ ឲតេតតាតិ ក្ខុក្ខសុលបដិតេក្ខបចចតេតត៑ "បដិបក្ខក្ខុត"ត្តិ ឰត៌ ឰកឆ តតិឃតេចឥតាឃ ក្ខុក្ខាឌីត៌ សយតិក្កយចតេសត បត្តត្ថត្តា ចុត្តំ, ត កុសលាកុសលាត៌ ឋិឃ ក្ខដ្ឋុចិបច្ចតីកតាឃ៑ ឰដ្ឋាតិដ្ឋចិបតីតស្ស យន្តត្តាតេយុលាស្ស, ឰដ្ឋាតិដ្ឋចិបតីត៌ ចា យន្តត្តាកាតេទត អត្ថុកចតលក្ខលា ឰដ្ឋាតិដ្ឋចិបតីតាត្ថុកចតលក្ខលា៑ តតោ ឲច យន្តត្តាតេសា៑ អចិក្ខុតបច្ចុបដ្ឋាតាតិ សុលក្ខុក្ខាតិ ឋិឃ ត ចិក្ខុតាកាទា , បិដ្ឋិបិសាតេលា យិកកតយតេក្កា ឋិឃ តេតហិ អត្ថុយាតត្ថា អចិក្ខុតាកាតេទាបដ្ឋាតា៑ សុលតិតេទាតេឆា តាយ ឰកឆ ចត្យុត្តឡ្លាត្ខុបចាតេទា, តេសា បឥដ្ឋាត៌ ឲតិស្សាតិ សុលតិតេទាឆបឥដ្ឋាតា៑

ប៉ង៑"ក្ខតេបក្ខាសតិបិទិសុទ្ធិ"ត្តិ ប៉ុទិយបតេឥ ក្ខត្តាទបឥតេលិតេបតេតត៌ សយាសបឥត្តិ អាហ "ក្ខតេបក្ខាឃ ឌតិតសតិបិទិសុទ្ធិ"ត្តិ៑ សត្ថបច្ចតីកឆយុបរិសុទ្ធាឃ បច្ចតីកសយតេតបិ អត្យាចជិឃ បិទិសុទ្ធិក្ខតេបក្ខាឃ ចត្តយាតាឃ ចត្យុត្តឡ្លាតេត សតិ សយ្យហំសតបន្លា ឋិឃ

ᩈᩩᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩈᩩᨧᩥᨽᩣᩅᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣ ᨧ ᨲᩔᩣ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ, ᩈᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨠᨲᩣ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᨲᨲᩕᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩑᩅ “ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ, ᨠᨳᩴ ᩈᨲᩥᨿᩮᩅ “ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶ ᨠᩮᩅᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩈᨲᩥ “ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨲᩥᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨿᨷᩥ ᨲᨲᩕᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᩣᨽᩥᨽᩅᨲᩮᩣ, ᩈᩉᩣᨿᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩮᨠᩃ᩠ᩃᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨴᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩍᨵ ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩍᨾᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩁᩪᨷᨠᩅᩈᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨿᨳᩣ ᨷᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩪᩁᩥᨿᨷ᩠ᨷᨽᩣᨽᩥᨽᩅᩣᨲᩥ ᩈᩪᩁᩥᨿᨷ᩠ᨷᨽᩣᨿ ᩋᨽᩥᨽᩩᨿ᩠ᨿᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿ ᨧᨶ᩠ᨴᩃᩮᨡᩣ ᩅᩥᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᩈᩮᩣᨾ᩠ᨾᨽᩣᩅᩣ ᩈᨽᩣᨣᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᨧ ᨧᨶ᩠ᨴᩃᩮᨡᩣ ᩈᨾᩩᨩ᩠ᨩᩃᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣ ᨲᩔᩣ ᩈᨽᩣᨣᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩮᩣᨾ᩠ᨾᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨷᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᨽᩣᨣᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

“ᩑᨠᩅᩥᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᩣᨽᨶᩔ ᩑᨠᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᨶ᪨ ᨿᨳᩣ ᨷᨶ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᨷᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩑᨠᩅᩥᨵᩴ ᨷᩩᩁᩥᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ, ᨶ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᨲᩥ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᨶᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮ᪨

ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪘᪐᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮ᪨ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩔ ᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨶᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮ ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩮ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ “ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᩅᩥᨧᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩑᩅᩴ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨴᩩᨲᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨲᨲᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪖᪗) ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᩈᩁᩪᨷᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮᩣ ᨶ ᨠᨳᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᨿᨴ᩠ᩅᨿᩅᩥᨽᩣᨣᩮᩣ ᨠᨳᩥᨲᩮᩣᨲᩥ? ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨶᨿᨴ᩠ᩅᨿᩅᩈᩮᨶ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨴᩮᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣᨶᩥ? ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨲᩮᩣ, ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩥᩃᩣᩈᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨠᩥᩁ ᨿᩮᩈᩴ ᨿᨳᩣᨴᩮᩈᩥᨲᩮ ᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩑᩅ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᨲᩮᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᨶᩮᨲᩁᩮ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ᪨ ᨿᩮᩈᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ, ᨿᩮᩈᩴ ᨷᩦᨲᩥ, ᨿᩮᩈᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᨲᩮᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᨶᩮᨲᩁᩮ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩥ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ᪨

ᨿᩔᩣ ᨷᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩥᩃᩣᩈᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨬᩣᨱᨾᩉᨶ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᩩᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨿᩴ ᨿᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨲᩔ ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩅᩈᩮᨶ, ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩅᩈᩮᨶ ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨷᨮᨾᩴ, ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ, ᨲᩥᩅᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨲᨲᩥᨿᩴ, ᨴᩩᩅᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ, ᨴᩩᩅᨦ᩠ᨣᩥᨠᨾᩮᩅ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩥᩃᩣᩈᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩮ ᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩁᩪᨷᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨩᩴ ᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨫᩣᨶᩴ

ឧបបជ្ជ ចិហរតី”តិ (ឆ· ឃ· ១៩៥)· កស្មា? ឲកត្តកាយតាតត្តសញ្ញីសត្តាចាយចលតាយ ក្ញតិយញ្ញាតេតត សយាតចលត្តា, បផយញ្ញាតសយាឆិតោ ខាតត្តា ច· បផយញ្ញាតយេច ហិ “កាយេហិ អក្យសលេហិ ច ចិចិត្ត”ត្តិ តកកាចា ត ឮឆ “ចិចិច្ចេច កាយេហិ ចិចិច្ច អក្យសលេហី”តិ សក្កា ចត្តុំ, តាបិ “ចិចេចកេ”ត្តិ· ស្យត្តត្តកេសតាស្យ ច បញ្ចាកតេយ ក្ញតិយតតិយញ្ញាតាតិ ក្ញតិយញ្ញាតយេច កឌត្តិ ចិតក្កច្ចុបសយា ចិចារច្ចុបសយា អចិតក្កត្តា, អចិចារត្តា ច· ឲចច្ចា កត្វា ស្យត្តត្តកេសតាយបិ បញ្ចាកតេយា លក្ខតេចាតី សិទ្ធំ ហោតិ· តត្យ ស្យត្តន្តេ ចត្តារិយេច ឈាតាតិ ចិកត្តាតីតិ បញ្ចាកតេយា ត លក្ខតីតិ? ត, “សចិតក្កសចិចារោ សយាតិ”តិអាទិតា (ឌី· តិ· ១·១០៥) សយាតិត្តយាបកេសេត បញ្ចាកតយស្ស លក្ខយាតត្តា· ចត្យក្កតយតិស្សិតោ បត កត្វា បញ្ចាកតេយា ចិកតេត្តាតិ ស្យត្តត្តកេសតាយបិ បញ្ចាកតេយា តិទ្ធារតេត្តា· “ចិតក្កចិចារាតំ ច្ចុបសយា”តិ ហិ ចិតក្កស្ស, ចិចារស្ស, ចិតក្កចិចារាតញ្ចា “ចិតក្កចិចារាត”ត្តិ សក្កា ចត្តុំ· តថា “អចិតក្កំ, អចិចារ”ត្តិ ច ចិតា, សហ ច ចិចារេត ចិតក្កប្យហាតេត អចិតក្កំ, សហ, ចិតា ច ចិតក្កេត ចិចារប្យហាតេត អចិចារត្តិ អចិតក្កំ, អចិចារំ, អចិតក្កញ្ចា អចិចារញ្ចាតិ ចា តិចិឆយ្យិ សក្កា សត្តហេតុំ·

ក្ញតិយត្តិ ច ចិតក្កទហិតេ, ចិតក្កចិចារក្ខយទហិតេ ច ឆាយាយាកតា កេសតា ក្ញតិយំ អធិកត្តត្តត្តា, ចិចារយត្តទហិតេបិ ក្ខយប្យហាតាធិកតសយាតឆយ្ចត្តា· ឲចច្ចា កត្វា បញ្ចាកតយតិទ្ទេស ក្ញតិយេ ច្ចុបសន្តោបិ ចិតក្កោ សហាយក្ខតចិចារាច្ចុបសយេត ត សយ្ខា ច្ចុបសន្តោតិ ចិតក្កចិចារក្ខយទហិតេ ចិយ ចិចារច្ចុបសយេតេច តក្យបសយំ, សេសឆយ្ខាតំ សយាតតញ្ចា កេស្សត្តេត “ចិតក្កចិចារាតំ ច្ចុបសយា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទតំ ចេតសោ ឲកោទិកាចំ អចិតក្កំ អចិចារំ សយាធិជំ បីតិស្យខំ តតិយំ ឈាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរតី”តិ តតិយំ ចត្យក្កតយ ក្ញតិយេត តិទ្ទិសេសំ ចិកត្តំ· ក្យចិឆស្សាបិ សហាយចិរហេត, អញ្ញថា ច ចិតក្កប្យហាតេត អចិតក្កត្តំ, សយាធិជំ បីតិស្យខត្តញ្ចា សយាតត្តិ សយាតឆយ្ចត្តាបិ ក្ញតិយត្តិ តិទ្ទេសោ · ចិចារយត្តយ្យិ ហិ ចិតក្កចិចារក្ខយទហិតំ ចិយ “យស្មិំ សយយេ ទ្វុប្បបត្តិយា យគ្គំ កាចេតិ អចិតក្កំ ចិចារយត្តំ សយាធិជំ បីតិស្យខំ ក្ញតិយំ ឈាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរតី”តិ (ឆ· ឃ· ១៩៥) អចិតក្កំ សយាធិជំ បីតិស្យខត្តិ ចិកត្តំ· បផយញ្ញាតេ ចា សហចារីស្យ ចិតក្កចិចារេស្យ ឲកំ អតិក្កមិត្វា ក្ញតិយម្យិ តតិទ្ធយេច ខោសេតោ ទិស្វា ឧកយម្យិ សហាតិក្កមត្តស្ស បញ្ចាកតេយ តតិយំ ក្ញត្តំ, តតិយំ អធិកត្តត្តត្តា· បផយេតោ អតត្តរកាចេត បតស្ស ក្ញតិយកាចោ ច ឧប្បជ្ជតីតិ· កស្មា បតេចំ សទ្ទបេតោ បញ្ចាកតេយា ត ចិកតេត្តាតិ? ចិតេយ្យជ្ជាសយតោ· យថាត្យលោមកេសតា ហិ ស្យត្តត្តកេសតាតិ·

បធចីកសិណតិទ្ទេសចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

ឪតិ ចត្យត្ថបរិច្ឆេទចណ្ណតា·

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪕᪨ ᩈᩮᩈᨠᩈᩥᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩣᨸᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪖᪔᪨ ᨿᨳᩣᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᨲᩥᨴᩮᩈᩮᨶᩣᨸᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨽᩮᨿᩮᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨸᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨸᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ, ᩋᩣᨸᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ “ᨠᨲᩮ ᩅᩣ ᩋᨠᨲᩮ ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨠᩮᨶ ᩃᩮᩣᩉᨴᩮᩣᨱᩥᨠᩮᨶ ᨠᩁᩮᨲᩣ ᨴᩥᩃᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩃᩮᩣᨠᩦ᪨ ᨶᩦᩃᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᩈᨦ᩠ᨠᩁᨸᩁᩥᩉᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ “ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩅᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᨩᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴ ᨸᨶ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ “ᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨸᨶ ᨻᩃᩴ ᨸᨬ᩠ᨩᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ᪨ ᨲᨴᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ, ᩅᩮᩉᩣᨿᩈᩣᨶᩥ ᨧ ᨻᩃᩴ ᨠᩈᩥᨱᨴᩮᩣᩈᩣ᪨ ᨴᩮᩣᩈᩣᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩔ᪨

ᨲᩮᨩᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪖᪕᪨ ᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᩥᨶᩮᩉᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩈᩣᩁᨴᩣᩁᩪᨶᩦᨲᩥ ᨶ ᨹᩮᨣ᩠ᨣᩩᨴᩣᩁᩪᨶᩥ᪨ ᨴᩣᩃᩥᨿ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᩈᩣᩁᨴᩣᩁᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᨥᨭᩥᨠᩴ ᨥᨭᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᩣᩃᩥᨾ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨴᩣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨥᨶᨴᩣᩃᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣ᩠ᨣᩥᨴᩣᩃᩥᨿᩴ᪨

ᨸᨲᩣᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲᩣᨸᨶᩴ᪨ ᩋᨠᩣᨲᩮ ᨠᨭᩈᩣᩁᩔᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨿᨳᩣ ᨠᩈᩥᨱᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨨᩥᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩅᩮᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨭᩈᩣᩁᩔ᪨

ᩅᩣᨿᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪖᪖᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰ ᩉᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩉᩮᨲ᩠ᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩔ “ᨲᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩏᨧ᩠ᨨᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩅᨶᨣ᩠ᨣᩴ ᨿᨳᩣᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨲᩮᨶ ᨧᩃᩥᨲᩴ᪨ ᩈᨾᩮᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨧᩃᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᩅᩣᨿᩮᩣᨠᩈᩥᨱᩴ…ᨸᩮ… ᩏᨸᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᩈᩦᩈᨭ᩠ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩪᩃᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨧᨿᩮᨶ ᩈᨾᩈᩦᩈᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩮᩊᩩᩴ ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ “ᩈᨾᩈᩦᩈᩴ ᨮᩥᨲᩴ ᨥᨶᨸᨲ᩠ᨲᩅᩮᩊᩩᩴ ᩅᩣ ᨥᨶᨸᨲ᩠ᨲᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᩈᩩ ᨠᩮᩈᩮᩈᩩ ᩁᩔᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨴᩦᨥᨲᩁᩮᩈᩩ ᨧᩃᨶᨲᩮᩣ, ᩅᩥᩁᩊᩮᩈᩩ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨲᩮᩣ

វាតប្បហារេន ន បញ្ញាយតីតិ ចតុរង្គុលប្បមាណគ្គហណំ, ឈតគ្គហណញ្ច កតំ។ ឯតស្មិំ ឋានេ បហរតីតិ សតិំ ឋបេត្វាតិ ឧច្ឆគ្គានីតិ បចលនាការគ្គហណយុត្តេន តេន បហារេន វាតសង្ឃាតេ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ តត្ថ សតិំ ឋបេត្វាតិ តស្មិំ កាយបទេសស្ស សង្ឃនវសេន បវត្តេ វាយុបិណ្ឌេ សង្ឃនាការគ្គហណយុត្តេន សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា “ធូមវដ្ដិសនិភ”ន្តិ ឥមិនា បុរិមកសិណស្ស វិយ ឥមស្សាបិ និមិត្តស្ស សមិគ្គហតំ ទស្សេតិ។ “និច្ចល”ន្តិ ឥមិនា និច្ចលការេន ច ឧគ្គហនិមិត្តតោ ឥមស្ស វិសេសោតិ បដិភាគនិមិត្តស្សាបិ ធូមវដ្ដិសនិភតា ច វិភាវិតា ហោតិ។

នីលកសិណកថាវណ្ណនា

៥៣។ អញ្ញតរាទិវដ្ដានិ វណ្ណធាតុយា វា។ តថារូបំ មាលាគច្ឆន្តិ អចិរវិកសិតនីលវណ្ណបុប្ផសញ្ឆន្នំ បុប្ផគច្ឆំ។ ឥតរេនាតិ អកតាធិការេន។ គិរិកណ្ណិកគ្គហណេន នីលំ គិរិកណ្ណិកមាហ។ ករណ្ឌបដលំ សមុគ្គបិធានំ។ បត្តេហិយេវាតិ នីលុប្បលាទីនំ កេសរវដ្ដានិ អបនេត្វា កេវលេហិ បត្តេហិយេវ។ បូរេតព្វន្តិ នីលវណ្ណំ វត្ថំ គហេត្វា ភណ្ឌិកំ វិយ ពន្ធិត្វា យថា នីលមណ្ឌលំ ហុត្វា បញ្ញាយតិ, តថា ចង្គោដកំ វា ករណ្ឌបដលំ វា បូរេតព្វំ។ មុខវដ្ដិយំ វា អស្សាតិ អស្ស ចង្គោដកស្ស, ករណ្ឌបដលស្ស វា មុខវដ្ដិយំ ពន្ធិតព្វំ។ មហិតាលវដ្ដិំ វត្តនីលមហិយំ តាលវដ្ដិំ។

បីតកសិណកថាវណ្ណនា

៥៤។ បីតកសិណេ មាលាគច្ឆន្តិ ពក្កាវិងិមាលាគច្ឆំ។ ហរិតាលំ, មនោសិលា វា ធាតុ។ បត្តង្គបុប្ផេហីតិ បត្តង្គនាមិកា បីតវណ្ណបុប្ផា ឯកា គច្ឆជាតិ, តស្ស បុប្ផេហិ។ អាសនបូជន្តិ ចេតិយង្គណេ កតំ អាសនបូជំ។ កណិការបុប្ផាទីនីតិ អាទិ-សទ្ទេន អាកុលិកិណ្ណិកាទិបុប្ផានីតិ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។

លោហិតកសិណកថាវណ្ណនា

៥៥។ លោហិតមណិ លោហិតង្កមណិអាទិ។ លោហិតធាតុ គេរុកជាតិហិង្គុលិកាទិ។

ឱទាតកសិណកថាវណ្ណនា

៥៦។ ឱទាតកសិណេ មាលាគច្ឆន្តិ នន្ទិយាវត្តាទិមាលាគច្ឆំ។ ធាតុ កក្កុដយុត្តសេតិកាទិ។

អាលោកកសិណកថាវណ្ណនា

៩៨។ តថា អសក្កុណេយ្យត្តាតិ យថា សូរិយាលោកាទិវសេន ឱភាសនិមិត្តុប្បាទនំ វុត្តំ, តស្ស ឱភាសមណ្ឌលស្ស ន ចិរដ្ឋិតិតាយ តថា និមិត្តុប្បាទនំ កាតុំ អសក្កុណេយ្យត្តា។ ឃដមុខេន និក្ខន្តឱភាសស្ស មហន្តភាវតោ “ឃដមុខំ បិទហិត្វា”តិ វុត្តំ។ ភិត្តិមុខន្តិ ភិត្តិអភិមុខំ។ ឧដ្ឋិតមណ្ឌលសទិសន្តិ ភិត្តិអាទីសុ ឧដ្ឋិតបាកតិកអាលោកមណ្ឌលសទិសំ។ ឃនវិប្បសន្នំ អាលោកបុញ្ជសទិសន្តិ ភាវតោ ទីបប្បភា វិយ ពហលោ, វិប្បសន្នោ ច ហុត្វា បុញ្ជភូតោ អាលោកោ អត្ថិ ចេ, តំសទិសោតិ អត្ថោ។

បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណកថាវណ្ណនា

៩៩។ ឆិទ្ទសទិសមេវ ហោតីតិ យេហិ ភិត្តិបរិយន្តាទីហិ បរិច្ឆិន្នំ, តំ ឆិទ្ទំ, តំសទិសំ, តេនេវាការេន ឧគ្គហនិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតីតិ អត្ថោ។ “វឌ្ឍិយមានម្បិ ន វឌ្ឍតី”តិ ឧគ្គហនិមិត្តស្ស អវឌ្ឍនីយតំ ទស្សេតុំ វុត្តំ។ សព្វម្បិ ហិ ឧគ្គហនិមិត្តំ វឌ្ឍិយមានំ ន វឌ្ឍតិយេវ។ សតិបិ ច វឌ្ឍេតុកាមតាយំ វឌ្ឍនា ន សម្ភវតិ ភាវនាយ បរិទុព្ពលត្តា។ ភាវនាវសេន ហិ និមិត្តវឌ្ឍនា។ បដិភាគនិមិត្តំ បន តស្មិំ ឧប្បន្នេ ភាវនា ថិរាតិ កត្វា “វឌ្ឍិយមានំ វឌ្ឍតី”តិ វុត្តំ។

កិញ្ចាបិ បាឡិយំ “បថវីកសិណាទីនិ រូបជ្ឈានារម្មណានិ អដ្ឋេវ កសិណានិ សរូបតោ អាគតានិ, ឱទាតកសិណេ បន អាលោកកសិណំ, អាកាសកសិណេ ច បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណំ អន្តោគធំ កត្វា ទេសនា កតា”តិ អធិប្បាយេនាហ “ឥតិ កសិណានិ ទសពលោ, ទស យានិ អវោចា”តិ។ បកិណ្ណកកថាបិ វិញ្ញេយ្យាតិ បុព្វេ វិយ អសាធារណំ តស្មិំ តស្មិំ កសិណេ បដិនិយតមេវ អត្ថំ អគ្គហេត្វា អសាធារណតោ, សាធារណតោ ច តត្ថ តត្ថ បកិណ្ណកំ វិសដំ អត្ថំ គហេត្វា បវត្តា បកិណ្ណកកថាបិ វិជានិតព្វា។

បកិណ្ណកកថាវណ្ណនា

១០០។ អាទិភាវោតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន យស្ស កស្សចិ បថវីបក្ខិយស្ស វត្ថុនោ និម្មានាទិំ សង្គណ្ហាតិ។ ឋាននិសជ្ជាទិកប្បនំ វាតិ ឯត្ថាបិ “អាកាសេ វា ឧទកេ វា”តិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។ បរិត្តអប្បមាណនយេនាតិ នីលាទិវណ្ណំ អនាមសិត្វា បរិត្តអប្បមាណនយេនេវ។ ឯវមាទីនីតិ អាទិ-សទ្ទេន សរីរតោ ឧទកធារានិម្មានាទិំ សង្គណ្ហាតិ។

យទេវ សោ ឥច្ឆតិ តស្ស ឌហនសមត្ថតាតិ ពហូសុ កប្បាសបិចុសារទារុអាទីសុ ឯកជ្ឈំរាសិភូតេសុ ឋិតេសុ យំ យទេវ ឥច្ឆតិ, តស្ស តស្សេវ ឌហនសមត្ថតា។ ឥធ អាទិ-សទ្ទេន អន្ធការវិធមនាទិំ សង្គណ្ហាតិ។

វាយុគតិយា គមនំ វាយុគតិគមនំ, អតិសីឃគមនំ។ ឥធ អាទិ-សទ្ទេន យថិច្ឆិតទេសន្តរំ បាបុណនាទិំ សង្គណ្ហាតិ។

សុចណ្ណត្តិ អនិយុច្ចតា សុចណ្ណកាចានិដ្ឋាតំ សេឃ្យធាបិ អាឃស្វា បិលិត្ថចន្ធា (បារា ៩១៨-៩៧០) ពិលក្ខបាបិសាចាតីតំ៍ ចុត្តតសេឃតាតិ សុចណ្ណក្តាណ្ណតសេឃត៍

ចណ្ណកសិលោសុ ពត្ត ពត្ត អានិ-សន្ទេត តិលេលិកាសតិយ្វាតាតីតំ សក្កេហា ឥដ្ឋេន្តា៍ បធចីបត្តពាតីតិ អានិ-សន្ទេត សយុទ្ធាតីតំ សក្កេហា ឥដ្ឋេន្តា៍

សន្តាតេច ឥសបិ កសិលាតិ៍ ន្តុយំ បនេកនំ លកត្តិតិ ន្តុយំ ចន្ទុតានិចិសេសំ បិបុលត្តិ៍ ឧសេកាតិ ឧកច្ចេ្ឋា៍ សន្ទាតាតីតិ កាចតាបន្តាយ សន្ទាតាតិ៍ អានិ-សន្ទេត "អាសេបិកសិល"ត្តិអានិបិឡូត្ថំ សក្កលុតិ៍

ដ្ឋបទិកាកតពលិកិយុលំ "បធចីកសិលាសេយសេកា សន្ទាតាតី"តិ បិឡូត្ថបនាតិ អាសេតត្វា សយ្តុត្តិពត្តា៍ ពច្ចា សេលា ចន្ទុតចសេសត៍ សេពតាហ "ឧកច្ចេ្ឋា ហិ ដ្ឋន្ទសេច កសិលំ ចន្ទុតី"តិ៍ សេហដ្ឋាក្សុយិពលិកិយុលត្តិអាតីសុបិ ឧសេសច តសេឃា៍ បុសេន្តា ចន្ទុតកាសេល បសេឃាឌតំ អតសេបក្លិត្វា ចន្ទុត្តាតំ ចសេសត ចុត្តត្តា ន្តុនាតិ "សេពត សេពត ចា កាសេលាត ឧចំ បសាសេទតី"តិ អាហ, កសិលំ ចន្ទុតីតិ អសេត្វា៍ ឃធា កិត្តិ អាហ "អាសេលិកយិច និន្តាចក្លតា ន្វុបឥស្សុតកាសេយា"តិ៍ ដ្ឋន្ទសេច្ចា ន្វុបំ ឥដ្ឋកាសេយា ដ្ឋន្ទំ អាសេលិកំ បសាសេទតិ, អសេឆា សេធ ន្វុបំ ឥដ្ឋកាសេយា អសេឆា អាសេលិកំ បសាសេទតិ, សយត្តសេពា សេធ ន្វុបំ ឥដ្ឋកាសេយា សយត្តសេពា អាសេលិកំ បសាសេទតិ, ឧចយឃំ កសិលត្តិ អសេត្វា៍

ឧកស្សុតិ បធចីកសិលាតីសុ ឧសេកកស្សុ៍ អន្តាកាចាតុបាយតពត្តិ អន្តាកសិលកាចាតុបាយតតីបតត្វ, ត អត្ថាំ បធចីអានិ៍ ត ហិ ដ្ឋកសេកត និពដ្ឋាសេត សសយ្ហុសបធចី អត្វិ៍ អសេន្តា កសិលសយ្ហុសេធាតិ អាសេបិកសិលានិតា សក្កសេទា៍ សន្តត្វាតិ សសេន្តាសុ អាសេបិកសិលាតីសុ សេសសកសិលោសុ៍ ឧកសេឥសេស អដ្ឋត្វា អតចសេសសេត ឋសេលាបុយាលស្សុ អក្កហលសេពា ឋសេលំ អបុយាលំ៍ សេពតេច ហិ តេតំ កសិលសយន្តា៍ ពធា ចាហ "ពតីញ្ញា"តិអានិ៍ ពត្ត សេធពសា ឋសេត្តាតិ កាចតាចិសេត្តត អាលយ្តតំ កសេទាសេត្តា៍ កាចតាចិត្តញ្ញាកសិលំ បទិត្តំ ចា ចិបុលំ ចា ឧកក្លសេល សកលសេយច យតសិ កសេទាតិ, ត ឧកសេឥសត្តិ៍

១០១៍ អាតត្តទិឃកយ្វសយក្កិសេតាតិ បច្ចាសុ អាតត្តទិឃកសេយ្វសុ សេឃត សេកតចិ សយត្តាកពា៍ តិឃពយិច្ឆានិដ្ឋិកាតិ អសេហតុកនិដ្ឋិ អកិទិយនិដ្ឋិ តត្វិកនិដ្ឋិតិ ពីសុ យិច្ឆានិដ្ឋិសុ ឃាឃ កាឃចិ តិឃពាឃ យិច្ឆានិដ្ឋិឃា សយត្តាកពា៍ ដ្ឋកសេពាឡូន្តតកបណ្ឌុកាតិ ដ្ឋកសេពាឡូន្តតកា, បណ្ឌុកា ច៍ កាយសេទ្បេព អសេហតុកបដិសន្ធិកត្វា ចិបិកាចសេលាត សយត្តាកពា សេហាត្តិ, ពធាបិ ពិន្តាកិសេលសត្វា កិសេលសាចសេលាត សយត្តាកពា ចុត្តា៍ អសេហតុកទ្វិសេហតុកបដិសន្ធិកាតិ អសេហតុកបដិសន្ធិកា, ទ្វិសេហតុកបដិសន្ធិកា ច៍ ទុសេហតុកបដិសន្ធិកាតយ្បិ ហិ អទិឃយក្កបដិសេចសេឆា, ឥសាតបដិលិសេកា ច តត្វិ, ពស្វា សេពបិ ចិបិកាចសេលាត សយត្តាកពា ឧច៍

អបច្ចតិកបដិបនាយត្តិ យក្កស្សុ អតុសេលិយបដិបនាឃំ សច្ចាតុសេលិយិកាឃំ ចិបស្សុតាឃំ៍ អច្ឆត្តិកាតិ "កត្តកយ្យតាលត្ថសេហិតា"តិ សសេយ្វាហចិសេតាឥតិឃំ ចុត្តំ, ពយ្បិ តិន្តាតានិកយត្តសេយច កត្តកយ្យតាលត្ថំ សន្ទាឃ ចុត្តត្តិ ឥដ្ឋន្តំ៍ ដ្ឋត្តទក្សុកាបិ យតុស្សុា យាទាឥសេឃា ចិឃ

អច្ឆន្ទិកដ្ឋានំ បវិដ្ឋា និព្ពុតិឆន្ទរហិតត្តា។ ទុប្បញ្ញាតិ ភវង្គបញ្ញាយ បរិហីនា។ “ភវង្គបញ្ញាយ បរិបុណ្ណាយបិ យស្ស ភវង្គំ លោកុត្តរស្ស បាទកំ ន ហោតិ, សោបិ ទុប្បញ្ញោយេវា”តិ សម្មោហវិនោទនិយំ វុត្តំ។ យស្មិំ ហិ ភវង្គេ វត្តមានេ តំសន្តតិយំ លោកុត្តរំ និព្ពត្តតិ, តំ តស្ស បាទកំ នាម ហោតិ។

កុសលេសុ ធម្មេសូតិ អនវជ្ជធម្មេសុ, សុខវិបាកធម្មេសុ ច។ ឱក្កមិតុន្តិ អធិគន្តុំ។ និយាមំ សម្មត្តន្តិ និយាមសង្ខាតំ សម្មត្តំ។ ឧភយមេតំ អរិយមគ្គស្សាធិវចនំ។ តស្មាតិ យស្មា ឧភោ វិបាកន្តរាយាវរណា ឧភោ អត្ថដ្ឋានិករា, អនត្ថហេតុភូតា ច, តស្មា។ និស្សយេន ធម្មេ អត្ថរាយានំ កាមានំ ពលវស្ស សប្បដិការត្តា, កម្មន្តរាយបច្ចយត្តា ចាតិ វទន្តិ។ សប្បុរិសូបនិស្សយាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន ធម្ម-ស្សវនយោនិសោមនសិការាទិំ សង្គណ្ហាតិ។ សទ្ធន្តិ កម្មផលសទ្ធំ, រតនត្តយសទ្ធញ្ច។ ឆន្ទន្តិ កាមតាឆន្ទមេវ។ និព្ពានគាមិនិយា បញ្ញាយ កុសលច្ឆន្ទ-បញ្ញន្តិ បរិហារិយបញ្ញំ វឌ្ឍេតាតិ យថា កាមតា ពុជ្ឈតិ, តថា បរិព្រូហេតព្វា។ ឯវំ បនេតេ អន្តរាយា ន វិនស្សន្តិ, តំ សុវិញ្ញេយ្យន្តា, ហេដ្ឋា វុត្តនយត្តា ច ន វិភត្តំ។

សេសកសិណនិទ្ទេសវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឥតិ បញ្ចមបរិច្ឆេទវណ្ណនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៦។ អសុភកម្មដ្ឋាននិទ្ទេសវណ្ណនា

ឧទ្ធុមាតកាទិបទវណ្ណនា

១០២។ “អវិញ្ញាណកាសុភេសូ”តិ ឥទំ ឧទ្ធុមាតកាទីនំ សភាវទស្សនវសេន វុត្តំ។ តស្មា ភូតកថនមត្តំ ឥដ្ឋំ, ន សវិញ្ញាណកអសុភស្ស អកម្មដ្ឋានភាវតោ។ តថា ហិ វក្ខតិ “ន កេវលំ មតសរីរេ”ន្តិអាទិ (វិសុទ្ធិ។ ១។១២២)។ ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានាតិ ជីវិតក្ខយតោ ឧបរិ មរណតោ បរំ។ សមុគ្គតេនាតិ ឧដ្ឋិតេន។ ឧទ្ធុមាតត្តាតិ ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ ធុមាតត្តា សូនត្តា។ ឧទ្ធុមាតមេវ ឧទ្ធុមាតកន្តិ ក-ការេន បទវឌ្ឍនមាហ អនត្ថន្តរតោ យថា “បីតកំ លោហិតក”ន្តិ។ បដិក្កូលត្តាតិ ជិគុច្ឆនីយត្តា។ កុច្ឆិតំ ឧទ្ធុមាតំ ឧទ្ធុមាតកន្តិ កុច្ឆនត្ថេ វា អយំ ក-ការោតិ ទស្សេតុំ វុត្តំ យថា “បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតី”តិ (មហាវ។ ២៨៥; បរិ។ ២២៥; ទី។ និ។ ២។១៤៩; អ។ និ។ ៥។២១៣)។ តថារូបស្សាតិ “ភស្តា វិយ វាយុនា”តិអាទិនា យថារូបំ វុត្តំ, តថារូបស្ស។

សេតរត្តេហិ បរិភិន្នំ វិមិស្សិតំ នីលំ វិនីលំ, បុរិមវណ្ណវិបរិណាមភូតំ វា នីលំ វិនីលំ។

បរិភិន្នដ្ឋានេសុ កាកកង្គាទីហិ។ វិស្សន្ទមានបុព្វន្តិ វិស្សវន្តបុព្វំ, តហំ តហំ បគ្ឃរន្តបុព្វន្តិ អត្ថោ។

អបធារិតន្តិ វិវដំ ឧគ្ឃាដិតំ។ ឆិន្នន្តិ ឆិន្ទិតំ, សោណសិង្គាលាទីហិ វិសុំ កត្វា ខាទនេន សរីរសណ្ឋានតោ លុញ្ចិតត្តា តហំ តហំ ឆឌ្ឌិតំ។ វិវិធំ ខិត្តន្តិ វិក្ខិត្តំ។

បុរិមនយេនាតិ “វិវិធំ ខិត្ត”ន្តិអាទិនា បុព្វេ វុត្តនយេន។ សត្ថេន ហនិត្វាតិ វេរីហិ ខគ្គករវាលាទិនា សត្ថេន បហរិត្វា។ វុត្តនយេនាតិ “អញ្ញេន ហត”ន្តិអាទិនា បុព្វេ វុត្តនយេន។

អត្ថន្តរតោ និក្ខមន្តេហិ កិមីហិ បគ្ឃរន្តកិមិកុលំ បុឡវកន្តិ អាហ “កិមិបរិបុណ្ណស្សា”តិ។

ឧទ្ធុមាតកាទីនិ អាមកសុសានាទីសុ ឆឌ្ឌិតាសុភានិ និស្សាយាតិ បដិច្ច តានិបិ អារព្ភ។ និមិត្តានន្តិ ឧគ្គហបដិភាគនិមិត្តានំ។ ឯតានេវ ឧទ្ធុមាតកាទីនេវ នាមានិ។

ឧទ្ធុមាតកកម្មដ្ឋានវណ្ណនា

១០៧។ ការេចព្យការេយតាតិ ឧប្បាទេតព្យការេយត។ តេតាតិ អាចរិយេត។ អស្សាតិ យោគិនោ។ អសុភតិមិត្តត្ថាយាតិ អសុភតិមិត្តស្ស ឧគ្គហណត្ថាយ, អសុភេ វា ឧគ្គហតិមិត្តស្ស អត្ថាយ។ កមេតចិតាតត្តិ កមេតចិធិ។ យេត ចិធិតា កត្តព្វំ, សោ ចិធិ។ ឧគ្គហតិមិត្តស្ស ឧប្បត្តិកាលតោ បដ្ឋាយ បចចឹកសិលោ ទុត្តំ បដិបជ្ជតចិធិ សន្ធាយាហ "អប្បតាចិតាតបរិយោសាត"ត្តិ។

១០៨។ តាចេចេចាតិ សុតក្កលោយេច។ អតិទេត្វត បុណ្ណតឹអាឌិ បក្ខតទេត្តត ចិយ អតុបចិសទេត្តត ចិយ។ រោគារោគាវិយាតិ រោគារេបរិយាគាយ។ ចិសកាកទ្វបត្តិ រេលត្តរក្កិកាឌិចិសកាកចត្វទ្វបំ។ សទឹរត្តិ ឧទ្ទយាតកកញ្ជុឲចទំ។ អឆ្ចុតាយតត្តិ អចិរយតំ ឧទ្ទយាតកកាចំ អប្បត្តំ។ តក្កយតឹតិ សម្ភារេចតិ ការិយំ កត្វា ត យញ្ញាតិ។

១០៩។ ទ្វបសទ្ទាឌឹតិ ឲត្វ អយតុស្សាត់ ទ្វបេហិ, សឹហព្យគ្ឃាឌឹត់ សទ្ទាឌឹហិ, អយតុស្សាតយ្បិ ចា ទ្វបសទ្ទាឌឹហិ។ តឆា សឹហព្យគ្ឃាឌឹតត្តិ យឆារេហំ យោរេដតត្តំ។ អតិដ្ឋារយុលាកិក្ខតស្សាតិ រេតរចាឌិការេចត អតិដ្ឋេហិ អារម្មណេហិ អភិក្ខតស្ស អត្លោត្វដស្ស។ ត បដិសណ្ឋាតីតិ ចិតាហចរេសត អាសរេយ ត តិដ្ឋតិ, ឧច្ចទេដ្ឋតត្តំ រេហាតឹតិ អត្ថោ។ អត្លោាតិ អយតុស្សាឌឹត់ ចរេសត ចា អញ្ញថា ចា ទុត្តប្បការេតា អត្លោា អាធារេធា រេហាតិ។ សោតិ សឈូរត្វទោ, អភិញ្ញាតកិក្ខុ ចា។ យស្សារេតត អាទេរាចិតំ, សោ។ កតាកមុាតិ កតរេឆយ្យកមុា។ អកតាកមុាតិ រេឆយ្យកម្មំ កាត្យកាមា។ កតាកមុា បត ព្ពឆាឌិរេប្បតា។ តស្មា រេតតិ កតាកមុា រេចារា។ សហ ឍូទេដ្ឋតាតិ សទេហាដ្ឋំ, រេធតត្វា កហិយមាតកទេល្ឋត សទ្ធិំ អត្ថោ។ យដយាតោតិ យញ្ញ យដទេត្វា យញ្ញសាមិកោ។ "អដ្ឋា ព្ពយាយ បដិបត្តិយា ជរាមរណតោ មុច្ចិស្សាមី"តិ បឹតិរេសាមតស្ស ឧប្បាទេត្វា។

ឲចំ កមេតចិតាតំ ឲកទេដរេសត ចត្វា ព្ពដាតិ អដ្ឋកថាសុ អាកតតរេយត តំ ដស្សេតុំ "អដ្ឋកថាសុ ទុទេត្តត ចិធិតា"តិអាឌិមាហ។ តត្ថ ឧគ្គហណត្តាតិ ឧគ្គហណហេតុ។ ឲកោតិ អយំ ឲក-សទ្ទោ អសហាយត្ថោ, ត អញ្ញាឌិអត្ថោតិ "អទុតិយោ"តិ ទុត្តំ។ យឆា ចណ្ណាឌិតោ ចចត្វាត់ ឲកំសតោ សមុដឹតរេបច ព្ពដ្ឋិតព្វំ សត្ថព្វកាចតោ, ត តឆា សត្តិអាឌិតោតិ ដស្សតុំ "ចណ្ណតោបី"តិអាឌិតា លសុ ដារេតសុ សម្បិណ្ឌតត្វា បិ-សទ្ទោ កហិតោ។ បុត ឲកោ អទុតិយោតិអាឌិ កហិតតិមិត្តស្ស យោគិនោ តិចត្តិត្វា ចសតដ្ឋាតកមតំ សន្ធាយ ទុត្តំ។ តក្ខាកិយទេត្តាចាតិ តប្បក្កិយំរេយច អសុភតិមិត្តមតសិការសហិតរេបច។ អាសតំ បញ្ញាបេតីតិ តិសជ្ជ កប្បេតិ។ យំ បត "អសុភតិមិត្តឌិសាភិមុខោ ទ្វមិប្បទេសេ"តិ (ចិសុទ្ធិ ១។១១៧) ចក្ខតិ, តម្បិ ព្ពមរេបចត្តំ សន្ធាយ ទុត្តំ។ ត ហិ រោចលេត ឌិសាភិមុខការេចត កិច្ចំ ព្ពដ្ឋតិ។

សមត្តា តិមិត្តុបលក្ខណាតិ ឧទ្ទយាតកស្ស សមត្តា បរិសាណាឌិតិមិត្តសល្លក្ខណា។ អសម្មោហត្ថាតិ ឧគ្គហតិមិត្តេ ឧបដ្ឋិតេ ឧប្បជ្ជតកសម្មោហចិកមត្ថា។ ឲកាឌសចិធេតាតិ ចណ្ណាឌិចរេសត ឲកាឌសចិធេត។ ឧបតិពត្ធតត្វាតិ អសុការម្មណេ ចិត្តំ ឧបតេត្វា តិពត្ធតត្វា។ ចិធិសម្បដិបាទតត្វាតិ កម្មដ្ឋាតចិធិយា សម្មទេច បដិបាទតត្វា។ បុញ្ញាកិរិយចត្ថុ អធិកតំ រេហាតីតិ សម្ពទេទ្ធា។

១០៩។ តម្មាតិ យម្មា អសុភតិមិត្តស្ស ឧគ្គហណំ អរិយមគ្គបដ្ឋាតស្ស បទដ្ឋាតស្ស អធិកមុបាយោ, យម្មា ចា "អសុភតិមិត្តំ ឧគ្គហណត្ថា

ឯកោ អទុតិយោ គច្ឆតី”តិ វុត្តំ, តស្សា ចិត្តសញ្ញត្តត្ថាយាតិ សរីរសភាវសល្លក្ខណេន, សំវេគជននេន ច អត្តនោ ចិត្តស្ស សញ្ញត្តិអត្ថំ សញ្ញាបនត្ថំ “ចិត្តសញ្ញត្តត្ថាយា”តិ ចាបិ ឯត្ថ, កិលេសចោរេន អសំវុតស្ស ចិត្តស្ស សំយមត្ថំ ទមត្ថំ, ន កម្មដ្ឋានត្ថន្តិ អត្ថោ។ កម្មដ្ឋានសីសេនាតិ កម្មដ្ឋានេន សីសភូតេន, តំ វត្តបដិំ បនាតិ ការេន្តោ គន្ត្វា មូលកម្មដ្ឋានន្តិ បកតិយា អត្តនា ការេន កាលំ បរិហរិយមានំ ចតុធាតុវវត្ថានាទិសព្ពត្ថកកម្មដ្ឋានំ “កម្មដ្ឋានសីសេន គច្ឆាមី”តិ តំ អធិប្បេតត្វា។ ទេនាហ “តំ មនសិករោន្តេនេវា”តិ។ សុបដ្ឋិតភាវសម្បាទនេនាតិ មូលកម្មដ្ឋានេ សុដ្ឋុ ឧបដ្ឋិតភាវស្ស សម្បាទនេន។ ឯវំ ហិ សតិ អសម្មុដ្ឋា នាម ហោតិ។ ពហិទ្ធា បុថុត្តារម្មណេ អប្បវត្តិត្វា កម្មដ្ឋានេនេវ បវត្តមានំ មានសំ អជ្ឈត្តំ នាម។ វិធាភូតេន ចារេន រូបិន្ទ្រិយានិ អប្បវត្តកិច្ចានិ ករោន្តិ ហោន្តីតិ អាហ “យន្តដ្ឋានិ...បេ... គន្តព្វា”ន្តិ។

ទ្វារេ សល្លក្ខេតព្វន្តិ វិហារេ បុរត្ថិមាទីសុ ទិសាសុ អញ្ញទិសាយ ពហិ ទ្វារេ, តទា ឯវ តាយ ទិសាយ សល្លក្ខិតេន អញ្ញទ្វារេន និក្ខន្តាយាបិ ទ្វារេ ឧបផាសេនត្ថំ។ តទាតិ ទ្វារសល្លក្ខណតោ បច្ឆា។ យេន យទេក្ខ គច្ឆតិ សយំ។ និមិត្តដ្ឋានន្តិ អញ្ញនិមិត្តស្ស គហណដ្ឋានំ។ អាហារេ លទ្ធាបេក្ខាតិ ចរតិ ការោបេក្ខំ។ កម្មកដ្ឋានន្តិ កម្មកចន្តំ ជាតំ។

១០៤។ និសា បចត្តបេតត្ថាតិ សន្តោបេតា វុត្តយត្ថំ ចិចរិតំ “ឯកស្មិំ ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ តាយតីតិ ឧបដ្ឋាតិ។ កម្មនិយន្តិ កាចតាយ កម្មក្ខមំ។ ឧដ្ឋាយហស្សាតិ ធាដិតស្ស។ ចិរាចតីតិ នានារម្មណេ ចិរេតិ។ ឧក្កមាតិ ឧក្កមំ អនុបាទតោ អបក្កម្ម។ យថាកញ្ចេនំ បុថុជ្ជនស្ស ឃោរឃោរន ភយតោ ឧបដ្ឋាតីតិ អាហ “អច្ឆរាសង្ឃាតភយំ ឧប្បជ្ជតី”តិ។ អនុបាទន្តិ បាទសមីបំ។ យត្ថ ឋិតស្ស សុខេន ចូឡវិហារតំ សក្កា, តំ ចូឡវិហារតស្ស ចាឡាកដ្ឋានំ។

១០៥។ សបត្តាតិ សបត្តតោ។ បុន សបត្តាតិ សាបត្តា សមីបេ។ គច្ឆេកាតិ គាមអគច្ឆេកា, “បិលក្ខោ”តិបិ វទន្តិ។ គមិតន្តោតិ បិប្ផលិរុក្ខោ សិទ្ធីតិ លុទ្ទកលុទ្ទិ។ ករសន្ទាងយោ បិតកដិ ឯវ។ សាយាតិ សាយលតា។ គាមអចល្លីតិ គាមអចណ្ណា អបត្តិកា ឯកា លតាជាតិ។ បូតិលតាតិ ខីចតចល្លិ, យា “គឡោចី”តិ វុច្ចតិ។

១០៦។ តំ និមិត្តករណាទិំ ទស្សេន្តោ បាសាណាទិនិមិត្តករណេ ឯវ អនេកាការំ បរិយាបន្នំ។ សនិមិត្តំ ករោតីតិ សហ និមិត្តំ ករោតិ, អមុកំ បាសាណាទិនិមិត្តេន សហ ករោតិ វវត្ថបេតិ។ អថ វា អមុកនិមិត្តំ, បាសាណាទិនិមិត្តញ្ច សហ ឯកជ្ឈំ ករោន្តោ វវត្ថបេន្តោ “សនិមិត្តំ ករោតី”តិ វុត្តោ។ សមានកាលតាទីបនេន ហិ សហ-សទ្ទេន អយំ សមាសោ យថា “សចក្កំ ធេហី”តិ។ តយិទំ និមិត្តករណំ អបរាបរំ សល្លក្ខណេន ហោតិ, ន ឯកវារមេវាតិ អាហ “បុនប្បុនំ វវត្ថបេន្តោ ហិ សនិមិត្តំ ករោតី”តិ។ ឥតិ បាសាណាទិអមុកនិមិត្តានំ សមានេត្វា សង្គហេត្វា ឯកជ្ឈំ កត្វា សារម្មណន្តិ អមុការម្មណេន សទ្ធិំ បាសាណាទិំ សមានារម្មណំ ករោតិ, សហ វា អារម្មណំ ករោតិ, ឯការម្មណំ វិយ ឧភយំ អារម្មណំ ករោតិ, ឯកជ្ឈំ វិយ ច អបរាបរំ សល្លក្ខេន្តោ បាសាណាទិំ, អមុកនិមិត្តញ្ចាតិ ទ្វយំ អារម្មណំ ករោតីតិ អត្ថោ។

អត្តនិឃោតិ សភោ៉ ចលិតត្តិ ឃុត៉ សការេចត សទេសតាតិ ក្ខេយាតកកាចសប្លារេតត អត្តេតា លក្ខណេត, បទេសំ ឌីក្ខប្បាគតសប្លារេតត អត្តេតា កិច្ចេត ច, សការេចា ឲច ចា តចា តិប្បជ្ជតេតា “ទេសា”តិ ចុត្តា៉

១១០៉លក្ខីណេត តិមិត្ត កេហតត្តតិ ចណ្ណាឌិតា លប្បកាទេត តាច ក្ខេយាតកអឃុកតិមិត្ត កេហតត្តា៉ កោចិ “កញ្ញឲចទេស្ស ឌីឈទេស្សាឌិប្បយារណេត សត្ថិ សត្តចិណេតា”តិ ចឥត្តិ, តំ អដ្ឋកចាឃំ តត្តិ៉ លិក្ខតោតិ ឲត្ត លិក្ខ តាយ ចឃោ លិក្ខ, ត ឆតយស្សអាឌិ ត្លត្តិបុទិសលិក្កត្តិ ឥស្សេត្តត “ត្លត្តិលិក្ខ ចា”តិអាឌិ ចុត្តា៉ ចិតស្ស សត្តស្ស ត្លត់ សទិទត្តិ សប្លេត្លា៉ ក្ខេយាតកសណ្ណាតចេសេតច, ត បិកតិកសណ្ណាតចេសត៉ ឲេតត ឃឌិ តត្ត កោចិ អត្ថក្ខេយាតកកាចប្បេត្តា បឥសោ សិឃា, សោ ត កេហតត្តាតិ ឥស្សតិ៉ ឆ្កញអាទិកាចឃចចេសត ត្លត់ សណ្ណាតចចត្តាត់, ត ឃុឲុយាចឃចចេសតាតិ ឃឹសសណ្ណាតាឌិកំ តចចិឈេយច សណ្ណាត់ កហិត៉

ត្លមិស្សា ឌិសាឃាតិ ត្លមិស្សា ឃុទត្តិយាឃ, ឥក្ខិលាបត្ថិទិយាត្តទាឃ ឌិសាឃ, អត្ថឌិសាឃ ចា ចិតោតិ ឃោឌតា៉ ត្លយស្សិ តាយ ឆ្កការេស ហត្តាតិ ត្លយស្សិ តាយ ក្ខមិប្បឥេស ត្លយស្ស កញ្ញឲចទេស្ស ហត្តា ចិតាតិ ចចត្តបេតត្តត្តិ ឃោឌតា៉

អឈោ បិឥតលេតាតិអាឌិ តាកិឃា ហេដ្ឋា អឈោ, តតោ ក្ខុទ្ធិ ក្ខុបទិតិ ត្លយស្ស ចចត្តាតស្ស ចសេត ចុត្តា៉ ហត្តបទិច្ឆេឆា ហេដ្ឋា អក្ខុលិអក្កេត ក្ខុបទិ អំសក្ខុដសត្តិតា តិទិឃំ តចបទិឃេត្តត កេហតត្តា៉ ឲស តឃោ បិឥបទិច្ឆេឆាឌីឃុបិ៉ ឃត្តកំ ចា បត ឆាត់ កណ្ហាតិ សេច សត្តំ សទិទំ បទិច្ចិត្តិត្តា កេហត្តំ ត សក្កោតិ, បឥេសោ តស្ស ក្ខេយាតោ, សោ ឃត្តកំ សទិទប្បឥេសំ ក្ខេយាតកចេសត ឆារណេត បទិក្កណ្ហាតិ, តត្តកេឃច ឃឆាបទិក្កហិតេឃច៉ ត្លត់ ឲ្យាឌិសត្តិ ត្លត់ ហត្តាឌិកំ ឲ្យាឌិសំ ឲចឃាកាទំ៉ ក្ខេយាតកត្តិ ឃឆាសកាចតោ បទិច្ឆិត្តិតត្តា៉ ចិសការេក សទិទេ អារម្មណត្តិ កម្ពុដ្ឋាត់ បដិក្កូលិកាទោ ត ក្ខុបដ្ឋាតិ ត ឈាឃតិ, ឃុកតោ ក្ខុបដ្ឋហេយ្យ៉ តេតាហ “ចិប្បត្តតស្សេច បក្ខឃោ ហោតិ”តិ, កិលេសបទិប្បត្តតស្សេច តិមិត្តំ ហោតីតិ អត្ថោ៉ ក្ខណ្ហុដិតាបីតិ ក្ខេយាតកាចប្បត្តាបិ, សត្តេសា ក្ខុមិតសទិរាបីតិ ចា អត្ថោ៉ ឃ្លាឃមេត្តា បឥមបិរាឌិកេ (បិរា៉ ៩លិ អាឥឃោ) ចិតីតចត្តិហិ ឌីបេតត្តា៉

១១១៉អារសចិតាកម្មដ្ឋារេតាតិ អឃុកកម្មដ្ឋារេត កតបទិចឃោ៉ សោសាតិកក្ខាឌឹត់ ចសេត បទិហតស្កុតក្ខោ៉ ចត្តសាតុចចត្តាតចេសេត បទិមត្ថិតមហាក្ខុតោ៉ សលក្ខណតោ ឆារណេត បទិក្កហិតសប្លារទោ បច្ចឃបទិក្កហចេសេត ចចត្តាបិតតាយទុទបិ៉ សលក្ខណារម្មណិកចិបស្សតាឃ ក្ខក្កិសតេត ឃុត្តតាតុបស្សតាឆាលេត ក្ខណ្ហុដិតសត្តសេត្តា៉ ចិបស្សតាឃ បដិបឥាឆាណាឥស្សតចិឃុទ្ធិសម្បាបតេត កតសមណឈម្មោ៉ តតោ ឲច សត្តេសា កុសលចារតាឃ, កុសលកាចតាឃ ឥ ឃុទេណេត ចាសិតចារេតា កាចិតកាចេតា៉ ចិចឌ្ឍបតិស្សឃកុសលតឹឌេត សតឹឌោ៉ ឆាណស្ស បទិបក្កការេចត ឆាណុត្តទោ៉ ឃឆាចុត្តាឃ បដិបត្តិឃា កិលេសាត់ តតុកាទេណេត អប្បកិលេសោ៉ ឆ្លូលោកិកេតាលោកិកដ្ឋារេតឃចាតិ ក្ខេយាតកាឌិអឃុកស្ស ឃត្ត ឃត្ត ឆ្លូលោកិកេតាលោកិកដ្ឋារេត ឲច, តាឌិសស្ស កាលចិសេសោ, អឃុកស្ស បឥេសចិសេសោ ចា អបេក្ខិតត្តា តត្តិតិ អត្តោ៉ តោ ឥេ ឲចំ ក្ខុបដ្ឋាតីតិ ឲចំ ឃឆាចុត្តបុទិសចិសេសស្ស ចិឃ បដិភាគតិមិត្តំ តោ ឥេ ក្ខុបដ្ឋាតិ៉ ឲចំ លក្ខីណេតាតិ ឲចំ ចុត្តាកាទេត ចណ្ណាឌិចេសេត លក្ខីណេត៉ ឃុតបីតិ បិ-សឥ្ឋា សម្បិណ្ឌតេត្តា៉ តេត តិមិត្តក្កហណចិឌិ សម្បិណ្ឌតិ, ត បត្ថាចិឥត៉ លក្ខីណេត ហិ ឃុត្តេ តិមិត្តក្កហណំ ចិហិត៉

᪁᪁᪇᪨ ᩋᩈᩦᨲᩥᩈᨲᩈᨶ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᨿᩮᩣ ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩮ ᨸᨶ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨿᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩋᩴᩈᨠᩩᨸ᩠ᨸᩁᨾᨱᩥᨻᨶ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨲᨿᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨵᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩅᩣᨾᩉᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨵᨿᩮᩣ᪨ ᨠᨭᩥᨩᨱ᩠ᨱᩩᨣᩮᩣᨸ᩠ᨹᨠᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨲᨿᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩣᨴᩈᨶ᩠ᨵᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩅᩣᨾᨸᩣᨴᩈᨶ᩠ᨵᨿᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᨠᨭᩥᨿᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᨱ᩠ᨭᨠᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩔᩣᨶᩴ, ᩅᩣᨾᩉᨲ᩠ᨳᩅᩣᨾᨸᩔᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩥᩅᩁᩴ᪨ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᩏᨴᩁᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨠᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔᩥᨸᩥ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᩏᨴᩁᩔ ᩅᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩴ᪨ ᨠᨱ᩠ᨱᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨴᨿ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨶᨿᨶᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨴᨿ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨠᩪᨸᩴ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩔ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥᨲᩔ ᨧᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨲᩮᩣ ᩑᩅ, ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨸᨶᩅᩥᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨱᩴ ᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩣᨠᩣᩁᩈᩉᩥᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩣᨠᩣᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨿᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪁᪈᪨ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣᨲᩥ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩈᩉᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨲᩮᩣ, ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩩᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩅ ᩋᩈᩩᨽᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨣᩉᨱᩣᨠᩣᩁᩴ ᩏᨸᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨲᩥᩴ ᩈᩪᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᩅᩴ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ “ᩅᩣᨿᩣᨾ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨴᩁᩣᨿᩁᨱᩮᨲᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩔᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨴᩮᩁᩮᨶ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩪᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩋᩈᩩᨽᩴ ᨸᨵᩣᨶᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᩏᨸᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨲᩥ ᩉᩥ “ᨵᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ “ᨸᩅᩥᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪁᪙) ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨸᩅᩥᨧᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩏᨸᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᨲᩥᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩏᨸᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᩈᨲᩥᩁᩉᩥᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣᨿ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᩈᨲᩥ ᨻᩉᩩᨠᩣᩁᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨲᨻ᩠ᨻᩥᩁᩉᩥᨲᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ “ᩈᩩᨾᨶᩈᩥᨠᨲᩴ ᩈᩪᨸᨵᩣᩁᩥᨲᩴ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨲᩴ ᩈᩪᨸᨵᩣᩁᩥᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩣᩁᩴ ᩈᩩᨾᨶᩈᩥᨠᨲᩴ ᩈᩪᨸᨵᩣᩁᩥᨲᩴ, ᨶᩥᨾᨶᩈᩥᨠᨲᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨷᩣᩉᩣᨷᩴ ᩋᨶᩮᨠᩅᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨶ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ ᨶ ᨸᨾᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᩑᨠᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨿᩴ ᩑᨠ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ, ᨿᨳᩣ “ᩋᩁᩥᨿᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩣ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩣ, ᩑᨠᩮᩣᨴᩥ ᩑᨠᩮ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᩮ ᨾᨶᩮ ᨾᨶᩮᩣᨠᩣᩁᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣᩃᩮᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᩣᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩔ ᩋᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣᩃᩮ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᨴᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨴᩦᨸᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ “ᩑᨠᨠᩮᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᩁᩪᨸᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨴᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨾᩪᩃᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ, ᨲᨴᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ

កប្បដ្ឋានត្តរយតសិកាវេរា រេញ្ញា រេជ្ជ លេណ្ឌ្ឌតា ចិវេឆសកបត់ ចិឃាតិ៍ អាកេវតតាតិ អត្តនោ ចសតដ្ឋាត់ អាកេវតត៍

១០៦៍ អបេចលិឃត្តិ សញ្ញាចេលិឌិអឃុត្តចេលិឃំ៍ ឌឹកឆ្ឋត្តិ ចិទ្វុបំ៍ វេករចាររូលាត្តិ វេចតាឡអសឌិសំ កឃាតក់ ចិសឃំ៍ ចិក្លិត្តចិវេត្តាតិ កឹទ្វុកបុទិវេសា ចិឃ បិសាចាឌិ៍ ឌិប្ហា ចិត្តចិវេក្លបំ បវេត្តា៍ ឌ្លូឡត្តវេកា ចិឃាតិ ឃក្លូឡត្តវេកា ចិឃ ឲុកវេច្ឆា វេហាតិ៍ ឈាតចិត្តត្តវេកាតិ ឈាតវេតា ចិត្ថតវេកា ឃឹលចិត្តត្តកបត្តចិត្តត្តកា ចិឃ៍ សត្តុក្ខវេត្តាតិ ឌ្លប្បត្ថុបទិត្តាសច្វុបសបវេតត ចិកតកប្បតាឃ តិច្ឆវេលិ ហុត្វា៍ សតិ៍ ស្វុបដ្ឋិតត្តិអាឌិ សត្តុក្ខតស្ស ឌ្លបិឃឆស្សត់៍ បតសទឹទំ ឌ្លដ្ឋហិត្វា អត្ថុតត្តតក់ តាប តត្តិ អសតិ តាឌិវេស បត្តប្បវេឃាវេកា៍ វេសាបិ ឌ្លដ្ឋូបាតកាឌិកាចបប្បវេត្ត អចិតដ្ឋិទ្វូវេប ឲុច ឮត្តិ, តឆា វេឆចតាឆិក្ករេហា, ត ឲុចទ្វូវេបតិ អឆិប្បាវេឃា៍ សញ្ញាវេឌាតិ កាចតាបទិកប្បសញ្ញាឃ ឌាវេតា៍ តវេតា ឲុច សញ្ញាសុក្ខវេចា សញ្ញាបត្តសបដ្ឋាវេតា៍ តាសំ ចិវេតាវេឆត្វាតិ តិមិត្តបដ្ឋាតតិមិត្ត ឌ្លប្បត្ថចិត្តសត្តាសំ ចុត្តប្បការវេត ចិវេតាវេឆត្វា ច្វុបសវេបត្វា៍ "ឮតាតិ តច បទិស្សវេយា សប្បុវេលិ ឌាវេតា"តិ ហាសំ ឞឹតិ៍ បវេយាឆត់ ឌ្លប្បាវេឆត្វា៍ ចិត្តំ សច្ចារវេបតត្តត្តិ កាចតាចិត្តំ បចវេត្តតត្តំ បតសិកាតត្តំ៍

តិមិត្តក្កាហត្តិ តិមិត្តស្ស ឌ្លក្កហណ្ហំ, ឌ្លក្កហតិមិត្តំ៍ សប្បាវេឆវេត្តាតិ សាវេឆវេត្តា តិប្បាវេឆវេត្តា៍ កប្បដ្ឋាត់ ឌ្លបតិពត្តតឹតិ កាចត់ ឃឆាចុវេត្ត តិមិវេត្ត ឌ្លបវេតវេត្តា តិពត្តតិ៍ វេឃាកកប៉ុ ហិ វេឃាកិវេតា ស្វុលចិវេសសាត់ ការលាកាចវេតា "កប្បដ្ឋាត"ត្តិ អឆិវេប្បតំ, វេឃាកកប៉ុស្ស ចា បចត្តិដ្ឋាតតាឃ ឃឆាឌ្លបដ្ឋិតតិមិត្តំ កប្បដ្ឋាត់, តំ កាចតាចិវេត្ត ឌ្លបតិពត្តតិ៍ តំ បតស្ស ឌ្លបតិពត្តត់ សត្តាឃ ចិត្តំ សច្ចារវេបតត្តំ៍ ឲុចំ "ចិវេសសបឆិកត្ថតឹ"តិ ចុត្តត្តិ ឆវេស្សវេត្តា "តស្ស ហឹ"តិអាឌិបាហ៍ តត្ត តស្សាតិ វេឃាកិវេតា, តស្ស ចា ឌ្លដ្ឋូបាតកាស្វុកស្ស៍ បាតសំ ចារវេត្តស្សាតិ កាចតាចិត្តំ អបរាបរំ បចវេត្តត្តស្ស, ឌ្លក្កហតិមិត្តំ បុតប្បុត់ បតសិ កវេរាត្តស្សាតិ អវេត្ថា៍

១០៥៍ "ចិចិសប្បដិបិឆតត្វា"តិ បឆស្ស "កប្បដ្ឋាតចិចិឃា សប្បដិបិឆតត្វា"តិ អត្ថំ ចត្វា តំ បត កប្បដ្ឋាតចិចិំ, តស្សា ច សប្បដិបិឆតចិឆិំ ចិត្វារវេតា ឆវេស្សតុំ "សវេច ហឹ"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ថ កតិបឹតិ បក្លស្ស កតបឹ, កំ ទុតិឃា, តតិឃាឌីស្វុ ចា អញ្ញាតរាតិ អវេត្ថា៍ តុហ៊ិត្រូវេតត កត្តុំ ត ចដ្ឋិតិ បុឆ្ឋត្តាត់ ចិត្តស្ស អញ្ញាឆត្តបទិហរលាត្ថំ៍ អប្បសត្ថាតតិប្បសាឆាឃ, បសត្ថាតច្ចា កិវេឃ្យាកាចាឃ សាសតសប្បដិបត្តិ៍ តស្សតឹតិ ត ឌិស្សតិ , ត ឌ្លបដ្ឋាតឹតិ អវេត្ថា៍ "អាកត្តុកបដិសត្ថាវេរា កាតវេព្វា"តិ ឮបិតា អាកត្តុកចត្តំ ឲុកវេឆវេសត ឆស្សិតត្តិ "អចវេសសាតិបិ"តិ ចត្វា អាកត្តុកចត្តំ បទិបុណ្ណំ កវេហត្វំ បុត អាកត្តុកក្កហណំ កតំ៍ កបិកចត្តាឌីតិតិ អាឌិ-សវេឌ្ឋត

អាចាសិកអត្វុវេយាឆតបិណ្ឌចារិកអត្វុវេយាឆតបិណ្ឌចារិកអាវេញ្ញាកវេសតាសតចច្ចកុដិចត្តាឌីត់ សក្កវេហា ឆដ្ឋវេព្វា៍ ចត្តក្កត្តវេក (ច្វុឡអច៍ ៣៥៧) ហិ អាកតាតិ បហាចត្តាតិ ព្ហុឆ "លត្តកចត្តាតី"តិ ចុត្តាតិ៍ តជ្ជតឹឃកប៉ុកតាឌិការវេល បត បិទិចាសិកាឌិការវេល ច ចទិតព្វាតិ ព្ហុបស្ស កិក្លុវេតា អសម្ភចវេតា ព្ហុឆ តាឆិវេប្បតាតិ៍ តិមិត្តំ ចា អត្ថុរឆាឃតឹតិ ស្វុសាវេត ឌិតំ អស្វុកតិមិត្តំ ឌ្លដ្ឋូបាតកកាចាបកវេបត អត្ថុរឆាឃតិ៍ វេតតាហ "ឌ្លដ្ឋូបាតក"ត្តិអាឌិ៍ តប៉ុាតិ វេតត ការវេលាត, ព្ហុបស្ស កប្បដ្ឋាតស្ស ទុល្លកត្តាតិ អវេត្ថា៍ តិឞឹឌិត្វា បច្ចវេចក្លិតវេព្វាតិ សព្វវេត្ថា៍

តិមិត្តំ កវេហត្វំ កបវេត ចិឃ តិមិត្តំ កវេហត្វា តិចត្តវេតបិ ឃឆាសល្លក្ខិតឌិសាឌិបច្ចវេចក្លណំ ឃាច តិមិត្តចិតាសា បចត្តិតកិទិឃាឃ

អចិន្តេនេត រូបនារេណត្ថំ សតិ ហិ តស្ស តិរត្តទ្វារេណ ចិត្តានិ បចិសិត្វា តិសិន្ត្រការេល កម្មដ្ឋានស្ស រូបដ្ឋិតាការេន សមចតិមិត្តស្ស គហណេ ចិត្តស្ស សយាហិតាការេន ចិយ បិកេដ៌ ហុត្វា រូបតិដ្ឋេឃ្យាតិ៍ តេនាហ "តស្សចំ...បេ... ឌីឌិ បដិបជ្ជតី"តិ៍ បុរិយាការេន តិមិត្តស្ស បិកេដការេចន រូបដ្ឋិតត្តា បុរិយាការេនេតច កម្មដ្ឋានមតសិការេន ការចតាឌីឌិ បដិបជ្ជតិ៍

១១៩៍ រូគ្គូយាតកំ តាយ អតិចិយ អសុចិត្យគ្គូខេត្យគ្គូបដិក្កូលំ ឌឹកន្តំ កឃាតកញ្ចា, ឲចទ្វេប អារមុណេ ការចតមតុឃុជ្ជាត្តស្ស ឲចំ អាតាទ្ធបរិកមុស្ស ឌីរិក្ខុតស្សេច ឃោកិនេតា អឌិប្បាឃោ សមិដ្ឋាតិតិ ឥស្សេតុំ "អាតិសំសឥស្សាចិ"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ឲចត្តិ ឲចមេច ចុត្តប្បការេនេតច អាតិសំសឥស្សាចិតា៍ តំ ទេក្លួឃ្យាតិ "អគ្គ ត្តូមិតា សុលំ ឌីចិស្សាមី"តិ អត្តនោ ឌីចិតំ ចិយ តំ មលិទេតត់ ទេក្លួឃ្យ៍ ចតុឆាតុកម្មដ្ឋានិកោតិអាឌិ តេសំ កម្មដ្ឋានាតំ សុលកតាឥស្សត់៍ តត្ថ ចតុឆាតុកម្មដ្ឋានិកោតិ ចតុឆាតុកម្មដ្ឋានំ ចា តត្ថ ចា តិយុត្តោ, ចតុឆាតុកម្មដ្ឋានំ ចា បរិហទេត្តោ៍ ត្តតរាតីតិ ចុត្តាចសិដ្ឋាតិ អត្ថុស្សតិព្រាហ្មចិហារាឌីតិ៍ តំ តិមិត្តត្តិ តំ ឃចាលន្ធិក្រហតិមិត្តំ៍ "ទក្លិតត្ត"ត្តិ ចត្វា ទក្លួណចិឌិ បុត ឥស្សេតុំ "ទត្តិដ្ឋានេត"តិអាឌិ ចុត្តំ៍

១១៧៍ តាតា ករីយតិ ឲទេតតាតិ តាតាការណំ, កេកោ៍ ឌឹកន្តំ កេរចឥស្សត់ ហុត្វា រូបដ្ឋាតិ មតសិការស្ស អត្ថឭអារតាយ, អត្ថុបសន្តតាយ ច អារម្មណស្ស៍ តត្តិបរិយាយតោ "បដិភាគតិមិត្តំ ទ្វលក្ខបច្ចក្ខបុរិសោ ចិយ រូបដ្ឋាតី"តិ អាតេត្វា សមត្តិតត្តំ៍ ពាហិទ្ធាតិ កោចទេត្តាតោ ពាហិទ្ធា៍ កាយាតំ អមតសិការាតិ អសុភកាចតាត្ថការេចត កាយសញ្ញាយ ត្វុសមុស្សាទិតត្តា កាយក្យេណ អារម្មណ មតសិការេស្សេច អភាចា៍ អមតសិការាតិ ចា មតសិការបដិបក្ខូហេតុ៍ ឃាយ ហិ កាយសញ្ញាយ ចសេត សត្តា កាយេ មតសិ ករោត្តិ, តស្សា បដិបក្ខុតា អសុភសញ្ញា កាយាតំ អមតសិការេន, តត្ថិមិត្តត្តិ អទេត្វា៍ តេតាហ "ចិក្ខុត្តចសេត កាយន្ធិតោ្ត បហីយតី"តិ៍ បដិភាគតិមិត្តារម្មណាយ ហិ អសុភសញ្ញាយ សត្តិ៍ ពលប្បតេត្វា សយាធិ រូប្បជ្ជមានោច កាយក្តន្តំ ចិក្ខុតិ, អត្ថទោឆមូលកោ អាឃាតោតា មូលការេណ ចិក្ខុមិតេត ចិក្ខុមិតោមេច ហោតីតិ អាហ "អត្ថតយ...បេ... បហីយតី"តិ៍ ត ហិ កឥាធិ បហីតាត្ថតយស្ស ឥ្យាបិទោ សមុត្តិ៍ ឃចាចុត្តអសុភសញ្ញាសហកតា ហិ បីតិ សាតិសយា បចត្តមាតាច ឥ្យាបិធំ ចិក្ខុតេត្តិ បចត្តតិ៍ តចា អារទ្ធចីរិយតាយាតិ ឃចា រូបចារេត្តាត់ រូប្បជ្ជតិ, តចា កម្មដ្ឋានមតសិការេចសេត បក្កហិតចីរិយតាយ៍ ចីរិយញ្ហិ បក្កហិត្ថស្ស សមុសត្តបេ្យា មិន្ធាសត្តប្បំ ចិយ សចិប្បាទេតាយ ចិតមិទ្ធំ ចិក្ខុតេត្តមេច រូប្បជ្ជតិ៍

ចិប្បដិសារោ បត្ថាតុតាបិ, តប្បដិបក្ខូតោ អចិប្បដិសារោ ឥទេឆបរិឭអាហាការេចត ចិត្តស្ស តិត្តុតតា៍ តស្ស អចិប្បដិសារស្ស បច្ចយត្វុតំ សីលំ, តំសហកតា តក្ខុបតិស្សយា ច បីតិបស្សទ្ធិសុខាឥយោ សភាចេតា, ហេតុតោ ច សត្តសភាចា, តេតំ អត្ថយុជ្ជតេត អច្ចុបសត្តសភាចំ រូក្ខុក្កុច្ចំ បហីយតីតិ អាហ "អចិប្បដិសារករសត្តឆមុាតុឃោកចសេត រូក្ខុក្កុច្ចំ បហីយតី"តិ៍ ការចតាយ ហិ បុទ្ធាតាបទំ ចិតេសំ អាចហត្តិយា ឃំ សាតិសឃំ សុលំ លក្ខតិ, តំ អត្ថុបសត្តសភាចំ រូក្ខុក្កុច្ចំ ចិក្ខុតេត្តមេច រូប្បជ្ជតិ៍ អធិកតចិសេសស្សាតិ ឃចាធិកតស្ស ការចតាចិសេសស្ស៍ បច្ចក្ខូតាយាតិ បដិបជ្ជត្តស្ស ឃោកិនេតា បច្ចក្ខូកាចតោ "សមុាសមុទ្ធា ចត សោ កកចា, ឃោ ឲចទ្វេបិ សមុាបដិបត្តិំ ទេកេសតី"តិ បដិបត្តិទេសកេ សត្ថរិ៍ បដិបត្តិយត្តិ បដិបជ្ជមានត្តាតបដិបត្តិយំ៍ បដិបត្តិផលេតិ តាយ សាវេឆតត្តា លោកិយលោកុត្តរផលេ៍ ចិចិកិច្ឆា បហីយតិ ឆម្ពូឃចិធារាហិតតាលេត ចិធារតាលេត៍ ត្តតិ បត្ថា តិចទណាតិ

បហិឃត្តិតិ ឧចំ បដិភាគនិមិត្តបដិលាភសមកាលមេច ហេដ្ឋា បចត្តកាចតាត្វកាចតិប្បត្តេហិ សមាធិអាឌីហិ កាយទ្ធុតាឌីតិ បញ្ចា តិចទលាតិ ចិក្ខប្ខតចសេត បហិឃត្តិ៎ ត ហិ បដិបក្ខេត ចិតា បហាតព្ពស្ស បហាតំ សម្កចតិ, បដិបក្ខា ច សមាធិអាឌយោ កាយទ្ធុតាឌីតំ៎ ឃឆាហ បេដពេក "សមាធិ កាយទ្ធុតស្ស បដិបក្ខា"តិអាឌិ៎

តេតេតច ច "ព្ទមេហិ តេសំ តិចទលាតំ បហាត"ត្តិ បហាតបរិឌីបតយុតេត ឈាតក្កាតិ សទ្វបតោ ឌស្សេតុំ "តស្មិំញ្ញេច ចា"តិអាឌិ ចុត្តំ៎ តត្ថ តស្មិំញ្ញេច ចាតិ ឃំ តំ ឃឆាវុបដ្ឋិតំ វុក្កហតិមិត្តំ កិត្តិត្វា ចិឃ វុបដ្ឋិតំ, តស្ស បដិន្ធុត្តភ្ញុតំ បដិភាគនិមិត្តំ, តស្មិំញ្ញេច តិមិត្តេ៎ ចេតតេសាតិ អត្ថតា សម្បយុត្តចិត្តស្ស៎ អកិតិទោបតលក្ខណោតិ អាទោបតលក្ខណោ, អប្បតាសកាទេចាតិ អទេ្វ៎ តិមិត្តាត្វមញ្ញតំ បដិភាគនិមិត្តេ អត្វចិចទលំ៎ អាទម្មណេ ហិ កមទស្ស បត្វមស្សុបរិ អត្វបរិក្កមតំ ចិឃ ចិចាទស្ស អត្វចិចាទលាកាទេត បចត្តិ អត្វមញ្ញតកិច្ចំ៎ ចិសេសោ ឧច អធិកត្តព្ពតោ ចិសេសាធិកយោ, បដិលទ្ធោ ច សោ ចិសេសាធិកយោ ចាតិ បដិ...បេ... កយោ, តប្បច្ចយា តំហេតុកា បដិលទ្ធចិសេសាធិកមបច្ចយា បីតិ៎ បីតិមតស្ស បីតិសហិតចិត្តស្ស៎ បស្សទ្ធិសម្កចតោតិ កាឃចិត្តបស្សទ្ធិតំ សំសិជ្ឈតោ៎ "បីតិមតស្ស កាយោ បស្សម្កតី"តិ ហិ ចុត្តំ៎ បស្សទ្ធិតិមិត្តំ បស្សទ្ធិហេតុកំ សុខំ "បស្សទ្ធកាយោ សុខំ ចេឌិឃតី"តិ ចចតតោ៎ សុខតិមិត្តា សុខបច្ចយា ឧកក្កតា៎ "សុខិតោ ចិត្តំ សមាធិយតី"តិ (ឌី៎ តិ៎ ១៎៣៩៩; អ៎ តិ៎ ១៎៥៩; ១០៎១១) ហិ ចុត្តំ៎ ព្ទតិ ឈាតក្កាតិ បរិតុកចត្តិតិ ឧចំ ឧតាតិ ចិតក្កាឌីតិ ឈាតក្កាតិ តស្មិំមេច តិមិត្តេ វុប្បជ្ជត្តិ៎ បឆមជ្ឈាតបដិពិម្ពក្ខតត្តិ បឆមជ្ឈាតស្ស បដិន្ធុត្តភ្ញុតំ៎ តក្ខណញ្ញេច បដិភាគនិមិត្តបដិលាភសមកាលមេច វុបចាទជ្ឈាតម្បិ តិព្ពត្តតិ, ត តិចទលប្បហាតមេចាតិ អធិប្បាយោ៎

ចិតិលកាឌិកម្មដ្ឋាតចណ្ណតា

១០៥៎ ចិតិលកាឌីសុបិ កម្មដ្ឋាតេសុ៎ លក្ខណំ ចុត្តត្តិ ឃំ តំ តិមិត្តក្កហណលក្ខណំ ចុត្តំ៎ ចុត្តតមេតេចាតិ វុទ្ធុមាតកេ ចុត្តតមេតេច៎ សហ ចិតិច្ឆមេត, អធិប្បាមេត ចាតិ សចិតិច្ឆឃាធិប្បាយំ៎ តំ សព្ពំ លក្ខណំ ចេឌិតព្ពត្តិ សម្ពន្ធោ៎

កពាទកពាទចណ្ណត្តិ ឃេក្វឃ្សេត សពាលចណ្ណំ៎ វុស្សឌចសេតាតិ ទត្តសេតតិលចណ្ណាស្វ វុស្សឌស្ស ចណ្ណស្ស ចសេត៎

សក្តិសិក្ខត្តិ តិច្ចលកាចេតេច សព្ពសោ ធិទតំ៎

ចោទាដចិឃត្តិ ចោទេហិ បរិឃុដ្ឋិតអទញ្ញ៎ ឃត្ថាតិ ឃស្មិំ អាឈាតតេ៎ លិត្តុបុរិសដ្ឋាតេតិ លិត្តុបុរិសចតេត្ត ធាតេ៎ តាតាឌិសាឃំ បតិតបេ្យិតិ លិត្តុំ ហុត្វា សរីរស្ស លល្ហដ្ឋឃំ ចិសុំ ឌិសាសុ បតិតបេ្យិ៎ ឧកាចជ្ឈតេតាតិ ឧកសមក្ខាហាទេត៎ អាបាថមាគច្ឆតីតិ ឧកញ្ញ៎អាបាថំ អាគច្ឆតិ៎ ចិស្សាសំ អាបជ្ជតីតិ អតេក្យន្តិតំ វុបកេច្ឆឃ្យ សេឃ្យថាបិ លចឌាហកោ៎ សហត្ថា អបទាមសតេ ឌិក្យច្ឆា សណ្ឋាតិមេចាតិ អាហ "កត្តទឃដ្ឋិឃា ចា ឌល្ហពេត ចា...បេ... វុបតាមេតព្ព"ត្តិ៎ ចិច្ឆិដ្ឋកកាចបញ្ញាឃតត្ថំ ឧកក្ខលត្តទកទលំ៎ វុបតាមេតព្ពត្តិ វុបតេតព្ពំ៎

លាមិតរបដិរូបេនាតិ លាមិតាសុករបដិរូបេនំ អង្គុលង្គុលន្តរន្តិ វិវិធំ និត្វា សរីរាវយវំ អង្គុលន្តរំ អង្គុលន្តរំ កត្វា វាតិ កត្វានយដ្ឋិយា វា ឥល្លេកេន វា យមំ កត្វា វាំ

លទ្ធប្បហារានន្តិ លទ្ធាភិឃាតប្បហារានំ ផុលេតាតិ សម្ពន្ធោ។ ផុលេតាតិ បហារាទិផុលេតា។ បណ្ណរយាតកាលេតិ លោហិតំ បណ្ណរយាតកាលេ លោហិតកំ លក្ខតីតិ យោជនា។

តត្ថ បុញ្ញអវកំ ទេហស្មិ សោណាទិសរីរស្ស អដ្ឋិកន្តិ អដ្ឋិកអស្សុកំ នានប្បការតោ វុត្តន្តិ សម្ពន្ធោ។ បុរិមនយេនាតិ បុព្វេ វុត្តយាមកេ វុត្តនយេនំ

១១៩ តត្ថ អដ្ឋិកំ ន ឧបដ្ឋាតីតិ សភាវតោ ន ឧបដ្ឋាតិ, បដិក្កូលវសេន ន ឧបដ្ឋាតីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “ឯកាទសកិលាសម្ពន្ធោ ហោតី”តិ។ អដ្ឋិកេ បវេសនាទិនិលក្ខណំ ន សក្កោតិ “លិក្ខិតំ ខាទ ហត្វាទិតំ នាម”ន្តិ វុត្តំ។ អដ្ឋិកសង្ខលិកា បន “អយំ ឥហស្ស, អយំ យោព្ពនេ ឋិតស្ស, អយំ អវយវេហិ វុទ្ធិបត្តិស្សា”តិ ឯកំ វយវសេន វវត្ថបេតុំ សក្កោយ្យាវ, អញ្ញាបិតាយ បន ន គហិតន្តិ វេទិតព្វំ។ យទិបិ អដ្ឋិកសង្ខលិកាយំ សន្ធិតោ វវត្ថាបនំ លព្ភតិ, អដ្ឋិកេ បន ន លព្ភតីតិ តស្ស អតិយតោ ភាវទីបនត្ថំ គហេតិលញ្ឆំ កត្វា “តស្ស តស្ស អដ្ឋិនោ និន្នដ្ឋានថលដ្ឋានវសេនា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ និន្នដ្ឋានំ នាម អដ្ឋិនោ និនតប្បទេសោ។ ថលដ្ឋានំ ឧន្នតប្បទេសោ។ ឈដិតឈដិតដ្ឋានវសេនាតិ អនុបាតតាមុត្ថានុទន្ធានំ, ខាតទេសដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ សំកិលិដ្ឋសំកិលិដ្ឋដ្ឋានវសេន។ អន្តរវសេនាតិ អញ្ញមញ្ញស្ស អន្តរវសេន, ឧបរិវសេន វា។ សព្ពត្ថេវាតិ សកលាយ អដ្ឋិសង្ខលិកាយ, សព្ពស្មិំ វា អដ្ឋិកេ។

១២០ ឯកត្ថាតិ ឯកស្មិំ អដ្ឋិកាសុកេ។ ឃុជ្ឈមានវសេន សល្លក្ខេតព្វន្តិ យំ និមិត្តគ្គហណំ ឯត្ថ ឥជ្ឈតិ, តំ តត្ថ ឧគ្គហមត្តំ និមិត្តគ្គហណវសេន ឧបលក្ខេតព្វំ។ សកលាយាតិ អនវសេសកាយ បរិបុណ្ណាវយវាយ។ សម្បជ្ជតិ និមិត្តុបដ្ឋានវសេន។ តេនាហ អដ្ឋិកសង្ខលិកដ្ឋិកេបិ វុត្តំ អដ្ឋកាវយំ។ តត្ថ “ឯកដ្ឋិកេបិ វា”តិ វចនំ។ ឯកស្មិំ អដ្ឋិកេ យុត្តន្តិ ខាទំ យថា វិភីលកាទីសុ ឧគ្គហំ និមិត្តានំ យថារហំ វណ្ណវិសេសតោ, បរិបុណ្ណាបរិបុណ្ណតោ, សវិវរាវិវរតោ, វលិតវលិតោ វ វិសេសោ លព្ភតិ, ន ឯវមេតស្សាតិ កត្វា វុត្តំ, ន បន សព្វេន សព្វំ វិសេសាភាវតោ។ តេនេវាហ “ឯកដ្ឋិកេបិ វា”តិអាទិ។ តត្ថ ខីណសត្តាតិ សុចិក្ខតអដ្ឋិរូបត្តា អដ្ឋិការវេនេវ វិវរបនំ គមានកេនាតិ តេនេវ បរិកតិកម្មត្តានំ គមាវេហនំ បីតិសោមនស្សជននកេនាតិ សព្វុបដ្ឋាការវេន ឧបដ្ឋានតោ, ការណាយ វ សវិសេសត្តា បីតិយា, សោមនស្សស្ស វ ឧប្បាទកេន។ តេនេវាហ “ឧបចារាវហត្តា”តិ។

ខាមស្មិំ ឃុការេតិ ឧគ្គហបដិភាគនិមិត្តានំ វុត្តដ្ឋានេ ទ្វេបិ ទត្វា វាតិ “បដិក្កូលការវេន ដិដ្ឋេ និមិត្តំ នាម ហោតី”តិ ឯត្តកេ ឯវ អដ្ឋកថា អភន្នុវេន “វុបិធំ ខាទ និមិត្ត”ន្តិអាទិនា ឧគ្គហបដិភាគនិមិត្តានិ វិភជិត្វា វវេតន យថាវុត្តស្ស និមិត្តវិភាគស្ស ទ្វេបិ ទត្វាន វុត្តំ និដ្ឋិកប្បន្តិ “សុភ”ន្តិ វិកប្បេន និដ្ឋិកប្បំ, អសុភន្តេវាតិ អត្ថោ។ វិវារេត្វាតិ “ឯកស្មិំ អដ្ឋិកេ យុត្ត”ន្តិអាទិនា វិវារេត្វា

យហាតិស្សតេ្ទរស្សាតិ ឧតិឃបន្តាតចាឃឹយហាតិស្សតេ្ទរស្ស៑ ឝិឥស្សតាតឹតិ ឥត្តុ៍ពយត្តឥស្សតេត ឯកលស្សាបិ តស្សា ឌ្ឋតិ្ទឃា ឯទឹរស្ស អដ្ឋិ ឯឈ្លាតការេចត ៩បដ្ឋាតាឌីតិ ៧ត្ត អដ្ឋិពពយ្ឋារេត ៩ក្កហបដិការពតិយិត្តាត់ ចិរេឯឯចិការចតាតិ ៩ដាហរឈាតិ៑

ឃ្ញកក្យេឈាតិ ឯចាឯតាត់ ពិលេឯាត់ បហឹតត្តា ឃ្ញបទិឃ្ញន្តក្យេឈា៑ ឥឯឯតលេរិចេតតាតិ ឯហស្សេក្លត ឧឥចាតយិគ្គត៑ េឯា ហិ ៧កាឯេតេតច ឯហស្សអត្វាត់ ចិចារេឈឯយេត្វត បញ្ញាចក្លុតា ឯយត្តាកតត្តា "ឯហស្សេក្លា"តិ ច្ញុច្ចតិ៑ ច្ញតពិត្តឹតិ "េឃា ឌឹេទា ឯព្ទាឌិ ឥេត្តា"តិអាឌិតា (យហាច៑ ១៤៤) អកិត្តតពិត្តឹឯេដ្ឋា៑

បកិណ្ណកកថាចណ្ណតា

១៦១៑ ៩ក្ខបដិបេក្លត បហឹតកាច់ ឯត្តាឃាហ "ឃ្ញចិក្លយិគ្គិតរាកត្តា"តិ៑ អឃ្ញកប្យេកេឌាតិ ៩ដ្ឋុយាតពាឌិអឃ្ញកចិការេកា៑ ឯទឹរឯកាចប្យត្តិចេឯតាតិ ឯទឹរស្ស អត្តេតា ឯកាច្ឆបកាយតចេឯត៑ ឯទឹរទ្យាចិតស្សយាត់ អញ្ញាទ្ធេបត ឌិតស្ស រក្លឯស្ស ចិឃ ឯកាចប្យត្តិចេឯេតច ចិតស្សតិ៑ រាកចទិតេកឥចេឯតាតិ រាកចទិតចិកាកចេឯត៑ ឃឌិ ឯទឹរឯកាចប្យត្តិចេឯត អឃយឃ្ញកប្យេកេឌា ច្ញេត្តា, យហាឯតិបដ្ឋាតាឌីឃ្ញ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១៤៣ អាឥេឃា; យ៑ តិ៑ ១៑១០៥ អាឥេឃា) ពឆ់ តចប្យេកេឌាតិ? េឯា ឯេឯតា ៧ច ឯកាចប្យត្តិចេឯត ច្ញេត្តា, អឃំ បត បទ្ទបក្កេយតាបិ៑ តត្ត ច ព្ទឆាកេតឃ្ញ ឥឯឃ្ញ អឃ្ញេកឃ្ញ ៧កច្ឆារេតច កហិតាតិ, អដ្ឋិពក្ខា បក្ខាចិឆា ចិកត្តា៑ តាតិ ច ចិបស្សតាចេឯត, ព្ទយាតិ ឯយឆចេឯតាតិ បិពេដាំ េកេឌាតិ៑

ព្ទេយឯំ បត ឥស្សតយិ អឃ្ញកកាចឯាយេញ្ញាត ឯតិបិ អចិេឯឯេតា រាកចទិតាត់ ឯប្យាឃការេច ឃំ ច្ញុត្តំ "រាកចទិតេកឥចេឯត ចា"តិ, តំ ចិកឌិត្វា ឥេស្សាតំ "ចិេឯឯេតា"តិអាឌិ ច្ញុត្តំ៑ ឃ្នតការេចត ឃ្ញឯណ្ឌិតយិ ឯទឹទំ ទ្យស្សណ្ឌិតេយច េហាតឹតិ ៩ដ្ឋុយាតពឯទឹេរ ឯណ្ឌាតចិបត្តិ ឌីេបតឹតិ អាហ "ឯទឹរឯណ្ឌាតចិបត្តិប្យកាឯតេតា"តិ៑ ឯណ្ឌាតឯយ្យត្តិឃំ រេត្តា ឯណ្ឌាតរាកឹ, តស្ស ឯប្យាឃំ ឯណ្ឌាតរាកស្ស ចិក្លយុគ្គិបិឃកាចេតា៑ ពាេឃា ៧ច ពាឃចេឈា, តត្ត បដិពន្ធស្ស តិឃ្យិតស្ស៑ ឃ្ញឯិរកាចប្យកាឯតេតាតិ ឃ្ញឯិរស្ស ចិចរស្ស អត្តិកាចប្យកាឯតេតា៑ ឯទឹេរ ឈតកាចរាកិេតាតិ ឯទឹេរ អក្កបច្ឆក្កាត់ ឆិរកាច់ បដិច្ឆ ៩ប្យជ្ជតករាកចេតា៑ ចិេក្លបប្យកាឯតេតាតិ េឯាឈឯិក្កាលិឌឹហិ ព្ទេតា ឌិេតា ច ចិេក្លបស្ស បកាឯតេតា អក្កបច្ឆក្កលឹលិរាកិេតា ឯប្យាឃំ៑ ៨ាឌិឯាត់ ពិរ អតចដ្ឋិតទ្ធបិត់ អចឃចាត់ េកា លឹទ្យអាចិលិេឯាតិ ចិរាកឯយុគ្គចេតា៑ ឯឈ្លាតេកឥចិការប្យកាឯតេតាតិ ឯឈ្លាតស្ស អក្កបច្ឆក្កាត់ ឯំហតកាចស្ស ឃ្ញឯព្ទត្ដតាឃ េកេឌា ៧ច ចិកាេរា ឯឈ្លាតេកឥចិកាេរា, តស្ស បកាឯតេតា៑ េលាហិតំ យក្លិតំ ហុត្វា បដិក្កូលការេចា េលាហិតយក្លិតបដិក្កូលការេចា, តស្ស បកាឯតេតា៑ យយត្តរាកិេតាតិ "យយ អឃ"ត្តិ ៩ប្យជ្ជតករាកចេតា៑ ឥត្តឯយ្យត្តិរាកិេតាតិ ឥត្តឯយ្យត្តិឃំ រជ្ជតឯឹលស្ស៑

ពឃ្ញា បេតត្ត ៩ដ្ឋុយាតពាឌិេព បចេយញ្ញាតេយច ៩ប្យជ្ជតិ, ត ច្ញុតិឃាឌីតិតិ អត្តេឃាក់ យតឯិ ពត្វា អាហ "ឃឃ្ញា បតា"តិអាឌិ៑ អបទិឯណ្ឌិតឌលិឃាតិ េឯាតចេឯត បចត្តិឃា ឯយត្តេតា អដ្ឋិតឌលិឃ អឯត្តិឯិត្តឯលិលិឃ៑ អទិត្តពេលតាតិ បិឌតឥណ្ឌពេលត៑

ទុគ្គហិតា អារម្មណស្សាតិ បដិក្កូលាការេន អត្ថតិ ចិត្តំ ឋបេតុំ អសមត្ថការេន អារម្មណស្ស ទុគ្គហិតា។ បដិក្កូលេ ហិ អារម្មណេ សរសតោ ចិត្តំ បវត្តិតុំ ន សក្កោតិ, អភិភវិតាបនលក្ខណេន បន ចិតក្កេន អភិភវិតាបិឃយាភវេន ចិត្តំ ឧគ្គហិតំ លភតិ។ ន ចិតា ចិតក្កេនាតិ ចិតក្កសហិតាតិ ទុតិយាជ្ឈានាតិ តត្ថ បតិដ្ឋំ ន លភន្តិ។ តេនាហ "ចិតក្កពលេនេវា"តិអាទិ។

យតិ បដិក្កូលការេនេតា ឧទ្ធុមាតាទិអារម្មណេ ទុតិយាជ្ឈានាតិ ន បវត្តន្តិ, ឧចិ សេត្ត បឋមជ្ឈានេនាបិ តត្ថ ន ឧប្បជ្ជិតព្វំ។ ន ហិ តត្ថ បីតិសោមនស្សានំ សម្ភវោ យុត្តោតិ ចោទេតំ សន្ធាយាហ "បដិក្កូលេបិ ច ឧតស្មិ"ន្តិអាទិ។ តត្ថ អានិសំសទស្សាវិតានីវរណសន្តាបរោគច្ចុបសមានំ យថាក្កមំ បុប្ផច្ឆឌ្ឌក, ចមតវិរេចនីតាបមា យោជេតព្វា។

១១១។ យថាចុត្តប្បការេណេន ឥសនា ចចត្តិតព្វំ សកាចេតោ ឧគ្គវិឥយេចាតិ ឥស្សោតុំ "ឥសចិឥយំ ចេត"ន្តិអាទិ ចត្វា ឋានំ សកាចេតា យថា អចិគ្គាណេកេឃុ, ឧចិ សចិគ្គាណេកេឃុបិ លព្ភតេច។ តស្មា តត្តាបិ យោគិយោយតសិក្ការចេតោ កាចតា ព្ពន្ធកោចាតិ ឥស្សេន្តោ "តេឥតំ ព្ពឃិតា លក្ខណោតា"តិអាទិមាហ។ ឧត្តាតិ ឧតស្មិ ឌីចយាភកេសទីរេ។ អលក្កានេកាតិ បដិឌក្ខតបុទ្ធកោត អលក្កនេណោត។ ត បញ្ញាយតិ បទុនេឌតស្សាតិ អឥប្បារយោ។ អតិរេកតិសតអដ្ឋិកសមុស្សយំ ឥត្តដ្ឋិកេហិ សង្ខំ, តេតិ បត ចិតា "តិយត្តានិ អដ្ឋិសតានី"តិ (ចិយ្យា ១·១៥០) កាឃកតាសតិយំ ចក្ខតិ។ ឈិដ្ឋាចឈិទ្ធត្តិ ឈ្ឋាត្ឈុដ្ឋឈិទ្ធចត្តំ។ រេយឥកចាលិកា រេយឥកវិតកាឌតំ។ គិច្ចឈ្ឈិតបញ្ញុវិតត្តិ គិច្ចកាល៌ ឧបវិ, តេឌ្ឍា ច ចិយ្យចត្តំ។ ចេយត្តត្តិ តានត្តំ។ តាតាចេត្តឹតិ តាតាចណ្ឌហិ ចតត្តហិ។ ហិវិឃា លន្ធាឃ គោបនេតា ចិតាឃនេតា ហិវិកោបិតំ, ឧច្ឆារបស្សាចយក្កិ។ ឃាចាចសរសត្តិ យថាក្មតំ សកាចំ។ ឃាចាចនេតា រសឹយតិ ចាយតីតិ ហិ រសោ, សកាចោ។ រតិត្តិ អភិរតិ អភិរុចិ។ អត្តនិឆេតសន្តាណេតេ វាវេកេ រត្តា អត្តនិឆេតវាការត្តា។ ចិហគ្គាយាតេនាតិ ព្ពដ្ឋិតាលេកេត ចិឈាតំ អាបន្នេត្តេ។

កិម្ហុកត្តិ បិលិកឌ្ឍកំ, បលិលោតិ កេចិ, ថិម្ពុលីតិ អបរេ។ អតិលោលិត្តុបេតិ អតិចិឃ លោលសកាចេតា។ អទុត្តិ ឧតំ។ តត្តិ កោសាទិសទីរកោដ្ឋានំ។ ឃុដ្ឋិតាតិ យោហិតា, ឃុដ្ឋាបិបិកាឃ ចា តព្បាឃ ចរេសេត ឃុដ្ឋ បត្តា។ សកាចត្តិ បដិក្កូលកាចំ។

ឧក្កូក្ខុបយោតិ ឧច្ចារបស្សាចដ្ឋានសយោ, ចច្ចុក្ខុបសយោ ចា។ ចក្កុក្ខុតេហីតិ ចក្កុំ បតេត្តហិ បដិលទ្ធបញ្ញាចក្កុកោហិ, លោកស្ស ចា ចក្កុក្ខុតេហិ។ អលូចម្មបដិច្ឆន្នោតិ អលូចម្មបរិយោនទ្ធោ។

ចគ្គាឌាតិកោតាតិ ឧត្តាទិមតុស្សចេម្ហ បដិលទ្ធំ កគ្គាទ្ធបេត។ យត្ថ យត្ថ សទីរេ, សទីរស្ស ចា យត្ថ យត្ថ កោដ្ឋាសេ។ តិមិត្តំ កហេត្វាតិ អប្ហការស្ស ម្ហុដ្ឋ សលក្ខណចសេត យថា ឧក្កហតិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, ឧចិ ឧក្កហេតសេត តិមិត្តំ កហេត្វា, ឧក្កហតិមិត្តំ ឧប្បាទេត្វាតិ អត្ថោ។ កប្ហដ្ឋានំ អប្បតំ បាបេតព្វត្តិ យថាលទ្ធេ ឧក្កហតិមិត្តេ កម្មំ កោរោន្តេត បដិកាកតិមិត្តំ ឧប្បាទេត្វា ឧបចារជ្ឈានេ ឋិតោត តយេច កាចតំ ឧស្សុក្កាបេត្តេត អប្ហកម្មដ្ឋានំ អប្បតំ បាបេតព្វំ។ អតិកាតប្បនោ ហិ បឋមជ្ឈានេ ឋិតោ តយេច ឥសាតំ បាឥកំ កត្វា ចិបស្សតំ អារភិត្វា សង្ខារេ សម្មសន្តោ តតិរស្សេច សង្ខារេ ពលេនបតីតិ។

អឃ្យកពឃ្ឃដ្ឋាភភិទ្ឋេឃចណ្ណភា ភិដ្ឋិពា៍

ញាតិ លដ្ឋ បទិឆ្ឆេនចណ្ណភា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៦. ឆអនុស្សតិនិទ្ទេសវណ្ណនា

១. ពុទ្ធានុស្សតិកថាវណ្ណនា

១២៣. អសុភានន្តរំ អសុភកម្មដ្ឋានានន្តរំ. អនុស្សតីសូតិ អនុស្សតិកម្មដ្ឋានេសុ. “អនុ អនុ សតិ អនុស្សតី”តិ ឥមមត្ថំ ទស្សេតុំ “បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជនតោ”តិ វត្វា ន ឯត្ថ អនុ-សទ្ទយោគេន សតិ-សទ្ទោ អត្ថន្តរវាចកោតិ ទស្សេតុំ “សតិយេវ អនុស្សតី”តិ វុត្តំ. តេន នាយមនុ-សទ្ទោ “ឧបលក្ខណី”តិអាទីសុ ឧប-សទ្ទោ វិយ អនត្ថកោ, នាបិ “សញ្ជានាតិ បជានាតី”តិអាទីសុ សំ-បសទ្ទាទយោ វិយ អត្ថន្តរទីបកោតិ ទស្សេតិ. “បវត្តិតព្ពដ្ឋានម្ហិយេវ ច បវត្តត្តា”តិ ឥមិនា ច អនុស្សតិយា អនុស្សរិតព្ពានុរូបតា វុត្តា ហោតីតិ បវត្តកស្សេវ អនុរូបតំ ទស្សេតុំ “កុលបុត្តស្ស អនុរូបា”តិ វុត្តំ, សទ្ធាបព្ពជិតស្ស ច កុលបុត្តស្ស អនុរូបតា នាម បវត្តិតព្ពដ្ឋានស្ស អនុរូបតាយ ឯវ ហោតីតិ បវត្តកស្សេវ អនុរូបតា វុត្តា, ន ឧភយស្ស. អនុរូបាតិ ច យុត្តាតិ អត្ថោ. ពុទ្ធន្តិ យេ គុណេ ឧបាទាយ ភគវតិ “ពុទ្ធោ”តិ បញ្ញត្តិ, តេ គុណេ ឧបលក្ខេត្វា វុត្តំ. តេនាហ “ពុទ្ធគុណារម្មណាយ សតិយា ឯតំ អធិវចន”ន្តិ. អារព្ភាតិ អាលម្ពិត្វា. ធម្មន្តិ បរិយត្តិធម្មេន សទ្ធិំ នវវិធម្បិ លោកុត្តរធម្មំ. តត្ថ ច និព្ពានំ វិសុំ កម្មដ្ឋានភាវេន វដ្ដតិ? កិញ្ចាបិ វដ្ដតិ, ធម្មភាវសាមញ្ញេន បន មគ្គផលេហិ សទ្ធិំ ឥធ បិណ្ឌេត្វា សង្គហិតត្តា តស្សាបិ ធម្មានុស្សតិកម្មដ្ឋានេ គហណំ ទដ្ឋព្ពំ, អសង្ខតតាទិភាវេន បន មគ្គផលេហិ វិសិដ្ឋតាយ តស្ស វិសុំ កម្មដ្ឋានភាវេន គហណំ កតំ. សីលានុស្សតិអាទីនំ បន តិស្សន្នំ អនុស្សតីនំ វិសុំ កម្មដ្ឋានភាវេន គហណំ យោគាវចរស្ស អត្ថតោ ឯវ សីលស្ស ចាគស្ស សទ្ធាទីនញ្ច អនុស្សតិដ្ឋានភាវេន គហេតព្ពត្តា. រូបកាយំ គតាតិ អត្ថតោ ករជកាយំ អារព្ភ អារម្មណករណវសេន បវត្តា. កាយេតិ កាយេ វិសយភូតេ. កោដ្ឋាសនិមិត្តារម្មណាយាតិ កេសាទិកោដ្ឋាសេសុ បដិក្កូលនិមិត្តារម្មណាយ. ឥតោ បុរិមាសុ សត្តសុ អនុស្សតីសុ នត្ថិ និមិត្តុប្បត្តិ, ឥធ អត្ថីតិ ទស្សេតិ. និមិត្ត-គ្គហណំ តថា អស្សាសបស្សាសនិមិត្តារម្មណាយាតិ ឯត្ថាបិ. ឧបសមន្តិ សព្ពសង្ខារូបសមំ, និព្ពានន្តិ អត្ថោ.

១២៤. អវេច្ច ពុទ្ធគុណេ យាថាវតោ ញត្វា ឧប្បន្នោ បសាទោ អវេច្ចប្បសាទោ, អរិយមគ្គេន អាគតប្បសាទោ, តំសទិសោបិ ច យោ ទិដ្ឋិគតាទីហិ អចលោ អសម្បកម្បិយោ, តេន សមន្នាគតស្ស. តាទិសស្ស ហិ ពុទ្ធានុស្សតិ ឥជ្ឈតិ, ន ឥតរស្ស. បតិរូបសេនាសនេតិ យថាវុត្តអដ្ឋារសទោសវិវជ្ជិតេ បញ្ចង្គសមន្នាគតេ សេនាសនេ. រហោគតេនាតិ រហសិ គតេន. តេន កាយវិវេកំ ទស្សេតិ. បដិសល្លីនេនាតិ នានារម្មណតោ បដិសល្លីនេន, ពហិទ្ធា បុថុត្តារម្មណតោ បដិក្កមាបេត្វា កម្មដ្ឋានេ សល្លីនេន, សម្បិណ្ឌិតចិត្តេនាតិ អត្ថោ. ឯវន្តិ ឥទានិ វុច្ចមានាការេន.

សោ ភគវាតិ ឯត្ថ សោតិ យោ សោ សមតិំស បារមិយោ បូរេត្វា សព្ពកិលេសេ ភញ្ជិត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោ ទេវានំ អតិទេវោ ព្រហ្មានំ អតិព្រហ្មា លោកនាថោ ភាគ្យវន្តតាទីហិ ការណេហិ សទេវកេ លោកេ “ភគវា”តិ បត្ថដកិត្តិសទ្ទោ, សោ ភគវាតិ ឥទំ សត្ថុ នាមកិត្តនំ. តថា ហិ វុត្តំ “ភគវាតិ នេតំ នាមំ មាតរា កត”ន្តិអាទិ (មហានិ. ១៩៨, ២១០; ចូឡនិ.

អជិតមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ១)។ បរតោ បន ភគវាតិ គុណកិត្តនំ។ អរហន្តិអាទីសុ នវសុ ឋានេសុ បច្ចេកំ ឥតិបិ-សទ្ទំ យោជេត្វា ពុទ្ធគុណា អនុស្សរិតព្ពាតិ ទស្សេន្តោ “ឥតិបិ អរហំ…បេ… ឥតិបិ ភគវាតិ អនុស្សរតី”តិ អាហ។ “ឥតិបេតំ ភូតំ ឥតិបេតំ តច្ឆ”ន្តិអាទីសុ (ឌី. និ. ១.៦) វិយ ឥតិ-សទ្ទោ អាសន្នបច្ចក្ខការណត្ថោ, បិ-សទ្ទោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ។ តេន តេសំ ពហុភាវោ ទីបិតោ, តានិ ច គុណសល្លក្ខណការណានិ ភាវេន្តេន ចិត្តស្ស សម្បិណ្ឌិតានិ កាតព្ពានីតិ ទស្សេន្តោ “ឥមិនា ច ឥមិនា ច ការណេនាតិ វុត្តំ ហោតី”តិ អាហ។

១៣៥។ ទូរតា នាម អាសន្នតា វិយ ឧបាទាយុបាទាយ វុច្ចតីតិ បរមុក្កំសគតំ ទូរភាវំ ទស្សេន្តោ “សុវិទូរវិទូរេ”តិ អាហ, សុដ្ឋុ វិទូរភាវេនេវ វិទូរេតិ អត្ថោ។ សា បនស្ស កិលេសេហិ ទូរតា តេសំ សព្ពសោ បហីនត្តាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “មគ្គេន កិលេសានំ វិទ្ធំសិតត្តា”តិ។ តត្ថ អញ្ញេសម្បិ ខីណាសវានំ តេ បហីនា ឯវាតិ អនុយោគំ មនសិ កត្វា វុត្តំ “សវាសនាន”ន្តិ។ ន ហិ ភគវន្តំ ឋបេត្វា អញ្ញោ សហ វាសនាយ កិលេសេ បហាតុំ សក្កោតិ, ឯតេន អញ្ញេហិ អសាធារណំ ភគវតោ អរហត្តន្តិ ទស្សិតំ ហោតិ។ កា បនាយំ វាសនា នាម? បហីនកិលេសស្សាបិ អប្បហីនកិលេសស្ស បយោគសទិសបយោគហេតុភូតោ កិលេសនិហិតោ សាមត្ថិយវិសេសោ អាយស្មតោ បិលិន្ទវច្ឆស្ស (បារា. ៦៣១) វសលសមុទាចារនិមិត្តំ វិយ។ កថំ បន “អារកា”តិ វុត្តេ “កិលេសេហី”តិ អយមត្ថោ លព្ភតីតិ? សាមញ្ញជោតនាយ វិសេសេ អវដ្ឋានតោ, វិសេសត្ថិនា ច វិសេសស្ស អនុបយោជេតព្ពតោ, “អារកាស្ស ហោន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា”តិអាទីនិ (ម. និ. ១.៤៣៤) សុត្តបទានេត្ថ ឧទាហរិតព្ពានិ។ អារកាតិ ចេត្ថ អា-ការស្ស រស្សត្តំ, ក-ការស្ស ច ហ-ការំ, សានុសារំ កត្វា និរុត្តិនយេន “អរហ”ន្តិ បទសិទ្ធិ វេទិតព្ពា។ វុត្តមេវត្ថំ សុខគ្គហណត្ថំ “សោ តតោ អារកា នាមា”តិ គាថាពន្ធមាហ។ តត្ថ សមង្គនសីលោ សមង្គី, ន សមង្គិតា អសមង្គិតា អសមន្នាគមោ អសហវុត្តិតា។

១៣៦។ អនត្ថចរណេន កិលេសា ឯវ អរយោតិ កិលេសារយោ។ “អរីនំ ហតត្តា អរិហា”តិ វត្តព្ពេ និរុត្តិនយេន “អរហ”ន្តិ វុត្តំ។

១៣៧។ យញ្ចេតំ សំសារចក្កន្តិ សម្ពន្ធោ។ រថចក្កស្ស នាភិ វិយ មូលាវយវភូតំ អន្តោ, ពហិ ច សមវដ្ដិតំ អវិជ្ជាភវតណ្ហាមយំ ទ្វយន្តិ វុត្តំ “អវិជ្ជាភវតណ្ហាមយនាភី”តិ។ នាភិយា, នេមិយា ច សម្ពន្ធា អរសទិសា បច្ចយផលភូតេហិ អវិជ្ជាតណ្ហាជរាមរណេហិ សម្ពន្ធា បុញ្ញាទិសង្ខារាតិ វុត្តំ “បុញ្ញាទិអភិសង្ខារារ”ន្តិ។ តត្ថ តត្ថ ភវេ បរិវត្តកភាវេន បាកដំ ជរាមរណន្តិ តំ នេមិដ្ឋានិយំ កត្វា អាហ “ជរាមរណនេមី”តិ។ យថា ច រថចក្កបវត្តិយា បធានការណំ អក្ខោ, ឯវំ សំសារចក្កបវត្តិយា អាសវសមុទយោតិ អាហ “អាសវសមុទយមយេន អក្ខេន វិជ្ឈិត្វា”តិ។ អាសវា ឯវ អវិជ្ជាទីនំ ការណត្តា អាសវសមុទយោ។ យថាហ “អាសវសមុទយា អវិជ្ជាសមុទយោ”តិ (ម. និ. ១.១០៣)។ វិបាកកដត្តារូបប្បភេទោ កាមភវាទិកោ តិភវោ ឯវ រថោ, តស្មិំ តិភវរថេ។ អត្តនោ បច្ចយេហិ សមំ, សព្ពសោ វា អាទិតោ បដ្ឋាយ យោជិតន្តិ សមាយោជិតំ។ អាទិរហិតំ កាលំ បវត្តតីតិ កត្វា អនាទិកាលប្បវត្តំ។

“ឧទ្ធាតច្ចា បដិបាទិ, ធាតុអាយតនានិ ច;

ອເຍ຺ຍາຊິຕ຺ຕໍ ຈຕ຺ຕຍາຕາ, ‘ສໍຂາເຣາ’ຕິ ປຈ຺ຈຈີ”ຕິ (ຊີ. ຕິ. ອຊ຺ຖ. ໑.໕໕໐ ອປຂາຄຕາຈເລ຺ລຕາ; ສໍ. ຕິ. ອຊ຺ຖ. ໑.໑.໙໐; ອ. ຕິ. ອຊ຺ຖ. ໑.໓.
໑໕໕) –

໑໖. ຈຸຕ຺ຕສໍຂາເຣາຈ ສໍຂາຣຈກ຺ກໍ ອເຕຕາຕິ ກເຈຕາ. ເຕີສຶຍເລ຺ຂຕິ ເຕີສຶສຍ຺ຍາຕສ຺ສ ໂກາລສ຺ສ ຍລ຺ຂກາຈປ຺ປເຕ຺ຕ ຜາເຕ, ກາເລ ຈາ.
ຊີວິຍປີເຜທີຕິ ສໍກິເລສເຈາຄາຕປກ຺ຂີເຍສຸ ສຕ຺ຕຸຣູປຸຕສຕ຺ຕິກ຺ຂປຕກິຈ຺ຈຕາຍ ຕ຺ຖິຕາ ປຈເຕ຺ຕຫິ ອຕ຺ຕເຕາ ຊີວິຍສຍ຺ຍາເຕຫິ ປີເຜຫີ.
ສີລປຈຈິຍຕ຺ຕິ ປຕິຊ຺ຖເຊ຺ຖຕ ສີລເຍຈ ປຈຈີ, ຕສ຺ສ. ປຕິຊ຺ຖາຍາຕິ ສປ຺ປາຄຕຈເສຕ ປຕິຊ຺ຖຫິຕ຺ວາ. ສຊ຺ຂາຫເຕ຺ວຕາຕິ
ອຕຈຊ຺ຈຜປ຺ປາຄາຕສາຜຕເຕາ ສຊ຺ຂາຈ ຫເຕ຺ວາ, ເຕຕ. ກປ຺ປລ຺ລຍກາຣຕ຺ຕິ ກາຍກປ຺ປາຄິເກຄສ຺ສ ສຍ຺ຍາສ຺ສປິ ກປ຺ປສ຺ສ ດຍກາເຣາເຕາ ກປ຺ປລ຺ລຍການໍ.
ໂກາລຜເຣສຸຕ຺ຕິ ສຍາສິສິລິໂສ ສຸຕິສິຕຍກ຺ກໂກາລຜເຣສຸໍ ກເຫຕ຺ວາ.

໑໖໗. ໑໗. “ອເຣາຕໍ ຫຕຕ຺ຕາ”ຕິ ໑ຕ຺ວ ຈຸຕ຺ຕອເຣຊາເຕ ສໍຂາເຣ ຈກ຺ກໍ ຊີຍ ຈກ຺ກຕ຺ຕິ ກເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ວເຍາຊຕໍ ກຕ຺ວາ ຕ຺ລຄາຕິ
ປຊີຈ຺ຈສຍຸປ຺ປາຄເຄສຕາກ຺ກເຍຕປິ ຕໍ ຄເສ຺ສຕໍ “ອຈ ຈາ”ຕິອາຄິ ຈຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ວ ອຕຍຕກ຺ກໍ ສໍຂາຣຈຊ຺ຖຕ຺ຕິ ອຕຸ ອຕຸ ອຍຕກ຺ກໍ ອຊິຍ຺ຍາຕເກາຊິກໍ
ສໍຂາຣຍລ຺ຂລໍ. ເສສາ ຄສ ຜຍ຺ຍາ ສຍ຺ຍາຣາຄເຍາ ຊາຕິປຣິເຍາສາຕາ ອເຣາ. ກຈໍ? ຕາກິຍາ ອຊິຊ຺ຊາຍ ຍຸລເຕາ, ເຕຍິຍາ ຊຣາຍຣເລຕ
ອຕ຺ຕເຕາ ສຍ຺ຍຕ຺ຕາຕິ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ ອາຫ “ອຊິຊ຺ຊາຍຸລກຕ຺ຕາ ຊຣາຍຣລປຣິຍຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຈາ”ຕິ. ຣຸກ຺ຂາຊີສຸຕິ ຣຸກ຺ຂສຍຸຄຍຕິເຣາຜຍເກ຺ກສຸ. ຕຕ຺ວ ຣຸເກ຺ຂ
ອຍ຺ຍາລໍ ຕຄເຕ຺ຕາກຜຕ຺ຕາ, ຕປ຺ປຊີຈ຺ຈາຄຕເຕາ ຈ, ເສເສສຸ ປຊີຈ຺ຈາຄຕເຕາຈ. ຣຸກ຺ຂຕ຺ຕິ ເຈຕ຺ວ ຣຸກ຺ຂ ອຣິຍສຈ຺ຈໍ ອສິເປ຺ປຕຕ຺ຕິ ຕໍ
ກາຍກຈາຄິຈເສຕ ຕິຕ຺ຖາ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕຖາ ຕປ຺ປຊີຈ຺ຈາຄິກໍ ອຊິຊ຺ຊໍ, ອຊິຊ຺ຊາຄິປຈ຺ຈເຍ ຕີສຸ ກເຈສຸ ສຍ຺ຍາຣາຄິເກ ຈ ປຊີປິຊີຍາ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ
“ກາຍກເຈ ຈ ອຊິຊ຺ຊາ”ຕິອາຄິຍາຫ. ຕຕ຺ວ ກາຍກເຈ ອຊິຊ຺ຊາຕິ ກາຍກເຈ ອາຊີຕຈປ຺ປຊີຈ຺ຈາຄິກາ ອຊິຊ຺ຊາ. ຣູປກເຈ ອຣູປກເຈ ອຊິຊ຺ຊາຕິ
໑ຕ຺ວາປິ ໑ເສຈ ຕເຍາ. ກາຍກເຈ ສຍ຺ຍາຣາຕຕ຺ຕິ ກາຍກຸປິປຣິຍາປຕ຺ຕໍ ສຍ຺ຍາຣາຕໍ, ກາຍກເຈ ຈາ ຕິປ຺ປາເຄຕຍ຺ຍາ ເຍ ສຍ຺ຍາຣາ, ເຕສໍ
ກາຍກຸປປຕ຺ຕິຕິຍ຺ຍຕ຺ຕກສຍ຺ຍາຣາຕຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຖາ. ປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕີຕິ ປຸຍ຺ຍາກິສຍ຺ຍາຣາຕໍ ຕາຈ ອາຣຍຸຍລປຈ຺ຈເຍຕ ເຈຈ ຮຸປຕິສ຺ສຍປຈ຺ຈເຍຕ ຈາຕິ
ຕ຺ຖິຕາ ປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕິ. ອປຸຍ຺ຍາກິສຍ຺ຍາເຣສຸ ສຫຊາຕສ຺ສ ສຫຊາຕາຄິຈເສຕ , ອສຫຊາຕສ຺ສ ອຕຕ຺ຕຣສຍຕຕ຺ຕຣາຄິຈເສຕ, ຕາຕຕ຺ຕຣສ຺ສ ປຕ
ອາຣຍຸຍລຈເສຕ ເຈຈ ຮຸປຕິສ຺ສຍຈເສຕ ຈ ປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕິ. ອຣູປກເຈ ສຍ຺ຍາຣາຕຕ຺ຕິ ອາເຕຊ຺ຊາກິສຍ຺ຍາຣາຕໍ . ປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕິ
ຮຸປຕິສ຺ສຍຈເສເຕຈ. ຕ຺ລຍສ຺ມິ ປຕເຕ຺ວ ໑ຕ຺ວ ຊິຕ຺ຕາຣິຍຍາເຕ ອຕິປ຺ປເຣ຺ຈາ ເຫາຕິ, ສຍເຍຈ ຈ ປຣເຕາ ອາກປິສ຺ສຕີຕິ ຕ ຕໍ ຊິຕ຺ຕາຣຍາຍ.

ຕິລ຺ລໍ ອາຍຕຕາຕຕ຺ຕິ ຈກ຺ຂເສາຕຍຕາຍຕຕາຕໍ. ໑ກສ຺ສາຍຕຕສ຺ສາຕິ ຍຕາຍຕຕສ຺ສ. ຕ຺ລຍິຕາ ຕເຍຕ ຜສ຺ສາຊີຕຍິ ຊີກາເຣາ ເຈຄິຕເຍ຺ຍາ.
ຕຕ຺ວ ຕຕ຺ວ ສາ ສາ ຕລ຺ຫາຕິ ຣູປຕລ຺ຫາຄິເກຄາ ຕຕ຺ວ ຕຕ຺ວ ກາຍກຈາຊີສຸ ຮຸປ຺ປຊ຺ຈຕກາ ຕລ຺ຫາ.

ຕລ຺ຫາຄິຍຸລິກາ ກຖາ ອຕິສໍລິຕ຺ຕາຕິ ຕໍ, ຮຸປິຄາຕກເຈ ຈ ຊິກຊິຕ຺ວາ ຊິຕ຺ຕາເຣຕ຺ວາ ຄເສ຺ສຕໍ “ກຈ”ຕ຺ຕິອາຄິ ຈຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ວ “ກາເຍ ປຣິກຸຊ຺ຊີສ຺ສາຍີ”ຕິ
ຕ຺ລຍິຕາ ກາຍຕລ຺ຫາປຈຕ຺ຕິຍາຫ. ຕຖາ “ສກ຺ກສຍ຺ຍຕ຺ຕິ ອຕຸກຊິສ຺ສາຍີ”ຕິອາຊີຫິ. ສາ ປຕ ຕລ຺ຫາ ຍສ຺ມາ ກຸສຍາຄາຕຈເສຕ ປຈຕ຺ຕຍາຕາ
ກາຍຸປິຄາຕໍ ຕາຍ ເຫາຕິ, ຕສ຺ມາ ຈຸຕ຺ຕໍ “ກາຍຸປິຄາຕປຈ຺ຈຍາ”ຕິ. ຕເຈຈາຕິ ກາຍຸປິຄາຕປຈ຺ຈຍາ ໑ຈ.

ព្រហ្មលោកបរិយត្តិន្តិ រូបីព្រហ្មលោកេ បរិយត្តិ. “សន្តេបិ ទេតក្ខុយកា ឆព្វា កាយតីយន្តេ កាយា”តិ (យហាតិ. ១; ក្ខូអតិ. អដ្ឋិតយាលចបុច្ឆាតិទ្ធេស ប័ រោគ ចិសតិសំ) ចចតទេវា ភចរារេកាបិ កាយុបិកោតរេយចាតិ កត្វា “កាយុបិកោតបច្ចយា ឲច រេយត្តិ ភារេចតី”តិអាទិ ចុត្តំ. រេសុបិកោតម្បលិកាសុបីតិ ឲត្តាយំ រេយាខតា – ព្ទេឆកេច្ចា “តត្តិ បរេរា រេលិកា”តិ តត្តិកទិដ្ឋិំ កណ្យាតិ, រេសា ទិដ្ឋិបិកោតបច្ចយា កាវេយត ក្ខច្ចរិតំ ចរតីតិអាទិ ចុត្តតវេយត រេយារេខតត្តំ. អបរេរា “អសុកស្មិំ បរិយត្តិកវេច អត្តា ក្ឋិដ្ឋតី”តិ ក្ខេច្ចតទិដ្ឋិំ កណ្យាតិ, រេសា តព្វាបបត្តិយា កាវេយត សុចរិតំ ចរតីតិអាទិ ចុត្តតវេយតេច រេយារេខតត្តំ. អបរេរា “រូបី យរេតាយរេយា ហុត្វា អត្តា ក្ឋិដ្ឋតី”តិ រូប្បូបបត្តិយា យក្កំ ភារេចតិ. ភាចតាបិរិបូរិយាតិ បត្តំ ចុត្តតវេយតេច រេចខិតត្តំ. អបរេរា “អរូបកវេច ក្ខុប្បជ្ជិត្វា អត្តា ក្ឋិដ្ឋតី”តិ អរូប្បូបបត្តិយា យក្កំ ភារេចតិ. ភាចតាបិរិបូរិយាតិ បត្តំ ចុត្តតវេយតេច រេចខិតត្តំ. ឲតាហិរេយច អត្តចាក្ខុបិកោតម្បលិកាបិ រេយាខតា សំចល្លិតាតិ ទដ្ឋព្វំ. ឲចំ ទិដ្ឋិឆយ្ឃតិត្តាតចាគចរេសតាបិ រេយាខតា រេចខិតត្តា. អបរេរា “សីលេត សុទ្ធី”តិ “អសុទ្ធិយក្កំ សុទ្ធិយរេក្កា”តិ បរាយរេត្តា សីលព្វតុបិកោតបច្ចយា កាវេយត ក្ខច្ចរិតំ ចរតីតិអាទិតា បត្តំ ចុត្តតវេយតេច រេយារេខតត្តំ.

ព្ទកាតិ ឃ្វាយំ សំសារចក្កំ ចស្សេន្តេត “កាយកវេច អចិជ្ជា កាយកវេច សង្ខារាតំ បច្ចរេយា ហោតី”តិអាទិតា អចិជ្ជាទីតំ បច្ចយភាវេចា, សង្ខារាទីតំ បច្ចយុប្បន្នភាវេចា ច ចស្សិតោ, តរេយច បដិសម្ភិទាមគ្គបាឡិយំ អារេតត្វា តិកាយតចវេសត ចស្សេន្តា “ឲចំ អយ”ន្តិអាទិមាហ. តត្ថ យថា សង្ខារា ហេតុតិដ្ឋត្តា, ឲចំ អចិជ្ជាបិ កាយាសចាទិតា សហេតុកា ឲចាតិ អាហ “ក្ខេភារបតោ ហេតុសមុប្បន្នា”តិ. បច្ចយបរិក្កហេតិ តាយរូបស្ស បច្ចយាតំ អចិជ្ជាទីតំ បរិច្ឆិជ្ជ កហេណ, តិប្បារេចតេត្ត ក្ខមុំ. បញ្ញាតិ កង្ខាចិតរណចិសុទ្ធិសង្ខាតា បការេតា ញាតតា. ឆមដ្ឋិតិញាណន្តិ បដិច្ចសមុប្បាទាចរេពារេធា. ព្ទកច្ចា ឆមដ្ឋិតិញាណំ យស្មា អទ្ធាត្តរេយ កង្ខាយលចិតរណចរេសត បចត្តតិ, តស្មា “អតីតមទ្ធិ អទ្ធាត”ន្តិអាទិ ចុត្តំ. ឲរេតតេច តរេយតាតិ ឲរេតត “អចិជ្ជា ហេតុ”តិអាទិតា អចិជ្ជាយំ ចុរេត្តត តរេយត. “សង្ខារា ហេតុ, ចិញ្ញាណំ ហេតុសមុប្បន្ន”ន្តិអាទិតា (បដិ. ម. ១.៣៩) សត្តបទាតិ ចិត្វាររេតត្តាតិ.

សំខិប្បន្តិ ឲត្ថ អចិជ្ជាទរេយា, ចិញ្ញាណាទរេយា ចាតិ សរេង្ខបេបិ, ហេតុ, ចិបិរេកា ច. ហេតុ ចិបិរេកាតិ ចា សំខិប្បតីតិ សរេង្ខបេបិ, អចិជ្ជាទរេយា ចិញ្ញាណាទរេយា ច. សរេង្ខបភាចសាយត្តោត បត ឲកចចតំ កតត្តិ ទដ្ឋព្វំ. រេត បត សរេង្ខបិ អតីតេ ហេតុ, ឲតរហិ ចិបិរេកា, ឲតរហិ ហេតុ, អាយតិំ ចិបិរេកាតិ ឲចំ កាលចិភារេកត ចត្តាររេរា ញាតា. រេតតាហ “បុរិមសរេង្ខបេបិ ចេត្ថ អតីតោ អទ្ធា”តិអាទិ. សរេង្ខប-សទ្ទោ ចា ភាកាឆិចចតត្តិ អតីតោ ហេតុភារេកា បចរេយា សរេង្ខបេបិ. ឲស តរេយា សេសេសុបិ. តណ្ហុបាទាតភចា កហិតាច ហោន្តិ កិលេសកម្មភាចសាយត្តរេតា, រេតហិ ចិតា អចិជ្ជាសង្ខារាតំ សកិច្ចាករណរេតា ច. កម្មំ តណ្ហា ច តស្ស សហការីការណំ ហុត្វា ចដ្ដតរេត្តត កម្មចដ្ដំ.

ចិញ្ញាណតាយរូបសឡាយតតផស្សរេចចតាតំ ញាតិជរាកក្កាចត្វា “ញាតិជរាមរណ”ន្តិ ចុត្តាតិ អាហ “ញាតិជរាមរណាបរេទសេតចិញ្ញាណាទីតំតិទ្ទិដ្ឋត្តា”តិ. ព្ទេមតិ ចិញ្ញាណាទរេយា. អាយតិំ ចិបិកចដ្ដំ បច្ចុប្បន្នហេតុរេតា ភាចីតំ អតាកតាតំ កហិតត្តា. រេតតិ អចិជ្ជាទរេយា. អាភាររេតាតិ សរូបតោ អចុត្តាបិ តស្មិំ តស្មិំ សង្គហេ អាកិរីយន្តិ អចិជ្ជាសង្ខារាទិក្កហណេហិ បកាសីយន្តីតិ អាភារា, អតីតហេតុអាទីតំ ចា បភារា អាភារា, តរេតា អាភាររេតា. ចីសតិចិធា ហោន្តិ

អតីតេហេតុបញ្ហកាឌីកេគនេតា៉

សព្វាទេចិត្តាណាគំ អត្ថរា ឲ្យេកោ សត្តិតិ ហេតុតោ ផលស្ស អចិន្ធេឧប្បចត្តិកាចតោ ហេតុផលសម្ពន្ធតោ ឲ្យេកោ សត្តិ៉ តថា កចឌាតីតយត្ថរា៉ ចេឌគាតណ្ហាតយត្ថរា បគ ផលតោ ហេតុតោ អចិន្ធេឧប្បចត្តិកាចតោ ផលហេតុសម្ពន្ធតោ ឲ្យេកោ សត្តិ៉ ផលគ្នុតោាបិ ហិ ឌរេម្ហា អញ្ញស្ស ហេតុសកាចស្ស ឌម្មស្ស បច្ចយោ ហោតីតិ៉

ឌ្កតីតិ ទុត្តប្បការបរាមសតំ៉ តេគាហ "ចតុសង្ខេប"ត្តិអាឌិ៉ សព្វាការេតាតិ ឌ្កឌ ទុរត្តហិ, អទុរត្តហិ ច បដិច្ចសមុប្បាឌចិកេដ្ឋ (ចិក៉ ១១៥ អាឌយោ), អតត្តគយសមត្តបដ្ឋាគាឌីស្ម ច អាកេពហិ សព្វហិ អាកាទេហិ៉ ឌាគាតីតិ អចព្ទុក្កាតិ៉ បស្សតីតិ ឌស្សគគ្នុតេគ ពាហាលចក្ខុគា បច្ចក្ខតោ បស្សតិ៉ អញ្ញាតិ បដិចិន្ទ្យាតិ តេសំយេច ចេចចតំ៉ ពគ្គិ ចំ ឌាគគំ៉ ពាតពេដ្ឋគាតិ យធាសកាចតោ ឌាគគេដ្ឋគ៉ បឌាគគេដ្ឋគាតិ អតិច្ចាឌីហិ បកាទេហិ បដិចិន្ទ្យាគេដ្ឋគ៉

ឌ្កឌាតិ យឌត្តមិឌំ កចចក្កំ ឌ្កឌាតីចំ, ចំ ឌស្សេតុំ "ឌ្កមិគា"តិអាឌិ ទុត្តំ៉ ពត្ត តេ ឌរម្ហតិ តេ អចិន្ធាឌីកោ ឌរម្ហ៉ យធាក្ខុតំ ពាត្តាតិ មហាចឌីកេការេណា យាធាចតោ ឌាគិត្វា៉ គិន្ទិត្តនេត្តា ពាលចចិបស្សគាយ ចិរដ្ឋេត្តា ចិមុច្ចនេត្តា អរិយមគ្គេហិ អទេ ហគីតិ យោឌគា៉ ពត្ត យឌា កកចា ចិរដ្ឋតិ ចិមុច្ចតិ, ពឌា អទេ ហគតិ គាម៉ ពតោ បរំ បគ អគិសម្ពន្ធណ្ណំ កេហេត្វា ទុត្តំ "ហគិ ចិហគិ ចិទ្ធំសេសី"តិ៉

១១៥៉ ចក្កចត្តិគោ អទេចពគេ ចក្កេពគេ ដ្ឋប្បគេដ្ឋ ពទត្តច េលកោ ប្អុឌំ កទោតិ, អញ្ញាត្ត ប្អុឌាចិសេសា បដ្ឋិដ្ឋតិ, កិមដ្ឋំ បគ សម្មាសម្ពុទ្ធ ដ្ឋប្បគេត្តិ ឌស្សេត្តា "ដ្ឋប្បគេ ពធាកេព"តិអាឌិមាហ៉ កោ បគ ចាទោ អញ្ញាសំ ប្អុឌាចិសេសាគត្តិ យធាទុត្តតោ អញ្ញាសំ អមេហេសក្កហិ ឌេចមគ្គុស្សហិ កទិយមាគាតំ គាតិដ្ឋព្វអាទាតំ ប្អុឌាចិសេសាគំ អទេហកាទេ ពា គាម ពចា៉ អត្ថាគ្នុបត្តិ អទេហត្តត្តស្ស អគ្នុបំ អត្ថត្ត៉

១១០៉អឌិលោកកេយគាតិ អកិត្តិកេយគ៉ ទេហោ បិបំ កទោត្តិ "យា គំ កោចិ ឌញ្ញា"តិ ឲ្យស កកចា គ ពឌាចិ កទោតិ បិបហេតុគំ ចេពឌិមព្ព ឲ្យច សុប្បហីតត្តា៉ អបទោ គយោ – អាទកាតិ អទំ, សុចិគ្ខកាចតោពូទេច្ច អត្ត៉ ក្ខុតោ បគ សុចិគ្ខកាចតោតិ? យេ អកាចិពកាយា អកាចិពសីលិ អកាចិពចិត្តា អកាចិពបញ្ញា, ពតោ ឲ្យច អប្បហីគទាគេឌាសេយោហា អរិយឌម្មស្ស អកោចិឌា អរិយឌម្ម អចិគីតា អរិយឌម្មស្ស អឌស្សាចិគោ អប្បដិបគ្គា មិច្ឆាបដិបគ្គា ច, ពតោ សុចិគ្ខកាចតោ៉ ទុត្តញ្ហាតំ កកចតា –

"សញ្ញាឌិកណ្ណេចបិ មេ, គិក្ខេច, គិក្ខុ កេហេត្វា បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អគុពន្ធោ អស្ស បិឌេ បិឌំ គិក្ខិបេគ្តា, សោ ច ហោតិ អគិជ្ឈាលុ កាមេសុ តិព្ពសារាគោ ព្យាបគ្គចិត្តោ បឌុដ្ឋមគសង្កប្បោ មុដ្ឋស្សតិ អសម្បជាគោ អសមាហិតោ ចិព្ភគ្គចិត្តោ បាកពិទ្រិយោ៉ អថ ខោ សោ អាទកាច មយ្ហំ អហញ្ចា ពស្ស៉ ចំ កិស្ស ហេតុ? ឌម្មំ ហិ សោ, គិក្ខេច, គិក្ខុ គ បស្សតិ, ឌម្មំ អបស្សគ្តោ មំ គ បស្សតី"តិ (ឌ្កតិទុ៉ ៩១)៉

ឃធាចុត្តបុក្កលិ ហិ ឃេចបិ ឃាឃំ បិតំ ឃត្ថ ឃត្តិកាចចរាច និឃុំ, ត ទេ តាចតា “ឃត្ថ ឃត្តិកា”តិ ចត្តព្ពា, តធា ឃត្តាបិ តេឃំ ឋាតិ អឃប្បទិឃាត់ អារកា ក្ខទេតិ អទហំ។

“ឃម្ហា ត បដិបជ្ជន្តិ, ទេ តិហិតាឃឃា តរា;

អារកា តេហិ កាចធា, ក្ខទេ តេតារហំ យតោ”តិ។

តធា អារកាតិ អទហំ, អាឃន្តកាចតោតិ អទត្ថ។ ក្យតោ បត អាឃន្តកាចតោតិ? ទេ កាចិតកាឃា កាចិតឃីលិ កាចិតចិត្តា កាចិតបញ្ញា, តតោ ខុច បហីតរាកទោឃយោហា អរិឃឆម្មស្ស តោចិកា អរិឃធម្មេ ឃុចិតិតា អរិឃឆម្មស្ស តស្សាចិតោ ឃម្មាបដិបន្នា, តតោ អាឃន្តកាចតោ។ ចុត្តម្បិ ចេតំ កាចតា –

“ទេឃាឌតឃតេ ចេបិ ទេ, ភិក្ខុចេ, ភិក្ខុ ចិហទេឃ្យ, ឃោ ច ហោតិ អតភិជ្ឈាលុ កាមេឃុ ត តិព្ពឃារាកោ អព្យាបន្នចិត្តោ អប្បទុដ្ឋមតឃង្កប្បោ ក្ខបដ្ឋិតស្សតិ ឃម្បជាតោ ឃមាហិតោ ឯកក្កចិត្តោ ឃំចុតិន្ទ្រិឃោ។ អធ ខោ ឃោ ឃត្តិកេច យម្ហា អហញ្ញា តស្ស។ តំ កិស្ស ហេតុ? ធម្មំ ហិ ឃោ, ភិក្ខុចេ, ភិក្ខុ បស្សតិ, ធម្មំ បស្សន្តោ មំ បស្សតី”តិ (ឥតិចុ។ ៩១)។

តធាទុបិ ហិ បុក្កលិ ឃត្ថ ទេឃាឌតឃហស្សន្តរិកាបិ ហោន្តិ, ត តាចតា ទេ “ឃត្ថ ក្ខទចាទិតោ”តិ ចត្តព្ពា, តធា ឃត្តាបិ តេឃំ ឋាតិ ឃប្បទិឃាត់ អារកា អាឃន្តេតិ អទហំ។

ទេ ឃម្ហា បដិបជ្ជន្តិ, ឃុប្បហីតាធិមុត្តិកា;

អារកា តេហិ អាឃន្នេ, តេតាបិ អទហំ ឌិតោ។

ទេ ឋាទេ រាកាឆយោ បាបធម្មា ឃម្មំ ឃន្តាតេ ក្ខប្បជ្ជន្តិ, តស្ស ឌិជ្ជធម្មំកម្បិ ឃម្បរាឃិកម្បិ អតត្ថំ អាចហន្តិ។ តិព្ពាតការិតិឃា បដិបកាឃ ឯកំឃេតេច ក្ខជុចិបច្ចតិកក្ខតា ច, ទេ អត្តហិតំ, បទហិតញ្ច បរិបុទេត្បំ ឃម្មា បដិបជ្ជេន្តហិ ឃាធ្វហិ ក្ខទេតា ទហិតព្ពា បរិច្ចជិតព្ពា បហាតព្ពាតិ ទហា តាឃ, ទេ ច ឃម្មា កាចតោ តោឌិម្ពុលេឃេច អរិឃមក្កេត ឃព្ពឃោ បហីតា ឃមុច្ឆិន្នា។ ឃធាហ –

“តធាកតស្ស ខោ, ចុន្ទ, រាកោ បហីតោ ទោឃោ មោហោ, ឃទ្ធាបិ បាបកា អកុឃលា ធម្មា បហីតា ក្ខច្ឆិន្នមូលា តាលាចត្ថុកតា អតភាចំកតា អាឃតិំ អតុប្បាទធម្មា”តិ (បារា។ ៩-១០ អត្ថតោ ឃមាតំ)។

ຕສ຺ມາ ສພ຺ພໂສ ນ ສນ຺ຕິ ເອຕສ຺ສ ຣຫາຕິ ອຣເຫາຕິ ວຕ຺ຕພ຺ເພ ຆກາຣສ຺ສ ສາມສາເທ ອ-ກາຣາຄມໍ ກຕ຺ວາ “ອຣຫ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ

ປາປເກສ຺ວາ ຣຫາ ນາມ, ສາໂຆ຺ຫິ ຣຫິຕຕ຺ໂຕ;

ເຕນໍ ສ຺ຸຕ຺ວ ປຫີນຕ຺ຕາ, ພຊາ ອຣຫໍ ມເຕາ

ເຍ ເຕ ສພ຺ພໂສ ປຣິຍ຺ຍາຕກ຺ຂນ຺ທາ ປຫີນກິເລສາ ພາວິຕມຄ຺ຄາ ສຈ຺ຉິກຕນິໂຣຘາ ອຣຫນ຺ໂຕ ຂີຓາສວາ, ເຍ ຈ ເສກ຺ຂາ ອປ຺ປຕ຺ຕມານສາ ອນຸຕ຺ຕຣໍ ໂຍຄກ຺ເຂມໍ ປຕ຺ຖຍມານາ ວິຫຣນ຺ຕິ, ເຍ ຈ ປຣິສຸທ຺ຘປໂຍຄາ ກລ຺ຍາຓຌ຺ຌາສຍາ ສທ຺ຘາສີລສຸຕາທິຄຸຓສມ຺ປນ຺ນາ ປຸຄ຺ຄລາ, ເຕຫິ ນ ຣຫິຕເຕ຺ຕາ ນ ປຣິຈ຺ຈິຕເຕ຺ຕາ, ເຕ ຈ ພຊຕາຕິ ອຣຫໍ ຕຖາ ຫິ ອຣິຍປຸຄ຺ຄລາ ສຕ຺ຖາຣາ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສ຺ສ ປຈ຺ຈກ຺ຂກຣເຓາ ສຕ຺ຖ ຘມ຺ມສຣີເຣນ ອວິຣຫິຕາ ເອວ ເຫານ຺ຕິ ຍຖາຫ ອາຍສ຺ມາ ປິງ຺ຄິເຍາ –

“ປສ຺ສາມິ ນໍ ມນສາ ຈກ຺ຂຸນາວ,

ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ;

ນມສ຺ສມາໂນ ວິວເສມິ ຣຕ຺ຕິໍ,

ເຕເນວ ມຍ຺ຍາມິ ອວິປ຺ປວາສໍ

“ສທ຺ຘາ ຈ ປີຕິ ຈ ມໂນ ສຕິ ຈ,

ນາເປນ຺ຕິ ເມ ໂຄຕມສາສນມ຺ຫາ

ຍໍ ຍໍ ທິສໍ ວຊຕິ ພູຣິປຍ຺ໂຍ,

ສ ເຕນ ເຕເນວ ນເຕາມ຺ຫີ”ຕິ (ສຸ. ນິ. ໑໑໔໘-໑໑໔໙);

ເຕເນວ ຈ ເຕ ອຍ຺ຍາ ສຕ຺ຕາປິ ນ ວິຣຫນ຺ຕີ ຍຖາຫ –

“អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, អនវកាសោ, យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសេយ្យាតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ (ម. និ. ៣.១២៨; អ. និ. ១.២៧៦).

កល្យាណបុថុជ្ជនាបិ យេភុយ្យេន សត្ថរិ និច្ចលសទ្ធា ឯវ ហោន្តិ. ឥតិ សុប្បដិបន្នេហិ បុរិសវិសេសេហិ អវិរហិតត្តា, តេសញ្ច អវិរហិតតោ ន សន្តិ ឯតស្ស រហា បដិច្ឆន្នកា, តត្ថ ច ឯតស្ស រហេ សាធូហិ បដិច្ឆាទិតត្តាតិ អវោច.

“យេ សន្តិកាវចរា, អរិយា សុទ្ធគោចរា;

ន តេហិ រហិតោ ហោតិ, នាថោ តេនារហំ មតោ”តិ.

រហោតិ ច គមនំ វុច្ចតិ, ភគវតោ ច នានាគតីសុ បរិព្ភមនសង្ខាតំ សំសារេ គមនំ នត្ថិ កម្មក្ខយករេន អរិយមគ្គេន ពោធិមូលេយេវ សព្ពសោ សសម្ភារស្ស គមនចក្កស្ស វិទ្ធំសិតត្តា. យថាហ –

“យេន ទេវូបបត្យស្ស, គន្ធព្ពោ វា វិហង្គមោ;

យក្ខត្តំ យេន គច្ឆេយ្យំ, មនុស្សត្តញ្ច អព្ពជេ;

តេ មយ្ហំ អាសវា ខីណា, វិទ្ធស្តា វិនឡីកតា”តិ. (អ. និ. ៤.៣៦);

ឯវំ នត្ថិ ឯតស្ស រហោគមនំ គតីសុ បច្ចាជាតីតិបិ អរហំ.

រហោ វា គមនំ យស្ស, សំសារេ នត្ថិ សព្ពសោ;

បហីនជាតិមរណោ, អរហំ សុគតោ មតោ.

បាសំសត្តា ច ភគវា អរហំ. អក្ខរចិន្តកា ហិ បសំសាយំ អរហ-សទ្ទំ វណ្ណេន្តិ. បាសំសភាវោ ច ភគវតោ អនញ្ញសាធារណោ យថាភុច្ចគុណាធិគតោ សទេវកេ លោកេ សុប្បតិដ្ឋិតោ. តថា ហេស អត្ថវសេន សីលេន អត្ថវសេន សមាធិនា អត្ថវសេន បញ្ញាយ អត្ថវសេន វិមុត្តិយា អសមោ អសមសមោ អប្បដិមោ អប្បដិភាគោ អប្បដិបុគ្គលោតិ ឯវំ តស្មិំ តស្មិំ គុណេ វិភជិត្វា វុច្ចមានេ បណ្ឌិតបុរិសេហិ ទេវេហិ ព្រហ្មេហិ ភគវតា ច បន បរិយោសានបត្តំ អសង្ខេយ្យម្បិ. ឥតិ បាសំសត្តាបិ ភគវា អរហំ.

គុណេហិ សទិសោ នត្ថិ, យស្មា លោកេ សទេវកេ;

តស្មា បាសំសិយត្តាបិ, អរហំ ទ្វិបទុត្តមោ។

ឯវំ សព្ពថាបិ –

“អារកា មន្ទពុទ្ធីនំ, អារកា ច វិជានតំ;

រហានំ សុប្បហីនត្តា, វិទូនមរហណេយ្យតោ;

ភវេសុ ច រហាភាវា, បាសំសា អរហំ ជិនោ”តិ។

១៦០. សម្មាតិ អវិបរីតំ។ ញាយន្តិ សយមេវ។ សម្ពុទ្ធោតិ ហិ ឯត្ថ សំ-សទ្ទោ “សយ”ន្តិ ឯតស្ស អត្ថស្ស ជោតកោ ទដ្ឋព្ពោ។ សព្ពធម្មានន្តិ អនវសេសានំ ញេយ្យធម្មានំ។ កថំ បនេត្ថ សព្ពធម្មាវពោធោ លព្ភតីតិ? ឯកទេសស្ស អគ្គហណតោ។ បទេសគ្គហណេ ហិ អសតិ គហេតព្ពស្ស និប្បទេសតាវ វិញ្ញាយតិ យថា “ទីក្ខិតោ ន ទទាតី”តិ។ ឯវញ្ច កត្វា អត្ថវិសេសានបេក្ខា កត្តរិ ឯវ ពុទ្ធសទ្ទសិទ្ធិ វេទិតព្ពា កម្មវចនិច្ឆាយ អភាវតោ។ “សម្មា សាមំ ពុទ្ធត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ ឯត្តកមេវ ហិ ពុធ សទ្ទតោ លព្ភតិ, “សព្ពធម្មាន”ន្តិ បន អត្ថតោ លព្ភមានំ គហេត្វា វុត្តំ។ ន ហិ ពុជ្ឈនកិរិយា អវិសយា យុជ្ជតិ។

ញាតាតិ តស្សា វិសយំ “សព្ពធម្មេ”តិ សាមញ្ញតោ វុត្តំ វិភជិត្វា ទស្សេតុំ “អភិញ្ញេយ្យេ ធម្មេ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អភិញ្ញេយ្យេតិ អភិវិសិដ្ឋេន ញាណេន ជានិតព្ពេ។ កេ បន តេតិ? ចតុសច្ចធម្មេ។ អភិញ្ញេយ្យតោ ពុទ្ធោតិ អភិញ្ញេយ្យភាវតោ ពុជ្ឈិ បុព្ពភាគេ វិបស្សនាបញ្ញាយ, អធិគមក្ខណេ មគ្គបញ្ញាយ, អបរភាគេ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណាទីហិ អញ្ញាសីតិ អត្ថោ។ ញាតោ បទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ បរិញ្ញេយ្យេ ធម្មេតិ ទុក្ខំ អរិយសច្ចមាហ។ បហាតព្ពេតិ សមុទយបក្ខិយំ។ សច្ឆិកាតព្ពេតិ និព្ពានំ សន្ធាយាហ។ ពហុវចននិទ្ទេសោ បន សោបាទិសេសាទិកំ បរិយាយសិទ្ធំ ភេទំ គហេត្វា កតោ, ឧទ្ទេសោ វា អយំ ចតុសច្ចធម្មានន្តិ។ តថា ហិ វក្ខតិ “ចក្ខុ ទុក្ខសច្ច”ន្តិអាទិ។ ឧទ្ទេសោ ច អវិនិច្ឆិតត្តបរិច្ឆេទស្ស ធម្មស្ស វសេន ករីយតិ។ ឧទ្ទេសេន ហិ ឧទ្ទិសិយមានានំ ធម្មានំ អត្ថិតាមត្តំ វុច្ចតិ, ន បរិច្ឆេទោតិ អបរិច្ឆេទេន ពហុវចនេន វុត្តំ យថា “អប្បច្ចយា ធម្មា, អសង្ខតា ធម្មា”តិ (ធ॰ ស॰ ទុកមាតិកា ៧-៨)។ សច្ឆិកាតព្ពេតិ វា ផលវិមុត្តិមបិ គហេតុំ, ន និព្ពានស្សេវាតិ ពហុវចននិទ្ទេសោ កតោ។ ឯវញ្ច ភាវេតព្ពេតិ ឯត្ថ ឈានានម្បិ គហេតុំ វដ្ដតិ។

គាថាយំ ភាវេតព្ពញ្ចាតិ ឯត្ថ ច-សទ្ទោ អវុត្តសមុច្ចយត្ថោ, តេន សច្ឆិកាតព្ពស្ស គហណំ វេទិតព្ពំ។ តស្មា ពុទ្ធោស្មីតិ យស្មា ចត្តារិ

សច្ចាតិ យថា ពុទ្ធាតិ, សច្ចបដិយុត្តត្តា កិញ្ចិ ញេយ្យំ នត្ថិ, តស្មា សព្វម្បិ ញេយ្យំ ពុទ្ធោស្មិ, អព្ភញ្ញាសិន្តិ អត្ថោ។

១១១។ ឆដ្ឋំ សង្ខេបេន សាមញ្ញតោ ទុក្ខបត្តំ ទ្វារារម្មណេហិ សទ្ធិំ ទ្វារប្បវត្តធម្មេហិ, ឃត្វានីហិ ច សង្ខេបេនេវ ចិត្តចិន្តា ធម្មេសុ "អបិ ចា"តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ មូលការណភាវេនាតិ សមុត្តស្សបិ អចិន្តានីសុ អនេញ្ញាសុ ការណេសុ ទេសបិ មូលភូតការណភាវេន។ តណ្ហា ហិ កម្មស្ស ចិចិត្តភាវហេតុតោ, សហាយភាវូបគមនតោ ច ទុក្ខចិចិត្តតាយ បធានការណំ។ សមុដ្ឋាបិកាតិ ឧប្បាទិកា។ បុរិមតណ្ហាតិ បុរិមភវសិទ្ធា តណ្ហា។ ឧកិត្តិ ចក្ខុស្ស, តំសមុដ្ឋាយស្ស ច។ អប្បវត្តីតិ អប្បវត្តិនិមិត្តំ។ និរោធបជានតាតិ សច្ចិកិរិយាភិសមយវសេន និរោធស្ស បដិវិជ្ឈនា។ ឧបោកបទុទ្ធារេនាតិ "ចក្ខុ ចក្ខុសមុទយោ"តិអាទិនា ឧបោកកោដ្ឋាសនិទ្ទេសេន។ តណ្ហាយបិ បរិញ្ញេយ្យភាវសព្ភាវតោ, ឧបាទានក្ខន្ធន្តោគធត្តា ច ទុក្ខសច្ចសង្គហំ ធម្មេ "រូបតណ្ហាធម្មោ ឆ តណ្ហាកាយា"តិ វុត្តំ។

កសិណានីតិ កសិណជ្ឈានានិ។ ឧត្តិសាការោតិ ឧត្តិស ពោជ្ឈង្គា, តទារម្មណជ្ឈានានិ ច។ ភវ ភវាតិ កាមភវាទយោ តយោ, សញ្ញីភវាទយោ តយោ, ឯកវោការភវាទយោ តយោតិ ភវ ភវា។ ចត្តារិ ឈានានីតិ អក្កហិតារម្មណចិសេសានិ ចត្តារិ រូបាវចរជ្ឈានានិ, ចិបាកជ្ឈានានិ ចា ឧតំ កហណំ។ ឧត្ត ច កុសលធម្មានំ ឧបនិស្សយភូតា តណ្ហា សមុដ្ឋាបិកា បុរិមតណ្ហាតិ វេទិតព្ពា។ កិរិយធម្មានំ បន យត្ត ទេ តស្ស អត្តភាវស្ស ការណភូតា។

អត្ថុទ្ទេសោតិ ពុទ្ធិប្បពុទ្ធធម្មស្ស អត្ថរូបតោ ឧទ្ទេសោ។ ទេតាតិ តស្មា ឃស្មា សាមញ្ញតោ, ចិសេសតោ ច ឧបោកបទុទ្ធារេន សព្វធម្មេ ពុទ្ធោ, តស្មា វុត្តំ កិត្តិ អាហ "សព្វេ សាមញ្ញា សព្វធម្មានំ ពុទ្ធត្តា"តិ, សព្វស្សបិ ញេយ្យស្ស សព្វាការេន អចិបរីតំ សយមេវ អភិសម្ពុទ្ធត្តាតិ អត្ថោ។ ពុទ្ធិតាយ្យ បរោបទេសរហិតស្ស សព្វាការេន សព្វធម្មាវពោធនសមត្ថស្ស អាកង្ខប្បដិពទ្ធវុត្តិនោ អនាវរណញាណសង្ខាតស្ស សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្ស អធិគមេន ញាបិតោ។

តត្ថ ច សព្វញ្ញុតញ្ញាណតោ អញ្ញំ អនាវរណញាណំ, អញ្ញថា "ឆ អសាធារណញាណានិ ពុទ្ធញាណានី"តិ (បដិ។ ម។ មាតិកា ១។៧៣) ចចនំ ចិរុជ្ឈេយ្យាតិ? ន ចិរុជ្ឈតិ, ចិសយបវត្តិភេទវសេន អញ្ញេហិ អសាធារណភាវទស្សនត្ថំ ឯកស្សេវ ញាណស្ស ទ្វិធា វុត្តត្តា។ ឯកមេវ ហិ តំ ញាណំ អនវសេសសង្ខតាសង្ខតសម្មុតិធម្មចិសយតាយ សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ, តត្ថ ច អាវរណាភាវតោ និស្សង្គចារមុបាទាយ "អនាវរណញាណ"ន្តិ វុត្តំ។ យថាហ បដិសម្ភិទាយំ "សព្វំ សង្ខតមសង្ខតំ អនវសេសំ ជានាតីតិ សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ, តត្ថ អាវរណំ នត្ថីតិ អនាវរណញាណ"ន្តិអាទិ (បដិ។ ម។ ១។១១៨)។ តស្មា នត្ថិ នេសំ អត្ថតោ ភេទោ, ឯកន្តេន ចេតំ ឯចមិច្ឆិតព្វំ។ អញ្ញថា សព្វញ្ញុតានាវរណញាណានំ សាធារណតា, អសព្វធម្មារម្មណតា ច អាបជ្ជេយ្យ។ ន ហិ ភគវតោ ញាណស្ស អណុមត្តម្បិ អាវរណំ អត្ថិ, អនាវរណញាណស្ស ច អសព្វធម្មារម្មណភាវេ យត្ថ តំ ន បវត្តតិ, តត្ថាវរណសព្ភាវតោ អនាវរណភាវោយេវ ន សិយា។ អថ វា បន ហោតុ អញ្ញមេវ អនាវរណញាណំ សព្វញ្ញុតញ្ញាណតោ, ឥធ បន សព្វត្ថ អប្បដិហតវុត្តិតាយ អនាវរណញាណន្តិ សព្វញ្ញុតញ្ញាណមេវ អធិប្បេតំ។ តស្ស ចាធិគមេន ភគវា "សព្វញ្ញូ, សព្វទស្សាវី, សម្មាសម្ពុទ្ធោ"តិ ច វុច្ចតិ ន សកិំយេវ សព្វធម្មាវពោធតោ។ តថា ច វុត្តំ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ។ ម។ ១។១៦២) "ចិមោក្ខន្តិកមេតំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ ពោធិយា មូលេ សហ

สพฺพญฺญุตญฺญาณสฺส ปฏิลาภา สิทฺธา ปญฺญตฺติ ยทิทํ “พุทฺโธ”ติ. สพฺพธมฺมาวโพธนสมตฺถญาณสมธิคเมน หิ ภควโต สนฺตาเน อนวเสสธมฺเม ปฏิวิชฺฌิตฺวา สยมฺภุตา อโหสีติ.

เอตฺถาห – กึ ปนิทํ ญาณํ ปวตฺตมานํ สกึเยว สพฺพสฺมึ วิสเย ปวตฺตติ, อุทาหุ กเมนาติ? กิญฺเจตฺถ – ยทิ ตาว สกึเยว สพฺพสฺมึ วิสเย ปวตฺตติ, อตีตานาคตปจฺจุปฺปนฺนอชฺฌตฺตพหิทฺธาทิเภทภินฺนานํ สงฺขตธมฺมานํ, อสงฺขตสมฺมุติธมฺมานญฺจ เอกชฺฌํ อุปฏฺฐาเน ทูรโต จิตฺตปฏํ เปกฺขนฺตสฺส วิย ปฏิวิภาเคนาวโพโธ น สิยา, ตถา จ สติ “สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา”ติ วิปสฺสนฺตานํ อนตฺตาการเรน วิย สพฺพธมฺมา อนิรุปฺปิตรูเปน พุทฺธญาณสฺส วิสยา โหนฺตีติ อาปชฺชติ. เยปิ “สพฺพเญยฺยธมฺมานํ ฐิตลกฺขณวิสยํ วิกปฺปรหิตํ สพฺพกาลํ พุทฺธานํ ญาณํ ปวตฺตติ, เตน เต ‘สพฺพวิทู’ติ วุจฺจนฺติ, เอวญฺจ กตฺวา ‘จรํ สมาหิโต นาโค, ติฏฺฐนฺโตปิ สมาหิโต’ติ อิทมฺปิ วจนํ สุวุตฺตํ โหตี”ติ วทนฺติ, เตสมฺปิ วุตฺตโทสานาติวตฺติ, ฐิตลกฺขณารมฺมณตาย จ อตีตานาคตสมฺมุติธมฺมานํ ตทภาวโต เอกเทสวิสยเมว ภควโต ญาณํ สิยา. ตสฺมา สกึเยว ญาณํ ปวตฺตตีติ น ยุชฺชติ.

อถ กเมน สพฺพสฺมึ วิสเย ญาณํ ปวตฺตตีติ? เอวมฺปิ น ยุชฺชติ. น หิ ชาติภูมิสภาวาทิวเสน, ทิสาเทสกาลาทิวเสน จ อเนกเภทภินฺเน เญยฺเย กเมน คยฺหมาเน ตสฺส อนวเสสปฏิเวโธ สมฺภวติ, อปริยนฺตภาวโต เญยฺยสฺส. เย ปน “อตฺถสฺส อวิสํวาทนโต เญยฺยสฺส เอกเทสํ ปจฺจกฺขํ กตฺวา ‘เสเสปิ เอว’นฺติ อธิมุจฺจิตฺวา ววตฺถาปเนน สพฺพญฺญู ภควา, ตญฺจ ญาณํ น อนุมานิกํ สํสยาภาวโต. สํสยานุพทฺธญฺหิ โลเก อนุมานญาณ”นฺติ วทนฺติ, เตสมฺปิ ตํ น ยุตฺตํ. สพฺพสฺส หิ อปฺปจฺจกฺขภาเว อตฺถาวิสํวาทเนน เญยฺยสฺส เอกเทสํ ปจฺจกฺขํ กตฺวา “เสเสปิ เอว”นฺติ อธิมุจฺจิตฺวา ววตฺถาปนสฺส อสมฺภวโต. ยญฺหิ ตํ เสสํ, ตํ อปฺปจฺจกฺขนฺติ.

อถ ตมฺปิ ปจฺจกฺขํ, ตสฺส เสสภาโว เอว น สิยาติ? สพฺพเมตํ อการณํ. กสฺมา? อวิสยวิจารณภาวโต. วุตฺตํ เหตํ ภควตา “พุทฺธวิสโย, ภิกฺขเว, อจินฺเตยฺโย น จินฺเตตพฺโพ. โย จินฺเตยฺย, อุมฺมาทสฺส วิฆาตสฺส ภาคี อสฺสา”ติ (อ. นิ. ๔.๗๗). อิทํ ปเนตฺถ สนฺนิฏฺฐานํ – ยํกิญฺจิ ภควตา ญาตุํ อิจฺฉิตํ สกลํ, เอกเทโส วา, ตตฺถ อปฺปฏิหตวุตฺติตาย ปจฺจกฺขโต ญาณํ ปวตฺตติ, นิจฺจสมาธานญฺจ วิกฺเขปาภาวโต. ญาตุํ อิจฺฉิตสฺส จ สกลสฺส อวิสยภาเว ตสฺส อากงฺขปฏิพทฺธวุตฺติตา น สิยา, เอกนฺเตเนว สา อิจฺฉิตพฺพา “สพฺเพ ธมฺมา พุทฺธสฺส ภควโต อาวชฺชนปฏิพทฺธา อากงฺขปฏิพทฺธา มนสิการปฏิพทฺธา จิตฺตุปฺปาทปฏิพทฺธา”ติ วจนโต. อตีตานาคตวิสยมฺปิ ภควโต ญาณํ อนุมานาคมตกฺกคหณวิรหิตตฺตา ปจฺจกฺขเมว.

นนุ จ เอตสฺมิมฺปิ ปกฺเข ยทา สกลํ ญาตุํ อิจฺฉิตํ, ตทา สกึเยว สกลวิสยตาย อนิรุปฺปิตรูเปน ภควโต ญาณํ ปวตฺเตยฺยาติ วุตฺตโทสานาติวตฺติเยวาติ? น, ตสฺส วิโสธิตตฺตา. วิโสธิโต หิ โส พุทฺธวิสโย อจินฺเตยฺโยติ. อญฺญถา ปจุรชนญาณสมวุตฺติตาย พุทฺธานํ ภควนฺตานํ ญาณสฺส อจินฺเตยฺยตา น สิยา. ตสฺมา สกลธมฺมารมฺมณมฺปิ ตํ เอกธมฺมารมฺมณํ วิย สุววตฺถาปิเตเยว เต ธมฺเม กตฺวา ปวตฺตตีติ อิทเมตฺถ อจินฺเตยฺยํ. วุตฺตญฺเหตํ “ยาวตกํ เญยฺยํ, ตาวตกํ ญาณํ. ยาวตกํ ญาณํ, ตาวตกํ เญยฺยํ. เญยฺยปริยนฺติกํ ญาณํ, ญาณปริยนฺติกํ เญยฺย”นฺติ (มหานิ. ๖๙; จูฬนิ. โมฆราชมาณวปุจฺฉานิทฺเทส ๘๕;

បដិ៑ ម៑ ១.៣)៑ ឯវមេវកញ្ជ្យ ចិន្តំ, វកិ, កេមត ចា ព្ឆ្នាត្ស្មប៉ សម្ភា សាមញ្ញា សត្តឆម្មាត់ ព្យុទ្ធត្ថា សម្មាសម្ពុទ្ធោ៑

១៦១. ចិន្តាហីតិ ឯត្ថ ចិន្តិយំ ចិន្តេតីតិ ចិន្តា, យាថាចតោ រូបលក្ខណីតិ អវេត្វា៑ អត្តនោ ចា បដិបក្ខស្ស ចិន្តាតេនេត ចិន្តា, ពេមាក្ខន្ធាទិកស្ស បជាលតេនេតាតិ អវេត្វា៑ ពេតា ឯវ អត្តនោ ចិសយស្ស ចិទិតកេរណេនេតបិ ចិន្តា៑ សម្បត្តត្តាតិ សមន្តាគតត្តា, បរិបុណ្ណត្តា ចា, អចិកលត្តាតិ អវេត្វា៑ តិស្សន្តំ, អដ្ឋន្តំ ច ចិន្តានំ ពត្ថ ពត្ថ វុត្តេ គហណំ ចិតេឃ្យញ្ញាសមចេសតាតិ ដដ្ឋព្វំ៑ សត្ត សទ្ធម្មា តាម សទ្ធា ហិរី ឱត្តប្បំ ពាហុសច្ចំ ចីរិយំ សតិ បញ្ញា ច៑ មេយ សត្តាយ វុត្តំ "ព្ពុឆ កិញ្ច សទ្ធោ ហោតិ"តិអាទិ (អ៑ និ៑ ១០.១១)៑ ចត្តារិ ឥរាភាតីតិ យាតិ កាតិចិ ចត្តារិ វុបិចេចនញ្ញាតាតិ៑

កម្មា បនេត្ថ ឃឹលិខេមា បត្តនេសច "ចរណ"ន្តិ វុត្តាតិ ចោទេតំ សត្ថាមាហ "ព្ពុមេមច ហិ"តិអាទិ ៑ តេត តេសំ ឃិញ្ញត្តមសង្គហតោ តិន្នាត្សបកមតេ ឯតំសតោ សាឆតការមាហ៑ ព្ពុជាតិ ពជត្ថសាឆតាម អាកម់ ជេស្សន្តោ "មថាហា"តិអាទិមាហ៑ កកចាតិអាទិ វុត្តស្សេចត្តស្ស តិកមតចេសត វុត្តំ៑

តត្ថ ចាយំ ចិន្តាចរណសម្បជា សាចកេស្សបិ លក្ខតីតិ? កិញ្ចាបិ លក្ខតិ, ត បត ពឆា, មឆា កកចតោតិ ជេស្សេតុំ "ពត្ថ ចិន្តាសម្បជា"តិអាទិ វុត្តំ៑ ចរណឆម្មបរិយាបន្នត្តា កេរុណាព្រហ្មចិហារស្ស, សោ ចេត្ថ មហាក្កុតកាចប្បត្តា សាឆារណកាចេចាតិ អាហ "ចរណសម្បជា មហាការុណិកតំ ឬទេត្វា ឋិតា"តិ៑ មឆា សត្តាតំ អតត្ថំ បរិចជ្ជេត្វា អត្ថេ តិមោជេតំ បញ្ញាម ចិតា ត ហោតិ, ឯវំ តេសំ អត្ថាតត្ថជាតតំ សត្វេ កេរុណាម ចិតា ត ហោតីតិ រូកមម្បិ រូកមត្ថ សកិច្ចកេមច សិមា៑ មត្ថ បត មស្សា បឆាតការេចា, តំ ជេស្សេតុំ "សោ សត្ថាញ្ញាតាមា"តិអាទិ វុត្តំ៑ ពត្ថ មឆា តំ ចិន្តាចរណសម្បន្នោតិ មឆា អញ្ញោបិ ចិន្តាចរណសម្បន្នោ, តេត ចិន្តាចរណសម្បន្នស្សចាយំ អាចេលិកា បដិបត្តីតិ ជេស្សេតិ៑ សា បតាយំ សត្ថុ ចិន្តាចរណសម្បជា សាសតស្ស តិយ្យាតិកតាម សាចកាតំ សម្មាបដិបត្តិមា ឯកត្តការណន្តិ ជេស្សេតុំ "តេតស្សា"តិអាទិ វុត្តំ៑ តំ សុចិញ្ញាតម្យមេច៑

ឯត្ថ ច ចិន្តាសម្បជាម សត្ថុ បញ្ញាមហត្តំ បកាសិតំ ហោតិ, ចរណសម្បជាម កេរុណាមហត្តំ៑ តេសុ បញ្ញាម កកចតោ ឆម្មេជ្ជប្បត្តិ, កេរុណាម ឆម្មសំចិកាកោ៑ បញ្ញាម សំសារទុក្ខតិព្វិជា, កេរុណាម សំសារទុក្ខសហតំ៑ បញ្ញាម បរទុក្ខបរិជាតតំ, កេរុណាម បរទុក្ខបតិការារម្ភោ៑ បញ្ញាម បរិតិព្វាតាភិមុខភាវេចា, កេរុណាម ពជធិកមោ៑ បញ្ញាម សមំ ពេរណំ, កេរុណាម បេរេសំ ពារណំ៑ បញ្ញាម ព្យុទ្ធភាចសិទ្ធិ, កេរុណាម ព្យុទ្ធកិច្ចសិទ្ធិ៑ កេរុណាម ចា ពោធិសត្តភូមិមំ សំសារាភិមុខភាវេចា, បញ្ញាម ពត្ថ អតភិរតិ៑ ពឆា កេរុណាម បេរេសំ អភិំសាបតំ, បញ្ញាម សមំ បេរេហិ អភាមតំ៑ កេរុណាម បរំ រក្ខន្តោ អត្តាតំ រក្ខតិ, បញ្ញាម អត្តាតំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ៑ ពឆា កេរុណាម អបរន្តបេបិ, បញ្ញាម អតត្តន្តបេបិ៑ តេត អត្តហិតាម បដិបន្នាទីសុ ចតុត្ថស្ស បុគ្គលស្ស ចតុត្ថបុគ្គលភាវេចា សិទ្ធោ ហោតិ៑ ពឆា កេរុណាម លោកតាថតា, បញ្ញាម អត្តតាថតា៑ កេរុណាម ចស្ស តិត្តភាវេចា, បញ្ញាម រូត្តមាភាវេចា៑ ពឆា កេរុណាម សព្វសត្តេសុ ជតិតាត្សគ្គហោ បញ្ញាត្សពត្តា ត ច ត សព្វត្ថ ចិរត្តចិត្តោ, បញ្ញាម សព្វឆម្មេសុ ចិរត្តចិត្តោ កេរុណាត្សពត្តា ត ច ត សព្វសត្តាត្សគ្គហាម បចេត្តោ៑ មឆា ហិ កេរុណា កកចតោ សិនេហសោកចិរហិតា, ឯវំ បញ្ញា អហំការមមំការចិតិមុត្តាតិ

អញ្ញាយញ្ញាចិររោសិតា បររយចិរុទ្ធា ក្យាលចិររេររា ចិន្ចាចទរលាវេយ្យគាហិ បការរិតាតិ ដដ្ឋាំ៉

៧ៗ៖៉ ករយតយ្បិ ហិ កពត្តិ ចុទ្ធតិ “កទេព ជិទេព”តិអាឌីរុ (ឌីៈ តិៈ ០ៈ៧០៖; ៧ៈ៧លិ៩)ៈ ររោកតត្តិ រុកៈ រុកការទេចា ចិរុទ្ធតាឃ, ចិរុទ្ធតា ទេគារបចិករយតាតិ អាហ “បរិរុទ្ធយតចជ្ជ”ត្តិៈ ករយតញ្ញា តាយ ពាហុចិឆត្តិ ពួឆាសិរេប្យតំ ករយតំ ដរេរ្សទេត្តា “អទិឃយទេក្កា”តិ អាហៈ ររោ ហិ តិន្តាតរ្ស កតិ អឆិកទេយាតិ ពតូ្វា “កតំ, ករយត”ត្តិ ឆ ចុទ្ធតិៈ ព្ទគាតិ តរេរ្សច កហទេល ពារទលំ ដរេរ្សតុំ “រេពត រេហររា”តិអាឌិ ចុត្តាៈ រេលយំ ឌិរត្តិ តិន្តាតំៈ អរជ្ជយារេតាតិ បរិបត្វាការទេចត រុកតិករយតេបិ អរជ្ជទេត្តា រក្កំ អពទេរាទេត្តា, បទេកច ព្ទតទេត្វៈ អឆ ចា ៤ការរទេត តិរីឌិត្វា លិប្យកិន្ញាចទេរតេច ចត្យុត្តយ្បិ យក្កាតំ បឌិលទ្ធការទេតា អរជ្ជយារេតា អរជ្ជទេត្តា កទេតាៈ ឃំ ករយតំ កដ្ឋទេត្តា រញ្ញាយតត្វំ អបហទេតិ, រញ្ញាញ្ញា អត្យុត្តារំ រយ្យត្តិ អាចហតិ, តទេគច ររោកតំ តាយៈ រេពត ឆ ភកចា កទេតាតិ អាហ “ព្ទតិ ររោកតករយតត្តា រុកទេតា”តិ ររោកតទេត្វា រុ-រទេដ្ឋាតិ ពតូ្វាៈ

អរុទ្ធរាតំ ទុក្លាតំ រញ្ជារេប្យចត្តឹតំ អភាចទេតា អច្ឆត្តុរុលត្តា ៤កត្តទេតា រុត្តុរំ តាយ អរញ្ញតា ឆាត្វតិ អាហ “រុទ្ធទេញ្ញារ ជាតំ កទេតា អយតំ តិន្តាត”ត្តិៈ ទេតតាហ ភកចា “តិន្តាតំ បររយំ រុល”ត្តិ (យៈ តិៈ ៧ៈ៧០ ៣; ឆៈ បៈ ៧០ៗ-៧០៖)ៈ រយ្ញាតិ រុដ្ឋៈ រុដ្ឋ ករយតញ្ញា តាយ បឌិបទេក្លត អតកិក្វតរ្ស ករយតត្តិ អាហ “បហិទេត កិទេលទេរ បុត អបច្ឆាកដ្ឋទេត្តា”តិៈ ព្ទគញ្ញា រិលាប្យត្តំ រយ្ញាករយតំ, ឃាឃ អាករយតឹឃបឌិបគាឃ រិទ្ធំ, រាបិ រយ្ញាករយតរេយចាតិ ៤ចយ្បិ ភកចា រុកទេតាតិ ដរេរ្សតុំ “រយ្ញា ចា កទេតា”តិអាឌិ ចុត្តាៈ រយ្ញាបឌិបត្តិឃាតិ រយ្ញារទេញ្ញាសិឃា រយ្យាបទេត អចិបរឹតបឌិបត្តិឃាៈ “រញ្ញាទេលិករ្ស ហិតរុលទេយច ពទេរាទេត្តា”តិ ៤ទេពត យហាទេពាសិឃា បឌិបគា អចិការេកត រញ្ញារត្វាតំ រញ្ញាគា ហិតរុលាចហការទេចទេតច បចត្តិតិតិ ដរេរ្សតិៈ “រយ្យតំ ភ្ទដ្ឋគត្តិ ព្ទទេយ អទេត្ត អត្យុបកដ្ឋទេត្តា កទេតា”តិ ៤ទេពត បឌិច្ឆរយុប្យាគកតិ ដរេរ្សតិៈ “ពាយរុលំ អត្តកិលយចត្តិ ព្ទទេយ អត្យុបកដ្ឋទេត្តា កទេតា”តិ ៤ទេពត អទិឃយក្កកតិ ដរេរ្សតិៈ

តព្រាតិ ឃុត្តដ្ឋារេត ឃុត្តទេរ្សច ការទេត តិប្យារេគតទេញ្ញា, រារេឆតទេញ្ញា ទេចតំ កុយុំ៉ អក្វតត្តិ អក្វតត្វំៈ អត្វយុទេលត ហិ ចាចាឃ អក្វតតា, ក្វតតា ចាៈ អតដ្ឋត្តិ តរេរ្សច ទេចចចតំៈ អក្វតត្តិ ចា អរត្តំ អចិជ្ជយាតំៈ អតដ្ឋត្តិ អតឆាកាទំ អញ្ញាឆារត្តំៈ អតត្វរញ្យុតត្តិ ឌិដ្ឋឆយ្ចិពាត, រយ្យរាឃិពាត ចា អតទេត្វត រញ្យុតំ, អតត្វាចហំៈ ត អទេត្វាតិ អតទេត្វា, អត្វរ្ស បឌិបទេក្លា, អការទេចា ឆ, ទេពត រញ្យុតំ, បិរុលចាចំ, រយ្យប្យលិបញ្ញាតិ អទេត្វាៈ ៤ចរេយត្វ ចត្យុត្តិឆរ្សាបិ ចឌិទុច្ឆទិតរ្ស រក្កទេហា ដដ្ឋទេញ្ញាៈ ៤ត្វ ឆ បឆយា ចាចា រីលចត្តិ “ទុរ្សិទេលិ”តិ, អចល្ខាលិឌិរេយច “ចល្ខារេលិ”តិអាឌិតា ការយាតរ្ស ដដ្ឋញ្ញាៈ ទុតិឃា ទុរ្សិលំ “ទុរ្សិទេលិ”តិ, ចល្ខាលិឌិរេយច “ចល្ខារេលិ”តិអាឌិតា អចិតរេឃត ការយាតរ្សៈ តតិឃា តេទឃិកាឌិករ្ស តេទឃិកាឌិកាចចិកាចតឹកឆា ឃឆា “អាបិឃិទេកា ទេគចគទេត្វា តេទឃិទេកា”តិអាឌិកា (ធ្យុអចៈ ៧៖ប៉)ៈ ចត្យុត្តិ “ទេចគចិហិទេពត ឃញ្ញាចិសិតា បិលាតិបិតាឌិកតំ រុកតិ អាចហតី”តិ ទេលិករ្ស ញ្យារេយាហតកឆាៈ បញ្ញាឃឹ ក្វទេពត រេបរុញ្ញាបរំហារាឌិកឆាៈ លដ្ឋា ឃុត្តប្យត្តដ្ឋារេត បចត្តិតា គាតរីលិឌិកឆា ទេចឌិតញ្ញាៈ ៤ចំ រយ្ញា កគត្តាតិ ឃឆាចុត្តំ អក្វតាឌិ ចទេជ្ជត្វា ក្វតំ តដ្ឋំ អត្វរញ្យុតំ បិឃំ យតាបំ តទេតា ៤ច រយ្ញា រុដ្ឋ កគតទេតា រុកទេតា គ-ពារេរ្ស ត-ពាទំ ពតូ្វាៈ អាបិឆករយតយទេត្វត ពរ្សចិ អប្យិឃយ្បិ ហិ ភកចទេតា ចចតំ បិឃំ យតាបរេយច អត្វរិទ្ធិឃា ទេលិករ្ស ហិតរុលាចហត្តាៈ

អបិច សោកតំ គតំ គយតំ ឲតយ្យាតិ ឃុកតោ៝ កកចតោ ហិ ចេតឃ្យេឌតុបសក្កយតំ ឲកតេក្តត តេឃំ ហិតឃុលតិបឡាគតតោ សោកតំ កឌ្កក៝ ៝ តឆា លក្ខលាតុញ្យព្ហូតបឌិយល្ហិតទ្វុបកាឃតាឃ

ទុតចិលព្ទិតលលិតាតុកឌ្ឋតតិប្បិញអតុក្កុឌិកក្យុឌិលិក្យុលតាឌិឌេាឃទហិតចិលិឃិតទាឌហំឃចឃកចាទលយិកទាឌគយតំ កាឃគយតំ, ឆាាលាគយតក្ថា ចិបុលតិយូលកទ្វុលាឃតិឌិទិឃាឌិក្យុលចិសេឃឃហិតំ អគិតិហារតោ ឃាច យហារតេាឌិ អតចជ្ជតាឃ, ឃព្ទាតំ ហិតឃុលាចហតាឃ ច សោកតសេច៝ អឆ ចា ឃឃព្ទុឆាាសោគត ឃកលប្បិ លោកំ បទិញ្ញាកិឃយឃចសេត បទិឌាតតេក្ត្តា ឃម្មា កតោា អចកតោាតិ ឃុកតោ៝ តឆា លោកឃយុឌឃំ បហាតាកិឃយឃចសេត បឌហតេក្ត្តា អតុប្បត្តិឆយុតំ អាបិទេឌតេក្ត្តា ឃម្មា កតោា អតិតោាតិ ឃុកតោ៝ លោកតិទោាឆំ តិព្ទាតំ ឃឆ្ជិកិទិឃាកិឃយឃចសេត ឃម្មា កតោា អធិកតោាតិ ឃុកតោ៝ លោកតិទោាឆកាយិតិ បឌិបឌំ កាចតាកិឃយឃចសេត ឃម្មា កតោា បឌិបតេក្ត្ដាតិ ឃុកតោ៝ តឆា ឃំ ព្វយឃ្យ ឃឌេចកឃ្យ លោកឃ្យ ឌិដ្ឋំ ឃុតំ យុតំ ចិញ្ញាតំ បត្តំ បទិសេឃិតំ អតុចិចទិតំ យតឃា, ឃព្ទំ តំ ហត្ថតលេ អាយលកំ ចិឃ ឃម្មា បច្ចក្ខតោា កតោា អត្ថញ្ញាឃិតិ ឃុកតោ៝

១២៤៝ឃព្ទាឆាតិ ឃព្ទប្បកាទេត៝ សោា សោា លោកោា ឃឆា ឃឆា ចេឌិតព្ទោា, តឆា តឆា៝ តោ បត បកាទេ ឌេឃ្យតំ “ឃកាចតោា”តិអាឌិ ទុត្តំ៝ តត្ថ ឃកាចតោាតិ ទុក្ខឃកាចតោា៝ ឃព្ទោា ហិ លោកោា ទុក្ខឃកាទចា៝ ឃឆាហ “ឃំលិតេត្តត បញ្ញាបិកោាតក្ខន្ធា ទុក្ខា”តិ (យហាច៝ ១៣; ឌី៝ និ៝ ១៝១ឃ័លិ)៝ ឃយុឌឃតោាតិ ឃតោា សោា ឃយុទេតិ, តតោា តណ្ហាឌិតោា៝ តិទោាឆតោាតិ ឃត្ថ សោា តិទុជ្ឈតិ, តតោា ចិឃព្ទាទតោា៝ តិទោាឆ្វបិឃតោាតិ សេត ចិធិតា សោា តិទោាធោា បត្តព្ទោា, តតោា អទិឃមក្កតោា, ព្ទតោា អព្ទោាឃ្យ បកាទឃ្យ អកាចា៝

ព្ទតិ “ឃព្ទាឆា លោកំ អចេឌិ”តិ ចត្វា តឌត្ថឃាធកំ ឃុត្តំ ឌេឃ្យតេក្ត្តា “ឃត្ថ ទោា អាចុទឃា”តិអាឌិមាហ៝ តត្ថ “ត ឌាឃតិ”តិអាឌិតា ជ្ជុកំ ឌាតិអាឌិតិ បឌិក្ខិបិត្វា “ត ចចតិ ត ជ្ឈបបជ្ជតិ”តិ បឌច្ឆយេត អបទាបទំ ចចតុបបជ្ជតាតិ បឌិក្ខិបតិ៝ កេចិ បត “ត ឌាឃតិតិអាឌិ គត្ថុសេឃ្យកចសេត ទុត្តំ, ព្ទតទំ ឌូបបិតិកចសេតា”តិ ចឌត្តិ៝ តត្តិ ឌាតិអាឌិទហិតំ៝ គយតេតាតិ បឌឃា គយតេត៝ ឆាាតេឃ្យត្តិ ឌាតិតព្ទំ៝ “ឆាាតាឃ”ត្តិ ចា បិទោា, ឆាាតា អឃំ តិព្ទាតត្ថិកោាតិ អធិប្បាសោា៝

កាយំ បិឌគយតេត កត្វា លោកឃ្យត្តិ ឆាាតំ, ឌុដ្ឋំ, បត្តំ ចា ត ឃក្កា, អបិច បទិឃិតបទិច្ឆិតដ្ឋាតេ តំ បញ្ញាបេត្វា ឌេឃ្យមិតិ ឌេឃ្យតេក្ត្តា “អបិចា”តិអាឌិមាហ៝ តត្ថ ឃឃព្ទិមិ្ហ ឃព្ទាឃហិតោ៝ តតោា ឲច ឃយតេក ឃចិញ្ញាលាតេក៝ អចិញ្ញាលាតេក បត ជ្ឈតុឃយុដ្ឋាតទ្វុបឃយុឌាឃយតេត្ត បញ្ញាបេតំ ត ឃក្កាតិ អធិប្បាសោា៝ លោកត្តិ លក្ខាឌិលោកំ៝ លោកតិទោាឆត្តិ តឃ្យ លោកឃ្យ តិទុជ្ឈតំ, តិព្ទាតសេច ចា៝ អឌេឃប្បិ ហិ តំ សេឃំ តិទោាធោា, តេឃំ ចសេត ជ្ឈបចាទតោា, ឌេឃតោាបិ តិឌ្ឋិឃិឃតិ ឃឆា “ចក្ខុ លោកេ បិឃទ្វុបំ ឃាតទ្វុបំ, ឲតេត្ថឃា តណ្ហា បហិឃមាតា បហិឃតិ, ឲត្ថ តិទុជ្ឈមាតា តិទុជ្ឈតិ”តិ (ឌី៝ និ៝ ១៝៣០១; ម៝ និ៝ ១៝១២៣; ចិភ៝ ១០៣)៝

គយតេតាតិ បិកតិកគយតេត៝ លោកឃ្យតេក្ត្តាតិ ឃក្ខាទលោកឃ្យ អតេក្ត្តា អត្តកិទិឃាតេហតុក្ខតំ តិព្ទាតំ៝ ក្យុឌាចតត្តិ កឌាចិបិ៝ អបត្វាតិ

អគ្គមគ្គេន អនុសិកត្តា។ បហេយាឆត្តិ បវត្តិ និស្សរណំ។ តស្មាតិ យស្មា លោកស្សន្តំ អបត្វា វដ្ដទុក្ខតោ វុត្តិ នត្ថិ, តស្មា។ ហវេតិ និបាតមត្តំ។ លោកចិន្តតិ សភាវាទិតោ សព្វំ លោកំ ញាតត្តា។ សុខេឋាតិ សុទ្ធរបញ្ញា។ លោកុត្តរតិ បរិញ្ញាភិសមយេន លោកំ វិទិត្វា បហានាភិសមយេន លោកុត្តរំ មគ្គព្រហ្មចរិយវាសស្ស បរិនិដ្ឋិតត្តា វុសិតព្រហ្មចរិយោ។ សព្វេសំ កិលេសានំ សមិតត្តា, វត្តសច្ចឆយានំ វា អភិសមិតត្តា សមិតាវី។ នាសីសតិ ន បត្ថេតិ។ យថា ឥមំ លោកំ, ឯវំ បរំ លោកំ អប្បដិសន្ធិកត្តា។

១៦៩។ ឯត្ថ យទិបិ លោកចិន្តា អត្ថវសេន ទស្សិតា សភាវតោ ទស្សិតត្តា, លោកោ បន ឯកធាសេនេវ វុត្តោតិ តំ អត្ថវសេន ទស្សេតុំ “អបិច តយោ លោកា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ឥន្ទ្រិយពទ្ធានំ ខន្ធានំ សមូហោ, សន្តានោ ច សត្តលោកោ។ រូបាទីសុ សត្តវិសត្តតាយ សត្តា, លោកីយន្តិ ឯត្ថ កុសលាកុសលំ, តព្ពិបាកោ ចាតិ លោកោតិ។ អនិន្ទ្រិយពទ្ធានំ រូបាទីនំ សមូហោ, សន្តានោ ច ឱកាសលោកោ លោកីយន្តិ ឯត្ថ តសា, ថាវរា ច, តេសញ្ច ឱកាសភូតោតិ។ តទាធារតាយ ហេស “ភាជនលោកោ”តិបិ វុច្ចតិ។ ឧភយេបិ ខន្ធា សង្ខារលោកោ បច្ចយេហិ សង្ខរីយន្តិ, លុជ្ជន្តិ បលុជ្ជន្តិ ចាតិ។ អាហារដ្ឋិតិកាតិ បច្ចយដ្ឋិតិកា, បច្ចយាយត្តវុត្តិកាតិ អត្ថោ។ បច្ចយត្ថោ ហេត្ថ អាហារ-សទ្ទោ “អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា កាមច្ឆន្ទស្ស ឧប្បាទាយា”តិអាទីសុ (សំ។ និ។ ៥។១១១) វិយ។ ឯវំ ហិ “សព្វេ សត្តា”តិ ឥមិនា អសញ្ញសត្តាបិ បរិគ្គហិតា ហោន្តិ។ សា បនាយំ អាហារដ្ឋិតិកតា និប្បរិយាយតោ សង្ខារធម្មេ, ន សត្តធម្មេតិ អាហ “អាហារដ្ឋិតិកាតិ អាការនិទ្ទេសេន សង្ខារលោកោ វេទិតព្វោ”តិ។

យទិ ឯវំ “សព្វេ សត្តា”តិ ឥទំ កថន្តិ? បុគ្គលាធិដ្ឋានា ទេសនាតិ នាយំ ទោសោ។ យថា អញ្ញត្ថាបិ “ឯកោ ធម្មោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិទាយ សម្មា វិរាគាយ សម្មា វិមុត្តិយា សម្មា បរិយន្តទស្សាវី សម្មត្ថំ អភិសមេច្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមោ ឯកធម្មោ? សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា”តិ (អ។ និ។ ១០។៦៤)។ ឋិតិកាតិ បច្ចយាធីនេន “អត្តា, លោកោ”តិ ច បរិកប្បិតា វោហារមត្តេ សត្តវិសយា, ន សង្ខារវិសយាតិ អាហ “សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អាការនិទ្ទេសេន សត្តលោកោ វេទិតព្វោ”តិ។

យាវតា ចន្ទិមសូរិយា បរិហរន្តីតិ យត្តកេ ឋានេ ចន្ទិមសូរិយា បរិវត្តន្តិ បរិព្ភមន្តិ។ ទិសា ភន្តិ វិរោចនាតាតិ តេសំ បរិព្ភមនេនេវ តា ទិសា បភស្សរា ហុត្វា វិរោចន្តិ។ តាវ សហស្សធា លោកោតិ តត្តកេន សហស្សប្បការោ ឱកាសលោកោ, សហស្សលោកធាតុយោតិ អត្ថោ។ “តាវ សហស្សវា”តិ វា បាឋោ។

តយិទំ តំ តិវិធម្បិ លោកំ។ តថា ហិស្ស សព្វថាបិ វិទិតោតិ សម្ពន្ធោ។ ឯកោ លោកោតិ “សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា”តិ យាយ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ កថាយ សព្វេសំ សង្ខារានំ បច្ចយាយត្តវុត្តិតា វុត្តា, តាយ សព្វោ សង្ខារលោកោ ឯកោ ឯកវិធោ បការន្តរស្ស អភាវតោ។ ទ្វេ លោកាតិអាទីសុបិ ឥមិនា នយេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ នាម-គ្គហណេន ចេត្ថ និព្ពានស្ស អគ្គហណំ, តស្ស អលោកសភាវត្តា។ ននុ ច “អាហារដ្ឋិតិកា”តិ ឯត្ថ បច្ចយាយត្តវុត្តិតាយ មគ្គផលានម្បិ លោកតា អាបជ្ជតីតិ? នាបជ្ជតិ, បរិញ្ញេយ្យានំ ទុក្ខសច្ចធម្មានំ ឥធ “លោកោ”តិ អធិប្បេតត្តា។ អថ វា “ន លុជ្ជតិ ន បលុជ្ជតី”តិ យោ គហិតោ តថា ន ហោតិ, សោ

ᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴᨣᩉᨱᩁᩉᩥᨲᩣᨶᩴ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩃᩮᩣᨠᨲᩣ᪨ ᩏᨸᩤᨴᩤᨶᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨽᩪᨲᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᩏᨸᩤᨴᩤᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ᪨ ᨶᩅᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᨶᩅ ᩁᩪᨸᩤᨿᨲᨶᩣᨶᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩋᩣᩉᩣᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨿᨲ᩠ᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨴᩦᨸᨶᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣ᪨ ᨲᩣᨿ ᨧ “ᨿᨴᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ᪨ ᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨲᨴᨶᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓.᪑᪕) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥᨸᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨶᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩋᩁᩪᨸᩥᨶᩮᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩣ, ᨲᩮ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨹᩔᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩪᨲᩩᨸᩤᨴᩤᨿᩁᩪᨸᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᨳᩅᩦᩋᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᨿᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨴᨿᩮᩣ, ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ, ᨲᩮᨸᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩍᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣ ᩅᩥᨴᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᨿᩮᩣ ᨾᩥᨣᩣᩈᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨿᨳᩣ ᨾᩥᨣᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩅᨶᨣᩉᨶᩮ ᩈᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᩣᩈᨿᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᩣᩈᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩔᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ –

“ᩈᩔᨲᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ, ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩅᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩣ;

ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᨬ᩠ᨧ ᨿᩴ ᨬᩣᨱᩴ, ᩑᨲᩴ ᩋᩣᩈᨿᩈᨴ᩠ᨴᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᨶᩴ ᩈᩔᨲᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩍᨾᩣ ᩑᩅ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ “ᨴ᩠ᩅᨿᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ ᨡ᩠ᩅᩣᨿᩴ, ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨲᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒.᪑᪕)᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨲᩥ ᩉᩥ ᩈᩔᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨨᩮᨴᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨶᩥᩔᩥᨲᩣᨶᩴ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨶᩥᩔᩥᨲᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩣ ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩮᩣ ᩋᩣᩈᨿᩮᩣ᪨

ᩋᩣᩈᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩴ, ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨬᩣᨱᩣᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨱᩮᨸᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ –

“ᨠᩣᨾᩴ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ‘ᩋᨿᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨠᩣᨾᨣᩁᩩᨠᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᩈᨿᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ’ᨲᩥ, ᨠᩣᨾᩴ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ‘ᩋᨿᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨣᩁᩩᨠᩮᩣ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩣᩈᨿᩮᩣ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ’ᨲᩥ”ᩋᩣᨴᩥ (ᨸᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪑.᪑᪑᪓)᪨

ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᩋᨶᩩ ᩋᨶᩩ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᨿᩣ, ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩣᩁᨱᩃᩣᨽᩮ

ອຸປ຺ປຊ຺ຊນາຣຫຕໍ ທສ຺ເສຕິ. ອປ຺ປຫີນາ ຫິ ກິເລສາ ກາຣຓລາເຠ ສຕິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ. ເກ ປນ ເຕ? ຣາຄາທໂຍ ສພ຺ເພ ອນາຄຕາ ກິເລສາ, ອຕີຕາ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນາ ຈ ຕໍສຠາວຕ຺ຕາ ຕຖາ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ. ນ ຫິ ຘມ຺ມານໍ ກາລເຠເທນ ສຠາວເຠໂທ ອຕ຺ຖິ. ຕໍ ສພ຺ພມ຺ປິ ອນຸສຍໍ ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕສ຺ສ ສນ຺ຕາເນ ປໂຣວຣຠາເວນ ປວຕ຺ຕມານໍ ຊານາຕີຕິ.

ຈຣິຕນ຺ຕິ ສຸຈຣິຕທຸຈ຺ຈຣິຕໍ. ຕໍ ຫິ ວິຠງ຺ເຄ (ວິຠ. ໘໑໔, ໘໑໖) ຈຣິຕນິທ຺ເທເສ ນິທ຺ທິຏ຺ຐໍ. ອຖ ວາ ຈຣິຕນ຺ຕິ ຈຣິຍາ ເວທິຕພ຺ພາ. ຕາ ປນ ຣາຄໂທສໂມຫສທ຺ຘາພຸທ຺ຘິວິຕກ຺ກວເສນ ຉ ມູລຈຣິຍາ, ຕາສໍ ອປຣິມາຓຕ຺ຕາ ອນນ຺ຕເຠທາ, ສໍສຄ຺ຄເຠທາ ປນ ເຕສຏ຺ຐິວິຘາ. ຕໍ ຈຣິຕໍ ສຠາວໂຕ ສໍກິເລສໂວທານໂຕ ສມຸຏ຺ຐານໂຕ ຜລໂຕ ນິສ຺ສນ຺ທໂຕຕິ ເອວມາທິນາ ປກາເຣນ ຊານາຕີຕິ.

ອຘິມຸຕ຺ຕີຕິ ອຊ຺ຌາສຍຘາຕຸ. ສາ ທຸວິຘາ ຫີນາຘິມຸຕ຺ຕິ ປຓີຕາຘິມຸຕ຺ຕີຕິ. ຍາຍ ຫີນາຘິມຸຕ຺ຕິກາ ສຕ຺ຕາ ຫີນາຘິມຸຕ຺ຕິເກເຍວ ເສວນ຺ຕິ, ປຓີຕາຘິມຸຕ຺ຕິກາ ຈ ປຓີຕາຘິມຸຕ຺ຕິເກເຍວ. ສາ ອຊ຺ຌາສຍຘາຕຸ ອຊ຺ຌາສຍສຠາວາ ອຘິມຸຕ຺ຕິ. ຕໍ ອຘິມຸຕ຺ຕິໍ ຊານາຕິ "ອິມສ຺ສ ອຘິມຸຕ຺ຕິ ຫີນາ, ອິມສ຺ສ ປຓີຕາ"ຕິ, ຕຕ຺ຖາປິ "ອິມສ຺ສ ມຸທຸ, ອິມສ຺ສ ມຸທຸຕຣາ, ອິມສ຺ສ ມຸທຸຕມາ"ຕິອາທິນາ. ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ຫິ ຕິກ຺ຂມຸທຸຕາທິນາ ຍຖາຣຫໍ ອຘິມຸຕ຺ຕິຍາ ຕິກ຺ຂມຸທຸຕາທິເຠໂທ ເວທິຕພ຺ໂພ. ຕຖາ ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ ສມ຺ໂມຫວິໂນທນິຍໍ (ວິຠ. ອຏ຺ຐ. ໘໑໘, ໘໒໐) "ເຫຏ຺ຐາ ກຖິຕາປິ ອຘິມຸຕ຺ຕິ ອິຘ ສຕ຺ຕານໍ ຕິກ຺ຂິນ຺ທ຺ຣິຍມຸທິນ຺ທ຺ຣິຍຠາວທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ປຸນ ກຖິຕາ"ຕິ.

ອປ຺ປຣຊໍ ອກ຺ຂິ ເອເຕສນ຺ຕິ ອປ຺ປຣຊກ຺ຂາ, ອປ຺ປໍ ວາ ຣຊໍ ປຎ຺ຎາມເຍ ອກ຺ຂິມ຺ຫິ ເອເຕສນ຺ຕິ ອປ຺ປຣຊກ຺ຂາ, ອນຸສ຺ສທຣາຄາທິຣຊາ ສຕ຺ຕາ, ເຕ ອປ຺ປຣຊກ຺ເຂ. ມຫາຣຊກ຺ເຂຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ເອເສວ ນໂຍ. ອຸສ຺ສທຣາຄາທິຣຊາ ມຫາຣຊກ຺ຂາ.

ຕິກ຺ຂິນ຺ທ຺ຣິເຍຕິ ຕິຂິເຓຫິ ສທ຺ຘາທີຫິ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍຫິ ສມນ຺ນາຄເຕ. ມຸທິນ຺ທ຺ຣິເຍຕິ ມຸທຸເກຫິ ສທ຺ຘາທີຫິ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍຫິ ສມນ຺ນາຄເຕ. ອຸປນິສ຺ສຍິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ນາມ ອິຘາຘິປ຺ເປຕານິ. ສ຺ວາກາເຣຕິ ສຸນ຺ທຣາກາເຣ ກລ຺ຍາຓປກຕິເກ, ວິວຏ຺ຏຊ຺ຌາສເຍຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສຸວິຎ຺ຎາປເຍຕິ ສມ຺ມຕ຺ຕນິຍາມໍ ວິຎ຺ຎາເປຕຸໍ ສຸກເຣ ສຕ຺ເຕ, ປຎ຺ຎາຈກ຺ເຂ ຈ. ຠພ຺ເພ ອຠພ຺ເພຕິ ເອຕ຺ຖ ຠພ຺ເພຕິ ກມ຺ມາວຣຓກິເລສາວຣຓວິປາກາວຣຓຣຫິເຕ. ວຸຕ຺ຕວິປຣິຍາເຍນ ທ຺ວາກາຣທຸວິຎ຺ຎາປຍາຠພ຺ພາ ເວທິຕພ຺ພາ. ເອຕ຺ຖ ຈ "ອິມສ຺ສ ຣາຄຣໂຊ ອປ຺ໂປ, ອິມສ຺ສ ໂທສຣໂຊ ອປ຺ໂປ"ຕິອາທິນາ ອປ຺ປຣຊກ຺ເຂສຸ ຊານນໍ ເວທິຕພ຺ພໍ. ເສເສສຸປິ ເອເສວ ນໂຍ. ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ຠຄວາ ອປຣິມາເຓ ສຕ຺ເຕ ອາສຍາທິໂຕ ອເນກເຠທໂຕ ຊານາຕິ, ຕສ຺ມາ ອສ຺ສ ຠຄວໂຕ ສຕ຺ຕໂລໂກປິ ສພ຺ພຖາ ວິທິໂຕ.

ນນຸ ຈ ສຕ຺ເຕສຸ ປມາຓາທິປິ ຊານິຕພ຺ໂພ ອຕ຺ຖີຕິ? ອຕ຺ຖິ. ຕສ຺ສ ປນ ຊານນໍ ນ ນິພ຺ພິທາຍ ວິຣາຄາຍ ນິໂຣຘາຍາຕິ ອິຘ ນ ຄຫິຕໍ, ຠຄວຕາ ປນ ຕມ຺ປິ ສຸວິທິຕໍ ສຸວວຕ຺ຖາປິຕເມວ, ປໂຍຊນາຠາວາ ເທສນໍ ນາຣູຬ຺ຫໍ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

"ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ປຣິຕ຺ຕໍ ນຂສິຂາຍໍ ປໍສຸໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ 'ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ກຕມໍ ນຸ ໂຂ ພຫຸຕຣໍ – ໂຍ ວາຍໍ ມຍາ ປຣິຕ຺ໂຕ ນຂສິຂາຍໍ ປໍສຸ ອາໂຣປິໂຕ, ອຍໍ ວາ ມຫາປຖວີ'"ຕິອາທິ (ສໍ. ນິ. ໕.໑໑໒໑).

១៦៧. ឱកាសលោកោបិ សព្ពថា វិទិតោតិ សម្ពន្ធោ. ចក្កវាឡន្តិ លោកធាតុ. សា ហិ នេមិមណ្ឌលសទិសេន ចក្កវាឡបព្វតេន សមន្តតោ បរិក្ខិត្តត្តា “ចក្កវាឡ”ន្តិ វុច្ចតិ. ចតុតិំសសតានិ ចាតិ ចតុអធិកានិ តិំសសតានិ, តីណិសហស្សានិ, ចត្តារិសតានិ ចាតិ អត្ថោ. អឌ្ឍុឌ្ឍានីតិ ឧបឌ្ឍចតុត្ថានិ, តីណិសតានិ, បណ្ណាសញ្ចាតិ អត្ថោ. នហុតានីតិ ទសសហស្សានិ. សង្ខាតាតិ គណិតា. សណ្ឋិតីតិ ហេដ្ឋា, ឧបរិតោ ចាតិ សព្ពសោ ឋិតិ.

ឯវំ សណ្ឋិតេតិ ឯវមវដ្ឋិតេ. ឯត្ថាតិ ចក្កវាឡេ. អច្ចុគ្គតោ តាវទេវាតិ តត្តកមេវ ចតុរាសីតិ យោជនសហស្សានិយេវ ឧព្ពេធោ. ន កេវលំ ចស្ស ឧព្ពេធោវ, អថ ខោ អាយាមវិត្ថារោបិស្ស តត្តកោយេវ. វុត្តញ្ហេតំ –

“សិនេរុ, ភិក្ខវេ, បព្ពតរាជា ចតុរាសីតិ យោជនសហស្សានិ អាយាមេន, ចតុរាសីតិ យោជនសហស្សានិ វិត្ថារេនា”តិ (អ. និ. ៧.៦៦).

តតោតិ សិនេរុស្ស ហេដ្ឋា, ឧបរិ ច វុត្តប្បមាណតោ. ឧបឌ្ឍុបឌ្ឍេនាតិ ឧបឌ្ឍេន ឧបឌ្ឍេន. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ទ្វាចត្តាលីស យោជនសហស្សានិ សមុទ្ទេ អជ្ឈោគាឡ្ហោ តត្តកមេវ ច ឧបរិ ឧគ្គតោ យុគន្ធរបព្វតោ, ឯកវីស យោជនសហស្សានិ សមុទ្ទេ អជ្ឈោគាឡ្ហោ តត្តកមេវ ច ឧបរិ ឧគ្គតោ ឦសធរោ បព្វតោតិ ឥមិនា នយេន សេសេសុបិ ឧបឌ្ឍុបឌ្ឍបមាណតា វេទិតព្ពា. យថា មហាសមុទ្ទោ យាវ ចក្កវាឡបាទមូលា អនុបុព្ពនិន្នោ, ឯវំ យាវ សិនេរុបាទមូលាតិ ហេដ្ឋា សិនេរុបមាណតោ ឧបឌ្ឍបមាណោបិ យុគន្ធរបព្វតោ បថវិយំ សុប្បតិដ្ឋិតោ, ឯវំ ឦសធរាទយោបីតិ ទដ្ឋព្ពំ. វុត្តញ្ហេតំ “មហាសមុទ្ទោ, ភិក្ខវេ, អនុបុព្ពនិន្នោ អនុបុព្ពបោណោ អនុបុព្ពបព្ភារោ”តិ (ចូឡវ. ៣៨៤; ឧទា. ៤៥; អ. និ. ៨.១៩). សិនេរុយុគន្ធរាទីនំ អន្តរេ សីទន្តរសមុទ្ទា នាម. តេ វិត្ថារតោ យថាក្កមំ សិនេរុអាទីនំ អច្ចុគ្គតប្បមាណាតិ វទន្តិ. មហាតិ មហន្តា.

សិនេរុស្ស សមន្តតោតិ បរិក្ខិបនវសេន សិនេរុស្ស សមន្តតោ ឋិតា. សិនេរុំ តាវ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតោ យុគន្ធរោ, តំ បរិក្ខិបិត្វា ឦសធរោ. ឯវំ តំ តំ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតា “សិនេរុស្ស សមន្តតោ”តិ វុត្តា.

យោជនានំ សតានុច្ចោ, ហិមវា បញ្ច បព្ពតោតិ ហិមវា បព្ពតោ បញ្ច យោជនានំ សតានិ ឧច្ចោ ឧព្ពេធោ. នគវ្ហយាតិ នគ-សទ្ទេន អវ្ហាតព្ពា រុក្ខាភិធានា. បញ្ញាសយោជនក្ខន្ធសាខាយាមាតិ ឧព្ពេធតោ បញ្ញាសយោជនក្ខន្ធាយាមា, ឧព្ពេធតោ, សមន្តតោ ច បញ្ញាសយោជនសាខាយាមា ច. តតោ ឯវ សតយោជនវិត្ថិណ្ណា, តាវទេវ ច ឧគ្គតា. យស្សានុភាវេនាតិ យស្សា មហន្តតាយ កប្បដ្ឋាយិតាទិប្បការេន បភាវេន.

គរុឡានំ សិម្ពលិរុក្ខោ សិនេរុស្ស ទុតិយបរិភណ្ឌេ បតិដ្ឋិតោ.

សិង្គីវេតាតិ បច្ចត្តេ ករណវចនំ សត្តមត្ថេ លិង្គវិបល្លាសេន វុត្តំ, សិង្គីវេរា កចតិ សត្តមេវាតិ អត្ថោ។

តត្ថ ចណ្ឌិយណ្ឌលំ ហេដ្ឋា, ឃុរិយមណ្ឌលំ ឧបរិ។ តស្ស អាវត្តការេន ចន្ទមណ្ឌលំ អត្ថតោ ឥសាយាម បិកលការេន ឧបដ្ឋាតិ។ តានិ ឃោឌគត្តុរិកានិ ឃុកន្ទរកុបយាណោ អាកាសេ ចិចរន្តិ។ អឃុរកចតំ សិគេរុស្ស ហេដ្ឋា។ អថិចិ ឌឿឌីបស្ស។ ឌឿឌីបេបិ សកេឌ សណ្ឋានតោ។ អបរគោយានំ អាឌាសសណ្ឋានតោ។ បុព្ពចិទេហោ អឌ្ឍចន្ទសណ្ឋានតោ។ ឧត្តរកុរុ បីឋសណ្ឋានតោ។ តំតំតិចាសីតំ, តំតំបរិចារឌីបចាសីតញ្ច យត្តុស្សានំ មុខម្បិ តំតំសណ្ឋានត្តិ ចឌត្តិ។ តឌត្តរេវុតិ តេសំ ចក្កចាឡអានំ អត្តរេវុ។ តិណ្ណំ ហិ បត្តានំ អញ្ញមញ្ញអាវត្តការេន ធបិតានំ អត្តរសជិសេ តិណ្ណំ តិណ្ណំ ចក្កចាឡអានំ អត្តរេ ឲុកោកា លោកត្តរតិរយោ។

អតន្តាតីតិ អបរិយាណាតិ, "ឲត្តកាតី"តិ អញ្ញោហិ យិតិតំ អសក្កុណេយ្យាតិ។ កវចា អតន្តេន ព្ទុទ្ធញាណេន អចេជី "អតន្តោ អាកាសោ, អតន្តោ សត្តតិកាយោ, អតន្តានិ ចក្កចាឡអានី"តិ តិចិឌយ្បិ អតត្តំ ព្ទុទ្ធញាណំ បរិច្ឆិន្ទតិ សយម្បិ អតត្តត្តា។ ឃាចតកំ ហិ ញោយ្យំ, តាចតកំ ញាណំ។ ឃាចតកំ ញាណំ, តាចតកំ ញោយ្យំ។ ញោយ្យបរិយត្តិកំ ញាណំ, ញាណបរិយត្តិកំ ញោយ្យត្តិ។ តេត វុត្តំ "អតន្តេន ព្ទុទ្ធញាណេន អចេជី"តិ។ អតន្តតា ចស្ស អតន្តញោយ្យបដិចិជ្ឈនតោ ចេឌិតព្ពា តត្ថ អប្បដិហតចារតា។ តត្វ តេត្ថ ចិចដ្ឋាឌីតម្បិ ចិឌិតតា ចត្តញ្ញាតិ? សច្ចំ ចត្តញ្ញំ, សា បន បរតោ អភិញ្ញាកថាយំ អាកម្បិស្សតីតិ ឥ្ទធ ត កហិតា។

១៦៦។ អត្តតាតិ តិស្សក្កចចតយេតំ។ កុណោហិ អត្តតា ចិសិដ្ឋតរស្សាតិ សម្ពន្ធោ។ តទ-ក្កហណំ តេត្ថ "អត្តត្តរោ"តិ បឌស្ស អត្ថតិទ្ទេសតាយ កតំ, ត ចិសិដ្ឋស្ស កស្សចិ អត្ថិតាយ។ សទេចកេ ហិ លោកេ សជិសកប្បោបិ តាម កោចិ តតាកតស្ស តត្ថិ, កុតោ សជិសោ។ ចិសិដ្ឋេ បត កា កថា។ កស្សចីតិ កស្សចិបិ។ អភិភចតីតិ សីលសម្បឌាយ ឧបតិស្សយភូតានំ ហិរោត្តប្បមេត្តាករុណានំ, ចិសេសបច្ចយានំ សទ្ធាសតិចីរិយបញ្ញានញ្ច ឧក្កំសប្បត្តិយា សមុគាយតោ បដ្ឋាយ អតញ្ញសាធារណោ សចាសតបដិបក្ខស្ស បហីតត្តា ឧក្កំសបារមិប្បត្តោ សត្ថុ សីលកុណោ។ តេត កវចា សទេចកំ លោកំ អញ្ញាឌត្វ អភិភុយ្យ បចត្តតិ, ត សយំ កេតចិ អភិភុយ្យតីតិ អធិប្បាយោ។ ឲចំ សមាធិកុណាឌីសុបិ យថារហំ ចត្តព្ពំ។ សីលាឌយោ ចេតេ លោកិយលោកុត្តរមិស្សកា ចេឌិតព្ពា។ ចិមុត្តិញាណឌស្សនំ បត លោកិយំ កាមាចចររមេច។

យឌិ ឲចំ, កថំ តេត សទេចកំ លោកំ អភិភចតីតិ? តស្សាបិ អាតុភាចតោ អសជិសត្តា។ តម្បិ ហិ ចិសយតោ, បចត្តិតោ, បចត្តិអាការតោ ច ឧត្តរិតររមេច។ តំ ហិ អតញ្ញសាធារណំ សត្ថុ ចិមុត្តិកុណំ អារព្ភ បចត្តតិ, បចត្តមាតញ្ច អតក្កាចចរេ បរមគម្ភីរេ សណ្ហសុខុមេ សចិសយំ បដិបក្ខធម្មានំ សុប្បហីតត្តា សុដ្ឋុ បាកដំ ចិភូតតរំ កត្វា បចត្តតិ, សមុឌេច ច ចសីភាចស្ស បាបិតត្តា, កចក្កបរិចារស្ស ច អតិបរិត្តកត្តា លហុំ លហុំ បចត្តតីតិ។

ឲចំ សីលាឌិកុណេហិ កវចតោ ឧត្តរិតរស្ស អភាចំ ឌស្សេត្វា ឥទ្ធានិ សជិសស្សាបិ អភាចំ ឌស្សេតុំ "អសមោ"តិអាឌិ វុត្តំ។ តត្ថ អសមោតិ

ເອກສ຺ມິໍ ກາເລ ນຕ຺ຖິ ເອກສ຺ສ ສີລາທິຄຸເຓນ ສມາ ສທິສາຕິ ອສເມາ. ຕຖາ ອສເມຫິ ອຕີຕານາຄຕປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນຫິ ສເມາ, ອສມາ ວາ ສມາ ເອກສ຺ສາຕິ ອສມສເມາ. ສີລາທິຄຸເຓນ ນຕ຺ຖິ ເອກສ຺ສ ປຏິມາຕິ ອປ຺ປຏິເມາ. ເສສປທທ຺ວເຍປິ ເອເສວ ນເຍາ. ຕຕ຺ຖ ຣູປມາຍຕ຺ຕໍ ປຏິມາ, ສທິສູປມາ ປຏິຠາເຄາ, ຍຸຄຄ຺ຄາຫວເສນ ຐິເຕາ ປຏິປຸຄ຺ຄເລາ ເວທິຕພ຺ເພາ.

ນ ເຂາ ປນາຫໍ ສມນຸປສ຺ສາມີຕິ ມມ ສມນ຺ຕຈກ຺ຂຸນາ ຫຕ຺ຖຕເລ ອາມລກໍ ວິຍ ສພ຺ພເລາກໍ ປສ຺ສເນ຺ຕາປິ ຕຕ຺ຖ ສເທວເກ...ເປ... ປຊາຍ ອຕ຺ຕນາ ອຕ຺ຕເຕາ ສີລສມ຺ປນ຺ນຕຣໍ ສມ຺ປນ຺ນຕຣສີລໍ ກຎ຺ຈິ ປຸຄ຺ຄລໍ ນ ເຂາ ປນ ປສ຺ສາມິ, ຕາທິສສ຺ສ ອຠາວເຕາຕິ ອຘິປ຺ປາເຍາ. ອຄ຺ຄປ຺ປສາທສຸຕ຺ຕາທີນີຕິ ເອຕ຺ຖ –

“ຍາວຕາ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຕ຺ຕາ ອປທາ ວາ ທ຺ວິປທາ ວາ ຈຕຸປ຺ປທາ ວາ ພຫຸປ຺ປທາ ວາ ຣູປິເນາ ວາ ອຣູປິເນາ ວາ ສຎ຺ຎິເນາ ວາ ອສຎ຺ຎິເນາ ວາ ເນວສຎ຺ຎິນາສຎ຺ຎິເນາ ວາ, ຕຖາຄເຕາ ເຕສໍ ອຄ຺ຄມກ຺ຂາຍຕິ ອຣຫໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຘາ. ເຍ, ຠິກ຺ຂເວ, ພຸທ຺ເຘ ປສນ຺ນາ, ອເຄ຺ຄ ເຕ ປສນ຺ນາ. ອເຄ຺ຄ ເຂາ ປນ ປສນ຺ນານໍ ອເຄ຺ຄາ ວິປາເກາ ເຫາຕີ”ຕິ (ອ. ນິ. ໔.໓໔; ໕.໓໒; ໑໐.໑໕; ອິຕິວຸ. ໙໐) –

ອິທໍ ອຄ຺ຄປ຺ປສາທສຸຕ຺ຕໍ ອາທິ-ສເທ຺ທນ –

“ສເທວເກ...ເປ... ສເທວມນຸສ຺ສາຍ ຕຖາຄເຕາ ອຠິຠູ ອນຠິຠູເຕາ ອຎ຺ຎທຕ຺ຖຸທເສາ ວສວຕ຺ຕີ, ຕສ຺ມາ ‘ຕຖາຄເຕາ’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ (ອ. ນິ. ໔.໒໓; ທີ. ນິ. ໓.໑໘໘) –

ເອວມາທີນິ ສຸຕ຺ຕປທານິ ເວທິຕພ຺ພານິ ອາທິກາ ຄາຖາເຍາຕິ ເອຕ຺ຖ –

“ອຫໍ ຫິ ອຣຫາ ເລາເກ, ອຫໍ ສຕ຺ຖາ ອນຸຕ຺ຕເຣາ;

ເອເກາມ຺ຫິ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຘາ, ສີຕິຠູເຕາສ຺ມິ ນິພ຺ພຸເຕາ (ມຫາວ. ໑໑; ມ. ນິ. ໑.໒໘໕; ໒.໓໔໑);

“ທເນ຺ຕາ ທມຍຕໍ ເສເຏ຺ຐາ, ສເນ຺ຕາ ສມຍຕໍ ອິສິ;

ມຸເຕ຺ຕາ ເມາຈຍຕໍ ອເຄ຺ຄາ, ຕິເຓ຺ຓາ ຕາຣຍຕໍ ວເຣາ (ອິຕິວຸ. ໑໑໒);

“ນຍິມສ຺ມິໍ ເລາເກ ປຣສ຺ມິໍ ວາ ປນ,

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ;

ᨿᨾᩣᩉᩩ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨲᩴ ᨣᨲᩣ,

ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩥᨸᩩᩃᨹᩃᩮᩈᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᩅᩥ᪨ ᩅ᪨ ᪁᪀᪃᪇; ᨠᨳᩣ᪨ ᪇᪙᪙) –

ᩏᨸᨾᩣᨴᩥᨠᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪁᪖᪘᪨ ᨴᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾᩮᨲᩥ, ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩥᨶᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨴᨾᩮᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᨾᨶᩣᩁᩉᩣ᪨ ᩋᨾᨶᩩᩔᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨾᨶᩩᩔᩣᨲᩥ ᩋᨾᨶᩩᩔᩣ᪨ ᨲᩴᩈᨴᩥᩈᨲᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨩᩮᩣᨲᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨾᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨴᨿᩮᩣ “ᩋᨾᨶᩩᩔᩣ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ, ᨶ ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᩴ, ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨴᨿᩮᩣ ᩑᩅ ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩣ᪨ ᩋᨸᩃᩣᩃᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩅᩣᩈᩦ᪨ ᨧᩪᩊᩪᨴᩁᨾᩉᩮᩣᨴᩁᩣ ᨶᩣᨣᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᩥᨡᨵᩪᨾᩈᩥᨡᩣ ᩈᩦᩉᩊᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩣ ᨠᨲᩣ ᨴᩮᩣᩈᩅᩥᩈᩔ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩮᨶ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩁᨱᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩪᨭᨴᨶ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨥᩮᩣᨭᨾᩩᨡᩮᩣᨸᩣᩃᩥᨣᩉᨸᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨩᨠᩃᩣᨸᨿᨠ᩠ᨡᨻᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᩮᩈᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨶᩦᨲᩣ ᩅᩥᨧᩥᨲᩕᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᨶᩪᨸᩣᨿᩮᩉᩦᨲᩥ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨸᩣᨿᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᩔ ᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ᪨

ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩦᨲᩥ “ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩔ ᨸᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ, ᨸᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩃᩣᨽᩥᨶᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩏᨸᩁᩪᨸᩁᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨴᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ “ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨴᨾᩮᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ “ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩴ ᨴᨾᨳ ᩋᨶᩩᨸᨣᨲᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩮ ᨸᨶ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᨲᨴᨾ᩠ᨾᨠᩣᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨴᨾᩮᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᩉᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ, ᨿᨲᩮᩣ ᨶᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᨾᩮᨲᩥ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨠᨸᨴᩴ, ᩅᩣᨠ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨶᩣᨾᩣᨴᩥᨸᨴᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᩑᨠᨸᨴᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩈᩣᩁᨳᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨽᨣᩅᩣ ᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩥᩈᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩣ ᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨸᩥ ᩋᩈᩴᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᩮᨶ ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᩈᩣ, ᨴᩥᩈᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨴᩥᩈᩣ᪨ ᩋᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᨶ ᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᩔᨦ᩠ᨣᨧᩣᩁᩣ᪨ ᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩅᨶᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨵᩣᩅᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨸᨶ ᨴᨾᩥᨲᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩣ ᩑᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᨶᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩥᩈᩣ ᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩑᨠᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩥᩈᩣᨲᩥ ᨧ ᨶᩥᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩮᩉᩥ ᩋᨣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩥᩈᩴ, ᩋᨾᨲᨴᩥᩈᨬ᩠ᨧ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨲᩮᩣ᪨

១៣០។ ឌិជ្ជឆទ្ទោ ចុច្ចុតិ បច្ចុទ្ធោ អត្តកាទេចា, តត្ថ និយុត្តាតិ ឌិជ្ជឆទ្ទិកោ, ពិឆទលិកទេត្វា ។ កយុកិលេសចទេសត សយ្យទេតឡូតោ សយ្ហោ គត្តឡូតោ សយ្យរាទឃោ, បទទលិទកោ, តត្ថ និយុត្តាតិ សយ្យរាឃិទកោ, បទទលិកទេត្វា។ បទទយោ ក្ខត្តទយោ អទត្វា បទយទត្វា, និឡ្លាត់។ ទេតហិ ឌិជ្ជឆយ្ទិកសយ្យរាឃិកបទយទត្វហិ។ ឃឆាទហត្ថិ ឃឆាត្វុប៉ំ។ ទេតសុ អទត្វសុ ទេឃា ទេឃា បុក្កទលិ ឃំ ឃំ អទហតិ, តឌត្វុប៉ំ។ អត្ថុសាយតីតិ

ចិទតតិ តុស៊ិ អទត្ថ បតិដ្ឋទបតិ, សហ អទត្វត ចត្តតីតិ សទត្វា, កល្ហុទលត ចាលិឌ្ឋាឃ ទេសត្តូទ៌ គច្ឆទត្តា ឌតសយុទហា។

ហិត្យបទេសាឌិចទេសត បរិបិទលតទឡ្លា សាសិតទឡ្លា ទេសា ៦តស្ស អត្តីតិ សត្វា, សត្វចារទេហា។ ទេសា ចិឃ កកចាតិ អាហ “សត្វា ចិឃាតិ សត្វា, កកចា សត្វចារទេហា”តិ។

ព្ទឌាតិ តយត្វំ និទដ្ឋបបិច្ឆព្ទតទឃត ឌទស្សត្យំ “ឃឆា សត្វចារទេហា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្ថ សទត្វតិ សត្វិទកា ឌទតា។ កំ តាទទត្ថិ ៦ត្វាតិ កត្តាទទរា, និទ្ទេទកា អទឡ្ឡាប្បទេសា។ ទ្យាហិចទេសត បត ព្ទតទទាបិ អទឡ្ឡាប្បទេសា តឆា ចុច្ចុតិ។ ទចារកត្តារត្ថិ ទចារទហិ អឆិដ្ឋិតកត្តារ៉។ តឆា ចាឡ្យអកត្តារ៉។ ទ្យុត្តិក្កកត្តាទត្ថិ ទ្យល្លកកិក្ល កត្តារ៉។ តារទតីតិ អទលយត្តដ្ឋាត់ អតិក្កាទយតិ។ ក្ខត្តាទទតីតិអាឌិ ក្ខបសទក្កត បឆំ ចទឆ្លត្វា ចុត្តំ។ អឆ

ចា ក្ខត្តាទទតីតិ ទលយត្តក្យ៉ិ ក្ខបទតទត្តា តារទតិ។ និត្តារទតីតិ អទលយត្តដ្ឋាតទតា និក្កាទយទត្តា តារទតិ។ បតារទតីតិ បរិក្កទហត្វា តារទតិ,

ហទត្វត បរិក្កទហត្វា ចិឃ តារទតីតិ អទត្វា។ សត្ថាទយ្យតំ តារល្យត្តារលាឌិទលយដ្ឋាទត ឌបតទយចាតិ អាហ “ទលយត្តក្យ៉ិ សយ្យាទបតី”តិ។

សទត្វតិ ទចទតឃ្យុសទត្វា។ យហាកហតតាឃ, យហាតត្វតាឃ, ទ្យត្តិត្វទលាតាឃ ច ឌាតិទឃច កត្តារទរា ឌាតិកត្តាទរា, តំ ឌាតិកត្តារ៉។

ក្ខព្ទដ្ឋ បរិទច្ឆទចទេសតាតិ ក្ខព្ទដ្ឋ សត្វបរិទច្ឆទចទេសត។ ទេចយត្យស្សា ៦ច ហិ ក្ខព្ទដ្ឋ សត្វា, ត តិទច្ឆាតាឌទេឃា។ កត្តាបុក្កលបរិទច្ឆទចទេសតាតិ

សយុត្តនិឃារយាក្កយតស្ស ទេឃាគ្យបុក្កលស្ស បរិច្ឆិត្តតចទេសត។ ៦តត្ថិ “ទេចយត្យស្សាត”ត្ថិ ៦តំ ចចត់។ កកចទេតាតិ និស្សក្កចចត់ ឃឆា

“ក្ខបឌ្ឋាឃទេតា អទឌ្ឍតី”តិ, កកចទេតា សត្ថិទកតិ ចា អទត្វា។ ក្ខបតិស្សឃសយ្យត្តិត្ថិ តិទហត្យកបដិសត្ថិអាឌិកំ យក្កចលិឌិកយស្ស ពាលចការលំ។

កក្ករាឃាតិ កក្ករាឃ តាឃ ទទឡ្ឡា ទេចិឃា, តាឃ ចា ការិតត្វា “កក្ករា”តិ លទ្ធតាយាឃ។ សទទ និយិត្វំ អក្កទហសីតិ “ឆទយ្ហោ ៦ទសា

ចុច្ចុតី”តិ ឆយុសឡ្ឡាឃ សទទ និយិត្វំ កល្យិកល្យត្តា ច បសត្ថចិទត្វា បរិសបរិឃទត្វ និបឌ្ឍ។ សត្ថិទ្យុត្វា អដ្ឋាសីតិ តស្ស សីទស ឌល្ហស្ស

ឌបិតកាចំ អបស្សទត្តា តត្វ ឌល្ហំ ក្ខប្បីឡ៦ត្វា អដ្ឋាសិ។ យល្ហទកាបិ ឌទល្ហ ឌបិទតបិ ក្ខប្បីឡព្ទទតបិ ឆយុកទតត បសាទឌត

ចិស្សរយកទរាទត្តាច កាលយកាសិ។ ទេចទលិទកោ និឡ្លត្តសត្វាត់ អឃំ ឆយុតា, ឃា “ក្យទតាហំ ព្ទឆ និឡ្លាទត្វា, តត្វ កិ ត្យ ទលា កយុយកាសិ”ត្ថិ

អាចឌ្ឋតា។ តស្ហោ អត្តទតា បុរិយកចស្ស ឌិដ្ឋត្វា អាហ “អទទ អហយ្យិ តាឃ ព្ទឆនិឡ្លាទត្វា”តិ ។ កកចទេតា បិទឌ ចត្ថិ កតឡ្យាតាសំចឆ្លិទតត

ទបយការទចពាហ្យាទតត។

កកចា ឌាតទត្តាច យហាឌតស្ស កយុចលំ, ព្យទ្ធាត្យកាចព្ហោ បច្ចក្ក កាត្យការយា “ទកា ទយ ចត្ថតី”តិ កាឆាឃ បុឆ្ឆិ។ តត្វ ទកាតិ

ទេចតាកឃក្កកត្ឆាឌីស្យ ទកា, កតទយាតិ អទត្វា។ ទយតិ យយ។ បិឌាតីតិ បិទឌ។ ព្ទឌ្ឋិឃាតិ ព្ទយាឃ ៦ចទ្យុបិឃ ទេចិឌ្ឋិឃា។ “ឃសសា”តិ

ព្ទយិតា ៦ឌិទសត បរិចារទត, បរិទច្ឆទេត ច។ ឌលត្ថិ ចិទឌ្ឋាតយាទតា។ អកិក្កទត្តតាតិ អតិចិឃ កទត្តត កយតិទឃត សុត្តទទត។ ចទល្ហាតាតិ

លចិចទល្ហាត សរិទចល្ហាតិកាឃ។ សត្ថា ឌ្វកាឃសំ ឌិសាតិ សត្ថា ឌសបិ ឌិសា បការទសទត្តា, ចទត្តា ចិឃ, ស្យទិទឃា ចិឃ ច ៦ទកាការសំ

ឧការេលិកំ កនេរានេ្តាតិ អនេ្ថា។

ឧចំ បត ភកចតា បុឆ្ឆិតោ ទេចបុតេ្តា អត្តានំ បនេចនេ្តា “យណ្ហុកោហំ បុរេ អាសិ”ន្តិ កាឆយាហ។ តត្ថ បុរេតិ បុរិមជាតិយំ។ “ហ្គុកោ”តិ ឆ្កចំ តមា អត្តនោ ហ្គុបត្តិដ្ឋានទស្សនំ។ “ហ្គុកោ យណ្ហុកោ”តិ ឧតេត ហ្គុដ្ឋយាឃិកាឌិកស្ស ឆលេ យណ្ហុកស្ស តិចត្តនំ ពតំ ហោតិ។ កាចេា ចនេ្តិ ឧត្ថាតិ កោចនោ, ក្យត្តំ ឈារេ ឃតដ្ឋានំ។ ឆ្កឆ បត កោចនោ ចិឃាតិ កោចនោ, ចារិ ហ្គុកំ កោចនោ ឧតស្សាតិ ចារិកោចនោ។ ហ្គុកចារិបិ ហិ កោធិ កដ្ឋបិឌិ អចារិកោចនោបិ ហោតីតិ “ចារិកោចនោ”តិ ចិសេសេត្វា ចុត្តំ។ តច ឆយុំ ឃុលត្ថស្សាតិ ត្រាហ្ម្ហស្សេត កទចិកទុតបញ្ញាតា ទេសេត្តស្ស តច ឆយុំ “ឆយ្ហា ឧសោ ចុច្ចុតី”តិ ឃេរ តិបិត្តក្កាហចសេត ឃុលត្ថស្ស។ អតាទេរ ទេចំ សាមិចចនំ អចធិ ចដ្ឋបិលកោតិ ចនេ្ឋ ទក្លនេ្តា កោបិលទារកោ យយ ឃមឹបំ អាកន្តុា ទណ្ឌយាលុត្ហ តិដ្ឋនេ្តា យយ សឹសេ ទណ្ឌំ ឃត្តិទ្ធុិត្វា ម៉ំ យាទេសីតិ អនេ្ថា។

សិតំ កត្វាតិ “តមា បរិត្តតេទតាបិ បុញ្ញាត្យការេចត ឧចំ អតិចិឃ ហ្គុឲ្យអារា លោកិឃលោកុត្តរា ឃម្បត្តិយោ លទ្ធត្ថី”តិ ប៉ីតិសោមតស្សជាតោ ភាស្ទុតទឆលចិបបុទត្តទស្សតកិទលាចលឹហិ កិយ្យោសោ ម៉ត្តាឃ តំ បទេសំ ឱ្ភាសេនេ្តា សិតំ កត្វា។ ប៉ីតិសោមតស្សចសេត ហិ សោ –

“ម្ហុត្តំ ចិត្តបសាទស្ស, ឆ្ហឌ្ឋិំ បស្ស ឃសញ្ចា មេ;

អាត្យកាចញ្ចា មេ បស្ស, ចណ្ណំ បស្ស ជុតិញ្ចា មេ។

“យេ ច ទេ ឌីឈមទ្ធានំ, ឆយុំ អស្សោសុំ កោតម;

បត្តា ទេ អចលដ្ឋានំ, ឃត្ថ កន្តុា ត សោចរេ”តិ។ (ចិ ៈ ច ៈ ប័រ៥-ប៌៩០);

ឆ្ហយា ទេ្វ កាមា ចត្វា បក្កាមិ។

៨៦៨។ ឃំ បត កិញ្ចិតិ ឧត្ថ ឃត្តិ អតិឃមិតចចនំ។ តមា កិញ្ចីតិ។ បតាតិ ចចតាលង្ការមត្តំ។ តស្មា ឃំ កិញ្ចីតិ ខោឃ្យស្ស អតចសេសបរិឃាទានំ ពតំ ហោតិ។ បតាតិ ចា ចិសេសត្ថឌីបកោ តិបាតោ។ តេត “សមុាសម្ពុទ្ធោ”តិ ឆ្ហមិតា សទ្ទេបតោ, ចិត្ថារតោ ច សត្ថ ចតុសច្ចាភិសម្ពោធោ ចុត្តោ។ “ត្យទ្ធោ”តិ បត ឆ្ហមិតា តទញ្ញស្សបិ ខោឃ្យស្សាចពោធោ។ បុរិមេត ចា សត្ថ បដិចេឆលាលាត្យការេចា, បច្ឆិមេត ទេសតាលាលាត្យការេចា។ ប៉ីតិ ហ្គុបរិ ចុច្ចមាតោ ចិសេសោ ខោតីឃតិ។ សព្វសោ បដិបក្ខហិ ចិមុច្ចតីតិ ចិមោក្ខោ, អក្កមកេ្ក។ តស្ស អនេ្តា អក្កមលំ, តត្ថ ភចំ តស្មិំ លទ្ធេ លទ្ធព្វតោ ចិមោក្ខក្កិកោលាលំ, សព្វញ្ញុតញ្ញាណោត សទ្ធិំ

សព្ពម្បិ ពុទ្ធញាណំ។ ឯវំ បវត្តោតិ ឯត្ថ –

“សព្ពញ្ញុតាយ ពុទ្ធោ, សព្ពទស្សាវិតាយ ពុទ្ធោ, អនញ្ញនេយ្យតាយ ពុទ្ធោ, វិសវិតាយ ពុទ្ធោ, ខីណាសវសង្ខាតេន ពុទ្ធោ, និរុបលេបសង្ខាតេន ពុទ្ធោ, ឯកន្តវីតរាគោតិ ពុទ្ធោ, ឯកន្តវីតទោសោតិ ពុទ្ធោ, ឯកន្តវីតមោហោតិ ពុទ្ធោ, ឯកន្តនិក្កិលេសោតិ ពុទ្ធោ, ឯកាយនមគ្គំ គតោតិ ពុទ្ធោ, ឯកោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ពុទ្ធោ, អពុទ្ធិវិហតត្តា ពុទ្ធិបដិលាភា ពុទ្ធោ។ ពុទ្ធោតិ នេតំ នាមំ មាតរា កតំ, ន បិតរា កតំ, ន ភាតរា កតំ, ន ភគិនិយា កតំ, ន មិត្តាមច្ចេហិ កតំ, ន ញាតិសាលោហិតេហិ កតំ, ន សមណព្រាហ្មណេហិ កតំ, ន ទេវតាហិ កតំ។ វិមោក្ខន្តិកមេតំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ ពោធិយា មូលេ សហ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណស្ស បដិលាភា សច្ឆិកា បញ្ញត្តិ យទិទំ ពុទ្ធោ”តិ (មហានិ។ ១៩២) –

អយំ និទ្ទេសបាឡិនយោ។ យស្មា ចេត្ថ តស្សា បដិសម្ភិទាបាឡិយា ភេទោ នត្ថិ, តស្មា ទ្វីសុ ឯកេនាបិ អត្ថសិទ្ធីតិ ទស្សេតុំ “បដិសម្ភិទានយោ វា”តិ អនិយមេត្វា វា-សទ្ទោ វុត្តោ។

តត្ថ យថា លោកេ អវគន្តា “អវគតោ”តិ វុច្ចតិ, ឯវំ ពុជ្ឈិតា សច្ចានីតិ ពុទ្ធោ សុទ្ធកត្តុវសេន។ យថា បណ្ណសោសា វាតា “បណ្ណសុសា”តិ វុច្ចន្តិ, ឯវំ ពោធេតា បជាយាតិ ពុទ្ធោ ហេតុកត្តុវសេន, ហេតុអត្ថោ ចេត្ថ អន្តោនីតោ។

សព្ពញ្ញុតាយ ពុទ្ធោតិ សព្ពធម្មពុជ្ឈនសមត្ថាយ ពុទ្ធិយា ពុទ្ធោតិ អត្ថោ។ សព្ពទស្សាវិតាយ ពុទ្ធោតិ សព្ពធម្មានំ ញាណចក្ខុនា ទិដ្ឋត្តា ពុទ្ធោតិ អត្ថោ។ អនញ្ញនេយ្យតាយ ពុទ្ធោតិ អញ្ញេន អពោធិតោ សយមេវ ពុទ្ធត្តា ពុទ្ធោតិ អត្ថោ។ វិសវិតាយ ពុទ្ធោតិ នានាគុណវិសវនតោ បទុមមិវ វិកសនដ្ឋេន ពុទ្ធោតិ អត្ថោ។ ខីណាសវសង្ខាតេន ពុទ្ធោតិ ឯវមាទីហិ ឆហិ បរិយាយេហិ និទ្ទាក្ខយវិពុទ្ធោ បុរិសោ វិយ សព្ពកិលេសនិទ្ទាក្ខយវិពុទ្ធត្តា ពុទ្ធោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯកាយនមគ្គំ គតោតិ ពុទ្ធោតិ គមនត្ថានំ ពុទ្ធិអត្ថតាយ ពុទ្ធិអត្ថានម្បិ គមនត្ថតា លព្ភតីតិ ឯកាយនមគ្គំ គតត្តា ពុទ្ធោតិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។ ឯកោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ពុទ្ធោតិ ន បរេហិ ពុទ្ធត្តា ពុទ្ធោ, អថ ខោ សយមេវ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធត្តា ពុទ្ធោតិ អត្ថោ។ អពុទ្ធិវិហតត្តា ពុទ្ធិបដិលាភា ពុទ្ធោតិ ពុទ្ធិ ពុទ្ធំ ពោធោតិ អនត្ថន្តរំ។ តត្ថ យថា រត្តគុណយោគតោ រត្តោ បដោ, ឯវំ ពុទ្ធគុណយោគតោ ពុទ្ធោតិ ញាបនត្ថំ វុត្តំ។ តតោ បរំ ពុទ្ធោតិ នេតំ នាមន្តិអាទិ អត្ថានុគតាយំ បញ្ញត្តីតិ ពោធនត្ថំ វុត្តន្តិ ឯវមេត្ថ ឥមិនាបិ ការណេន ភគវា ពុទ្ធោតិ វេទិតព្ពា។

១៦២។ អស្សាតិ ភគវតោ។ គុណវិសិដ្ឋសព្ពសត្តុត្តមគរុគារវាធិវចនន្តិ សព្ពេហិ សីលាទិគុណេហិ វិសិដ្ឋស្ស តតោ ឯវ សព្ពសត្តេហិ ឧត្តមស្ស គរុនោ គារវវសេន វុត្តវចនមិទំ ភគវាតិ។ តថា ហិ លោកនាថោ អបរិមិតនិរុបមប្បភាវសីលាទិគុណវិសេសសមង្គិតាយ សព្ពានត្ថបរិហារបុព្ពង្គមាយ និរវសេសហិតសុខវិធានតប្បរាយ និរតិសយាយ បយោគសម្បត្តិយា សទេវមនុស្សាយ បជាយ, អច្ចន្តុបការិតាយ ច អបរិមាណាសុ លោកធាតូសុ អបរិមាណានំ សត្តានំ ឧត្តមគារវដ្ឋានន្តិ។

ករចាតិ ចចតិ សេដ្ឋត្តិ សេដ្ឋចាចកំ ចចតិ សេដ្ឋក្រុលាសហចចរលាតោ “សេដ្ឋ”ត្តិ ចុត្តំ អឆ ចា ចុច្ចតីតិ ចចតិ, អនេត្វា តប្ចា សោយា “ករចា”តិ ចចតេគត ចចតីសោយា អនេត្វា, សោ សេដ្ឋោតិ អនេត្វា ករចាតិ ចចគយុត្តយត្តិ ឲុត្វាបិ ឲុសេច គសោយា ការចយុតេត្វាតិ ករុកាចឃុតេត្វា ករុក្រុលាសោយាកតោ, ករុករលំ ចា សាតិសយំ អនហតីតិ ការចយុតេត្វា, ការចារសោហាតិ អនេត្វា

ក្រុលចិសេសសោហត្យកំ “ករចា”តិ ញ្ជាឆំ ករចចតោ គាយត្តិ សនេដ្ឋបតោ ចុត្តយត្តំ ចិត្វារតោ ចិកឌិត្យការេយា គាយំសោច តាច អត្ថដ្ឋារចសេគ ឆសេ្សតេ្វា “ចត្យត្តិឆំ ចា គាយ”ត្តិអាឌិយាហ តត្វ អាចត្តិកត្តិ អចត្វាឃ ចិឌិតំ តំ តំ អចត្តំ ហ្មបិតាឃ បញ្ញាត្តំ សោចាហទិតំ តឆា លិក្កិកំ សោគ សោគ លិសេក្កត សោចាហទិតំ សោគយិត្តិកត្តិ គិយិត្តតោ អាកតំ អឆិច្ចសយុប្បត្តិ ឃឌិច្ឆាឃ បចត្តំ, ឃឌិច្ឆាឃ អាកតំ ឃឌិច្ឆកំ បឆសេយគ អាឌិ-សសេដ្ឋត ឌាំសេលិ, ឃុចា, ចុសេដ្ឋាតិ ឲចយាឌិ សក្កញ្យាតិ, ក្យុតិសោយគ យុឈ្ជិ, ឌឌីតិ ឲចយាឌិ, តតិសោយគ ពាហុស្សុតោ, ឆយុកឆិកោ, ឆសាឃីតិ ឲចយាឌិ, ចត្យសេត្វត អឈយទិសតំ បិចចគត្តិ ឲចយាឌិ សក្កញ្យាតិ “សេគយិត្តិក”ត្តិ ចុត្តយត្តំ ញ្យតិសេរកចសេគ បតិដ្ឋារបត្យំ “គ យហាយាឃាឃា”តិអាឌិ ចុត្តំ “ចិសេយាក្លត្តិក”ត្តិ ញ្ជាយិគា ញ្ជាឆំ គាយំ អទិឃាឃ ឌាតិឃា ឌាតក្លលោសោយច ឌាតត្តិ ឆសេ្សតិ ឃឌិ ចិសេយាក្លត្តិកំ, អឆ កប្ចា អសេញ្ញាហិ ពីលាសសេចហិ អសាឆារលាត្តិ អាហ “សហ សញ្ញាញ្ញាតញ្ញាលាស្ស បឌិលិកា”តិ ញ្យដ្ឋាគញ្យអរហត្តផលំ គិប្បឌ្ជយាគំ សញ្ញាញ្ញាតញ្ញាលាឌីហិ សសេញ្ញាហិ ញ្យដ្ឋក្រុលាហិ សដ្ឋិសោយច គិប្បឌ្ជតិ សោគ ចុត្តំ “ចិសេយាក្លត្តិក”ត្តិ សច្ឆិកា បញ្ញាត្តីតិ សញ្ញាឆយុគំ សច្ឆិកិទិយាគិយិត្វា បញ្ញាត្តិ អឆ ចា សច្ឆិកា បញ្ញាត្តីតិ បច្ចក្ខសិទ្ធា បញ្ញាត្តិ ឃំក្រុលាគិយិត្វា ហិ សា, សោ សត្វ បច្ចក្ខតាតិ ក្រុលា ចិឃ សាបិ សច្ឆិកតា ឲច គាយ សោហាតិ, គ បសេរសំ សោចាហារយសេត្វគាតិ អឆិប្បាសោយា

១៣១. ចឆត្តីតិ យហាសេឆរស្ស ករុកាចតោ ពាហុចចសេគគាហ, សក្កីតិការេរហិ ចា កតយត្យចាឆំ សដ្ឋាឃ ញ្ជស្សទិឃាឌិសេកសេកា កសេកា អស្ស អត្វីតិ កកី អកាសិ កក្កត្តិ ទាកាឌិបិបឆយុំ កក្កំ អកាសិ, កក្កចាតិ អនេត្វា ពាហុហិ ឌាសោយហីតិ កាឃកាចតាឌិសេកហិ អសេគសេកហិ កាចតាក្កសេយហិ ឃុកាចិតត្តសេគាតិ សយុសេឆច កាចិតសកាចស្ស បច្ចសេត្វ សេចតំ សាយិចចតំ

គិសេដ្ឋសេស ចុត្តគសោយគាតិ ឲត្វាយំ គិសេដ្ឋសគសោយា –

“ករចាតិ ការចាឆិចចគយេតំ អបិច កក្ករាកោតិ ករចា, កក្កសោរសាតិ ករចា, កក្កយាសោហាតិ ករចា, កក្កយាសោគាតិ ករចា, កក្កឌិដ្ឋីតិ ករចា, កក្កតលោញ្យាតិ ករចា, កក្កកិលេសសាតិ ករចា, កឌិ ចិកឌិ បចិកឌិ ឆយុរតគត្តិ ករចា, កចាគំ អត្តកសោរាតិ ករចា, កាចិតការសោយា កាចិតសីសេលិ កាចិតចិសេត្វា កាចិតបសេញ្ញាតិ ករចា, កឌិ ចា ករចា អរញ្ញាចគបត្វាតិ បត្តាតិ សេគាសគាតិ អប្បសេដ្ឋាតិ អប្បគិសេល្លសាតិ ចិឌគចាតាតិ យត្យស្សរាហសេស្សឃ្យកាតិ បឌិសល្លាគសារុប្បាតីតិ ករចា, ការី ចា ករចា ចីចរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាគត្តិ ករចា, ការី ចា ករចា អត្ថរសស្ស ឆយុរសស្ស ចិយុត្តិរសស្ស អឆិសីលស្ស អឆិចិត្តស្ស អឆិបញ្ញាឃាតិ ករចា, ការី ចា ករចា ចត្យគ្គំ ឆសាគាគំ ចត្យគ្គំ អប្បយញ្ញាគំ ចត្យគ្គំ អរូបសយាបត្តីគត្តិ ករចា, ការី ចា ករចា អដ្ឋគ្គំ ចិសេយាក្លាគំ អដ្ឋគ្គំ អភិកាឃតគាគំ គចគ្គំ អត្យបុព្ពចិហារសយាបត្តីគត្តិ ករចា, ការី ចា ករចា ឆសគ្គំ សញ្ញាកាចគាគំ ឆសគ្គំ

កបិលាវឋាបត្តិកំ អាគាបាតិវឡ្ឡាតិវឋាជិស្ស អឃុករឋាបត្តិឃាតិ កកចា, កាកឹ ចា កកចា ចត្តុ្គ វតិបដ្ឋាគាតំ ចត្តុ្គ វម្មប្បធានាគាតំ ចត្តុ្គ ឥទ្ធិបាទាគាតំ បញ្ចគ្គ ឥន្ទ្រិយាគាតំ បញ្ចគ្គ ពលិគាតំ វត្តគ្គ ពោជ្ឈង្គាគាតំ អរិយវ្ស អដ្ឋង្គិកវ្ស មគ្គវ្សាតិ កកចា, កាកឹ ចា កកចា ជវត្តគ្គ

តចាកតពលិគាតំ ចត្តុ្គ ចេរារឌ្ឍាគាតំ ចត្តុ្គ បដិវម្ភិទាគាតំ ចត្តគ្គ អភិញ្ញាគាតំ ឞគ្គ ឲុទ្ធឈម្មាគត្តិ កកចា, កកចាតិ ចេតាំ គាមំ...ចេ... វន្ធិកា បញ្ញាត្តិ ឃជិជំ កកចា"តិ (ចចាតិ៍ ប៉ំ១)៍

១៣៤ ច "ការចាជិចចត"គ្គិអាជិតិ ឃជិបិ កាចាឃំ អាកាតបជាគ្គត្តចេត ត គិដ្ឋិដ្ឋាតិ, ឃចាទេហ៊ បត ពោវិ វចេត្តវប្បិ តិចេន្ទ្រកាជេត ចេជិតព្ពាតិ៍ តត្ថ ការចាជិចចតគ្គិ កាទុតំ កាទុកាចចាចកំ ចចតិ៍ កជីតិ កាកចោ កចេមិ៍ ពេតាហ "ចិកជី"តិ៍ ឈម្មទេតគត្តិ ឃគ្គបលិជិអរិយឈម្មទេតំ៍ បុត កជីតិ ចេចិ៍ កាកឹតិ កាកចេឈា្យចា៍ បុត កាកឹតិ កជេតឹចលិ៍ អត្ថទេវស្សាតិ អត្ថវត្តិស្សយវ្ស ចេវវ្ស៍ ចិម្ភត្តាឃតតឹចេ ហិ ជត្វា ឈម្ម កចេត្តវ្ស, វុលាត្តវ្ស ច តជគ្គំ អាទេត្ថ ខ្សប្បញ្ញតកបឹតិចេឃាឃគត្បំ អត្ថទេវោ៍ ឈម្ម អាទេត្ថ ឈម្មទេវោ៍ ឃំ វគ្គាឃ ចុត្តំ "លកតិ អត្ថចេជំ, លកតិ ឈម្មចេជ"គ្គិ (អ៊ តិ៍ ៤:១០)៍ ចិម្ភត្តិទេវស្សាតិ ចិម្ភត្តិក្ខតវ្ស, ចិម្ភត្តិវត្តិស្សយវ្ស ចា ចេវវ្ស៍ វញ្ញាកាចតាគត្តិ អតិច្ចវញ្ញាជិតំ ជវត្តគ្គ វញ្ញាកាចតាតំ៍ ឞគ្គ ឲុទ្ធឈម្មាគត្តិ ៧ អវាឌារលោកាលាតិ វគ្គាឃ ចុត្តំ៍ តត្ថ តត្ថ "កកចា"តិ វជ្ជិមិទ្ធិ តិទុត្តិតចេត ចេជិតព្ពា៍

១៣៥៍ ឃជិបិ "កាគ្បចា"តិអាជិហិ បចេហិ ចុច្ចឃាចតោ អចេត្វា "កាកឹ កជី"តិ តិចេន្ទ្រកាចាឃ វជ្ជហិចោតា ១ច, តចាបិ បជមិទ្ធិ អត្ថចិកាកអត្ថចេឃាជតាជិវហិចោតា រំចណ្ណុតាតចេឃា តចោតា អញ្ញាកាចេទាតិ ចុត្តំ "អឃំ បត អបចេវោ តចេឃា"តិ៍ អាជិកគ្គិ អាជិ-វចេ្ន្ទត ចណ្ណុចិកាចេទា , ចណ្ណុចលិចេបិ, ឆាត្យអចេត្វត តិចេឃាជតត្បាតិ ឥយំ តិចិជំ លគ្គលាំ វជ្ជល្បាតិ៍ វជ្ជតចេឃតាតិ ឮ្យាកចេលាតចេឃត៍ បិចេវាឌទាជិតំ វជ្ជគំ អាកតិកាលាកាចចោតា ចុត្តំ "បិចេវាឌទាជិបចេគ្គបលគ្គលាំ កចេហត្វា"តិ៍ បគ្គិបតចេឃច លគ្គលាំ៍ តប្បទិឃាបត្តតាកចេលាំ ហិ បគ្គិបតំ៍ បិទេប្បត្តគ្គិ បទេឃ្គ្គិវកាតំ បិទេមិកាចប្បត្តំ៍ កាគ្បគ្គិ ក្បវលំ៍ តត្ថ ឃគ្គក្បវលំ ចលិក្បត្តទេវុលតិគ្គតត្តកំ, ឥតទំ ចលិកឹឃវុលតិគ្គតត្តកំ, ឥតទេប្បិ ចា ចិចដ្ឋបតិស្សឃំ បទិឃាឃចោតា ចលិក្បត្តទេវុលតិគ្គតត្តកំ មិឃា៍

ចលិកាជចេឃា ១កកចចេត កហិតា៍ តចា ចិបរឹតចេតមិកាចេទា ចិបល្លាវកាចវាឃចេគ្គត, អហិរិកាជចេឃា ឝ្កាចចេត៍ ចលិកាជចេឃា ច បុត "តិចិឆាក្បវលម្បុល"គ្គិ តិកាចចេត កហិតា៍ កាឃឝ្ចុទិតាជិ-

តល្បាបំកិចលវាជិទាកឃលិជិទាកចិវឋាជិកាឃវញ្ញាជិកាឃចិតគ្គាជិតល្បាបបញ្ចាជចេឃា តិចិឆឝ្ចុទិតាជចេឃា៍ វុកវញ្ញាជិកា ចត្តុ្គិឆចិបទិឃេវា៍ "ជឹចទេហេត្យ ចា កិគ្គចោ តល្បា ខ្សប្បញ្ញឃាតា ខ្សប្បញ្ញតិ, បិណ្ឌបាត , ចេវតាវត, ឥតិកចាកចទេហេត្យ ចា"តិ (អ៊ តិ៍ ៣៍ ៥) ១ចឃាកតា ចត្តាទេវា តល្បាប្បាជា៍ "ទុទេ្ធ កគ្គតិ, ឆម្មេ, វង្ឃេ, មិក្ខាឃ, វព្រហ្មចាទីវុ កបិចោតា ចោហតិ អគត្តឃចតា អាហតចិចេត្វា ពីលខាចេតា"តិ (ជឹ៍ តិ៍ ១៍១៨៥; ឃ៍ តិ៍ ១៍១៥ប៉; អ៊ តិ៍ ៥៍១០៥; ៥៍លិ១; ចិភ៍ ៥៣១) ១ចឃាកតាតិ បញ្ច ចេជចេតាពីលិតិ៍ "កាចេឃ អជឹតទាចេកា ចោហតិ, កាចេឃ អជឹតទាចេកា, ទុចេប អជឹតទាចេកា, ឃាចជគ្គំ ខ្ពទាចជេហក់ ក្ឃុគ្គិត្វា ចេឃ្យវុតំ បវ្សវុតំ ឃិទ្ធវុតំ អគុឃុចេត្វា ចិហទតិ, អញ្ញតទំ ជេចតិកាឃំ បហិឆាឃ ព្រហ្មចទិឃំ ចទតី"តិ (ជឹ៍ តិ៍ ១៍១១០; ឃ៍ តិ៍ ១៍១ប៉៩) អាកតា បញ្ច ចិតិពត្តា៍ ទុបិតិគគ្គតាជចេឃា បញ្ចាតិគគ្គតា៍ ចោកចេឆា, ឃចេគ្គា, ឥល្ស្បា, វាចចេឈ្យំ, បិបិច្ឆតា, វត្តិដ្ឋិបទាឃាចេវាតិ ឥឃាតិ ៧ ចិចាជម្មលិតិ៍

កាយរាកបដិឃឌិដ្ឋិចិចិកិច្ឆាកចរាកយាតាចិជ្ជា សត្តាតុសយា· ឃិច្ឆាឌិដ្ឋិអាទយោ អដ្ឋ ឃិច្ឆត្តា· “តណ្ហំ បដិច្ច បរិយេសតា, បរិយេសតំ បដិច្ច លិភោ, លិភំ បដិច្ច ចិតិច្ឆយោ, ចិតិច្ឆយំ បដិច្ច ឆត្ថរាកោ, ឆត្ថរាកំ បដិច្ច អជ្ឈោសាតំ, អជ្ឈោសាតំ បដិច្ច បរិក្កហោ, បរិក្កហំ បដិច្ច យច្ឆរិយំ, យច្ឆរិយំ បដិច្ច អារក្ខោ, អារក្ខាធិករណំ ទណ្ឌាទាតាតាទយោ”តិ (ឌី· និ· ១·១០១; ១·១៥៥) ឲតេ តច តណ្ហាមូលកា· ចត្តារោ សម្បុតចាទា, ចត្តារោ ឲកច្ចសម្បុតចាទា, ចត្តារោ អត្ថាគត្តិកា, ចត្តារោ អយរាចិចេក្ខបិកា, ចត្ត អឆិច្ចសមុប្បត្តិកា, សោឡអស សញ្ញីចាទា, អដ្ឋ អសញ្ញីចាទា, អដ្ឋ តេចសញ្ញីតាសញ្ញីចាទា , សត្ត ឧច្ឆេទចាទា, បញ្ច បរយឌិដ្ឋធម្មតិព្វាគចាទាតិ ឲតាតិ ច្ឆាសដ្ឋិ ឌិដ្ឋិកតាតិ· អជ្ឈត្តិកស្ស ឧបាទាយ “អស្មី”តិ ហោតិ, “ឥត្ថស្មី”តិ, “ឲចស្មី”តិ, “អញ្ញថាស្មី”តិ, “គចិស្សំ”ត្តិ, “ឥត្ថំ គចិស្សំ”ត្តិ, “ឲចំ គចិស្សំ”ត្តិ, “អញ្ញថា គចិស្សំ”ត្តិ, “អសស្មី”តិ, “សាតស្មី”តិ, “សិយ”ត្តិ, “ឥត្ថំ សិយ”ត្តិ, “ឲចំ សិយ”ត្តិ, “អញ្ញថា សិយ”ត្តិ, “អបិហំ សិយ”ត្តិ, “អបិហំ ឥត្ថំ សិយ”ត្តិ, “អបិហំ ឲចំ សិយ”ត្តិ, “អបិហំ អញ្ញថា សិយ”ត្តិ ហោតីតិ អដ្ឋារស, ពាហិរស្សុបាទាយ “ឥយិតា អស្មី”តិ ហោតិ, “ឥយិតា ឥត្ថស្មី”តិ, “ឥយិតា ឲចស្មី”តិ, “ឥយិតា អញ្ញថាស្មី”តិអាទិកា (ចិភ· ៥៧៣-៥៧៩) ចុត្តតយា អដ្ឋារសាតិ ឆត្តិស, អតីតា ឆត្តិស, អតាកតា ឆត្តិស, បច្ចុប្បត្តា ឆត្តិសាតិ អដ្ឋសតតណ្ហាចិចរិតាតិ·

បភេទ-សង្ខោ បភេច្ចំ សម្ពត្ថិតព្វោ· តត្ថាយំ យោជតា – លោភប្បភេទា ទោសប្បភេទា យាច អដ្ឋសតតណ្ហាចិចរិតប្បភេទាតិ· សព្វាតិ សត្តាតំ ទរថបរិឡាហករាតិ កិលេសាតំ អភេកាតិ សតសហស្សាតិ អភព្វីតិ យោជតា· អារម្មណាឌិចិភាគេតា ហិ បចត្តិអាការចិភាគេតា ច អភេត្តប្បភេទា កិលេសាតិ· សង្ខេបតោតិ ឲត្ថ សមុច្ឆេទប្បហាតចសេត សព្វសោ អប្បចត្តិករណេត កិលេសយាទំ, សមុទយប្បហាតបរិញ្ញាចសេត ខត្ធយាទំ, សហាយចេតកាលលក្ខណចសេត សព្វថា អប្បចត្តិករណេត អភិសង្ខារយាទំ, ពាលចិសយតចិសយាតិក្កយតចសេត ទេចបុត្តយច្ចុយារញ្ចា អភព្វា គរេក្ក អកាសិ· បរិស្សយាតត្តិ ឧបទ្ទចាតំ· សយ្យតិ, អាយតិញ្ច សត្តាតំ អតត្ថាចហត្តា យារណដ្ឋេត ចិពាធតដ្ឋេត កិលេសាច យារោតិ កិលេសយារោ· ចធកដ្ឋេត ខត្ធាច យារោតិ ខត្ធយារោ· តថា ហិ ចុត្តំ “ចធកំ រូបំ ‘ចធកំ រូប’ត្តិ យថាភូតំ តប្បជាតាតី”តិអាទិ (សំ· និ· ១·៨៥)· ជាតិជរាទិយហាព្យសតត្ថិព្វត្តតេត អភិសង្ខារោច យារោតិ អភិសង្ខារយារោ· សំកិលេសតិយិត្តំ ហុត្វា ក្ុណយារណដ្ឋេត ទេចបុត្តោច យារោតិ ទេចបុត្តយារោ· សត្តាតំ ជីចិតស្ស, ជីចិតបរិក្ខារាតញ្ច ជាតិករណេត យហាពាលឆរូបត្តា យច្ចុ ឲច យារោតិ យច្ចុយារោ·

សតបុញ្ញលក្ខណធរស្សាតិ អភេកសតបុញ្ញតិព្វត្តយហាបុរិសលក្ខណចហតោ រូបកាយសម្បត្តិ ឌីបិតា ហោតិ, ឥតរាយំ ឋលសម្បទាតំ មូលភាចតោ, អធិដ្ឋាតភាចតោ ច· ធម្មកាយសម្បត្តិ ឌីបិតា ហោតិ, បហាតសម្បទាបុព្វកត្តា ញាណសម្បទាឌីតំ· ភាព្យចតាយ លោកិយាតំ ពហុមតភាចោ· គរុទោសតាយ បរិក្ខកាតំ ពហុមតភាចោតិ យោជតា· ឲចំ ឥតោ បរេសុបិ យថាសម្ភវំ យោជេតព្វំ· បុញ្ញចត្តំ ហិ គហដ្ឋា ឥត្តិយាទយោ អភិកច្ឆន្តិ, បហីតទោសំ បព្វជិតាបសបរិព្វាជកាទយោ “ទោសចិតយាយ ធម្មំ ទេសេតី”តិ· អភិកតាតញ្ច តេសំ កាយចិត្តទុក្ខាបតយតេ បដិពលភាចោ, អាមិសទាតធម្មទាតេហិ ឧបការសព្ភាចតោ· រូបកាយំ តស្ស បសាទចក្ខុតា, ធម្មកាយំ បញ្ញាចក្ខុតា ឌិស្វា ទុក្ខក្ខយស្ស បដិប្បស្សម្ភតោ ឧបកតាតញ្ច តេសំ អាមិសទាតធម្មទាតេហិ ឧបការិតា,

“បុទ្ធា អាយិសទាគឆម្ចុខាតេហិ យឃា អយំ លោកុក្កាសេចា អធិគតោ, តស្មា តុម្ហេហិបិ ឯចមេច បដិបជ្ជិតព្ពា”ន្តិ ឯចំ សម្មាបដិបត្តិយំ និឃោដេគត អភិរតានំ លោកិយលោកុត្តរសុខេហិ សំឃោដគសយត្ថតា ច ទីបិតា ហោតិ។

សកចិត្តេ ព្ពស្សទិយំ អត្តតោ ចិត្តស្ស ចសីការាបរិគតំ, ឈេត បដិក្កូលេឌីសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញិតាទីចិហារសិទ្ធិ, អធិដ្ឋានិទ្ធិអាទីគោ ព្ពទ្ធិចិធោបិ ចិត្តិស្សទិយមេច ចិត្តកាចគាយ ចសីភាចប្បត្តិយា ព្ពដ្ឋគេតា។ អហិយាលឃិយាទីកត្តិ អាទិ-សទ្ទេន យហិយា បត្តិ បិរកម្មំ ថ្រាសិតា ចសិតា យត្តកាយាចសាឃិតាតិ ព្ពទេ លបិ សក្កហិតា។ តត្ថ កាយស្ស អលហុភាចករណំ អហិយា។ លហុភាចោ លឃិយា អាកាសេ បទសា គមនាទីតា។ យហត្តំ យហិយា កាយស្ស យហន្តតាបរិគតំ។ ព្ពដ្ឋេទសប្បត្តិ បត្តិ។ អធិដ្ឋាគាទីចសេន ព្ពទ្ធិតតិប្បាគតំ បិរកម្មំ។ សយំចសិតា ព្ពស្សទភាចោ ថ្រាសិតា។ ព្ពទ្ធិចិធេ ចសីភាចោ ចសិតា។ អាកាសេន ចា គន្ធតោ, អញ្ញា ចា កិញ្ចិ គតេទាតោ យត្ថ កត្ថចិ ចោសាគប្បត្តិ យត្តកាយាចសាឃិតា។ “ក្យាទកេទ្វបិទីគស្សត”ន្តិបិ ចទន្តិ។ ឯចមិទំ អដ្ឋចិធំ លោកិយសម្ចុតំ ព្ពស្សទិយំ។ តំ បត គកចតោ ព្ពទ្ធិចិធទេត្តាគធំ, អគញ្ញាសាធារណញ្ចាតិ អាហ “សព្វាការបរិបូរំ អត្ថិ”តិ។

កោសញ្ចំ បទេសចុត្តិ, អយចាក្ខតក្យលសត្តិស្សយត្ថា អបរិសុទ្ធោ ច យសោ ហោតិ, ត ឯចំ តថាគតស្សាតិ គទស្សតំ “លោកត្តយព្យាបកោ”តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្ថ ព្ពធ អធិកតសត្តក្យលាតំ អាទុបេប្បដ្ឋប្បត្តាតំ “ព្ពតិបិ សោ គកចា”តិអាទិតា គកចតោ ក្យលេ អតុស្សទត្ថាតំ យសោ បិកេដេ ហោតីតិ អាហ “លោកត្តយព្យាបកោ”តិ។ យថាក្ខក្យលាធិកតត្ថា ឯច អតិចិយ បរិសុទ្ធោ។ អតចសេសលក្ខណាតុព្យញ្ជតាទីសប្បត្តិយា សព្វាការបរិបូរា។ សព្វក្តបដ្ឋក្តសិរិ សទ្ទេសំ អក្កបដ្ឋក្តតំ សោភា។ “តិណ្ណោ តាទេឃ្យ”ន្តិអាទិតា យំ យំ ឯទេត លោកតាធេត ព្ពទ្ធិតំ យតោចឌីបហិធាតចសេត, បត្តិតំ កាយបហិធាតចសេត។ តធេចាតិ បហិធាតាត្ទ្វបមេច។ ចិទិយបារមិភាចប្បទេត្តា, អទិយក្កបរិយាបន្នោ ច សម្មាចាយាសព្វាទេតា បយទេត្តា។

គេធេហីតិ សព្វត្តិកក្យបធសំហិតេហិ បគេធេហិ។ បដិច្ចសមុប្បាទាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន ត គោចលំ ចិគក្កបិញ្ញព្ពយំ អាកាតា សតិបដ្ឋាគាទយោច សង្កហិតា, អថ ខោ សក្កហាទយោ, សយឃចិមុត្តាទយោ, ធបតាទយោ , តិកបដ្ឋាគាទយោ ច សង្កហិតាតិ ចេទិតព្ពំ។ ក្យលសច្ចស្ស បីឡអដ្ឋោ តំសមង្គិនោ សត្តស្ស ហិំសតំ អចិប្បាទិកតាករណំ។ សង្ខតដ្ឋោ សមេច្ចសម្ភយបច្ចយេហិ កតភាចោ។ សត្តាបដ្ឋោ ក្យលក្យលតាទីហិ សន្តប្បតំ បរិឌហតំ។ ចិបរិណាមដ្ឋោ ឌរាយ, មរណេគ ចាតិ ទ្វិធា ចិបរិណាមេតព្ពតា។ សមុទយស្ស អាយូហតដ្ឋោ ក្យលស្ស តិព្ពត្តគចសេន សម្បិណ្ឌតំ។ តិទាតដ្ឋោ “ព្ពទំ តំ ក្យល”ន្តិ តិទេគត្តស្ស ចិយ សមុដ្ឋាបតំ។ សំយោគដ្ឋោ សំសារក្យលេត សំយោដតំ។ បលិពោធដ្ឋោ មក្កាធិគមស្ស តិចារណំ។ តិរោធស្ស តិស្សរណដ្ឋោ សព្វ្ទបធីតំ បដិតិស្សក្កសភាចត្តា តតោ ចិតិស្សដតា, តត្តិស្សរណតិមិត្តតា ចា។ ចិទេចកដ្ឋោ សព្វសង្ខារចិសំយុត្តតា។ អសង្ខតដ្ឋោ កោតចិបិ បច្ចយេត អតភិសង្ខតតា។ អមតដ្ឋោ តិច្ចសភាចត្តា មរណាភាចោ, សត្តាតំ មរណាភាចហេតុតា ចា។ មក្កស្ស តិយ្យាតដ្ឋោ ចដ្ដក្យលតោ តិក្កមតដ្ឋោ។ ហេតុអដ្ឋោ តិព្ពាគស្ស សម្បាបកភាចោ។ ទស្សតដ្ឋោ អច្ចត្តសុខុមស្ស តិព្ពាគស្ស សច្ឆិករណំ។ អាធិបតេយ្យដ្ឋោ ចតុសច្ចទស្សតេ សម្បយុត្តាតំ អាធិបច្ចករណំ, អារម្មណាធិបតិភាចោ ចា ចិសេសតោ មក្កាធិបតិចចតតោ។ សតិបិ ហិ ធសាតាទីតំ អារម្មណាធិបតិភាចេ “ធសាតាធិបតិតោ ធម្មា”តិ ឯចមាទិ អចត្វា “មក្កាធិបតិតោ ធម្មា” ព្ពទេច្ចេ ចុត្តំ, តស្មា ចិញ្ញាយតិ “អត្ថិ មក្កស្ស អារម្មណាធិបតិភាចេ ចិសេសោ”តិ។ ឯតេ ច

បិញ្ញអតាឝយោ សោញ្ញអសាកាទោ តាយ៑ ពន្ធា បតេត្ត អឝញ្ញាស្ន ទោពកណ្តាឌិអាកាទេស្ន ចិឌ្ឍយានេស្ន ឲពេច បរិក្កឃ្វត្តិពិ? សលក្ខណតោ ច សច្ចត្តទឝស្សតតោ ច អាចិកាចតោ៑ ឞ្ចាឃយទត្តោ បទទោ សច្ចកធាយទេច អាចិ កចិស្សតិ៑

ឌិគ្គាចិហាទោ ពឝិណាឌិអាទេយ្យណាតិ ទុបិចចទញ្ញាតាតិ៑ ទេបត្តាឌិញ្ញាតាតិ (ពាហុចិហាទោ៑ ចលសយាបត្តិ អរិយចិហាទោ៑ ពាទេហិ ចិទេចពត្ថកាឃពាចសេត ឲក្កិកាទចា កាយចិទេចពោ៑ បឝយញ្ញាតាឌិតា តិចទណាឌិហិ ចិចិត្តចិត្តតា ចិត្តចិទេចពោ៑ ក្តបឝិចិទេចពោ តិគ្គាតំ៑ អឝញ្ញាតិ ទេលិពិឃាកិញ្ញាឌិពោ៑

កិទេលសាកិសច្ចាទចសេត កទេចស្ន បរិត្តុយតំ, សោ ច ពណ្យាប្យឝាទេតាតិ ច្ញុត្ត “ពណ្យាសច្ចាតំ ពយត”ត្តិ៑ ចត្តត្តិ អរិយយក្កុទោពត ក្កក្កិទិតំ បុត អបច្ចាចយតចសេត លឌ្ឌិតំ៑ កពចាតិ ចុច្ចតិ តិទុត្តិតយេតាតិ ឝស្សទេត្តា អាហ “ឃធា...ទេប... ទេយពលិ”តិ៑

អបទោ តយោ – ភាពចាតិ កពចា, ភពចាតិ កពចា, ភាទេព ចតិតិ កពចា, ភទេព ចតិតិ កពចា, កត្តចាតិ កពចា, ភទេព ចយិតិ កពចា៑ ភាទេព ចយិតិ កពចា៑

ភាពចា ភពចា ភាទេព, ភទេព ច ចតិ កត្តចា;

ភទេព ចយិ ពធា ភាទេព, ចយិតិ កពចា ឌិទេតា៑

ពត្ត ពធំ ភាពចាតិ កពចា? ទេយ ទេព សិលិឝយោ ឝយុក្ខត្ថា ក្បណទេពាក្តាសា, ទេព អតញ្ញាសាឝាទណា តិទពិសយា ពធាពពស្ស អត្តិ ក្តុបលត្ថុត្តិ៑ ពធា ហិស្ស សិលំ សយាឌិ បញ្ញា ចិយុត្តិ ចិយុត្តិពាណឝស្សតំ, ហិទិ ឌុត្តប្បំ, សទ្ធា ចិទិយំ, សពិ សយ្យឌញ្ញា, សិលចិសុទ្ធិ ឌិដ្ឋិចិសុទ្ធិ, សយទេធា ចិបស្សតា, ពីណិ ក្បុសលមូលិតិ, ពីណិ សុចទិពាតិ, ពទេយា សមាចិពក្កា, ពិទេស្សា អតចឌ្ឍសញ្ញា, ពិទេស្សា ឝាតុទេយា, ចត្តាទោ សពិបដ្ឋាតា, ចត្តាទោ សម្មប្បធាតា, ចត្តាទោ ឫទ្ធិបាឝា, ចត្តាទោ អរិយយក្កា, ចត្តារិ អរិយចលិតិ, ចពទេស្សា បដិសម្ភិតា, ចតុទេយាតិបរិច្ឆេឝពពាណាតិ, ចត្តាទោ អរិយចំសា, ចត្តារិ ទេចសារឌ្ឍពាណាតិ, បច្ច បធាតិយក្កាតិ, បច្ចក្កិទេពា សម្មាសយាឌិ, បច្ចពាណិទេពា សម្មាសយាឌិ, បច្ចិន្ទ្រិយាតិ, បច្ច ពាលិតិ, បច្ច តិស្សាទណិយា ឝាតុទេយា, បច្ច ចិយុត្តាឃពតពាណាតិ, បច្ច ចិយុត្តិបរិបាចតិយា សញ្ញា, ឆ អតុស្សតិដ្ឋាតាតិ, ឆ ពារចា, ឆ តិស្សាទណិយា ឝាតុទេយា, ឆ សពពចិហាទោ, ឆ អតុត្តរិយាតិ, ឆ តិទេព្ពឝភាពិយា សញ្ញា, ឆ អកិញ្ញា, ឆ អសាឝាទណពាណាតិ, សត្ត អបរិហាតិយា ឝម្មា, សត្ត អរិយឝម្មា, សត្ត អរិយឝតាតិ, សត្ត ទេពាឌ្ឍង្គា, សត្ត សប្បុរិសឝម្មា, សត្ត តិឌ្ឍទចត្ថុតិ, សត្ត សញ្ញា, សត្តឝក្ខិណេយ្យបុក្កលទេឝសតា, សត្តចិញ្ញាណដ្ឋិពិទេឝសតា, សត្តខិណាសចពលទេឝសតា, អដ្ឋបញ្ញាបដិលិកទេហតុទេឝសតា, អដ្ឋ សម្មត្តាតិ, អដ្ឋទេលិពឝម្មាតិក្កយា, អដ្ឋ អាទម្ភចត្ថុតិ, អដ្ឋអក្ខណទេឝសតា, អដ្ឋ យហាបុរិសចិពក្កា, អដ្ឋអកិកាឃពតទេឝសតា, អដ្ឋ ចិទេយាក្ខា, តច ទេយាតិទេសាយតសិការមូលកា ឝម្មា, តច បរិសុទ្ធិបឝាតិយក្កាតិ, តចសត្តាចាសទេឝសតា, តច អាឃាពបដិចិតយា, តច សញ្ញា, តច តាតត្តា, តច អតុបុព្ពចិហាទោ, ឝស តាឝពារណា ឝម្មា, ឝស

កសិណាយតនានិ, ទស កុសលកម្មបថា, ទស សម្មត្តានិ, ទស អរិយវាសា, ទស អសេក្ខធម្មា, ទស តថាគតពលានិ, ឯកាទស មេត្តានិសំសា, ទ្វាទស ធម្មចក្កាការា, តេរស ធុតគុណា, ចុទ្ទស ពុទ្ធញាណានិ, បញ្ចទស វិមុត្តិបរិបាចនីយា ធម្មា, សោឡស អានាបានស្សតិ, សោឡស អបរន្តបនីយា ធម្មា, អដ្ឋារស ពុទ្ធធម្មា, ឯកូនវីសតិ បច្ចវេក្ខណញាណានិ, ចតុចត្តាលីស ញាណវត្ថូនិ, បញ្ញាស ឧទយព្ពយញាណានិ, បរោបណ្ណាស កុសលធម្មា, សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនិ, ចតុវីសតិកោដិសតសហស្សសមាបត្តិសញ្ចារិមហាវជិរញាណំ, អនន្តនយសមន្តបដ្ឋានបវិចយបច្ចវេក្ខណទេសនាញាណានិ, តថា អនន្តាសុ លោកធាតូសុ អនន្តានំ សត្តានំ អាសយាទិវិភាវនញាណានិ ចាតិ ឯវមាទយោ អនន្តាបរិមាណភេទា អនញ្ញសាធារណា និរតិសយា គុណភាគា គុណកោដ្ឋាសា សំវិជ្ជន្តិ ឧបលព្ភន្តិ។ តស្មា យថាវុត្តវិភាគា គុណភាគា អស្ស អត្ថីតិ ភាគវាតិ វត្តព្វេ អា-ការស្ស រស្សត្តំ កត្វា “ភគវា”តិ វុត្តោ។ ឯវំ តាវ ភាគវាតិ ភគវា។

យស្មា សីលាទយោ សព្វេ, គុណភាគា អសេសតោ;

វិជ្ជន្តិ សុគតេ តស្មា, “ភគវា”តិ បវុច្ចតិ។

កថំ ភតវាតិ ភគវា? យេ តេ សព្វលោកហិតាយ ឧស្សុក្កមាបន្នេហិ មនុស្សត្តាទិកេ អដ្ឋ ធម្មេ សមោធានេត្វា សម្មាសម្ពោធិយា កតមហាភិនីហារេហិ មហាពោធិសត្តេហិ បរិបូរេតព្វា ទានបារមី, សីលនេក្ខម្មបញ្ញាវីរិយខន្តិសច្ចអធិដ្ឋានមេត្តុបេក្ខាបារមីតិ ទស បារមិយោ, ទស ឧបបារមិយោ, ទស បរមត្ថបារមិយោតិ សមតិំស បារមិយោ, ទានាទីនិ ចត្តារិ សង្គហវត្ថូនិ, ចត្តារិ អធិដ្ឋានានិ, អត្តបរិច្ចាគោ, នយន, ធន, រជ្ជ, បុត្តទារបរិច្ចាគោតិ បញ្ច មហាបរិច្ចាគា, បុព្វយោគោ, បុព្វចរិយា, ធម្មក្ខានំ, ញាតត្ថចរិយា, លោកត្ថចរិយា, ពុទ្ធត្ថចរិយាតិ ឯវមាទយោ, សង្ខេបតោ វា សព្វេ បុញ្ញសម្ភារញាណសម្ភារភូតា ពុទ្ធការកធម្មា, តេ មហាភិនីហារតោ បដ្ឋាយ កប្បានំ សតសហស្សាធិកានិ ចត្តារិ អសង្ខ្យេយ្យានិ យថា ហានភាគិយា, សំកិលេសភាគិយា, ឋិតិភាគិយា វា ន ហោន្តិ, អថ ខោ ឧត្តរុត្តរិ វិសេសភាគិយាវ ហោន្តិ, ឯវំ សក្កច្ចំ និរន្តរំ អនវសេសតោ ភតា អស្ស អត្ថីតិ ភតវាតិ វត្តព្វេ “ភគវា”តិ វុត្តំ និរុត្តិនយេន ត-ការស្ស គ-ការំ កត្វា។ អថ វា ភតវាតិ តេយេវ យថាវុត្តេ ពុទ្ធការកធម្មេ វុត្តនយេន ភរិ សម្ភរិ, បរិបូរេសីតិ អត្ថោ។ ឯវម្បិ ភតវាតិ ភគវា។

សម្ពោធិយា សព្វេ, ទានបារមិអាទិកេ;

សម្ភរិ ភតវា នាថោ, តស្មាបិ ភគវា មតោ។

កថំ ភាគេ វនីតិ ភគវា? យេ តេ ចតុវីសតិកោដិសតសហស្សសង្ខា ទេវសិកំ វឡញ្ជនកសមាបត្តិភាគា, តេ អនវសេសតោ លោកហិតត្ថំ, អត្តនោ ច ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារត្ថំ និច្ចកប្បំ និច្ចកប្បំ វនិ ភជិ សេវិ ពហុលមកាសីតិ ភាគេ វនីតិ ភគវា។ អថ វា អភិញ្ញេយ្យធម្មេសុ, កុសលាទីសុ, ខន្ធាទីសុ ច យេ តេ បរិញ្ញេយ្យាទិវសេន សង្ខេបតោ វា ចតុព្ពិធា អភិសមយភាគា, វិត្ថារតោ បន

“ចក្ខុំ បរិញ្ញេយ្យំ…បេ… ជរាមរណំ បរិញ្ញេយ្យ”ន្តិអាទិនា អនេកបរិញ្ញេយ្យកថា, “ចក្ខុស្ស សមុទយោ បហាតព្ពោ…បេ… ជរាមរណស្ស សមុទយោ បហាតព្ពោ”តិអាទិនា បហាតព្ពកថា, “ចក្ខុស្ស និរោធោ…បេ… ជរាមរណស្ស និរោធោ សច្ឆិកាតព្ពោ”តិអាទិនា (បដិ. ម. ១.២១) សច្ឆិកាតព្ពកថា, “ចក្ខុស្ស និរោធគាមិនី បដិបទា”តិអាទិនា, “ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា”តិអាទិនា ច អនេកភេទា ភាវេតព្ពកថា ច ធម្មា, តេ សព្ពេ ចតិ កឌី ឃចារហំ កោចរកាចភាវេសចភាត់ ចសេត សេចិ. ឲចយ្យិ ការេក ចតីតិ កកចា. អឆ ចា សេឃ ព្ពុសេយ នឹលិឝេឃា ឆម្មក្ខន្ធា នាចរកេហិ នាឆារណា ក្យាណកោដ្ឋានា ក្យាណកាកា, “កិត្តិ ត្យុ សោ តេ ចេចតេឃ្យនត្តានេតសុ បតិដ្ឋេបេឃ្យ”ន្តិ ឃហាកទ្ធាឃ ចតិ អកិបត្តូឃិ, នា ចស្ស អកិបត្តូតា ឃចាឆិបេយ្យតផលិចហា អសេហាសិ. ឲចយ្យិ ការេក ចតីតិ កកចា.

ឃស្វា ទោឃ្យនយាបត្តិ-ក្យាហារេក តចាកេតា;

កឌី បត្តូឃិ នត្តាត់, ហិតាឃ កកចា តេតា.

កិំ ករក ចតីតិ កកចា? នយានេតា តាច កតបុញ្ញេហិ បេឃាកនយ្យត្តេហិ ឃចាចិកចំ កឌីឃត្តីតិ កកា, លោកិឃលោកុត្តរនយ្យត្តិយោ តត្តូ លោកិយេ តាច តចាកេតា នទេដ្ឋាឆិតោ បុទ្ធេ ខោឆិនត្តក្ខុតោ បទេយ្យក្កនកេតេ ចតិ កឌី សេចិ, ឃត្តូ បតិដ្ឋាឃ និរចសេនសេតា ព្យុគ្គាករកឆេម្ម នឃត្ថានេតត្តា ព្យុគ្គឆេម្ម បរិបិលេចសិ. ព្យុគ្គក្ខុតោ បត តេ និរចជ្ជបុប្ពបស់ហិតេ អតញ្ញានាឆារណា លោកុត្តរេបិ ចតិ កឌី សេចិ. ចិត្តុរតោ បត បឆេនរទ្ទីជ្ជស្សិឃចក្កចត្តិនយ្យត្តិឆេចរជ្ជនយ្យត្តិអាទិចសេត, ឆសាតចិយោក្គនយាឆិនយាបត្តិខាណនស្សតយក្កកាចតាចលសច្ឆិកិរិឃាឆិក្កត្តរិឃត្យុស្សឆម្មចសេត ច អនេកចិហិតេ អតញ្ញានាឆារណា ករក ចតិ កឌី សេចិ. ឲចយ្យិ ករក ចតីតិ កកចា.

ឃា តា នយ្យត្តិយោ លោកេ, ឃា ច លោកុត្តរា ពុទ្ធ;

នត្តា តា កឌី នត្តុទ្ធោ, តស្វាបិ កកចា យេតា.

កិំ កត្តចាតិ កកចា? កត្តា ឆព្វហកត្តិកា អស្ស ខាហ្វ អត្ថីតិ កត្តចា. តចាកេតា ហិ យហាកទ្ធានត្តញ្ញាតញ្ញាណាឆិអបរិមិតគិរុបយបយ្យកាចក្យាណចិសេនសនយក្កិ កាចតេតា នត្តានត្តូត្តយោ នត្តាតត្តូបរិហារបុត្តាទ្ធឃាឃ និរចសេនហិតនុខចិឆាតតបយ្យរាឃ និរតិសឃាឃ បេឃាកនយ្យត្តិឃា នឆេចយត្យុស្សាឃ បឌាឃ អឌ្ឍត្តុបការិតាឃ ដ្ឋត្តិនយហាបុរិសលក្ខណអសីតិអត្យុព្យញ្ជនព្យាមបយ្យកាឆិអតញ្ញានាឆារណក្យាណចិសេននបឌិយក្កិតរុបកាឃតាឃ ឃចាកុច្ឆក្យាណឆិរេតត “ត្តីតិបិ សោ កកចា”តិអាទិនឃបយ្យចរត្តុត លោកត្តយព្យាបិតាឃសុចិបុលេត, សុចិសុទ្ធេត ច ឌុតិឈោសេត នយន្តាកតត្តា, វក្កនបរិមិបយ្យត្តាសុ អបរិច្ឆត្តាសត្តុដ្ឋិអាឌិសុ សុបតិដ្ឋិតកាចតេតា, ឥនឆលចតុចចសារជ្ជាឆិនិរតិសឃក្យាណចិសេននយក្កិកាចតេតា ច “រូបប្បយាណោ រូបប្បនន្នោ, ឈោនប្បយាណោ ឈោនប្បនន្នោ, លូខប្បយាណោ លូខប្បនន្នោ, ឆម្មប្បយាណោ ឆម្មប្បនន្នោ”តិ ឲចំ

ចតុប្បយាហិកេ លោកសន្និវាសេ សព្ពថាបិ បសាទាវហការេន សមន្តបាសាទិកត្តា អបរិមាណានំ សត្តានំ សទេវមនុស្សានំ អាទរពហុមានគារវាយតនតាយ បរមបេមសម្បត្តិដ្ឋានំ. យេ តស្ស ឱវាទេ បតិដ្ឋិតា អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ហោន្តិ, កេនចិ អសំហារិយា តេសំ សម្បត្តិ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វាតិ. តថា ហិ តេ អត្តនោ ជីវិតបរិច្ចាគេបិ តត្ថ បសាទំ ន បរិច្ចជន្តិ, តស្ស វា អាណំ ទឡ្ហភត្តិភាវតោ. តេនេវាហ –

“យោ វេ កតញ្ញូ កតវេទី ធីរោ,

កល្យាណមិត្តោ ទឡ្ហភត្តិ ច ហោតី”តិ. (ជា. ២.១៧.៧៨);

“សេយ្យថាបិ , ភិក្ខវេ, មហាសមុទ្ទោ ឋិតធម្មោ វេលំ នាតិវត្តតិ, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យំ មយា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, តំ មម សាវកា ជីវិតហេតុបិ នាតិក្កមន្តី”តិ (ឧទា. ៤៥; ចូឡវ. ២៨៥) ច.

ឯវំ ភត្តវាតិ ភគវា និរុត្តិនយេន ឯកស្ស ត-ការស្ស លោបំ កត្វា ឥតរស្ស គ-ការំ កត្វា.

គុណាតិសយយុត្តស្ស , យស្មា លោកហិតេសិនោ;

សម្ភត្តា ពហវោ សត្តា, ភគវា តេន វុច្ចតិ.

កថំ ភគេ វមីតិ ភគវា? យស្មា តថាគតោ ពោធិសត្តភូតោបិ បុរិមាសុ ជាតីសុ បារមិយោ បូរេន្តោ ភគសញ្ញិតំ សិរិំ, ឥស្សរិយំ, យសញ្ច វមិ ឧគ្គិរិ ខេឡបិណ្ឌំ វិយ អនបេក្ខោ ឆឌ្ឌយិ. តថា ហិស្ស សោមនស្សកុមារកាលេ (ជា. ១.១៥.២១១ អាទយោ) ហត្ថិបាលកុមារកាលេ (ជា. ១.១៥.២២៧ អាទយោ) អយោឃរបណ្ឌិតកាលេ (ជា. ១.១៥.២៩២ អាទយោ) មូគបក្ខបណ្ឌិតកាលេ (ជា. ២.២២.១ អាទយោ) ចូឡសុតសោមកាលេតិ (ជា. ២.១៧.១៩៥ អាទយោ) ឯវមាទីសុ នេក្ខម្មបារមិបូរណវសេន ទេវរជ្ជសទិសាយ រជ្ជសិរិយា បរិច្ចត្តអត្តភាវានំ បរិមាណំ នត្ថិ. ចរិមត្តភាវេបិ ហត្ថគតំ ចក្កវត្តិសិរិំ ទេវលោកាធិបច្ចសទិសំ ចតុទីបិស្សរិយំ, ចក្កវត្តិសម្បត្តិសន្និស្សយំ សត្តរតនសមុជ្ជលំ យសញ្ច តិណាយបិ អមញ្ញមានោ និរបេក្ខោ បហាយ អភិនិក្ខមិត្វា សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោ, តស្មា ឥមេ សិរិអាទិកេ ភគេ វមីតិ ភគវា. អថ វា ភានិ នាម នក្ខត្តានិ, តេហិ សមំ គច្ឆន្តិ បវត្តន្តីតិ ភគា, សិនេរុយុគន្ធរឧត្តរកុរុហិមវន្តាទិភាជនលោកវិសេសសន្និស្សយា សោភា កប្បដ្ឋិយភាវតោ, តេបិ ភគវា វមិ តន្និវាសសត្តាវាសសមតិក្កមនតោ តប្បដិពទ្ធឆន្ទរាគប្បហានេន បជហីតិ. ឯវម្បិ ភគេ វមីតិ ភគវា.

ចក្កវត្តិសិរិំ យស្មា, យសំ ឥស្សរិយំ សុខំ;

បហាសិ លោកចិត្តញ្ញា, សុគតោ ករចា តតោ·

ពច៌ ការេក ចយឹតិ ករចា? ការកា តាយ សការចធម្មុកោដ្ឋាសា, តេ ឧត្តាយតនធាតាទិវសេន, តត្វាបិ រូបវេទនាទិវសេន, អតីតាទិវសេន ច អនេកបិធា, តេ ច ករចា “សត្តំ បបញ្ចំ, សត្តំ ឃោរំ, សត្តំ កត្វំ, សត្តំ សំឃោឌនំ សម្ពុទ្ធិត្វា អមតំ ធាតុំ សមធិគច្ឆន្តោ ចមិ ស្គ្រីទិ អនេបន្ទោ ឈម្ពយិ ន បច្ចាចមិ· តធា ហេស សត្តត្វគមេច បធជិ អាបំ តេជំ ចាយំ, ចក្ខុំ សោតំ ឃានំ ជិហ្វា កាយំ មនំ, រូបេ សន្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ ធម្មេ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ... មនោវិញ្ញាណំ, ចក្ខុសម្ផស្សំ...បេ... មនោសម្ផស្សំ, ចក្ខុសម្ផស្សជំ វេទនំ...បេ... មនោសម្ផស្សជំ វេទនំ, ចក្ខុសម្ផស្សជំ សញ្ញំ...បេ... មនោសម្ផស្សជំ សញ្ញំ, ចក្ខុសម្ផស្សជំ ចេតនំ...បេ... មនោសម្ផស្សជំ ចេតនំ, រូបតណ្ហំ..បេ... ធម្មតណ្ហំ រូបវិតក្កំ...បេ... ធម្មវិតក្កំ, រូបវិចារំ...បេ... ធម្មវិចារ”ន្តិអាទិនា អនុបធម្មវិភាគវសេនបិ សព្វេវ ធម្មកោដ្ឋាសេ អនវសេសតោ ចមិ ស្គ្រីទិ អនេបក្ខបរិច្ចាគេន ឈម្ពយិ· វុត្តំ ហេតំ –

“យំ តំ, អានន្ទ, ចត្តំ វន្តំ មុត្តំ បហីនំ បដិនិស្សដ្ឋំ, តំ តថាគតោ បុន បច្ចាវមិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ (ទី· និ· ២·២១៦)·

ឯវម្បិ ការកោ ចយឹតិ ករចា· អថ វា ការកោ ចយឹតិ សព្វេបិ កុសលាកុសលេ សាវជ្ជានវជ្ជេ ហីនបណីតេ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគេ ធម្មេ អរិយមគ្គញាណមុខេន ចមិ ស្គ្រីទិ អនេបន្ទោ បរិច្ចជិ បជហិ, បវេទង្ហ តថត្តាយ ធម្មំ ទេសេសិ· វុត្តម្បិ ចេតំ –

“ធម្មាបិ វោ, ភិក្ខវេ, បហាតព្វា, បគេវ អធម្មា (ម· និ· ១·២៤០)· កុល្លូបមំ វោ, ភិក្ខវេ, ធម្មំ ទេសេស្សាមិ និត្ថរណត្ថាយ, នោ គហណត្ថាយា”តិអាទិ (ម· និ· ១·២៤០)·

ឯវម្បិ ការកោ ចយឹតិ ករចា·

ឧត្តាយតនធាតាទិ-ធម្មភេទា មហេសិនា;

កណ្ហា សុក្កា យតោ វន្តា, តតោបិ ករចា មតោ·

តេន វុត្តំ –

“ការចា កតចា ការកោ, ករកោ ច ចតិ កត្តចា;

ភគេ វមិ តថា ភាគេ, វមីតិ ភគវា ជិនោ”តិ។

ឯត្ថ ច យស្មា សង្ខេបតោ អត្តហិតសម្បត្តិបរហិតបដិបត្តិវសេន ទុវិធា ពុទ្ធគុណា, តាសុ អត្តហិតសម្បត្តិ បហានសម្បទាញាណសម្បទាភេទតោ ទុវិធា, អានុភាវសម្បទាទីនំ តទវិនាភាវតោ តទន្តោគធត្តា។ បរហិតបដិបត្តិ បយោគាសយភេទតោ ទុវិធា។ តត្ថ បយោគតោ លាភសក្ការាទិនិរបេក្ខចិត្តស្ស សព្ពទុក្ខនិយ្យានិកធម្មូបទេសោ, អាសយតោ បដិវិរុទ្ធេសុបិ និច្ចំ ហិតេសិតា, ញាណបរិបាកកាលាគមនាទិបរហិតបដិបត្តិ ច, អាមិសបដិគ្គហណាទីនាបិ អត្ថចរិយា បរហិតបដិបត្តិ ហោតិយេវ។ តស្មា តេសំ វិភាវនត្ថំ បឋមំ “អរហ”ន្តិអាទីនំ បទានំ គហណំ វេទិតព្ពំ។

តត្ថ “អរហ”ន្តិ ឥមិនា បទេន បហានសម្បទាវសេន ភគវតោ អត្តហិតសម្បត្តិ វិភាវិតា។ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ, លោកវិទូ”តិ ច ឥមេហិ បទេហិ ញាណសម្បទាវសេន។ ននុ ច “លោកវិទូ”តិ ឥមិនាបិ សម្មាសម្ពុទ្ធតា វិភាវីយតីតិ? សច្ចំ វិភាវីយតិ, អត្ថិ បន វិសេសោ, “សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ ឥមិនា សព្ពញ្ញុតញ្ញាណានុភាវោ វិភាវិតោ, “លោកវិទូ”តិ បន ឥមិនា អាសយានុសយញាណាទីនម្បិ អានុភាវោ វិភាវិតោតិ។ “វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ”តិ ឥមិនា សព្ពាបិ ភគវតោ អត្តហិតសម្បត្តិ វិភាវិតា។ “សុគតោ”តិ បន ឥមិនា សមុទាគមតោ បដ្ឋាយ ភគវតោ អត្តហិតសម្បត្តិ, បរហិតបដិបត្តិ ច វិភាវិតា។ “អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សាន”ន្តិ ឥមេហិ បទេហិ ភគវតោ បរហិតបដិបត្តិ វិភាវិតា។ “ពុទ្ធោ”តិ ឥមិនា ភគវតោ អត្តហិតសម្បត្តិ, បរហិតបដិបត្តិ ច វិភាវិតា។ ឯវញ្ហិ កត្វា “សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ វត្វា “ពុទ្ធោ”តិ វចនំ សមត្ថិតំ ហោតិ។ តេនេវាហ “អត្តនាបិ ពុជ្ឈិ អញ្ញេបិ សត្តេ ពោធេសី”តិអាទិ។ “ភគវា”តិ ច ឥមិនាបិ សមុទាគមតោ បដ្ឋាយ ភគវតោ សព្ពា អត្តហិតសម្បត្តិ, បរហិតបដិបត្តិ ច វិភាវិតា។

អបរោ នយោ – ហេតុផលសត្តូបការវសេន សង្ខេបតោ តិវិធា ពុទ្ធគុណា។ តត្ថ “អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ លោកវិទូ”តិ ឥមេហិ បទេហិ ផលសម្បត្តិវសេន ពុទ្ធគុណា វិភាវិតា។ “អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សាន”ន្តិ ឥមេហិ សត្តូបការវសេន ពុទ្ធគុណា បកាសិតា។ “ពុទ្ធោ”តិ ឥមិនា ផលវសេន, សត្តូបការវសេន ច ពុទ្ធគុណា វិភាវិតា។ “សុគតោ ភគវា”តិ បន ឥមេហិ បទេហិ ហេតុផលសត្តូបការវសេន ពុទ្ធគុណា វិភាវិតាតិ វេទិតព្ពំ។

១៣៣។ តស្សាតិ ពុទ្ធានុស្សតិកម្មដ្ឋានិកស្ស យោគិនោ។ ឯវន្តិ “ឥតិបិ សោ”តិអាទិនា វុត្តប្បការេន។ តស្មិំ សមយេតិ ពុទ្ធគុណានុស្សរណសមយេ។ រាគបរិយុដ្ឋិតន្តិ រាគេន បរិយុដ្ឋិតំ, បរិយុដ្ឋានប្បត្តេហិ រាគេហិ សហិតំ ចិត្តំ អរញ្ញមិវ ចោរេហិ តេន បរិយុដ្ឋិតន្តិ វុត្តំ, តស្ស បរិយុដ្ឋានដ្ឋានភាវតោ, បរិយុដ្ឋិតរាគន្តិ អត្ថោ។ យំ វា រាគស្ស បរិយុដ្ឋានំ, តំ តំសហិតេ ចិត្តេ ឧបចរិតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯតស្មិំ បក្ខេ រាគេនាតិ រាគេន ហេតុនាតិ អត្ថោ។ ឧជុគតមេវាតិ បគេវ កាយវង្កាទីនំ អបនីតត្តា, ចិត្តស្ស ច អនុជុភាវករានំ មាយាទីនំ អភាវតោ, រាគាទិបរិយុដ្ឋានាភាវេន វា ឥតរិតរចរិតវិរហតោ ឧជុភាវមេវ គតំ។ អថ វា ឧជុគតមេវាតិ កម្មដ្ឋានស្ស វីថិំ ឱតិណ្ណតាយ លីនុទ្ធច្ចវិគមតោ មជ្ឈិមសមថនិមិត្តបដិបត្តិយា ឧជុភាវមេវ គតំ។ តថាគតំ អារព្ភាតិ តថាគតគុណេ អារម្មណំ កត្វា។

ឥច្ចស្សាតិ ឥតិ អស្ស។ “សោ ភគវា ឥតិបិ អរហ”ន្តិអាទិនា បុព្វេ វុត្តប្បការេន ពុទ្ធគុណេ អនុវិតក្កយតោតិ សម្ពន្ធោ។ ឯវន្តិ “នេវ តស្មិំ សមយេ”តិអាទិនា វុត្តនយេន។ ពុទ្ធគុណបោណោតិ ពុទ្ធគុណនិន្នោ។ “វិតក្កវិចារា បវត្តន្តី”តិ ឯតេន ពុទ្ធគុណសង្ខាតំ កម្មដ្ឋានំ វិតក្កាហតំ, វិតក្កបរិយាហតំ, បុនប្បុនំ អនុមជ្ជន្តោ ករោតីតិ ទស្សេតិ។ បីតិ ឧប្បជ្ជតីតិ ភាវនាវសេន ឧបចារជ្ឈាននិប្ផាទិកា ពលវតី បីតិ ឧប្បជ្ជតិ។ បីតិមនស្ស វុត្តប្បការបីតិសហិតចិត្តស្ស។ កាយចិត្តទរថាតិ កាយចិត្តបស្សទ្ធីនំ បដិបក្ខភូតា សុព្យាបាទា ឧទ្ធច្ចសហគតា កិលេសា។ បដិប្បស្សម្ភន្តីតិ វូបសម្មន្តិ។ អនុក្កមេន ឯកក្ខណោតិ យថា ពុទ្ធគុណារម្មណា ភាវនា ឧបរូបរិ វិសេសំ អាវហន្តី បវត្តតិ, តថា នីវរណានិ វិក្ខម្ភិតានេវ ហោន្តិ, កិលេសា សន្និសិន្នាវ ហោន្តិ, សុវិសទានិ សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ, ភាវនាយ បគុណតាយ វិតក្កវិចារា សាតិសយំ បដុកិច្ចា ច ហោន្តិ, ពលវតី បីតិ ឧប្បជ្ជតិ, បីតិបទដ្ឋានា បស្សទ្ធិ សវិសេសា ជាយតិ, បស្សទ្ធកាយស្ស សមាធិបទដ្ឋានំ សុខំ ថិរតរំ ហុត្វា បវត្តតិ, សុខេន អនុព្រូហិតំ ចិត្តំ កម្មដ្ឋានេ សម្មទេវ សមាធិយតិ។ ឯវំ អនុក្កមេន បុព្វភាគេ ចិត្តក្ខណេសុ ឧបរូបរិ បដុបដុតរាការេន បវត្តិត្វា ភាវនាយ យថាវុត្តបដិបត្តិយា ឥន្ទ្រិយានញ្ច ឯករសភាវេន បដុតរានិ ហុត្វា ឯកក្ខណេ ឈានង្គានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ យំ សន្ធាយ វុត្តំ ភគវតា –

“យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ…បេ… សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតី”តិ (អ។ និ។ ៦។១០)។

កស្មា បនេត្ថ ឈានំ អប្បនាប្បត្តំ ន ហោតីតិ អាហ “ពុទ្ធគុណានំ បន គម្ភីរតាយា”តិអាទិ។ គម្ភីរេ ហិ អារម្មណេ គម្ភីរេ ឧបេតោ បតិតតាយ វិយ សមាធានវសេន បតិដ្ឋំ ន លភតិ, “គម្ភីរតាយា”តិ ច វុច្ចមានា សភាវធម្មតាបិ សង្គហិតា។ សភាវធម្មោ ហិ គម្ភីរោ ន បញ្ញត្តិ។ តត្ថ ច តជ្ជាបញ្ញត្តិវសេន សភាវធម្មោ គយ្ហតីតិ? សច្ចំ គយ្ហតិ បុព្វភាគេ, ភាវនាយ បន ឧបដ្ឋានាយ បញ្ញត្តិំ សមតិក្កមិត្វា សភាវេយេវ ចិត្តំ តិដ្ឋតិ។ តត្ថ ច សភាវធម្មេបិ កច្ចិ អប្បនា សមិជ្ឈតិ ទុតិយារុប្បជ្ឈានាទីតិ? សច្ចំ សមិជ្ឈតិ, តញ្ច ខោ ឯកប្បការេ អារម្មណេ, ពុទ្ធគុណេ បន នានប្បការេ្តិ ទស្សេន្តោ “នានប្បការគុណានុស្សរណាធិមុត្តតាយា”តិ អាហ។ ឯវម្បិ យថា នានប្បការេសុ កេសាទីកោដ្ឋាសេសុ បដិកូលាការេ បវត្តស្ស ឯកត្តិយេវ កោដ្ឋាសេ អប្បនា សមិជ្ឈតិ, ឯវមិធ កស្មា ន ហោតីតិ? វិសមោយំ ឧបញ្ញាសោ។ តត្ថ ហិ សតិបិ កោដ្ឋាសពហុភាវេ ឯកប្បការេនេវ ភាវនា វត្តតិ បដិក្កូលាការស្សេវ គហណតោ, ឥធ បន នានប្បការេន គុណា ភាវិតា, ន អយមេកស្មិំយេវ គុណេ ឋាតុំ សក្កោតិ ភាវនាពលេន បច្ចក្ខតោ ពុទ្ធគុណេសុ ឧបដ្ឋហន្តេសុ សន្ធាយ ពលវភាវតោ។ ឯតេន ហិ “អធិមុត្តតាយា”តិ វុត្តំ។ យទិ ឧបចារប្បត្តំ ឈានំ ហោតិ, កថំ ពុទ្ធានុស្សតីតិ វុត្តន្តិ អាហ “តទេត”ន្តិអាទិ។

ឧបការោ ហោតិ សប្បតិស្សោ, សត្ថុ គុណសរីរស្ស បច្ចក្ខតោ ឧបដ្ឋហនតោ។ តតោ ឯវ សត្ថរិ ចិត្តីការវសេន អនុច្ចប្បហោនសភាវំ សន្ធាយមហត្តំ។ ពុទ្ធគុណានំ អនុស្សរណវសេន ភាវនាយ បវត្តត្តា សតិវេបុល្លំ ខោតំ បរមប្បមាណតាយ, តាទិសប្បការតាយ ច បញ្ញាវេបុល្លំ ខោតំ ឧបដ្ឋាបុញ្ញាភិក្កន្តតាយ បុញ្ញវេបុល្លញ្ច អធិគច្ឆតិ។ បីតិបាមោជ្ជពហុលោ ហោតិ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គានិយត្តា

ពុទ្ធានុស្សតិយា. ភយភេរវសហោ ពុទ្ធគុណារម្មណាយ សតិយា ភយភេរវាភិភវនតោ. តេនាហ ភគវា "អនុស្សរេថ សម្ពុទ្ធំ, ភយំ តុម្ហាក នោ សិយា"តិ (សំ. និ. ១.២៤៩ ធជគ្គសុត្ត). ទុក្ខាធិវាសនសមត្ថោ ពុទ្ធានុស្សតិយា សទ្ធិទុក្ខស្ស បតុបបលិនេ វូកស្ស ជិយ ជិតិចតុរូតតោ. និចាវសន្តាតិ សហចាវសន្តា. ពុទ្ធគុយិយំ ជិត្វា តមតិ ពុទ្ធគុណានំ មហត្តភាវស្ស បច្ចក្ខតោ វុបដ្ឋានតោ. ពុទ្ធានុស្សតិភាវនាយ សត្ថុគា ពុទ្ធគុណានំ ជិនេត្វា ជិបរិចត្តតោ វុត្តំ "សមុទា សក្ខារេ បស្សតោ ជិយា"តិ. វុត្តំ អប្បដិជិន្តានុត្តាតិ ត្តុយាយ ភាវនាយ វុបរិ តំ អធិដ្ឋានំ កត្វា សច្ឆាតិ អប្បដិជិន្តានុត្តា. សុគតិបរាយណោតិ សុគតិបរាយនោ.

អប្បយាតត្តិ អប្បមជ្ឈំ សក្កច្ចំ អនុយោគំ. គណិនាថាតិ គរុយេន្យ. សុយេធវសោតិ សុភរុបស្សោ. ឯចំ មហានុភាវាតិ វុត្តប្បការេន តិចរណជិក្កមុគ្គាធិសមេត្វេត សត្វិ សការេចភាចាធិហេតុក្ខតេត មហតា សាមត្ថិយេត សមត្តាកតាយ.

៧. ធម្មានុស្សតិកថាវណ្ណនា

១៤៦. ធម្មានុស្សតិម្បិ ឯត្វ ប្រតេត្វា, សភាចេត្វា ច អាធិតោ វុទេត្វារេយថាតិ តំ អភាយសិត្វា ភាវនាវិធានមេវ តស្សត្តំ "ធម្មានុស្សតិ ភាវេតុកាមេនាបី"តិអាទិ អារទ្ធំ. កស្មា បនេត្ថ ពុទ្ធានុស្សតិយំ វិយ "អវេច្ចប្បសាទសមន្នាគតេនា"តិ ន វុត្តំ. តត្ថ ឯតា បដិបាទិយា ល អនុស្សតិយោ អរិយសាវកានំ វសេន វេសនំ អារទ្ធាតិ? សច្ចមេតំ, ឯចំ សន្តេបិ "បរិសុទ្ធសីលាទិគុណានំ បុថុជ្ជនានម្បិ ឆ្ពញ្ញូតិ"តិ តស្សត្ថំ "អវេច្ចប្បសាទសមន្នាគតេនា"តិ ឆ្ពល ន វុត្តំ, អរិយសាវកានំ បន សុវេលន ឆ្ពញ្ញូតិតិ. ឥធាបិ បិធ្មឆ្ពយំ អាគតត្ថា ច ពុទ្ធានុស្សតិតិទ្ទេសេ វុត្តត្តិ វេទិតព្វំ, អយម្បិ ជិធានេវ បវេតោ អាគមិស្សតេច.

១៤៧. បរិយត្តិធម្មោបីតិ បិ-សទ្ទេន លោកុត្តរធម្មំ សម្បិណ្ឌេតិ. ឆ្ពតេរស្វតិ សន្ទិដ្ឋិកាទិបទេសុ. លោកុត្តរធម្មោចាតិ អវធារណំ តិប្បរិយាយេត សន្ទិដ្ឋិកាទិអត្ថំ សន្ធាយ វុត្តំ, បរិយាយតោ បនេតេ បរិយត្តិធម្មេបិ សម្ភវន្តេច. តថា ហិ បរិយត្តិធម្មោ ពាហុស្សុតេត អាគតាគមេន បរេមេត សតិនេបក្កេត សមន្នាគតេត បញ្ញវតា អាធិកល្យាណតាទិជិសេសតោ សយំ ទដ្ឋព្វាតិ សន្ទិដ្ឋិកោ. អាចរិយបយិរុបាសនាយ ជិតា ន លព្ភាតិ វេច? លោកុត្តរធម្មោបិ សមាទេត កល្យាណមិត្តសន្និស្សយេនេច សិជ្ឈនតោ, តថា សត្ថុសន្តិស្សនេបិ. "សន្ទិដ្ឋិយា ជយតី"តិ អយំ បនេត្ថ តិត្ថិយតិម្មទ្ទនេ តិប្បរិយាយតោច លព្ភតិ, កិលេសជយេ បរិយាយតោ. បរិយត្តិហេតុភាវតោ "សន្ទិដ្ឋំ អរហតី"តិ អយម្បិ អត្ថោ លព្ភតេច, សព្ពសោ និក្កិលេសធម្មានំ បហានំ, វោទានធម្មានំ បរិព្រូហនញ្ច ឧទ្ទិស្ស បចត្តត្តា. អយញ្ហិ អត្ថោ "យេ ខោ ត្វំ, គោតមិ, ធម្មេ ជានេយ្យាសិ, ឥមេ ធម្មា សរាគាយ សំវត្តន្តិ នោ វិរាគាយ, សញ្ញោគាយ សំវត្តន្តិ នោ វិសញ្ញោគាយ, អាចយាយ សំវត្តន្តិ នោ អបចយាយ. ឯកំសេន, គោតមិ, ធារេយ្យាសិ 'នេសោ ធម្មោ, នេសោ វិនយោ, នេតំ សត្ថុសាសន'"ន្តិ (ចូឡវ. ៤០៦; អ. និ. ៨.៥៣), "ធម្មាបិ វោ, ភិក្ខវេ, បហាតព្វា, បគេវ អធម្មា"តិ (ម. និ. ១.២៤០) ច ឯវមាទីហិ សុត្តបទេហិ ជិភាវេតព្វោ. អកាលិកាធិគមុបាយតាយ អកាលិកោ. ជិជ្ជមានតាបរិសុទ្ធតាហិ ឯហិបស្សជិធិំ អរហតីតិ ឯហិបស្សិកោ. តថា ឯវ ចរណក្កមេន្ត្វាទិសទ្ធិកោហិ អត្តនោ ជិនេត្វា ឧបនេយ្យំ, ជិត្តស្ស ចា តត្ថ ឧបនេយ្យំ អរហតីតិ ឱបនេយ្យិកោ. ជិវុត្តាយតនសិនេ ធត្វា បរិចយេន សមុទេច អត្តនោ, ធម្មទេវញ្ញូ លភន្តេហិ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ ជិញ្ញូហីតិ.

ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨴᩥᨸᨴᩮᩈᩩ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩮᩅ᪨

ᩈᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨽᨴ᩠ᨴᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩮᩉᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩣᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᨵᨾ᩠ᨾᩔ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᩅᨿᩅᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩋᩅᨿᩅᩮᩈᩩ ᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩁᩪᨸᩮᨶ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩈᩩ “ᨣᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ, ᨲᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴ ᩈᩣᨾᩥᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᨮᨾᩮᨶ ᨸᩣᨴᩮᨶ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ “ᩑᨠᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨲᩥᨻᩉᩩᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨶᩣ ᩑᨠᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨲᩁᩔ ᨸᨶ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᩋᩣᨴᩥᨾᨩ᩠ᨫᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨽᩣᨣᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨴᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᩃᨴᩮᩈᨴᩮᩈᨠᨸᩁᩥᩈᩣᨴᩥᩋᨸᨴᩥᩈᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᨶᩥᨴᩣᨶᨣᨶ᩠ᨳᩮᨶ᪨ ᨶᩥᨣᨾᨶᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩮᨶ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁.᪒᪔᪙), “ᩍᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪀.᪁᪙) ᩅᩤ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨣᨾᨶᩮᨶ᪨

ᩋᨿᩴ ᨠᨳᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᩥᨭᨠᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᩥᨭᨠᩅᩈᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣᨴᩥᨠᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᩥᨭᨠᩅᩥᨶᨿᨸᩥᨭᨠᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩈᨶᩥᨴᩣᨶᩈᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨶᩥᨴᩣᨶᩈᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨴᩣᨶᩮᨶ ᩈᨶᩥᨴᩣᨶᨲᩣᨿ, ᩈᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲᩣᨿ ᨧ᪨ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨧ ᨲᩴᨲᩴᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩔ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨶᩔ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩔᩣᨲᩥ ᨴᩮᩈᩥᨿᨾᩣᨶᩔ ᨧ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩔ᪨ “ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁.᪒᪔᪙)? ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪂.᪙᪃) ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᨲᩩᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩉᩮᨲᩩᨴᩔᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶᨿᩅᩈᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᩣᨴᩥᨾᨩ᩠ᨫᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨸᩥᨭᨠᩣᨶᩥ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩈᨠᩃᩮᩣᨸᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩈᨶᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᨸᩣᨸᩔ ᩋᨠᩁᨱᩴ, ᨠᩩᩈᩃᩔ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ;

ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨴᨸᨶᩴ, ᩑᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶ ᩈᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪁᪘᪃; ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪂.᪙᪀) –

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩔ ᨸᨠᩣᩈᨠᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ ᩈᩦᩃᨾᩪᩃᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩈᨶᩔ᪨ ᩈᨾᨳᩣᨴᩦᩉᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩣᩈᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ ᨲᨴᨵᩥᨣᨾᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨠᩁᨱᩦᨿᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᨧ ᩈᩦᩃᩴ, ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧ ᨾᩪᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩦᩉᩥ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᨶ ᩋᨶᩩᨻᩮᩣᨵᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᩅᩥᨵᩣᨲᩥ ᨲᨴᩩᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩔᩣ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᩴ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨹᩃᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨹᩃᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩅᩤ ᩈᩏᨸᩣᨴᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᩣᩉ, ᩍᨲᩁᩮᨶ ᩍᨲᩁᩴ, ᨲᨴᩩᨽᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩣᩈᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩒᩈᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨹᩃᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ពុទ្ធស្ស សុពោធិតា សម្មាសម្ពុទ្ធតា, តាយ អាទិកល្យាណោ តប្បភវត្តា។ សព្វសោ សំកិលេសប្បហានំ វោទានំ, បារិបូរី ច ធម្មសុធម្មតា, តាយ មជ្ឈេកល្យាណោ តំសរីរត្តា។ សត្ថារា យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបត្តិ សង្ឃសុប្បដិបត្តិ, តាយ បរិយោសានកល្យាណោ, តាយ សាសនស្ស លោកេ សុប្បតិដ្ឋិតភាវតោ។ តត្ថ សាសនធម្មំ។ តថត្តាយាតិ យថត្តាយ ភគវតា ធម្មោ ទេសិតោ, តថត្តាយ តថភាវាយ។ សោ បន អភិសម្ពោធិ បច្ចេកពោធិ សាវកពោធីតិ តិវិធោ, ឥតោ អញ្ញថា តិត្ថាតានិកាយស្ស អភាវតោ។ តត្ថ សត្ថាគុណេហិ អគ្គភាវតោ, ឧត្តរពោធិត្តយមូលតាយ ច បឋមាយ ពោធិយា អាទិកល្យាណតា, គុណេហិ វេមជ្ឈភាវតោ ទុតិយាយ មជ្ឈេកល្យាណតា, តទុភយាវរតាយ, តទោសានតាយ ច សាសនធម្មស្ស តតិយាយ បរិយោសានកល្យាណតា វុត្តា។

ឯសោតិ សាសនធម្មោ។ នីវរណវិក្ខម្ភនតោតិ វិយត្តាយតនីសេ ឋត្វា សទ្ធំ សុណន្តស្ស នីវរណានំ វិក្ខម្ភនសម្ភវតោ។ វុត្តំ ហេតំ –

“យថា យថាវុសោ, ភិក្ខុនោ សត្ថា វា ធម្មំ ទេសេតិ, អញ្ញតរោ វា គរុដ្ឋានិយោ សព្រហ្មចារី, តថា តថា សោ តត្ថ លភតិ អត្ថវេទំ លភតិ ធម្មវេទ”ន្តិ (អ. និ. ៥.២៦)។

“យស្មិំ, ភិក្ខវេ, សមយេ អរិយសាវកោ ឱហិតសោតោ ធម្មំ សុណាតិ, បញ្ចស្ស នីវរណានិ តស្មិំ សមយេ បហីនានិ ហោន្តី”តិ (សំ. និ. ៥.២១៩) –

ច អាទិ។ សមថវិបស្សនាសុខាវហតោតិ សមថសុខស្ស ច វិបស្សនាសុខស្ស ច សម្បាទកតោ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“សោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខ”ន្តិអាទិ (ទី. និ. ១.២២៦; ម. និ. ១.២៧១)។

តថា –

“យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ;

លភតី បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានតំ;

អមានុសី រតី ហោតិ, សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ”តិ ច (ធ. ប. ៣៧៤, ៣៧៣);

តថាបដិបន្នោតិ យថា សមថវិបស្សនាសុខំ អាវហតិ, យថា ច សត្ថារា អនុសិដ្ឋំ, តថា បដិបន្នោ សាសនធម្មោ។ តាទិភាវាវហនតោតិ ឆឡង្គុបេក្ខាវសេន ឥដ្ឋាទីសុ តាទិកស្ស លោកធម្មេហិ អកម្បិយស្ស អាវហនតោ។ ឯស ភកថា

ວຸຕ຺ຕນເຍນ ທິປິຜກລ຺ຍາຫ໌ ຜຍຸ໌ ເອເສເຕ຺ຕາ ຍັ ສາສຕ(ອາທົວຈຣີຍັ, ຍກ຺ກ(ອາທົວຈຣີຍ຺ຍາ ປການເສຕີ, ຕັ ຍຄາຕ຺ຸຍປັ ອຕ຺ຖສຍຸຕ຺ຕິຍາ ສາຕ຺ຖ, ຍ຺ຍາຕສຍຸຕ຺ຕິຍາ ສຍ຺ຍາຕຕ຺ຕິ ເຍາຂຕາ·

ຕຕ຺ຖ ອປິເສເສຕ ທິເສ຺ສາ ສິກ຺ຂາ, ສກເລີ ຈ ຕຕ຺ຕິຜເຍຸາ ສາສຕ(ອາທົວຈຣີຍັ· ຍັ ສຕ຺ຖາຍ ວຸຕ຺ຕ “ກາຕເຍສາຕັ ເລາ, ກເຕ຺ຕ, ຕຸຕ຺ຖາຕັ ກກາຈຕ຺ຕາຕັ (ອາທົວຈຣີຍັ ຕຣີເຣີຕີກັ ອເຫາສີ”ຕິອາທິ (ປີເຣ· ໑ປັ)· ສຕ຺ຕາສິກ຺ລາຕັ ຍລ຺ຖຸຕສິກ຺ລຕ຺ຕຍສຕ຺ຖີເຕາ ອຣິຍເກ຺ກາ ຍກ຺ກ(ອາທົວຈຣີຍັ· ຍັ ສຕ຺ຖາຍ ວຸຕ຺ຕ “ສີລາ ຊາຕິ, ວຸສິຕັ (ອາທົວຈຣີຍັ, ກຕັ ກຣລີຍ”ຕ຺ຕິ (ຍຫາຈ· ໑໑; ສັ· ຄີ· ໃ·໑ປັ໙)· ຍຄາຕຸຕ຺ຖປຕ຺ຕິ ຍຄາຣຫັ· ສິກ຺ລຕ຺ຕຍສຕ຺ຖັ ທິ ສາສຕ(ອາທົວຈຣີຍັ ອຕ຺ຖສຍຸຕ຺ຕິຍາ ສາຕ຺ຖ· ຍກ຺ກ(ອາທົວຈຣີເຍ ຈຕ຺ຕຕ຺ຕເຍຈ ຕຕ຺ຖ· ອຕ຺ຖສຍຸຕ຺ຕິຍາຕິ ສຍຸຕ຺ຕຕາຍ· ສຍຸຕ຺ຕິອເຕ຺ຖາ ທິ ຕູຄ ສທ-ສເຕ຺ຖາ· ຕູຕຣ໌ ປຕ ຍຄາວຸເຕ຺ຕເຕ຺ຕ ສາຕ຺ຖ, ສຍ຺ຍ຺ຍາຕຍ຺ຍາ· ເຍ ປເຕ຺ຕ “ຈຈຕສກາຈ໌ ສາຕ຺ຖ, ອຕ຺ຖສກາຈ໌ ສຍ຺ຍ຺ຍາຕ”ຕ຺ຕິ ຈິກຂີຕ຺ຕາ ຈຄຕ຺ຕິ, ຕັ ຕ ສຸຕ຺ຖຣ໌, ຕຄາ ຈິກຕ຺ຕສ຺ສ ປຣິຍຕ຺ຕິຜຍ຺ຸສ຺ສ ອກາຈເຕາ· ສຄຕ຺ຖາ ທິ ອກິຕ຺ຕຸປິ ຈິຍ ຫຸຕ຺ຖາ ຈິຕິເຍາກ໌ ກຖຕ຺ຕິ· ຕຄາ ທິ ເຕສັ ເລີກິຍາຍິສ຺ສີກາຈ໌ ປຂີຊາຕຕ຺ຕິ· ສຕິປິ ຈາ ເກເຄ “ສຍ຺ຍ຺ຍາຕ”ຕ຺ຕິ ໑ຕ຺ຖ ຍຂີ ຕຸລ຺ຍເຍາເກາ ອຜິເປຍເຕາ “ສປຸເຕ຺ຕາ ອາເກເຕາ”ຕິອາຂີສຸ ຈິຍ, ໑ຈ໌ ສຕິ “ອຕ຺ຖປຂີສເຣຓາ, ກິກ຺ລເຈ, ເທາຄ, ຍາ ຍ຺ຍາຕປຂີສເຣຓາ”ຕິ ອຕ຺ຖປ຺ຍຜາຕຈາເຣາ ຕາຜິເຕາ ສິຍາ, ອຄ ຈິຂ຺ຍາຕຕາຍຕ຺ຕ “ສເລີຍເກາ ສປກ຺ລເກາ”ຕິອາຂີສຸ ຈິຍ ຍ຺ຍາຕສຍຸຕ຺ຕິ ອກ຺ກິຕາ ສິຍາ· ຕສ຺ຍາ ອຂ຺ຄກຄາຍັ ວຸຕ຺ຕກເຍເຕຈ ອເຕ຺ຖາ ກເທຕເຕ຺ຖາ·

ສາຕ຺ຖ ສຍ຺ຍ຺ຍາຕຕ຺ຕິ ໑ຕ຺ຖ ເຕຕ຺ຕິຕເຍຕາປິ ອຕ຺ຖ ຂເສ຺ສຕ຺ຖ “ສຕ຺ຖາສຕ...ເປ... ສຍ຺ຍ຺ຍາຕ”ຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕ· ຕຕ຺ຖ ຍຂີປິ ເຕຕ຺ຕິຍັ ຍ຺ຍາຕຍຸເລຕ ຍ຺ຍາຕຕ຺ກຫຳ ເທາຕີຕິ “ອກ຺ລຣ໌ ປຂ”ຕ຺ຕິອາຂີຕາ (ເຕຕ຺ຕິ· ໓ ຕ຺ຖາຂສປຂ) ຍ຺ຍາຕປຂາຕິ ປຂຍ໌ ຕ຺ຂິຕ຺ຖາຕິ, ຕູຄ ປຕ ປິຍ຺ຕູຍັ “ສາຕ຺ຖ ສຍ຺ຍ຺ຍາຕ”ຕ຺ຕິ ອາກຕຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖປຂາຕິເຍຈ ປຂຍ໌ ຂເສ຺ສຕ຺ຖ “ສຕ຺ຖາສຕປການສຕາ”ຕິອາຂີ ວຸຕ຺ຕ· ຕຕ຺ຖ ສເຕ຺ຖປເຕາ ການສຕ໌ ຂີປຕ໌ ສຕ຺ຖາສຕ໌ “ຍຕ຺ຖາຍາເຕາ ກິຕ຺ຖ ຕເຕ຺ຖາ ຍາເຣສ຺ສ, ອຍຕ຺ຖາຍາເຕາ ຍຸເຕ຺ຖາ”ຕິອາຂີສຸ (ສັ· ຄີ· ໑·໑໑) ຈິຍ· ຕຕ຺ຖເກຕ ທິ ເຕຕ ກິຕ຺ຖາ ປຂີຈິຂ໌· ເຕຕາຫ “ອຕ຺ຖາຕັ ກກຈາ”ຕິອາຂີ· ປຂຍ໌ ການສຕ໌ ປການສຕ໌· ອາຂີກຍຸຕິ ທິ ອຍັ ປສເຕ຺ຖາ “ປຕ຺ຖາເປຕິ ປຂ຺ເປຕີ”ຕິອາຂີສຸ (ສັ· ຄີ· ໑·໑໐) ຈິຍ· ຕິກ຺ລຕ຺ລິຍາເປກ຺ລ ເຈຕັ ປຂ຺ຂຍັ ຂຂ຺ຂສກາຈເຕາ· ຕິກ຺ລຕ຺ລີເຍາ ທິ ສເຕ຺ຖປເຕາ ປຂຍ຺ຍາ ວຸຕ຺ຕຍຕ຺ຖ ປຂີປຂ຺ຕິ· ສັກິຕ຺ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕາຣຈຈຕ໌, ສກິ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຕ ຈຈຕຍ຺ຍາ ຈິຈຣຓຈິກຂຕາຕິ· ຍຄາ “ກຸສລີ ຜຍຸາ”ຕິ ສເຕ຺ຖປເຕາ ສກິເຍຈ ຈ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ “ກາຕເຍ ຜຍຸາ ກຸສລີ? ຍສ຺ມິ ສເຍເຍ ກາຍາຈເຣ ກຸສລັ ຈິຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິອາຂີຕາ (ຜ· ສ· ໑) ຈິຕ຺ຕາຣເຕາ ຈິຈຣຓຈເສຕ, ຈິກຂຕຈເສຕ ຈ ປຸຕ ຈຈຕ໌· ຍຂ຺ຂິຕິລ຺ລິຍາເປກ຺ລຍຕັ ປຂຂ຺ຂຍັ ຕິເຂ຺ຂສກາຈເຕາ· ຈິຈຂສ຺ສ ຈິຕ຺ຕາຣຕຣາກິຜາຕິ, ຈິກຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ປການເຣທິ ຕາປຕັ ເຈຈຕຍ຺ຍາຕັ ຈິຕ຺ຕປຣິເຕາສຕັ ຂຕ຺ຕາກິກເຣຓປຍ຺ຍາປຕາຕິ· ຍຄາ “ຜເສ຺ສາ ເທາຕີ”ຕິອາຂີຕາ (ຜ· ສ· ໑) ຈິຈຂຈິກຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ “ກາຕເຍາ ຕສ຺ມິ ສເຍເຍ ຜເສ຺ສາ? ເຍາ ຕສ຺ມິ ສເຍເຍ ຜເສ຺ສາ ຜຸສຕາ ສຍ຺ຸສຕາ”ຕິອາຂີຕາ (ຜ· ສ· ໑) ຂຕ຺ຕາກິກິຣິຍາ, ປຍ຺ຍາປຕາ ຈ· ຍຸຂີຕິລ຺ລິຍາເປກ຺ລຍຕັ ປຂຂ຺ຂຍັ ປຂີຕິເຂ຺ຂສກາຈເຕາ· “ປຍ຺ຍາປຕປຂ຺ປຕຈິຈຣຓຈິກຂຕິຕາຕ຺ຕາກິກເຣຓປການສຕອຕ຺ຖປຂສຍາເຍາເກເຕາ”ຕິປິ ປາເຣາ·

ກຈ໌ ປຕາຍັ ປາເຂຈິເກຍ຺ຍາ ຂາເຕາຕິ? ວຸຈ຺ເຈຕ – ເຕຕ຺ຕິປິຍ຺ຕູຍັ ອາກຕຕເຍຕ ປຸຣິເຍປາເຣາ· ຕຕ຺ຖ ທິ –

“ສຕ຺ຖາສຕາ ປການສຕາ,

ចិចរណា ចិកឌត្វតាតឹពយ្ចបញ្ញាត្តិ;

ឲរតហិ លហិ បរេហិ,

អរេត្វា ពយ្ចញ្ញា តិដ្ឋិដ្ឋ"ត្តិ៍ (រតត្តិ៍ ៹ ក្វាឥរបឥ) –

ឥេរតាហាររឃាឌតាឃ ច ឲតរស្សចត្វស្ស "រុក្ខារតា បពារតា"តិអាជិតា អាពតំ៍ បត្ថិរយា បត "បញ្ញារបតិ បដ្ឋរបតិ ចិចរតិ ចិកឌតិ វត្វាតឹពរោតិ 'បរស្សចា'តិ ចាហា"តិ (រ៉៍ តិ៍ ៧៍៧០) ឃុរត្ត អាពតតរឃត ញ្ញាត្តារតយត្វពរតា៍ ឲចញ្ញា រតរ៉ ដ្ឋិត្តិ បំផាតំ ចិររររា, ត អត្វរតា៍ តចា ហិ ររត្លបរតា "បផយ៉ ចាបត់ បញ្ញាបត់, បផយរយច ផបត់ បដ្ឋបត"ត្តិ ឮយាតិ បជាតិ រុក្ខារតបពារតបរេហិ អត្វរតា អចិរិដ្ឋាតិ៍ ឃត្វា បុរិយបិររេ លដ្ឋិ បជំ "បពាររតា ចាបត"ត្តិ បញ្ញាបត់ ចុត្តិ, តំ ត្វតិឃបិររេ បពារតបរេត "តិត្តិររ៉ បពាររតា ពារត"ត្តិ ពត្វា៍ ឃត្វា ចាបតពារតាតិ អត្វាចការតរកាចតាឃ អតិត្តាតិ, ររត្លរត្វា រចរតឃ្យាតំ ចិត្តស្ស រតារតំ, ញដ្ឋិយា ច តិរាតំ ឃាចាចរតា ចត្វរកាចាចការតេ ឌាឃតីតិ៍ ឲចំ អត្វបឥវុបត្វា បរិឃត្តិអត្វស្ស ឃចាតុត្តលអត្វបឥរយារឃាពរតា រាត្វំ រារត៍

អក្ខរបឥញ្ញាតាការតិវុត្តិតិទ្ធេររយ្យុត្តិឃាតិ ឲត្វ វុត្វាររលរចលិឃំ អបរិរឃារិរត បរេ ចរណ្ណា អក្ខរ៍ "ឲពក្ខរ៍ បជំ អក្ខរ"ត្តិ ឲរព "អា ឲចំ ពិរ ត"ត្តិអាជិរុ អា-ពារាឥរយា ចិឃ៍ "ចិរុទ្ធពរលាតំ យតរា ឥេរតាចាចាឃ អក្ខរលរតា អក្ខរ"ត្តិ អរញ្ញា៍ ចិកត្តិឃត្តិ អត្វចាបតរតា បជំ៍ ររត្លបរតា ចុត្តិ បជាកិហិតំ អត្វំ ញ្ញរញ្ញាតីតិ ញ្ញាតំ, ចាញ្ញ៍ "កិរិឃាបជំ អញ្ញឃពារពចិររររតឃុត្តិ ចាញ្ញ"ត្តិ ហិ ចឥត្តិ៍ បពាររតា ចាញ្ញចិការពា អាពាររា៍ អាពារាកិហិតំ តិត្តាចត់ តិវុត្តិ៍ តិត្តាចតចិត្វររា តិរស្សរុបឥេររតា តិទ្ធេររា៍ ឲរតរ៉ អក្ខរាជិតំ ញ្ញាតបជាតំ រយ្យុត្តិឃា រយ្យុត្តាឃ រញ្ញាត៍

ត(ត្រាឃរស្ស អត្វបឥររយារឃារពា, ញ្ញាតរយ្យុត្តិ ច – អក្ខររហិ រុក្ខាររតិ, បរេហិ បពាររតិ, ញ្ញារតហិ ចិចរតិ, អាពាររហិ ចិកឌតិ, តិវុត្តីហិ វុត្វាតឹពររាតិ, តិទ្ធេររហិ បញ្ញារបតិ, តចា អក្ខររហិ វុល្ហរេត្វា បរេហិ ចិរតតិ វុល្ហិតញ្ញា, ញ្ញារតហិ ចិបរឡាត្វា អាពាររហិ ចិរតតិ ចិបត្វិតញ្ញា, តិវុត្តីហិ រតត្វា តិទ្ធេររហិ ចិរតតិ រតឃ្យំ៍ ឲចញ្ញាឃំ ផរយ្ចា វុល្ហិឃារតា វុល្ហិតញ្ញា ចិរតតិ, ចិបត្វិឃារតា ចិបត្វិតញ្ញា, តិឃ្យារតា រតឃ្យំ៍ តត្វ វុល្ហតា អាជិ, ចិបត្វតា យរញ្ញា តឃតយរត្វ៍ ឲចំ ពីរុ ពារលរុ តិឆា ឥេរិរតា ឥាររត្វាឃចិឥយរតា ពុលត្វាឃាចរហា តិចិឥរចរតឃ្យចិតឃរតាតិ៍ ឲចយ៉ិ តិចិឥពល្យារហាឃំ ផរយ្ចា អត្វញ្ញាតបរិវុរិឃា "រារត្វា រញ្ញារតា"តិ រចជិតរត្លា "បរិបុរណ្ណា, បរិរុទ្ធា"តិ ច៍

អត្វពយ្ចឹរតាតិអាជិរុ អរេត្វា តាឃ តត្តិអរេត្វា៍ ផរយ្ចា តត្តិ៍ បជិរចរឆា តត្តិឃា, តត្តិអត្វស្ស ច ឃចាក្វតាចររៀរឆា៍ ឥេរតា យតរា

ចចត្តាបិតាយ តត្ថិយា ទេវតា៑ តេ បនេតេ អត្តានេយោ យស្មា ឋនានីហិ ចិយ យថាឋយុទ្ធា យត្ថព្ទីហិ ទុរក្ខាកាថា, អលទ្ធកេឃ្យបតិដ្ឋា ច, តស្មា កម្មីរា៑ អឆ ចា អនេត្តា តាយ ហេតុបល៑ ឆនេយ្យា ហេតុ៑ ទេវតា បញ្ញត្តិ, យឆាឆយ្យំ ឆយ្យាកិលិនេបិ, អត្ថុលិយបដិលិយសន្តេបចិត្តារាឌិចនេត ចា កឆត៑ បដិនេចនេឆា អភិសយនេយោ, អត្តាត្ថុប៑ ឆនេយ្យស្ស, ឆយ្យាត្ថុប៑ អនេត្តស្ស, បញ្ញត្តិបឆាត្ថុប៑ បញ្ញត្តីស្ស អចនេតាទិនេឆា, តេសំ តេសំ ចា ឆយ្យាត៑ បដិចិន្តិយានេត្តា សលក្ខណសង្ខានេតា អចិបរីតសភានេចា៑ តេបិ នេចនេត អត្តានេយោ យស្មា អត្ថបចិតក្សលសម្មានេហិ ទុប្បនេញ្ញហិ ឋនានីហិ ចិយ យថាឋយុទ្ធា ទុរក្ខាកាថា, អលទ្ធកេឃ្យបតិដ្ឋា ច, តស្មា កម្មីរា៑ តេសុ បដិនេចឆស្សាបិ អត្តសត្ថិស្សិតត្តា ទុត្តំ "អត្តកម្មីរតាបដិនេចឆកម្មីរតាហិ សាតុ"ត្ថិ អត្តក្ខណឌីបនេតា៑ តាសំ ឆយ្យនេវតាត៑ ញ្ញាណសត្ថិស្សិតត្តា ទុត្តំ "ឆយ្យកម្មីរតានេវតាកម្មីរតាហិ សញ្ញាណ"ត្ថិ តាសំ ញ្ញាណសម្បត្តិទីបនេតា៑

អនេត្តស្ស បនេកនេកតំ ញាណំ អត្តបដិសម្ភិតា៑ អត្តឆយ្យតិរុត្តិបដិសម្ភិតាសុ បនេកនេកតំ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិតាតិ ព្ពូលិស្សាបិ បដិសម្ភិតាយ អត្តចិសយត្តា អាហ "អត្តបដិភានបដិសម្ភិតាចិសយនេតា សាតុ"ត្ថិ, អត្តសម្បត្តិយា អសតិ តទភាចនេតា៑ ឆនេយ្យាតិ តត្ថិ៑ តិរុត្តីតិ តត្ថិបទាត៑ តិទ្ធានេទ្ធា ចចត៑ តត្ត បនេកនេកតាតិ ញាណាតិ ឆយ្យតិរុត្តិបដិសម្ភិតាតិ អាហ "ឆយ្យតិរុត្តិបដិសម្ភិតាចិសយនេតា សញ្ញាណត្ថិ, អសតិ ញ្ញាណសម្បត្តិយា តទភាចនេតា៑ បរិក្ខកខតប្បសាទកត្ថិ ឲត្ត ព្ពតិ-សទ្ធា ហេតុអនេត្តា៑ យស្មា បរិក្ខកខតាត៑ កិក្សលកនេចសីត៑ បសាទាចហំ, តស្មា សាតុ៑ អត្តសម្បត្តិ ឋនេលត ហេតុនេតា អត្ថុយាត៑ តឌីបុនេត ចិយ ស្របរិ ចុដ្ឋិប្បចត្តិយា៑ សាតុកតា បតស្ស បណ្ឌិតនេចឌតីយតាយ, សា បនេយកម្មីរសណ្ឌុលុយកាចនេតា នេចឌិតព្ពា៑ ចុត្តនេញ្ញំ "កម្មីនេរា ទុទ្ធនេសា"តិអាទិ (យថាច៑ ប៑)៑ លោកិយឌតប្បសាទកត្ថិ សញ្ញាណត្ថិ យស្មា លោកិយឌតស្ស បសាទាចហំ, តស្មា សញ្ញាណ៑ លោកិយឌនេតា ហិ ញ្ញាណសម្បត្តិយា តុស្សតិ, ព្ពឆាបិ ឋនេលត ហេតុនេតា អត្ថុយាត៑ សញ្ញាណតា បតស្ស សទ្ធេយ្យតាយ, សា អាទិកល្យាណាទិកាចនេតា នេចឌិតព្ពា៑

អឆ ចា បណ្ឌិតនេចឌតីយនេតា សាតុ"ត្ថិ បញ្ញាបដ្ឋានតាយ អត្តសម្បត្តំ អាហ, តនេតា បរិក្ខកខតប្បសាទកំ៑ សទ្ធេយ្យនេតា សញ្ញាណត្ថិ សទ្ធាបដ្ឋានតាយ ញ្ញាណសម្បត្តំ, តនេតា លោកិយឌតប្បសាទកត្ថិ ឲចនេយត្ត អនេត្តា ឌដ្ឋនេព្ពា៑ កម្មីរាឆិប្បាយនេតា សាតុត្ថិ អឆិប្បាយនេតា អកាឆាបិរតាយ អត្តសម្បត្តិ អញ្ញាឆា តទភាចនេតា៑ ស្រុត្តាតបនេតា សញ្ញាណត្ថិ សុនេតាឆសទ្ធតាយ ញ្ញាណសម្បត្តិ, បនេយកម្មីរស្សាបិ អត្តស្ស នេចនេតឃ្យាត៑ សុចិនេញ្ញាឃ្យកាចាបិឌតនេតា៑ សនេញ្ញានេបស បឆយស្ស អត្តច្ឆយស្ស បនេកនេកា ឌដ្ឋនេញ្ញា, តឆា នេចច តត្ត តត្ត សំចណ្ណិតំ៑ តឆា ហេតុ ចិកប្បស្ស, សម្ពុទ្ធយស្ស ចា អក្កហណំ៑ ស្របនេតតព្ពស្សាតិ បក្ខិបិតព្ពស្ស នេចាឌាតត្តស្ស អទុត្តស្ស អភាចនេតា៑ សកលបរិបុណ្ណការនេចតាតិ សព្ពាការនេកហិ បរិបុណ្ណតាយ៑ អបនេតតព្ពស្សាតិ សំកិលេសឆយ្យស្ស៑

បដិបត្តិយាតិ សីលចិសុទ្ធិយាទិសម្មាបដិបត្តិយា, តត្ថិយិត្ត៑ អឆិកយញ្ញត្តិនេតាតិ សក្ខបដិនេចនេឆត អឆិកយនេចឃ្យត្តិយសក្ខានេតា សាតុំ កបិលចតាទិ ចិយ តុដ្ឋិ តិរត្តកំ អហុត្វា អត្តសម្បត្តិ កត្វា៑ បរិយត្តិយាតិ បរិយត្តិឆយ្យបរិចនេយត៑ អាកយញ្ញត្តិនេតាតិ ទុរក្ខាតឆនេយ្យស្ស បរិចយំ កនេរាត្តស្ស ចិយ សនេយ្យាហំ អឌនេតត្វា ពាហុសច្ចនេចឃ្យត្តិយសក្ខានេតា សញ្ញាត៑ ញ្ញាណសម្បត្តិយា ហិ សតិ អាកយញ្ញត្តីតិ៑ សីលាទិបញ្ចឆយ្យក្ខន្ធយុត្តនេតាតិ សីលាទីហិ បញ្ចហិ ឆយ្យនេកាដ្ឋានេសហិ អចិរហិតត្តា៑ នេកចលបរិបុណ្ណំ អតចនេសនេសត សយត្តនេតា បុណ្ណំ បុរិតំ៑ តិរុបក្កិលេសនេតាតិ ទិដ្ឋិយាតាទិស្របក្កិលេសាភាចនេតា៑ តិត្តរណត្តាយាតិ ចដ្ឋទុក្ខនេតា តិស្សរណាយ៑ លោកាមិសតិរនេបក្ខនេតាតិ កឆដ្ឋិបិ

ពហ្យាឧត្តិស្សយស្ស អតិស្សយតរេពា៉

ឲចំ អាឌិកល្យាណាតាឌិអបេក្ខេយេត សត្ថុ បុរិយេចសារេជ្ជ្ជយចេយេត ឆយុស្ស ស្វាក្ខាតតំ ចិការេចត្វា ព្វឌាតិ បន្ធិយេចសារេជ្ជ្ជយចេយេតាបិ តំ ឌេស្សតុំ "អតួចិបល្លាសាកាចេពា ចា ស្វុ អក្ខារេពាតិ ស្វាក្ខារេពា"តិ ចត្វា តយតុំ ញ្ញតិរេកយុលេត ចិការេចត្តា "យធា ហឹ"តិអាឌិយាហ៉ ពត្ថ ចិបល្លាសយាបជ្ជតីតិ ពេសំ ឆេយុ "អត្ថរាឃិកា"តិ ចុត្តឆយុាតំ ចិបិកាឌឹតំ អត្ថរាឃិកត្វាកាចេពា ឲក់េសត អបិឃ្មុបបត្តិតេហតុតាឃ អកាចេពា៉ តិឃ្យាតិកត្វាកាចេពាតិ អតយុឃតាកាចេពា, សំសារេពា ច តិឃ្យាតិកាតិ ចុត្តឆយុាតំ ឲកច្ចឃញ្ញាកិរិឃាបកតិបុរិសត្តរញ្ញាណាឌឹតំ តេពា តិឃ្យាតិកត្វាកាចេពា ចិបរឹពា ឲច តេហាតិ៉ ពេតាតិ អតួស្ស ចិបល្លាសាបជ្ជេតត៉ េព អញ្ញាតិត្តិឃា៉ ពធាកាចាតតិក្កយតេពាតិ កយុត្តរាឃាឌឹតំ បច្ចាត្តំ អត្ថរាឃិកកាចស្ស អរិឃយក្កឆយុាតំ តិឃ្យាតិកកាចស្ស កឌាចិបិ អតពិចត្តតេពា៉

តិញ្ញាតាត្រុទ្ធបិឃ បដិបត្តិឃាតិ អឆិកត្តញ្ញស្ស សញ្ញសក្ខពចិតិស្សដស្ស តិញ្ញាតស្ស អត្រុទ្ធបិឃ សញ្ញសក្ខារតិស្សរហ្មបិឃក្វតាឃ សបុញ្ញាកាកាឃ សយុាបដិបត្តិឃា អក្ខាតត្តាតិ េឃាឌតា៉ បដិបឌាត្រុទ្ធបស្សាតិ សញ្ញាក្ខុតិឃ្យាតិកក្វា អារយុលាករលយេត្តតាបិ កិលេសេហិ អតាយសតឹឃា ឃាឌីឹ បដិបឌា, ពឌត្រុទ្ធបស្ស៉ ស្វុបញ្ញាត្តាតិ ឹលាឌិក្ខន្ធត្តឃសក្កហិតា សយុាឌិដ្ឋិអាឌិប្បេកឌា យិដ្ឋាឌិដ្ឋិអាឌឹតំ បហាឃិកកាេចត ស្វុ សយុេឆច ចិហិតា៉ សំសត្តុតិ កិលេសយលចិសុទ្ធិតាឃ សេយតិ៉ ឲចំ យក្កតិញ្ញាតាតំ បដិបឌាបដិបជ្ជតឹឃកាេចហិ អញ្ញាយញ្ញាត្រុទ្ធបតាឃ ស្វាក្ខាតតំ ឌេស្សត្វា ព្វឌាតិ តិចិឆស្សាបិ លេវិក្យុត្តរឆយុស្ស បេច្ចក់ ស្វាក្ខាតតំ ឌេស្សតុំ "អរិឃយេក្កា េចត្វា"តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ពត្ថ អត្តច្ចឃត្តិ សស្សាតុេច្ឆដំ, កាយស្ថុលអត្តកិលយធាត្វេយាក់, លឹត្វុ្ច្ឆុំ, បតិដ្ឋាតាឃ្មុហតត្តិ ឲចំ បេកឌំ អត្តច្ចឃំ៉ អត្វុបកយុាតិ អត្វុបកត្តា, អត្វុបកយតេហតុ ចា៉ បដិបស្សទ្ធកិលេសាតីតិ ស្វុ ចុ្យបសត្តកិលេសាតិ, បដិបស្សទ្ធិប្បហាតចេយេត សយុេឆច បហីតេឌាសាតិ៉ សស្សតាឌិសកាចចេយេតាតិ "សស្សតព្វា េចា, កិក្ខុេច, ឆយុំ េឌេសស្សាយិ អយតព្វា តាណព្វា េលាណព្វា"តិអាឌិតា េពសុ េពសុ សុេត្តសុ សស្សតាឌិកាចកិត្តតចេយេត៉

៧១៨៉"រាកាឌឹតំ អកាចំ កេរារេត្តត អរិឃបុក្កលេត សាយំ ឌដ្ឋេញ្ញា"តិ ព្វយិតា "អរិឃយេក្កត យយ រាកាឌេឃា បហីតា"តិ សឃំ អត្តតា អតញ្ញាតេឃ្យត ឌដ្ឋេញ្ញាតិ សន្ទិដ្ឋិ, សន្ទិដ្ឋិ ឲច សន្ទិដ្ឋិកោ៉

េពតេពត អរិឃសាចពេកត បរសទ្ធាឃ បរស្ស សទ្ធហេតត បរេតេឃ្យត កត្តញ្ញតំ ហិត្វា ឌាារេបតញ្ញតំ បហាឃ បច្ចេចក្ខណឌាារេណត ករណក្វេពត៉ បសត្វា ឌិដ្ឋិ សន្ទិដ្ឋិ ឃធា សេឡាញ្ញដ្ឋា៉ អរិឃយេក្កា អត្តតា សយ្យុត្តាឃ សន្ទិដ្ឋិឃា កិលេសេ ឌឃតិ, អរិឃផលំ តាឃ ឲច អត្តេតា ការណក្វតាឃ, តិញ្ញាតំ អារយុលាករណត អត្តេតា ចិសឃិក្វតាឃ សន្ទិដ្ឋិឃា កិលេសេ ឌឃតីតិ េឃាឌតា៉

កាចតាកិសយឃចេយេត យក្កឆេយុា៉ សន្ធិកិរិឃាកិសយឃចេយេត តិញ្ញាតឆេយុា៉ ផលយ្យិ េហដ្ឋិយំ សកឌាកាយិចិបស្សតាឌឹតំ បច្ចយកាេចត ដ្ឋបរិ យក្កាឆិកយស្ស ដ្ឋបតិស្សយកាចេពា បរិឃាឃេពា "ឌិស្សយាេតា ចដ្ឋកឃំ តិចេត្តតី"តិ ចត្តញ្ញតំ លកតិ៉

១៤៩. នាស្ស កាលោតិ នាស្ស អាគមេតព្ពោ កាលោ អត្ថិ. យថា ហិ លោកិយកុសលស្ស “រូបភវេ, អបរបរិយាយេ”តិអាទិនា ផលទានំ បតិ អាគមេតព្ពោ កាលោ អត្ថិ, ន ឯវមេតស្សាតិ អត្ថោ. តេនាហ “ន បញ្ចាហា”តិអាទិ. បកដ្ឋោតិ ទូរោ. ផលទានំ បតិ កាលោ បកដ្ឋោ អស្សាតិ កាលិកោ, កាលន្តរផលទាយី. តេនាហ “អត្តនោ ផលទានេ”តិ. បត្តោតិ ឧបគតោ. ឥទន្តិ “អកាលិកោ”តិ បទំ.

១៥០. វិធិន្តិ វិធានំ, “ឯហិ បស្ស”តិ ឯវំបវត្តវិធិវចនំ. វិជ្ជមានត្តាតិ បរមត្ថតោ ឧបលព្ភមានត្តា. បរិសុទ្ធត្តាតិ កិលេសមលវិរហេន សព្ពថា វិសុទ្ធត្តា. អយថាភូតម្បិ គូថាទិ បដិច្ឆាទនេន យថាសភាវប្បកាសនេន ទស្សេតព្ពំ ភវេយ្យាតិ តទភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ “យថាភូតសភាវប្បកាសនេនា”តិ.

១៥១. ឧបនេតព្ពោតិ ឧបនេយ្យោ, ឧបនេយ្យោវ ឱបនេយ្យិកោតិ ឥមស្ស អត្ថស្ស អធិប្បេតត្តា អាហ “ឧបនេតព្ពោតិ ឱបនេយ្យិកោ”តិ. ចិត្តេ ឧបនយនំ ឧប្បាទនន្តិ អាហ “ឥទំ សង្ខតេ លោកុត្តរធម្មេ យុជ្ជតី”តិ. ចិត្តេ ឧបនយនន្តិ បន អារម្មណភូតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណករណវសេន អធិប្បេតេ អសង្ខតេបិ យុជ្ជេយ្យ “អារម្មណករណសង្ខាតំ ឧបនយនំ អរហតីតិ ឱបនេយ្យិកោ”តិ. អល្លីយនន្តិ ផុសនំ. និព្ពានំ ឧបនេតិ អរិយបុគ្គលន្តិ អធិប្បាយោ.

១៥២. វិញ្ញូហីតិ វិទូហិ, បណ្ឌិតបុរិសេហីតិ អត្ថោ. តេ បន ឧគ្ឃដិតញ្ញូអាទយោ ហោន្តីតិ អាហ “ឧគ្ឃដិតញ្ញូអាទីហី”តិ. “បច្ចត្ត”ន្តិ ឥមស្ស “បតិ អត្តនី”តិ ភុម្មវសេន អត្ថោ គហេតព្ពោតិ អាហ “អត្តនិ អត្តនី”តិ. វេទិតព្ពោតិ ញាតព្ពោ, កថំ វេទិតព្ពោតិ អាហ “ភាវិតោ មេ”តិអាទិ. តត្ថ “មេ”តិ ឥមិនា “បច្ចត្ត”ន្តិ បទេន វុត្តមត្ថំ អត្ថតោ ទស្សេត្វា បុន ព្យតិរេកេន ទស្សេតុំ “ន ហី”តិអាទិ វុត្តំ, តំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ. “វិញ្ញូហី”តិ ឥមិនា អន្ធពាលជនវារណត្ថំ ទស្សេន្តោ “ពាលានំ បន អវិសយោ ចេសោ”តិ អាហ.

ឯវំ អាទិកល្យាណតាទិនា អញ្ញមញ្ញស្ស អត្ថុបនិស្សយតាយ ធម្មស្ស ស្វាក្ខាតតំ ទស្សេត្វា ឥទានិ បុរិមស្ស បុរិមស្ស បច្ឆិមំ បច្ឆិមំ បទំ ការណវចនន្តិ ទស្សេន្តោ “អបិចា”តិអាទិមាហ. តត្ថ សន្ទិដ្ឋិកត្តាតិ យស្មា អយំ ធម្មោ វុត្តនយេន សយំ ទិដ្ឋោ, សន្ទិដ្ឋិយា កិលេសេ វិទ្ធំសេតិ, សន្ទស្សេតព្ពោ អរហតិ, តស្មា ស្វាក្ខាតោ ទុរក្ខាតោ តិត្ថិយធម្មោ វិយ ន ការណតោ. ឥមិនា នយេន សេសបទេសុបិ យថារហំ អត្ថោ វត្តព្ពោ.

១៥៤. តស្សេវន្តិអាទីសុ យំ វត្តព្ពំ, តំ ពុទ្ធានុស្សតិយំ វុត្តនយេន វេទិតព្ពំ.

៣. សង្ឃានុស្សតិកថាវណ្ណនា

១៥៥. អរិយសង្ឃគុណាតិ អារកត្តា កិលេសេហិ, អនយេ ន ឥរិយនតោ, អយេ ច ឥរិយនតោ, សទេវកេន ច លោកេន “សរណ”ន្តិ

អរណីយតោ អរិយោ ច សោ សង្ឃោ ច, អរិយានំ វា សង្ឃោ អរិយសង្ឃោ, តស្ស គុណា·

២៣៣. យំ សម្មាបដិបទំ បដិបន្នោ “សុដ្ឋុ បដិបន្នោ”តិ វុច្ចតិ· សា អរិយមគ្គបដិបទា បដិបក្ខធម្មេ អនិវត្តិធម្មេ កត្វា បជហនតោ បយោជនាការា សយម្បិ អនិវត្តិធម្មា, អធិគន្តព្ពស្ស ច និព្ពានស្ស ឧកំសតោ អនុលោមីតិ· តតោ ឯវ អបច្ចនីកា, អនុធម្មតា ច, តស្សា ច បដិបន្នត្តា អរិយសង្ឃោ “សុប្បដិបន្នោ”តិ វុត្តោតិ ទស្សេតុំ “សុដ្ឋុ បដិបន្នោ”តិអាទិ វុត្តំ· តត្ថ “អនិវត្តិបដិបទ”ន្តិ ឋបិតា ឧជុប្បដិបត្តិ ទស្សិតា· បុនប្បុនំ និវត្តនេ ហិ សតិ ឧជុប្បដិបត្តិ ន ហោតិ· “អនុលោមបដិបទំ អបច្ចនីកបដិបទ”ន្តិ ឋបិតា ញាយប្បដិបត្តិ· បដិបជ្ជិតព្ពស្ស ហិ និព្ពានស្ស អនុលោមនេន, អបច្ចនីកតាយ ច ញាយតោ· “ធម្មានុធម្មបដិបទ”ន្តិ ឋបិតា សាមីចិប្បដិបត្តិ អនុច្ឆវិកការីបវត្តនតោ· ឯតេន បឋមបទស្ស បបញ្ចនិទ្ទេសោ, ឧត្តរានិ តីណិ បទានីតិ វុច្ចតិ· តេនាហ “យស្មា បនា”តិអាទិ·

យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជនេន កិច្ចសិទ្ធិតោ អរិយកាវាចនំ សវនំ សក្កច្ចសវនំ នាមាតិ វុត្តំ “សក្កច្ចំ សុណន្តីតិ សាវកា”តិ, តេន អរិយា ឯវ និប្បរិយាយតោ សត្ថុ សាវកា នាមាតិ វុច្ចតិ· សីលទិដ្ឋិសាមញ្ញគតាយាតិ អរិយេន សីលេន, អរិយាយ ច ទិដ្ឋិយា សមានភាវេន អរិយានំ និយតសីលទិដ្ឋិយោ យស្មា កិត្តស្សចណ្ណំ ចិយ និគ្គាតាការំ យក្ខាតកតត្តា· តេន តេ យត្ថ កត្ថចិ ឋិតាបិ សំហតា· តេនាហ “សង្ឃាតភាវមាបន្នោ”តិ· យាយ សាមញ្ញាទិបិ បធម្មសមុទ្ទេន ឧជុ· តតោ ឯវ គោមុត្តវង្កាការេន អវង្កា· ចន្ទលេខាវង្កាការេន អកុដិលា· នង្គលកោដិវង្កាការេន អជិម្ហា· អវង្កាទិការេន វា ឧជុ· បរិសុទ្ធដ្ឋេន អរិយា· អបណ្ណកការេន ញាយតិ គមេតិ និព្ពានំ, តំ វា ញាយតិ បដិវិជ្ឈតីតិ ឯវមាទិ ញាណោ· វុត្តប្បការាយ អនុច្ឆវិកត្តា អនុរូបត្តា សាមីចិ ឧជុប្បដិបន្នាទិបិ សង្ឃោ សម្មា គតោ ហោតិ, យាយ បដិបត្តិយា សុប្បដិបន្នោ “ឧជុ បដិបន្នោ”តិ គតោ· ចត្តារោ ហិ អយំ បដិបន្ន-សទ្ទោ យថា “សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ”តិ (បុ· ប· ១០៩)· អតីតំ បដិបទត្ថំ យថាវុត្តមគ្គសម្មាបដិបត្តិំ វទតិ· ឧភយេន ច សាមញ្ញនិទ្ទេសេន, “សុប្បដិបន្នា ច សុប្បដិបន្នា ច សុប្បដិបន្នា”តិ ឯកសេសនយេន វា គហិតានំ សមុទាយោ “សុប្បដិបន្នោ”តិ វុត្តោតិ វេទិតព្ពំ·

ឯវំ អាទិបទត្ថនិទ្ទេសការេន ឧត្តរបទានំ អត្ថំ វត្វា ឧត្តានំ វត្តុម្បិ បទានំ អវេវាវិស្សជ្ជំ អត្ថំ ទស្សេតុំ “អបិច”តិអាទិ វុត្តំ· តត្ថ យថានុសិដ្ឋន្តិ សត្ថារា យថា អនុសិដ្ឋំ, តថា អនុសាសនីអនុរូបន្តិ អត្ថោ· អបណ្ណកបដិបទន្តិ អវិរុទ្ធកបដិបទំ, អនុជ្ជុបដិបត្តិន្តិ អត្ថោ· ឯត្ថ ច ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ អបណ្ណកបដិបទំ បដិបន្នត្តាតិ ឯវំ សម្ពន្ធិតព្ពំ· បុរិមបទេន សម្ពន្ធេ ទុតិយបទំ ន វត្តព្ពំ សិយា, នន្តុ ច ទុតិយបទេន សម្ពន្ធេបិ បឋមំ បទំ ន វត្តព្ពំ សិយាតិ? ន តស្ស បឋមំ អវេក្ខិតត្តា· សា បន សាវកានំ អបណ្ណកបដិបទា យថានុសិដ្ឋំ បដិបទាតិ ទស្សេតុំ “យថានុសិដ្ឋំ បដិបន្នត្តា”តិ វត្តព្ពំ· ឧជុយស្សាបិ វា សុប្បដិបន្នការសាធនត្តា ឧជុំ វុត្តំ· តថា ហិ បិ-សទ្ទេន ឧជុំ សមុច្ចិនោតីតិ·

កិលេសនិម្មលនេន អត្តទមការេហាតិ សម្មោសោ តំ បហាយ សម្មាបដិបទា កាយាទិវង្កប្បហាយិនី ឧជុប្បដិបត្តិ ហោតីតិ អាហ “យស្មា យាយ បដិបទាយ...បេ... ឧជុប្បដិបន្នោ”តិ·

ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨬ᩠ᨧ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩈᨾᨳᨲᩣᨿ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᩃᩴ, ᩈᩦᩈᩴ ᩅᩤ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩤᨷᩥ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨿᩮᩅᩤᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ, ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩣᨶᩦᩉᩥ ᨧ ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩦᨿᨲᩥ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩦᨿᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲᩣᨿ ᨷᩁᩮᩉᩥ ᨠᩁᩦᨿᨾᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᩈᩤᨾᩦᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩤᨾᩦᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᩁᩉᩣ᪨

᪑᪙᪓᪨ ᨿᨴᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨳᩃᩥᨦ᩠ᨣᩅᨧᨶᨽᩮᨴᩮᩣ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᨽᩮᨴᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᩣᩉ “ᨿᩣ ᩍᨾᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨷᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩍᨲᩁᩣᨶᩥ ᨴᩦᨷᩥ ᨿᩩᨣᩊᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩑᩅᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᨿᩩᨣᩊᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩑᩅᩴ “ᨷᩩᩁᩥᩈᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ”ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨴᩴ᪨ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᨧ ᨲᩮ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᨧ ᨷᩩᩁᩥᩈᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᩃᩥᨦ᩠ᨣᩣ ᨷᨴᩮᨿᩣᨿ ᨷᨠᨲᩥᨿᩣ ᨠᨳᩥᨲᩣ, “ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ”ᨲᩥ ᨷᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨿᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩤ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᨲᩥ? ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩉᩩᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩥᨿᨾᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᨶᩣᨴᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩅᨧᨶᩴ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᨶ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨿᩮᩅᩴ ᨠᩮᩣᩈᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ “ᩋᩣᩉᩩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩋᩣᩉᩩᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᨧ ᩋᩣᩉᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨧ ᩋᩣᩉᩩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᩉᩥᨷᩥ ᨴᩦᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩣᨶᩴ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩉᩩᨲᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩔ ᩋᩣᩉᩅᨶᩦᨿᨣ᩠ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩉᩩᨲᩴ ᨶᩈᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᩉᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿᨣ᩠ᨣᩥᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨣ᩠ᨣᩥᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩉᩩᨲᩴ ᨲᩮᨶ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᩉᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨶᩥᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩁᩮᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᨴᩥᨶᩥᨠᩣᨿᩮ᪨

ᨴᩥᩈᨲᩮᩣ ᪑᪙᪔ ᨲᩮᨲᩥ ᨲᩮ ᨷᩥᨿᨾᨶᩣᨷᩮ ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩤ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩴ ᩑᨠᩮᩣ᪨ ᩑᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨧ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᩮᨷᩥ ᨠᨴᩤᨧᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨻ᩠ᨻᩮᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅᩥᩈᩮᩈᨷᨠᩣᩈᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩥᨿᨾᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᨠᩁᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᨿ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨾᩮᩅ, ᨲᩮ ᩋᩁᩥᨿᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ – ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨶ ᩈᨾᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᩩᨷᨴᩥᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩥᨿᨾᨶᩣᨷᨲᩣ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣᩅ ᨷᩣᩉᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᨠᩥᩁᩥᨿᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩁᨣᩣᩁᩅᨻᩉᩩᨾᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩮ, ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᨱᩣᨴᩥᨠᩮ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨠᩣᩁᩮ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨿᩴ ᨷᩣᩉᩩᨶᨠ-ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ “ᨷᩣᩉᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᩈᩮᨶ᪨

ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ᪨ ᨲᨳᩣᨠᨲᨠᩁᨱᩮᨶ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩋᩁᩉᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨬᩣᨲᩣᨲᩥᩅᩥᨷᩩᩃᨹᩃᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩥ ᨲᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ ᩅᩥᨷᩩᩃᨹᩃᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᨠᩁᨱᨲᩣᨿ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥ ᨠᩁᨱᩦᨿᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ᪨

ᨿᨴᩥᨷᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ “ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩦᨩᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ᪨ ᩈᨾᩣᨶᨲ᩠ᨳᩔ ᨷᨶ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩈᨴᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ

ខាំង យហប្យលកាចកាទលោត តាឃតិ ទក្លុតិ, លិបត្តិ ចបត្តិ ៦ត្ត ខាំឌាតិតិ ចា ទលត្តិ, ទាកងាទាឌិ, ទលត្តិ ចិឃ ទលត្តិ, បុន្លាត់ ទលត្តិ បុន្លាទក្លត្តិ៎ ទសនំ ពុទ្ធានុស្សតិយំ ចុត្តតឃានុសាទទត ទចឌិតត្ថា៎

៣៎ សីលានុស្សតិកថាចណ្ណនា

១៨៨៎ អហេតា ចត សីលានិ អលណ្ឌានិ, អហេតា ចត អច្ឆិទ្ទានីតិ ៦ចំ សព្ពត្ថ ទឃាទឌតត្ថា៎ អហេតា ចតាតិ ច សម្មាចទត គិបិទតា៎ ទតតាហ "អលណ្ឌតាឌិក្ខលាចទសតា"តិ៎ អលណ្ឌកាចាឌិសម្បត្តិចទសតាតិ អទត្ថា៎ បទស្ស សីលានិ អនុស្សរិឃយាតាតិ បិឃយតាបកាចាចហទតត ទកចលំ ទយត្តាឃ បឌដ្ឋាត់ ទហាត្តិ, ត ចិសុំ កយដ្ឋាតត្តិ អាហ "អត្តទតា សីលានិ អនុស្សរិតព្ពានី"តិ៎ ចាកាឌីស្សបិ ៦ទសច តទឃា៎

ទឃសត្តិ សីលានីត់៎ បឌិបាឌិឃា សយាឌាទត សយាឌាតក្កទយត, ៦កញ្ញសយាឌាទត ខ្ទដ្ឋសក្កទយត សីលាត់ អាឌិអត្តំ ទចឌិតត្ថា៎ បទិឃទត្ត លិត្តសាដទកា ចិឃាតិ ចត្តទត្ត, ឌសទត្ត ចា លិត្តចត្តំ ចិឃ, ចិសឌិស្សឌាហទណំ ទចត់៎ ៦ចំ ទសសាតិបិ ខ្ទាហទណាតិ៎ ចិតិទចឆចទសត លិត្តសាដទកា ចិតិចិដ្ឋសាដទកា៎ ចិសកាកចណ្ណត កាចិ ចិឃាតិ សម្មទត្ថា៎ សពលទហិតាតិ ចា អសពលាតិ៎ តថា អកម្មាសាតិ៎ សត្តចិឆទយត្ថតសំទឃាទកា ទហដ្ឋា សីលកថាយំ ចុទត្តា ៦ច៎ ទកាឆ្នបតាហាឌីហិតិ អាឌិ-សទ្ទត យក្កបញ្ញអាទិសស្សាយឆ្នទិឃយាឃាសាទឈ្យយាតាតិយាតាឌទឃា កហិតា៎ តាតិទឃច អលណ្ឌាឌិក្ខលាតិ សីលានិ៎ សីលស្ស តណ្ហាឌាសញ្ញទតា ទយាចត់ ចិចដ្ឋបតិស្សឃកាចាបិឌត់៎ តទតា ៦ច តំសយក្កីបុក្កទលី ទសទី សយំចសី ភុឌិទស្សា តាយ ទហាតិ៎ ទតតាហ "ភុឌិស្សកាចកាទលោត ភុឌិស្សានី"តិ៎ "ព្ពុយិតាហំ សីទលត ឌេទចា ចា កទចយ្យំ ឌេចណ្ណតទរា ចា, តត្ថ តិទច្ឆា ឆុទចា សស្សទតា"តិ, "សីទលត សុទ្ធី"តិ ច ៦ចយាឌិតា តណ្ហាឌិដ្ឋីហិ អបទាមដ្ឋត្តា អយំ ទត សីទលស្ស ទឌាទសាតិ ចត្សុ ចិបត្តិស្ស ឃាឃ កាឃចិ ចិបត្តិយា ឌស្សទតត បទាមដ្ឋុំ អនុទ្ធិទសត់៎ សយាធិសំចត្តតបទឃាឌតាតិ សយាធិសំចត្តតិកាតិ៎

១៨៩៎ សិក្ខាឃ សការទចាតិ សីលឆត់ តិស្សាឃ បឌិលទ្ធសយាឌាតត្តា សាតិសយំ សិក្ខាឃ សការទចា សប្បតិទស្សា ទហាតិ៎ សកាកចុត្តីតិ សម្បត្តសីទលហិ សកាកចុត្តិទកា, តាឃ ៦ច ចា សិក្ខាឃ សកាកចុត្តិ៎ ទឃា ហិ សិក្ខាការទចទហិទតា, ទសា តាឃ ចិសកាកចុត្តិ តាយ ទហាតិ ចិទលិយតទតា៎ ឃថា បទទហិ សទ្ធិំ អត្តទតា ឈិទ្ធិ ត ទហាតិ, ៦ចំ ឆម្មាមិទសហិ បឌិសត្ថទណំ បឌិសត្ថាទទរា៎ សិក្ខាឃ សការចត្តា ៦ច តត្ថ អប្បមត្តា ទហាតិ៎ អត្តានុចាឌកយំ បទានុចាឌកយំ ឌណ្ឌកយំ ឌុក្កតិកយត្តិ ៦ចយាឌីតិ កឃាតិ ព្ពុយស្ស ឆ្លទសមុស្សាទិតានីតិ អាហ "អត្តានុចាឌាឌិកឃចិទហិទតា"តិ៎ ទសនំ ស្សចិទណ្ណាឃ្យទយច៎

៤៎ ចាគានុស្សតិកថាចណ្ណនា

១៩០៎ បកតិឃាតិ សការទចត៎ ចាកាឌិមុទត្តតាតិ ឌេឃ្យឆម្មបទិច្ឆាទក ឃុត្តប្បឃុទត្តត តត្តិទត្តត តទប្បាទលាត៎ តិច្ចំ សឌា បចត្តា ឌាតសំចិកាកា ឃស្ស ទសា តិច្ចបចត្តឌាតសំចិការទកា, ទតត៎ ព្ពុឆាបិ "បកតិឃា"តិ អាទតត្វា សម្ពន្ធិតត្ថា៎ ឃំ បទស្ស បឌិឃត្តំ ឌិយ្យតិ, តំ

ឥាត៌ ឃំ អត្ថតា បរិក្ខិត្តញ្ញតោ សំចិកដតិ, សោ សំចិការកោ៌ ញ្ញតោ ឥាតិ បក្ខីតិ ញ្ញតោ បដ្ឋាយ ឥាតិ អញ្ញតរេក្ក អញ្ញឪចសំ អាឌិ៍ ពត្វា៌ អឥត្វា ត ក្ខិញ្ញស្សាយឹតិ ឥាតសយាឥាត៌ ពត្វា ៌ តំឪចសត្តិ តស៊្មិ កាចតារយ្កឪចសេ៌ តត្វ តិយិត្ថ កលិហ្វាតិ តស៊្មិ ឥារេត បរិច្ឆាកេចតតាយ បចត្តិអាកាសស្ស សល្លក្ខលាចសេត តិយិត្ថ កេហត្វា៌ ចិកតយលយឆ្លេទតាឪក្យលាចសេតាតិ ចិកតាតិ យលយឆ្លេទាតិ ៩តស្វ៊ាតិ ចិកតយលយឆ្លេទោ, ចាកោ, តស្ស កាចេា ចិកតយលយឆ្លេទតា៌ តឥាឪត៌ ក្យលាត៌, សយ្យត្តឹត៌, អាតិសំសាត៌ ចា ចសេត៌

សតំឈយ៉ំ អត្ថក្កយត្តិ សាឆ្នត៌ ខៅឌឹសត្តាត៌ ឈយ៉ំ បចេលិ៍ អត្ថ អត្ថ ពយត្តោ ឲក្កយត្តោ, អចេាក្កយត្តោ ចា៌ រេឃ ញ្ញេយ ឥាឃពស្ស លិកា អាឃុចល្អាសុលពលបដីកាតាឥឃោ, បិឃកាចាឥឃោ ច កកចតា សំចល្លិតា បកិត្តិតា៌ យត្ថស្សត្តិ ចាតិ ចា-សេឌ្ឋា អចុត្តចិកព្យត្វោ, តេត ញ្ញត្ថ្រិយបិដចកាចពយ៉ស្សពតាតាពលាឪត៌ សក្កេហា ឥដ្ឋត្តោ៌

យឆ្លេទយលេតាតិ យឆ្លេទសញ្ញតេត យលេត៌ អឆ ចា យឆ្លេទញ្ញ យលញ្ញ យឆ្លេទយល់, តេត យឆ្លេទេត ចេច លៅកាឪយលេត ចាតិ អេត្វា៌ បឌាឃតចសេតាតិ ឃឆាសក៌ ពយ៉តិត្តត្តតចសេត៌ ពលក្សឈយ៉ាតត្តិ លៅកាឪ៩ពត្តកាឡអកាត៌ បិបឈយ៉ាត៌ ចិកតត្តាតិ បហឹតត្តា៌ ចិកតយលយឆ្លេទេត ចេតសាតិ ញ្ញត្វយ្ក្ក្ខតលក្ខលោ ពរលាចចត៌ សោតាបត្ថស្ស សេតាតិ កោហំ អាចសត្តស្ស សោតាបត្ថស្ស សយាតស្ស៌ តិស្សឃចិហារត្តិ តិស្សាឃ ចិហរិតញ្ញចិហារ៑, ឌេចសិក៌ ចឡអញ្ញតពពយ្ឋ៝ាតត្តិ អេត្វា៌ អកិកចិត្វាតិ អការ៑ អាចសត្តាត៌ អញ្ញោស់ ្ត្របជ្ជតពរាកាឪ្តបក្កិលេស អកិក្សឃ្យ៌

សោ កិត្តិ៍ ឌេត្តាបិ សារេបក្ខាច ឌេតិ, សោ យុត្តចារកោ ត ហោតិ, អឃំ បត ត ៩ចត្តិ "យុត្តចារកោ"តិ ចុត្ត៌ ចិស្សដ្ឋចារកោតិ តិរេបក្ខបរិច្ឆាកោតិ អេត្វា៌ ឃឆា បិលាតិបិតពហុលេ បុក្កលេ "លៅហិតបិលឹ"តិ ចុច្ចតិ, ៩ចំ ឥាតពហុលេ បុក្កលេ "បឃតបិលឹ"តិ ចុត្តាតិ ឌស្សេត្តា "ឥាត៌ សឥា ឆោតហេត្វាឃចា"តិ អាហ៌ តត្វ សឥាតិ តិច្ចំ, អកិលក្សិ អេត្វា៌ បរិច្ឆាកោតិ ឌេឃ្យឈយ៉បរិច្ឆាកោតិ អធិការតោ ចិញ្ញាឃតិ៌ ឃំ ឃំ ឌេឃ្យឈយ៉ំ បេរ ឃាចតកា៌ ឃាចេត ឃោកោ ឃាចតឃោកោ, បេរហិ ឃាចិត៌ ឃុត្តាតិ អេត្វា៌ ឃាឌេត ឃុត្តាតិ ឥាតេត ឃុត្តា សឥា បរិច្ចេដតតា៌ ្តកឃេតិ ឃឆាចុត្តា ឥាតេ, សំចិកាកេ ច រតា អកិរតា៌

១៩១៌ ឃឆា បរិសុទ្ធសីលស្ស បុក្កលស្ស អលល្លតាឪក្យលាចសេត អត្តតោ សីលស្ស អត្ថស្សត្តស្ស សីលិត្ថស្សតិកាចតា ញ្ញញ្ញាតិ, ៩ចំ បរិសុទ្ធាឡអារបរិច្ឆាកស្ស បុក្កលស្ស អត្ថបក្កិលិដ្ឋយេច អត្តតោ បរិច្ឆាក៌ អត្ថស្សត្តស្ស កាចតា ញ្ញញ្ញាតិ ឌស្សេត៌ "ចិកតយលយឆ្លេទតាឪក្យលាចសេតា"តិអាឪ ចុត្ត, តំ ចុត្តត្វយេច៌

កិឃ្យ៉ាសោតិ ្តបរិបិ៌ យត្តាឃ បយាលស្ស យហតិឃា យត្តាឃ, ចិបុលេត បយាលេតាតិ អេត្វា៌ ចាកាឈិយុត្តាតិ បរិច្ឆាកេ អឈិយុត្តា តិត្តុបិលាបត្ករោ៌ តតោ ៩ច អលៅកញ្ញាសឃោ ពត្វចិបិ អតកិសក្កចិត្តា៌ បដិក្កាហពេស្ស យត្តាឃតចសេត បរិច្ឆាកោ ហោតីតិ យត្តាឃ យត្តាកាចតាឃ អត្ថលៅយពារី អត្ថស្សបបដិបត្តិ៌ ចិសារឌោតិ ចិសឌោ អត្តតោច ក្យលាត ពត្វចិបិ អយក្ក្សតា អកិក្សឃ្យ

ចិហារី៑ សេវន ឞុចិខ្ពេញឃ្យេយច៑

៩៑ ឌេចតាគុឞ្យតិពតាចល្អតា

១៩៧៑ អរិយយក្កចសេវភាតិ អរិយយក្កុឞ្យ អឆិកយចសេវភ៑ ឞយុភាកេពហិតិ ឞយូឆេច តគុប្បត្តិតេតា ៥ក្ខិ អាពេពហិ៑ ឃាឌិឞា ហិ អរិយាត៌ ឞគ្គាខេត សេលិកិឃាបិ ឞគ្គាភេឃា, ត ពាឌិឞា ពភាឌិបិ េបិច្ឆុត្តិកា ឞគ្គាភេឃា៑ ឌិគ្គាត្តិតិ ឌេចា៑ ចគ្គាទេរា យហាទាឌាគេតា ឲុតាឞត្តិ ចត្យហាទាឌា, េត ឲច ចាត្យហាទាឌិកា៑ េតត្តិឞ ឞហបុគ្គាកាទិេតា តគ្គួបបគ្គាតិ ត៌ឞហចទិត៌ ឆាត៌ តាចតិន៑, តក្តិចាឞិេគាបិ ឌេចា ត៌ឞហចទលេតា ឲច តាចតិឞា៑ ភុក្លូេតា ឃាតា អបឃាតាតិ ឃាយា៑ ត្យាឃ បឹតិឃា ខ្លុតា ៥បកតាតិ ត្យិតា៑ េកាកាត៌ គិយ្វាេត ទតិ ឲុតាឞត្តិ គិយ្វាតទតិេភា៑ បទតិយ្ចិេតាឞុ េកាេកាឞុ ចន ចេត្តត្តិតិ បទតិយ្ចិតចឞចត្តិេភា៑ (ចាហូាត៌ កាេឃា ឞយូេហា (ចាហូកាេឃា, តប្បទិឃាបគ្គាតាឃ តត្តួ ភចាតិ (ចាហូកាឃិកា៑ តត្យត្តទឹតិ តេតា (ចាហូកាឃិេពហិ ៥ត្តទិ, ៥បទិ បទិត្តាកាឌិេព ឞគ្គាឃ ចឌតិ៑ ឌេចតា ឞក្កិដ្ឋាេត ឆេបត្វាតិ "ឃចាទ្ធូបិឃ យេក្កុភាកតាឃ ឞគ្គាឃ ឞយត្តាកតា, ឞិេលគ ឞុេតគ ចាេកគ បគ្គាឃ ឞយត្តាកតា ខ្លុេតា ចុតា តគ្គួ ៥បបគ្គា តា ឌេចតា, យឃ្យប្បិ តចាទ្ធូបិ ឞគ្គា ឞិល៑ ឞុត៌ ចាេកា បគ្គា ច ឞចិខ្ខតិ"តិ ឌេចតា ឞក្កិដ្ឋាេត ឆេបត្វា ឞក្កិ ខ្លុតាេទត្តគ ចិឃ អត្តេតា ឞគ្គាឌិក្យហា អគុឞ្យទិតគ្គា៑

ឃឌិ ឲចិ ឞុេត្តួ (អ៑ គិ៑ ៩៑១០) ៥កឃក្យហាគុឞ្យទហ៌ ចុត្តិ, ត៌ ពចគ្គិ អគុេឃាក៌ យគឞិ ពត្វា អាហ "ឞុេត្តួ បភា"តិអាឌិ៑ តត្តួ កិច្ចាបិ ចុត្តត្តិ "អត្តេតា ច, តាឞេច្ចា ឌេចតាគ"គ្គិ ៥កឃ៌ ឞយភុទ៌ ចិឃ ឞុេត្តួ (អ៑ គិ៑ ៩៑១០) កិច្ចាបិ ចុត្តិ៑ អឆ េតា ត៌ "ឌេចតាត៌ ឞគ្គាច្ចា ឞិលច្ចា"តិអាឌិចចត៌ ឞក្កិដ្ឋាេត ឆេបតគ្គាត្តិ "ចុត្តួ"គ្គិ បទេតា បឆ៌ អាេគត្វា ឞយ្អគ្គិតគ្គា៑ កិយត្តិ បភ ឞក្កិដ្ឋាេត ឆេបគត្តិ អាហ "ឌេចតាត៌ អត្តេតា ឞគ្គាឌិហិ ឞយាគក្យហាឌិបគត្តិត្តិ េចឌិតគ្គា"គ្គិ៑ ពឞ្វា បភ ឞុេត្តួ ឃចាទ្ធូតចេសវគ អត្តិ អក្កេហត្វា ឲចិ អេត្តួ ពឃ្យាតិ អាហ "អដ្ឋពចាឃភិព្យា"តិអាឌិ៑

១៩៧៑ តស្វាតិ ឃស្វា អដ្ឋពចាឃ៌ ឌេចតា ឞក្កិដ្ឋាេត ឆេបត្វា អត្តេតា ក្យហាគុឞ្យទហ៌ ឆត្យហ៌ ពត្វា ចុត្តិ, ឞិលចាកាគុឞ្យតិឞុ ចិឃ ខ្លុឆាបិ អត្តេតា ក្យហាគុឞ្យទហ៌ ឈាគុប្បត្តិគិយិត្តិ ឃុត្តិ, តស្វា៑ បុគ្គាកាេព កាចតាទយុភ៑ អបទកាេពតិ ឃចា កាេចគ្គឞ្យ ៥បចាទគ្គ្យាត៌ ខ្លូត្យតិ, តចា កាចតាកាេល៑ ឃឌិ អត្តេតា ឲច ខ្លូឆ ក្យហា អគុឞ្យទិតគ្គា, ពចយឃ៌ ឌេចតាគុឞ្យតីតិ អាហ "ឌេចតាត៌ ក្យហាឞឌិឞគ្គាឌិក្យហាគុឞ្យទលចេសវតា"តិ៑ េតគ ឞឌិឞពប្បគាឃ អឃ៌ កាចគា "ឌេចតាគុឞ្យតី"តិ ចុត្តា, ត ឌេចតាត៌, តាន៌ ក្យហាត៌ ចា អគុឞ្យទលេភាតិ ឆឞ្យតិ៑ បុគ្គាកាេព ចា បចត្តិ ឌេចតាក្យហាគុឞ្យទហ៌ ៥បិភាឃ "ឌេចតាគុឞ្យតី"តិ ខ្លូយិឞ្យា ឞយគ្គា េចឌិតគ្គា៑ តចា ហិ ចក្លូតិ "បុគ្គាកាេព ឌេចតា អាទក្ខ បចត្តចិត្តចេសវតា"តិ៑ សេវន ឞុចិខ្ពេញឃ្យេយច៑

បកិល្អកពតាចល្អតា

១៦៣។ ឱកាសន្តិ ឱកាសំ ពុទ្ធានុស្សតិអាទីនំ ឆន្នំ អនុស្សតីនំ។ វិត្ថារទេសនាយន្តិ វិត្ថារវសេន បវត្តទេសនាយំ, មហានាមសុត្តំ (អ។ និ។ ៦។១០; ១១។១១) សន្ធាយ វទតិ។ ភគវាតិអាទីនំ អត្ថន្តិ ភគវាតិអាទីនំ បទានំ អត្ថំ។ អត្ថវេទន្តិ វា ហេតុផលំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ តុដ្ឋិមាហ។ ធម្មវេទន្តិ ហេតុំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ តុដ្ឋិំ។ “អារកត្តា អរហ”ន្តិ អនុស្សរន្តស្ស ហិ យំ តំ ភគវតោ កិលេសេហិ អារកត្តំ, សោ ហេតុ។ ញាបកោ ចេត្ថ ហេតុ អធិប្បេតោ, ន ការកោ, សម្បាបកោ វា។ យោ តេន ញាយមានោ អរហត្តត្ថោ, តំ ផលំ។ ឥមិនា នយេន សេសបទេសុបិ ហេតុផលវិភាគោ វេទិតព្ពោ។ ធម្មានុស្សតិអាទីសុបិ “អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណត្តា”តិអាទិនា, “យស្មា បន សា សម្មាបដិបន្នា”តិអាទិនា ច តត្ថ តត្ថ ហេតុអបទេសោ កតោយេវាតិ។ ធម្មូបសំហិតន្តិ យថាវុត្តហេតុហេតុផលសល្លក្ខណូបសំហិតំ។ គុណោតិ អត្តនោ គុណោ។

១៦៤។ អរិយសាវកានញ្ញេវ ឥជ្ឈន្តីតិ អរិយសាវកានំ ឥជ្ឈន្តិយេវាតិ ឧត្តរបទាវធារណំ ទដ្ឋព្ពំ, អវធារណេន តេន សុលភិន្ទ្រិយត្តំ តេនាហ “តេសំ ហី”តិអាទិំ។ ន បុថុជ្ជនានំ សព្វេន សព្វំ ឥជ្ឈន្តីតិ។ តថា ហិ វក្ខតិ “ឯវំ សន្តេបី”តិអាទិ។ យទិ ឯវំ, កស្មា មហានាមសុត្តាទីសុ (អ។ និ។ ៦។១០; ១១។១១) ពហូសុ សុត្តេសុ អរិយសាវកគ្គហណំ កតន្តិ? តេសំ ពាហុល្លវិហារតាយាតិ អាចរិយា។

និក្ខន្តន្តិ និក្ខន្តំ និស្សដំ។ មុត្តន្តិ វិស្សដ្ឋំ។ វុដ្ឋិតន្តិ អបេតំ។ សព្ពមេតំ វិក្ខម្ភនវសេន សន្ធាយ វទតិ។ គេធម្ហាតិ បលិពោធតោ។ ឥទម្បីតិ ពុទ្ធានុស្សតិវសេន លទ្ធំ ឧបចារជ្ឈានមាហ។ អារម្មណំ ករិត្វាតិ បច្ចយំ កត្វា, បាទកំ កត្វាតិ អត្ថោ។ វិសុជ្ឈន្តីតិ បរមត្ថវិសុទ្ធិំ បាបុណន្តិ។

សម្ពាធេតិ តណ្ហាសំកិលេសាទិនា សម្បីឡេ សំកដេ ឃរាវាសេ។ ឱកាសាធិគមោ លោកុត្តរធម្មស្ស អធិគមាយ អធិគន្តព្ពឱកាសោ។ អនុស្សតិយោ ឯវ អនុស្សតិដ្ឋានានិ។ វិសុទ្ធិធម្មាតិ វិសុជ្ឈនកាមា, វិសុជ្ឈិតុំ វា សក្កា។ បរមត្ថវិសុទ្ធិធម្មតាយាតិ បរមត្ថវិសុទ្ធិយា និព្ពានស្ស សច្ឆិការេន។ ឧបក្កមេនាតិ បយោគេន។ បរិយោទបនាតិ វិសោធនា។

១៦៦។ ឯវំ សន្តេបីតិ ឯវំ មហានាមសុត្តាទីសុ អនេកេសុ សុត្តេសុ អរិយសាវកស្សេវ វសេន ឆសុ អនុស្សតីសុ ទេសិតាសុបិ។ យស្សានុភាវេនាតិ យស្ស ចិត្តប្បសាទស្ស ពលេន។ បីតិំ បដិលភិត្វាតិ អនុស្សវវសេន ពុទ្ធារម្មណំ បីតិំ ឧប្បាទេត្វា។

ឆអនុស្សតិនិទ្ទេសវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឥតិ សត្តមបរិច្ឆេទវណ្ណនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ប៉ៈ អត្យុប្បតិកាបដ្ឋានតិទ្ទេសចណ្ណតា

យទលាប្បតិកឆាចណ្ណតា

១៩៧ៈ ប្តូរេតាតិ ខេចតាត្យុប្បតិយាៈ សា ហិ លយុ អត្យុប្បតិស្ បន្តាបច្ឆា តិដ្ឋិត្វា អាសន្នា, បច្ចាត្តា ចៈ អតត្តទាយាតិ តតតត្តទំ ដ្ឋិត្វា

ទុត្តាៈ យទលាប្បា សតិ យទលាប្បតិតិ យទលាំ តាច ឥទេប្បតុំ "តត្តា យទលា"ត្តិអាទិ ទុត្តាៈ កាយទេខ្តាត្តា លន្តាតំ ទេកទេខា "ឌទាយទលាំ ដ្ឋិហិ លទន្តហិ

សក្កហិត"ត្តិ (ឆាត្យុៈ លី១) ចចតទេតា ទុតិលន្តាតំ ចិតាទេសា យទលាត្តិ ចត្តុត្តា, ចិទេសសទេតា បត ជំ ឌីចិតិត្រ្តិយប្បា ចិតាសកាទេចត

កាបដ្ឋាតិកាតំ បច្ចុបតិដ្ឋតិតិ "ឌីចិតិត្រ្តិយប្បា ប្តបទេច្ឆទេខា"តិ ទុត្តាៈ ទេតទេតចាហ តិទ្ទេសេ "កត្យុទុចទប្បា តិទេក្លូទេបិ ឌីចិតិត្រ្តិយប្បាបទេច្ឆទេខា"តិ

(ចិកៈ ១១៩; ឌីៈ តិៈ ១ៈ១៥០; យៈ តិៈ ១ៈ៥១, ១១១)ៈ តត្តា ទុកាកចបរិយាបត្តប្បាតិ ទុទេកត កទេចត បរិច្ឆិត្តប្បាៈ ឌីចិតិត្រ្តិយប្បា

ប្តបទេច្ឆទេខាតិ ឌីចិតិត្រ្តិយប្បុតត្តប្បា ចិទេច្ឆទេខា អាយុក្កួយាឌិចទេសត អត្តទខាតំៈ សយុទេច្ឆឥយទលាត្តិ អទេហទេតា សត្តាតប្បា សន្តាទេសា ប្តទេច្ឆឥក្ងតំ

យទលាំៈ សន្តាទាតំ លលាកក្កសន្តាតត្តិ សន្តាតឆយាតំ ប្តកយចយបរិច្ឆិត្តប្បា បចត្តិលលាប្បា កទេក្កា តិទេទាទឆាតិ សន្តា កតំៈ លលិកយទលាត្តិ

យចាទុត្តលលាចត្តិ តស្តិទេយច លទេលា លក្តាយាតំ យទលាំៈ ឃំ លត្តប្បុតត្តិ ប្តបិទោយ ទុក្កាឌិសយត្តា, តស្តិ អត្យុបច្ឆិទេត្តបិ អល្លុតាឌីចិកាយតំ

តិប្បាយ យតទេចាហាទេទា សយុតិយទលាំៈ ត ជំ ប្តូឆ អឌិទេប្បុតត្តិ ជំ សយុទេច្ឆឥលលិកាសយុតិយទលាំ ប្តូឆ យទលាត្យុប្បតិឃំ តាឌិទេប្បុតំ

អតាហុល្លទេតា, អត្យុបដ្ឋហតទេតា, អសំទេចកចត្តទេតា ចាតិ អឌិប្បុទេយាៈ

អឌិទេប្បុតំ សតិយា អាទេយុលាកាទេចតៈ អាយុអាឌីតំ លយកាទេល យទលាំ កាលយទលាំៈ ទេតសំ អបរិក្លិលាកាទេល យទលាំ អកាលយទលាំៈ

"កាលយទលាំ បុញ្ញាក្កួទេយតា"តិ ប្តូឌំ យចាឌិកាទំ សយុត្តិកចចទេសត ទុត្តា, ចិបត្តិកចចទេសត បត "បិបក្កួទេយតា"តិ ចត្តុត្តាៈ

អាយុសន្តាតឌតកាបច្ចុយសយុត្តិយាតិ អាយុប្បុតត្តប្បា បចត្តាបតកាតំ អាហារាឌិបច្ចុយាតំ សយុត្តិឃំៈ ចិបក្កចិបិកត្តាតិ អត្តទេតា

ចលិត្យុប្បំ ខាតត្តាចិបិកប្បា ឌិត្តត្តាៈ កតិកាលិហារាឌិសយុត្តិយាអកាទេចតាតិ ខេចាតំ ចិយ កតិសយុត្តិយា, បឆយកាប្បិយាតំ ចិយ

កាលសយុត្តិយា, ប្តត្តទក្យុក្កាឌីតំ ចិយ អាហារសយុត្តិយា ច អកាទេចតៈ អាឌិ-សទេ្ទត ប្តត្យុក្កទេសាលិតាឌិៈ បរិក្កយុតិៈ

អន្តូតតកាលបុរិសាតំ ចិយាតិ ចិយ-សទេ្ទា អដ្ឋានេត បដ្ឋបិទេតា, អន្តូតតកាលបុរិសាតំ ចប្បុសតយត្តបរិយាលាប្បា ចិយ អាយុទេតា

លយចទេសតាតិ ទេយាឌតាៈ ទុចំ ហិ អតាកទេតបិ បទេយាយុទេតា សក្កទេហា កទេតា ទេហាតិ, អតីទេត បត កតិសយុត្តិយា ចិយ

កាលិហារាឌិសយុត្តិយា កាទេចត អទេតកចប្បុសហប្បា បរិយាទេលាបិ អាយុ អទេហាសិៈ អយត្យុ ចិកាទេកា ចត្តុយាតប្បា អត្តទកប្បុប្បា ចទេសត

ទុទេត្តាតិ ដដ្ឋត្តាៈ កលិត្យុទាឌាឌីតត្តិ អាឌិ-សទេ្ទត តត្តយក្កួតត្តយាលាចកាឌីតំ សក្កទេហា ដដ្ឋទេត្តាៈ ជំ សន្តាប្បិតិ ឃំ "កាលយទលាំ

អកាលយទលាំ, តត្តាបិ បុញ្ញាក្កួយយទលាំ អាយុក្កួយយទលាំ ប្តកយក្កួយយទលាំ ប្តបក្កួយយទលា"ត្តិ ទុត្តប្បុទេកឌំ យទលាំ, ជំ សន្តាប្បិៈ

១៩ប៉ៈទេយាតិទេសាតិ ប្តបិទេយតៈ យតសិកាទេទាតិ យទលាទាទេយុទេលា យតសិកាទេទាៈ ទេយត បត ប្តបិទេយត យតសិកាទេទា បចទេត្តតទេត្តា, ជំ

ឮ្យតិទេកយុទេត ឥទស្សត្យំ “អទេយាតិទេសា បចត្តឃទេតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ថ អទេយាតិទេសា បចត្តឃទេតាតិ អត្ថុបិទេយត សតិ, សំទេចកំ, ឆាកាលញ្ចា អត្ថុបដ្ឋទេបត្វា យទលំ អត្ថុស្សទទេតា៍ តទេឥតំ សត្តុយ្យឹតិ ទេសាកបិទេយាឌ្ឋាតំ ក្តុបជ្ឈតំ, សំទេចកស្ស អត្ថុបជ្ឈតំ, សត្តាសស្ស ក្តុបជ្ឈតញ្ចា ឃឆាក្កយំ សតិសំទេចកឆាកាលចិហទទេតា ទេហាតិ៍ ទេឃា ហិ “យទលំ តាទេយតំ ឌាតស្ស ឲកត្តិក”ត្តិ បល្ហិតាតំ ចឆតំ សទតិ, តត្ថ សំទេចកឌាទេតា ទេហាតិ សយជាទេតា ច, តស្ស ត្តុដ្ឋដតយទលាឌិតិយិត្តំ ទេសាកាឥទេឃា អទេតាកាសាច៍ តស្វាតិ ឃស្វា អទេយាតិទេសា យតសិកាទំ បចត្តឃទេតា ឲទេត ទេតាសា, តស្វា៍ តត្ថ តត្វាតិ អទេញ្ញាស្សុសាតាឌឹស្ស៍ ហតយតសទេត្តតិ ទេចាទាឌឹហិ ហទេត, សទទេសត យទេត ច សទេត្តា៍ ឌិដ្ឋបុត្តា សយត្តិ ទេឃសំ ទេត ឌិដ្ឋបុត្តសយត្តិ, ទេតសំ ឌិដ្ឋបុត្តសយត្តិតំ៍ ទេឃាទេឌត្វាតិ ក្តុបដ្ឋទេបត្វា៍ ឲកច្ចស្សាតិ តិក្កិត្តិយស្ស ឆាកាលុត្តទស្ស៍

១៩៥៍ចឆកបត្ថុបដ្ឋាតទេតាតិ ឈាតកស្ស ចិឃ បតិ បតិ ក្តុបដ្ឋាតទេតា អាសត្តកាចទេតា៍ សយត្តិចិបត្តិទេតាតិ អាទេទាព្យាឌិសយត្តិតំ ចិឃ ឌិចិតសយត្តិឃា ចិបឌ្ឈតទេតា៍ ក្តុបសំហទលទេតាតិ បទេទសំ យទលំ ឥទស្សត្វា អត្តទេតា យទលាស្ស ក្តុបតឃតទេតា៍ កាឃពាហុសាឆាទលទេតាតិ សទិទស្ស ពាហុតំ សាឆាទលាកាចទេតា៍ អាឃុត្តុល្លទេតាតិ ឌិចិតស្ស ត្តុល្លកាចទេតា៍ អតិយិត្តទេតាតិ យទលាស្ស ចចត្តិតតិយិត្តាកាចទេតា ៍ អត្តាតបទិទេឆ្ឆទេតាតិ កាលស្ស បទិឆ្ឆត្តកាចទេតា៍ ឥលបទិត្តទេតាតិ ឌិចិតក្កលាស្ស ត្តុត្តុទកាចទេតា៍

ចឆកបត្ថុបដ្ឋាតទេតាតិ ឲត្ថ ចិឃ-សទ្ទោ លុត្តតិទ្ទិដ្ឋោតិ ឥទស្សទេត្តា “ចឆកស្ស ចិឃ បត្ថុបដ្ឋាតទេតា”តិ ចត្វា តទេយចត្តំ ចិចទទេត្តា “ឃឆា ហិ”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ចាទឃយាទេតាតិ អាក្យុទទេត្តា បហទលាកាទំ កទេទាទេត្តា៍ បត្ថុបដ្ឋិទេតាច ក្តុបកត្វា ឌិទេតា សយិទេប ឲច៍ ឌទាយទលំ កទេហត្វាច តិត្តាតត្តិ “ឃឆា ហិ អហិឆ្ឆត្តកយក្យុឌ្ឍអំ ក្តុក្កឆ្ឆត្តិ បំសុចិទហិតំ ត ទេហាតិ, ឲចំ សត្តា តិត្តាតត្តា ឌទាយទលចិទហិតា ត ទេហាត្តិ”តិ ឲត្តទេកាត ក្តុបយា៍ អហិឆ្ឆត្តកយក្យុឌ្ឍអំ កឆាចិ កត្តចិ បំសុចិទហិតយ្យិ កទេចយ្យ, សត្តា បត កចត្វិបិ ឌទាយទលចិទហិតា ត ទេហាត្តិតិ ឥលិកយទលំ តាច ក្តុបយាកាទេចត ឥទស្សត្វា ត្តុឆាឌិទេប្យតំ យទលំ ឥទស្សត្យំ “តឆា ហិ”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ អច ចា ឃឌិទេយ សត្តា ឌទាយទលំ កទេហត្វាច តិត្តាតត្តិ, តិត្តាត្តិសយតត្តុទទេយច យទិតត្តាត្តិ ទេចាឥតំ សត្តាឃាហ “តឆា ហិ”តិអាឌិ៍ អចស្សំ យទលទេតាតិ អចស្សំ យទិតត្តាទេតា, ឲកទេត្តត យទលាសត្តាចទេតា ចា៍ បត្តុទេតយ្យាតិ បត្តុតទេតា អាកតា៍ ហាទហាទិតឹតិ បចាទេហ បតិតស្ស តិលបល្លាឌិកស្ស អតិចិឃ ហទលាសឹលិ៍ សត្តុទេតចាតិ សចតិ ឲច៍ ចត្តុទេតចាតិ បចាហចទេសត ចត្តុតិ ឲច ត តិដ្ឋតិ៍

ឃទេយកាទត្តិត្តិ ឃស្សំ ឲកាទត្តិឃំ, ក្យុទេត្វ ក្តុបទេឃាកចចតំ ឥដ្ឋត្តំ, អត្តុត្តសំទេឃាទេក ចា៍ បឆយត្តិ សត្តុបឆយំ បដិសត្តិក្កលោ៍ កត្តទេតិ យាត្យុក្យុឆ្ឆិឃំ៍ យាលទេចាតិ សទេត្វា៍ ទេឃក្យុឃ្យុត សត្តា ទត្តិឃំ បដិសត្តិ កលោត្តិតិ ទត្តិក្កហលំ៍ អត្តដ្ឋិទេតាចាតិ ក្តុដ្ឋិតអត្តុទា ចិឃ, អតិយុឥកាទេចត ចា ក្តុដ្ឋិទេតាច យទលាស្សាតិ អឌិប្យាទេឃា៍ ទេសា ឃាតីតិ ទេសា យាលទេចា ឃាតិ, បឆយក្កលទេតា បដ្ឋាឃ កត្តុទេតច៍ ស កត្តុ ត តិចត្តតីតិ ទេសា ឲចំ កត្តុទេត្តា ឥលយត្តយ្យិ ត តិចត្តតិ, អញ្ញាឥត្វ យទលំទេឃច ក្តុបកត្តុតិ៍

ក្យុត្តឌឹតត្តិ បត្តុតទេតា បតិតាតំ លុដ្ឋកតឌឹតំ៍ បិទេតា អាទេបិទសាត្យុកតពាត្តតាតត្តិ បុទិយឌិចទេស ឌិចា ឃ្វុទិឃសត្តាទេបត អទេត្តា អត្ថុបចិសិត្វា បុត ទត្តិឃំ ពាត្តតយ្យុស៍ ក្តុបកទេតត អាទេបិទទេសត តិត្តុសិចិលពាត្តតាឃ បិទេតា អាទេបិទសាត្យុកតពាត្តតាតំ៍

អច្ចយន្តីតិ អតិក្កមន្តិ។ ឧបរុជ្ឈតីតិ និរុជ្ឈតិ។ ឧទកេមេច ឆទកំ, ឧទកេកាលំ ច។ យស្មា អច្ចយន្តិ អហោរត្តា, តស្មា ជីវិតំ ឧបរុជ្ឈតិ។ យស្មា ជីវិតំ ឧបរុជ្ឈតិ, តស្មា អាយុ ខីយតិ មច្ចានំ។ បបតនតោតិ បបតនតោ កុលំ សាមិកានំ រុក្ខេ ផត្វា ទេមុ វិនិយុជ្ជិតុកាមានំ, ហេដ្ឋា បតិដ្ឋានំ ច។ ឧក្កមនំ បតិ ឧក្កមននិមិត្តំ។ មា មំ អមុ និវារេម បញ្ញាយាតិ អធិប្បាយោ។

កោចិ មិត្តមុខសត្តុរូបកោបិ សហ វត្តមានោបិ ន ហនេយ្យ, អយំ បន ឧបតិសេន ហនតិមេវាតិ ទស្សេតុំ "សហជាតិយា អាគតោ"តិ វត្វា "ជីវិតហរណតោ ច"តិ វុត្តំ។

១៤០។ នត្ថិ សម្បត្តិ។ សុខីតិ ជិណ្ណសជិសេហិ កោរេកហិ, អាធិបតេយ្យេន ច សុខសម្ពត្តិ។ ទេហជាទ្ធនាតិ សទិសេន អនេសាកោតិ អនេសាកមហារាជា។ សោកមាកេតោតិ សោវិតព្ពំ កេតា។

អានោទ្យ មោជ្ជនានំ។ ព្យាធិជរាបរិមោយសានតោ ជីវិតស្ស មរណបរិមោយសានតាយ ឧជាហរណចនេន អានីតា, បច្ចយកាកចនេន ច។ លោកេ យេច លោកសត្តិចារោសា មនា សត្តាចារាតិ, សត្តិចសិតព្ពតាយ ចា សត្តនិការោយា លោកសត្តិចារោសា។ អនុរតោតិ អនុរត្តោ បច្ចត្តិកោន វិយ។ អនុរវេតិ អនុបវិដ្ឋោ ឧបវិសេន វិយ។ អភិរតោតិ អញ្ញោត្តវេ មច្ចហត្ថិហិ វិយ។ អញ្ញាហតោតិ បហវេ រតោហិ វិយ។

សេលោតិ សិលាមយោ, ន បំសុអាទិមយោ។ វិបុលោតិ មហន្តោ អនេកយោជនាយាមវិត្ថារោ។ នភំ អាហច្ចាតិ វិបុលត្តា ឯវ អាកាសំ អភិវិហច្ច សព្វទិសាសុ ផរិត្វា។ អនុបរិយេយ្យុំ អនុវិចរេយ្យុំ។ និប្បោថេន្តាតិ អត្តនា អាឃាតិតំ ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ករោន្តា។ អធិវត្តន្តីតិ អធិភវន្តិ។ ខត្តិយេ ច ព្រាហ្មណេ ច សិទ្ទេ ច សុទ្ទេ ច សណ្ឌាលេហិ ច បុក្កុសេ សព្វាទិកាយ ចត្តារោ មនុស្សេ ន កញ្ចិ បរិវជ្ជេតិ។ តេហិ ឯវ និហនតីតិ អបរាជិតាយ សុង្គាមេសុ ន កញ្ចិ បរិវជ្ជេតិ។ អញ្ញាតត្វា សព្វមេវ អភិមទ្ទតិ និម្មថតិ។ ចណ្ឌាទិរូបិយា ច តត្ថ អធិសមា ឯវាតិ ទស្សេតុំ "ន តត្ថ ហត្ថីនំ ភូមិ"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ មន្តយុទ្ធេនាតិ អាថព្វណវេទវិហិតេន មន្តសង្គាមប្បយោគេន។ ធនេនាតិ ធនទានេន ចា-សទ្ទោ អវុត្តវិកប្បនត្ថោ។ តេន សាមំ, ភេទញ្ច សង្គណ្ហាតិ។

១៤១។ បវេហិ សទ្ធិំ អត្តនោ ឧបសំហរណតោតិ បវេហិ មតេហិ សទ្ធិំ "តេបិ នាម មតា, កិមង្គំ បន មាទិសា"តិ អត្តនោ មរណស្ស ឧបនយនតោ។ យសមហត្តតោតិ បរិវារមហត្តតោ, វិភវមហត្តតោ ច។ បុញ្ញមហត្តតោតិ មហាបុញ្ញភាវតោ។ ថាមមហត្តតោតិ វីរិយពលមហត្តតោ។ យុធិដ្ឋិលោ ធម្មបុត្តោ។ វាសុទេវោ ពលទេវោ ភិមសេនោ កត្វា មារិតោ។

សហ ព្រាហ្មីហីតិ ទេវមនុស្សលោកប្បភេទបភេទយតាទីសុ ជិដ្ឋាភូតាវាហិ អត្តនោ ព្រាហ្មីហិ សទ្ធិំ មហប្បមាណំ បវិដ្ឋា។

កលំ នគ្ឃន្តិ សោឡសិម្បិ សោឡសិមំ បុរាណកាលំ ន អគ្ឃន្តិ។ ញាណំ វុត្តំ ហោតិ – អាយស្មតោ ថេរស្ស សារិបុត្តស្ស បញ្ញា សោឡសិមំ

កត្វា តតោ ឯកំ ភាគំ សោឡសធា គហេត្វា លទ្ធំ ឯកភាគសង្ខាតំ កលំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឋបេត្វា អញ្ញេសំ សត្តានំ បញ្ញា ន អគ្ឃតីតិ។

សព្វស្សាបិ សំកិលេសបក្ខស្ស សមុគ្ឃាតោ ញាណេន អារទ្ធវីរិយស្ស ហោតីតិ អាហ “ញាណវីរិយពលេនា”តិ។ សមុដ្ឋិសមុទាចារេយសុ ហិ និទ្ទេសុ អដ្ឋកថា អរិយវំសេ និទ្ទេច ហោតីតិ។ ឯកាកីការេចន ឧក្កចិសាលកប្បា។ បរេតារោលាមេន ចិនា សយេមច ក្វតា បដិចិទ្ធាក្យប្បាតិ សយម្ភុតោ។

ហត្វាកតសុចណ្ណចលយាតំ អញ្ញមញ្ញំ សង្គហំ ចំសកញ្ចវត្រស្ស កត្វចិ អសត្តតាតិ ឧចយានិកំ តំ តំ នឹមិត្តំ ការណំ អាកម្ម។ ចឹមំសត្តាតិ បចត្តិនិចត្តិយោ រូបបរិក្ខត្តា។ មហត្តាតំ សីលក្ខន្ធានិតំ ឧសនទេន មហេសយោ។ ឯកចរិយនិចារេសតាតិ ឯកចរិយនិចារមមេត្តន, ន សីលាទិនា។ ឧក្កមិកសិក្ខសមា រូបមា យេមំ, ឧក្កមិកសិក្ខំ ចា សម្ពុបមា យេមំ តោ ឧក្កសិក្ខសម្ពុបមា។

តម្ពូនឧតុក្កនឧតានិអសីតិអក្យញ្ញូនបដិមល្លិតេហិ សុប្បតិដ្ឋិតបាទតានិហិ ទ្វត្តិំសាម មហាបុរិសលក្ខណេហិ ចិចិតេត្រា អច្ឆរិយព្ភុតោ រូបកាយោ ឯតស្សាតិ អសីតិ...បេ... រូបកាយោ។ សហ ចាសនាយ សព្វេសំ កិលេសានំ បហីនត្តា សព្វាការបរិសុទ្ធសីលក្ខន្ធាទិក្យណតេនេហិ សមិទ្ធោ ធម្មកាយោ ឯតស្សាតិ សព្វាការ...បេ... ធម្មកាយោ។ ធានសោតិ តក្ខណោយច។

ឧច៌យហាក្យកាចស្សាតិ ឧច៌ យឆាចុត្តរូបកាយសម្បត្តិយា, ធម្មកាយសម្បត្តិយា ន ចិញ្ញាយមានចិបុលបរិយេឃ្យញ្ញាក្យកាចស្ស, ចសំ ភាគតំ អក្យបកមនចេសនាតិ អធិប្បាយោ។

មរណំ សាមញ្ញំ ឧតស្សាតិ មរណសាមញ្ញោ, តស្ស ភាវោ មរណសាមញ្ញតា, តាយ។

១៥៦. កិមិក្យលិនត្តិ កិមិសម្ពុហានំ, កិមិឌាតីនំ ចា។ ខឹយត្តីតិ ឌរំ បិបុលត្តិ។

នក្ខេត្តិ ចឹតិចេត្វា។ បដិហិតាយាតិ បច្ចាក្យកតាយ។ សោ មមស្ស អត្តភាវោតិ សា យឆាចុត្តា ន គោចលំ កាលកិរិយាច, អថ តោ មម អតិទ្យល្លកំ ពណំ លកិត្វា ឋិតស្ស សម្ភាវសនមនសិការស្ស អត្តភាវោ អស្ស ភចេយ្យ។ ញ្ញាបេច្ឆេយ្យាតិ ចិបត្តិ គច្ឆេយ្យ។ សម្ភោគន ចិយ អក្កបច្ចក្កាតំ កត្តនកា មរណការេល សត្ថិធាត្ថនច្ឆនកាចាតា សម្ភកចាតា។

១៥៦. អធាលត្តិ ធាលហិតំ។ ទ្យព្ទាលត្តិ តស្សេច ចេចចចតំ។ អកាចត្វា ហិ អយំ ទ្យ-សេទ្ធា “ទ្យស្មឹលេ (អ. និ. ៦.១១៧; អ. និ. ១០.៥៦) ទ្យប្បេញ្ញា”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៣៣៨) ចិយ។ តចេចំ អាយុ។ អស្សាសបស្សាសានំ សមចុត្តិតា អបរាបរំ បចេចសនិក្ខេមាច។ ធាហិ និក្ខត្តនាសិកចាតេ អទេត្វា អបចិសេត្វា, បចិសេ ចា អនិក្ខមេត្វាតិ ឯកស្សេច បចេចសនិក្ខមោ ចិយ ចុត្តំ, តំ នាសិកចាតកាចសាមញ្ញនាតិ ទ្ធដ្ឋំ។ អធិមត្តតាយ អច្ចាសត្ថអធិដ្ឋានានិតា។ តទការេចា ហិ ព្ទរិយាបថានំ សមចុត្តិតា។ អតិសីតេន អតិទ្យុតស្ស កាយស្ស ចិបជ្ជនំ

យហិំសន្ធាតឹស្ ហិយបាតការេលត ឌឹបេតន្តា៎ ពត្ថ ហិ សត្តា សឹតេតត កិត្តសទឹរា ឌឹចិតក្លយំ បាបុលាត្តិ៎ អតិប្រលោត្រ អកិក្ខតស្ស ចិបឌ្ឍត៌

យទុកត្តារេទ ប្រលោកិតត្តាយ បន្លិ៍, ពត្ថ ផបិតំ ប្រូបទិ សាដក៌, បុត្តត្ថា អក្កយិត្វា យតាឃ ព្ពត្តិឃា ឌឹបេតន្តា៎ យហាក្ខតាត៌ សយចុត្តិតា

បេកាបិការេចា ៍ បឆចឹឆាតុអាឌឹត៌ បេការេបត សទឹរស្ស ចិការាបត្តិ បេទេតា ឆាតុកយ្ដ្ឋាតកឆាយំ អាកយិស្សតិ៎ ឃុត្តការេលតិ កុដ្ឋិតុំ

ឃុត្តការេល លុដ្ឋាកិក្ខតការេល៎

១៤៦៖ អចចត្វាតេតាតិ កាលិឌិចេសេត ចចត្វាតាកាចេតា៎ ចចត្វាតត្តិ េចត្វ បទិេឆ្ឆេដា អឆិេបបុេតា, ត អសង្គេរេតា ចចត្វាត៌,

តិឆ្ឆេឃា ចាតិ អាហ “បទិេឆ្ឆដាកាចេតា”តិ៎ ត តាឃេទតិ ត ពាឃត្តិ៎

ព្ពេតាបទត្តិ ទុត្វ បទត្តិ បទិ អត្ថា កាលត្តិ អេត្វា៎ េតត ព្វទកាលស្សាបិ សក្កេហា សិេឆ្ឋា េហាតិ៎ បទយាឃុេតា ព្វទកាលំ ទុច េចត្វ

“បទ”ត្តិ អឆិេបបុតំ៎ តេតា បទិ សត្តាត៌ ឌឹចតស្ស អកាចេតា “ចចត្វាតាកាចេតា”តិ ចត្តិ ត សក្កាតិ៎ អត្ថាដេបសឹតិអាឌឹស្ “អត្ថាដការេល

េបសិការេល”តិអាឌិតា កាល-សេឆ្ឋា បេច្ឆក៌ េឃាេឌតេត្ថា៎ ការេលិតិ ព្ពដ បុត្តលោឌឹេចលិ អឆិេបបុតា៎ េតតាហ “បុត្តលោសិ

ហឹ”តិអាឌិ៎ ព្ពេឆច េដេហត បតិតត្ថត្តិ សត្ថេឋា៎ អេតកបុការេតាតិ តកេទ ឌាតាត៌ កាេយ, កាេយ ឌាតាត៌ តកេទ, ចេត ឌាតាត៌

ឌតបេដ, ឌតបេដ ឌាតាត៌ ចេតតិអាឌិតា អេតកបុការេតា៎ ព្ពេតា ក្ខេតតាតិ ព្ពេតា កតិេតា ក្ខេតត៎ ព្ពដ ព្ពយិស្ស កតិឃំ៎

ឃត្តឃុត្តការេលា ចិឃាតិ ឃឆា ឃេត្ត ឃុត្តការេលា ឃត្តិ តាតិចត្តតិ, ទុចំ េលិេកា កតិបត្តាកត្តិ ទុត្តេកត ប្រូបយា៎

១៤៦៖ អបុំ ចា កិេឃ្យាតិ ចស្សសតេតា ប្រូបទិ “ដស ចា ចស្សាតិ, ឌឹសតិ ចា”តិអាឌិតា ក្ខតិឃំ ចស្សសតំ អបិបុលាេត្ថា អបុក៌ ចា ឌឹចតឹតិ

អេត្វា៎ កយតឹេឃាតិ កត្តេឋា ប្រូបបឌ្ឍតចេសត៎ សយុទាេឃាតិ បទេលិេកា៎

ហឹឡុទុឃ្យាតិ បទិកេចឃ្យ ត សយ្កេចឃ្យ៎ តត្តិ អាឃំ៎ ស្ុបិទិេសាតិ សាក្ខុបុទិេសា បត្ថាចា៎ ចេទឃ្យាតិ ស្ុចទិតំ ចេទឃ្យ៎ េតតាហ

“អាឌិត្តសឹេសាចា”តិ៎

សត្តហិ ប្រូបយាហឹតិ –

“េសឃ្យឆាបិ, (ពាហូលា, ពិលាេក្ក ប្រូស្សាចពិត្ត ស្ទឹេឃ ប្រក្កឆ្ឆេត្ត លិបុំេឃច បដិចិកច្ឆតិ, ត ចិទដ្ឋិតិក៌ េហាតិ៎ ប្រូដេក ប្រូដកបុត្តាឡអំ៎ ប្រូដេក

ដល្ឋទាឌិ៎ តឌឹ បត្ថេតឃ្យា ក្ខទក្កយា សឹឈេសាតា ហាទហាទិតិ៎ ពាលចា បុទិេសា ឌិចុក្ក េលឡអបិល្ឋិ សំឃុហិត្វា អកសិេទេតច ចេយឃ្យ៎

ឌិចសំ សត្តេត្ត អេឃាកដាេហ ឃំសេបសិ បក្លិត្តា លិបុំេឃច បដិចិកច្ឆតិ, ត ចិទដ្ឋិតិកា េហាតិ៎ កាឌឹ ចន្លា អាឈាតត៌ តិឃយាតា ឃំ

ឃេដច បាដ៌ ប្រូឆ្ឋទតិ, សត្តិេកច េហាតិ ចឆស្ស, សត្តិេកច យទលាស្ស, ទុចេយចំ េលា, (ពាហូលា, េកាចត្ថុបយំ ឌឹចិតំ យតុស្សាត៌ បទិត្តិ លហុក៌

ពាហុក្ខត្លិ ពាហុបិឃាសំ យត្តាឃំ េពឌ្ឋត្តំ, កត្តត្តំ កុសលំ, ចទិតត្តំ (ពាហូចទិឃំ, តត្តិ ឌាតស្ស អយេទលា”ត្តិ (អ៎ តិ៎ ស៏៖ស៏៣) –

ឧចមាគតាហិ ឥមាហិ សត្តហិ ឧបមាហិ អលង្កតំ។

រត្តិន្ទិវន្តិ ឯកំ រត្តិន្ទិវំ។ ភគវតោ សាសនន្តិ អរិយមគ្គបដិវេធសាធកំ សត្ថុ ឱវាទំ។ ពហុំ វត មេ កតំ អស្សាតិ ពហុំ វត មយា អត្តហិតំ បដ្ឋបិតកិច្ចំ កតំ ភវេយ្យ។ តទន្តរន្តិ តំ ខណំ តត្តកំ វេលំ។ ឯកំ បិណ្ឌបាតន្តិ ឯកំ ចិវំ យាបនប្បហោនកំ បិណ្ឌបាតំ។ ទន្ធន្តិ មន្ទំ ចិរាយ។ អចិស្សាសិយោ អចិស្សាសតីយោ។

១៧៩។ ចិត្តេ សរន្តេយេវ សត្តានំ ជីវិតវោហារោ, ចិត្តស្ស ច អតិឥត្តរោ ខណោ លហុបរិវត្តិកាវតោ។ យថាហ ភគវា “នាហំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញំ ឯកធម្មម្បិ សមនុបស្សាមិ, យំ ឯវំ លហុបរិវត្តំ, យថយិទំ ចិត្ត”ន្តិ (អ។ និ។ ១.៤៨; កថា។ ២២៥)។ តស្មា សត្តានំ ជីវិតំ ឯកចិត្តក្ខណិកត្តា លហុសំ ឥត្តរន្តិ ទស្សេន្តោ “បរមត្ថតោ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ “បរមត្ថតោ”តិ ឥមិនា យាយំ “យោ ចិរំ ជីវតិ, សោ វស្សសត”ន្តិអាទិកា សត្តានំ (ទី។ និ។ ២.៧; សំ។ និ។ ១.១៤៥; អ។ និ។ ៧.៧៤) ជីវិតប្បវត្តិ វុត្តា, សា បពន្ធវិសយត្តា វោហារវសេនាតិ តំ បដិក្ខិបតិ “អតិបរិត្តោ”តិ វត្វា –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ចត្តារោ ទឡ្ហធម្មា ធនុគ្គហា សុសិក្ខិតា កតហត្ថា កតូបាសនា ចតុទ្ទិសា ឋិតា អស្សុ, អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ‘អហំ ឥមេសំ...បេ... កតូបាសនានំ ចតុទ្ទិសា កណ្ឌេ ខិត្តេ អប្បតិដ្ឋិតេ បថវិយំ គហេត្វា អាហរិស្សាមី’តិ។ យថា ច, ភិក្ខវេ, តស្ស បុរិសស្ស ជវោ, យថា ច ចន្ទិមសូរិយានំ ជវោ, តតោ សីឃតរោ។ យថា ច, ភិក្ខវេ, តស្ស បុរិសស្ស ជវោ, យថា ច ចន្ទិមសូរិយានំ ជវោ, យថា ច យា ទេវតា ចន្ទិមសូរិយានំ បុរតោ ធាវន្តិ, តាសំ ទេវតានំ ជវោ, តតោ សីឃតរំ អាយុសង្ខារា ខីយន្តី”តិ (សំ។ និ។ ២.២២៨) –

ឯវំ វុត្តំ បរិត្តម្បិ បដិក្ខិបតិ។ តញ ហិ ភយតស្សាគានំ ទេវបុត្តានំ ហេដ្ឋុបរិយេន បដិមុខំ ធាវន្តានំ សិរសិ, បាទេ ច ពន្ធខុរធារាសន្និបាតតោបិ បរិត្តតោ រូបជីវិតិន្ទ្រិយស្ស សោ ខណោ ទុរេត្តា, ចិត្តស្ស បន អតិវិយ បរិត្តតរោ, យស្ស ឧបមាបិ នត្ថិ។ តេនេវាហ “យាវញ្ចិទំ, ភិក្ខវេ, ឧបមាបិ ន សុករា, យាវ លហុបរិវត្តំ ចិត្ត”ន្តិ (អ។ និ។ ១.៤៨)។ ជីវិតក្ខណោតិ ជីវនក្ខណោ ឯកចិត្តប្បវត្តិមត្តោយេវ ឯកស្ស ចិត្តស្ស បវត្តិមត្តេនេវ សត្តានំ បរមត្ថតោ ជីវនក្ខណស្ស បរិច្ឆិន្នត្តា។ ឥដ្ឋាតិ តមត្ថំ ឧបមាយ បកាសេន្តោ “យថា នាមា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បវត្តមានន្តិ បវត្តន្តំ។ ឯកចិត្តក្ខណិកន្តិ ឯកចិត្តក្ខណមត្តវន្តំ។ តស្មិំ ចិត្តេ និរុទ្ធមត្តេតិ យេន បវត្តមានចិត្តក្ខណេន “ជីវតី”តិ វុច្ចតិ, តស្មិំ ចិត្តេ និរោធំ ភង្គំ បត្តមត្តេ តំសមង្គី សត្តោ និរុទ្ធោ មតោតិ វុច្ចតិ។ វុត្តមេវត្ថំ បាឡិយា វិភាវេតុំ “យថាហា”តិអាទិ វុត្តំ។ តេន តីសុបិ កាលេសុ សត្តានំ បរមត្ថតោ ជីវនំ តាយ ចិត្តក្ខណវសេនេវាតិ ទស្សេតិ។

ជីវិតន្តិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ។ សុខទុក្ខាតិ សុខទុក្ខវេទនា។ ឧបេក្ខាបិ ហិ សុខទុក្ខាសុ ឯវ អន្តោគធា ឥដ្ឋានិដ្ឋភាវតោ។ អត្តភាវោតិ ជីវិតវេទនាវិញ្ញាណានិ ឋបេត្វា អវសិដ្ឋធម្មា វុត្តា។ កេវលិតិ អត្តនា, និច្ចភាវេន វា អវោមិស្សា។ ឯកចិត្តសមាយុត្តាតិ ឯកេកេន ចិត្តេន សហិតា។ លហុសោ វត្តតិ ខណោតិ វុត្តនយេន ឯកចិត្តក្ខណិកតាយ លហុកោ អតិឥត្តរោ ជីវិតាទីនំ ខណោ វត្តតិ។

យេ តិរុទ្ធា យទត្តស្សាតិ ឆចត្តស្ស សត្តស្ស ភុតិតោ វុឌ្ឍិ “តិរុទ្ធា”តិ ចត្តត្ថា យេ ពន្ធា។ តិដ្ឋយាតស្ស ចា ព្ចឆាតិ យេ ចា ព្ចឆ បចត្តិយំ តិដ្ឋត្តស្ស ឆទត្តស្ស កក្កប្បត្តិយា តិរុទ្ធា ពន្ធា។ សទេ្ទាបិ សជិសា ទេ សទេ្ទាបិ ឲកសជិសា។ កធំ? កតា អប្បដិសន្ធិកា បុត អាកត្តា បដិសន្ធាតាការេចត ចិកតា។ យធា ហិ ភុតិពន្ធា ត តិចត្តត្តិ, ឲចំ តទោតា បុទេ្ទាបិ ពន្ធា, តស្មា ឲកចិត្តក្កលិកំ សត្តាតំ ឌីចិតត្តិ អឆិប្បាយោ។

អតិច្ចានេ្តត ត ជាតោតាតិ អត្ថប្បទេ្កត ចិទេ្តត ជាតោតា ត ហោតិ អជាតោតា តាយ ហោតិ។ បង្វុប្បទេ្កត ចត្តយាតេត ចិទេ្តត ឌីចតិ ឌីចយាតោ តាយ ហោតិ។ ចិត្តកក្កា យតោ ទលិទោកាតិ ភុតិចិត្តស្ស ចិយ សទ្ទាស្សបិ តស្ស តស្ស ចិត្តស្ស កក្កប្បត្តិយា អយំ ទលិទោកា បទេយត្តតោ យតោ តាយ ហោតិ តិរុទ្ធស្ស អប្បដិសន្ធិកត្តា។ ឲចំ សទេ្តាបិ បញ្ញត្តិ បទេយត្តិយា យា តំ តំ ឆទត្តិ ចិត្តំ ភ្លុបិតាយ “តិស្សោ ឌីចតិ, ឋុស្សោ ឌីចតី”តិ ចចតប្បចត្តិយា ចិសយក្វតា សត្តាតបញ្ញត្តិ, សា ឲត្ត បទេយត្តិយា បទេយត្តក្វតា។ តធា ហិ ចក្តិ “តាយកោត្តំ ត ឌីទតី”តិ (សំ។ តិ។ ១។លិ៩)។

១លិលិ។ អញ្ញាតទញ្ញាតទេត អាកាទេត។ ចិត្តត្តិ កប្បដ្ឋាតារម្មណំ ចិត្តំ។ អាទេសចតំ លកតីតិ កាចតាទេសចតំ លកតិ, ពាហិទ្ធា ចិទេក្កបំ បហាយ ឲកត្តចទេសត យទណារម្មណយេច ហោតីតិ។ ទេតាហ “យទណារម្មណា សតិ សក្តិដ្ឋតី”តិ។ សកាចឆយ្មាតំ ទកទោ សកាចឆយ្មកាតិទោកា ឲចាតិ អាហ “សកាចឆយ្មត្តា បត អារម្មណស្សា”តិ។ ទេតាហ កកចា “ជទាយទណំ, កិក្កទេច, អតិច្ចំ សក្កតំ បដិច្ចសមុប្បន្ន”ត្តិអាទិ (សំ។ តិ។ ១។១០)។ សំទេចជតិយត្តាតិ សំទេចកជតតទោតា យហាក្វទេតសុ យហាចិការតា ចិយ កយ្យមាតា យទណំ អត្តស្សទិយយាតំ ភ្លបទ្វបទិ ភ្លទេ្ទាកយេច អាចហតីតិ តត្ត ត កាចតាចិត្តំ អទេប្បតំ សទេក្កាតិ។ យជិ សកាចឆយ្មត្តា អប្បតំ ត បិបុណាតិ, ទលិក្យត្តទញ្ញាតំ ឲកច្ចាតិ អទ្វុបញ្ញាតាតិ ច កឆត្តិ អាហ “ទលិក្យត្តទញ្ញាតំ បតា”តិអាជិ។ ចិសុទ្ធិកាចតាត្កក្កយចទេសតាតិ ហេដ្ឋិយចិសុទ្ធិយា អាត្យកាទេចត អធិកតាតិសយាយ បដិបទាញាណជស្សតចិសុទ្ធិកាចតាយ, សទ្ទាសទ្ធាទេហិ តិទ្ធិត្តតចិទជ្ជតាជិចិសំយោកាឆិយុត្តិអប្បតាយ ច បដិបក្កក្វតាតំ បិបឆយ្មាតំ ចិកយោតិ ឲចំក្វតស្ស ចិសុទ្ធិកាចតាត្កក្កយស្ស ចទេសត ទលិក្យត្តទញ្ញាតំ អប្បតាប្បត្តយេច ហោតិ។ អារម្មណសយតិក្កយតយត្តំ តត្ត ហោតីតិ អទេ្ទាសំ សកាចឆយ្មារម្មណកប្បដ្ឋាតាតំ ចិយ ចិត្តស្ស សយាឆាទេត ញាបិទោទា តត្តិ។ យធាសយាហិទោតត បត ចិទេ្តត អារម្មណសយតិក្កយតយត្តយេច កាចតាយ កាតត្តំ, តស្មា សកាចឆទេម្មបិ អារុប្បញ្ញាតំ អទេប្បតីតិ។

សតតំអប្បយទេត្តា ហោតិ សំទេចកពាហុលត្តា, តទោតា ឲចស្ស សទ្ទាកទេចសុ អតតិទតិសញ្ញាបដិលិទេកា។ ឌីចិតតិកត្តិ ជហាតិ យទណស្ស អចស្សិកាចិតាជស្សតទោតា។ បិបកទហឹ ហោតិ អតិច្ចសញ្ញាបដិលិកទោតា, តទោតា ឲច អសត្តិធិពាហុលតា, ចិកតយលយទេច្ឆទោតា ច។ តជត្យសាទេតាតិ អតិច្ចសញ្ញាបរិចយាត្យសាទេត។ អកាចិតយទណាតិ អកាចិតយទណាត្យស្សទណា។ អកយោា អសម្ពុទ្ធហោ កាលំ កទោតិ បទេច យទណសញ្ញាយ ស្ពុបដ្ឋិតត្តា។

កាយកតាសតិកចាចណ្ណតា

១៧៤. ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ឯត្ថាតិ ពុទ្ធុប្បាទោ, ពុទ្ធានំ ឧប្បជ្ជនកាលោ, តស្មា អញ្ញត្រ តំ ឋបេត្វា, អញ្ញស្មិំ កាលេតិ អត្ថោ. ន បវត្តបុព្វន្តិ អប្បវត្តបុព្វំ. តតោ ឯវ សព្ពតិត្ថិយានំ អវិសយភូតំ. តេ ច សុនេត្តសត្ថារាទយោ (អ. និ. ៦.៥៤; ៧.៦៦, ៧៣), អញ្ញេ ច តាបសបរិព្ពាជកា សរីរំ "អសុភ"ន្តិ ជានិំសុ. តថា ហិ សុមេធតាបសេន សរីរំ និព្ពិន្ទន្តេន វុត្តំ –

"យន្នូនិមំ បូតិកាយំ, នានាកុណបបូរិតំ;

ឆឌ្ឌយិត្វាន គច្ឆេយ្យំ, អនបេក្ខោ អនត្ថិកោ"តិ. (ពុ. វំ. ២.៤) –

អាទិ. កាយំ ជិគុច្ឆន្តា, អញ្ញេ ច តាបសាទយោ សរីរំ "អសុភ"ន្តិ ជានន្តិ, កម្មដ្ឋានភាវេន បន ន ជានន្តិ. តេន វុត្តំ "អញ្ញត្រ ពុទ្ធុប្បាទា"តិអាទិ. សំវេគាយ សំវត្តតីតិ មហាសំវេគាយ កាយសភាវបច្ចវេក្ខណតោ. អត្ថាយាតិ ទិដ្ឋធម្មិកាទិអត្ថាយ. យោគក្ខេមាយាតិ ចតូហិ យោគេហិ ខេមភាវាយ. សតិសម្បជញ្ញាយាតិ សព្ពត្ថ សតិអវិប្បវាសាយ ច សត្ថដ្ឋានិយសម្បជញ្ញាយ ច. ញាណទស្សនប្បដិលាភាយាតិ វិបស្សនាញាណាទិលាភាយ. វិជ្ជាវិមុត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយាតិ តិស្សោ វិជ្ជា, ចិត្តស្ស អធិមុត្តិ និព្ពានំ, ចត្តារិ សាមញ្ញផលានីតិ ឯតេសំ បច្ចក្ខករណាយ. អមតស្ស និព្ពានស្ស អធិគមហេតុតាយ, អមតសទិសានប្បកសុខសហិតតាយ ច កាយគតាសតិ "អមត"ន្តិ វុត្តា. បរិភុញ្ជន្តីតិ ឈានសមាបជ្ជនេន វឡញ្ជន្តិ. បរិហីនន្តិ ជិនំ. វិរទ្ធន្តិ អនធិគមេន វិរជ្ឈិតំ. អារទ្ធន្តិ សាធិតំ និប្ផាទិតំ. អនេកេហិ អាការេហិ តេសុ តេសុ សុត្តន្តេសុ បសំសិត្វា យំ តំ កាយគតាសតិកម្មដ្ឋានំ និទ្ទិដ្ឋន្តិ សម្ពន្ធោ. កត្ថ បន និទ្ទិដ្ឋន្តិ? កាយគតាសតិសុត្តេ (ម. និ. ៣.១៥៣ អាទយោ). តត្ថ ហិ "កថំ ភាវិតា ច ភិក្ខវេ"តិអាទិនា អយំ ទេសនា អាគតា. តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – ភិក្ខវេ, កេន បការេន កាយគតាសតិភាវនា ភាវិតា, កេន ច បការេន បុនប្បុនំ កតា អានាបានដ្ឋានាទីនំ និប្ផត្តិយា មហប្ផលា, តេសំ តេសំ វិជ្ជាភាគិយានំ, អភិញ្ញាសច្ឆិកិរិយានញ្ច ឆន្នំ, អនុត្តរិយសហគតានិសំសានំ សំសិទ្ធិយា មហានិសំសា ច ហោតីតិ? អានាបានបព្ពន្តិ អានាបានកម្មដ្ឋានំ. ឯវំ សេសេសុបិ.

ធាតុមនសិការកម្មដ្ឋានេន យទិបិ ឧបចារសមាធិ ពុជ្ឈតិ, សមុទាចារោ បន តត្ថ សាតិសយោតិ ធាតុមនសិការបព្ពេ "វិបស្សនាវសេន វុត្ត"ន្តិ វុត្តំ. "អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោ"តិ (ទី. និ. ២.៣៧៨; ម. និ. ១.១១៣) តត្ថ តត្ថ អសុភានិច្ចតាទីហិ សទ្ធិំ កាយេ អាទីនវស្ស វិភាវនវសេន ទេសនាយ អាគតត្តា "នវសិវថិក...បេ... វុត្តានី"តិ វុត្តំ. ឯត្ថ ឧទ្ធុមាតកាទីសុ ឯតេសុ សិវថិកបព្ពេសុ អាទិតោ ឧទ្ធុមាតកាទីសុ អានាបានស្សតិបវេសនាតិ អានាបានស្សតិកាយនានុបស្សនា ហោ ឧបរិ "កេសំ លោម"ន្តិ លោមកូបកោដ្ឋាសោ កម្មតិ, តំ ពហុ បិត្តប្បាយំ (ម. និ. ៣.១៥៤) អដ្ឋិមិញ្ជេន សង្គហេត្វា ទេសនា អាគតាតិ ទស្សេន្តោ "លោមកូបំ អដ្ឋិមិញ្ជេន សង្គហេត្វា"តិ អាហ. ពន្ធាតិ ពន្ធម្បិ អត្ថយុត្តិនិទ្ទេសោ. កាយំ គតា, កាយេ វា គតា សតិ កាយគតាសតីតិ សតិយា សហ ពន្ធំ ទ្វត្តិំសាការកម្មដ្ឋានំ អធិប្បេតន្តិ យោជនា.

១៤៨។ ចតុមហាភូតិកន្តិ ចតុមហាភូតសន្និស្សយំ។ បូតិកាយន្តិ បូតិភូតំ បរមទុគ្គន្ធកាយំ។ ជាតកាយភាវត្ថំ សរីរំ សន្ធាយ, តស្ស ចា អវយវស្ស សព្ពហេដ្ឋិមំ បាទតលន្តិ វុត្តំ "ឧទ្ធំ បាទតលា"តិ។ តិរិយំ តចបរិច្ឆិន្នន្តិ ឯត្ថ ននុ កេសលោមនខានំ, តចស្ស ច អតចបរិច្ឆិន្នតា អត្ថីតិ? កិញ្ចាបិ អត្ថិ, តចបរិច្ឆិន្នពហុលតាយ បន កាយស្ស តចបរិច្ឆិន្នតា ហោតីតិ ឯវំ វុត្តំ។ តចោ បរិយន្តោ អស្សាតិ តចបរិយន្តោតិ ឯតេន បន វចនេន កាយេកទេសភូតោ តចោ គហិតោ ឯវ, តប្បដិពទ្ធា ច កេសាទយោ តទនុបវិដ្ឋមូលា តចបរិយន្តាវ ហោន្តីតិ ទ្វត្តិំសាការសមូហោ សព្ពោបិ កាយោ តចបរិយន្តោ វុត្តោតិ វេទិតព្ពោ។

អត្ថីតិ វចនវិបល្លាសេន វុត្តំ, និបាតបទំ វា ឯតំ។ តស្មា តីសុបិ សព្ពាសុ តទេវស្ស រូបំ។ តេនាហ "សំវិជ្ជន្តី"តិ។ អក្ខរចិន្តកេហិ សរីរេ កាយ-សទ្ទំ វណ្ណេន្តេហិបិ អសុចិសមុទាយភាវេនេវ ពុជ្ឈិតព្ពោតិ ទស្សេន្តោ "អសុចិសមុទាយតោ"តិ វត្វា បុន តំ និរុត្តិនយេន ទស្សេតុំ "កុណបាន"ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អាយភូតតោតិ ឧប្បត្តិដ្ឋានភូតត្តា។ "បូរំ នានប្បការស្សា"តិ វុត្តំ។ "កេ បន តេ បការា? យេហិ នានប្បការំ អសុចិ វុត្ត"ន្តិ តេ កេសាទិកេ ទស្សេតុំ បាឡិយំ "កេសា លោមា"តិអាទិ វុត្តន្តិ ឯតមត្ថំ ទីបេន្តោ អាហ "ឯតេ កេសាទយោ ទ្វត្តិំសាការា"តិ។ អាការា បការាតិ ហិ ឯកោ អត្ថោ។ ឯវំ សម្ពន្ធោតិ "អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ នខា"តិអាទិនា សព្ពកោដ្ឋាសេសុ "អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ"តិ បទត្តយេន សម្ពន្ធោ វេទិតព្ពោ។

បរិតោតិ តិរិយំ, សមន្តតោ វា បាទតលកេសមត្ថកេសុ ច តចស្ស លព្ភនតោ។ សុចិភាវន្តិ សុចិនោ សព្ភាវំ, សុចិមេវ វា។

១៥០។ យេន វិធិនា ឧគ្គហេ កុសលោ ហោតិ, សោ សត្តវិធោ វិធិ "ឧគ្គហកោសល្ល"ន្តិ វុច្ចតិ, តន្និព្ពត្តំ វា ញាណំ។ មនសិការកោសល្លេបិ ឯសេវ នយោ។

សជ្ឈាយន្តា ចាតិ សជ្ឈាយំ ករោន្តា ឯវ។ តេសំ កិរ ចត្តារោ យាមេ សជ្ឈាយន្តានំ សជ្ឈាយប្បភេទេន កោដ្ឋាសេ ឧបធារេន្តានំ បដិបាដិយា ទ្វត្តិំសាការា វិភូតតរា ហុត្វា ញាយិំសុ, បដិក្កូលសញ្ញា សណ្ឋាសិ, តេ តស្មិំ និមិត្តេ ឈានំ អប្បេត្វា ឈានបាទកំ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា ទស្សនមគ្គំ បដិវិជ្ឈិំសុ។ តេន វុត្តំ "សជ្ឈាយន្តា ច សោតាបន្នា អហេសុ"ន្តិ។

បរិច្ឆិន្ទិត្វាតិ តចបញ្ចកាទិវសេន បរិច្ឆេទំ កត្វា។ បញ្ចវីសាធុពហុលភាវតោ យត្វលុក្ខស្ស ការិយាចយាទេន តន្តិអាទោរបតយាហ។ ឯត្ថ ច មំសំ, ន្ហារូ, អដ្ឋិ, អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ, វក្កំ អដ្ឋិមិញ្ជំ, អដ្ឋិ, ន្ហារូ, មំសំ, តចោ, ទន្តា, នខា, លោមា, កេសាតិ ឯវំ វក្កបញ្ចកាទីសុ អនុលោមសជ្ឈាយំ វត្វា បដិលោមសជ្ឈាយោ បុរិមេហិ សម្ពន្ធោ វុត្តោ។ ស្វាយំ សមោធានចិន្តោតតិយំ (វិភ។ អដ្ឋ។ ១៣៩) វិធំ តិបញ្ចាហំ, បុរិមេហិ ឯកតោ តិបញ្ចាហន្តិ ឆបញ្ចាហំ សជ្ឈាយោ វុត្តោ, តត្ថ អាទិអន្តទស្សនវសេន វុត្តោតិ ទដ្ឋព្ពោ។ អនុលោមបដិលោមសជ្ឈាយេបិ ហិ បដិលោមសជ្ឈាយោ អត្ថិយេវ ហោតិ, សជ្ឈាយប្បការន្តរំ វា ឯតម្បីតិ វេទិតព្ពំ។

ហត្ថសង្ខលិកាតិ អង្គុលិបន្តិយាហ។

យតសា សញ្ញាយោតិ ចិនេត្តត ចិត្តតយាហ, ឃំ យាតសំ “ឌប្យត”ត្តិ ចុច្ចតិ, សយុទេច អញ្ញាយោតិ ចា សញ្ញាយោ, ចិត្តតត្តិ អទេត្វា៍ ចិនេតទំ សុដ្ឋុ បចត្តតេត បក្យាលក្ខតា កយ្ដ្ឋានតត្តិ សយាចឌ្ឍិត្វា យតសិ កទេរាត្តស្ស អាឌិទេតា បដ្ឋាឃ ឃាច បរិយោយាសាតា កត្វឌិ អសឌ្ឍយាតា តិរត្តុរយេច ភូបដ្ឋាតិ, តឆត្យសានេត តឆទេត្វាបិ ចិក្ខតតរោ ហុត្វា តាឃតីតិ អាហ “ចចសា សញ្ញាយោ ហិ...បេ... បដិទេចឆស្ស បច្ចយោ ហោតី”តិ៍ លក្ខលបដិទេចឆស្សាតិ អសុកលក្ខលបដិទេចឆស្ស៍

បដិក្កូលសកាចសល្លក្ខលស្ស កស្សចិ ចណ្ណក្កហលយុទេត ទោកដ្ឋាសា ចចត្វាតំ កច្ឆត្តិ, កស្សចិ សណ្ឋាតក្កហលយុទេត, កស្សចិ ឌិសាចិកាកក្កហលយុទេត, កស្សចិ បតិដ្ឋិទោតាកាសក្កហលយុទេត, កស្សចិ សព្ពទេសា បរិច្ឆិន្នក្កហលយុទេតាតិ ចណ្ណាឌិទេតា សល្លក្ខលំ ភូក្កហទោកាសល្លាចហំ ចុត្តត្តិ តំ ឌទេស្សទេត្តា “ទោកសាឌីតំ ចទេណ្ណា ចចត្វទេបតទេត្តា”តិអាឌិយាហ៍

អត្តទេតា កាទេកា សកាទេកា, សកាទេកត បរិទេច្ឆទេឆា សកាកបរិទេច្ឆទេឆា, ទេហដ្ឋុ បរិតិរិឃបរិឃទេត្តហិ, សទោកដ្ឋាសិកទោកសត្តុរាឌីហិ ច បរិទេច្ឆទេឆាតិ អទេត្វា៍ អយិស្សកតាចទេសតាតិ ទោកដ្ឋាសត្តទេហិ អទេចាយិស្សកតាចទេសត៍ អសកាទេកា ហិ ព្ពុឆ “ចិសកាទេកា”តិ អឆិទេប្បទេតា, ត ចិទ្ធុសកាទេកា៍ ប្ចាឃយទេត្វា ទោកសាឌិសដ្ឋុទេតា ឲច លក្ខតិ៍ សដ្ឋត្តុទេត្វាទេបិហតចទេសត សទេដ្ឋា អត្វំ ចឆតីតិ “ទោកសា”តិ ចុទេត្តុ “អទោកសា ត ទេហាត្តិ”តិ អឃយទេត្វា ចិញ្ញាឃតិ៍ ទោ បត ទេត អទោកសា? ទេលិយាឆទេយា, ត ច ឈជាឌីសុ បសទេក្ខាបកទេលាទេតច ទេតសំ តិចត្តិតត្តា៍

បដិក្កូលចទេសទេតច កឆិតំ ឆាតុចិកាកស្ស សាយញ្ញាទេតាបិ អកហិតត្តា៍ តទេត្វច ចិសុំ ឆាតុកយ្ដ្ឋានស្ស កឆិតត្តា ច ឆាតុចិកទេក្ខា បក្ខសាតិសុត្តំ (ឋ៍ តិ៍ ៣៍៣៩៣) ចិកក្ខប្បកទេលា ឆាតុចិកក្ខបិញ្ញា (ចិក៍ ១លិ៍៣ អាឆទេយា) ច៍ យស្ស ចណ្ណទេតា ភូបដ្ឋាតិ ទោកសាឌិ, តំ បុក្កលំ សត្ត្ឋាឃ ឈសាតាតិ ទោកសាឌីសុ ចណ្ណកសិលាទេយុលាតិ ចិកត្តាតិ៍ ចាត្វា អាចិក្កិតព្ពត្តិ យឆត្វំ ចុត្តំ, តំ ឌទេស្សតុំ “តត្វ ឆាតុចទេសតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ព្ពុឆាតិ ព្ពុយស៊ិ បដិក្កូលយតសិការបទេព្ពា៍ កាឃកតាសតិសុទេត្តុ (ឋ៍ តិ៍ ៣៍១៩៣ អាឆទេយា) ហិ បដិក្កូលយតសិការបព្ពំ កទេហត្វា ព្ពុឆ កាឃកតាសតិកាចតា តិដ្ឋិសីឃតិ៍

១ប័ឋ៍ត ឲកត្តុរិកាឃាតិ ឲកត្តុរិកាឃបិ ត យតសិ កាតព្ពំ, បទេកច ភូត្តុរិកាឌិតាតិ អឆិប្បាទេយា៍ ត កាចតំ សយ្យាទេឆតិ, លក្ខលបដិទេចឆំ ត បិបុលាតិ ឲកត្តុរិកាឃ យតសិ កទេរាទេត្តាតិ សព្ពទេត្ត្ឋា៍

ឌូក្កយតចិស្សឌ្ឍតត្តិ បដិបឌ្ឍិតព្ពចិស្សទេឌ្ឍតទេព្ព យទេក្ក៍ បុឆ្លិតាច កត្តព្ពំ ទេហាតិ កទេហតព្ពចិស្សទេឌ្ឍតព្ពដ្ឋានស្ស អសល្លក្ខលទេតា៍ កយ្ដ្ឋានំ បរិយោយាសាតំ បិបុលាតីតិ អាឌិទេតា បដ្ឋាឃ ឃាច បរិយោយាសាតា យតសិការយត្តំ ទេហាតីតិ អឆិប្បាទេយា៍ អចិក្ខតំ បត ទេហាតិ បដិក្កូលិការស្ស សុដ្ឋុ អសល្លក្ខលទេតា៍ តទេតា ឲច ត ចិទេសសំ អាចហតិ៍

កយ្ដ្ឋានំ បរិយោយាសាតំ ត កច្ឆតីតិ បដិបាឌិឃា សព្ពទោកដ្ឋាទេស យតសិ កទេរាទេតាទេយច ចិក្ខតា ហុត្វា ភូបដ្ឋហត្តិ៍ ទេត សាតិសឃំ

បដិក្កូលតោ យស្មិំ ករោន្តស្ស កម្មដ្ឋានំ បរិយោសានំ គច្ឆេយ្យ, តស្ស បន អតិចិរំ ឥត្ថិ យស្មិំ ករោន្តោ ចិត្តតោ ឧបដ្ឋានមេវ នត្ថិ, កុតោ បដិក្កូលតាយ ឧបដ្ឋានំ. តេនាហ “ចិរេនាសេវិកស្ស បគុណោ ន ហោតី”តិ.

ពាហិទ្ធាបុថុត្តារម្មណេតិ “អសុចិ បដិក្កូល”ន្តិ ឯវមាទីសុ បវត្តេតព្ពំ អសុភានុបស្សនំ ហិត្វា សុភាទិវសេន គហេត្វា ឯវមាទយោបិ ឥធ “ពាហិទ្ធា បុថុត្តារម្មណេវា”តិ វេទិតព្ពោ. រូបាទយោ ហិ កិលេសវសេន បុថុ នានាវិធា បុថុត្តារម្មណំ នាម, នានារម្មណន្តិ អត្ថោ. អព្យាបាទំ ចេតសោ ចិត្តេនេវ វេទិតព្ពោ. ឯសា គតិ ឧបដ្ឋិតំ កត្វា ឧគ្គហំ កម្មដ្ឋានំ យស្មិំ ករោន្តេន បដិពាហិតព្ពោ. បរិហាយតីតិ ហាយតិ. បរិហាយតីតិ ចិត្តស្សាតិ.

យាវអយំ កាយោ វេទិតព្ពោ វេទនាទីសុ អបរិច្ឆិន្នតា បញ្ញត្តីតិ អត្ថ ឆ មានុបស្សនាយ បញ្ញត្តិ. តំ កាយាទិបញ្ញត្តិំ អតិក្កមិត្វាតិ បដិក្កូលភាវតាយ អតិក្កមិត្វា ឧគ្គហេត្វា. តស្សា ឧគ្គហិតត្តា តស្មិំ តស្មិំ កោដ្ឋាសេ បដិក្កូលតោ ឧបដ្ឋហន្តេ “បដិក្កូល”ន្តិ ចិត្តំ ឋបេតព្ពំ ពហិទ្ធា វណ្ណាទិ ឧបធាយ ចិត្តភាវេន្តោ “យថា ហិ”តិអាទិមាហ. តត្ថាយំ ឧបមាសំសន្ទនា – យថា ចិរំ មនុស្សោ ឧទបានំ ចិរំ កោដ្ឋាសា តាលបណ្ណាទិសញ្ញាណំ ចិរំ កាយាទិបញ្ញត្តិ. តេន មនុស្សានំ ឧទបានេ គមនាគមនំ ចិរំ យោគាវចរស្ស បុព្ពភាគេ កាយា វេទិយាតិ បញ្ញត្តិវសេន មនសិការោ. អភិណ្ហំ គមនាគមនេន មនុស្សានំ សញ្ញាណេន វិនា ឧទបានេ គមនំ ចិរំ យោគាវចរស្ស មនសិការពលេន បញ្ញត្តិំ អតិក្កមិត្វា បដិក្កូលភាវេយេវ ចិត្តំ ឋបេត្វា ភាវនានុយោគោ. បុព្ពភាគេ...បេ... បាកដោ ហោតីតិ “កាយោ វេទិយា”តិអាទិនា (ម. និ. ១.១០៦) ភាវនានុយុញ្ជន្តស្ស កាយាទិបញ្ញត្តិយា សទ្ធិំយេវ កោដ្ឋាសានំ បដិក្កូលភាវោ បុព្ពភាគេ បាកដោ ហោតិ. អថាតិ បច្ឆា ភាវនាយ ឋិតិបរិបក្កកាលេ. បដិក្កូលភាវេយេវ ចិត្តំ ឋបេតព្ពន្តិ កោដ្ឋាសានំ បដិក្កូលភាវេយេវ ភាវនាចិត្តំ បវត្តេតព្ពំ.

អនុបុព្ពេន មុញ្ចនំ អនុបុព្ពមុញ្ចនំ, អនុបដ្ឋហន្តស្ស អនុបដ្ឋហន្តស្ស មុញ្ចនន្តិ អត្ថោ. កថំ បន អនុបដ្ឋានំ ហោតីតិ អាហ “អាទិកម្មិកស្សា”តិអាទិ. បរិយោសានកោដ្ឋាសមេវ អាហច្ច តិដ្ឋតីតិ ឥទំ កម្មដ្ឋានំ តត្ថិអនុស្សរេន អាទិតោ កម្មដ្ឋានមនសិការោ បវត្តតីតិ កត្វា វុត្តំ. តថា ហិស្ស មនសា សជ្ឈាយោ ចិរំ មនសិការោ តេ តេ កោដ្ឋាសេ អាហច្ចមេវ កត្វា គច្ឆតិ, ន លព្ភមានលព្ភមានវសេន. យទា បន តេ លព្ភមានលព្ភមានវសេន សុដ្ឋុ ឧបធារេន្តោ មនសិ ករោតិ, តទា កោចិ ឧបដ្ឋហន្តិ, កោចិ ន ឧបដ្ឋហន្តិ. តត្ថ បដិបជ្ជនវិធិំ ទស្សេន្តោ “អថស្សា”តិអាទិមាហ. តត្ថ កម្មន្តិ មនសិការកម្មំ ភាវេ កាតព្ពំ. កិំ វិនន្តិ? យាវ ទ្វីសុ ឧបដ្ឋិតេសុ, តេសុបិ ទ្វីសុ ឯកោ សុដ្ឋុតរំ ឧបដ្ឋហតិ តាវ.

ឧគ្គហកោសល្លានន្តរំ មនសិការោ ទហិត្វាតិ បុព្ពេ ចិរំ ឯកត្តកតាយ ឧគ្គហិយា កម្មដ្ឋានំ នព្ពតាវេលាសុ បតិត្វា ឧដ្ឋហិត្វា ឧដ្ឋហិត្វា បរិយត្តតាយ ,
អាទិតាលព្ភា អាហច្ចា តតោ តតោ តត្ថ តត្ថេវ កតាយ ឧគ្គហិយា ឧដ្ឋហិត្វាតិ អត្ថោ.

ឆ កិច្ចាតិ ទ្វីសុ ពោធេសុ លទ្ធកិច្ចា.

អប្បតរតោតិ អប្បតរាការតោ ទ្វត្តិំសាការេ អប្បតរា ហោន្តិ។ កិំ បច្ចេកំ កោដ្ឋាសេសុ ហោតិ ស្វាហុ អញ្ញថាតិ វិចារណាយំ អាហ “អប្បតរកោដ្ឋាសតោ”តិ, កោដ្ឋាសតោ កោដ្ឋាសតោតិ អត្ថោ។ តេនាហ “កេសាទីសុ”តិអាទិ។

អធិចិត្តន្តិ សមថវិបស្សនាចិត្តំ។

អនុយុត្តេនាតិ យុត្តប្បយុត្តេន, ភាវេន្តេនាតិ អត្ថោ។ កាលេនកាលន្តិ កាលេ កាលេ។ សមាធិនិមិត្តន្តិ ឧបលក្ខិតសមាធានាការោ សមាធិ ឯវ។ មនសិ កាតព្ពន្តិ ចិត្តេ កាតព្ពំ, ឧប្បាទេតព្ពន្តិ អត្ថោ។ សមាធិការណំ វា អារម្មណំ សមាធិនិមិត្តំ, តំ អាវជ្ជិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ បគ្គហនិមិត្តុបេក្ខានិមិត្តេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឋានំ អត្ថីតិ ឥមិនា ការណេន ចិត្តំ កោសជ្ជាយ សំវត្តេយ្យ, ឯតស្ស សំវត្តនស្ស ឋានំ ការណំ អត្ថីតិ អត្ថោ។ តំ វា យថាវុត្តំ ចិត្តំ កោសជ្ជាយ សំវត្តេយ្យ, ឯតស្ស ឋានំ ការណំ អត្ថីតិ អត្ថោ។ មុទុន្តិ សុខាវិតការេន មុទុភូតំ, វសីភាវប្បត្តន្តិ អត្ថោ។ មុទុតា ឯវ កម្មញ្ញា កម្មក្ខមំ កម្មយោគ្គំ។ បភស្សរន្តិ ឧបក្កិលេសវិគមេន បរិសុទ្ធំ, បភេជ្ជនន្តិ អត្ថោ។ ន ច បភេតិ កម្មនិយការបញ្ញតេន ន ច បភិជ្ជនសភាវំ សុវណ្ណំ វិយ សុវណ្ណកិរិយាកម្មំ។ តេនាហ “សម្មា សមាធិយតិ អាសវានំ ខយាយា”តិ។

ឧក្កំ ពន្ធតីតិ មុខំ សម្បាទេតិ។ អាលិម្បេតីតិ អាទីបេតិ ជាលេតិ។ ឧក្កាតិ តំ បិឡន្ធនវិកតិសម្បាទនំ អត្ថំ បចាយាទិ អស្ស សុវណ្ណការស្ស អត្ថាតិ បហោតីតិ សាធេតិ។ អស្ស វា សុវណ្ណស្ស អត្ថំ សុវណ្ណការោ អត្ថាតិ បិឡន្ធតិ។

អភិញ្ញាយ សច្ឆិករណីយស្សាតិ អភិញ្ញាយ សច្ឆិកាតព្ពស្ស អភិញ្ញាសច្ឆិករណីយស្ស។ យស្ស សក្ខិ អត្ថិ, សោ សក្ខិ។ សក្ខិនោ ភព្ពតា សក្ខិភព្ពតា, សក្ខិភវនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ សក្ខិ ច សោ ភព្ពោ ចាតិ វា សក្ខិភព្ពោ។ អយញ្ហិ សច្ឆិករណីយំ ភព្ពោ, តត្ថ ច សក្ខីតិ សក្ខិភព្ពោ, តស្ស ភាវោ សក្ខិភព្ពតា, តំ បាបុណាតិ។ សតិ សតិ អាយតនេតិ តស្មិំ តស្មិំ បុព្ពហេតុអាទិកេ ការណេ សតិ។

សីតិភាវន្តិ និព្ពានំ, កិលេសទរថវូបសមំ វា។ និគ្គណ្ហាតីតិ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ឧទ្ធច្ចបាតតោ រក្ខណវសេន និគ្គណ្ហាតិ។ បគ្គណ្ហាតីតិ លីនំ ចិត្តំ កោសជ្ជបាតតោ រក្ខណវសេន បគ្គណ្ហាតិ។ សម្បហំសេតីតិ សមប្បវត្តំ ចិត្តំ តថាបវត្តិយំ បញ្ញាយ តោសេតិ, ឧត្តេជេតិ វា។ យទា វា និរស្សាទំ ចិត្តំ ភាវនាយ ន បក្ខន្ទតិ, តទា ជាតិអាទីនិ សំវេគវត្ថូនិ (អ. និ. អដ្ឋ. ១.១.៣៨៦; ធាតុ. អដ្ឋ. ៧៤) បច្ចវេក្ខិត្វា សម្បហំសេតិ សមុត្តេជេតិ។ អជ្ឈុបេក្ខតីតិ យទា បន ចិត្តំ អលីនំ អនុទ្ធតំ សមប្បវត្តំ សមថវីថិំ ឱតិណ្ណំ ហោតិ, តទា បគ្គហនិគ្គហសម្បហំសនេសុ ន ព្យាបារំ អាបជ្ជតិ សមប្បវត្តេសុ អស្សេសុ សារថិ វិយ អជ្ឈុបេក្ខតិ ឧបេក្ខកោវ ហោតិ។ បណីតាធិមុត្តិកោតិ បណីតេ ឧត្តមេ មគ្គផលេ អធិមុត្តោ និន្នបោណបព្ភារោ។

សុគ្គហិតំ គហេត្វាតិ យថាវុត្តំ ឧគ្គហកោសល្លសម្បាទិតំ វិធិំ សុដ្ឋុ ឧគ្គហិតំ បរិយាបុណាតាទិនា សុបរិគ្គហិតំ គហេត្វា។ សុដ្ឋុ ចវត្វបេត្វាតិ

ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᨵᩥᩴ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩈᩮᨶ ᩏᨷᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᩥᨶᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨠᩣᨿᨲᩣᨿ ᩅᩥᨶᩮᩈᨶᩴ᪨ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨷᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨠᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨳᩣᨳᩣᨿ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩣ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩁᩪᨷᩔ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩔ ᨧᩣ ᨠᩉᨶᨲᩣᨿ ᨷᩅᩮᩈᩣ "ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩏᨷᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᩉᨶᨲᩣᨿ ᨧ ᨷᩅᩮᩈᩣ "ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᩣᨾᩁᩪᨷᩴ ᩃᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩈᩩᨽᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᩈ᩠ᩈᩣᨲᩥ "ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᨲᩥ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ᪨ ᩅᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᨿᩅ ᨶᩥᩔᩁᨱ᩠ᨬᩣᩈᩮᨿᨶ ᨧᩪᩊᩮᩃᩥᨠᨶᩮᩣ᪨ ᩏᩔᩣᨴᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨷᩃᩥᨲᩣᨶᩴ, ᨷᩃᩥᨲᩣᨶᩴ ᨧᩣ ᨻᩉᩩᩃᨲᩣᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩔᨶᨿᩮᩣᨣ᩠ᨿᨲᩣᨿ ᨲᩅᨷᨧ᩠ᨧᨠᩔ, ᨻᩣᩉᩥᩁᩮᩈᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪗᪒᪨ ᩋᨴ᩠ᨴᩣᩁᩥᨭ᩠ᨮᨠᩅᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨶᩅᩣᩁᩥᨭ᩠ᨮᨹᩃᩅᨱ᩠ᨱᩣ᪨ ᨠᨱ᩠ᨱᨧᩪᩊᩥᨠᩣᨲᩥ ᩏᨷᩁᩥᨠᨱ᩠ᨱᩈᨠ᩠ᨡᩃᩥᨠᩣᨿ ᨷᩁᨽᩣᨣᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨠᨳᩴ? ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩮᩈᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ᪨

ᩋᩣᩈᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᨿᩮᩣ, ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪑᪗᪓᪨ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩥᩔᨠᩣᨿᩋᨠᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩥᩔᨠᩣᨿᩋᨠᩣ᪨

᪑᪗᪔᪨ ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᨡᩣ ᩏᨷ ᨶᨡᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨶᨡᩣ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᨡᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

᪑᪗᪕᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᨷᩣᩊᩥᨸᨭ᩠ᨭᩥᨿᩣᨲᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᩣᩅᩃᩥᨿᩣ᪨ ᨿᩣᨶᨠᩣᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᨭᩔ ᨵᩩᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩏᨷᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᨴᨱ᩠ᨯᩣ᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᨵᩣᩁᨽᩪᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᨶᩩᨠᨭ᩠ᨮᩥ᪨

᪑᪗᪖᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᩃᩥᨱ᩠ᨯᩥᨿᨾᩣᨶᩣ᪨ ᨠᩮᩣᩈᨠᩣᩁᨠᨠᩮᩣᩈᨠᩣ ᩏᨷᩃᩥᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥᨭ᩠ᨮᩃᨠᩴ, ᨿᩴ "ᨠᩮᩣᩈᨠᩣᩁᨷᨭᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨭᨻᨶ᩠ᨵᩣᨷᩥᩉᨠᩣ ᩈᨠᩃᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨶ᩠ᨴᩕᩣᨠᩣᩁᩣᨷᩥᩉᨠᩣ᪨ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴ ᩋᩣᩈᨶᨷᩅᩮᩈᩣ᪨ ᨲᨾ᩠ᩉᩥᩁᩮᩣ ᩈᩁᩣᨳᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨣᩃᨠᨬ᩠ᨬᩣᨠᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨲᩣᩃᩴ᪨ ᨠᩦᨭᨠᩩᩃᩥᨣᨠᩴ ᨷᩁᨾᩩᨡᨠᩩᨭᩥ᪨

ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᨷᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷ ᩋᩴᩈᨷᩅᩮᩈᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨻᩣᩉᩩᨲᩮᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩅᩮᩈᩮᨶ ᨧᩪᩊᨲᩁᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩣ, ᨿᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨻᩣᩉᩩᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨠᩣᨿᨠᩮᨶ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨶᩴ ᨷᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨠᩉᨴᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᨷᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨡᩩᨾᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨨᨻ᩠ᨻᩥᨵᩣᨴᩥᨠᩅᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩩᨾᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨾ᩠ᨾᨾᩣᨶᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩈᩩ ᨧᩣ ᨲᩮᨶᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩴ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᩣᨶᩴ, ᨲᩴ

“សុចយ”ន្តិ វុត្តំ។ តទ្យាវុត្តនេយេន ពាការេណ តដំ ឋិចទិត្វា បស្សន្តស្ស បាកដំ ហោតិ។ ឰន ចេទិបិ តទាគតិកា ឲចាតិ “តទេចា រូបទិ អាការេនេន បរិច្ឆិន្នោ”តិ វុត្តោ។

១៥៥។ និសេទេបរិតោ សិលិបុត្តកោ។ រូទ្ធនេកោដីតិ យត្តិកាបិណ្ឌេន គន្ធិតាទ្ធនស្ស កោដិ។ តាលក្បាលអបដល់ តាយ បក្កតាលផលលសិកំ តាលបដិ្ឋកាឌីសុ លិម្បិត្វា សុក្ខាបេត្វា រូទ្ធិទ្វា គហិតបដល់។ សុចយន្តិ ឃនាចុត្តយំនេតា សុចយំ។ បណ្ឌាយំសាឌិទ្ធលិតំ នកលសិទិស្ស កិសាតំ ឃេសុយ្យេន យំនេន បដិច្ឆាឌិតត្តា វុត្តំ “តិទិយំ អញ្ញាយញ្ញោន បរិច្ឆិន្ន”ន្តិ។

១៥៦។ ឌាលិកាទេរា គព្ភាកោ ឌាលគព្ភាកោ។ ចិសុំ ចតត្ថិតការេចភេច តព្ភ តិទិយំ អញ្ញាយញ្ញោន បរិច្ឆិន្នា។

១៦០។ ឥត្តាតំ ចិសុំ គហិតត្តា “ឥបេត្វា ឌូត្តិស ឥត្តូដីគី”តិ វុត្តំ។ ឲកំ ឌណ្ហកដ្ឋិ, ឲកំ រូរុដ្ឋីតិ ឲក-ក្កហណំ “ឲកេកកស្មិំ បរិនេ”តិ អធិកតត្តា។ ឲចំ តិយត្តាតីតិ ឲចំ យត្តសេដ្ឋហិ អាតិសន្ធិអាឌីតិ ឱ្លឝ អចុត្តាតិបិ ឥសេស្សុតីតិ ខេចិតត្តា។ ឲចឡា គត្វា “អតិនេកតិសតអដ្ឋិកសយុស្សយ”ន្តិ (ចិសុទ្ធិ ១។១១១) ឱ្លឥឡា ចនតំ សយត្ថិតំ ហោតិ។

កិច្ចអាគោច្ចអកាតិ សុគេត្តន ឥាត្តិត្វា អញ្ញាយញ្ញា ឈដេត្វា កិច្ចអគោច្ចអកាតិ។ ឆត្តកឥណ្ឌោ ឥារកាតំ កិច្ចអគកព្ភកឆត្តកំ។ តត្ថ ឌដ្ឋិកស្ស បតិដ្ឋិតដ្ឋានត្ថិ ឌណ្ហកដ្ឋិម្បសិសិត្វា ឋិតដ្ឋានត្ថិ អធិប្បាយោ។ តេត រូរុដ្ឋិតា បតិដ្ឋិតំ ផាតំ យំ កដិដ្ឋិតោ, តំ អក្កន្តិត្តយហាបុត្តាកផលសឋិសំ។

ក្បក្កាគេត តិប្បាឋិតំ រូទ្ធតំ ក្បក្កាទិនិកាទ្ធតំ។ សឹសកបដ្ចចេឥកំ ចេចេឥត្វា ឥបិតំ សឹសយយំ បដកំ។ ឃេត វុត្តំ គត្តត្តិ, តស្មិំ តក្កាយិ្បផ្ទិត្វា ឥបិតគោច្ចអកា ចដ្តតា តាយ, ចដ្តតាតំ អាចច្ចត្ត ចដ្តតាចច្ចត្ត។

យណ្ឌលិកាគេត លិត្តចំសកច្ចព្រាទលណ្ឌាតិ ចំសកច្ចព្រាទចក្កលកាតិ។ អចទេលឥតសត្តកំ រូទ្ធាតចាចទេលឥតសត្តកំ។

១៦១។ ចក្កភាគេត បរិច្ឆិន្នត្តិ ចក្កបរិយន្តេន ភាគេន បរិច្ឆិន្នំ។ ឱ្លតោ បទេសុបិ ឲចទ្ធេបសុ ឲទេសច តនយោ។

១៦២។ ឃំនិស្សាយាតិ ឃំ ទេលិហិតំ និស្សាយ, និស្សយនិស្សយោបិ “និស្សយោ”តេ្វច វុច្ចតិ។ ភចតិ ហិ ការណការណម្បិ ការណចោហារេរា ឃថា “ចោរេហិ គាមោ ឥឌ្ឍោ”តិ។ អថ ចា ឃស្មិំ ទ្ធបកលាបេ ហឥយចត្ថុ, តម្បិ ទេលិហិតកាតិកយេច ហុត្វា តិដ្ឋតីតិ “ឃំ និស្សាយា”តិ វុត្តំ។

១៦៣។ បណ្ឌកឆាតុកន្តិ បណ្ឌុសភាចំ។

១៩៥៖ បរិយោភហភយំសត្តិ បដិច្ឆាទភយំសំ

១៩៦៖ ស្ភេរឌិច្ឆាយំសត្តិ ឌិច្ឆាសណ្ឋាភំ ស្ភេរស្ស យត្តកបរស្ស តិដ្ឋភកយំសំ “ភឹល”ន្តិ ចត្វា ភឹលំ ភាយ ពាហុឆាតុកន្តិ អាហ “ភិក្ខុស្សិបុប្បចណ្ណ”ន្តិ

១៩៧៖ បប្បាសយំសត្តិ ឃឆាឆារេភ ខុច លម្ពិត្វា ឆោកំ បរិចត្តកយំសំ ភិរសត្តិ ភិហឹភរសំ ភិរោឌត្តិ ភិប្បក់, ឱ្ឌារហិតំ ចា

១៩៨៖ ឱ្ឌកក្កាតិ អចក្ខុឌិត្វា ឌិតា សក្ខុរសុឆាចណ្ណត្តិ យរុឡ្ហហិ កតសុឆាចណ្ណំ “សេតសក្ខុរសុឆាចណ្ណ”ន្តិបិ បាឋោ, សេតសក្ខុរចណ្ណំ, សុឆាចណ្ណឧ្ឌាតិ អត្ថោ

១៩៩៖ អត្ថស្ស អាក្ខុឌិត្វា អាក្ខុឌិត្វា ឌិតប្បយោគា អត្ថកោកដ្ឋាភាភិ តោសំ ពាឌ្ឍភក្ខុំ អត្ថគុណំ ភាយាតិ ភរស្សត្ថា អាហ “អត្ថគុណន្តិ អត្ថកោកដ្ឋាភភសុ ពាឌ្ឍភ”ន្តិ គុឌ្ឍាលឋរសុកយ្យាឌីភិ កទោត្តាភំ អត្ថកោកោ អកញ្ញអត្ថេ ខុកតា អាពាត្ថិត្វា, កិំ ឱឃ? ឃត្តសុត្តកយិច ឃត្តឋលកាភីតិ កិយិច តត្វ ឌិតត្តិ អាហ “បាភបុឡ្ឋាភ…បេ… ឌិត”ន្តិ បុរិយត្វោត្វ អាពាឌ្ឍភស្ស, ភុតិឃំ ឆាភាកាភរស្ស ភិភស្សភត្តិ ភដ្ឋត្វា

១០០៖ អសិតំ ភាយ ក្ខុត្តំ ឱ្ឌទភាទិ បីតំ ភាយ បិចភចរេភ អញ្ញោហដបាភកាទិ ខាឃិតំ ភាយ សំខាទិតំ បិដ្ឋខ្ញុលឋលខ្ញាទិ សាឃិតំ ភាយ អស្សាទិតំ អម្ពបក្កយធុឋាលិតាទិ

ឃត្វាតិ ឃស្មិំ ស្ភេរ ឃត្តិ ច ស្ភេររេយច បច្ចាយសតិ ឃត្វ បាភកោឌតាឌីភិ បតិត្វា តិដ្ឋតីតិ សម្ពត្ថោ សុចាភចយធុ សាររេឃ្យចត្តិ ឱរេចកត្តិ ឱកាក

១០១៖ ភេដ្ឋាភាគិបិដ្ឋិកណ្ឌកយុលិតំអត្តរេតិ បុរិមកាកចរេសភ ភាគិយា ភេដ្ឋាបកេសស្ស បច្ឆិមកាកចរេសភ ភេដ្ឋិមបិដ្ឋិកណ្ឌកាភំ រេចមញ្ញោ ចេញ្ញភាញត្ថកសទិសោ បភេសោតិ អធិប្បាយោ

១០២៖ សយោហិតត្តិ ភិឌិតំ

១០៣៖ បុតិកាចំ អាបត្តិ គុក្កុដណ្ឌំ បុតិគុក្កុដណ្ឌំ ស្ភេឌ្ឌកោ បិត្វាឌីហិ ឱភា កោចលៅ ស្ភេឌ្ឍយចាវេតា

១០៤៖ អាចារេយា អចស្សាចភកញ្ញិកំ

១០៤` ចក្កហងយយកតបប្បារេស តេយយយាតត្ថិ ឲត្ថ យកត់ តេហដ្ឋាកាកប្ញរលោតេច តេរេយតិ, ខ្ពតរាតិ តេរំ ក្ខបរិ ទោក់ ទោក់ បណ្ឌូរលោតាតិ ងដ្ឋខ្ពាំ`

១០៥` ក្ខតុចិការេរា ក្ខលាប្រលិហកាឌិតេហតុកោ` ចិនយង្ខិតេគ្គា កិនាឌិកលិរេបិ ចិនយំ ក្ខងក់ បណ្ឌូរតិ, ឲចរេយច់ នរិទ់ រោកនក្បិឌិចិចរេរហិ ក្ខបរិ, តេហដ្ឋា, តិរិឃន្លា រនង់ ចិនយំ បណ្ឌូរតីតិ ងរេស្សុតុំ ចិនយង្ខិតគ្គ-ក្ខហលំ កតំ`

១០៦` ចិនយាហារត្ថិ តងាបចត្តយាតនរិរាចត្លាឃ អនប្បាឃាហារំ, អតិកក្រកអក្កលាជិចិនកាកាហារំ ចា` នរេយ្យាហចិនតាងគិឃំ (ចិក` អដ្ឋ` ១៥៩) បត “ចិនកាកាហារ”តេត្តួច ក្សុត្តំ តងា បចត្តយាតាត់ ឆាតុត់ ចិនកាកត្តា`

១០៧` “ត្យាកការេល”តិ ខ្ពង់ ក្ខងកស្ស ក្ខបរិ និរេតហស្ស នយុត្តចងស្សុតត្ដិ ក្សុត្តំ` បរិគ្គុយគ្គនិតេហតិក្សុចិនងនល្ហាតាតិ ចិនង់ ហុត្វា បរិគ្គុយគ្គនិតេហតិក្សុនល្ហាតា` ក្ខតុចិនការេកា ឍហិទ្ធានយុដ្ឋារេតា` ឆាតុចិនការេកា អតេគ្គានយុដ្ឋារេតា` តេត បរេងនាតិ តេត ហត្តតលិឌិបរេងនា`

១១០` កិទ្ធិតិ ក្ខលាប្រឌិរនាត់ អន្ញាតរ់ អាហារចត្ត` រេតនត្ថិ នត្តាត់` ហងឃំ អាកិលិឃតីតិ ចិនកាកាហារាឌិ បដិទ្ធ ហងឃប្បរេងរេនា ចិចត្តតិ`

១១១` ងឆិរេតា ចិស្សុគ្គតអច្ឆរេនា ងឆិយុត្តំ` កញ្ចុត្ថាតិ នគ្គិត្តា` តាលុយតួកចិចរេត ឆ្លតរិត្តាតិ យតួកចិចរេតា អាកគ្គា តាលុយតួកោត ឆ្លតរិត្តា`

១១២` តេរល់ ចិឃ នកងស្ស តាកិអគ្គុនិនាត់ អដ្ឋិនត្ថិត់ អត្ថុញ្ញាតកិច្ច នាឍឃយាតា` កងកងៀឃតិតិ “កង កងៀ”តិ នង់ កទេរាតិ` អត្ថុរចងស្សុត់ តេហត់` ក្សុគ្គត្តិតិ ក្សុគ្គិតាតិ នញ្ញាតក្សុគ្គាតិ តេហាត្តិ`

១១៣` នប្បុលក្បលយាន់ ឍសារេបត្វា លាវិក់ អចស្សារេចត្វា កហិតឃ្យរេនា យានលាររា` ក្ខង្ហិរេដ្ឋាងកកគ្គុយលិឌិត់ លទ្ធតដ្ឋាត់ ចត្តិកា` រចលាឈង់ តាយ បកតិឃា នប្បុលរេយច តេហាតិ` ឃស្ស បត អារក្ខយត្តយិ ក្ខងកស្ស បចិនតយុល់ តត្ថិ, ត់ ងរេស្សុតុំ “អយុតេល រចលាឈរេង”តិ ក្សុត្តំ` អាឃ្យហតត្ថិ នយឹហត់`

១១៤` ឲចតឹប្បុតិអាឌិ ឃឆាក្សុត្តាឃ ក្ខក្ខហរោកានល្លបដិបត្តិឃា គិកយត់` ខ្ពងាតិ ឃឆាក្សុត្តំ យតនិការេកានល្លបដិបត្តិយិ គិកយតចរេនត កតេហត្វា កយុដ្ឋាត់ យត្តក់ បិរេបត្វា ងរេស្សុតុំ “អត្ថុប្បុគ្គតេតា”តិអាឌិ អារេទ្ធិ` តត្ថ បណ្ណត្តិនយតិក្ខយាចនារេតតិ រោកនាឌិបណ្ណត្តិនយតិក្ខយចរេនត បចត្តាឃ កាចតាឃ អចនារេត` អបុគ្គាបរិឃយិចាតិ ឲកញ្ញុយិច` រោកនាតិ ខ្ពតិ-នដ្ឋា អាឌិអត្ថា,

បការេទ្វា ចា, ឲចយាឌិតា ត្ថយិតា បការេឧត ចាតិ អេត្វា់ េត ឆយ្ងាតិ ចណ្ឌាឌិចេរេត ចចត្វាបិតា បដិក្កូលាការេតា ្ណបដ្ឋិតា េកាដ្ឋាឋឆយ្ងា់

ឥហិដ្ឋាបឹតិ ឋឋត្តាតេតា ឥហិបិ, បេរឋត្តាតការេឃបឹតិ អេត្វា់ យតឋិការេំ ្ណបឋំហេតឹតិ ឃឆាចុត្តំ បដិក្កូលយតឋិការេំ ្ណបេតតិ់ ឃឆា ត្ថធំ, ឥឆា ឲតត្តិ់ ឲចំ ឋត្ថេកាដ្ឋាឋេឋស្ញ បិាកដឹក្ខេតស្ញតិ ឃឆា អត្តេតា ការេឃ, ឲចំ បេរេឋយ្យិ ការេឃ ឋេត្ថស្ញ េកឋាឌិេកាដ្ឋាឋេឋស្ញ បដិក្កូលចេរេត ចិក្ខតករេចត ្ណបដ្ឋិេតស្ញតិ អេត្វា់ អឃេយត្វ កឋិេណស្ញ ចដ្ឋតឋឌិេឋា េឃាកិេតា កាចតាចិេឋេឋា ឥស្សិេតា់

អត្សុប្ពាយុត្តាតាឌឹតិ អាឌិ-ឋេដ្ឋត ស្ញត្តត្តតេឃត ចិកាចិតំ ចឹទិឃឋយតាេឃាឌតំ ឋក្កញាតិ់ បុតប្បុតំ យតឋិ កេទរេតាតិ ចុត្តតេឃត អត្តេតា ការេឃ េកឋាឌិេក “បដិក្កូលា បដិក្កូលា”តិ អកិញ្ញឋា យតឋិការេំ បចេត្តត្តស្ស ឃដា ឋដ្ឋាឌឹតិ ត្ថត្រ្តិឃាតិ លដ្ឋឋយឆាតិ ចិឋដាតិ បចត្តត្តិ, ឥដា អស្សដ្ឋិឃាឌឹតំ ក្ខរីការេចត ឋាតិឋឃំ ឥលប្បេត្តហិ ឋត្តហិ ឋដ្ឋេយ្ងហិ លដ្ឋុបត្វយ្ងាតិ ចិតក្កាឌឹតិ ឈាតក្កាតិ បដ្ឋុតរាតិ ហុត្វា បិាតុកចត្តិ់ េតាឋំ ្ណដុចិបច្ចឹកតាឃ តិចរណាតិ ចិក្ខយ្ពិតាេតច េហាត្តិ ឋដ្ឋិ តេឌកេដ្ឋហិ បិាបឆេយ្ងហិ់ ្ណបឆារេឋយាឆិតា ចិត្តំ ឋយាឆិឃតិ, េឋា តំេឃច តិយិត្តំ អាេឋចេត្តា ករេចត្តា ឥហុលីកេទរត្តា អប្បតំ បិាបុណាតិ់ េតាត ចុត្តំ “អត្សុក្កេយត អប្បតា ្ណប្បជ្ជតី”តិ់ ឋត្ថាការេតាតិ ចណ្ឌាឌិចេរេត បច្ចាឆាបិ់ ឋាតិ អប្បតា់

ឃឌិ បេតតំ កយ្ពដ្ឋាតំ អចិត្តាណាការ្សុកយ្ពដ្ឋាតាតិ ចិឃ បឆយ្ពាតចេរេត ឋិព្ពតិ, អឆ កស្ញា “កាឃកតាឋតី”តិ ចុត្តត្តិ អាហ “ឲចំ បឆយ្ពាតចេរេតា”តិអាឌិ់ តាតាចណ្ណឋណ្ណាតាឌីស្ញ ដ្ឋត្តិឋាឃ េកាដ្ឋាឋេឋស្ញ បចត្តយាតាឃ ឋតិឃា កិច្ចេយត្វ ឋាតិឋឃត្តិ អាហ “ឋតិឥេលត ត្ថព្ពាតេតា”តិ់

បត្តេឋតាឋេតស្ញ, អធិក្សុឋេលស្ញ ច អេទតិ, កាឃក្សុេណស្ញ ច ទតិ ឋហតិ អកិកចតិតិ អេទតិទតិឋេហា ឋទីឋកាចចិត្តេតត អតកិទតិឃា បហឹតត្តា់ ឥឆា េកាដ្ឋាឋកាចតាឃ អត្តឋិេតហស្ស បរិក្ពិលាត្តា កឃេកេទចំ ឋហតិ, ឋឹតាឌឹតត្វា អធិចាឋកឌាតិេកា េហាតិ់ អត្តឋិេតហចេរេត ហិ បុទិឋស្ស កឃេកេទចំ េហាតិ, ក្សុក្ពស្ស ច អតធិចាឋតំ់ ត្ថយំ បត េកាដ្ឋាឋកាចតយត្សុយុត្តស្ស ត េកចលំ បឆយ្ពាតយត្តេយច, ្ណត្តទិបិ បដិេចឆា អត្ថិតិ ឥេស្សត្តំ “េកឋាឌីត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ់

អាតាបិាតស្សតិកឆាចណ្ណតា

១៣៥់ ឃំ តំ ឲចំ បឋំឋិត្វា អាតាបិាតស្សតិកយ្ពដ្ឋាតំ តិដ្ឋិដ្ឋត្តិ ឋយ្ពេត្ថា់ ឥត្វ ឃស្ញា “កចំ កាចិេតា”តិអាឌិកាឃ បុច្ឆាបិាតុត្ថឃា អេត្វ ចិកាចិេត េឆាយតាបិាតុត្ថឃាបិ អេត្វា ចិកាចិេតាេឃច េហាតិ េកដាកាចេតា, ឥស្ញា តំ លដ្ឋិត្វា “កចំ កាចិេតា ចា”តិអាឌិតា អាេកតិ់ ឥត្វ ហិ ត្ថេតា បឋំឋាការេចា “អឃយ្យិ េឌា”តិ ចចតត្វា ចិេឋេឋា់ េតាស្ញ បឋំឋាកាចំ ឥេស្សត្តំ “ឲចំ បឋំឋិត្វា”តិ ចុត្តំ់ បឋំឋា ច ឥត្វ អកិទុចិឌតេតត ្ណស្សាហត្វា់ តត្យាស្ញត្វា កិក្ខុ “កកចា ត្ថយំ ឋយាឆិ អេតេកហិ អាការេហិ បឋំឋតិ, ឋេត្តា កិរាឃំ

សមាធិ បណីតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ បិបាសេយ្យ ច ឋានសោ អន្តរធាបេតី”តិ សញ្ញាតាភិរុចិយា ឧស្សាហជាតា សក្កន្តិ អនុយុញ្ជិតព្ពំ បដិបជ្ជិតព្ពំ មញ្ញន្តិ. “អយម្បិ ខោ”តិ បទស្ស យេ ពុព្វេ យថា និព្ពានមហាសរស្ស ឧត្តរណតិត្ថភូតា ពលិលញ្ញាណអនុកញ្ញាណាទយោ ទេសិតា, ន កេវលំ តេ ឯវ, អយម្បិ ខោតិ កថា អត្ថោ បច្ចក្ខំ សមាធិំ ទេសនានុក្កមេន តេសម្បិ កិច្ចំ អាសន្នំ, បច្ចក្ខា ពរោរត្តា សម្បិណ្ឌនវសេន ឧទាហាតិ សម្ពន្ធយោជនា អត្ថោ វេទិតព្ពោ.

សោឡសវត្ថុកន្តិ ចតូសុ អនុបស្សនាសុ ចតុន្នំ ចតុក្កានំ វសេន សោឡសវត្ថុកំ. សព្ពាការបរិបូរោតិ កម្មដ្ឋានបរិច្ឆេទយា បទេត្វា បិណ្ឌេត្វា ឧបមា ចោទនា បរិហារោ បយោជនន្តិ ឧបាយាទីហិ សព្ពេហិ អាការេហិ បរិបុណ្ណោ. និទ្ទេសោតិ កម្មដ្ឋានស្ស និទ្ទិសតោ វិត្ថារោ.

១៦៥. កថន្តិ ពួធំ បុច្ឆាការនិទ្ទេសបទំ. បុច្ឆា ចេត្ថ កថេតុកម្យតាបុច្ឆា អញ្ញាសំ អសម្ភវតោ. សា ច ឧបរិ ទេសនំ អារុឡ្ហានំ សព្ពេសំ បការវិសេសានំ អាយតនវសេនាតិ ពោធេតុំ ទស្សេតុំ “កថន្តិ...បេ... កថេតុកម្យតាបុច្ឆា”តិ អាហ. កថំ ពហុលីកតោតិ ឯត្ថាបិ “អានាបានស្សតិសមាធី”តិ បទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ. តត្ថ កថន្តិ អានាបានស្សតិសមាធិពហុលីការំ នានប្បការតោ វិត្ថារេតុកម្យតាបុច្ឆា. ពហុលីកតោ អានាបានស្សតិសមាធីតិ តថាបុច្ឆិតធម្មនិទស្សនន្តិ ពោធេតុំ “ឥធ ភិក្ខវេ”តិ ពោធិតា អតិវិសតិ. តថា សត្តការាទយោបិ តស្ស យេហិ ការណពហុលីការេហិ សិទ្ធា, តក្កហលោកេន គហិតា ហោន្តីតិ ទស្សេតុំ “កថំ ពហុលីកតោ...បេ... វូបសមេតី”តិ ឯត្ថាបិ ឥធ ភិក្ខវេ”តិ វុត្តំ.

“បុន ច បរំ, ភិក្ខវេ, អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា, យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេន្តី”តិអាទីសុ (ម. និ. ២.២៤៧) ឧបយោគត្ថេ ការកត្តេ ការកា ឧទ្ធិតីតិ តទុភយវសេន អត្ថំ ទស្សេន្តោ “ការិតោតិ ឧបយោគិតោ បទិស្សតោ វា”តិ អាហ. តត្ថ ការិតំ វិត្ថតានិ ឥធ ការិតោតិ ការិតោ, ឧបយោគិតោ បដិលទ្ធមត្តោតិ អត្ថោ. ឧបយោគិតោ បរិលាការិតំ អាបាទិតោ, បទ្ធិតោតិ អត្ថោ. អានាបានបរិគ្គាហិកាយាតិ ទីឃរស្សាទិវសេន ហិ ឥទ្ធិ អស្សាសបស្សាសេ បរិគ្គណ្ហាតិកាយ, តេន អាភោគំ បវត្តាយ, សតិយា បច្ចយភូតាយត្តិ អត្ថោ. បុរិមម្បិ ពោធិតត្តេ សមាធិស្ស សតិយា សហជាតាទិបច្ចយភាវេន ចុត្តា សម្បយុត្តធម្មេហិ, ទុតិយម្បិ បន ឧបនិស្សយភាវេនាបិ ឧបនិស្សយភាវោ ហិ សតិ អប្បនាសមាធិស្ស ឧបនិស្សយោ ហោតីតិ. ពហុលីកតោតិ ពហុលំ បវត្តិតោ, បុន អាវជ្ជនសមាបជ្ជនអធិដ្ឋានវុដ្ឋានបច្ចវេក្ខណានិ ហិ វសីភាវានិ វសិប្បត្តោតិ ពោធេតិ. ឥទ្ធិបាទេហិ វាសីភាវំ វាសីភាវិតំ បគុណតំ បាបិតោតិ ហិ បសត្ថីបត្តិ វាចោ. ហោតិ ហិ ពហុលំ បវត្តិតោ, ទុតិយំ បន ពហុលីកតោតិ វុត្តំ “ពហុលីកតំ ករោតា”តិ. ឯត្ថ “តាតេត, តិក្ខត, បហេតា”តិ (ម. និ. ១.១៨៨; អ. និ. ៣.១៣១), “ចិចិទេច្ឆ ការយហី”តិ (ទី. និ. ៣.១១៩; សំ. និ. ១.២២១; អ. និ. ៣.១១៣) ច ឧចយាទីសុ បវត្តនេ ទុទ្ធា ឧច-សទ្ទោ ទុតិយាទីសុបិ ទុទ្ធា ឧច ហោតិ, ឧចមិតាបីតិ អាហ “ឯកវត្ថុ ឧចសទ្ទេ តិមយោ ទេដិតព្ពោ”តិ. ឯកមបទេតិមយេន លទ្ធានំ ទស្សេតុំ “អយមិ”តិអាទិ វុត្តំ.

អនុកម្មដ្ឋានត្តិ អនុការមុលសោតមាហ. តំ ហិ អនុទេន យោកម្មការតោ, យោកិតោ បុណ្ណិសោធិតំ ការលោការតោ ច

“អនុកម្បជ្ជាត”ត្តិ ចុច្ចតិ៑ “កេចល”ត្តិ ពួយិតា អារម្មណ៌ តិចរេត្តតិ៑ បដិចេឆចរេតាតិ ឈាតបដិចេឆចរេតា៑ ឈាតញ្ញា កាចតាចិរេរេត ពួដ្ឋន្តិ អត្តនោ ចិរយំ បដិចិដ្ឋន្តមេច បចត្តតិ, យទាវកាចរេតា បដិចិដ្ឋិយតិ ចាតិ “បដិចេចឆា”តិ ចុច្ចតិ៑ ឋ្ជរូអារិការម្មណត្តាតិ ពឹកន្ឋារម្មណត្តា៑ បដិក្កូលារម្មណត្តាតិ ឌិក្ឋិតព្ពារម្មណត្តា៑ បរិយាវេយតាតិ ការណោត, លេរត្តរេត ចា៑ អារម្មណរត្តតាយាតិ អត្ថក្កមេត ចិចេតព្ពត៌ បត្ត៌ អារម្មណស្ស បរមនុញ្ញមត៌ រត្ថាយាហ៑ រតេត្ត ហិ រត្តិរិតេ្ត អារម្មណោ បចត្តមានោ ឆមេ្មា រយម្បិ រត្តិរិតេ្តាច ហោតិ៑ ពេតាហ “រតេ្តា ចុបរតេ្តា តិព្ពុតោ”តិ, តិព្ពុតរព្ពបរិឡអារហោតិ អត្ថោ៑ អារម្មណរត្តតាយ តគារម្មណឆម្មាត៌ រត្តតា លោកុត្តរឆម្មារម្មណាហិ បច្ចចេក្ខណាហិ ឌីរេបតព្ពា៑

តាស្ស រត្តបណីតកាចាចត៌ កិច្ចិ វេចតត្តិ អវេចតកោ៑ អវេចតកត្តា អតារិត្តកោ៑ អតារិត្តកត្តា ឲច អវេ្តាកិណ្ណោ អរម្មិវេស្សា បរិកម្មានិតា៑ តរតា ឲច បរិដ្ឋេយវេក្កោ ចិរុ្វេយចេកោ៑ អារេចលិកោ អរាឆារណោ៑ រព្ពមេត៌ វរវេតា ឲច រត្តកាចំ គវេស្សត៌ ចុត្តំ៑ បរិកម្មំ ចា រត្តកាចតិមិត្តំ, បរិកម្មន្តិ ច កសិណករណាឌីតិ តិមិត្តុប្បាគបរិយោសាត៌, តាឌិសំ ពួឆ តត្ថិតិ អធិប្បាយោ៑ តគា ហិ កម្មដ្ឋាត៌ តិរស្សាគត្តា អរត្តមប្បណីត៌ រិយា៑ ភូបចារេត ចា តត្ថិ ឲត្ថ រត្តតាតិ យោជតា៑ យទា ភូបចារក្ខណោ តិចរណចិកមេត, អក្កបិត្វការចេត ច បវេរំ រត្តតា ហោតិ, ត ឲចមិមស្ស៑ អយំ បត អាឌិរមត្ថា...បេ... បណីរេតា ចាតិ យោជតា៑ កេឌីតិ ភូត្តរចិហារចារិកោ រត្ថាយាហ៑ អតារិត្តកោតិ ភូបវេចតេត ត អារិត្តកោ៑ ពេតាហ “ឋ្ជដចរេត្តា”តិ, ឋ្ជដចត្តរឌិរេរាតិ អត្ថោ៑ មឆុរោតិ ពួរដ្ឋោ, ចេតរិកសុលបដិលិករំចត្តត៌ តិកចត្វក្កជ្ជាតចរេត, ភូរេបក្ខាយ ចា រត្តការេចត សុលកាតិកត្តា រព្ពមម្បិ ចរេត ចេឌិតព្ពំ៑ ឈាតរមដ្ឋាតបណីតទ្ធបថ្ជរឌិរតាចរេត បត កាយិកសុលបដិលិករំចត្តត៌ គដ្ឋព្ពំ, តព្វា វោ ឈាតរេតា ចុឌ្ឋិតការេល៑ ពួមស្មិ បរេក្ខ “អប្បិតប្បិតក្ខណោ”តិ ពួឆំ ហេតុមិក្រម្មចចត៌ គដ្ឋព្ពំ៑ អចិក្ខម្ភិរេតតិ ឈារេតត រកាវត្ថាតរេតា អតីហវេដ អប្បហីរេតា៑ អវេកាវល្លរមុ្ភរេតតិ អវេកាវល្លិ ចុច្ចតិ អចិជ្ជា, តរេតា រមុ្ភរេតា៑ អចិជ្ជាបុព្ពង្គមា ហិ រព្ពេ បាបឆម្មា៑ លវេណរេតចាតិ អត្តនោ បចត្តិក្ខវេណរេតច៑ អត្ថរឆារេបតីតិ ឲត្ថ អត្ថរឆាបតំ ចិតាវត៌, ត៌ បត ឈាតកត្វកស្ស ពួឆាធិប្បេតត្តា បរិយុដ្ឋាតប្បហាត៌ ហោតីតិ អាហ “ចិក្ខម្ភតី”តិ៑ ចុបរមេតីតិ ចិរេរេត ភូបរមេតិ៑ ចិរេរេត ភូបរមត៌ បត រម្មេឆច ភូបរមត៌ ហោតីតិ អាហ “រមុ្ភ ភូបរមេតី”តិ៑

តត្វ ច អរេ្តាបិ រមាឌិ អត្តនោ បចត្តិក្ខវេណរេតច បដិបក្ខឆម្មេ អត្ថរឆារេបតិ ចុបរមេតិ, អថ កស្មា អយមេច រមាឌិ ឲចំ ចិរេរេត្វា ចុវេត្តាតិ? បុព្ពកាគរេតា បដ្ឋាយ តាតាចិតក្កចុបរមយរក្ខាចរេតា៑ ចុត្តរេញ្ញាត៌ – “អាតាបាតស្សតិ ការេចតព្ពា ចិតក្កុបរេច្ឆគាយា”តិ (អ៑ តិ៑ ៥៑១; ភូគា៑ ៣១)៑ អបិច តិក្ខបព្ពាស្ស ឆាលាត្វត្តរស្សត៌ កម្មដ្ឋាត៌, ឆាលាត្វត្តរស្ស ច កិលេរប្បហាត៌ ពួតរេហិ រាតិរយំ, យទា រគ្គាឌិមុវេត្តហិ ឌិដ្ឋិប្បត្តស្ស៑ តស្មា ពួមំ ចិរេរំ រត្ថាយ “ឆាតរោ អត្ថរឆារេបតិ ចុបរមេតី”តិ ចុត្តំ៑ អថ ចា តិមិត្តបិត្វការេច រតិ លវេណរេតច អក្កបិត្វកាចរក្ខាចរេតា អយមេច រមាឌិ “ឆាតរោ អត្ថរឆារេបតិ ចុបរមេតី”តិ ចុរេត្តា៑ យទា ត៌ មហរេតា អកាលមេឃស្ស ភូដ្ឋិតស្ស ឆារាតិបាតេ លវេណរេតច បចចិយំ វវេខាដល្លស្ស ចុបរមោ៑ ពេតាហ – “រេយ្យទាបិ, ភិក្ខេច, មហាអកាលមេឃោ ភូដ្ឋិតោ”តិអាឌិ (រំ៑ តិ៑ ៥៑៥២៥; បារា៑ ១៦៥)៑ រារតិកស្ស ឈាតកាចតា មេក្ខវេយ្យត តិរេព្ពឆកាកិយាច ហោតីតិ អាហ “តិរេព្ពឆកាកិយត្តា”តិ៑ ញាទ្ធាត៌ បត ឲកំវេរត តិរេព្ពឆកាកិយាច ហោតិ៑ ពួយមេច ហិ កម្មដ្ឋាត៌ ការេចត្វា រេព្ពបិ រមា្មរម្ពទ្ធា

ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨷᩣᨴᨠᨽᩪᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᩴ ᩏᨷᨣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩁᩣᨣᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᨷᨬ᩠ᨧᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨡᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ, ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪒᪑᪗᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩴ “ᨠᨳᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩈᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ “ᩍᨵ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪙᪐; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪙᪑; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪖᪑) ᩍᨵ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, “ᩍᨵᩮᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪓᪖᪙) ᩒᨠᩣᩈᩴ, “ᩍᨵᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩦ ᩋᩔᩴ ᨷᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪓᪐) ᨷᨴᨷᩪᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩴ, “ᩍᨵ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪗᪓) ᨷᨶ ᩈᩣᩈᨶᩴ, “ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ”ᨲᩥ ᩍᨵᩣᨷᩥ ᩈᩣᩈᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩋᩣᨶᩣᨷᩣᨶᩔᨲᩥᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩔᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩣᨿ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩈᩣᩈᨶᩮ᪨ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩣ ᩉᩥ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨬ᩠ᨬᩈᩣᩈᨶᩔ ᨲᨳᩣᨽᩣᩅᨷᨭᩥᩅᩮᨵᨲᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨶᩥᩔᨿᨽᩣᩅᨷᨭᩥᩅᩮᨵᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ “ᩍᨵ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᩅᨵᩣᩁᨱᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᩑᨠᨷᨴᩣᨶᩥᨷᩥ ᩈᩣᩅᨵᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣ “ᩅᩣᨿᩩᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᩍᨵᩮᩅ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩈᨾᨱᨠᩁᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩋᩣᨶᩣᨷᩣᨶᩔᨲᩥᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ᪨ ᨷᩁᨷ᩠ᨷᩅᩣᨴᩣᨲᩥ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣ ᩅᩣᨴᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ᪨

ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩩᩁᩪᨷᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩍᨾᩔ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᨿᩣ ᨴᨾᨳᩴ ᩋᨶᩩᨷᨣᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨱᩮᩣ ᨠᩪᨭᨣᩮᩣᨱᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨵᩮᨶᩩ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨡᩦᩁᩴ ᨶ ᨷᨱ᩠ᩉᩩᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨴᩮᩣᩉᨷᨭᩥᨻᨶ᩠ᨵᩥᨶᩦ ᨠᩪᨭᨵᩮᨶᩩ᪨ ᩁᩪᨷᩈᨴ᩠ᨴᩣᨴᩥᨠᩮ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᨠᩮᩣ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨴᩥᩁᩈᩮᩣ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ, ᩋᨶᩣᨴᩥᨾᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᨷᩁᩥᨧᩥᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ᪨

ᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩈᨲᩥᨿᩣ᪨ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ᪨ ᨴᩊ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨳᩥᩁᩴ, ᨿᨳᩣ ᩈᨲᩮᩣᨠᩣᩁᩥᩔ ᩏᨷᨧᩣᩁᨷ᩠ᨷᨶᩣᨽᩮᨴᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᩍᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨳᩣᨾᨣᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩅᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩔ ᨧᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨣᨲᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᨧ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᩴ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨽᨣᩅᩣ ᨿᩮᩣᨣᩦᨶᩴ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨷᨴᩥᩈᨶᨲᩮᩣ᪨

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴᩦᨷᩥᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨶᩥᨾ᩠ᨾᨳᨶᩮᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨲ᩠ᨳᩈᩣᨵᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨹᩃᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨹᩃᨾᩣᩉ᪨

បរក្កយឌចរយាក្កក្ខមិត្តិ កាចត្យុស្សាហឌចស្ស រយាក្កករលក្ខមិក្ខតំ។

១០៦. ឯចំ ចុត្តលក្ខណេហុតិ អភិធម្មបរិយាយេន (ចិក. ៥១០), សុត្តន្តបរិយាយេន ច ចុត្តលក្ខណេហុ។ ទុក្ខសមឹបត្តិ "យាចតា យញ្ញត្ថិក្កោ កាលេ សមត្ថា លាយា ឋរតិ, គិចាតេត បណ្ណាតិ បតត្តិ, ឯត្តាចតា ទុក្ខមូលត្តិ ចុច្ចតី"តិ ឯចំ ចុត្តំ ទុក្ខស្ស សមឹបដ្ឋាគំ។ អចរេសរសត្តុចិឆរេសភាសតត្តិ បត្ថាតំ ពត្ថុទំ កិរិកុហំ សុសាតំ ចតបត្តំ អត្ថុខាកាសំ បលិលបុញ្ញត្តិ ឯចំ ចុត្តំ។

ប្តាត្តយាត្កុលំ ឆាតុចទិយាត្កុលត្តិ កិយាឝិប្តាត្តយស្ស, សេយាឝិឆាតុត្តយស្ស, សេយាហាឌិចទិយត្តយស្ស ច អត្កុលំ។ តឆា ហិ កិយារាលេ ច អទញ្ញា អត្កុលំ, ហេយគេត្ត ទុក្ខមូលំ, ចស្សកាលេ សុញ្ញាកាទំ, សេយឆាតុកស្ស សេយាកតិកស្ស អទញ្ញា, បិត្តឆាតុកស្ស ទុក្ខមូលំ , ចាតឆាតុកស្ស សុញ្ញាកាទំ អត្កុលំ, យោហចទិតស្ស អទញ្ញា, ទោសចទិតស្ស ទុក្ខមូលំ, រាគចទិតស្ស សុញ្ញាកាទំ អត្កុលំ។ អលឹភាត្ថច្ឆបក្កិកត្តិ អសដ្ឋាចាចិត្តលបបក្កិកំ។ សយតញ្ញិកោសដ្ឋបក្កិកំ, ឆាតចដ្ឋយតាតិ ប្តច្ឆបក្កិកាតិ, គ ឯចំ គិសជ្ជា។ តតោ ឯចស្ស សត្តតា។ គិសជ្ជាយ ចញ្ញហកាចំ បល្លង្កាកុឌតេត, អស្សាសបស្សាសាគំ បចត្តតស្សលតំ ប្តបរិយកាយស្ស ប្តទុកដ្ឋបតេត, អារម្មណបរិក្កហុបិយំ បរិយុតំ សតិយា ឆបតេត ឌស្សេត្វា។ ប្តាទុពត្ថាសតត្តិ ប្តាទ្ធគយឆាពត្ថគចរេសត គិសជ្ជា។ ហេដ្ឋិយកាយស្ស អត្ថុកំ ឆបតំ គិសជ្ជា-ចចតេតច ចៅឆិតត្តិ "ប្តដ្ឋំ កាយ"ត្តិ ឯត្ថ កាយ-សទ្ទោ ប្តបរិយកាយចិសយោតិ អាហ "ប្តបរិយសរីរំ ប្តដុកំ ឆបេត្វា"តិ។ តំ បត ប្តដុកដ្ឋបតំ សទ្ទបតោ, បយោឌតោ ច ឌស្សេតុំ "អដ្ឋារសា"តិអាឌិ ចុត្តំ។ គ បលយត្តីតិ គ ឆ្លតយត្តិ។ គ បរិបតតីតិ គ ចិកច្ឆតិ ចិចិ គ ចិលម្ភតិ, តតោ ឯច បុរេត្តាតាបទំ ចិសេសុប្បត្តិយា ចុឌ្ឋិ ឋាតិ ប្តបកច្ឆតិ។ ត្តាឆ បរិ-សទ្ទោ អភិ-សទ្ទេត សយាគតេត្វាតិ អាហ "កយ្ឌាភាភិមុខ"ត្តិ, ពាហិទ្ធា បុទុត្តារម្មណតោ គិចារេត្វា កយ្ឌាគំយេច បុរក្ខិត្វាតិ អតេ្ថា។ បរីតិ បរិក្កហដ្ឋោ "បរិណាយិកា"តិអាឌីសុ (ឆ. ស. ១៩) ចិយ។ គិយ្យាគដ្ឋោ បដិបក្ខតោ គិក្កយគដ្ឋោ។ តស្មា បរិក្កហិតគិយ្យាគត្តិ សព្វថា កហិតាសម្មោសំ បរិច្ចត្តសម្មោសំ សតិំ កត្វា, បរមំ សតិគេបក្កំ ប្តបដ្ឋបេត្វាតិ អតេ្ថា។

១០៧. សតោចាតិ សតិយា សមន្នាកតោ ឯច សរន្តោ ឯច អស្សសតិ គាស្ស កាចិ សតិចិរហិតា អស្សាសប្បចត្តិ ហោតីតិ អតេ្ថា។ សតោ បស្សសតីតិ ឯត្ថាបិ សតោច បស្សសតីតិ ឯច-សទ្ទោ អាគេត្វា ចត្តព្វោ។ សតោការីតិ សតោ ឯច ហុត្វា, សតិយា ឯច ចា កាតព្វស្ស កត្តា, ករណសីលោ ចា។ យឌិ "សតោច អស្សសតិ សតោ បស្សសតី"តិ ឯតស្ស ចិកេដ្ឋ (ឃ. គិ. ១.១៣០; ឆំ. គិ. ៥.៤០៩; បារា. ១៩៥) ចុត្តំ, អឆ កស្មា "អស្សសតិ បស្សសតី"តេ្វច អចត្វា "សតោការី"តិ ចុត្តំ? ឯកាទសំ ទោសតំ កាតុកាយតាយ។ បឆយចតុក្កេ បឆច្ចយេយច ហិ ចត្តយាតកាលចរេសត អាកតំ, ត្តាតរាតិ អតាកតកាលចរេសត។ តស្មា ឯកាទសំ ទោសតំ កាតុកាយតាយ សព្វត្ថ (បដិ. ម. ១.១៩៥ អាឌយោ) "សតោការី"តេ្វច ចុត្តំ។

ឌីឃំអស្សាសចរេសតាតិ ឌីឃអស្សាសចរេសត ចិភត្តិអលោបំ កត្វា គិទ្ទេសោ។ ឌីឃត្តិ ចា ភកចតា ចុត្តអស្សាសចរេសត។ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ អចិក្ខេបត្តិ ចិក្ខេបស្ស បដិបក្ខភាចតោ "អចិក្ខេបោ"តិ លទ្ធតាមចិត្តស្ស ឯកក្កភាចំ បជាគតោ។ សតិ ប្តបដ្ឋិតា ហោតីតិ អារម្មណំ ប្តបកន្ត្វា ឋិតា ហោតិ។ តាយ សតិយា តេត ញាណេតាតិ យឆាចុត្តាយ សតិយា, យឆាចុតេ្តត ច ញាណេត។ ត្តាតំ ចុត្ត ហោតិ – ឌីឃំ

អស្សាសំ អារម្មណភូតំ អវិក្ខិត្តចិត្តស្ស, អសម្មោហតោ វា បជានន្តស្ស តត្ថ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ, តំ សម្បជានន្តស្ស អារម្មណករណវសេន, អសម្មោហវសេន វា សម្បជញ្ញំ, តទធីនសតិសម្បជញ្ញេន តំសមង្គី យោគាវចរោ សតោការី នាម ហោតីតិ។ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សាសវសេនាតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី ហុត្វា អស្សសន្តស្ស វសេន "បដិនិស្សគ្គានុបស្សីអស្សាសវសេនា"តិ វា បាឋោ។ តស្ស បដិនិស្សគ្គានុបស្សិនោ អស្សាសា បដិនិស្សគ្គានុបស្សីអស្សាសា, តេសំ វសេនាតិ អត្ថោ។ វិនយនយេន អន្តោ ឧដ្ឋិតសសនំ អស្សាសោ, ពហិ ឧដ្ឋិតសសនំ បស្សាសោ។ សុត្តន្តនយេន បន ពហិ ឧដ្ឋហិត្វាបិ អន្តោ សសនតោ អស្សាសោ, អន្តោ ឧដ្ឋហិត្វាបិ ពហិ សសនតោ បស្សាសោ។ អយមេវ ច នយោ –

"អស្សាសាទិមជ្ឈបរិយោសានំ សតិយា អនុគច្ឆតោ អជ្ឈត្តំ វិក្ខេបគតេន ចិត្តេន កាយោបិ ចិត្តម្បិ សារទ្ធា ច ហោន្តិ ឥញ្ជិតា ច ផន្ទិតា ចា"តិ, "បស្សាសាទិមជ្ឈបរិយោសានំ សតិយា អនុគច្ឆតោ ពហិទ្ធា វិក្ខេបគតេន ចិត្តេន កាយោបិ ចិត្តម្បិ សារទ្ធា ច ហោន្តិ ឥញ្ជិតា ច ផន្ទិតា ចា"តិ (បដិ។ ម។ ១។១៥៧) –

ឥមាយ បាឡិយា សមេតិ។

បឋមំ អព្ភន្តរវាតោ ពហិ និក្ខមតិ, តស្មា បវត្តិក្កមេន អស្សាសោ បឋមំ វុត្តោតិ វទន្តិ។ តាលុំ អាហច្ច និព្ពាយតីតិ តាលុំ អាហច្ច និរុជ្ឈតិ។ តេន កិរ សម្បតិជាតោ ពាលទារកោ ខិបិតំ ករោតិ។ ឯវំ តាវាតិអាទិ យថាវុត្តស្ស អត្ថស្ស និគមនំ។ តេន "ឯវំ តាវាតិ អនេន បវត្តិក្កមេន អស្សាសោ ពហិនិក្ខមនវាតោតិ គហេតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ"តិ វទន្តិ។

អទ្ធានវសេនាតិ កាលទ្ធានវសេន។ អយំ ហិ អទ្ធាន-សទ្ទោ កាលស្ស, ទេសស្ស ច វាចកោ។ តត្ថ ទេសទ្ធានំ ឧទាហរណភាវេន ទស្សេត្វា កាលទ្ធានវសេន អស្សាសបស្សាសានំ ទីឃរស្សតំ វិភាវេតុំ "យថា ហី"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ឱកាសទ្ធានន្តិ ឱកាសភូតំ អទ្ធានំ ផរិត្វាតិ ព្យាបេត្វា។ ចុណ្ណវិចុណ្ណាបិ អនេកកលាបភាវេន។ ទីឃំ អទ្ធានន្តិ ទីឃំ បទេសំ។ តស្មាតិ សណិកំ បវត្តិយា ទីឃសន្តានតាយ "ទីឃា"តិ វុច្ចន្តិ។ ឯត្ថ ច ហត្ថិអាទិសរីរេ, សុនខាទិសរីរេ ច អស្សាសបស្សាសានំ ទេសទ្ធានវិសិដ្ឋេន កាលទ្ធានវសេនេវ ទីឃរស្សតា វុត្តាតិ វេទិតព្ពា។ "សណិកំ បូរេត្វា សណិកមេវ និក្ខមន្តិ", "សីឃំ បូរេត្វា សីឃមេវ និក្ខមន្តី"តិ ច វចនតោ។ មនុស្សេសូតិ សមានប្បមាណេសុបិ មនុស្សសរីរេសុ។ ទីឃំ អស្សសន្តីតិ ទីឃំ អស្សាសប្បពន្ធំ បវត្តេន្តីតិ អត្ថោ។ បស្សសន្តីតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ សុនខសសាទយោ វិយ រស្សំ អស្សសន្តិ ច បស្សសន្តិ ចាតិ យោជនា។ ឥទំ បន ទីឃំ, រស្សញ្ច អស្សសនំ, បស្សសនញ្ច តេសំ សត្តានំ សរីរសភាវេនាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ តេសន្តិ សត្តានំ។ តេតិ អស្សាសបស្សាសា។ ឥត្តរទ្ធានន្តិ អប្បកំ កាលំ។

នវហាការេហីតិ ភាវនមនុយុញ្ជន្តស្ស បុព្ពេនាបរំ អលទ្ធវិសេសស្ស កេវលំ អទ្ធានវសេន អាទិតោ វុត្តា តយោ អាការា, តេ ច ខោ ឯកច្ចោ អស្សាសំ សុដ្ឋុ សល្លក្ខេតិ, ឯកច្ចោ បស្សាសំ, ឯកច្ចោ តទុភយន្តិ ឯវំ តិណ្ណំ បុគ្គលានំ វសេន។ កេចិ បន "អស្សសតិបិ បស្សសតិបីតិ ឯកជ្ឈំ វចនំ ភាវនាយ និរន្តរំ បវត្តិទស្សនត្ថ"ន្តិ វទន្តិ។ ឆន្ទវសេន បុព្ពេ វិយ តយោ, តថា បាមោជ្ជវសេនាតិ ឯវំ ហិ

នវហាការេហិ។

កថំ ចេត្ថ ឯកស្ស បុគ្គលស្ស តយោ ឯវ អាការា លព្ភន្តិ, តន្តិវសេន បន សព្វេសំ បាឡិអារុឡ្ហត្តា, តេសំ វសេន បរិកម្មស្ស កាតព្វត្តា ច “តត្រាយំ ភិក្ខុ នវហាការេហី”តិ វុត្តំ។ ឯវំ បជានតោតិ ឯវំ យថាវុត្តេហិ អាការេហិ អស្សាសបស្សាសេ បជានតោ, តត្ថ មនសិការំ បវត្តេន្តស្ស។ ឯកេនាការេនាតិ ទីឃំ អស្សាសាទីសុ ចតូសុ អាការេសុ ឯកេន អាការេន, នវសុ តីសុ វា ឯកេន។ តថា ហិ វុត្តំ –

“ទីឃោ រស្សោ ច អស្សាសោ, បស្សាសោបិ ច តាទិសោ;

ចត្តារោ វណ្ណា វត្តន្តិ, នាសិកគ្គេ វ ភិក្ខុនោ”តិ។

អយំ ភាវនា អស្សាសបស្សាសកាយានុបស្សនាតិ កត្វា វុត្តំ “កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានភាវនា សម្បជ្ជតី”តិ។

ឥទានិ បាឡិវសេនេវ តេ នវ អាការេ, ភាវនាវិសិដ្ឋា ទស្សេតុំ “យថាហា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ កថំ បជានាតីតិ បជាននវិធិំ កថេតុកម្យតាយ បុច្ឆតិ។ ទីឃំ អស្សាសន្តិ វុត្តលក្ខណំ ទីឃំ អស្សាសំ។ អទ្ធានសង្ខាតេតិ “អទ្ធាន”ន្តិ សង្ខំ គតេ ទីឃេ កាលេ, ទីឃំ ខណន្តិ អត្ថោ។ កោដ្ឋាសបរិយាយោ វា សង្ខាត-សទ្ទោ “ថេយ្យសង្ខាត”ន្តិអាទីសុ (បារា. ៩១) វិយ, តស្មា អទ្ធានសង្ខាតេតិ អទ្ធានកោដ្ឋាសេ, ទេសភាគេតិ អត្ថោ។ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតីតិ ភាវនាយ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ អាវហន្តិយា លទ្ធស្សាទត្តា តត្ថ សាតិសយោ កត្តុកាមតាលក្ខណោ កុសលច្ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ។ ឆន្ទវសេនាតិ តថាបវត្តឆន្ទស្ស វសេន សវិសេសំ ភាវនមនុយុញ្ជន្តស្ស កម្មដ្ឋានំ វុឌ្ឍិផាតិំ គតស្ស។ តតោ សុខុមតរន្តិ យថាវុត្តឆន្ទប្បវត្តិយា បុរិមតោ សុខុមតរំ។ ភាវនាពលេន ហិ បដិប្បស្សទ្ធទរថបរិឡាហតាយ កាយស្ស អស្សាសបស្សាសា សុខុមតរា ហុត្វា បវត្តន្តិ។ បាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជតីតិ អស្សាសបស្សាសានំ សុខុមតរភាវេន អារម្មណស្ស សន្តតរតាយ, កម្មដ្ឋានស្ស ច វីថិបដិបន្នតាយ ភាវនាចិត្តសហគតោ បមោទោ ខុទ្ទិកាទិភេទា តរុណបីតិ ឧប្បជ្ជតិ។ ចិត្តំ វិវត្តតីតិ អនុក្កមេន អស្សាសបស្សាសានំ អតិវិយ សុខុមតរភាវប្បត្តិយា អនុបដ្ឋហនេ វិចេតព្វាការប្បត្តេហិ ចិត្តំ វិនិវត្តតីតិ កេចិ។ ភាវនាពលេន បន សុខុមតរភាវប្បត្តេសុ អស្សាសបស្សាសេសុ តត្ថ បដិភាគនិមិត្តេ ឧប្បន្នេ បកតិអស្សាសបស្សាសតោ ចិត្តំ និវត្តតិ។ ឧបេក្ខា សណ្ឋាតីតិ តស្មិំ បដិភាគនិមិត្តេ ឧបចារប្បនាភេទេ សមាធិម្ហិ ឧប្បន្នេ បុន ឈាននិព្ពត្តនេ ព្យាបារាភាវតោ អជ្ឈុបេក្ខនំ ហោតីតិ។ សា បនាយំ ឧបេក្ខា តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាតិ វេទិតព្វា។

នវហិ អាការេហីតិ នវហិ យថាវុត្តេហិ នវហិ បការេហិ បវត្តា។ ទីឃំ អស្សាសបស្សាសា កាយោតិ ទីឃាការា អស្សាសបស្សាសា ចុណ្ណវិចុណ្ណាបិ សមូហដ្ឋេន កាយោ។ អស្សាសបស្សាសេ និស្សាយ ឧប្បន្ននិមិត្តម្បេត្ថ អស្សាសបស្សាសនាមេន វុត្តំ។ ឧបដ្ឋានំ សតីតិ អារម្មណំ ឧបគន្ត្វា តិដ្ឋតីតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ នាម។ អនុបស្សនាញាណន្តិ សមថវសេន និមិត្តស្ស អនុបស្សនា, វិបស្សនាវសេន

អស្សាសបស្សាសេ, តន្និស្សយញ្ច កាយំ “រូប”ន្តិ, ចិត្តំ តំសម្បយុត្តធម្មេ ច “អរូប”ន្តិ វវត្ថបេត្វា នាមរូបស្ស អនុបស្សនា ច ទាហិ, តត្ថ យថាក្កមាចេវោធោ។ កាយោ ឧបដ្ឋានន្តិ សោ កាយោ អារម្មណករណវសេន ឧបគន្ត្វា សតិ ឯត្ថ តិដ្ឋតីតិ ឧបដ្ឋានំ នាម។ ឯត្ថ ច “កាយោ ឧបដ្ឋាន”ន្តិ ឱបិតា ឱតរកាយស្សាបិ សង្គហោ ហោតិ យថាវុត្តសម្បយុត្តធាតុស្សាបិ ឱឆ ឱឆ្ឋិតត្តា។ នោ សតីតិ សោ កាយោ សតិ នាម ន ហោតិ។ សតិ ឧបដ្ឋានញ្ចេវ សតិ ច សរណដ្ឋេន, ឧបតិដ្ឋនដ្ឋេន ច។ តាយ សតិយាតិ យថាវុត្តាយ សតិយា។ តេន ញាណេនាតិ យថាវុត្តេនេវ ញាណេន។ តំ កាយន្តិ តំ អស្សាសបស្សាសកាយញ្ចេវ តន្និស្សយរូបកាយញ្ច។ អនុបស្សតីតិ ឈានសម្បយុត្តញាណេន វេវ វិបស្សនាញាណេន វា អនុ អនុ បស្សតិ។ តេន វុច្ចតីតិ តេន ការណេន កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានភាវនាតិ តេន អនុបស្សនេន យថាវុត្តេន ការណេន អយំ កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានភាវនាតិ វុច្ចតិ។

ឱទំ វុត្តំ ហោតិ – យា អយំ យថាវុត្តេ អស្សាសបស្សាសកាយេ, តស្ស និស្សយភូតេ ករជកាយេ ច កាយេស្វេវ អនុបស្សនា អនុគតភូតាយ បរិចិយា ឧជុភាវនុបស្សនា ចិយ ន អនិច្ចាទិវសេន ការេន និច្ចាទិនានុបស្សនា, អថ ខោ យថារហំ អនិច្ចទុក្ខានត្តាសុភាការេន វេវវានុបស្សនា។ អថ វា ការេន “អហ”ន្តិ វា “មម”ន្តិ វា “ឥត្ថី”តិ វា “បុរិសោ”តិ វា គហេតព្ពស្ស កស្សចិ អនានេតោ តាទិសំ អនត្តបស្សិត្វា កាយមត្តស្សេវ អនុបស្សនា កាយានុបស្សនា, តាយ កាយានុបស្សនាយ សម្បយុត្តា សតិយេវ ឧបដ្ឋានំ សតិបដ្ឋានំ, តស្ស ភាវនា វឌ្ឍនា កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានភាវនាតិ។

ឧស ភវោតិ “នវហិ អាការេហី”តិអាទិនា វុត្តវិធិ វស្ស-បទេ អតិទិសតិ។ ឧត្តាតិ ឧតស្មិំ យថាវស្សិតេ “កថំ ទីឃំ អស្សសន្តោ”តិអាទិនា (បដិ. ម. ១.១៦៥; ម. និ. ១.១០៧; បារា. ១៦៥) អាគតេ បាឡិប្បទេ។ ឱឆាតិ ឱឆស្មិំ វស្សបទេន វណ្ណនេន អាគតេ បាឡិប្បទេ។

អយន្តិ ខោ អាចរិយា អទ្ធានវសេនាតិ ទីឃកាលវសេន។ ឱត្តរវសេនាតិ បរិត្តកាលវសេន។ ឱមេហិ អាការេហីតិ ឱមេហិ នវហិ អាការេហិ។

តាទិសោតិ ទីឃោ, រស្សោ ច។ ចត្តារោ វណ្ណាតិ ចត្តារោ អាការា, តេ ច ទីឃាទយោ ឧច។ នាសិកគ្គេ ច កិច្ចនោតិ ការាតត្ថសុខត្តំ វស្សំ គត្វា វុត្តំ “នាសិកគ្គេ វា”តិ, វា-សទ្ទោ អនិយមត្ថោ, តេន ឧត្តរោដ្ឋំ សង្គណ្ហាតិ។

១១០. សព្ពកាយប្បដិសំវេទីតិ សព្ពស្ស កាយស្ស បដិ បដិ បវេទ្ធំ សម្មទេន វេទនសីលោ ញាតនសីលោ, តស្ស វា បដិ បដិ សម្មទេន វេទនា ឧតស្ស អត្ថិ, តំ វា បដិ បដិ សម្មទេន វេទយតោតិ អត្ថោ។ តត្ថ តត្ថ សព្ព-គ្គហណេន អស្សាសាទិកាយស្ស អនវសេសបរិយាទានេ សិទ្ធេបិ អនេកកលាបសមុទាយភាវតោ តស្ស សព្ពេសម្បិ ការានំ សំវេទនស្សនត្ថំ បដិ-សទ្ទគ្គហណំ។ តត្ថ សព្ពកាសិកាវស្សនត្ថំ សំ-សទ្ទគ្គហណន្តិ ឱយមត្ថំ ទស្សេន្តោ “សកលស្សា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ យថា សមានេបិ អស្សាសបស្សាសេ ឧយោគិនោ បដិបត្តិវិធានេ បវេទ្ធំ សក្កច្ចំ យេន បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ទស្សេតុំ ចិត្តំ ទេសនា កតា, ឧចំ តយេចត្តំ ទីបេតុំ សតិបិ អត្ថស្ស

ឋយាតតាឃ “ឋកលឃ្សា”តិអាឌិតា បគ្គឃឃ្ស ចិឃុំ ចិឃុំ អត្ថចណ្ណតា កតាតិ ឧចឌិតញ្ញា៉ ឋិកេជំ កឧទារត្តាតិ ចិក្ខុតំ កឧទារត្តា, ឋញ្ញឧឋា ចិកាឧចឧត្តាតិ អឧត្ថា៉ ឋិកេឌឹកឧលំ ចិកាចតំ តត្ថ អឋឃុឃ្យតំ ឌាោឧលាឧតច ឧតឋំ បចឧត្តឧត ឧហាតីតិ ឌឧឃ្សឧត្តា “ឲចំ ចិឌិតំ កឧទារត្តា”តិអាឌិយាហ៉ តត្ថ តឃ្មាតិ ឃឃ្មា ឌាោលាឋយ្យឃុត្តចិឧត្តឧតច អឃ្សាឋបឃ្សាឧឋ បចឧត្តតិ, ត ចិប្បឃុត្តចិឧត្តត, តឃ្មា ឲចំក្ខុឧតា ឋត្តកាឃបជិឋំឧចឌី អឃ្សចិឃ្សាយិ បឃ្សចិឃ្សាយីតិ ចិក្ខុតីតិ ចុទ្ធតិ ឲុទ្ឋាឌីហិតិ ឧឃាឌតា៉ ទុណ្ណចិទុណ្ណចិឋឧជតិ អឧតកកលិបតាឃ ទុណ្ណចិទុណ្ណកាឧចត ចិឋឧជ៉ អាឌិ ឋិកេឧជី ឧហាតិ ឋតិឃា, ឌាោលាឃ្ស ច ចឧឋត តធា បុត្តាកិឋត្តាឧឃ្ស បចឧត្តត្តា៉ តាឌិឧឋត កចិតញ្ញត្តិ ចឲុត្ថបុក្កលឋឌិឧឋត កចិតញ្ញា, បឧកច ឋតិ, ឌាោលញ្ញា បគ្គុបជ្ជឧបត្វា តីឃុបិ ធាឧតឃុ ឌាោលាឋយ្យឃុត្តឧយច ចិត្តំ បចឧត្តតញ្ញត្តិ អឌិប្បាឧយា៉

ឲចត្តិ ទុត្តប្បកាឧទត ឋត្តកាឃបជិឋំឧចឌតចឧឋឧតច៉ ឈជតីតិ ក្ខុឃ្សហតិ៉ ចាឃយតីតិ ចាឃាយំ កឧទាតិ, យតឋិកាទំ បចឧត្តតីតិ អឧត្ថា៉ តធាក្ខុតឃ្សាតិ អាតាឋិតឃ្សតិ កាឧចត្តឃ្ស៉ ឋំចឧទាតិ ឋតិ , ចិទិឃយិ ចា៉ តាឃ ឋតិឃាតិ ឃា អាតាឋិឧត អាឧទុក្ខ បចត្តា ឋតិ, តាឃ៉ ឧតត យតឋិកាឧទតាតិ ឧឃា ឧឋា តត្ថ ឋតិបុត្តជ្ជឧយា កាចតាឃតឋិកាឧទា, ឧតត ឋឌ្ឋិត្តិ អឌិប្បាឧយា៉ អាឧឋចតីតិ “តិឧឃ្សា ឋិក្ខុឧឃា”តិ ចុឧត្ត អឌិក្ខុឋលឌឧយ្ល អាឧឋចតិ៉ តឌាឧឋចតឧញ្ញត្ថ ឋិក្ខុតត្តិ អឌិឧប្បតំ៉

បុទិឃតឧឃតិ បុទិឃឃ្មិ កាចតាតឧឃ, បឌឃចត្តក្ខុឧឃតិ អឌិប្បាឧយា៉ តត្ថាបិ កាយំ ឌាោលុប្បាឌតំ លក្ខុឧតច អឃ្សាឋបឃ្សាឋាតំ ឃាធាចឧតា ឌីឈឧឃ្សកាចាចឧតាឌឋក្ខាចឧតា, តធាបិ តំ ត ទុក្កាទំ ឃធាបចត្តាតំ ឧតឋំ កហលាយត្តកាចឧតាតិ តត្ថ ចត្តយាតកាលប្បឧឃាឧកា កឧតា៉ ញ្ញជំ បត ទុក្កាទំ បុទិឃឃ្ស លុឧឌាទាឃំ កយតឋឌិឋំ, តឃ្មា ឋាតិឋឧឃឧតត្ថ បុត្តាកិឋត្តាឧទត កចិតញ្ញត្តិ ឌិឧបតំ អតាកតកាលប្បឧឃាឧកា កឧតាតិ ញ្ញឃឃតំ ឌឧឃ្សាតំ “តត្ថ ឃឃ្មា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តត្ថ ឌាោលុប្បាឌតាឌីឃ្មតិ អាឌិ-ឋឌ្ឋត កាឃឋត្តាទបឃ្សឃុក្ខបីតិបជិឋំឧចឌតាឌិ ឋក្កុណាតិ៉ ឧកចិ បឧត្ថ “ឋំចឧទឋយាឌាតាតំ ឋក្កុឧហា”តិ ចឌត្តិ៉

កាឃឋត្តាឧត្តិ អឃ្សាឋបឃ្សាឋំ៉ ឧឋា ហិ ចិត្តឋឃុជ្ជាឧតាបិ ឋយាឧតា កឧឌកាឃប្បជិតទ្ធុត្តិតាឃ ឧតត ឋត្តទឹឃតីតិ កាឃឋត្តាឧទាតិ ចុទ្ធតិ៉ ឧឃា បត “កាឃឋត្តាឧទា ចឌីឋត្តាឧទា”តិ (ឃ៉ ត៉ ១-១០១) ឲចឃាឧកឧតា កាឃឋត្តាឧទា ឧឌតតាលក្ខុលា ឋតិបិ ក្ខាឧត្តទុប្បត្តិឃំ ឧឃក្ខុញ្ញចុត្តិឃា, តត្ថាហុលចុត្តិឃា ច កាឃក្ខាឧទត លក្ខិឧតា, ឧឋា ញ្ញឌ តាឌិឧប្បឧតា៉ បឃ្សឃុក្ខឧត្តាតិអាឌីឃុ បឌ្ឋិយំ បឌ្ឋិយំ បឌំ បុទិឃឃ្ស បុទិឃឃ្ស អត្ថចឧតំ, តឃ្មា បឃ្សឃុក្ខតំ តាឃ ទុបឋឃតំ, តញ្ញា តធាបឧឃាឧក អឋតិ ក្ខប្បជ្ជតាឧហឃ្ស ញ្ញញ្ញអាទិកឃ្ស កាឃឋត្តាឧឃ្ស បឃោកឋយ្យត្តិឃា អត្ថប្បាឌតត្តិ ឌជ្ជញ្ញា៉ តត្រាតិ “ញ្ញញ្ញអាទិកំ កាឃឋត្តាទំ បឃ្សឃុក្ខឧត្តា”តិ ឲត្ថ៉ អបទិក្កហិតកាឧលតិ កឃ្ជាតឃ្ស អតាឧទុឌ្ឋកាឧល, តឧតា ឲច កាឃចិត្តាតឃិ អបទិក្កហិតកាឧល៉ “តិឃីឌតិ បល្លង្កំ អាក្ខុជិត្វា ក្ខុជុំ កាឃំ បហិធាឃា”តិ ហិ ញ្ញឃិតា កាឃបទិក្កឧហា, “បទិមុខំ ឋតិ ក្ខុបជ្ជឧបត្វា”តិ ញ្ញឃិតា ចិត្តបទិក្កឧហា ចុឧត្តា៉ ឧតឧតចាហ “កាឧឃាបិ ចិត្តឃ្យិ បទិក្កហិតា ឧហាត្តិ”តិ៉ កាឧឃាតិ កឧឌកាឧឃា៉ ឋឌឧចាតិ ឋបទិញ្ញអាហា, ឃា ច ឧតឋំ ឋឌឧចតា កទុកាឧចត ចិឃ ញ្ញញ្ញអាទិកតាឃ អចិតាកាចិតីតិ អាហ “ញ្ញញ្ញអាទិកា”តិ៉ ឌាលចតទាតិ ឋឌាលិ ទុលិ៉ ឋត្តា ឧហាត្តិតិ ចិត្តំ តាចំ ឌហិឌ្ឋា ចិឧក្ខុបិកាឧចត ឲកក្កំ ហុត្វា កឃ្ជាតំ បទិក្កឧហត្វា បចត្តយាតំ ឋត្តំ ឧហាតិ ទុបឋត្តំ, តឧតា ឲច តំឋឃុជ្ជាតា ទុបឌឧយ្ល លហុឃុក្ខកឃ្ជាកាចប្បត្តា, តឌគុក្ខុលាតាឃ

សេសំ ចិសត្តចិទុបត្តិ ឧចំ ចិតេ្ត, ការេយ ច ទុបសន្តេ បចត្តយានេត ចត្ថិស្សិតា អស្សាសបស្សាសា សន្តសកាចា អត្តុក្កេយត ឃុញ្ញតឃុញ្ញតយា ហុត្វា បចត្តន្តិ។ តេនាហ ទុត្តំ “ឃនា បតស្ស ការេយាបី”តិអាទិ។

អាក្ខុតំ អារការកា, “បស្សម្ភេយី”តិ បឍយាចន្ខតា។ សម្ខា អត្ថ អត្ថ អាហរណំ សយន្តាហារេទា, ចស្មិំេយច អត្ថេ អបទាបទំ បចត្តអាចន្ខតា។ ចេស្សច អត្ថស្ស យតសិ ការណំ ចិតេ្ត ឍបតំ យតសិការេទា។ ឱយំសា បន្ធចេក្ខណា។

សារេត្ថតិ សឌេទឆ សបទិញ្ញអារេហ។ អឌិយត្តត្តិ ពាលចំ ឌ្ជញ្ញអារិកំ។ លិក្ខចិបល្លាសេត ទុត្តំ។ កាយសង្ខារេទាតិ ហិ អឌិយេ្យតោ។ “អឌិយត្តំ ហុត្វា បចត្តតី”តិ កិរិយាចិសេយនំ ចា ឧចំ។ ឃុញ្ញតត្តិ ឧត្វាបិ ឧសេច តេយា។ កាយយីត្ថិ ឧត្ថ “ចិតេ្ត ចា”តិ អាតេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។

១១០។ បឍយញ្ញាតតោតា ទុដ្ឋាយ ការិយយាតំ ទុតិយញ្ញាតស្ស តាតាចន្ខតំ បរិកយំ បឍយញ្ញាតំ ចិយ ទុរសយុស្សាទិតបដិបក្កត្តិ កត្វា តំសយដ្ឋានេតា កាយសង្ខារេទា បឍយញ្ញាតេ ច ទុតិយញ្ញាត្វបចារេទ ច ឌ្ជញ្ញអារិកោតិ សឌិេសា ទុតេ្វា។ ឧស តេយា សេស្វបចារេត្វេយបិ។ អឆ ចា ទុតិយញ្ញាតាឌីតំ អឌិកយាយ បដិបន្ខេតោ ទុក្កាបដិបកាឌិចេសេត កិលយតោ ឃោកិតោ កាយកិលយឆចិត្វាបឈាតាឌិចេសេត, ចិតក្កាឌិសេក្លារេកត ច សបទិចត្ថតាយ ចិត្តប្បចត្តិយា ទុតិយញ្ញាតាឌិ្វបចារេទស្ស កាយសង្ខារស្ស ឌ្ជញ្ញអារិកតា ចេឌិតព្វា។ អតិស្សុខ្វេយាតិ អញ្ញាត្វ លត្ខយានេតា កាយសង្ខារេទា ចត្ថញ្ញាតេ អតិក្កត្តស្សុខ្វេយា។ ស្សុខ្វេយការេចាបិស្ស ចត្វ តត្វំ, កុតោ ឌ្ជញ្ញអារិកតា អប្បចត្តតោតា។ តេតាហ “អប្បចត្តិេយច បិបុណាតី”តិ។

លិកិស្ស សតោ អត្ថុប្បត្តិសយាបត្តិសយាបន្ខតេចល់, ឧការសេតេតច ចា សេទ្ធាសំ ឍសាតាតំ បដិលិកំ សត្ថាយ យន្ត្សិកាណកា េហដ្ឋិយេហដ្ឋិយញ្ញាតតោ ដ្ឋបទ្វបរិឍសាត្វបចារេទបិ ស្សុខ្វេយតាំ ពូដ្ឋន្តិ។ ចត្វ ហិ េសាបចារាតំ ឍសាតាតំ ដ្ឋបទ្វបរិ ចិេសសចត្តតា, សត្តតា ច សម្ភេចយ្យ, ឧកាចន្ខត្វបចារំ ចា សត្ថាយ ឧចំ ទុត្តំ។ ឧចញ៉ាេហដ្ឋា ទុត្តចារេឌត ពូយស្ស ចាឌស្ស អចិេទាេឌា សិេទ្ធា កិត្តចិសយត្វា។ សេទ្ធាសេទ្ធាចាតិ ដ្ឋកេយសប្បិ។ យស្មា តេ សេទ្ធាបិ ទុទ្ធយានេតត ចិឌិតា បស្សទ្ធិយិឌ្ឍត្តិេយច។ “អបរិក្កហិតការេល បចត្តកាយសង្ខារេទា បរិក្កហិតការេល បដិប្បស្សម្ភតី”តិ ពួឌំ សឌិសសត្តាតតាយ ទុត្តំ។ ត ហិ តេ ឧច ឌ្ជញ្ញអារិកា អស្សាសាេឌយា ស្សុខ្វា េហាត្តិ។ បស្សម្ភតាការេទា បត តេសំ េហដ្ឋា ទុតេ្វារេយច។

យហាក្កមបរិក្កេហ ស្សុខ្វេយាតិ ចត្ថុធាត្វុខេលត ចិបស្សតាកិតិេចសំ សត្ថាយ ទុត្តំ។ សកលទ្វបរិក្កេហ ស្សុខ្វេយា កាចតាយ ដ្ឋបទ្វបរិ បណិតកាចតោ។ តេតេចាហ “ទ្វបិទ្វបរិក្កេហ ស្សុខ្វេយា”តិ។ លក្ខណារម្មណិកចិបស្សតាតិ កលាបសម្មសតយាហ។ តិត្ថិឌាត្វបស្សតតោ បដ្ឋាយ ពាលចចិបស្សតា។ តតោ ឌ្ជរំ ទុព្វលចិបស្សតា។ បុេទ្ធា ទុត្តតេយតាតិ “អបរិក្កហិតការេល”តិអាឌិតា សយឆតេយ ទុតេ្វាត តេយត “អបរិក្កេហ បចេត្វា កាយសង្ខារេទា យហាក្កមបរិក្កេហ បដិប្បស្សម្ភតី”តិអាឌិតា ចិបស្សតាតេយបិ បដិប្បស្សទ្ធិ េយាេឌតព្វាតិ ទុត្តំ េហាតិ។

អស្សាតិ ឥមស្ស “បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារ”ន្តិ បទស្ស។ ចោទនាសោធនាហីតិ អនុយោគបរិហារេហិ។ ឯវន្តិ ឥទានិ វុច្ចមានាការេន។

កថន្តិ យំ ឥទំ “បស្សម្ភយំ...បេ... សិក្ខតី”តិ (បដិ។ ម។ ១.១៧១) វុត្តំ, តំ កថំ កេន បការេន កាយសង្ខារស្ស បស្សម្ភនំ, យោគិនោ ច សិក្ខា ហោតីតិ កថេតុកម្យតាយ បុច្ឆិត្វា កាយសង្ខារេ សរូបតោ, ឱឡារិកសុខុមតោ, វូបសមតោ, អនុយោគបរិហារតោ ច ទស្សេតុំ “កតមេ កាយសង្ខារា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ កាយិកាតិ រូបកាយេ ភវា។ កាយបដិពទ្ធាតិ កាយសន្និស្សិតា។ កាយេ សតិ ហោន្តិ, អសតិ ន ហោន្តិ, តតោ ឯវ តេ អកាយសមុដ្ឋានាបិ កាយេន សង្ខរីយន្តីតិ កាយសង្ខារា។ បស្សម្ភេន្តោតិ ឱឡារិកោឡារិកេ បស្សម្ភេន្តោ។ សេសបទទ្វយំ តស្សេវ វេវចនំ។ ឱឡារិកម្បិ កាយសង្ខារំ អច្ចុបសន្តភាវំ សន្និសីទាបេន្តោ “បស្សម្ភេន្តោ”តិ វុត្តោ, អនុប្បាទនិរោធំ បាបេន្តោ “និរោធេន្តោ”តិ, សុដ្ឋុ សន្តភាវំ នយន្តោ “វូបសមេន្តោ”តិ។

យថារូបេហីតិ យាទិសេហិ។ កាយសង្ខារេហីតិ ឱឡារិកេហិ កាយសង្ខារេហិ។ អានមនាតិ អភិមុខភាវេន កាយស្ស នមនា។ វិនមនាតិ វិសុំ វិសុំ បស្សតោ នមនា។ សន្នមនាតិ សព្ពតោ, សុដ្ឋុ វា នមនា។ បណមនាតិ បច្ឆតោ នមនា។ ឥញ្ជនាទីតិ អានមនាទីនំ វេវចនានិ, អធិមត្តាតិ វា អភិមុខំ ចលនាទីតិ អានមនាទយោ, មន្ទាតិ ឥញ្ជនាទយោ។ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារន្តិ យថារូបំ អានមនាទីនំ ការណភូតំ ឱឡារិកំ កាយសង្ខារំ បស្សម្ភេន្តោ។ តស្មឹ ហិ បស្សម្ភិតេ អានមនាទយោបិ បស្សម្ភិតា ឯវ ហោន្តិ។

សន្តំ សុខុមន្តិ យថារូបេហិ កាយសង្ខារេហិ កាយស្ស អបរិប្ផន្ទនហេតូហិ អានមនាទយោ ន ហោន្តិ, តថារូបំ ទរថាភាវតោ សន្តំ, អនោឡារិកតាយ សុខុមំ។ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារន្តិ សាមញ្ញតោ ឯកំ កត្វា វទតិ។ អថ វា បុព្ពេ ឱឡារិកោឡារិកំ កាយសង្ខារំ បដិប្បស្សម្ភេន្តោ អនុក្កមេន កាយស្ស អបរិប្ផន្ទនហេតុភូតេ សុខុមសុខុមតរេ ឧប្បាទេត្វា តេបិ បដិប្បស្សម្ភេត្វា បរមសុខុមតាយ កោដិប្បត្តំ យំ កាយសង្ខារំ បដិប្បស្សម្ភេតិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ “សន្តំ សុខុមំ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារ”ន្តិ។

ឥតីតិអាទិ ចោទកវចនំ។ តត្ថ ឥតីតិ បការត្ថេ និបាតោ។ កិរាតិ អនុស្សវនេ, ឯវំ ចេតិ អត្ថោ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ – វុត្តប្បការេន យទិ អតិសុខុមម្បិ កាយសង្ខារំ បស្សម្ភេតីតិ។ ឯវំ សន្តេតិ ឯវំ សតិ តថា វុត្តាការេន លក្ខណេន។ វាតូបលទ្ធិយាតិ វាតស្ស ឧបលទ្ធិយា។ ច-សទ្ទោ សមុច្ចយត្ថោ, អស្សាសាទិវាតារម្មណស្ស ចិត្តស្ស បភាវនា ឧប្បាទនា បវត្តនា ន ហោតិ, តេ ច តេន បស្សម្ភេតព្ពាតិ អធិប្បាយោ។ អស្សាសបស្សាសានញ្ច ភាវនាតិ ឱឡារិកេ អស្សាសបស្សាសេ ភាវនាយ បដិប្បស្សម្ភេត្វា សុខុមានំ តេសំ បភាវនា ច ន ហោតិ, សុខុមេហិ តេហិ តេន បដិប្បស្សម្ភេតព្ពតោ។ អានាបានស្សតិយាតិ អានាបានារម្មណាយ សតិយា ច បវត្តិ ន ហោតិ, អានាបានានំ អភាវតោ។ តតោ ឯវ តំសម្បយុត្តស្ស អានាបានស្សតិសមាធិស្ស ច បភាវនា ឧប្បាទនាបិ ន ហោតិ។ ន ហិ កទាចិ អារម្មណេន វិនា សារម្មណធម្មា សម្ភវន្តិ។ ន ច នំ តន្តិ ឯត្ថ នន្តិ និបាតមត្តំ។ តំ វុត្តវិធានំ សមាបត្តិំ បណ្ឌិតា បញ្ញវន្តោ ន ចេវ សមាបជ្ជន្តិបិ តតោ ន វុដ្ឋហន្តិបីតិ យោជនា។ ឯវំ ចោទកោ សព្វេន សព្វំ អភាវូបគមនំ បស្សម្ភនន្តិ អធិប្បាយេន ចោទេតិ។

បុន ឥតិ កិរាតិអាទិ យថាវុត្តាយ ចោទនាយ វិស្សជ្ជនា។ តត្ថ កិរាតិ “យទី”តិ ឯតស្ស អត្ថេ និបាតោ។ ឥតិ កិរ សិក្ខតិ, យថា

វុត្តាការេន យទិ និក្ខមតីតិ អត្ថោ។ ឯវំ សន្តេតិ ឯវំ បស្សម្ភេ សតិ។ បាកដតា ហោតីតិ យទិបិ ឱឡារិកា កាយសង្ខារា បដិប្បស្សម្ភន្តិ, សុខុមា បន អត្ថេវាតិ អនុក្កមេន បរមសុខុមភាវប្បត្តស្ស វសេន និមិត្តុប្បត្តិយា អាតាបិតស្សតិយា, អាតាបិតស្សតិសមាធិស្ស ច បាកដតា ឧព្ភូតតាតិ អធិប្បាយោ។

យថា កថំ វិយាតិ យថាវុត្តវិធានំ តំ កថំ វិយ ទដ្ឋព្ពំ, អត្ថិ កិញ្ចិ តទត្ថវិភាវិនី ឧបមាតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ ឧបមំ ទស្សេតុំ “សេយ្យថាបី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សេយ្យថាបីតិ ឧបមាយត្ថេ និបាតោ។ កំសេតិ កំសការកោ។ និមិត្តន្តិ និមិត្តស្ស, តេនេវ សទ្ទានំ បវត្តាការស្សាតិ អត្ថោ។ សាមិអត្ថេ ហិ ឯតំ ឧបយោគវចនំ។ សុគ្គហិតត្តាតិ សុដ្ឋុ គហិតត្តា។ សុមនសិកតត្តាតិ សុដ្ឋុ ចិន្តេត្វា ឋបិតត្តា។ សូបធារិតត្តាតិ សម្មទេវ ឧបធារិតត្តា សល្លក្ខិតត្តា។ សុខុមកា សទ្ទាតិ អនុរវេ អាហ, យេ អប្បកា។ អប្បត្ថោ ហិ អយំ ក-សទ្ទោ។ សុខុមសទ្ទនិមិត្តារម្មណតាបីតិ សុខុមោ សទ្ទោវ និមិត្តំ សុខុមសទ្ទនិមិត្តំ, តទារម្មណតាយបិ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? កាមំ តទាសុខុមាបិ សទ្ទា និរុទ្ធា, សទ្ទនិមិត្តស្ស បន សុគ្គហិតត្តា សុខុមតរសទ្ទនិមិត្តារម្មណភាវេនាបិ ចិត្តំ បវត្តតិ។ អាទិតោ បដ្ឋាយ ហិ តស្ស តស្ស និរុទ្ធស្ស សទ្ទស្ស និមិត្តំ អវិក្ខិត្តេន ចិត្តេន ឧបធារេន្តស្ស អនុក្កមេន បរិយោសានេ អតិសុខុមសទ្ទនិមិត្តម្បិ អារម្មណំ កត្វា ចិត្តំ បវត្តតេវ។ ចិត្តំ ន វិក្ខេបំ គច្ឆតិ តស្មិំ យថាឧបដ្ឋិតេ និមិត្តេ សមាធានសព្ភាវតោ។

ឯវំ សន្តេតិអាទិ វុត្តស្សេវត្ថស្ស និគមនវសេន វុត្តំ។ តត្ថ យស្ស សុត្តបទស្ស សន្ធិ ចោទនាសោធនាហិ អត្ថោ វុត្តោ, តំ ឧទ្ធរិត្វា កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានាទិ វិភាវេតោ ទស្សេតុំ “បស្សម្ភយ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តំ សព្វំ វុត្តនយត្តា ឧត្តានមេវ។

១១១៍ អាទិកម្មិកស្ស កម្មដ្ឋានវសេនាតិ សមថកម្មដ្ឋានំ សន្ធាយ វុត្តំ។ វិបស្សនំ កម្មដ្ឋានំ បន ខណិកសមាធិនាបិ លព្ភតេវ។ វុត្តាតិ បឋមចតុក្កេ។ បញ្ចសន្ធិកន្តិ បញ្ចបព្វំ, បញ្ចភាគន្តិ អត្ថោ។

កម្មដ្ឋានស្ស ឧគ្គហន្តិ កម្មដ្ឋានគន្ថស្ស ឧគ្គហោ។ តទត្ថបរិបុច្ឆា កម្មដ្ឋានស្ស បរិបុច្ឆនា។ អថ វា គន្ថតោ, អត្ថតោ ច កម្មដ្ឋានស្ស ឧគ្គណ្ហនំ ឧគ្គហោ។ តត្ថ សំសយបរិបុច្ឆនា បរិបុច្ឆា។ កម្មដ្ឋានស្ស ឧបដ្ឋានន្តិ និមិត្តុបដ្ឋានំ, ឯវំ ភាវនាយានុយុញ្ជន្តស្ស “ឯវមិទំ និមិត្តំ ឧបដ្ឋាតី”តិ ឧបធារណំ, តថា កម្មដ្ឋានប្បនា “ឯវំ ឈានប្បតី”តិ។ កម្មដ្ឋានស្ស លក្ខណន្តិ គណនានុពន្ធនាផុសនានំ វសេន ភាវនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា ឋបនាយ សម្បត្តិ, តតោ បរម្បិ ច សល្លក្ខណាទិវសេន មគ្គប្បត្តីតិ កម្មដ្ឋានសភាវស្ស សល្លក្ខណំ។ តេនាហ “កម្មដ្ឋានសភាវុបធារណន្តិ វុត្តំ ហោតី”តិ។

អត្តនាបិ ន កិលមតិ ឧគ្គហិតោ កម្មដ្ឋានស្ស ឧគ្គហិតត្តា។ តតោ ឯវ អាចរិយម្បិ ន វិហេសេតិ អភិណ្ហម្បិ ភាវនាយ យត្តកំ បិបតតោ។ តស្មាតិ តំ និមិត្តំ អត្តនោ អកិលមនអាចរិយាវិហេសនហេតុ។ ថោកន្តិ ថោកំ ថោកំ។ ឧគ្គហេតព្ពតោ ឧគ្គហោ, សន្ធាបិ កម្មដ្ឋានវិធិ, ន ពហុំ វុត្តំ ចុទិត្តាគ្គហណត្ថំ។ អាចរិយតោ ឧគ្គហោ អាចរិយុគ្គហោ, តតោ។ ឯកបទេយ្យីតិ ឯកកោដ្ឋាសេយ្យិ។

១១៩. អនុពន្ធនាតិ អស្សាសបស្សាសានំ អនុគមនវសេន សតិយា និរន្តរំ អនុបវត្តនា. ផុសនាតិ អស្សាសបស្សាសេ គណេន្តស្ស គណនំ បដិសំហរិត្វា តេ សតិយា អនុពន្ធន្តស្ស យថា អប្បនា ហោតិ, តថា ចិត្តំ ឋបេន្តស្ស ច នាសិកគ្គាទិដ្ឋានស្ស តេសំ ផុសនា. យស្មា បន គណនាទិវសេន វិយ ផុសនាវសេន វិសុំ មនសិការោ នត្ថិ, ផុដ្ឋផុដ្ឋដ្ឋានេយេវ គណនាទិ កាតព្វន្តិ ទស្សេតុំ ឥធ ផុសនាគហណន្តិ ទីបេត្វា "ផុសនាតិ ផុដ្ឋដ្ឋាន"ន្តិ អាហ. ឋបនាតិ សមាធានំ. តំ ហិ សម្មទេវ អារម្មណេ ចិត្តស្ស អាធានំ ឋបនំ ហោតិ. តថា ហិ សមាធិ "ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតី"តិ (ធ. ស. ១១.១៥) និទ្ទិដ្ឋោ. សមាធិប្បធានា បន អប្បនាតិ អាហ "ឋបនាតិ អប្បនា"តិ. អនិច្ចតាទីនំ សល្លក្ខណតោ សល្លក្ខណា វិបស្សនា. បវត្តតោ, និមិត្តតោ ច វិនិវដ្ដនតោ វិវដ្ដនា នាម មគ្គោ. សកលសំកិលេសបដិប្បស្សទ្ធិភាវតោ សព្ពសោ សុទ្ធីតិ បារិសុទ្ធិ ផលំ. តេសន្តិ វិវដ្ដនាបារិសុទ្ធីនំ. បដិបស្សនាតិ បដិ បដិ ទស្សនំ បេក្ខនំ. តេនាហ "បច្ចវេក្ខណា"តិ.

វឌ្ឍន្តិ ឯកំ តីណិ បញ្ចាតិ ឯវំ គណនាយ វឌ្ឍំ ជូការេសតិ គណនវិធិំ សន្ធាយាហ. គណននិស្សិតោវ ន កម្មដ្ឋាននិស្សិតោ. "សិខាប្បត្តំ នុ ខោ"តិ ឋានំ វិចេតុំ គណនាយ មនសិការេន វុត្តំ. សោ ហិ តថា លទ្ធំ អវិក្ខេបមត្តំ និស្សាយ ឯវំ មញ្ញេយ្យ. "អស្សាសបស្សាសេសុ យោ ឧបដ្ឋាតិ, តំ គហេត្វា"តិ ឋានំ អស្សាសបស្សាសេសុ យស្ស ឯកោវ បឋមំ ឧបដ្ឋាតិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ, យស្ស បន ឧភោបិ ឧបដ្ឋហន្តិ, តេន ឧភយម្បិ គហេត្វា គណេតព្វំ. "យោ ឧបដ្ឋាតី"តិ វុត្តត្តា ច ឥមស្ស នាសាបុដចារោតេសុ យោ បាកដតរោ ឧបដ្ឋាតិ, សោ គហេតព្វោតិ អយម្បិ អត្ថោ ទីបិតោតិ ទដ្ឋព្វំ. បវត្តមានំ បវត្តមានន្តិ អារេមណិកវសេន និរន្តរំ អស្សាសបស្សាសានំ ឧបលក្ខណំ ទស្សេតិ. ឯវន្តិ វុត្តប្បការេន ឧបលក្ខេត្វា វាតិ អត្ថោ. បាកដំ ហោន្តិ គណនាវសេន ពហិទ្ធា វិក្ខេបាភាវតោ.

បលិឃស្ស បរិវត្តនំ, តំ យត្ថ និក្ខិបន្តិ, សោ បលិឃត្ថម្ភោ. តិយាមរត្តិន្តិ អច្ចន្តសំយោគេ ឧបយោគវចនំ. បុរិមនយេនាតិ សីឃគណនាយ, គោបាលកគណនាយាតិ អត្ថោ. ឯកោ ទ្វេ តីណិ ចត្តារិ បញ្ចាតិ គណនាវិធិទស្សនំ. តស្មា អដ្ឋាតិអាទីសុបិ ឯកតោ បដ្ឋាយេវ បវេច្ចំ អដ្ឋាទីនិ បរិបុណ្ណានិ. សីឃំ សីឃំ គណេតព្វមេវ. កស្មាតិ តត្ថ ការណំ, និទស្សនេន ទស្សេតិ "គណនបដិពទ្ធេ ហី"តិអាទិនា. តត្ថ អរីយតិ តេន នាវាតិ អរិត្តំ, បាជនទណ្ឌោ. អរិត្តេន ឧបត្ថម្ភោ អរិត្តុបត្ថម្ភោ, តស្ស វសេន.

និប្បរិយាយតោ និរន្តរប្បវត្តិ នាម ឋបនាយមេវាតិ អាហ "និរន្តរំ បវត្តំ វិយា"តិ. អន្តោ បវិសន្តំ វាតំ មនសិ ករោន្តោ អន្តោ ចិត្តំ បវេសេតិ នាម. ពហិ ចិត្តនីហរណេបិ ឯសេវ នយោ. វាតព្ភាហតន្តិ អព្ភន្តរគតំ វាតំ ពហុលំ មនសិ ករោន្តស្ស វាតេន តំ ឋានំ អព្ភាហតំ វិយ, មេទេន បូរិតំ វិយ ច ហោតិ, តថា ឧបដ្ឋាតិ. នីហរតោ ផុដ្ឋោការំ មុញ្ចិត្វា, តថា បន នីហរតោ វាតស្ស គតិមគ្គំ អនុពន្ធេន នានារម្មណេសុ ចិត្តំ វិធាវតីតិ អាហ "បុថុត្តារម្មណេ ចិត្តំ វិក្ខិបតី"តិ.

ឯហត្ថិ ឯតំ អស្សាសបស្សាសជាតំ.

១២០. អនុគមនន្តិ បវត្តបវត្តានំ អស្សាសបស្សាសានំ អារម្មណករណវសេន សតិយា អនុ អនុ បវត្តនំ អនុគច្ឆនំ. តេនេវាហ "តញ្ច ខោ ន អាទិមជ្ឈបរិយោសានានុគមនវសេនា"តិ. នាភិ អាទិ តត្ថ បឋមំ ឧប្បជ្ជនតោ. បឋមុប្បត្តិវសេន ហិ ឯត្ថ អាទិចិន្តា, ន

ឧប្បត្តិយត្ថចនេត៑ តទា ហិ នេ តាកិនេតា បដ្ឋាយ ឃាច តាសិកក្កា ឋត្តា ឧប្បជ្ជនេត្តច៑ ឃត្ត ឃត្ត ច ឧប្បជ្ជតិ, តត្ត តនេត្តច កិច្ចត្តិ ឆយ្យាត៑ កយតាកាចនេតា៑ ឃទាបច្ចំ បត នេសត្តុប្បត្តិំ កតិឋយញ្ញា៑ ហនយំ យដ្ឋត្តិ ហនឃនឋយិបំ តស្ស ឧបទិកានេកា យដ្ឋ៑ តាសិកក្កុ បទិនេឃាឋាតត្តិ តាសិកដ្ឋាត៑ តស្ស បទិនេឃាឋាត៑ អឋ្សាឋបឋ្សាឋឋយញ្ញាឃ តនចឥកាចនេតា៑ តទា នេហនេត "ចិត្តឋយដ្ឋាតា"តិ ចុត្តា, ត ច ពាហិន្តា ចិត្តឋយដ្ឋាតាត៑ ឋយ្ទនេចា អត្តិ៑ នេតតាហ "អគ្គត្តុំ បចិឋតចាតស្ស តាសិកក្កុ អាឌី"តិ៑ បចិឋតតិក្កូយតបទិឃានេឃា បត តំឋឌិឋចនេត ចុនេត្តាតិ នេចឌិតនេត្តា៑ ចិនេក្កុបកតត្តិ ចិនេក្កុបំ ឧបកតំ, ចិក្កិត្តំ អឋយាហិតត្តិ អនេត្ត៑ ឋាទន្តាឃាតិ ឋនទចកាចាឃ៑ ព្គញ្ចាតាឃាតិ កយ្ទាតយតសិកាទស្ស ចលតាឃ៑

ចិនេក្កុបកនេតត ចិនេត្តតាតិ នេហតុយិក្សាទលាចចត៑, ព្គត្តយ្យតលក្កុលោ ចា៑ ឋាទន្តាតិ ឋនទចា៑ ព្គញ្ចិតាតិ ព្គញ្ចតកា ចលតកា៑ តទា ឋត្តិតា៑

អាឌិយដ្ឋបទិនេឃាឋាតចនេតាតិ អាឌិយដ្ឋបទិនេឃាឋាតាតុកយតចនេត ត យតសិ កាតព្គត្តិ ឋយ្ទនេត្តា៑ "អតុពាត្តតាឃ យតសិ កនេទានេត្តត ចុឋតាចនេត ច ឥបតាចនេត ច យតសិ កាតព្គា"ត្តិ នេឃតាឌិប្បានេឃត ចុត្តំ, តំ ចិចទិតំ "កលតាតុពាត្តតាចនេត ចិឃា"តិអាឌិយាហ៑ តត្ត ចិឋុំ យតសិកានេទា តត្តីតិ កលតាឃ, អតុពាត្តតាឃ ច ចិតា ឃទាក្កុយំ នេកចលំ ចុឋតាចនេត, ឥបតាចនេត ច កយ្ទាតយតសិកានេទា តត្តិ៑ តតុ ចុឋតាឃ ចិតា ឥបតាឃ ចិឃ, ចុឋតាឃ ចិតា កលតាឃបិ យតសិកានេទា តត្តិនេឃច? ឃឌិបិ តត្តិ, កលតា បត ឃទា កយ្ទាតយតសិកាទស្ស យុលកាចនេតា បឆាតកាចេត កនេហតញ្ញា, ៧ចំ អតុពាត្តតា ឥបតាឃ, តាឃ ចិតា ឥបតាឃ អឋយ្ទចនេតា៑ តឋ្សា ឋតិបិ ចុឋតាឃ តាតត្តទិកកាចេ កលតាតុពាត្តតា ៧ច យុលកាចនេតា បឆាតកាចេត កនេហត្តា ព្គតទាឋំ តនកាចំ ឥនស្សនេត្តា អាហ "កលតាតុពាត្តតាចនេត ចិឃ ហិ ចុឋតាឥបតាចនេត ចិឋុំ យតសិកានេទា តត្តី"តិ៑ ឃឌិ ៧ចំ តា កឋ្សា ឧនេច្ចេឋ ចិឋុំ កហិតាតិ អាហ "ចុដ្ឋចុដ្ឋដ្ឋាតនេឃចា"តិអាឌិ៑ តត្ត "ចុដ្ឋចុដ្ឋដ្ឋាតនេឃច កនេលានេត្តា"តិ ព្គយិតា កលតាឃ ចុឋតា អដ្ឋត្តិ ឥនស្សតិ៑ នេតតាហ "កលតាឃ ច ចុឋតាឃ ច យតសិ កនេទាតី"តិ៑ តនេត្តចាតិ ចុដ្ឋចុដ្ឋដ្ឋាតនេឃច៑ នេតតិ អឋ្សាឋបឋ្សានេឋ៑ ឋតិឃា អតុពាត្តនេត្តាតិ កលតាចិចិ អត្តុកត្តា ឋតិឃា តិពាត្តនេត្តា, ចុនេដ្ឋាកានេឋនេឃច នេត តិទត្តុំ ឧបឆានេទនេត្តាតិ អនេត្ត៑ អប្បតាចនេត ចិត្តិ ឥនេបនេត្តាតិ ឃទា អប្បតា នេហាតិ, ៧ចំ ឃទាឧបដ្ឋំនេត តិយិនេត្ត ចិត្តិ ឥនេបនេត្តា ឋយាឥហនេត្តា៑ អតុពាត្តតាឃ ចាតិអាឌីឋុ អតុពាត្តតាឃ ច ចុឋតាឃ ច ឥបតាឃ ច យតសិ កនេទាតីតិ ចុត្តីតិ នេឃាឌតា៑ ចុឃាឃយនេត្តាតិ ចុឃាឃំ "ចុដ្ឋចុដ្ឋដ្ឋាតនេឃច កនេលានេត្តា, តនេត្តច កលត៑ បឌិឋំហទិត្វា នេត ឋតិឃា អតុពាត្តនេត្តា"តិ ច ចុនេត្តា, នេឋា អឃយនេត្តា៑ ឃា អច្ចត្តាឃ ត យិនេតាតិ ត ចិតិត្ថិតាតិ, ឋា យាតស្ស ឋយិនេបតិ ឧបយា ឃទា "នេកានេលា ចិឃ កចនេឃា"តិ៑

១១៥៑ បដ្ឋឋ្យឌ្ឍតិ បិឥឋប្បឹ៑ នេឆាលិ នេបនេលានេលិ៑ កិឡអតត្តិ កិឡអត្តាត៑ ឃាតាបុត្តាតត្តិ អត្តនេតា កទិឃាឃ, បុត្តស្ស ច៑ ឧនេកា នេកាឌិនេឃាតិ អាកន្តត្តស្ស បុទិយនេកាឌិ, កន្តត្តស្ស បដ្ឋិយនេកាឌិត្តិ នេចូបិ នេកាឌិនេឃា៑ យដ្ឋត្តិ នេឆាលិឋលកនេស្សច យដ្ឋ៑ ឧបតិពាត្តតចយ្ទា ចិឃាតិ ឧបតិពាត្តតចយ្ទា, តាសិកក្កុ, យុលតិយិត្តំ ចា, តស្ស យុលេ ឋយិនេប ឥត្វា៑ កចំ ឥត្វា? ឋតិឃា ចនេត៑ ឋតិគ្យាតត្ត ឃុបដ្ឋំ តំ កនេទានេត្តា នេឃាកាចនេទា តត្ត ឌិនេតា តាឃ នេហាតិ, អចឃចឥយូត ឋយុទាឃស្ស អបឌិសិតព្គនេតា៑ តិយិនេត្តតិ តាសិកក្កាឌិតិយិនេត្តា៑ ឋតិឃា តិឋឹឥនេត្តាតិ ឋតិចនេត តិឋឹឥនេត្តា៑ "ឋតិគ្យាតត្ត"តិអាឌិតា ឥាទត ចិឃ ចត្តព្គា៑ តត្តាតិ ចុដ្ឋចុដ្ឋដ្ឋាត៑

១១៩. ទេតិ ភកាទស្ស អត្តនាគហិកតា យត្ថុស្សា, ទេសំ សង្គហា ច ហត្ថគតា.

១១៧. អាឌិទេតា បដ្ឋាយាតិ ស្តុបទេយ្យត្ថងស្សតទេតា បដ្ឋាយ. កាឆាយំ តិយិត្តត្តិ ស្តុបតិពាន្តតាតិយិត្តំ. អភាទយុលទេយកចិត្តស្សាតិ ឲកស្ស ចិត្តស្ស ត អារយុលំ, អារយុលំ ត ទេហាត្តីតិ អទេត្ថ. អឌាតទេតា ច តទេយា ឆទេយុតិ តិយិត្តំ អស្សាទេសា បស្សាទេសាតិ ច្ចុទេយ តទេយា ឆទេយុ អារយុលាការលាចទេសត អចិត្តត្តស្ស. ច-សទ្ទោ ញ្ញុតិទេទេក. ភាចតាតិ អាតាបិតស្សតិសយាឆិភាចតា. តុបលច្ចុតីតិ ត ស្តុបលច្ចុតិ ត សិញ្ញាតិតិ អយំ ទេចាឆតាកាឆាយ អទេត្ថ, ត្យុតិយា បត ចរិហារកាឆា សុចិទេញ្ញាយ្យាច.

កាឆត្តិ តាសំ អត្ថំ ចិចទិតំ កទេឆត្យកយ្យតាបុច្ឆា. ច្ចុទេយ តទេយា ឆយុាតិអាឌិសុ បឆទេយាឌតាយ សង្កិ អយយត្ថតិទេត្តទេសា – ច្ចុទេយ តិយិត្តាឆទេយា តទេយា ឆយុា ឲកចិត្តស្ស កធំ អារយុលំ ត ទេហាត្តិ, តឆាបិ ត ចិទេយ ត ច ច្ចុទេយ តទេយា ឆយុា អចិឌិតា ទេហាត្តិ, កធំ ត ច ទេហាត្តិ អចិឌិតា? ទេតាសញ្ញាអចិឌិតទេត្ត ចិត្តញ្ញា កធំ ចិទេក្ខបំ ត កច្ឆតិ, បឆាតញ្ញា ភាចតាយ តិបញ្ជាឆកំ ចិទិយញ្ញា កធំ បញ្ញាយតិ, តិចទេលាតំ ចិក្ខយុកំ សយុទេឆច សយាឆាតាចហំ ភាចតាតុទេយាកសង្គាតំ បទេយាកញ្ញា ទេយាគិ កធំ សាទេឆតិ, ស្តុបទ្បុបទិ ទេលិកិយទេលាកុត្តទេញ្ញា ចិទេសសំ កទេយឆិកច្ឆតីតិ.

ច្ចុឆាតិ តយត្ថំ កកទ្មុបយាយ សាទេឆតំ "ទេសយ្យឆាបិ"តិអាឌិ ត្យុត្តំ. ក្មុយិកាកស្ស ចិសយតាយ ឆញ្ញាទេល ទុទេក្ខ ទេលឆតកិទិយា ត សុកទា សិយា, តឆា ច សតិ កកចឆត្តកាតិ ត្យុត្តិទេញ្ញាយ្យាតិ អាហ "សទេយ ក្មុយិកាទេក"តិ. កកទេចតាតិ លុទ្ធទេកត លទបទេត្តត. ទេតតាហ "បុទិទេសា"តិ. ចុដ្ឋកកចឆត្តាតត្តិ ចុដ្ឋចុដ្ឋកកចឆត្តាតំ ចទេសត. ទេតត កកចឆទេត្តហិ ចុដ្ឋចុដ្ឋដ្ឋាទេតទេយច បុទិសស្ស សតិយា ស្តុបដ្ឋាតំ ឆទេស្សតិ. ទេតតាហ "ត អាកទេត ចា កទេត ចា កកចឆទេត្ត យតសិ កទេទាតី"តិ. កកចស្ស អាកច្ឆតកាទេល បុទិសាគិយុលំ បចត្តា អាកតា. ទេបល្លតកាទេល តទេតា ចិកតា "កតា"តិ ត្យុត្តា. ត ច អាកតា ចា កតា ចា កកចឆត្តា អចិឌិតា ទេហាត្តិ សត្តត្ថ សតិយា ស្តុបដ្ឋិតត្តា លិត្តិតច្ចុដ្ឋាតំ អចុសិត្វា កច្ឆត្តាតំ, អាកច្ឆត្តាតញ្ញា កកចឆត្តាតំ អភាចទេតា. បឆាតត្តិ ទុក្ខស្ស ទេលឆតចិទិយំ. បទេយាកត្តិ តទេស្សច ទេលឆតកិទិយំ. ចិទេសសត្តិ អទេតកភាចាបិឆតំ, ទេតត ច សាទេឆតត្ថំ បទេយាឌតចិទេសសំ.

យឆា ទុទេក្ខាតិអាឌិ ស្តុបយាសំសត្តតំ. ស្តុបតិពាន្តតិ អារយុទេលា ចិត្តំ ឲតាយាតិ សតិ ស្តុបតិពាន្តតា ភាយ, តស្សា អស្សាសបស្សាសាតំ សល្លក្ខលស្ស តិយិត្តត្តិ ស្តុបតិពាន្តតាតិយិត្តំ, ភាសិកក្កំ, យុលតិយិត្តំ ចា. ឲចទេយចាតិ យឆាបិ ទេសា បុទិទេសា កកទេចត ទុក្ខំ លិត្តទេត្តា អាកតាកទេត កកចឆទេត្ត អយតសិកទេទាទេត្តាបិ ចុដ្ឋចុដ្ឋដ្ឋាទេតទេយច សតិយា ស្តុបដ្ឋបទេតត អាកតាកទេត កកចឆទេត្ត ឌាតាតិ, សុត្តបឆញ្ញា អចិទេញ្ញុត្តា អត្ថកិច្ចំ សាទេឆតិ, ឲចទេយច. ភាសិកទេក្ក យុលតិយិទេត្តតិ ឌឹឈភាសិទេកា ភាសិកទេក្ក ច្ចុតទេទា យុលំ ឆសតំ តិយឹយតិ លាឌឹយតិ ឲទេតតាតិ យុលតិយិត្តត្តិ លទ្ធតាទេយ ស្តុត្តទេទាទេដ្ឋ.

ច្ចុឆំ បឆាតត្តិ ទេយត ចិទិយារយុទេត អារទ្ធចិទិយស្ស ទេយាកិទេតា កាទេយាបិ ចិត្តម្បិ កយុតិយំ ភាចតាកយុក្ខយំ ភាចតាកយុទេយាក្កំ ទេហាតិ, ច្ចុឆំ

ວີຣິຍໍ ປສາທ຺ຕີ ພເລນ ເຫຕຸໍ ຄເສ຺ສຕີ. ອຸປກ຺ກິເລສາ ປຫີຍນ຺ຕີຕີ ຈິຕ຺ຕ຺ສ຺ສ ອຸປກ຺ກິເລສພູຕານີ ນີວຣຓານີ ວິກ຺ຂມ຺ພນວເສນ ປຫີຍນ຺ຕີ. ຈິຕ຺ຕກ຺ຄາ ວູປສມ຺ມນ຺ຕີຕີ ຕເທາ ເອວ ກາຍຈິຕ຺ຕກ຺ຄາເທາເສາ ປິຍ຺ຕາຈິຕ຺ຕກ຺ຄາ ອຸປສມໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ, ນີວຣຓປ຺ປຫາເນນ ຈາ ປຒມ຺ຌາຕາສິກໍ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕກ຺ຄວູປສມາປເທເສນ ທຸຕິຍຌ຺ຌາຕາທີນຍສິກຍາຫ. ອຍໍ ປເຍາເຄາຕີ ອຍໍ ຌາຕາສິກຍ຺ສ຺ສ ເຫຕຸພູເຕາ ກມ຺ມຏ຺ຐາຕາຕຸເຍາເຄາ ປເຍາເຄາ. ນິເຍາຊຕາ ປຫີຍນ຺ຕີຕີ ທສປິ ນິເຍາຊຕານີ ມຄ຺ຄປະປິໂຍ ສມຸເຈ຺ຉທເສນ ປຫີຍນ຺ຕີ. ອຕຸສຍາ ພ຺ຍນ຺ຕີ ເຫານ຺ຕີຕີ ຕຒາ ສຕ຺ຕປິ ອຕຸສຍາ ອຕຸປ຺ປຕ຺ຕິທມ຺ມຕາປາທເນນ ກຏ຺ຍຕ຺ຕ຺ສ຺ສປິ ອສມ຺ພເວເຕາ ຈິກຕ຺ຕາ ເຫານ຺ຕີ. ເອຕ຺ຕ ຈ ນິເຍາຊນປ຺ປຫານໍ ຕາຍ ອຕຸສຍສີຣີຣາທເນເຕນ ເຫາຕີ, ປຫີເນສຸ ຈ ນິເຍາຊເນສຸ ອຕຸສຍານໍ ເລເສາປີ ນ ຕິຈິ຺ສ຺ສຕີຕີ ຈ ທ຺ສ຺ສເຕຕ຺ຕຸໍ "ນິເຍາຊຕາ ປຫີຍນ຺ຕີ ອຕຸສຍາ ພ຺ຍນ຺ຕີ ເຫານ຺ຕີ"ຕີ ວຸຕ຺ຕໍ. ອຍໍ ຈິເສເສາຕີ ຍຸທໍ ສຍານິ ຕິສ຺ສາຍ ອຕ຺ຕກ຺ກເຍນ ລຕ຺ຂຍາເຕາ ອຍໍ ນິເຍາຊນປ຺ປຫານາທິເກາ ຍຸທຍ຺ສ຺ສ ສຍານິ຺ສ຺ສ ຈິເສເສາຕີ ອເຕ຺ຖາ.

ຍ຺ສ຺ສາຕີ ເຍນ ອຕຸປຸພ຺ພາຕ຺ຕີ ອຕ຺ຕກ຺ກເຍນ ປຣິຈິຕາຕີ ປຣິຈິຓ຺ຓາ. ອຍໍ ເຫຕ຺ວ ສເສ຺ຉປເຕ຺ວ – ອາກາປາລ຺ສ຺ສຕີ ຍຒາ ທຸເສ຺ທນ ກກຈຕາ ເທສິຕາ, ຕເຖຈ ເຍນ ອິທ຺ທປ຺ປຊາຕາທິຈິສິຕາ ອຕຸປຸພ຺ພາ ປຣິຈິຕາ ສຸທ຺ທ ກາຈິຕາ, ຕເຕາ ເອວ ປຣິປຸຓ຺ຓາ ເສາຍ຺ຍອສຕ຺ຕາ ຈຕ຺ຕາ ປິຣິປຸຣິຍາ ສພ຺ພເສາ ປຸຓ຺ຓາ. ເສາ ກິກ຺ກ ຍຸທໍ ອຕ຺ຕເນາ ພຕ຺ທາທິເລາເກ ປພ຺ພາກາເສນ ປກາເສຕີ. ຍຒາ ກິ ອພ຺ພາ ຍຸເຕ຺ຕາຈ ຈຕ຺ທິຍາ ອພ຺ພປກ຺ກິເລສຈິຍຸເຕ຺ຕາ ຈຕ຺ທິຍາ ຕາຣກຣາຊາ ຈິຍາຕີ.

ຍຸທາຕີ ກກຈຸປຍາຍໍ. ອ຺ສ຺ສາຕີ ເຍາຄິເນາ. ຍຸທາຕີ ຈາ ຍຸທຍ຺ສ຺ສິ ທາເນາ. ອ຺ສ຺ສາຕີ ອຸປຍາຕ຺ວຕ຺ສ຺ສ ກກຈ຺ສ຺ສ. ອາກຕາກຕຈເສນ ຍຒາ ຕ຺ສ຺ສ ປຸຣິສ຺ສ຺ສ ອຍຕສິກາເຣາ, ເອວໍ ອ຺ສ຺ສາສປ຺ສ຺ສາສານໍ ອາກຕາກຕຈເສນ ອຍຕສິກາຣຍຕ຺ຕເຍຈ ປເຍາຊນໍ.

໑໑໖. ນິມິຕ຺ຕນ຺ຕີ ປຏິພາຄນິມິຕ຺ຕໍ. ອຈເສສສຍາຕຄ຺ຄປຏິຍຕ຺ທິຕາຕີ ອປ຺ປຕາຈິຕ຺ຕກ຺ຄາທິອຈເສສສຍາຕຄ຺ຄປຏິຍຕ຺ທິຕາຕີ ຈທນ຺ຕີ, ຈິຈາຣາທີຕີ ປຕ ຈຕ຺ຕ຺ຕາ ນິປ຺ປິຣິຍາເຍນ ຈິຕ຺ຕກ຺ຄ຺ສ຺ສ ອປ຺ປຕາກາຈເຕາ. ເສາ ຫິ ປາຍ຺ຍຸທໍ "ອປ຺ປຕາ ພ຺ຍປ຺ປຕາ"ຕີ (ທ. ສ. ໖) ນິທ຺ທິເທ຺ທ, ຕໍສຍ຺ຍເຍາຄເຕາ ຈາ ຍສ຺ມາ ຍສາຕໍ "ອປ຺ປຕາ"ຕີ ອທ຺ທກຒາເຣຈາຫາເຣາ, ຍສາຕເຄ຺ຄສຸ ຈ ສຍານີ ປສາຕໍ, ຕສ຺ມາ ຕໍ "ອປ຺ປຕາ"ຕີ ທເສ຺ສເຕ຺ວາ "ອຈເສສສຍາຕຄ຺ຄປຏິຍຕ຺ທິຕາ ອປ຺ປຕາສຕ຺ຕາຕາ ທປຕາ ຈ ສຍ຺ຍຕ຺ຕີ"ຕີ ອາຫ. ກ຺ສ຺ສຈິ ປຕ ກຸຓາຈເສເນຈ ຍຕສິກາຣກາລເຕາ ປຕຸຕີຕີ ເອຕ຺ຕ "ອຕ຺ຕກ຺ກຍເຕາ...ເປ... ລທ຺ຓາກາຣປ຺ປຕ຺ຕໍ ຈິຍ ເຫາຕີ"ຕີ ເອຕ຺ຕເກາ ກເຕ຺ວາ ປຣິຫີເຕາ.

ສາຣທ຺ທກາຍ຺ສ຺ສ ກ຺ສ຺ສຈິ ປຸຄ຺ຄລ຺ສ຺ສ ອຸທຍຕີ ປຏິກາທີຕໍ ປລພ຺ພເຕາ ຈິກ຺ຊຕີຕີ ສທ຺ທໍ ກເຣາຕີ. ຄຕ຺ຕາຕິສທກປ຺ປຣາທີຕໍ ສຕ຺ທິຊາເຕສຸ ຈລິ ຄຳປ຺ປາຕີ ຕຕ຺ຕ ຕຕ຺ຕ ຈລິຕໍ ເຫາຕີ. ກສ຺ມາ? ຍສ຺ມາ ສາຣທ຺ທກາເຍາ ກຣຸເກາ ເຫາຕີຕີ ກາຍທຣຖຈຸປສເຍນ ສທ຺ທິ ສິທ຺ທຍາເຕາ ອຸຊ຺ຊາຣິກອ຺ສ຺ສາສປ຺ສ຺ສາສນິເຣາເຒາ ພ຺ຍຕິເຣກຍຸເພນ ຕ຺ສ຺ສ ສາທຕໍ ຈິຍ ຫຸເຕ຺ວາ. ອຸຊ຺ຊາຣິກອ຺ສ຺ສາສປ຺ສ຺ສາສນິເຣາຒຈເສນາຕີ ອຕ຺ຕຍຈເສນ ຕທຕ຺ຕສາທຕໍ. ຕຕ຺ຕ ກາຍທຣເຖ ຈູປສເຕ຺ຕຕີ ຈິຕ຺ຕຊຣູປິຕໍ ລຫຸປ຺ປຸກາປ຺ປຓ຺ຓາກາເຣນ ເຍາ ເສສຕິສຕ຺ຕຕີຣູປິຕປ຺ປິ ລຫຸອາທິກາເຣາ, ເສາ ຍຸທ ກາຍ຺ສ຺ສ ລຫຸກາເຣາຕີ ອທິປ຺ເປຕາ. ສ຺ວາຍໍ ຍສ຺ມາ ຈິຕ຺ຕ຺ສ຺ສ ລຫຸອາທິກາເຣນ ຈິນາ ນຕ຺ຖີ, ຕສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕໍ "ກາເຍາປິ ຈິຕ຺ຕມ຺ປິ ລຫຸກໍ ເຫາຕີ"ຕີ.

ឆព្វិធាទិភេទអស្សាសបស្សាសេន និរុជ្ឈតិអាទិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេន វិនេតព្ពាការប្បត្តស្ស កាយសង្ខារស្ស វិនយនវិធិំ ទស្សេតុំ អាហាតិ។

១១៩. ឧបរូបរិ វិក្ខិតាតិតិ ភាវនាភាវេន ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ បវត្តនិ ហោន្តិ។ ខោភេតាតិ បកតិយា ថូលតរភេតោ, សុខុមា អត្តនា ថូលតរេន ឧបដ្ឋិតដ្ឋានតោ។

“កត្ថ តត្ថិ”តិ ឋានវចនេន, “កស្ស តត្ថិ”តិ បុគ្គលវចនេន វិសេសិយមានមត្ថំ ឯកជ្ឈំ កត្វា វិភាវេតុំ “អនុក្កមាធិគន្តព្ព”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ យថា ឧបេក និរុទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស និរុជ្ឈកាលតាយ អស្សាសបស្សាសា ន បវត្តន្តិ, ឯវំ អនុក្កមាធិគន្តព្ពំ។ យថា យតានំ សម្មាបរិគ្គហិតាការតោ, ឯវំ អសញ្ញីភូតានំ មតានំ, អសញ្ញីនំ ច ទេវានំ, តថា និរោធសមាបន្នានំ ចតុត្ថជ្ឈានសមាបន្នានំ បន ឧបេតាបរិវេន តេសំ អនុប្បជ្ជនំ, តថា រូបារូបភវសមង្គីនំ។ កេចិ បន “អនុបុព្ពតោ សុខុមការប្បត្តិយា ចតុត្ថជ្ឈានសមាបន្នស្ស, រូបភវេ រូបីនំ ភវង្គស្ស ច សុខុមការតោ រូបភវសមង្គីនំ តត្ថិ”តិ ការណំ វទន្តិ។ អត្ថិមេវ តេ អស្សាសបស្សាសា បរិយេសិតព្ពាតិ អធិប្បាយោ, យថាវុត្តសត្តដ្ឋានវិនិមុត្តស្ស អស្សាសបស្សាសានំ អនុប្បជ្ជនដ្ឋានស្ស អភាវតោ។ បកតិថូលវសេនាតិ បកតិយា ថូលដ្ឋានវសេន។ និមិត្តំ ឋបេតព្ពន្តិ សតិយា តត្ថ តត្ថ ផុសនដ្ឋានេ ឋបេតព្ពំ។ វិសេសនាយាតនំ បវត្តេតព្ពំ៖ វិសេសនាបដ្ឋានា ហិ សតិ។

ភាវយេវាតិ ភាវំ ឯវ អនុប្បជ្ជន្តស្ស កាយសង្ខារស្ស កល្យាណាបតនយេន ឧបដ្ឋានវិធិំ យេវ អត្ថវសេន ហេតុំ អវត្វាតិ ហិ វុត្តំ, សោ យស្ស វសេន បវត្តតិ, សោ អត្ថវសោតិ៖ ឧបដ្ឋស្សតិស្សាតិ វិតដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្សាតិ សម្បជញ្ញរហិតស្ស, ភាវេន្តស្ស អនុក្កមេន អនុបដ្ឋហន្តេ អស្សាសបស្សាសេ វិសេសេត្វា “ន្ហាយ តេ”តិ ឧបដ្ឋានេតុំ, សម្មេវ បជានិតុំ សមត្ថាហិ សតិបញ្ញាហិ វិរហិតស្សាតិ អធិប្បាយោ។

១២០. ន្ហាតោ អញ្ញំ កម្មដ្ឋានំ ករោន្តិ ការិយំ។ សា ចស្ស ករណតា ភាវនាយ សុទុក្ករកាវនាតិ អាហ “ករណភាវន”ន្តិ។ ឧបរូបរិ សន្តសុខុមការប្បត្តិតោ “ពលវតី សុវិសទា សតិ ច សតិបញ្ញា ច ន្ហាតព្ពា”តិ វត្វា សុខុមស្ស តាយ អត្ថស្ស សាធនេនាបិ សុខុមេនេវ ភវិតព្ពន្តិ ទស្សេតុំ “យថា ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ ន្ហាតោតិ អនុបដ្ឋហន្តានំ អស្សាសបស្សាសានំ បរិយេសនុបាយំ ទស្សេន្តោ “តាហិ ច បនា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ គោចរម្បុសេវតិ គោចរាភិមុខោ អនុបដន្តិ បទានុបទំ។ ចរិត្វាតិ គោចរំ គហេត្វា។ តស្មិំយេវ ឋានេតិ ឧបនិពន្ធនានិមិត្តសញ្ញិតដ្ឋានេ។ យោជេត្វាតិ យថាសិការេន យោជេត្វា។ សតិរស្មិយា ពន្ធិត្វាតិ ចា វុត្តមេវត្ថមាហ “តស្មិំយេវ ឋានេ យោជេត្វា”តិ។ ន ហិ ឧបនេយ្យ ពន្ធនយោជនដ្ឋានាតិ វិសុំ លព្ភតិ។

១២១. និមិត្តន្តិ ឧគ្គហនិមិត្តំ, បដិភាគនិមិត្តំ ចា។ ឧភយម្បិ ហិ ន្ហាន ឯកជ្ឈំ វុត្តំ។ តថា ហិ តូលបិចុអាទិឧបមត្តយំ ឧគ្គហេ យុជ្ជតិ, សេសំ ឧភយត្ថ ឯកទេតិ ឯកេ អាចរិយា។

តារករូបំ វិយាតិ តារកាយ បភារូបំ វិយ។ មណិគុឡិកាទិឧបមា បដិភាគេ វទន្តិ។ កថំ បនេតំ ឯកំយេវ កម្មដ្ឋានំ អនេកាការតោ

ឧបដ្ឋាតីតិ អាហ “តញ្ច បនេត”ន្តិអាទិ។ សុត្តន្តិ ឯកំ សុត្តំ។ ពហុលប្បវត្តិការេន អវិច្ឆិន្នំ, មហាវិសយតញ្ច សន្ធាយាហ “មហតី បព្ពតេយ្យា នទី វិយា”តិ។ អញ្ញមញ្ញានុសម្ពន្ធិយា សមន្តកដ្ឋំ សុត្តំ សន្តការេនោហរា សន្តបារិបុល្លា វនឃដា វិយាតិ អាហ “ឯកា វនរាជិ វិយា”តិ។ តេនាហ កេចិ – “វនប្បគុម្ពេ យថ ផុស្សិតគ្គេ”តិ (ខុ˙ បា˙ ៦˙១៣; សុ˙ និ˙ ២៣៦)។ នានានុសន្ធិកំ នានាវេយ្យាលំ វិវិធគន្ធិកិបុណ្ណំ ពាហុវិធគន្ធានុបុព្វសុត្តំ អត្ថិកេហិ សក្កច្ចំ សមុបជីវិតព្ពត្តា អាហ “សីតច្ឆាយោ…បេ… រុក្ខោ វិយា”តិ។ សញ្ញានានតាយាតិ និមិត្តុបដ្ឋានតោ បុព្វេ បវត្តសញ្ញានំ នានាវិធភាវតោ។

ឥមេ តយោ ធម្មាតិ អស្សាសោ, បស្សាសោ, និមិត្តន្តិ ឥមេ តយោ ធម្មា។ នត្ថីតិ កម្មដ្ឋានវសេន ឯកចិត្តស្ស ន ឧបលព្ភន្តិ។ ន ច ឧបធារេន្តិ ឧបធារេយ្យ ន បាកដាតិ, បរេន អប្បនត្ថិ អធិប្បាយោ។ យស្ស បនាតិ វិជ្ជមានបក្ខោ ខុទ្ទកយានុសារេន វេទិតព្វោ។

ឥមានិ វុត្តវេវចន អត្ថស្ស សមត្ថនត្ថំ គាថាសុ បរិយាយំ អាគតា “និមិត្ត”ន្តិអាទិកា គាថា បច្ចាភតា។

២២២˙ និមិត្តេតិ យថាវុត្តេ បដិភាគនិមិត្តេ។ ឯវំ ហោតីតិ នានាវិធតាយុត្តស្ស ឯវ ហោតិ។ តស្មា “បុនប្បុនំ ឯវំ មនសិ ករោហី”តិ វត្តព្ពោ។ វេទនាទិ អាបជ្ជេយ្យាតិ “និមិត្តំ នាម ឧប្បន្នំ, តមហំ លទ្ធំ, ហន្ទាហំ ទានិ មហាបិ ជហាបិ វិសេសំ និព្ពត្តេស្សាមី”តិ សន្តានំ អាបជ្ជេយ្យ។ វិសីទេយ្យាតិ “ឯត្តកំ កាលំ នានាវិធតាយុត្តស្ស និមិត្តម្បិ ន ឧប្បន្នំ, អញ្ញោ មេ ន វិសេសស្សា”តិ វិសាទំ អាបជ្ជេយ្យ។

“ឥមាយ បដិបត្តិយា ឧទាយតោ វុឌ្ឍិស្សាមី”តិ បដិបត្តស្ស និមិត្ត”ន្តិ វុត្តំ គន្ថំ សន្ធាយាបត្តិ, វិសេស្សោ មត្តាយ ឧស្សាហមេវ ករេយ្យាតិ “និមិត្តមិទំ…បេ… វត្តព្ពោ”តិ មញ្ញិមកាណកា អាហុ។ ឯវន្តិ វុត្តប្បការេន បដិភាគនិមិត្តេយេវ នានាវិធត្តស្ស ឋបនេន ឋានតា បវត្តីតិ ឋានតា បដិភាគនិមិត្តប្បវត្តិតោ បដ្ឋាយ។ បុព្វេ មំ វុត្តំ “អនុពន្ធនាយ ច ផុសនាយ ច ឋបនាយ ច មនសិ ករោតី”តិ (វិសុទ្ធិ˙ ១˙២២៣), តត្ថ អនុពន្ធនំ, ផុសនញ្ច វិស្សជ្ជេត្វា ឋបនាវសេន នានា ហោតីតិ ឋបនាវសេនេវ ការេតព្ពន្តិ អត្ថោ។

បោរាណេហិ វុត្តាការមេវាតិ “និមិត្ត”ន្តិ គាថាយាហ។ តត្ថ និមិត្តេតិ បដិភាគនិមិត្តេ ឋបយំ ចិត្តន្តិ ភាវនាចិត្តំ ឋបេន្តោ, ឋបនាវសេន មនសិ ករោន្តោតិ អត្ថោ។ នានាការន្តិ “វណ្ណតោ វា លក្ខណតោ វា”តិ (វិសុទ្ធិ˙ ១˙២១៥; បដិ˙ ម˙ អដ្ឋ˙ ២˙១˙១៦៣) ឯវំ វុត្តំ នានាការំ អាការបរិច្ឆេទវសេន ហេតុំ ឯកាវជ្ជនំ វិភាវយន្តោ វិភាវេន្តោ អន្តរធាបេន្តោ និមិត្តុប្បត្តិតោ បដ្ឋាយ ហិ តេ អាការា អមនសិការតោ អន្តរហិតា វិយ ហោន្តិ។ អស្សាសបស្សាសេតិ អស្សាសបស្សាសេ វា នានាការេ, តំ វិភាវយំ, អស្សាសបស្សាសសម្ភូតេ វា និមិត្តេ សកំ ចិត្តំ និពន្ធតីតិ នាម ឯវ ឋបនាយ អត្តនោ ចិត្តំ ឧបនិពន្ធតិ, អប្បេតីតិ អត្ថោ។ ឯវ បន “វិភាវយន្តិ វិភាវេន្តោ វិវិធំ បវត្តំ ករោន្តោ”តិ អត្ថំ វទន្តិ, តំ បុព្វភាគវសេន យុជ្ជេយ្យ។ អយមេត្ថ អត្ថោ – ទីឃរស្សតាទិភេទា អស្សាសបស្សាសេ នានាការេ វិភាវេន្តោ នានាការតោ តេ បជានន្តោ វិវិធេ បវត្តេ ករោន្តោ, នានាការេ ចា ឆព្វណ្ណាទិកោ ឆព្វណ្ណាទិកេ បស្សន្តោ ឧបលក្ខេន្តោ តត្ថ ឋំ លទ្ធំ និមិត្តំ, តស្មិំ ចិត្តំ ឋបេន្តោ អនុក្កមេន សកំ ចិត្តំ និពន្ធតិ អប្បេតីតិ។

វណ្ណតោតិ បិចុបិណ្ឌិតាការេនុបដ្ឋិតស្ស វិយ ឧបដ្ឋិតវណ្ណតោ។ លក្ខណតោតិ ខរភាវាទិសភាវតោ, អនិច្ចាទិលក្ខណតោ វា។ ទក្ខិតព្ពំ តំ និមិត្តន្តិ សល្លក្ខេន្តោ និមិត្តស្ស ទក្ខណំ តាយ តត្ថ បដិលទ្ធស្ស ឧបចារជ្ឈានស្ស ទក្ខណេតោ ហោតីតិ អាហ “បុគប្បត្តិ យតសិការេនេវ ឋិតំ វិទ្ធូហិ កាយវិញ្ញូ”តិ។

១៩៦. ឧត្តាតិ ឧតិស្សំ កាយានុបស្សនាយំ បរិសុទ្ធិ បត្តការេយាតិ អធិកត្តការេយា, សមាបជ្ជិតុការេយា ច, តត្ថ សល្លក្ខណាវិវដ្ដនាវសេន អធិកត្តការេយា, សល្លក្ខណាវសេន សមាបជ្ជិតុការេយាតិ វេទិតព្ពា។ តាយរូបំ វវត្ថបេត្វា វិបស្សតិ បដ្ឋបេតីតិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “កាយ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ យថា ហិតិអាទិ កាយស្ស, ចិត្តស្ស ច អស្សាសបស្សាសានំ សមុដ្ឋានភាវទស្សនំ។ កម្មករក្ខិយាតិ កម្មានំ ឧក្កាយំ អក្ខិរបសន្នា។ ធមធាតាយាតិ ធមធត្តិយា, វាតំ កាហារបត្តិយាតិ អវត្ថា។ តដ្ឋិតិ ឋានរូបំ។ ឧវេមវាតិ ឧត្ត កម្មករក្ខិ វិយ ករណការេយា, វាយាមេយា វិយ ចិត្តំ ឧដ្ឋាតិ។ កិញ្ចាបិ អស្សាសបស្សាសា ចិត្តសមុដ្ឋានា, ករណការំ បន វិនា តេសំ អប្បវត្តនតោ “កាយញ្ច ចិត្តញ្ច បដិច្ច អស្សាសបស្សាសា”តិ វុត្តំ។

តស្សាតិ តាយរូបស្ស។ បច្ចយំ បរិយេសតីតិ “អវិជ្ជាសមុទយា រូបសមុទយោ”តិអាទិនា (បដិ· ម· ១·៥០) អវិជ្ជាទិកំ បច្ចយំ វីមំសតិ បរិគ្គណ្ហាតិ។ កង្ខំ វិតរតីតិ “អហោសិំ នុ ខោ អហំ អតីតមទ្ធាន”ន្តិ (ម· និ· ១·១៨; សំ· និ· ២·២០) អាទិនយប្បវត្តំ សោឡសវត្ថុកំ វិចិកិច្ឆំ អតិក្កមតិ បជហតិ។ “យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្ន”ន្តិ (ម· និ· ១·២៣៤; ២·១១៣; ៣·៨៦; អ· និ· ៤·១៨១) អាទិនយប្បវត្តំ កលាបសម្មសនំ។ បុព្ពភាគេតិ បដិបទាញាណទស្សនវិសុទ្ធិបរិយាបន្នាយ ឧទយព្ពយានុបស្សនាយ បុព្ពភាគេ ឧប្បន្នេ ឱភាសាទយោតិ ឱភាសោ ញាណំ បីតិ បស្សទ្ធិ សុខំ អធិមោក្ខោ បគ្គហោ ឧបដ្ឋានំ និកន្តីតិ ឥមេ ឱភាសាទយោ ទស។ ឧទយំ បហាយាតិ ឧទយព្ពយានុបស្សនាយ ពហិតំ សង្ខារានំ ឧទយំ វិស្សជ្ជេត្វា តេសំ ភង្គស្សេវ អនុបស្សនតោ ភង្គានុបស្សនំ ញាណំ បត្វា អាទីនវានុបស្សនាបុព្ពង្គមាយ និព្ពិទានុបស្សនាយ និព្ពិន្ទន្តោ មុញ្ចិតុកម្យតាបដិសង្ខានុបស្សនាសង្ខារុបេក្ខានុលោមញាណានំ វិប្បបរិយន្តេ ឧប្បន្នគោត្រភុញាណានន្តរំ ឧប្បន្នេន មគ្គញាណេន សព្ពសង្ខារេសុ វិរជ្ជន្តោ វិមុច្ចន្តោ។ មគ្គក្ខណេ ហិ អរិយោ វិរជ្ជតិ វិមុច្ចតីតិ ច វុច្ចតិ។ តេនាហ “យថាក្កមេន ចត្តារោ អរិយមគ្គេ បាបុណិត្វា”តិ។ មគ្គផលនិព្ពានបហីនាវសិដ្ឋកិលេសសង្ខាតស្ស បច្ចវេក្ខិតព្ពស្ស បភេទេន ឯកូនវីសតិភេទស្ស។ អវសានេ ហិ អវសិដ្ឋកិលេសាការេន ឯកូនវីសតិធា។ អស្សាតិ អាភាបិតកម្មដ្ឋានិកស្ស។

១៩៧. ឥមិនា កម្មដ្ឋានភាវនាភាវេន តាយ គតិំ បវេវត្តព្ពវសេន អធិកតភាវស្ស វេទនានុបស្សនាវសេន ទេសិតត្តា។ តេសន្តិ តិណ្ណំ វត្ថូនំ។

បីតិបដិសំវេទីតិ បីតិយា បដិ បដិ សំវេទនសីលោ, តស្សា វា បដិ បដិ សំវេទនា ឯតស្ស អត្ថិ, តំ វា បដិ បដិ សំវេទយមានោ។ តត្ថ កាមំ សំវេទន-គ្គហណេនេវ បីតិយា សម្បជានិតាការេន វេទិតោ ហោតិ, យេហិ បន បការេហិ តស្សា

សំវេទតិ ឧទ្ទិដ្ឋំ, តំ ទស្សេតុំ បដិ-សទ្ទគ្គហណំ "បដិ បដិ សំវេទីតិ បដិសំវេទី"តិ។ តេនាហ "ទ្វីហាការេហី"តិអាទិ។

តត្ថ កថំ អារម្មណតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតីតិ បុច្ឆាវចនំ។ សប្បីតិកេ ទ្វេ ឈានេ សមាបជ្ជតីតិ បីតិសហគតានិ ទ្វេ បឋមទុតិយឈានានិ បដិបាដិយា សមាបជ្ជតិ។ តស្សាតិ តេន។ "បដិសំវិទិតា"តិ ហិ បទំ អបេក្ខិត្វា កត្តុអត្ថេ ឯតំ សាមិវចនំ។ សមាបត្តិក្ខណេតិ សមាបន្នក្ខណេ។ ឈានបដិលាភេនាតិ ឈានេន សមង្គិភាវេន។ អារម្មណតោតិ អារម្មណមុខេន, តទារម្មណឈានបរិយាបន្នា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ អារម្មណស្ស បដិសំវិទិតត្តា។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យថា នាម សប្បបរិយេសនំ ចរន្តេន តស្ស អាសយេ បដិសំវិទិតេ សោបិ បដិសំវិទិតោ គហិតោ ឯវ ហោតិ មន្តាគទពលេន តស្ស គហណស្ស សុករត្តា, ឯវំ បីតិយា អាសយភូតេ អារម្មណេ បដិសំវិទិតេ សា បីតិ បដិសំវិទិតា ឯវ ហោតិ សលក្ខណតោ, សាមញ្ញតោ ច តស្សា គហណស្ស សុករត្តាតិ។

កថំ អសម្មោហតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតីតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។ វិបស្សនាក្ខណេតិ វិបស្សនាបញ្ញាយ តិក្ខវិសទប្បវត្តាយ វិសយតោ ទស្សនក្ខណេ។ លក្ខណបដិវេធេនាតិ បីតិយា សលក្ខណស្ស, សាមញ្ញលក្ខណស្ស ច បដិវិជ្ឈនេន។ យំ ហិ យស្ស វិសេសតោ, សាមញ្ញតោ ច លក្ខណំ, តស្មិំ វិទិតេ សោ យាថាវតោ វិទិតោ ឯវ ហោតិ។ តេនាហ "អសម្មោហតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតី"តិ។

ឥទានិ តមត្ថំ បរិញ្ញាយ ឯវ វិភាវេតុំ "ទីឃំ អស្សាស"ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ ទីឃំ អស្សាសវសេនាតិអាទីសុ យំ វត្តព្ពំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ តត្ថ បន សតោការិតាទស្សនវសេន បរិញ្ញា អាគតា, ឥធ បីតិបដិសំវេទិតាវសេន, បីតិបដិសំវេទិតា ច អត្ថតោ វិភត្តា ឯវ។ អបិច អយមេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – ទីឃំ អស្សាសវសេនាតិ ទីឃស្ស អស្សាសស្ស អារម្មណភូតស្ស វសេន បជានតោ សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតីតិ សម្ពន្ធោ។ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ អវិក្ខេបំ បជានតោតិ ឈានបរិយាបន្នំ "អវិក្ខេបោ"តិ លទ្ធនាមំ ចិត្តស្សេកគ្គតំ តំសម្បយុត្តាយ បញ្ញាយ បជានតោ។ យថេវ ហិ អារម្មណមុខេន បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ, ឯវំ តំសម្បយុត្តធម្មាបិ អារម្មណមុខេន បដិសំវិទិតា ឯវ ហោន្តីតិ។ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតីតិ ទីឃំ អស្សាសវសេន ឈានសម្បយុត្តា សតិ តស្ស អារម្មណេ ឧបដ្ឋិតា អារម្មណមុខេន ឈានេបិ ឧបដ្ឋិតា នាម ហោតិ។ តាយ សតិយាតិ ឯវំ ឧបដ្ឋិតាយ តាយ សតិយា យថាវុត្តេន តេន ញាណេន សុប្បដិវិទិតត្តា អារម្មណស្ស តស្ស វសេន តទារម្មណា សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ។ ទីឃំ បស្សាសវសេនាតិអាទីសុបិ ឥមិនាវ នយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

ឯវំ បឋមចតុក្កវសេន ទស្សិតំ បីតិបដិសំវេទនំ អារម្មណតោ, អសម្មោហតោ ច វិភាគសោ ទស្សេតុំ "អាវជ្ជតោ"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អាវជ្ជតោតិ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស។ សា បីតីតិ សា ឈានបរិយាបន្នា បីតិ។ ជានតោតិ សមាបន្នក្ខណេ អារម្មណមុខេន ជានតោ។ តស្ស សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតីតិ សម្ពន្ធោ។ បស្សតោតិ ទស្សនភូតេន ញាណេន ឈានតោ វុដ្ឋាយ បស្សន្តស្ស។ បច្ចវេក្ខតោតិ ឈានំ បច្ចវេក្ខន្តស្ស។ ចិត្តំ អធិដ្ឋហតោតិ "ឯត្តកំ វេលំ ឈានសមង្គី ភវិស្សាមី"តិ ឈានចិត្តំ អធិដ្ឋហន្តស្ស។ ឯវំ បញ្ចន្នំ វសីភាវានំ វសេន ឈានស្ស បជាននមុខេន អារម្មណតោ បីតិយា បដិសំវេទនា ទស្សិតា។

ឥទានិ យេហិ ធម្មេហិ ឈានំ, វិបស្សនា ច សិជ្ឈន្តិ; តេសំ ឈានបរិយាបន្នានំ, វិបស្សនាមគ្គបរិយាបន្នានញ្ច សទ្ធាទីនំ វសេន បីតិបដិសំវេទនំ ទស្សេតុំ "សទ្ធាយ អធិមុច្ចតោ"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អធិមុច្ចតោតិ សទ្ទហន្តស្ស, សមថវិបស្សនាវសេនាតិ អធិប្បាយោ។ វីរិយំ បគ្គណ្ហតោតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ អភិញ្ញេយ្យន្តិ អភិវិសិដ្ឋាយ បញ្ញាយ ជានិតព្វំ។ អភិជានតោតិ វិបស្សនាបញ្ញាបុព្ពង្គមាយ មគ្គបញ្ញាយ ជានតោ។ បរិញ្ញេយ្យន្តិ ទុក្ខសច្ចំ តីរណបរិញ្ញាយ, មគ្គបញ្ញាយ ច បរិជានតោ។ បហាតព្វន្តិ សមុទយសច្ចំ បហានបរិញ្ញាយ, មគ្គបញ្ញាយ ច បជហតោ។ ភាវយតោ សច្ឆិករោតោ ភាវេតព្វំ មគ្គសច្ចំ , សច្ឆិកាតព្វំ និរោធសច្ចំ។ កេចិ បនេត្ថ បីតិយា ឯវ វសេន អភិញ្ញេយ្យាទីនិ វណ្ណេន្តិ, តំ អយុត្តំ ឈានាទិសមុទាយំ វណ្ណិត្វា តតោ បីតិយា និទ្ធារណស្ស អធិប្បេតត្តា។

ឯត្ថ ច "ទីឃំ អស្សាសវសេនា"តិអាទិនា បឋមចតុក្កវសេន អារម្មណតោ បីតិបដិសំវេទនំ វុត្តំ, តថា "អាវជ្ជតោ"តិអាទីហិ បញ្ចហិ បទេហិ។ "អភិញ្ញេយ្យំ អភិជានតោ"តិអាទីហិ បន អសម្មោហតោ។ "សទ្ធាយ អធិមុច្ចតោ"តិអាទីហិ ឧភយថាបីតិ សង្ខេបតោ សមថវសេន អារម្មណតោ, វិបស្សនាវសេន អសម្មោហតោ បីតិបដិសំវេទនំ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ កស្មា បនេត្ថ វេទនានុបស្សនាយំ បីតិសីសេន វេទនា គហិតា, ន សរូបតោ ឯវាតិ? ភូមិវិភាគាទិវសេន វេទនំ ភិន្ទិត្វា ចតុធា វេទនានុបស្សនំ ទស្សេតុំ។ អបិច វេទនាកម្មដ្ឋានំ ទស្សេន្តោ ភគវា បីតិយា ឧឡារិកត្តា តំសម្បយុត្តសុខំ សុខគ្គហណត្ថំ បីតិសីសេន ទស្សេតិ។

ឯតេនេវ នយេន អវសេសបទានីតិ "សុខបដិសំវេទី ចិត្តសង្ខារបដិសំវេទី"តិ បទានិ បីតិបដិសំវេទីបទេ អាគតនយេនេវ អត្ថតោ វេទិតព្វានិ។ សក្កា ហិ "ទ្វីហាការេហិ សុខបដិសំវេទិតា ហោតិ, ចិត្តសង្ខារបដិសំវេទិតា ហោតិ អារម្មណតោ"តិអាទិនា បីតិដ្ឋានេ សុខាទិបទានិ បក្ខិបិត្វា "សុខសហគតានិ តីណិ ឈានានិ, ចត្តារិ វា ឈានានិ សមាបជ្ជតី"តិអាទិនា អត្ថំ វិញ្ញាតុំ។ តេនាហ "តិណ្ណំ ឈានានំ វសេនា"តិអាទិ។ វេទនាទយោតិ អាទិ-សទ្ទេន សញ្ញា គហិតា។ តេនាហ "ទ្វេ ខន្ធា"តិ។ វិបស្សនាភូមិទស្សនត្ថន្តិ បកិណ្ណកសង្ខារសម្មសនវសេន វិបស្សនាយ ភូមិទស្សនត្ថំ "សុខន្តិ ទ្វេ សុខានី"តិអាទិ វុត្តំ សមថេ កាយិកសុខាភាវតោ។ សោតិ សោ បស្សម្ភនបរិយាយេន វុត្តោ និរោធោ។ "ឥមស្ស ហិ កិលន្តោ បុព្ពេ អបរិគ្គហិតកាលេ"តិអាទិនា (វិសុទ្ធិ. ១.២២០) វិត្ថារតោ កាយសង្ខារេ វុត្តោ, តស្មា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ តត្ថ កាយសង្ខារវសេន អាគតោ, ឥធ ចិត្តសង្ខារវសេនាតិ អយមេវ វិសេសោ។

ឯវំ ចិត្តសង្ខារស្ស បស្សទ្ធិំ អតិទេសវសេន ទស្សេត្វា យទញ្ញំ ឥមស្មិំ ចតុក្កេ វត្តព្វំ, តំ ទស្សេតុំ "អបិចា"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ បីតិបទេតិ "បីតិបដិសំវេទី"តិអាទិកេ ទេសនាកោដ្ឋាសេ។ បីតិសីសេន វេទនា វុត្តាតិ បីតិអបទេសេន តំសម្បយុត្តា វេទនា វុត្តា, ន បីតីតិ អធិប្បាយោ។ តត្ថ ការណំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ ទ្វីសុ ចិត្តសង្ខារបទេសូតិ "ចិត្តសង្ខារបដិសំវេទី បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារ"ន្តិ ចិត្តសង្ខារបដិសំយុត្តេសុ ទ្វីសុ បទេសុ។ "វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូប"ន្តិ (មហាវ. ១; ម. និ. ៣.១២៦; ឧទា. ១) វចនតោ ចិត្តេន បដិពទ្ធាតិ ចិត្តបដិពទ្ធា។ តតោ ឯវ កាយំ ចិត្តេន សង្ខរីយន្តីតិ ចិត្តសង្ខារា, សញ្ញាវេទនាយោ, ឥធ បន ឧបលក្ខណមត្តំ សញ្ញា វេទនាវ អធិប្បេតាតិ អាហ "សញ្ញាសម្បយុត្តា វេទនា"តិ។

២២៣។ ចិត្តបដិសំវេទីតិ ឯត្ថ ទ្វីហាការេហិ ចិត្តបដិសំវេទិតា ហោតិ អារម្មណតោ, អសម្មោហតោ ច។ កថំ អារម្មណតោ? ចត្តារិ ឈានានិ សមាបជ្ជតិ, តស្ស សមាបត្តិក្ខណេ ឈានបដិលាភេនាតិអាទិនា វុត្តនយានុសារេន សព្វំ សុវិញ្ញេយ្យន្តិ អាហ "ចតុន្នំ ឈានានំ វសេន ចិត្តបដិសំវេទិតា វេទិតព្វា"តិ។ ចិត្តំ មោទេន្តោតិ ឈានសម្បយុត្តំ ចិត្តំ សម្បយុត្តាយ បីតិយា មោទយមានោ, តំ វា បីតិំ អារម្មណំ កត្វា បវត្តំ វិបស្សនាចិត្តំ តាយ ឯវ អារម្មណភូតាយ បីតិយា មោទយមានោ។ បមោទេន្តោតិអាទីនិ បទានិ តស្សេវ វេវចនានិ បីតិបរិយាយភាវតោ។

សម្បយុត្តាយ បីតិយា ចិត្តំ អាមោទេតីតិ ឈានចិត្តសម្បយុត្តាយ បីតិសម្មោទនភូតាយ ឧឡារលក្ខណាយ ឈានបីតិយា តមេវ ឈានចិត្តំ សហជាតាទិបច្ចយវសេន ចេវ ឈានបច្ចយវសេន ច បរិព្រូហេន្តោ ហដ្ឋបហដ្ឋាការំ បាបេន្តោ អាមោទេតិ បមោទេតិ ច។ អារម្មណំ កត្វាតិ ឯត្ថាបិ ឈានសម្បយុត្តំ បីតិំ អារម្មណំ កត្វា បវត្តមានំ វិបស្សនាចិត្តំ តាយ ឯវ អារម្មណភូតាយ បីតិយា យោគាវចរោ ហដ្ឋបហដ្ឋាការំ បាបេន្តោ "អាមោទេតិ បមោទេតី"តិ វុច្ចតិ។

សមំ ឋបេន្តោតិ យថា ព្រសកម្បិ លីនបក្ខំ, ឧទ្ធច្ចបក្ខញ្ច អនុបគម្ម អនោនតំ អនុន្នតំ យថា ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តបដិបត្តិយា អចលំ, សមាធិស្ស ច ឧក្កំសគមនេន អានេញ្ជប្បត្តិយា សម្មទេវ ឋិតំ ហោតិ, ឯវំ អប្បនាវសេន ឋបេន្តោ។ លក្ខណបដិវេធេនាតិ អនិច្ចាទិកស្ស លក្ខណស្ស បដិ បដិ វិជ្ឈនេន ខណេ ខណេ អវេទីនេន។ ខណិកចិត្តេកគ្គតាតិ ខណមត្តដ្ឋិតិកោ សមាធិ។ សោបិ ហិ អារម្មណេ និរន្តរំ ឯកាការេន បវត្តមានោ បដិបក្ខេន អនភិភូតោ អប្បិតោ វិយ ចិត្តំ និច្ចលំ ឋបេតិ។ តេន វុត្តំ "ឯវំ ឧប្បន្នាយា"តិអាទិ។

មោចេន្តោតិ វិក្ខម្ភនវិមុត្តិវសេន វិវេចេន្តោ វិសុំ ករោន្តោ, នីវរណានិ បជហន្តោតិ អត្ថោ។ វិបស្សនាក្ខណេតិ ភង្គានុបស្សនាក្ខណេ។ ភង្គោ ហិ នាម អនិច្ចតាយ បរមា កោដិ, តស្មា តាយ ភង្គានុបស្សកោ យោគាវចរោ ចិត្តមុខេន សព្វសង្ខារគតំ អនិច្ចតោ បស្សតិ, នោ និច្ចតោ។ អនិច្ចស្ស ទុក្ខត្តា, ទុក្ខស្ស ច អនត្តត្តា តទេវ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ, នោ សុខតោ។ អនត្តតោ អនុបស្សតិ, នោ អត្តតោ។ យស្មា បន យំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា, ន តំ អភិនន្ទិតព្វំ។ យញ្ច ន អភិនន្ទិតព្វំ, ន តំ រញ្ជិតព្វំ។ តស្មា ភង្គទស្សនានុសារេន "អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា"តិ សង្ខារគតេ ទិដ្ឋេ តស្មិំ និព្វិន្ទតិ, នោ នន្ទតិ។ វិរជ្ជតិ, នោ រជ្ជតិ។ សោ ឯវំ និព្វិន្ទន្តោ វិរជ្ជន្តោ លោកិយេនេវ តាវ ញាណេន រាគំ និរោធេតិ, នោ សមុទេតិ, នាស្ស សមុទយំ ករោតីតិ អត្ថោ។ អថ វា សោ ឯវំ វិរត្តោ យថា ទិដ្ឋំ សង្ខារគតំ, តថា អទិដ្ឋំ អត្តនោ ញាណេន និរោធេតិ, នោ សមុទេតិ។ និរោធមេវស្ស មនសិករោតិ, នោ សមុទយន្តិ អត្ថោ។ សោ ឯវំ បដិបន្នោ បដិនិស្សជ្ជតិ, នោ អាទិយតិ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? អយម្បិ អនិច្ចាទិអនុបស្សនា សទ្ធិំ ខន្ធាភិសង្ខារេហិ កិលេសានំ បរិច្ចជនតោ, សង្ខតទោសទស្សនេន តព្វិបរីតេ និព្វានេ តន្និន្នតាយ បក្ខន្ទនតោ បរិច្ចាគបដិនិស្សគ្គោ បក្ខន្ទនបដិនិស្សគ្គោ ចាតិ វុច្ចតិ។ តស្មា តាយ សមន្នាគតោ យោគាវចរោ វុត្តនយេន កិលេសេ ច បរិច្ចជតិ, និព្វានេ ច បក្ខន្ទតិ។ តេន វុត្តំ "សោ វិបស្សនាក្ខណេ អនិច្ចានុបស្សនាយ និច្ចសញ្ញាតោ ចិត្តំ មោចេន្តោ វិមោចេន្តោ...បេ... បដិនិស្សគ្គានុបស្សនាយ អាទានតោ ចិត្តំ

យោចេត្តា ចិយោចេត្តា អប្បវតិ ចេច បប្បវតិ ចា”តិ៍

ពត្ថ អតិច្ចស្ស, អតិច្ចន្តិ ចា អតុបស្សតា អតិច្ចាតុបស្សតា៍ ពេក្ខយកឆយ្ទាត់ អតិច្ចព៌ា កេហត្វា បចត្តាឃ ចិបស្សតាឃ ទុព៌ា តាមិ៍ តិច្ចវញ្ញាពោតាតិ វេឌ្ឍពឆយ្ទ “តិច្ចា វស្សតា”តិ បចត្តាឃ ឋិច្ឆាវញ្ញាឃ៍ វញ្ញាឃីវេត ចិត្តឌិជ្ជឹតយ្បិ កហលំ ដន្ត្តា៍ ទុវ តយោ ឃុលវញ្ញាឌឹឃុបិ៍ តិឌ្ឍិងាតុបស្សតាឃាតិ វឌ្ឍារេឃុ តិឌ្ឍិត្តតាកាវេត បចត្តាឃ អតុបស្សតាឃ៍ តត្តិតោតាតិ វបុឹតិកពល្យាពោតា៍ ចិរាកាតុបស្សតាឃាតិ ពធា ចិរឌ្ឍតាកាវេត បចត្តាឃ អតុបស្សតាឃ៍ ពេត ចុត្តិ “រាកតោ យោចេត្តា”តិ៍ តិរោឆាតុបស្សតាឃាតិ វឌ្ឍារាត់ តិរោឆស្ស អតុបស្សតាឃ៍ ឃធា វឌ្ឍារា តិរុជ្ឈន្តិយេច, អាឃតិ៍ បុតព្ភចចវេត ត ជ្ជប្បជ្ជន្តិ, ទុចំ ចា អតុបស្សតា តិរោឆាតុបស្សតា៍ ឋុច្ចិពុកយ្បតា ហិ អយំ ពលប្បត្តា៍ ពេតាហ “វយុឌឃតោ យោចេត្តា”តិ៍ បដិតិស្សជ្ជតាកាវេត បចត្តា អតុបស្សតា បដិតិស្សក្កាតុបស្សតា៍ អាឌាតតោតាតិ តិច្ចាឌិចវេត កហលតោ, បដិវត្តិក្កហលតោ ចាតិ ទុចយេត្ថ អត្ថោ ដន្ត្តោ៍

១១៤៍ អតិច្ចន្តិ អតុបស្សី, អតិច្ចស្ស ចា អតុបស្សតឃីលោ អតិច្ចាតុបស្សីតិ ទុត្ថ កិ បតេព៌ា អតិច្ចំ, កធំ ចា អតិច្ចំ, កា ចា អតិច្ចាតុបស្សតា, កស្ស ចា អតិច្ចាតុបស្សតាតិ ចតុក្កំ ចិភាវេពន្តុ ព៌ា ដស្សេត្តា “អតិច្ចំ ចេឌិតន្ត”ន្តិអាឌិយាហ៍

ពត្ថ តិច្ចំ តាម ធុចំ វស្សព៌ា ឃធា ព៌ា តិព្វាតំ, ត តិច្ចន្តិ អតិច្ចំ, ជ្ជឃព្វឃចន្តំ, អត្ថតោ វឌ្ឍតា ឆយ្ទាតិ អាហ “អតិច្ចន្តិ បញ្ចក្ខន្ធា៍ កស្មា? ជ្ជប្បាឌចឃញ្ញាឆត្តភាចា”តិ, ជ្ជប្បាឌចឃញ្ញាឆត្តវក្ខាចាតិ អត្ថោ៍ ពត្ថ វឌ្ឍពឆយ្ទាត់ ហេតុបច្ចយេហិ ជ្ជប្បជ្ជត់ អហុត្វា វម្ភចា អត្តលាភោ ជ្ជប្បាធោ៍ ជ្ជប្បន្នាត់ ពេវំ លលតិរោធោ ចិតាវោ ចយោ៍ ឌរាឃ អញ្ញាធាភាវោ អញ្ញាធត្តំ៍ ឃធា ហិ ជ្ជប្បាឌាចត្តាឃ កិន្តាឃ កក្កាចត្តាយំ ចត្តេកដោ តត្ថិ, ទុចំ ឌិតិវឌ្ឍាតាឃ កក្កាកិយុលាចត្តាឃយ្បិ ចត្តេកដោ តត្ថិ, ឃត្ថ ឌរាចាហារោ៍ ពស្មា ទុកស្សាបិ ឆយ្ទស្ស ឌរា ឃុជ្ជតិ, ឃា លលិកឌរាតិ ចុច្ចតិ៍ ទុកំវេត ច ជ្ជប្បាឌកក្កាចត្តាឃុ ចត្តេតា អភេដោ ព្លធ្ឋិតោត្តា, អញ្ញាធា “អញ្ញោ ជ្ជប្បជ្ជតិ, អញ្ញោ កិជ្ជតី”តិ អាបជ្ជេយ្យ ៍ ពឃិយំ លលិកឌរំ វន្ធាឃាហ “អញ្ញាធត្ត”ន្តិ៍ ឃំ បតេត្ថ ចត្តត្តំ, ព៌ា បវេតា កធយិស្សាម៍

ឃស្ស លក្ខលត្តឃស្ស ភាចា លតេន្ធុ អតិច្ចវយញ្ញា, ពស្មិំ លក្ខលត្តយេ អតិច្ចតាវយញ្ញាតិ “អតិច្ចតាតិ ពេវំយេច ជ្ជប្បាឌចឃញ្ញាធត្ត”ន្តិ ចត្វា ចិវេវតោ ឆយ្ទាត់ លលិកតិរោឆ អតិច្ចតាចោហារោតិ ដស្សេត្តា “ហុត្វា អភាវោ ចា”តិអាឌិយាហ៍ ពត្ថ ជ្ជប្បាឌបុព្វកត្តា អភាចស្ស ហុត្វាកហលំ៍ ពេត ឋិកភាចបុព្វកត្តំ ចិតាវភាចស្ស ដស្សេតិ៍ ពេតេចាកាវេតាតិ តិព្វត្តតាកាវេតេច៍ លលភង្គ្កតាតិ លលិកតិរោឆត៍ ពស្សា អតិច្ចតាឃាតិ លលិកភង្គ្កវឌ្ឍាតាឃ អតិច្ចតាឃ៍ តាឃ អតុបស្សតាឃាតិ ឃធាចុត្តាឃ អតិច្ចាតុបស្សតាឃ៍ វយន្តាកតោតាតិ វយក្កិក្ខុតោ យោកាចចេរា៍

លយោ វឌ្ឍារាត់ ចិតាវោ, ចិរឌ្ឍត់ ពេវំយេច ចិលុជ្ជត់ ចិរាកោ, លយោ ទុច ចិរាកោ លឃចិរាកោ, លលិកតិរោឆា៍ អច្ចន្តយេត្ថ ទុពស្មិំ អធិកេព វឌ្ឍារា ចិរឌ្ឍន្តិ តិរុជ្ឈន្តីតិ អច្ចន្តចិរាកោ, តិព្វាតំ៍ ពេតាហ “លឃចិរាកោ វឌ្ឍារាត់ លលភង្គោ, អច្ចន្តចិរាកោ

តិណ្ណាត”ត្តិ៍ តទុកយចសេន បចត្តាតិ ឍយចិរាកានុបស្សនាចសេន ចិបស្សនាយ, អច្ចត្តចិរាកានុបស្សនាចសេន យក្កស្ស បចត្តិ យោដេតណ្ណា៍ អារម្មណតោ ចា ចិបស្សនាយ ឍយចិរាកានុបស្សនាចសេន បចត្តិ, តត្ថិត្ថកាចតោ អច្ចត្តចិរាកានុបស្សនាចសេន, យក្កស្ស បត អសមោហតោ ឍយចិរាកានុបស្សនាចសេន, អារម្មណតោ អច្ចត្តចិរាកានុបស្សនាចសេន បចត្តិ ចេដិតណ្ណា៍ “ឧសេច តយោ”តិ ព្ពយិតា យម្មា ចិរាកានុបស្សី-បទេ ចុត្តតយានុសារេន “ឆ្លេ តិរោធា ឍយតិរោធា ច អច្ចត្តតិរោធា ចា”តិ ឧចយាទិអត្តចណ្ណតំ អតិទិសតិ, តម្មា ចិរាកដ្ឋានេត តិរោធបទំ បក្ខិបិត្វា “លយោ សង្ខារាតំ ចិតាសោ”តិអាទិតា ព្ពឆ ចុត្តតយេត តស្ស អត្តចណ្ណតា ចេដិតណ្ណា៍

បដិតិស្សជ្ជតំ បហាតព្ពស្ស តទង្គចសេន ចា សមុច្ឆេទចសេន ចា បរិច្ចជតំ បរិច្ចាកបដិតិស្សគ្គោ៍ តថា សព្វបដីតំ បដិតិស្សគ្គក្ខុតោ ចិសង្ខារេ អត្តតោ តិស្សជ្ជតំ, តត្ថិត្ថតាយ ចា តទារម្មណតាយ ចា តត្វ បក្ខន្ទតំ បក្ខន្ទនបដិតិស្សគ្គោ៍

តទង្គចសេនាតិ ឧត្វ អតិច្ចានុបស្សនា តាច តទង្គប្បហាតចសេន តិច្ចសញ្ញំ បរិច្ចជតិ, បរិច្ចជន្តី ច តថា អប្បចត្តិយំ សេយ “តិច្ច”ន្តិ កហណចសេន កិលេសា, តម្មូលកា អភិសង្ខារា, តទុកយមូលកា ច ចិបាកក្ខន្ធា អតាកតេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, តេ សព្វេបិ អប្បចត្តិករណចសេន បរិច្ចជតិ, តថា ទុក្ខសញ្ញាទយោ៍ តេតាហ “ចិបស្សនា ហិ តទង្គចសេន សទ្ធិំ ឍន្ធាភិសង្ខារេហិ កិលេសេ បរិច្ចជតី”តិ៍

សង្ខតទោសទស្សនេតាតិ សង្ខតេ តេភូមកេ សង្ខារកតេ អតិច្ចតាទិទោសទស្សនេត៍ តិច្ចាទិភាចេត តព្វិបរីតេ៍ តត្ថិត្ថតាយាតិ តទធិមុត្តតាយ៍ បក្ខន្ទតីតិ អនុបចិសតិ អនុបចិសន្តំ ចិយ សោតិ៍ សទ្ធិំ ឍន្ធាភិសង្ខារេហិ កិលេសេ បរិច្ចជតីតិ យតោក្ក កិលេសេសុ បរិច្ចត្តេសុ អចិបាកធម្មតាបាទនេត អភិសង្ខារា, តម្មូលកា ច ឍន្ធា អនុប្បត្តិរហភាចេត បរិច្ចត្តា តាម សោន្តីតិ សព្វេបិ តេ យតោក្កា បរិច្ចជតីតិ ចុត្តំ៍ ឧភយត្ថិ ចិបស្សនាតាណំ, យក្កតាណញ្ចា៍ យក្កតាណម្បិ ហិ កោត្រភូតាណស្ស អនុ បច្ឆា តិណ្ណាតទស្សតោ “អនុបស្សនា”តិ ចុច្ចតិ៍

សោតាបន្នចសេន ចាតិ សោតាបន្នំ ចត្វំ ចសេតាបិ ចុច្ចយាតសត្តកាចាទិចសេតាបីតិ សម្ពុយ្យតេ្វា ច-សន្ធោ៍ “អាតាបិតស្សតិ កាចិតា”តិ បទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ៍

១៦៤៍ អស្សាតិ អាតាបិតស្សតិសយានិស្ស៍ កាយចិត្តក្ខានិចិត្តក្ខុបច្ឆេទសមត្វតាយបិ យហាតិសំសតា ចេដិតណ្ណាតិ សម្ពន្ធោ៍ អយន្តិ អាតាបិតស្សតិសយានិ៍ ឧច្ចាចនេសុ អារម្មណេសុ បចត្តិយេច ព្ពតោ ចិតោ ច ចិត្តស្ស ចិធាចតំ៍

ចិន្ទា តាម យតោក្កា៍ ចិយុត្តិ ផល៍ ម្ជុលការេធា ចិបស្សនាយ បាតកការេធា៍ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ បរិប្បូរេតិ កាយានុបស្សនាទីតំ ចត្តុន្នំ អនុបស្សនាតំ ចសេន តស្សា ភាចតាយ បចត្តនតោ៍ សត្វ តោជ្ឈង្គេ បរិប្បូរេន្តិ តោជ្ឈង្គភាចតាយ ចិតា សតិបដ្ឋានភាចតាបារិប្បូរិយា អភាចតោ៍ ចិន្ទាចិយុត្តិ បរិប្បូរេន្តិ តោជ្ឈង្គភាចតាយ តាសំ សិលាប្បត្តិភាចតោ៍ ចរិមកាតន្តិ អត្តិមកាតំ៍

១១ប័៍និរវានចរេនតាតិ និរ្វានូតចរេនត៍ កថចរិយកាតិ កថចរេនត ចរិយកា និហឹតកថបចត្តិនេតា៍ ពធា ឥសាតចរិយកា ខេចនិតន្តា៍ ក្យតិចរិយកាតិ ក្យតិឃា ចរិយកា ក្យតិក្លលាបចត្តិនេតា សន្តាបរិឃោសាតកា៍ ពស្ថាតិ ពឹស្យ កនេចស្យ និហឹនេត កាយកនេច បចត្តតនេតា៍ នេពតិ អស្សាយសបស្សាយសា៍ ប្យរនេតាតិ ទេហដ្ឋា៍ ឃស្ថា ចិកដ្ឋដ្ឋកធាឃំ (ចិក៍ អដ្ឋ៍ ១៩ បកិណ្ណកកធា) ន្ទុបឆយ្ថាត៌ នេសាឡអសចិត្តក្លលាឃ្យកតា ចិកាចិតា, ពស្ថា "នេសាឡអសនេយត ចិនេត្តត សន្តិ្ខ ដ្ឋប្បន្ថិត្តា"តិ ក្យត្តិ៍ ក្យតិចិត្តស្ស ប្យរនេតាតិ ចា ក្យតិចិត្តិ អចឆិកានេចត កនេហត្វា តនេតា ឡូនិ នេសាឡអសនេយត ចិនេត្តត សន្តិ្ខ ដ្ឋប្បន្ថិត្តាតិ ឲចំ បត អនេត្ត កឃ្យមានេត សត្តរសចិត្តក្លលាឃ្យកតាច អស្សាយសបស្សាយសាត៌ ក្យត្តា ទេហាតិ៍

ថ្កនេយ កិរ ថ្កយំ កយ្ហដ្ឋាត៌ អត្យឃ្យត្តស្ស កិក្លនេតា បិកជិ ទេហាត្តិតិ អានេតត្វា សយ្ហនេត្ថា៍ ពត្ត ការលោយាហ "អាតាបិតារយ្ថលាស្ស ស្បុដ្ឋ បរិក្កហិតត្តា"តិ៍ តនេយចត្ត ចិកានេចត្យ "ក្យតិចិត្តស្សា"តិអាឌិ ក្យត្តិ៍

ពត្ត អាឃ្យអត្តនិ តាយ ឌីចិតត្តនិ ឌីចតក្លលាចឆិ៍ ឆយ្ថតាឃ ឲចាតិ សកានេចនេតច, ន្យចិចនេសនេតចាតិ អនេត្ថ៍

ចត្ថានេលិក់ ឡូនេលិនេកត្វាតិ ឌ្យលាយ្យនេក្ល បនេឌាសនេចលិឃំ សយត្តនេតា អាសិត្តាយាតលឹនឆានិ ចិឃ កកតពល់, រឌេពបត្តសឌិសចាលិការសត្តតត្តា ក្ខយិកាក់ ឌិស្វា "រយលឹនេឃា ចតាឃំ ការលិ, នេឌនេសា ច យយ អន្ថ្យាសឃសឌិនេសា, កឹច ឌិនិ ត្យ នេលា អឃំ ក្យក្លការនេរា ចហិតនេន្តា"តិ អត្តនេតា អាឃ្យសន្តានេរ ដ្ឋបឆានេរត្វា បរិក្លិនេណតិ អឆិប្បានេឃា៍ នេលាំ កត្វាតិ ចដ្ឋនេយ តិរិឃំ នេលាំ កត្វា៍

អត្យឃ្យនេឡាធាតិ អត្យឃ្យនេឡាឃ្យ, កានេចឃ្យាតិ អនេត្ថ៍

ដ្ឋបសយាត្យស្សតិកធាចណ្ណតា

១១៨៍ឲចត្តិ ឃធាក្យនេត្តត ចិរាកាឌិក្យលាត្យស្សរលាប្យកានេរត៍ សន្តាក្យក្លបសយសន្លាតស្សាតិ ក្យក្លក្យក្លាឌិនេកឆំ សន្តាយ្បិ ក្យក្លិ ដ្ឋបសយ្ថតិ ឲត្តាតិ សន្តាក្យក្លបសនេយាតិ សន្លាតន្តាស្ស៍

"បន្តាត្តិឆយ្ថា"តិអាឌីស្យ អសកានេចាបិ ឌាានេលាត ឆារីឃតិ អចឆារីឃតីតិ ឆនេយ្ថាតិ ក្យដ្ឋតីតិ តនេតា តិចនេត្តនេត្តា "ឆយ្ថាតិ សកាចា"តិ អាហ៍ កចត៌ បនេយត្តនេតា ចិឌ្ឌយាតតា កានេចា, សហ កានេចតាតិ សកាចា, សន្ធិកដ្ឋបនេយត្តនេតា លន្ទយាតន្ទបិតិ អនេត្ថ៍ នេព ហិ អត្តនេតា សកាចស្ស ឆារលានេតា ឆយ្ថាតិ, ឃធាក្យនេត្តតនេដ្ឋត សកាចាតិ ច ក្យដ្ឋត្តិ៍ សក្កយ្ថាតិ បដ្ឋឃសនេយាឆាតលក្លនេលាត សក្កនេយត សត្តិបតិត្វា៍ សយាកយ្ថាតិ តនេស្សច នេចចចត់៍ បដ្ឋនេឃហឹតិ អត្យន្ទនេបហិ បដ្ឋនេឃហិ៍ កតាតិ និន្តាត្តិតា៍ អកតាតិ នេកហិចិបិ បដ្ឋនេឃហិ ត កតា៍ អសន្លតាតិ ពាហ្យចចតស្ស ការលំ ទេហដ្ឋា ក្យត្តនេយច៍ អក្កយក្លាឃតីតិ អនេក្កា អក្លាឃតិ, យ-ការនេរា បឆសន្ធិករនេរា៍ នេសា អសន្លតលក្លនេលា សកាចឆនេយ្ថា ចិរានេកាតិ បនេដ្ឋតនេន្តា, ចិរន្ទតិ ឲត្ត សំកិលេសឆនេយ្ថាតិ៍ និន្តាត៌ អារយ្ថលំ កត្វា បចត្តយានេតត អរិឃយនេក្កត បហឹឃយាតា

ยาตยฅาฅเยา ต๋ ปตฺวา ปหียนฺติ ตายาติ อาห “ตยาคยุ...เป... ชิตสฺสนฺติ”ติ๎ ตตฺถ “เสเฆฺยาทยสฺมึ”ติอาทิตา (ฌ๎ ป๎ ๑๑๑๑; ฆ๎ ติ๎ ๖๎๑๐ป๎) ยญฺญตาจเสต ปจเตฺวา ยาเตา ๑ช ยาตยเฅา๎ ปุริสกาจิ ติสฺสาย ฐปยฺฉตกายเฅา ปุริสยเฅา๎ อาทิ-สเทฺต

ฆาติยฅาฬิต๎ สฎฺเหา ฅฎฺเญฺา๎ ติยุฅาติ ชิคตยฅกาชา๎ ฐฺยเยช หิ อตฺ๎ ฅสฺสตํ “อยฅา”ติ ธุตฺตา๎ ยฅา ติยุฬียนฺติ ๑ตฺ อยฅกาจ๎ ชิตาฆ๎ คณฺฑีติ ยฅติยุฅเตา๎ ๑เสช ตเยา เสสปเฅสุปิ๎ กายปิปิสาติ กายาต๎ ปิตฺกยฺยตา, กายตเฬฺา๎ กายคุฬา ๑ช อาลิยนฺติ ๑ตฺ สตฺตาติ กายคุฬาลยา๎ เตคฺยก๎ ชฎนฺติ ตีสุ คฺยีสุ กยุกิเลสชิปิกชฎิ๎ ๑ส อสฎฺตฌเยุา๎ อปราปรกาชาฆาติ อปราปร๎ เฆาติอาฆิเตา เฆาติอาฆิกาชาฆ๎ อาฅาฐฺฆ๎ คฺฬิกเรฬา๎ ฆ๎ปิฐฺฐาต๎ ตฺตฺกาเรฬา๎ ติกฺฆต๎, ติสฺสเรฬาฐฺญสฺส ตเฬฺาฆ ชิฆ๎เฆาเรกา ๑ชาติ อาห “ชิฆ๎ฆุเตฺา”ติ๎

เฆ คุเฬา ติยิตฺ คตฺวา ยฅติยุฅตาฆิตายาติ ติฐฺฐาเต ติรุฐหาติ, เต ยฅติยุฅตาฆิเฅ ฆฌาธุเตฺ ติฐฺฐตฺติตติฐฺฐาตคุเฬา ๑ช คเหตฺวา อาห “ยฅติยุฅตาฆิต๎ คฺฬาต๎ ชเสตา”ติ, ต ปต ยฅา ติยุฬียนฺติ ๑เตตาติ ๑ชยาฆิเฅ๎ เต หิ อริยยคฺคฺฬา๎ กกชตา ฐปสยคฺฬา ธุตฺตาติ สฎฺฐเตฺต๎ คตฺ ปต ธุตฺตาติ? อสฎฺตฆ๎ฆุตฺตาฬีสุ (ฆ๎ ติ๎ ๖๎๑๙๙ อาฅเยา)๎ ตตฺ สฐฺฐิ อชิตธิ๎ ติฐฺฐาต๎ หิ เกาตชิ ปริฆาเยต อสฐฺฐกาชากาจเตา ๑ค๎เสเตช สตฺตฺตา อชิปริตเฎฺต สฐฺฐ๎ เตตาห “๑ค๎ หิ สฐฺฐ, ต ธฺติฆยตฺติ”ติ (ฆ๎ ติ๎ ป๎๕๐)๎ ปิรตฺติ ฆ๎สารสฺส ปรตีรกฺต๎ เตเตชาห “ติเฬฺา ปิรฎฺเตา ฌเล ติฎฺติ (ฐาตฺเฬา”ติ (ฐฺติธุ๎ ๙๕), “อปฺปกา เต ยตุเสฺสสุ, เฆ ฆตา ปิรกายิเตา”ติ (ฌ๎ ป๎ ป๎๖) ช๎ ฆุตฺฐสนฺติ ปรยคฺฬิรตาฆ, อติสฺุฬุยสฐฺฐสกาชตาฆ ช อตุปชิตกาฬสฬฺฐเรหิ ฅฐฺฐิ อสฬฺฬเฬาฆฺยตาฆ ฆฺฐฺ ฆฺฐฆ๎ ตตฺ ๑ตฺ ฆรา, ๑ตฺส ชา อฌิเต ปุคฺคลสฺส ฆรากาเราติ อฆร๎ ตเตา ๑ช ฆราฬีหิ อปเลกิยตาฆ ชิรเฎฺต ธฺช๎ ตเฬฺาฆิปปญฺจกาจเตา ติปฺปปญฺจ๎ ตตฺ ๑ตฺ ยตนฺติ อยต๎ อสิชกาชกราต๎ ฆ๎กิเลสฌยุาต๎ อการเชต สิช๎ ชตฺหิ เฆาเรคหิ อตุปฎฺตตฺตา เพย๎ ชิสฎฺฐารการเชต อฐฺฐริยตาฆ, อฤตปุฐฺฐตาฆ ช อฐฺฐต๎ สฐฺฐาฆ๎ ฐฺฐาตีต๎ อคตฺวาต๎ อการเชต อฬีติก๎ ติฎฺฐฺฐตาฆ อญฺญาตญฺญ๎ สฐฺฐฆ๎กิเลสยลเตา อฐฺฐตฺตุฐฺฬิยา ชิเสสเตา สุฐฺฬิติ ชิสุฐฺฬิ๎ ชตฺหิปิ ฐฺเฆหิ อตเฐฺฬาตฺเรฬียตาฆ ฬีปิ๎ สคลชฎฐฺฐฺตา ปริปิลตเฎฺต ตาฬา๎

“สฐฺฐ๎ เชา, ฅิฐฺเช, เฅเสสฺสายี”ติอาฆิกา ปิญฺฐฺ ฆ๎ลิตฺตาติ เชฆิตฐฺญ๎ อาฆิ-สเทฺต อตฐฺฐอตาสชติปุฬาอฆฐฺรอปเลกิตอติฅสฺสตปฬีตอฐฺฐริยอฬีติกฌยุยุตฺติลฬาปราฆฬาคยฺฐิรฆิชเตหิ ช เฆาฆิตา ฐฺฆ อธุตฺตา คฺฬา สฎฺฆนฺติ, ตตฺ ตตฺ ๑ตสฺส ฐปฺปาเฅตฺตา ชา ชเยตฺตา ชาติ อตเตฺตา, อสฎฺตฌเยุา๎ อาสชาต๎ อตารยฺฬาตาฆ อตาสเชา๎ ติปุฬาตาฬเกาธเรตาฆ ติปุเฬา๎ สฎฺตฌเยุา ชิฆ ฆราฆ อฆฐฺรตาฆ อฆฐฺเรา๎ ญฺญาฆิอาฬีหิ อปเลกิยตาฆ อปเลกิต๎ อธคฺฬชิฐฺญาฬชิเฐฺญฆฺยตาฆ อติฅสฺเสา๎ อติตฺติกเรฎฺต ปฬีเตา๎ อปธฺรตาฆ อฐฺฐิเยา๎ ฐฺฐาตีหิ อตกิกชติยสกาชตฺตา, อฬีติกกาชเหตุเตา ช อฬีติกฌเยุา๎ ชฎฆฺฐฺลยุตฺติติยิตฺตตาฆ ยุตฺติ๎ ฆ๎สาร๎ กยเตา ปสฺเสตฺติ ติลียติยเตา เลฬา๎ เตฆ๎เยช ปรา คตีติ ปราฆเฬา๎ ปกติธาเราฬต อลฐฺฐปติฎฺตาฆ อกาฌเฎฺต คยฺฐิเรา๎ คตปุเฐฺญหิปิ ฆฺเลฺลต กิเฐฺต อตุตฺญฺฐาฐฺฐเตา ฆฺรตุเรฆิเฆา๎ สฐฺฐิกิริฆ๎ ยุฐฺฐิตฺวา ต ตคฺคธาเราฬต อชชริตเฐฺญาติ อตคฺฆาชเตรา๎ ตฺฐฺฐาฬีหิ ปฬิฐฺเตเหช เชฆิตฐฺเตา อฌิกตฺตฐฺเตา ปฬิฐฺเตเชตีเฆาติ ๑ชยเตฺวา เชฆิตเฐฺญา๎

អរិយសាចកេស្សទ៌ច្ឆ្ញតិ សង្ឃិកិរិយាកិសយយចេសេត តិគ្គាតក្យលាត់ បរិកងកាចេតា៑ អដ្ឋាតេ ចាឃំ ឲច-សង្គោ ចុតេត្តា, ញ្ញុតិ ឲចាតិ ឃោងតា៑ សុលសិក្ខិចេសេត ចា ឲច៌ ចុត្តិ “អរិយសាចកេស្សចា”តិ៑ តេតេតចាហ “ឲច៌ សេត្តុបឹ”តិអាកិ៑ ខ្ញុបសយកៀតេកតាតិ តិគ្គាតតិតេត្កត៑ យតសិ កាតគ្គា ឃឆាចុត្តា ខ្ញុបសយក្យលា៑ សុល៌ សុបតីតិអាកឹសុ ចត្តគ្គាំ តេយត្តាកឆាឃំ អាចិ កចិស្សតិ៑ បលឹតាឆិយុត្តិកោ តេហាតិ តិគ្គាតាឆិយុត្តត្តា៑

អត្សុតិកយុដ្ឋាតតិតេឌ្ឋសចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

ញ្ញតិ អដ្ឋយបរិតេឆ្ឆចណ្ណតា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥. ព្រហ្មវិហារនិទ្ទេសវណ្ណនា

មេត្តាភាវនាកថាវណ្ណនា

២៤០. មេត្តំ ព្រហ្មវិហារំ ភាវេតុកាមេនាតិ ឧប្បាទេតុកាមេន បច្ចវេក្ខិតព្ពោតិ ទដ្ឋព្ពោ។ សុខនិសិន្នោតិ វិសមំ អនិសីទិត្វា បល្លង្កាភុជនេន សុខនិសិន្នោ។

កស្មាតិ បច្ចវេក្ខណាយ ការណបុច្ឆា, អញ្ញា អធិគន្តុកាមេន អញ្ញត្ថ អាទីនវានិសំសបច្ចវេក្ខណា កិមត្ថិយាតិ អធិប្បាយោ។ មេត្តា នាម អត្ថតោ អទោសោ។ តថា ហិ អទោសនិទ្ទេសេ “មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្ត”ន្តិ (ធ. ស. ១០៩៧) និទ្ទិដ្ឋំ។ ខន្តីតិ ច ឥធ អធិវាសនខន្តិ អធិប្បេតា។ សា បន អត្ថតោ អទោសប្បធានា ចត្តារោ អរូបក្ខន្ធាតិ មេត្តាយ និស្សយតាយ តិតិក្ខាខន្តិ សិទ្ធា ឯវ ច ហោតីតិ អាហ “ខន្តិ អធិគន្តព្ពា”តិ។ យេន ខន្តិយំ អានិសំសបច្ចវេក្ខណា សាត្ថិកាវាតិ ទស្សេតិ។ អភិភូតោ បរិយុដ្ឋានេន បរិយាទិន្នចិត្តោ កុសលុប្បត្តិយា ឱកាសាទានេន អាទីនវោ ទដ្ឋព្ពោ បិលាឃាតាទិវសេន ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកាទិអនត្ថមូលភាវតោ។

ខន្តី បរមំ តបោតិ បរាបការសហនាទិកា តិតិក្ខាលក្ខណា ខន្តិ វុត្តំ តបោ អកតញ្ញាករណកតញ្ញាករណលក្ខណាយ សម្មាបដិបត្តិយា មូលភាវតោ។ ខន្តិពលំ ពលានីកន្តិ បរមំ មង្គលក្ខណា ខន្តិ ឯវ ពលំ ឯតស្សាតិ ខន្តិពលំ។ វុត្តញ្ហិ “ខន្តិពលា សមណព្រាហ្មណា”តិ។ ទោសាទិបដិបក្ខវិធមនសមត្ថតាយ អនីកភូតេន តេនេវ ច ខន្តិពលេន ពលានីកំ។ ខន្ត្យា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតីតិ អត្ថោ បរេសញ្ច អនត្ថបដិពាហតោ, អត្ថាវហា ច ខន្តិតោ ឧត្តរិ អបស្សយោ នត្ថិ។

វិវេចេតព្ពាយាតិ វិក្ខម្ភេតព្ពាយ ខន្តិយា សំយោជេតព្ពាយ អត្តានន្តិ អធិប្បាយោ។ ភាវនំ វេសន្តីតិ ទោសា, បុគ្គលិយេវ ទោសា បុគ្គលទោសា។ យេសុ ភាវនា ន សម្បជ្ជតិ, អញ្ញត្ថ វិបជ្ជតេវ, តេ ឯវ វុត្តា។ បឋមន្តិ ចក្ខុមានេន កោដ្ឋាសតោ កោដ្ឋាសត្តរូបសំហរណនយេន វិនា សន្តបទំ។

បិយាយិតព្ពោ បិយោ, តប្បដិបក្ខោ អប្បិយោ។ សោ សង្ខេបតោ ទុវិធោ អត្ថស្ស អការកោ, អនត្ថស្ស ការកោតិ។ តត្ថ យោ អត្តនោ, បិយស្ស ច អនត្ថស្ស ការកោ, សោ វេរីបុគ្គលោ ទដ្ឋព្ពោ។ យោ បន អត្តនោ, បិយស្ស ច អត្ថស្ស អការកោ, អប្បិយស្ស ច អត្ថស្ស ការកោ, “អត្ថំ មេ នាចរី”តិអាទិនា (ធ. ស. ១២៣៧), “អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរី”តិអាទិនា ច អាឃាតវត្ថុតោ, សោ អប្បិយោ, អននុកូលវុត្តិកោ អនិដ្ឋោតិ អត្ថោ។ លិង្គវិសភាគោតិ ឥត្ថិលិង្គាទិនា លិង្គេន វិសទិសោ។ ឱធិសោតិ ភាគសោ។ “តិស្ស ឥត្ថា”តិអាទិនា ឱធិសកន្តិ អត្ថោ។

ញាណាតិ ឃធាចុទេត្តសុ លេសុ បុគ្គលេសុ អកាទេចតន្ថតាឃ ការណំ ដទេស្សន្តោ “អប្បិយំ ហី”តិអាឌិមាហ៍ តត្ថ អប្បិយំ ហិ បិឃដ្ឋានេត ឌទេបទេន្តោ កិលយតីតិ ទោទេរត កាចតាឃ របរិយ្យឃតយាហ៍ អប្បិឃតា ហិ បិឃកាចស្ស ឧត្បដិបន្លោ, ត ច តស្ស បិឃដ្ឋានេត ឌបទេតត ចិតា កាចតា និន្នាតិ៍ អតិប្បិឃរហាឃក៌ យញ្ញដ្ឋានេត ឌទេបទេន្តោ កិលយតីតិ ទាទេកត កាចតាឃ របរិយ្យឃតយាហ អតិប្បិឃរហាឃស្ស ទេកហស្សិតទេបយដ្ឋាតកាចទេតា៍ ទេតតាហ “អប្បយត្តទេកបី”តិអាឌិ៍ យញ្ញុត្តា ញាដ្ឋាតិដ្ឋតាហិ យញ្ញរកាចំ ទេតច បិយំ តាប្បិឃត្តិ អទេត្ថោ៍ កដ្ឋានេត បិឃដ្ឋានេត ច ឌទេបទេន្តោ កិលយតិ យញ្ញទេត្ត របក្ខាចតឹឃបិឃាឃិតន្ថតាត៌ អកាចា៍ ត ហិ អញ្ញុបក្លិតទេន្ថ កាចតឹឃតា, យតាបតា ចា បង្កុបដ្ឋាតិ, បិឃកក្រុកាចរយ្យទេត្ត ច បឌយំ ទេយត្តា កាទេចតន្ថា៍ ទេកាទេឆា ឧប្បជ្ជតិ ទេកាដ្ឋារត្តក្រកាចាត្របតឃតទេតា៍

តទេយចាតិ ចិរកាកលិក្ខទេយច៍ លិក្ខរកាទេកតិ អចិទេរទេរត្ថា “បិឃបុគ្គទេល”តិ អាហ៍ កិត្តិឃ្មុឌ្ឋយកាសីតិ សឹលំ អឌិដ្ឋាឃ បិហិតក្ខាទេទ កក្ខុ របឃតបឹទេឌ តិសីឌិត្វា ទេយត្តំ កាទេចទេន្តោ ទេយត្តាយុទេលត ឧប្បត្តទាទេកត អត្ថឹកទេតា កទិឃាឃ រត្តិកំ កក្កកាទេយា ក្ខាទំ អរល្លទេក្លត្វា កិត្តិ កិត្តិត្វាបិ តិក្លយិតុកាយតាឃ កិត្តិ៍ បហទិ៍ ទេតតាហ “ទេយត្តាឃតាយុទេលត ទាទេកា ចទេឡាតី”តិ (ទេតត្តិ៍ អដ្ឋ៍ ១១), “អត្ថតយំ តឌា ទេហាតិ, ឃំ ទាទេកា រហទេត តទ”ត្តិ ច៍

អាឌាតតិទេក្លបបរិទ្ធិទេត្ត អដ្ឋាបង្កុប្បត្តក្កទេត ឌទេយាតតាឃ បង្កក្លទេតា ចិឃ ឧបលក្ខយាទេត លត្ថប្បតទេត្ត ញាឆ រត្តាឌិក្កហណំ, ត តិឃត្ថកទេតតិ អាហ “កាលកទេត បតា”តិអាឌិ៍ កស្មា បត កាលកទេត ទេយត្តាកាចតា ត ញាញ្ញាតីតិ? ទេយត្តាញ្យាបិទេស្ស អទេឃាក្បដ្ឋាតកាចទេតា៍ ត ហិ យតបុគ្គទេលា ហិត្បបសំហារាទេហា៍ ឃត្ថ រតិ របក្ខទេច បទេឃាកទេតា ហិត្បបសំហារទេទា លក្ខទេឃ្យ, តទេត្ថច យាតទេរា ហិត្បបសំហារទេទា ឃុទេជ្ជឃ្យ៍ ទុក្លាបតឃតទេយាឌប្បចត្តិស្សបិ ឲទេរច តទេឃាតិ កក្រុលាកាចតាឌិតយ្បិ កាលកទេត អតិញ្ញុតំ ចុត្តត្តិ ឌដ្ឋញ្ញំ៍ អញ្ញាត្ថ បក្សុលទេយត្តាឍាទេតា អាចទិឃស្ស កាលកតកាចំ អឌាតទេន្តោ តំ ទេយត្តាឃ ថទិត្យកាទេយា “អាចទិឃំ អាទក្ខ ទេយត្តំ អាទកតី”តិ ចុទេត្តា៍ ទេតតាហ “បក្សុលាច ទេយ ទេយត្តាឍាតរយាបត្តី”តិ៍ តិយិត្តត្តិ អាទយុណំ៍ កទេចរាហីតិ “ឃំ បុគ្គលំ ឧទ្ទិស្សទេយត្តំ អាទកសិ, ទេរា ឌីចតិ ត ឌីចតី”តិ ឌាតាហីតិ អទេត្ថោ៍ ទេយត្តាឃទេន្តាតិ ទេយត្តំ កទេទាទេន្តា, ទេយត្តំ កាទេចទេន្តាតិ អទេត្ថោ៍

១៣០៍ អត្តតិ កាចតា តាយ រក្លិកាចត្វាតិ តាតាចិឌរុលាត្របាត្ថអតចជ្ជរុលអញ្យាទេរកក្រុលាឌិ ឃំ អត្តតិ ឧបលក្ខតិ, តំ តិដទេស្សទេន្តា តស្ស ចត្តយាតតាឃ អាហ “អហំ រុលិទេតា ទេហាឃី”តិ៍ រទិទេរុលំ តាយ អទេតកត្តិក៌, ច្រាឌិរស្ស បុគ្គលស្ស អទេតាកាសំ ចិត្តក្លុត្តិ តឌកាចំ រត្ថាឃាហ “តិដ្ឋទេក្លាតិ ចា”តិ៍ ទេហាឃីតិ របន្តទេន្ថា៍ តឆា អទេចទេទាតិអាឌីសុ, ចិទេររទេតា ច ក្លោកាទេច រុលរញ្ញា៍ រា បតាឃំ តិដ្ឋក្លតា ទេចទឹត៌ បុគ្គលិត៌ ទេចទេរញ្ញិតាត៌ បិបឌយាត៌ អកាចទេតា, ចិទេររទេតា ញ្យាបិឌចិទហទេតា ច្រាឈរញ្ញិតាឃ ច្រាតិឃា អកាចទេតា, អតចជ្ជកាឃិករុលរយក្កិតាឃ ច ទេហាតីតិ ដទេស្សទេន្តា អាហ “អទេចទេទា អញ្យាបទេជ្ជា អតឹទេឈា រុលី”តិ៍ អត្តាត៌ បរិហទាឃីតិ ឲចំក្មុទេតា ហុត្វា យយ អត្តកាចំ បចទេត្តយិ, ឃាទេបឃីតិ អទេត្ថោ៍

ឲចំ រទេត្ត ឃំ ចិកទេក្ក ចុត្តំ, តំ ចិនុញ្ញាតីតិ របន្តទេន្ថា៍ ឲចំ រទេត្តតិ ឲចំ រតិ, ឃឌិ អត្តតិបិ ទេយត្តា កាទេចតន្ថាតិ អទេត្ថោ៍ “ឃំ ចិកទេក្ក ចុត្ត”ត្តិ

ចត្វា ចិកក្ខេនេនតាយ នយាភកាតិកំ សុត្តបធំ អាហនេត្វា “កឆឡោ កិក្ល”តិអាឌិយាហៈ តស្សេត្វា បននេតា អាកាមិស្សតិៈ

តត្ថ ចិកក្ខាឌីសុ ចធតំៈ អប្យតាចនេនតាតិ អប្យតាចហកាចតាចនេនតៈ ខ្ចគត្ថិ “អហំ សុលិតោ ហោមី”តិអាឌិចធតំៈ នក្លិកាចចនេនតាតិ អហំ ចិយ នេត្ថា នត្តា អត្តនោ សុលកាយា, តស្មា តោសុ យឃា អត្តតិ ចិយ សុល្ខបនំហារនោ កាតនេត្ថាតិ ឲចំ តត្ត អត្តាតំ នក្លិកាចេ ឆបតចនេនតៈ តោភាហ “នេចបិ ហឹ”តិអាឌិៈ កស្មា បត អត្តតិ កាចតា អប្យតាចហា ត ហោតីតិ? អត្តនិតេហចនេនត នបរិស្សឃកាចនេតាៈ កោដ្ឋានត្តនេ បត កាចិតកាចតស្ស តត្តាបិ និយនម្កនេឆា ហោតិនេឃចៈ

នត្ថា ឌីនាតិ អតចនេនា ឆនបិ ឌីនាៈ អត្យបរិកម្ម ចេតនាតិ ចិនេត្តត បរិនេឃនតចនេនត អត្យកត្តាៈ តេចឡ្យា បិឃតនេយត្តតា ក្ខឹតិ នត្ថស្សាហេត បរិនេឃនេត្វា អតិននេឃត អត្តនេតា បិឃតនំ អញ្ញា នត្តំ កាត្តឹ ឌីនាឃ តេច អឆិកេឆ្នឃ្យ ត បនេស្សឃ្យៈ ឲចំ បិនេឃា សុត្ត អត្តា បននេនត្តិ ឲចំ កាស្សចិ អត្តនេតា បិឃតនេស្ស អត្យបលក្ខតចនេនត សុត្ត ចិសុំ ចិសុំ តោសំ តោសំ នត្តាតំ អត្តា បិនេឃាៈ តស្មា តោត កានេណត, អត្តកានេយា អត្តនោ ហិតសុខំ ខ្ចឆ្នេត្វា, បនំ នត្តំ អត្តយនេនា កត្តកិបិល្លិកាយបិ, ត ហិនេន ត ហនេតឃ្យ, ត ចិនេហនេឆឃ្យាតិ អនេត្តាៈ

អឃំ តនេឃាតិ នេត្តាហិ នេត្តាហិ, អត្តនេតា ច បិឃតនកាចំ តិឆនេស្សត្វា តោសុ កនុណាឃតំ ចឆតា កកាចតា សុនេលនិតាឃ “អត្តាតំ នក្លិកាចេ ឆនេបត្វា នេត្តាសុ នេយត្តា កានេចតត្ថា”តិ នេយត្តាកាចតាឃ តឃឆស្សតំ កាតនេយចាតិ អនេត្តាៈ

១៩១ៈ សុលបចត្តតត្តិ សុនេលត អកិនេឆ្នត នេយត្តាឃ បចត្តតត្តំៈ ឃ្វាស្សាតិ នេឃា បុក្កនេលា អស្ស នេឃាកិនេតាៈ បិនេឃាតិ ខ្ចនេដ្ឋាៈ មតានេបាតិ មតចឆ្លតនេកាៈ កទ្វតិ កុណចិននេនចនេនត កទ្វកាតនេត្ថាៈ កាចតិនេឃាតិ នម្កានេចតនេត្ថាៈ អាចទិឃនេត្តាតិ និលាឌិតា អាចទិឃប្យយានេណាៈ បិឃចតតាឌីតិតិ អាឌិ-នេឆ្នត អត្តចទិឃាឌិនេព នក្កណ្យាតិៈ និលសុតាឌីតិតិ អាឌិ-នេឆ្នត នឆ្នាឌិនេព, ឆុតឆម្ចាកាទិឃាតុនេឃាកាឌិនេព ច នក្កណ្យាតិៈ

កាយត្តិ ឃុត្តប្យត្តកាទិតាសុលនិឆ្និឌីបនេតាឃំ តិបិនេតាៈ តោនេតតំ ឌីនេបតិ – តាឌិនំ បុក្កលំ ដ្ឋឹស្ស កាចតំ អានកនេត្វា នេឃាកឹ ឃុត្តប្យត្តកាទឹ, សុនេលត ចស្ស តត្ត កាចតា ខ្ចឡ្យតិ, តោត បត នេឃាកិតា តាចតា នេត្តានេនា ត កាតនេត្ថាតិៈ តោភាហ “អប្យតា នេយប្យឌ្ឍតី”តិអាឌិៈ និយានម្កនេឆត្តិ មទិឃាឆាបតឃតំ, អត្តា បិនេឃា មញ្ញនេត្តា ចេទីតិ ចិកាកាកនេណត្តិ អនេត្តាៈ តឆតត្តនត្តិ តនេតា បិឃមតាបកទ្វកាចតិឃនេតា, តត្ត ចា នេយត្តាឆិកមនេតា អតត្តនំៈ អតិប្បិឃនេហាឃនេព នេយត្តា កានេចតត្ថាតិ នម្ពុនេឆ្នា, កទ្ធដ្ឋាតិនេឃ បឌិលទ្ធិ នេយត្តាមតនិកានំ អតិប្បិឃនេហាឃនេព ដ្ឋបនំហទិតត្ថត្តិ អនេត្តាៈ សុល្ខបនំហារកាតស្ស តំ ហោតិ បនេកច បឌិបក្លឆម្ចាតំ ចិក្លម្ភិតត្តាៈ អតិប្បិឃនេហាឃកនេតា អតត្តនំ មញ្ញនេត្តា នេយត្តា កានេចតត្ថា មញ្ញត្តំ បិឃកទ្ធដ្ឋានេត ឆនេបតំ សុកនកាចនេតាៈ “អតិប្បិឃនេហាឃកនេតា”តិ ច ខ្ចគំ បុទិយាចតំ កនេហត្វា ចុត្តំៈ បក្យណមតនិកានាឆិកមនេតា បដ្ឋាឃ ហិស្ស នេនាបិ បិឃដ្ឋានេត ឲច តិដ្ឋតិៈ មញ្ញត្តនេតា ចេទីបុក្កនេលតិ មញ្ញត្តបុក្កនេល នេយត្តាឃនេត្តត តត្ត បក្យណមតនិកានាឆិកនេមត បិឃកាចំ ដ្ឋបនំហទិត្វា តឆតត្តនំ ចេទីបុក្កលំ កាចតាឃ មញ្ញត្តត្ត ឆនេបត្វា តនេតា មញ្ញត្តនេតា បិឃកាទ្ធបនំហារនេត ចេទីបុក្កនេល នេយត្តា កានេចតត្ថាៈ “ចេទីបុក្កនេល”តិ ច ខ្ចគំ បុទិយាចតំ កនេហត្វា ចុត្តំៈ ឲកោកស្មិំ កោដ្ឋានេន មុត្តំ

កយុតិយំ ចិត្តំ កត្វាតិ បិឃកវុឌ្ឍាតិយោ, អតិប្បិយោ, យឌ្ឍត្វា, ខចទីតិ ចត្វារុ បុក្កលកោដ្ឋាសេសុ បធមំ តាច បិឃកវុឌ្ឍាតិយេ ខេយត្វាកាចតំ អឆិកត្តា ចឹកាចប្បត្តិយា តធាបចត្តំ ចិត្តំ កោដ្ឋាសត្តុបសំហារត្វំ យុត្តំ កយុតិយំ កត្វា តឝគត្តុំ អតិប្បិយសហារយេ អតិប្បិយកាចំ ចិក្លប្ពុត្វា បិឃកាចយត្វេ ចិត្តំ ឆេបខេត្តត កាចតា ដ្ឋបសំហរិតព្វា, តយ្យិ ចឹកាចាបិឝតេត យុត្តំ កយុតិយំ កត្វា តឝគត្តុំ យឌ្ឍត្វ ដ្ឋកាសិតកាចំ ចិក្លប្ពុត្វា បិឃកាចំ ដ្ឋបដ្ឋបេត្វា កាចតា ដ្ឋបសំហរិតព្វា, បុត តយ្យិ ចឹកាចាបិឝតេត យុត្តំ កយុតិយំ កត្វា តឝគត្តុំ ខចទីប្បិចទីសព្វា ចិក្លប្ពុត្វា យឌ្ឍព្វាកាចុបដ្ឋបតយុលេត បិឃកាចំ ដ្ឋប្បាឝេត្តត កាចតា ដ្ឋបសំហរិតព្វា៝ តេត ចុត្តំ "តឝគត្តុខេ តឝគត្តុខេ ដ្ឋបសំហរិតព្វា"ត្តិ, ឈាតចិត្តំ ដ្ឋបតេតព្វំ ដ្ឋប្បាឝេតព្វាត្តិ អត្ថោ៝

ខចទីបុក្កលេ ចា តត្ថិ កយុតេលត ចា ឲតរហិ បយោកសប្បត្តិយា ចា សព្វសោ អតត្វកស្ស អកាចតោ៝ យហាបុរិសឌាតិកត្វាតិ យហាបុរិសសកាចត្វា ចិរកាលបរិចយសមិទ្ធតត្តិខេយត្វាតុដ្ឋយាឌិក្យាសប្បត្តាឃ ដ្ឋព្យអារព្ឋាសឃត្វាតិ អត្ថោ៝ តាឌិសោ ហិ សព្វសោហា បរាបរាឆំ តិលាឃបិ ត យព្ពាតិ៝ តេត ចុត្តំ "អតត្វំ កខេរាត្តបិ បខេ ខចទីសព្ពាច តុប្បជ្ជតី"តិ៝ តេតាតិ តេត យោកិតា៝ អត្ថិ ខចទីបុក្កលេតិ សព្ពត្តោ៝

៙៣៩៝បុរិយបុក្កលស្តុតិ បិឃាឌីសុ ឈាតស្ស អារយុលាក្ខតោសុ បុរិយេសុ បុក្កលេសុ៝ ខេយត្វំ សយាបជ្ជិត្វាតិ បដិលំ ចិក្លប្ពុត្វា ដ្ឋប្បាឌិតំ ខេយត្វាឈាតំ សយាបជ្ជិត្វា៝ ខេយត្វាឃខេត្តត បដិលំ បដិចិតោឝេតព្វាត្តិ ឲត្វ កោចិ បត "ដ្ឋបចារព្ឋាតំ សយ្យាឝេត្វា"តិ អត្ថំ ចឝត្តិ, តេសំ ដ្ឋបចារព្ឋាតតោ ចុដ្ឋាតយ្យិ ព្ពង្គិតព្វំ សិយា "ចុដ្ឋហិត្វា"តិ ចុត្តត្វា៝ បុខេព្វា តស្ចិ បុក្កលេ អសតិយា អយតសិកាខេត បដិលំ អត្ថប្បាឝេត្តស្ស សាធារលតោ តំ ចិក្លប្ពុត្វា ឈាតស្ស ដ្ឋប្បាឝតំ, សយាបជ្ជតត្វា ចុត្តំ៝ ព្ពឝាតិ បត តំ អត្ថស្សខេត្តស្សបិ យតសិ កខេរាត្តស្សបិ ឃធា បដិលំ ត ដ្ឋប្បជ្ជតិ, តំ ចិឆិ ឝស្សេតុំ ព្ពត្តិ ចុត្តំ "តំ បុក្កលំ ខេយត្វាឃខេត្តត បដិលំ ចិតោឝេតព្វា"ត្តិ៝ ខេយត្វាឃតយេច ហិ ព្ពឆ បដិឈចិតោឝតំ អឆិប្បេតំ៝ ត តិព្វាតីតិ ត ចុបសយុតិ៝

អត្ថសារតោតិ អត្តយតតោ, បច្ចេចក្លលាតោតិ អត្ថោ៝ ឈដិតព្វាត្តិ ចាឃមិតព្វំ៝

តទ្ធា តោ ឈដតំ ចាឃមតំ៝ ព្ពមិតា ព្ពឝាតិ ចក្លយាតេត អាកាខេត៝

ដ្ឋកតោ ខ្ចិសុ ឆាតេសុ ឝល្ហោ ឲតស្សាតិ ដ្ឋកតោឝល្ហកំ, តេត៝ ឲ្ខចរកា លិយកាចារា បិបបុរិសា៝ តព្រាបីតិ តេសុបិ អក្កយក្កាតិ ឲ្ខក្កខេត្តសុបិ៝ តេតាតិ យតោបឆោសត៝ ត សាសតកខេរា៝ សព្វបិបស្ស អករេហ៊ ហិ សាសតំ៝ តស្សចាតិ តតោបិ៝ តិស្សក្កេ ហិ ព្ពឝំ សាមិចចតំ, សយុច្ចយេ ច ឲច-សឝ្ឍោ, បធមំ ក្យឌ្ឍបុរិសតោបីតិ អត្ថោ៝ តេតាតិ កឌ្ឍតេត៝ បិបិយោតិ បិបតខេរា៝ សារម្ពឌិកស្ស កិលេសាតុឆត្តស្ស ចត្វកាចតោ កោឆស្ស សាចជ្ជតំ ធាត្វាបិ កឌ្ឍតោ សខេច កោខេឆ អតចជ្ជសព្ពា ក្យឌ្ឍស្ស បុក្កលស្ស ត បដិក្យឌ្ឍយ្យាតិ កោចិ៝ ដ្ឋកិត្តត្តិ ខ្ចិត្តំ បុក្កលតំ៝ តេតាហ "អត្តតោ ច បរស្ស ចា"តិ៝ អឆ ចា ដ្ឋកិត្តត្តិ ដ្ឋកតោឃំ លេកាតំ, ព្ពឆលេកបរលេកាតត្តិ អត្ថោ៝

សបត្តកត្តាតិ បដិសត្តុហិ ឍាន្ធិតា៑ សបត្តករណាតិ តេហិ កាតព្ពា៑ កោធតត្តិ កុដ្ឋតសីលំ៑ កោធតាយត្តិ កោធតេតា អយំ, អយត្តិ ច តិបិតយត្តំ៑ កោធបទេទតាតិ កោតេធត អត្យុកតេតា, បទាកិក្ខុតេតា ចា៑ ទុដ្ឋានេណ្ហាច ហោតីតិ បកតិយា ចណ្ហចាបិ អលក្កតបដិឃតេព្ពាបិ យុលចិការាទិចតេសត ចិន្នុតេបិ ឲច ហោតិ ឲតាទហិ, អាយតិំ ចាតិ៑ កោធាកិកចស្ស ឲកត្តិកយិតំ ថលត្តិ ឌីតេបត្យំ “ទុដ្ឋានេណ្ហា ចា”តិ អចធារណំ កត្វា បុត “កោធាកិក្ខុតេតា”តិ ចុត្តំ៑ ត បចុទតេព្ទាតិ ត បហុតធតេតា៑ ត កោកចាតិ ក្លបកោកបទិកោកចត្តុទហិតេតា៑ ត យសចាតិ ត កិត្តិយា៑

លចាលិតត្តិ លចឥឥហតាលិតំ, ឌិតកាយំ សត្តដ្ឋត្យុក្កត្តិបិ ចឥត្តិ៑ ក្លកតេតាបឌិត្តត្តិ ក្លកោយុ កោឌីយុ ឥឌ្ឍំ៑ យឡេ្យក្ខចកតត្តិ ទេចយដ្ឋដ្ឋាតេត យុតលស្ស ចា សិក្កាលស្ស ចា ក្លហឥេត ក្ខេធត យក្លិតំ៑ កឌ្ឍត្តិ ឌារុកិច្ចំ៑ តេច ថទតិ ត សាឥេតិ៑ តធ្វបយាហត្តិ តធ្វបយំ តាឌិសំ អហំ៑ ព្ពយត្តិ “សោ ច ហោតិ អកិឡ្ញាលូ”តិអាឌិតា (ព្ពតិចុ៑ ៥១) ហេដ្ឋា ចុត្តំ សក្ខាយ សត្វា ចឥតិ, តស្វា កាយេសុ តិព្ពសារាកតាឌិតា សីលទហិតត្តិ អធិប្បាយោ៑ ព្ពធ បត ញ្ញបត្ត្ឌិត្តំ បឌ្ឍយតសក្កប្បតាចសេត យោឌេតព្ពា៑

សោ ឌាតិ ត្វត្តិអាឌិ យធាចុតេត្តហិ យុត្តបឥេហិ អត្តតេតា ឍ្លចឥតាការឥស្សតំ៑

៦៣៖ យោ យោ ធ្ធយ្ចាតិ កាយសយាចារាឌីសុ យោ យោ សុចទិតធ្ធយ្ចា៑ ធ្វបសត្តាតិ សំឃតេតា៑ បទិសុទ្ធ្ឋាតិ កិលេសយលចិកយេត ចិសុទ្ធ្ឋា៑ កិលេសឥាហាការចេត ចា ក្លបសត្តា, អតចដ្ឋការចេត បទិសុទ្ធ្ឋា, កាយសយាចារស្សច ក្លបសយា ឌិទកាលំ សំឃតកាយកយ្ចតាយ ចេឌិតតេព្ពា៑ ឲចំ សេសេសុបិ៑

តេតិ ចឌីយតោសយាចារេ៑

សោតិ ក្លបសត្តចឌីសយាចារោ បុក្កលោ៑ បដិសត្វាទក្យុសលោតិ យធា បទេហិ លិទ្ធំ ត ហោតិ, ឲចំ បដិសត្វទណ ក្យុសលោ៑ សលិលោតិ អធិចាសតលត្តិសក្លាតេត សលិលការចេត សយត្តកតេតា៑ សុលសយ្ហាសោតិ បិឃកធោ៑ សយ្ចាធកោតិ សយ្ចាធតីយកធាយ សយ្ចាធតសីលោ៑ ក្លត្តាតយុលោតិ ចិក្យុហិតយុលោ អហុត្វា បីតិសោមតស្សចសេត ចិកសិតយុលោ៑ បុព្ពកាសីតិ យេត កេតចិ សយាកតេតា បដិសត្វាទចសេត បធយំយេច អាកាសតសីលោ៑ យធុទេត សទេត ធយ្ចំ ឍ្លសារទតិ សទកញ្ញាចសេត៑ សទកាណំ បត កទេរាតេត្តា បទិយណ្ឌលេហិ បទិបុណ្ណហិ បឥេហិ ច ញ្ញញ្ញតេហិ ច អញ្ញាក្យុលេហិ ធយ្ចកធំ កធេតិ៑

សព្ពឌតស្ស បិកតេបី សក្កច្ចកិទិយាយាតិ អធិប្បាយោ៑ តេតាហ “យោ ហី”តិអាឌិំ៑ ឍ្លកប្បេត្វាតិ សឌ្ឍហិត្វា៑ ឍ្លកប្បតលក្ខណា ហិ សទ្ឋា៑ ឍ្លហិតសោតាតិ អចហិតសោតតា, សុស្សុសត្តាតិ អតេព្វា៑ អដ្ឋិកត្វា អត្ថំ កត្វា, អត្ថិកោ ចា ហុត្វា៑

“ឲកោបិ ត ធ្វបសត្តា ហោតី”តិ បិតេធា, ឲចន្នុតេបិ បុក្កលោ តិទយតេតា តិទយំ ក្លបបដ្ឋតេត្តា ឌាហុកាលំ តតេត្វច សំសទតីតិ ឥស្សត្យំ

“ອຏ຺ຐມຫານິຣຍເສາຬສອຸສ຺ສທນິຣຍປຣິປູຣເກາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ສຎ຺ຊີວາທເຍາ ອຏ຺ຐ ມຫານິຣຍາ. ອວີຈິມຫານິຣຍສ຺ສ ທ຺ວາເຣ ທ຺ວາເຣ ຈຕ຺ຕາເຣາ ຈຕ຺ຕາເຣາ ກຕ຺ວາ ກຸກ຺ກຸຬາທເຍາ ເສາຬສ ອຸສ຺ສທນິຣຍາ. ກາຣຸຎ຺ຎໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ຕໍ ມຫາທຸກ຺ຂຠາຄິກາເຈເຕາ. ຍສ຺ມິໍ ປຸຄ຺ຄເລ ອວິເຫສາກາມຕາ ທຸກ຺ຂາປນຍນກາມຕາ ອຸປຕິຏ຺ຐຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຏິເຍາ ອເນກາກາເຣວາຈາຕິ ອາຫ “ກາຣຸຎ຺ຎມ຺ປິ ປຏິຈ຺ຈ ອາຍາເຕາ ຈ຺ວປເມຕີ”ຕິ.

ຂມສ຺ສ ຈ ອຕ຺ຖສ຺ສາຕິ “ເຍາ ເຍາ ຈເຍ຺ຍາ”ຕິອາທິນາ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ.

໑໓໕. ຍໍ ເວທີ ທຸກ຺ຂາເປຕຸໍ ສເກ຺ກາຕິ, ເສາ ຕສ຺ສ ວເສນ “ອຕ຺ຕເນາ ວິສເຍ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕາ ຠິກ຺ຂເນາ ກາເຍາ. ກິຕ຺ຕິ ກິໍ ກາຣເຓໍ. ຕສ຺ສາຕິ ເວທິເນາ. ອວິສເຍຕິ ທຸກ຺ຂໍ ອຸປ຺ປາເທຕຸໍ ອສກ຺ກເຓຍ຺ຍຕາຍ ອເກາວເສ. ສວິເຕ຺ຕຕິ ອຕ຺ຕເນາ ວິເຕ຺ຕ. ມຫານຕ຺ເກເຣຕ຺ຕິ ຂນເລາກຕ຺ປເຣເລາກຕ຺ປເຣມຕ຺ຕາໍ ວິຣາຄນວເສນ ມເຫເຕາ ວິປຸລສ຺ສ, ນານາວິທສ຺ສ ຈ ທິຏ຺ຐທມ຺ມິກາທິເຠທສ຺ສ ອນຕ຺ຖສ຺ສ ກາຣເຓໍ ມູລຠິກຕ຺ຕນຕ຺ຕິ ສີລສ຺ສ ມູລິຕິ ນາມ ຫິເຣາຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິເຍຕ຺ຕາຕຸຏ຺ຐຍາ, ເຕນໍ ລິກ຺ຂິຕໍ. ເກາເຈາ ຫິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມາເນາວ ປາຓາຕິປາຕາທິວເສນ ຫິເຣາຕ຺ຕປ຺ປາທີນິ ອຸຈ຺ຈິນ຺ທຕິ. ອິຍ຺ຍຕິ ອຕ຺ຖາທີເລາ.

ອນຕ຺ຖຍໍກມ຺ມຕິ ເວທິນາ ກຕມຫາປຣາທຍາຫ. ເຍາ ສຍຕ຺ຕິ ເຍາ ຕ຺ວໍ ສຍມ຺ປິ. ເທາເສາຕ຺ປກາເຣມາຕິ ເກາຍໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ປກາເຣມາ. ຍທິ ກິຣ ຍທິ ອກາສິ. ເທາສຸປ຺ປາທເນາຕິ ເທາສສ຺ສ ອຸປ຺ປາທເນນ. ທຸກ຺ຂໍ ຕສ຺ສ ຈ ນາມາຕິ ທຸກ຺ຂຍໍ ນາມ ຕສ຺ສ ອປຣາທກສ຺ສ. ນາມາຕິ ອສມ຺ມາຈເນ ນິປາເຕາ, ເຕນ ຕສ຺ສ ກາຣເຓໍ ອເນກກ຺ຕິກຕ຺ຕິ ທເສ຺ສຕິ. ເຕນາຫ “ກາຫສິ ວາ ນ ວາ”ຕິ, ກຣິສ຺ສສິ ນ ວາ ກຣິສ຺ສສີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ອຫິຕໍ ມກ຺ຕິ ອຕ຺ຕເນາ ອຫິຕາວຫໍ ທຸກ຺ຕິມກ຺ຕິ.

ອຏ຺ຐາເນຕິ ເທາເສາ ຕວ ອປ຺ປິຍສ຺ສ ກາຣາປເກາ, ສຕ຺ຕ ປນ ຕສ຺ສ ວສວຕ຺ຕິຕາຍ ທາສສທິເສາຕິ ອຏ຺ຐາເນ ປຎ຺ຈປກິຣິຍາຍ. ຕສ຺ມາ ຕເມວ ເທາສໍ ລິກ຺ຂສ຺ສ ອຸຈ຺ຈິນ຺ທ ຖລິກຕ຺ຕາຕິ ອຸຓຍວຍປຣິຈ຺ຈິນ຺ເນ຺ນ ອຕ຺ຕເນາ ປວຕ຺ຕິກາລສມ຺ພາເນາ ຖເຓາ ອຸເຕນໍ ອຕີ຺ຕິ ຖລິກາ, ຕທ຺ທາວເນາ ຖລປກຏ຺ຏາວເນາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ກສ຺ສ ທາຕີສ ກຸຎ຺ເຈ຺ຍີຕິ ອປຣາທກສ຺ສ ສຕ຺ຕາເນ ເຍຫິ ຖເນ຺ທຫິ ເຕ ອປຣາເທາ ກເຕາ, ເຕ ຕໍຖລໍເຍວ ສມ຺ພເຍາ ນິຣຸທ຺ທາ. ຂທາຕິ ປນ ອເນ຺ຎາ ຕິຏ຺ຐຕິຕິ ກສ຺ສ ຕ຺ວໍ ຂທ ກຸຎ຺ເຈ຺ສິ. ນ ຫິ ຍຸຕ຺ຕໍ ອນປຣາເທຸ ກຸຎ຺ຈຕ຺ຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ. ຕໍ ວິນາ ກສ຺ສ ເສາ ກເຣຕິ ເຍາ ປຸຄ຺ຄເລາ ຍສ຺ສ ທຸກ຺ຂໍ ກເຣາຕິ, ຕໍ ທຸກ຺ຂກິຣິຍາຍ ວິສຍຫ຺ຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ວິນາ ກສ຺ສ ນາມ ເສາ ທຸກ຺ຂກາເຣາເກາ ທຸກ຺ຂໍ ກເຣ ກເຣຍ຺ຍ. ສຍມ຺ປິ ທຸກ຺ຂເຫຕຸ ຕ຺ວມີຕີຕິ ອຸຈິ ສຍມ຺ປິ ຕ຺ວໍ ອຸຕສ຺ສ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ເຫຕຸ, ອຸຈິ ສມາເນ ຕສ຺ສ ຕຸຍ຺ຫໍ ຕສ຺ສ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ເຫຕຸຠາເວ ກິໍ ກາຣເຓາ ຕສ຺ສ ກຸຎ຺ສິ ນ ຕຸຍ຺ຫຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຖາ.

໑໓໙. ປຣເລາເກປິ ອຕ຺ຖາວິກາວເນາ ກມ຺ເມວ ສກໍ ສຕ຺ຕກໍ ອຸເນສຕ຺ຕິ ກມ຺ມສ຺ສກາ, ເຕນໍ ກາເວາ ກມ຺ມສ຺ສກຕາ. ປຎ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ນາມ ນິເສທຕ຺ວາ, ນິເສທຕ຺ວາ ກາວິເຕາ ກມ຺ມສ຺ສາຕິ ອາຫ “ຍໍ ກມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສສີ”ຕິ. ປຏິເຍາວເສນ ປນ ປເຈ຺ຈກມ຺ມໍ ປິເກຍກາເວຕາ ອາສຕ຺ຕໍ, ປຎ຺ຈເວກ຺ຂຕາຕິ ອາຫ “ຂຄຍ຺ຫາ”ຕິ. ວ-ສເທ຺ທາ ຍ຺ຕິເຣເກ, ເສາ ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ຜລນິສ຺ສເທ຺ທນ “ເນວ ສມ຺ພາສມ຺ພາທິ”ຕ຺ຕິອາທິນາ ຍ຺ຕິເຣເກເຕາ ທຸຎ຺ຍາເນເມວຕ຺ຕໍ ເຂາເຕຕິ. ເນວ ສມຕ຺ຕິ ສມ຺ພເທ຺ທາ ນິຣເຍ ນິຍຸຕ຺ຕໍ, ຂາຕຕ຺ຕິ ວາ ເນຣຍິກໍ. ອຕ຺ຖາຕໍເມວ ຍ຺ຕິກຣຕິ ເທາສເຣຂນາຕິ

អធិប្បាយោ។

៦៣៤។ សត្ថុបុព្ពចរិយក្កមា បង្ហរេក្ខិតព្ពា, សត្ថុ ការណេនាបិ បជិយំ ថុបបរេយ្យាតិ។

ទោសិនីសត្តាបិ សមានោ តត្ថ ទេវ សត្តា ចិត្តំ តប្បត្ថេសិ, បរេបច អភិសម្ពុទ្ធោតិ អធិប្បាយោ។ ទេចិយា បត្ថេន្តាតិ ទេចិយា សង្គំ បត្ថេន្តា មិច្ឆាចារចរេន អបរេន្តេ។ យត្វ សុរាទេ លចសរីរំ លទ្ធិយតិ, តំ អាមកសុរាតំ។ តិលព្ភាមានោតិ តិលហិយមានោ។ បុរិសការំ កត្វាតិ អាចារទេវា តិក្ខមតត្វាយ ទោហុទលេត បុរិសការំ កត្វា។ យក្ខាត្តការេចតាតិ អដ្ឋចិត្តិន្នេយត អាទានិតចិត្តស្ស យក្ខស្ស អាត្តការេចត។ សិទិកច្ឆត្តិ ចាសាការេ។

អាសិរេសទេចាតិ យថាធិប្បេតោ អត្ថោ ទោរាយតោ អតបជ្ជតោ អាសំ ករេយ្យ។ ត តិក្ខិតេត្វេយ្យាតិ “ឧចំ កិច្ចាបត្តស្ស ទេយ កុទោតា សេរាត្តិការេចា”តិ ត តិក្ខិតេត្វេយ្យ។ ចុត្តញ្ហិ“អាបជាសុ ទោរា, មហារាជ, ឆាទេមា ទេជិតទេព្វា”តិ (ជ្ជា។ ៥៧)។ យថា ព្ពុទ្ធិត្តិ ទេយត បការេទត កស្សចិ បិត្យអំ អកត្វា ទន្ទេ បតិដ្ឋិតំ អត្ថាតំ ព្ពុទ្ធិំ, តថា អហំ អហុត្តិ បស្សាមិ។ ទេចាតិ ហិ តិបាតមត្តំ។

កាសិទេព្ពាតិ កលិង្គតា កាសិរាជេនត។ សកណ្ឌកាហឹតិ អយកណ្ឌកេហិ សកណ្ឌកាហិ។

មហល្លកោតិ ចុទ្ធោ ចយោអត្តប្បត្តោ។ រុជ្ជត្តីតិ តិរុជ្ជត្តិ។

ចិត្តបរិក្ខណ្ឌការេលិតិ ចិទេសចតំ កាតុំ អធត្វា ចិត្តស្ស សមុទេច ជយតការេលិ។

បុត្តុសល្លេតាតិ ចិបុលេត សល្លេត។ តារកាតិ ហត្ថិតារកា។ ចតីតិ ចិទ្ធិ មារេសីតិ ចា អត្ថោ។ ព្ពមំ ជាតំ អាកត្ថា មយំ ឧចំ ករលំ តាយ ត តច ចរេសត ទេហាតិ, តស្មា កស្ស ចា ទេព្ពា, រាជមត្តស្ស ចា អយំ បរេយាកោ ជ្ជេយ្យាជតាតិ អត្ថោ។

លព្ពាណ្ណាទស្មីតិ តិលបីតលេហិតាខិចរេសត លព្ពាណ្ណមឃ្លោ។ លព្ពាណ្ណកិរលាចត្តចត្តតាយ ហិ ទេវ ហត្ថិ “លជ្ជត្តា”តិ ចុច្ចត្តិ, ត លជ្ជត្តចត្តតាយ។

លាទេតាតិ ខិឈន្តិទេតា។ លាទេឆយ្យាតិ លាទេឆយ្យំ, អយមេច ចា បាឋោ។ អាហិទេតាតិ សុហិទេតា។ សម្ពលត្តិ មក្កាហារំ។ តំ បត យស្មា ជ្ជុបចារេទត បឆស្ស ហិតត្តិ ចុច្ចតិ, តស្មា “បាទេឆយ្យ”ត្តិបិ ចុត្តំ។ “មិត្តត្តុក្ខី ចតាយំ អត្ថទោលិ”តិ កាទុទេព្ពាត អស្សុបុណ្ណហិ តេតេត្តហិ តំ បុរិសំ ជ្ជិក្ខយាទោ។

យា អទេយ្យាសិ ទេយ កតទេត្តតិ ឧត្ត យាតិ តិបាតមត្តំ, យាតិ ចា បដិទេក្ខបេបិ, ទេតត ជ្ជបទិ ទេតត កាតព្ពំ ចិប្បការំ បដិទេសទេតិ។ អទេយ្យា ទេមតិ

អយ្យិរកោ ត្វំ យយ អតិចិកាចរតា៑ កចរត្តតិ បិឃរបុគាចារេរា៑ ត្វំ តារយតាឌិរំ ពឹតិ ក្វយ្យិ ៦ចទ្ធរបំ អកាវិ តាយ៑

តិរេដ្ឋាភក្ខុរតាបិ បត យហាកបិ ហុត្វា រលយត្តក្ខុ បិ របរាបរាសិតិ រឃោឌតា៑

របញ្ញអាឃ បក្លិបរត្តបឹតិ ព្វុក្កាឃ របញ្ញអាឃ បិរេចហិ រកោរេដត្វា បក្លិបរត្តបិ៑ យក្ខរត្តបឹតិ ក្ខុត្ថាលកាចករលត្វំ តាតប្បការរហិ យក្ខរត្តបិ៑ អលយ្យារតតិ ៦ចិតាយរក អហិតុល្លិរកោ៑

បឹតំ ចាតិ ៦ត្ត ចា-របក្ខា អចុត្តត្តចិករប្យ, រតាត ខ្វគាតយញ្ញិដ្ឋាជិ អចុត្តំ បក្កញ្ញាតិ៑ ចិត្តាតុចត្តរត្តាតិ ចិត្តំ អតុចត្តរត្តា៑ រហាយិ ចិត្តិតបត្តិរកា ៦ចយយំ ពាហុលិកំ លកតុតិ៑ អាតុការចត បត ឆលំ ពរេឃ្យ ក្ខុគកំ...រប... ឈាទិកំ ពរេ៑ ៦ចំ បត ឃជិ ចិត្តចសឹ រហញ្ញំ... រប... ក្ខុត្តយរត្វា ត សិក្ខាតិតិ តគា អត្តតា តត្ត ជិដ្ឋិ អាជីតចំ ចរឃ្យតិ កកចា៑ តត្វ ក្ខុត្តយរត្វាតិ ពុក្ខកាចយាហ៑ រកាឌបុរត្តហឹតិ លុក្ខបុរត្តហិ៑

អញ្ញអារាតិ រឃត បយំ តគា លុក្ខហត្វរតា រយាចិរតា, តំ បត្វចាហំ តារយត អាលបតិ៑ អតិកញ្ញាតិ តាបាឃ អាចុតរឆ្នំ អាកឌ្ឈិត្វា៑ បយ្យិកឃ្យាតិ កាញអរចត្តលតាជីហិ បត្តរយា បរិក្កុរហត្វា, អដ្ឋរិឃាតិ ក្ខុញ្ញហាតំ បហតចរបតាតិ អធិប្បារឃា៑

អតិចិឃ អឃុត្តំ អប្បតិទ្ធបំ បជិឈចិត្តប្បាគរតត ពោតចិ អប្បជិបយពត្តិក្កុលាញ្ញ បត្វុបារតារចាក្កយតប្បបក្កុរតា៑

១៦៥៑ “អតយតរក្កោយំ, កិក្លុរច, សំសារេរា”តិអាជិតា (សំ៑ តិ៑ ១៑១៦៦; ១៑៥៥, ១០០; ១៑៦៑៦១០; ពចា៑ លិ៦) អាកតាតិ ឃុត្តបជាតិ អតយតក្កុបក្ខា, តចរត្វា ចា ៦រតាបត្តិ អតយតក្កិឃាតិ៑

អរឌហិ កយតយរក្កា អឌបរចា៑ បក្ខុ លក្កុរបត្វា រត អាលយ្ហិត្វា កយតយរក្កា បក្កបរចា៑ បក្ខុតិ អក្កុបាការេត ពតជឹឈចរល្លា ចុដ្ឋតិ៑ អាជិ-បរក្ខត បបិតយក្កុក្កុយក្កាជិរក បក្កញ្ញាតិ៑ ក្ខុករតាញ្ញុញរហតិ បយ្យហារត្វំ ខ្លឹហិបិ បរក្លហិ កាញហបត្វារហ៑ អញ្ញាតិ ច ក្ខុក្ករាតិ ពទិត្វា ឆតាបាឃ បត្តតចិក្ខុក្កតជិចិក្ខុក្កាជិបក្លុត្តតចរបតាតិ អធិប្បារឃា៑ យំ របិរបសិ, ក្ខុបកាទំ អកាសិ, ៣៧ តប្បតិទ្ធបំ យតំ បក្ខុរបតុត្តិ ៦ចំ ចិត្តំ ក្ខុប្បារឌតដ្ឋត្តិ បត្តរក្ខា៑ ៦ចំ ចិត្តប្បាគតញ្ញា ៦តរហិ ជិញ្ញយារតត បុត្តាជិតំ របិរបតាជិតា អតីតញ្ញ អតុយាតរតា កហលចរបត រចជិតត្ថា៑

១៦៥៑ រយត្តាឃាតិ រយត្តាបក្ខាតាឃ, រយត្តាបហិតាឃ ចា៑ រចរតាចិយុត្តិឃាតិ ចិត្តបយាគារតា៑ អារបចិតាឃាតិ អាគរេត របចិតាឃ៑ កាចិតាឃាតិ ចឌ្ឍិតាឃ៑ ពាហុលិកតាឃាតិ បុតប្បុតំ កតាឃ៑ ឃាតិកតាឃាតិ ឃុត្តឃាតំ ចិឃ កតាឃ៑ ចត្ថុកតាឃាតិ អធិដ្ឋានចត្ថុ ចិឃ កតាឃ៑ អតុដ្ឋិតាឃាតិ អធិដ្ឋិតាឃ៑ បរិចិតាឃាតិ បរិចិណ្ណាឃ ចិណ្ណចសីកាចាឃ៑ ឃុបយារឌ្ឍាឃាតិ ឃុដ្ឋុ បយ្យាជិតាឃ៑

ປຏິກ຺ຂາຕິ ຐ຺ຐິຕ຺ຕາ ອຈ຺ສ຺ສິກາຈິໂຕ ເວນໍ ປເຣຕາ ອາກປິສ຺ສຕີ໌

໒໓໐໌ ຘາຕຸຈິຕິກ຺ຂທາຣໂກຕິ ສສມ຺ພາຣສເທ຺ລປິນິຕາ ຘາຕຸຣໍ ຈິຕິກ຺ຂນໍ໌ ອປຣາໂຘ ນາມ ອປຣທ຺ທ຺ຎສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຣູປທມ຺ມຸປຸເຕນ ກຍ຺ຍຕີຕິ ກຕ຺ວາ ອາຫ “ກິ ໂກສາຕໍ ກຸທ຺ຎສີ”ຕິອາທິ, ໂກສາທິຈິຕິມຸຕ຺ຕສ຺ສ ອປຣທ຺ຎກສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ອກາຈໂຕ໌ ຐານາຕິ ຕິຐ຺ຐຕ຺ຕິຕປຣມຸຕ຺ຕທມ຺ມຈເສເນຈ ຈິຕິກ຺ຂາກຈິນິ ທເສ຺ສຕຸໍ “ອຖ ຈາ ປນາ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ໌ ປຈ຺ຈາກ຺ລເຕ຺ຕ ຣູປິທາມ, ຈ຺ຈາທສາມຕນາຕິ ຣູປິທາມາຕິ ປເຈ຺ຈກໍ ຣູປິທາມ-ສເທ຺ທາ ໂຍາເຊຕເຕ຺ຕາ໌ ໂກາທສ຺ສ ປຕິຊ຺ຊານຊ຺ຊານໍ ນ ໂຫຕີຕິ ຍຖາ ອາຣເຄ຺ຄ ສາສປສ຺ສ, ອາກາເສ ຈ ຈິຕ຺ຕກມ຺ມສ຺ສ ປຕິຊ຺ຊານຊ຺ຊານໍ ນຕ຺ຖິ, ໂອຈມສ຺ສ “ເຈຕີ”ຕິ ປຣິກປ຺ປິເຕ ປຸຄ຺ຄເລ ໂກາທສ຺ສ ປຕິຊ຺ຊານຊ຺ຊານໍ ນ ໂຫຕິ, ໂກສາທີນໍ ອກຸທ຺ຎປາຐເຕາ, ຕຖ຺ຖິຕິມຸຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ອກາຈໂຕ໌

໒໓໑໌ ສໍຈິກາເຣາຕິ ອາມິສສໍຈິກາເຣາ໌ ປເຣສ຺ສາຕິ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິກສ຺ສ໌ ທິຕ຺ຖາທີໂຈຕິ ອປຣິວຸຕ຺ທາທີໂຈ໌ ຕເສ຺ສຈໍ ກເຣາເຣຕາຕິ ໂອຈໍ ສໍຈິກາກໍ ກເຣາຕ຺ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ທາມກສ຺ສ໌ ຐາຕເຣ຺ສາຕິ ປຏິກ຺ຄາຫກສ຺ສ໌ “ມມ ມາຕຣາຣູປິສິກາມທິເນ຺ຕາ”ຕິ ຐານໍ “ທມ຺ມິມລິເກາ”ຕິ ໂອຕສ຺ສ ກາຣຫຈນໍ໌ ເຕນ ປນ ຕສ຺ສ ອາກປນສຸທ຺ທິ ທເສ຺ສຕີ໌

ສຸຐ຺ຐຕ຺ຕສາທກຕ຺ຕິ “ອຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ປເຣເຕ຺ຕາ ທິຊ຺ຊທມ຺ມິໂກາ ອເຕ຺ຕາ ສມ຺ປຣາຍິໂກາ ອເຕ຺ຕາ”ຕິ (ມຫານິ໌ ໙໘; ຈູຬນິ໌ ໂມຄຣາຊມາຓວປຸຈ຺ຉານິທ຺ເທສ ປ໘໓; ປຏິ໌ ມ໌ ໑໌໓) ໂອຈມາທີນໍ ສເທ຺ຐສໍ ອຕ຺ຕານໍ, ຫິຕານໍ, ປໂຍາຊນານໍ ນິປ຺ປາທກໍ໌ ຣູປມຕ຺ຕິ ທາມກາ໌ ນມຕ຺ຕິ ປຏິກ຺ຄາຫກາ໌

໒໓໒໌ ໂອຈຕ຺ຕິ ຍຖາວຸເຕ຺ຕຫິ ກກຸປໂມາຈາຫາຣຸສ຺ສເຣຫາທີຫິ ອຕ຺ຕເນາ ຊູຈທນາກາເຣຫິ໌ ວຸປສຕ຺ຕປຕິຍສ຺ສາຕິ ປຕິສຐ຺ຐານທາເລນ ຈິເນາທິຕາຍາຕສ຺ສ໌ ຕສ຺ມິມ຺ປີຕິ ເຈຕີປຸຄ຺ຄເລປິ໌ ເຈຕີ-ກໂຫໂຫເນຈ ເຈຕ຺ຕ ອປ຺ປິຍປຸຄ຺ຄລສ຺ສາປິ ກໂຫໍ ທຊ຺ຊຕ຺ຕໍ ເຈທີປິ຺ສເມຕ຺ຕາຍ ສິທ຺ທາຍ ຕສ຺ມິມ຺ປິ ເມຕ຺ຕາສິທ຺ທິເຕາ, ປິຍເຕາ ປນ ອຕິປ຺ປິຍສຫາຍກສ຺ສ ຈິສຸໍ ກໂຫໍ ອາສຕ຺ຕປຈ຺ຈຕ຺ຕິກສ຺ສ ທຕ຺ຕິຕິເມາຈຍກາຈທສ຺ສນຕ຺ຕໍ໌ ເມຕ຺ຕາຈເສນາຕິ ເມຕ຺ຕາຍນຈເສນ໌ ສມຈິຕ຺ຕຕຕ຺ຕິ ຫິຕູປສໍຫາເຣນ ສມານຈິຕ຺ຕຕໍ໌ ສີມາສມ຺ເພໂທ ສາ ໂອຈ ສມຈິຕ຺ຕຕາ໌ ຐານສ຺ມິ ປຸຄ຺ຄເລຕິ ເມຕ຺ຕາກມ຺ມຊ຺ຊານິກປຸຄ຺ຄເລ໌ ນິສິເທ຺ຕິ ກາເຈນກາຈລກ຺ລເຫາ ກຸມ຺ມໍ໌

ຫິຕມຍ຺ຎຸຕ຺ຕຕິ ປິເຍ, ມຍ຺ຎຸຕ຺ຕ ຈ໌ ຈຕຸກ຺ກິເຍຕິ ຈຕຸກ຺ກິເຍ ຊເນ, ຍຕ຺ຕ ກຕ຺ຕຄີຕິ ອທິປ຺ປາໂຍ໌ ນານຕ຺ຕຕ຺ຕິ ປິຍມຍ຺ຎຸຕ຺ຕາທິນານາກເຣາ໌ ຫິຕຈິເຕ຺ຕາຈ ປິຣິນຕ຺ຕິ ໂກຈລໍ ສເຕ຺ຕສຸ ຫິຕຈິເຕ຺ຕາ ໂອຈາຕິ ປວຸຈ຺ຈຕິ, ນ ປນ “ເມຕ຺ຕາຍ ນິກາມລາພີ”ຕິ ຈາ “ກຸສລີ”ຕິ ຈາ ປວຸຈ຺ຈຕິ໌ ກສ຺ມາ? ຍສ຺ມາ ອຕ຺ຕານີສຸ ປສ຺ສຕິ ນານຕ຺ຕຕ຺ຕໍ໌ ກສ຺ມາ ປນາຍໍ ຫິຕຈິເຕ຺ຕາ ກຸສລີຕິ ນ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ? ສາຕິສມສ຺ສ ກຸສລສ຺ສ ຈເສນ ກຸສລິກາຈສ຺ສ ອທິເປ຺ປຕຕ຺ຕາ໌ ຐານສ຺ສ ຈ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ເມຕ຺ຕາກາຈນາ ນ ຈິເສສຈຕີ໌ ອຖ ຈາ ນ ນິກາມລາພີ ເມຕ຺ຕາຍ ຍເຕາ ອຕ຺ຕານີສຸ ປສ຺ສຕິ ນານຕ຺ຕໍ໌ ກຸສລີຕິ ປວຸຈ຺ຈຕິ, ຍສ຺ມາ ຫິຕຈິເຕ຺ຕາຈ ປິຣິນຕ຺ຕິ ໂອຈເມຕ຺ຕ ອເຕ຺ຕາ ທຊ຺ເຊຕ຺ຕາ໌ ກາຍສີມາທເຍາ ຈິຍ ກາຍຕ຺ຕຣາທີຫິ ສຕ຺ຕສຐ຺ຐາເນ ເມຕ຺ຕາຈິສເຍ ກາຈນາຍ ປຸເຕ຺ຕ ອຕ຺ຕາມຕ຺ຕາ ອສໍກິລ຺ລມຣິຍາທາຣູເປນ ຕິຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕາທເຍາ ຐານ ສີມາ ນາມາຕິ ອາຫ “ຈຕເສ຺ສາ ສີມາເຍາ”ຕິ໌ ສມິກ຺ຂາ ໂຫຕີຕິ ໂອຕ຺ຕ ວຸຕ຺ຕໍ ສມ຺ມເທໍ ທເສ຺ສຕຸໍ “ສມໍ ຜຣຕິ ເມຕ຺ຕາຍາ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ໌ ມຫາຈິເສເສາຕິ ມຫເຕ຺ຕາ ກາຈນາຍ ຈິເສເສາ ອຕິສເຍາ໌ ປຸຣິເມນ ປຸຣິມເຕາ ອຕ຺ຕາທິນານຕ຺ຕທສ຺ສິນາ໌ ນ ນາມຕີຕິ ນ ຍາມຕີ໌

៣៥៣. និមិត្តន្តិ យថា កសិណកម្មដ្ឋានាទីសុ តំតំកសិណមណ្ឌលាទិបរិគ្គហណេន ភាវនាវសេន លទ្ធំ ឧគ្គហនិមិត្តំ និស្សាយ ឈានស្ស គោចរភាវេន បដិភាគនិមិត្តំ ឧបតិដ្ឋតិ, ន ឯវមិទំ ឧបដ្ឋិតំ និមិត្តំ នាម អត្ថិ. យោ បនាយំ យថាវុត្តោ សីមាសម្ភេទោ លទ្ធោ, ស្វេវ និមិត្តំ វិយាតិ និមិត្តំ. តស្មិំ ហិ លទ្ធេ ភាវនាយ សាតិសយត្តា នីវរណានិ វិក្ខម្ភិតានេវ ហោន្តិ, កិលេសា សន្និសិន្នាវ, ឧបចារសមាធិនា ចិត្តំ សមាហិតមេវ. តេនាហ “និមិត្តញ្ច ឧបចារញ្ច លទ្ធំ ហោតី”តិ. តទេវ និមិត្តន្តិ សីមាសម្ភេទេនេវ បវត្តសមថនិមិត្តំ. អប្បកសិរេនេវ អកិច្ឆេនេវ, បគេវ បរិបន្ថស្ស វិសោធិតត្តា.

ឯត្តាវតាតិ ឯត្តកេន ភាវនានុយោគេន. អនេន យោគិនា. បញ្ចង្គវិប្បហីនន្តិអាទីនំ បទានំ អត្ថោ ហេដ្ឋា វុត្តោ ឯវ.

“បឋមជ្ឈានាទីនំ អញ្ញតរវសេនា”តិ ឥទំ វក្ខមានាយ វិកុព្វនាយ តេសំ សាធារណតាយ វុត្តំ. អប្បនាប្បត្តចិត្តស្សេវ ហិ ន ឧបចារមត្តលាភិនោ. បគុណពលវភាវាបាទនេន វេបុល្លាទិវិសេសប្បត្តស្ស ឱធិសោ, អនោធិសោ ច ទិសាផរណាទិវសេន ឈានស្ស បវិដ្ឋកា វិកុព្វនា វិវិធា កិរិយាតិ កត្វា.

៣៥៤. មេត្តាសហគតេនាតិ ឧប្បាទតោ យាវ ភង្គា មេត្តាយ សហ បវត្តេន សំសដ្ឋេន សម្បយុត្តេនាតិ អត្ថោ. យស្មា បន តំ វុត្តនយេន មេត្តាយ សហគតំ, តាយ ឯកុប្បាទាទិវិធិនា សមមេវ អាគតំ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “មេត្តាយ សមន្នាគតេនា”តិ. ចេតោ-សទ្ទោ “អធិចេតសោ”តិអាទីសុ (បាចិ. ១៥៣; ឧទា. ៣៧) សមាធិបរិយាយោបិ ហោតីតិ តតោ វិសេសេតុំ “ចេតសាតិ ចិត្តេនា”តិ វុត្តំ. ឯកន្តិ ឯកំ បទំ. ទិសោធិបរិគ្គហោ សត្តោធិបរិគ្គហណេនេវ ហោតីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “ឯកិស្សា ទិសាយ បឋមបរិគ្គហិតំ សត្តំ ឧបាទាយា”តិ. ទិសាសុ ហិ ឋិតសត្តា ទិសាគហណេន គហិតា. តេនាហ “ឯកទិសាបរិយាបន្នសត្តផរណវសេន វុត្ត”ន្តិ. ផរណញ្ច សារម្មណស្ស ធម្មស្ស អត្តនោ អារម្មណស្ស ផុសនា បច្ចក្ខតោ ទស្សនំ គហណំ អារម្មណករណមេវាតិ អាហ “ផរិត្វាតិ ផុសិត្វា អារម្មណំ កត្វា”តិ. ព្រហ្មវិហារាធិដ្ឋិតន្តិ មេត្តាឈានុបត្ថម្ភិតំ. តថាតិ និយមនំ. តំ អនិយមាបេក្ខសម្ពន្ធិភាវតោ ឧបមាការនិយមនំ. ទុតិយន្តិ ឧបមេយ្យទស្សនំ, ឧបមេយ្យញ្ច នាម ឧបមំ, តេន សម្ពន្ធំ វិនា នត្ថីតិ តទុភយម្បិ ទស្សេតុំ “យថា បុរត្ថិមាទីសូ”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ តថា ទុតិយន្តិ ឯត្ថ ផរិត្វា វិហរតីតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ. ឯវំ តតិយំ ចតុត្ថន្តិ ឯត្ថាបិ. តទនន្តរន្តិ ច ផរណាបេក្ខំ អនន្តរគ្គហណំ, ន ផរិតព្ពទិសាបេក្ខំ ទិសានំ អនិទ្ទិដ្ឋត្តា. ផរណានុក្កមេន ហិ តាសំ ទុតិយាទិតា, ន សរូបតោ. តេនេវាហ “យំ កិញ្ចិ ឯកំ ទិស”ន្តិ. ឥតីតិ ឯវំ យថាវុត្តំ ចតស្សោ, ឯវំ ឧទ្ធំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតីតិ អត្ថោ. តេនាហ “ឯតេនេវ នយេនា”តិ. ឥទម្បិ ឥតិ-សទ្ទស្សេវ អត្ថទស្សនំ. បាឡិយំ (ម. និ. ៣.៣០៨; ៣.៣៣០; វិភ. ៦៤៣) អធោ តិរិយន្តិ ឯត្ថ បិ-សទ្ទោ លុត្តនិទ្ទិដ្ឋោតិ ទស្សេតុំ “អធោទិសម្បិ តិរិយំ ទិសម្បី”តិ វុត្តំ. ឯតេនេវ “ទុតិយ”ន្តិអាទីសុបិ បិ-សទ្ទស្ស លុត្តនិទ្ទិដ្ឋតា ទីបិតាតិ វេទិតព្ពា. ឯវមេវាតិ ឥទម្បិ ឥតិ-សទ្ទស្សេវ អត្ថទស្សនំ. ឯត្ថ ច “អធោ”តិ ឥមិនា យថា និរយេសុ, នាគភវនាទីសុ, យត្ថ តត្ថ វា អត្តនោ ហេដ្ឋិមទិសាយ សត្តា គយ្ហន្តិ, ឯវំ “ឧទ្ធ”ន្តិ ឥមិនា ទេវលោកេ, យត្ថ តត្ថ វា អត្តនោ ឧបរិមទិសាយំ សត្តា គហិតាតិ វេទិតព្ពំ.

ឃន្តាឌីតិ អាទិ-ឃទេ្ទត ញត្តិប្បរិឃអរិយាភរិយទេចយត្រុស្សាទិកោ បតេទេ ឃក្កណ្យាតិ។ ទ្រាឃកយិ្យ ឯាហិ អចិក្លិបយាតោតិ អប្យកយិ្យ

កយ្ហាភទោ ឯាហិ ចិទេក្លប់ អភាបឌ្ឈទេត្តា ហិត្យបរ៉ហារទោ អឆ្លាឆា ទឆាកយិ្យ អចត្តយាទភា។ ឃត្តត្តតាឃាតិ ចា ឃទេ្ទត អត្តភាវេន

ឃឆា ឃត្តភាវេន អត្តតិ អត្តទភា អត្តភាវេ ហិទោឃិតា, ឲចំ ឃត្តឆិ ឃត្តឃទត្តឃុ ទយត្តាឃ ឞរិត្វា ចិហទរតីតិ អទេ្ទា។ ទយត្តាឃ

ចុច្ចយាភត្តា ឃត្តចិឃទឃា ឃត្ត-ឃទេ្ទា, ទឃា ច ឌីឈំ កត្វា ចុទត្តា, តឃ្ញា ឃត្តឃត្តកាឃឃន្លាតា បឌា ឲតឃ្ស អត្ថិតិ ឃត្តាចទេ្តាតិ

បចត្តទោ ឌទឃ្សទេ្តា “ឃត្តាចត្តត្តិ ឃត្តឃត្តចត្ត”ត្តិ អាហ។ ឲត្ត ច ឃត្តឌីតិ ទិទឃាឆិតា, ទចទឃាឆិតា ច អទោាឆិទឃាឞទរណ ចុត្តំ,

ឃត្តត្តតាឃ ឃត្តាចត្តត្តិ ឃទត្តាឆិតា។ តឆា ហិ ចុត្តំ “អទោាឆិទឃា ឌឃ្សត្ត”ត្តិ។ ឲកទយចត្តំ បការទោ បរិឃារយត្តិ ឯារបត្តីតិ

បរិឃាឃា, ទចចភាតិ។ ចិបុលិទិឃទ្ទា ទចត្ត តាទិឃាតិ អឆិប្យាទឃា។ ទតភាហ “ចិបុលភាតិ ឲចយាទិបរិឃាឃឌឃ្សភទោ”តិ។

បរិឃាឃឌឃ្សទត ច បុទេ្ទា កហិតបឌាតិបិ បុត កឃ្សត្តិ, ឃឆា “ឃទ្ទា ឃទ្ទហតា”តិ (ឆ។ ឃ។ ១១) ឲត្ត ចុត្តយិ្យ ឃទ្ទាបដំ បុត

ញត្រ្តីឃាទិបរិឃាឃឌឃ្សទត “ឃទ្ទា ឃទ្ទិត្រ្តីឃ”ត្តិ (ឆ។ ឃ។ ១១) ចុត្តំ។ តឆាឃទេ្ទា ចា ញតិឃទេ្ទា ចា ត ចុទត្តាតិ “ទយត្តាឃហកទោត

ទចតឃា ឲកំ ទិឃំ ឞរិត្វា ចិហទរតី”តិ ឲតឃ្ស អតុចត្តទកា តឆា-ឃទេ្ទា ច ញតិ-ឃទេ្ទា ច ទតឃំ ឞទរណាភត្តទាទិដ្ឋាតំ អដ្ឋាភត្តិ កត្វា ទត

ត ចុត្តាតិ បុត “ទយត្តាឃហកទោត ទចតឃាតិ ចុត្ត”ត្តិ អទេ្ទា។ ចុត្តទឃ្សចត្តឃ្ស បុត ចចតំ តិកយភត្តិ អាហ “តិកយភចទឃត ចា ឲតំ ចុត្ត”ត្តិ។

ភត្ថ ច ឃយាបភចទឃត ចុត្តទឃ្សចត្តឃ្ស បុត ចចតំ តិកយភត្តិ? ភាឃំ ទចាទឃា ញ្ញឆិទឃាអទោាឆិទឃាឞទរណាតំ ឃយាបទត ឲច ចុត្តត្តា។

ចិបុលភាតិ យហទេ្ទត, យហត្តញ្ញាឃ្ស អឃុកយ្ហាភាឌីឃុ ចិឃ អាទឃុណឃ្ស ឲកទេចឃទយច អក្កទហត្វា អភចទឃឃក្កហណចទឃភាតិ អាហ

“ឞទរណចទឃត ចិបុលតា ឌដ្ឋា”តិ។

កិទលឃចិក្ខម្ភតឃយត្តតាឌីហិ យហត្តំ កតំ, យហទេ្តហិ ចា ក្ហញ្ញអាទដ្ឋភចិត្តចីទិឃបទេ្ទាហិ កតំ បដិបត្តិ យហក្កតំ។ តឃិទំ ឃឃ្ញា ឲកត្តទោ

ឝ្យបិចចទំ, តឃ្ញា ចុត្តំ “ក្សបិចទឃត យហក្កត”ត្តិ។ តិទុឞទោ ហិ ឝ្យបិឝ្យបិចចទទឃុ យហក្កតចោហារទា។ បក្យាណចទឃភាតិ បការទោ ក្យាណំ

ឯាហុលីកតំ បក្យាណំ, តឃ្ស ចទឃត, ឃុភាចិតការទចភាតិ អទេ្ទា។ តំ ហិ បយាណំ កទហត្វា អឃក្កទាឃ្យតាឃ អប្យយាណំ ភាឃ ទហាតិ។

អប្យយាណឃត្តាទម្មណចទឃភាតិ អបរិយាណឃត្តាទម្មណករណចទឃត។ ឃឃយិ្យ ទចទទហិតត្តា, តំឃយក្កិទភា ទចរាភាចទហត្យត្តា ច អទចទំ។

តឃិទំ ក្វឃំ ឃទោា លកតិ, តំ ឌទឃ្សតំ “ញ្យាបិទបច្ចត្តិកប្យហាទភភា”តិ ចុត្តំ។ ទចតទឃា ញ្យាបត្តិចទឃត ហភតទោ ញ្យាបជ្ជំ, ទចតឃិកំ

អឃាតំ, តទកាចទោ អញ្យាបជ្ជំ។ ទតភាហ “តិទ្ទុក្ខ”ត្តិ។ តំ បតឃ្ស អញ្យាបជ្ជត្តំ បច្ចាចិដ្ឋាណាឌីតំ ចិឃ ត ឃកាចទោ, អឆ ទលា

បច្ចត្តិកចិទចកទោតិ ឌទឃ្សទេ្តា “ទទាឃតឃ្សប្យហាតទោ”តិ អាហ។ អឃត្តិ ញ្ញឆ ឃឆាតីតំ អប្យយណ្ណាចិកទេ្ទ (ចិក។ ៤៦១), ទតឃុ ទតឃុ

ច ឃុត្តបទេទឃឃុ (ឃ។ តិ។ ១.១៥៥; ១.១០៤, ១៧៥) អាកតំ ទយត្តាច្រាហ្ឃចិហារចិក្យត្តភយាហ។

១៧៥។“តឆា”តិ ញុយិភា ញុយិឃ្យា “បច្ចាហាកាទហិ, ឃត្តហាកាទហិ, ឌឃហាកាទហី”តិ អាកាទចិការកត បដិឃម្ភិទាឃំ (បដិ។ យ។ ១.១១)

ចុត្តាឃ ច ចិក្យត្តភាឃ យទេ្យាកិត្តឃុចណ្ណឃ្ស ចិឃ ទកទាកាចឃុបឃំហរតិ ញ្ញឆិទឃាឞទរណាអទោាឆិទឃាឞទរណាទិឃាឞទរណាចទឃត ទចឃភាឃ

អាកតត្តា។ ទកចលំ បទភត្ត បដិឃម្ភិទាឃកេ្ក (បដិ។ យ។ ១.១១) ចិឃ ឃទត្តាឆិ ត កហិទោតិ អឃទយច ចិទឃទឃា។ ឃញ្ញីតិ ចិក្យត្តាតំ

ឃទ្ទាឃាហ។

ញ្ញថាតិ ទេសាការទស្សនមុខេន ឧទ្ទេសតោ អានីតំ បដិសម្ភិទាមគ្គបាឡិយំ និទ្ទេសតោ ទស្សេត្វា តស្សា អត្ថានុបទវណ្ណនំ កាតុំ “តត្ថ ច”តិអាទិមាហ។

២៣៩។ តត្ថ សព្ពេ សត្តាតិ សព្ព-សទ្ទោ អយំ បទេសសព្ពវិសយោ, ន សព្ពសព្ពវិសយោ យថា “សព្ពំ ជានាតីតិ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណ”ន្តិ (បដិ. ម. ១.១១៨-១២០), “សត្តា”តិ បន បទេន បរិច្ឆិន្នំ អត្តនោ វិសយំ អនវសេសេត្វា បរិយាទិយតីតិ អាហ “អនវសេសបរិយាទានមេត”ន្តិ។

តត្រាតិ តស្មិំ រូបេ។ សត្តោតិ សជ្ជនកិច្ចេន លគ្គាទិបរិយាយេន វេវចនេន អាសត្តោ លគ្គោ។ តត្រាតិ ច ករណេ ភុម្មំ, តេន លគ្គានីតាតិ អត្ថោ។

យទិ សត្តតាយ សត្តា, កថំ វីតរាគេសូតិ អាហ “រូឡ្ហីសទ្ទេនា”តិអាទិ។ អវីតរាគេសុ រូឡ្ហោ, អវីតរាគេសុ ច បវត្តិត្វា ឥន្ទ្រិយពទ្ធលទ្ធសត្តានតាយ តំសទិសេសុ វីតរាគេសុ រូឡ្ហោ សទ្ទោ។ អថ វា កិញ្ចិ និមិត្តំ គហេត្វា សតិបិ អញ្ញស្មិំ តន្និមិត្តយុត្តេ កត្ថចិ វិសយេ សម្មុតិយា ចិរកាលតាយ និមិត្តវិរហេបិ បវត្តិ រូឡ្ហី នាម យថា “គច្ឆតីតិ គោ”តិ, ឯវំ សត្តសទ្ទស្សាបិ រូឡ្ហីភាវោ ទដ្ឋព្វោ។ ភូតបុព្វគតិយា ច វីតរាគេសុ សត្តវោហារោ ទដ្ឋព្វោ។ សត្តយោគតោតិ ឯត្ថ សត្តំ នាម ពុទ្ធិ, វីរិយំ, តេជោ វា, តេន យោគតោ សត្តា, យថា “នីលគុណយោគតោ នីលោ បដោ”តិ។

បាណន្តិ ឯតេនាតិ បាណនំ, អស្សាសបស្សាសា, តស្ស កម្មំ បាណនតា, តាយ, អស្សាសបស្សាសាយត្តវុត្តិតាយាតិ អត្ថោ។ ភូតត្តាតិ កម្មកិលេសេហិ ជាតត្តា។ បូរណតោ, គលនតោ ច បុគ្គលាតិ នេរុត្តា។ សត្តា ហិ និព្ពត្តន្តា តំតំសត្តនិកាយំ បូរេន្តា វិយ ហោន្តិ, សព្ពាចត្តិបិតិតាយ ច គលន្តិ ចវន្តីតិ អត្ថោ។ អបរិញ្ញាតវត្ថុកានំ “អត្តា”តិ ភវតិ ឯត្ថ អភិធានំ, ចិត្តញ្ចាតិ អត្តភាវោ, សរីរំ, ខន្ធបញ្ចកមេវ ច។ តន្តិ ខន្ធបញ្ចកំ។ ឧបាទាយាតិ គហេត្វា ឧបាទានំ និស្សយំ កត្វា។ បញ្ញត្តិមត្តសព្ភាវតោតិ បរមត្ថតោ អសន្តេបិ សត្តសញ្ញិតោ បញ្ញត្តិមត្តេន សព្ភាវតោ។

យថា ច សត្តាតិ វចនត្ថំ យថា សត្ត-សទ្ទោ យថាវុត្តេនត្ថេន និប្បរិយាយតោ បទេសវុត្តិបិ រូឡ្ហីវសេន អនវសេសបរិយាទាយកោ, សេសានិបីតិ បាណាទិវចនានិបិ។ តានិបិ ហិ រូបិរូបកឆុបកចតុវោញ្ញោតាទិវសេន អស្សាសបស្សាសការតោ អចិតិបិតជាតំ បុគ្គលស្ស អភាវតោ បទេសវុត្តីនិ រូឡ្ហីវសេន អានេត្វា យថាវុត្តាយ រូឡ្ហិយា វសេន កត្ថចិ វិសយេ អចិជ្ជាយាតព្ពំ បាណបុគ្គលាទិ អានេត្វា។ យទិ សាធារណតោ សព្ពវេវចនានីតិ គហេត្វា អនោធិសោផរណា ហេត្វា វុច្ចតិ, អថ កស្មា បញ្ចហេវ អាការេហិ វុត្តាតិ អនុយោគំ សន្ធាយាហ “កាយដ្ឋា”តិអាទិ។ កេចិ បនាហុ “ន ខោ បនេតានិ “សត្តា”តិអាទីនិ បទានិ វេវចនមត្តេន គហិតានិ, យេន ឯកត្ថតាយ គហណំ អាបជ្ជេយ្យ, អត្ថវិសេសំ បន និមិត្តភូតំ ឧបាទាយ គហិតានី”តិ, តេ សន្ធាយាហ “យេ បនា”តិអាទិ។ តត្ថ អត្ថតោតិ សជ្ជនតោ សត្តា, បាណនតោ បាណាតិ ឯវមាទិអត្ថតោ។ តេសំ តំ យថាវុត្តិ ទស្សេន្តោ

អាហ “អនោធិសោផរណា វិមុត្តី”តិ។ កស្មា? កេចិ សត្តា, កេចិ បាណា, កេចិ បុគ្គលាតិ អាបជ្ជនតោ។ តថា អត្ថំ អគ្គហេត្វាតិ សត្តាទិសទ្ទា សប្បទេសវិសយាតិ ឯវមត្ថំ អគ្គហេត្វា បុព្ពេ វុត្តនយេន និប្បទេសវិសយាតិ ឯវមត្ថំ គហេត្វាតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “ឥមេសុ”តិអាទិ។ បញ្ចសុ អាការេសូតិ “សព្ពេ សត្តា”តិអាទិនា បាឡិយំ (បដិ. ម. ២.២២) អាគតេសុ បញ្ចសុ ភាវនាការេសុ។ អញ្ញតរវសេនាតិ យស្ស កស្សចិ វសេន។

១៥៦។ ឥទានិ ទ្វាវីសតិយា ភាវនាការេសុ អប្បនា បរិគ្គហេត្វា ទស្សេតុំ “ឯត្ថ ច”តិអាទិ វុត្តំ។ ព្យាបាទរហិតាតិ ទោមនស្សព្យាបាទរហិតា។ តស្មាតិ យស្មា ន កេវលំ យថាវុត្តអាការវិភាគយុត្តតោ អប្បនាវិភាវកោ, តស្មា។ ឥមេសុបិ បទេសូតិ “សព្ពេ សត្តា អវេរា ហោន្តូ”តិអាទិកោដ្ឋាសេសុបិ។ យំ យំ បាកដំ ហោតីតិ យទិបិ បុព្ពភាគេ តត្ថ តត្ថ អភិនិវេស អនេកកោដ្ឋាសវសេន ច មនសិការំ បវត្តេតិ, ភាវនាយ សមិជ្ឈនក្ខណេ បន តត្ថ យំ បគុណតរតាយ សុបាកដំ ហោតិ, តស្ស វសេន អប្បនា ហោតិ, យថា តំ ទ្វត្តិំសាការេ តត្ថ បន អារម្មណំ, ឥធ ភាវនាការេហីតិ អយមេវ វិសេសោ។ ចតុត្ថជ្ឈានិ ចតុក្ក ចតុក្ក ព្យាបាទិក្ខាលេបន ហិ និទ្ទិដ្ឋំ។ ឯវ តយោ វេវចនបិ។

លិង្គវសេនេត្ថ តេសំ បភេទោ លក្ខេតព្ពោ។ តតិយា បន បកតិ យទិបិ បឋមេន ន សង្គហិតា, ទុតិយេន បន តិកេន ច សង្គហិតា ឯវ។

ហោតិ សព្ពានិបីតិ អនោធិសោផរណា វីសតិ, ឱធិសោផរណា អដ្ឋវីសតិ, ទិសាផរណា ចត្តារិ សតានិ, អសីតិ ចាតិ ឯវំ សព្ពានិបិ សត-សង្ខ្យាបត្តាយ តប្បរិយន្តនិទ្ទេសោ។

១៥៧។ ឯវំ មេត្តាភាវនំ វិភាវេត្វា ឥទានិ តស្សា អានិសំសេ វិភាវេតុំ “ឥតិ”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ សេសា ជនាតិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិយា អលាភិនោ។ សម្បរិវត្តមានាតិ ទក្ខិណេន បស្សេន អសយិត្វា សព្ពសោ បរិវត្តមានា។ កាកច្ឆមានាតិ ឃុរុឃុរុបស្សាសវសេន វិស្សរំ ករោន្តា។ សុខំ សុបតីតិ ឯត្ថ ទុវិធា សុបនា សយនេ បិដ្ឋិប្បសារណលក្ខណា, កិរិយាមយចិត្តេហិ អវោកិណ្ណភវង្គប្បវត្តិលក្ខណា ច។ តទុភយម្បិ សុខមេវ សុបតិ។ យស្មា សណិកំ និបជ្ជិត្វា អង្គបច្ចង្គានិ សមោធាយ បាសាទិកេន អាការេន សយតិ, និទ្ទោក្កមនេបិ ឈានំ សមាបន្នោ វិយ ហោតិ។ តេនាហ “ឯវំ អសុបិត្វា”តិអាទិ។

និទ្ទាកាលេ សុខំ អលភិត្វា ទុក្ខេន សុត្តត្តា ឯវ បដិពុជ្ឈនកាលេ សរីរខេទេន និត្ថុនំ, វិជម្ភនំ, ឥតោ ចិតោ វិបរិវត្តនញ្ច ហោតីតិ អាហ “និត្ថុនន្តា វិជម្ភន្តា សម្បរិវត្តន្តា ទុក្ខំ បដិពុជ្ឈន្តី”តិ។ អយំ បន សុខេន សុត្តត្តា សរីរខេទាភាវតោ និត្ថុននាទិរហិតោវ បដិពុជ្ឈតិ។ តេន វុត្តំ “ឯវំ អបដិពុជ្ឈិត្វា”តិអាទិ។ សុខបដិពោធោ ច សរីរវិការាភាវតោតិ អាហ “សុខំ និព្ពិការ”ន្តិ។

“ភទ្ទកមេវ សុបិនំ បស្សតី”តិ ឥទំ អនុភូតបុព្ពវសេន, ទេវតូបសំហារវសេន ចស្ស ភទ្ទកមេវ សុបិនំ ហោតិ, ន បាបកន្តិ កត្វា វុត្តំ។

តេនាហ “ទេតិយំ ចក្ខុន្តា ចិយា”តិអាទិ៍ ឧាត្យុេក្លាកេហត្យុកយ្ហិ ឧស្ស ពាហុលំ កក្កេយេច សិយា ឃេក្យុឃ្យេត ចិត្តជេន្ទបិត្យុក្យុលតាយ ក្កត្យុអាហារេជេន្ទបិតំ។

ក្កេរ អាយុត្តយុត្តាហារេរា ចិយាតិ កឹចាយ ពាត្តិត្វា ក្កេរ លម្ពិតយុត្តាហារេរា ចិយាតិ កេហិចិ ចុត្តំ។ តំ ឧកាចលិចេសេត ចុត្តំ សិយា, អតេតកេតតាចលិសម្ហុហក្ខុតោ បត យុត្តាហារេរា អំសប្យេគេសតោ បក្ការ យាច កឌិប្យេគេសស្ស តេហក្កាកាកា បលម្ពុត្តោ ក្កេរ អាយុេក្កាេយច តាយ តោហាតិ។

តតេត្វចាតិ បិដេលិបុេត្តេយច។ សក្កា តិសិតិតុំ ចា តិបជ្ជិតុំ ចា គេសស្ស តេលយតាយ, តស្ស តស្ស បគេសស្ស រេយហឹយតាយ ច។

ឧសាច អនេត្តា ឧសេត្តា, ចត្វស្ស ជ្ជុសាតេត្តា។

សយប្យចត្តចាសត្ថិ តត្វ តត្វ ចិហារេរ សយប្យចត្តចត្តចាសំ។ ឆេរា កិរ អត្តតា បចិត្វបចិត្វចិហារេរ “អហេយត្វ អាកត្វុកោ”តិ អចិត្តេត្វា តត្វ តត្វ យថារហំ អត្តតា កាតត្ពចត្តាតិ បរិបុ្ជេរេត្តា ឧច ចិហាសិ។ អបេរ បត កហាត្តិ សត្ពសេត្តាត្ថ សយប្យចត្តេយត្តាចិហារេចាសំ។ អយំ ហិ ឆេរា អរហត្តាធិកយតោ បុេត្ពាបិ េយត្តាចិហារី អហោសិ។

ចតត្តូេរ ធិតោតិ ឆេរា កិរ តថា សយប្យចត្តចាសចេសេត ចរេយាតោ ឧកេឌិចសំ អញ្ញាតរំ រេយហឹយំ ចតត្តរំ ធិត្វា តត្វ អញ្ញាតរស្មិំ រុក្ខមូលេ សយាបត្តិំ សយាបជ្ជិត្វា យថាបរិេច្ឆេគត តតោ ក្កដ្ឋិតោ អត្តតោ ក្យុលាចជ្ជតេហត្យុកាត បីតិសោយតស្សេត ក្កោតេត្តា “យាចតា ក្កបសយ្យេត្តា”តិ កាធំ អកាសិ។ តយត្វ គេស្សេតុំ “ចតត្តូេរ ធិតោ”តិ បគយកាថា ឧបិតា។ តត្វ កជ្ជយាតកោតិ សីហកជ្ជិតំ កជ្ជេត្តា។ ក្យុលេយសេត្តាតិ អត្តតោ ក្យុលសយុគយំ កេចសេត្តា បក្ខេចក្លេត្តា។

យហិលរុេក្ល តិចាសិតាយ តំ គេចតំ “យហិលិយា”តិ ចោហេត្តិ, តស្មា សា គេចតាបិ “អហំ, កេត្ត, យហិលិយា”តិ អាហ។ រុក្ខគេចតាតំ ហិ េយក្យុេឃ្យេត តិចាសរុក្ខចេសេត ចោហារេរា យថា ឋត្កតគេចតាតិ។ តតេត្វចាតិ ចិត្តលបត្ពោតេយច។

“ពាលចបិយចិត្តតាយា”តិ ត្ថុយិតា ពាលចបិយចិត្តតាយេត្តតបិ សត្វំ ត កយតិ, បេកាច េយត្តាយ គេតោចិយុត្តិយាតិ គេស្សេតិ។

ហិប្យេយច ចិត្តំ សយាធិយតិ កោតចិ បរិបេត្ចតិ បរិហិតត្ញ្ញាតស្ស ញ្យាបិគស្ស ក្ខុរសយុស្ស្យាទិតកាចតោ ហិប្យេយច សយាធិយតិ។ អាសចាតំ ហយាយាតិ កោចិ។ សេសំ សុចិេត្ញាឃ្យេយច។ ឧត្វ ច កិត្វាបិ ត្ថុតោ អញ្ញាកយុដ្ឋាតចេសេត អធិកាតត្ញ្ញាតាតយ្ហិ សុហសុបតាគេយា អាតិសំសា លត្ពត្តិ, យថាហ –

“សុខំ សុបន្តិ មុនយោ, អជ្ឈត្តំ សុសមាហិតា;

សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ, សទា គោតមសាវកា”តិ –

ច អាទិ, តថាបិ តេ អានិសំសា ព្រហ្មវិហារលាភិនោ អនវសេសា លព្ភន្តិ ព្យាបាទាទីនំ ឧជុវិបច្ចនីកភាវតោ ព្រហ្មវិហារានំ. តេនេវាហ “និស្សរណំ ហេតំ, អាវុសោ, ព្យាបាទស្ស, យទិទំ មេត្តា ចេតោវិមុត្តី”តិអាទិ (ទី. និ. ៣.៣២៦; អ. និ. ៦.១៣). ព្យាបាទាទិវសេន ច សត្តានំ ទុក្ខសុបនាទយោតិ តប្បដិបក្ខេសុ ព្រហ្មវិហារេសុ សិទ្ធេសុ សុខសុបនាទយោ ហត្ថគតា ឯវ ហោន្តីតិ.

ករុណាភាវនាវណ្ណនា

២៥៨. ករុណន្តិ ករុណាព្រហ្មវិហារំ. និក្ករុណតាយាតិ វិហេសាយ, “ឥធេកច្ចោ បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វា សត្តានំ វិហេឋនជាតិកោ ហោតី”តិ ឯវំ វុត្តវិហេឋនេតិ អត្ថោ. អាទីនវន្តិ ទោសំ. យថា តថា សត្តានំ វិហេឋនាយ បាបកោ វិបាកោ ឥធ ចេវ សម្បរាយេ ច. តថា ហិ យោ សត្តេ ជីវិតា វោរោបនេន វា អង្គបច្ចង្គច្ឆេទនេន វា ធនជានិយា វា អលាភាយ វា អវាសាយ វា អនត្ថាយ វា អយសត្ថាយ វា បរិសក្កនេន វា អន្តមសោ យថាវជ្ជទស្សនេនបិ វិហេឋេតិ, តស្ស សោ បយោគវិហារោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អលាភាយបិ ហោតិ, លទ្ធស្ស បរិហានាយបិ ហោតិ, តន្និមិត្តំ បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ, អវិសារទោ បរិសំ ឧបសង្កមតិ មង្កុភូតោ, សម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, កាយស្ស ភេទា ទុគ្គតិ បាដិកង្ខា, សុគតិយម្បិ មនុស្សភូតោ ទុជ្ជច្ចោបិ ហោតិ នីចកុលិកោ, ទុព្ពណ្ណោបិ ហោតិ ទុទ្ទសិកោ, ពវ្ហាពាធោបិ ហោតិ រោគពហុលោ, ទុគ្គតោបិ ហោតិ អប្បន្នបានោ, អប្បាយុកោបិ ហោតិ បរិត្តជីវិតោតិ ឯវមាទិអនេកានត្ថានុពន្ធិតា វិហេសាយ បច្ចវេក្ខិតព្ពា, តប្បដិបក្ខតោ ករុណាយ អានិសំសា បច្ចវេក្ខិតព្ពា. តេន វុត្តំ “និក្ករុណតាយ អាទីនវំ ករុណាយ ច អានិសំសំ បច្ចវេក្ខិត្វា”តិ. “បិយោ ហី”តិអាទិនា បឋមំ បិយបុគ្គលាទីសុ អនារម្ភស្ស ការណមាហ. បិយំ ហិ បុគ្គលំ ករុណាយិតុមារទ្ធស្ស ន តាវ បិយាការោ វិគច្ឆតិ, អវិគតេ ច តស្មិំ ករុណាយនា ទុក្ករា. តេនាហ “បិយដ្ឋានេយេវ តិដ្ឋតី”តិ. សេសបុគ្គលេសុបិ ឯសេវ នយោ. លិង្គវិសភាគកាលកតានំ អខេត្តភាវេ ការណំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ.

យត្ថ បន បឋមំ អារភិតព្ពា, តំ បិញ្ញុតមេនេវ ទស្សេតុំ “កច្ឆា កិច្ច”តិអាទិ អារទ្ធំ. តត្ថ ទុគ្គតន្តិ ទលិទ្ទំ. សោ ហិ ភោគបារិជុញ្ញតោ សុខសាធនានំ អភាវេន ទុក្ខំ គតោ ឧបគតោ ទុគ្គតោតិ វុច្ចតិ. អថ វា ទុគ្គតន្តិ ទុក្ខេន សមង្គីភាវំ គតំ. ទុរូបេតន្តិ កាយទុច្ចរិតាទីហិ ឧបេតំ. គតិកុលរូបាទិវសេន វា តមការេន ឋិតោ ទុគ្គតោ. កាយទុច្ចរិតាទីហិ ឧបេតត្តា តមបរាយណភាវេន ឋិតោ ទុរូបេតោតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ. បរមកិច្ឆប្បត្តន្តិ អតិវិយ កិច្ឆាបន្នំ មហាព្យសនំ និមុគ្គំ. អប្បេវ នាមាតិ សាធុ វត.

វធោ តន្តិ “ឃាតេថ តំ ចោរ”ន្តិ ឯវំ បហិតាយ រញ្ញោ អាណាយ ឃាតនីយម្បិ...បេ... ទេន្តិ “ឥធានេវ មារិយមានោ ឯត្តកម្បិ សុខំ

លកត្វ”តិ៍ ស្វសន្ទិ៍តោតិ ស្វលាត្វកចតេ សត្ថន្ធោ៍

ឲតេតេច ្គបិរេឃតាតិ រេឃត រេឃត ចិឆិតា ឲតាទហិ ឃឆាចុទេត្ត បទេយកិន្ឋាបទេត្ត អាឃតិ៍ ចា ទ្យក្លកាកិយិ្យបុក្កលេ ពទ្យលាឃិតាំ ពទ្យលា ្គប្យាឌិតា, ឲតេតេច តរេឃត៍ បិឃបុក្កលេតិ បិឃាឃិតន្តាបុក្កលេ៍ ឲតាទហិ ចា ឌិស្សយាត់ អាឃតិ៍ ចា កាចិតិ៍ ទ្យក្លប្យត្តិ៍ ពេហត្វា ពទ្យលា បចទេត្តតន្តាតិ សន្តទេន្ធា៍ យន្ត្តស្មាចេទីស្វបិ ឲសេច តរេឃា៍ រេឃា ហិ រេសា ពទ្យលាឃ ចត្វក្វទេតា ទ្យចិទេឆា បុក្កលេ៍ ចុទេត្តា, កាឃំ តត្វ ពទ្យលាកាចតា ស្វទេលតេច ន្តន្ត្សាតិ, ន្តយិតា បត កិក្លុតា តត្វ កាចត់ បក្យលាតទំ ពត្វា សឹយាសឃ្កទេឆំ ពាតំ តឥតត្តទំ បិឃបុក្កលេ, តទេតា យន្ត្សទេត្ត, តទេតា ទេចទិបុក្កលេ ពទ្យលា កាទេចតន្តា៍ កាទេចទេត្តត ច ឲទេកាកិ្យិ៍ រេកា្ដាទេស យុត្យំ កយុ្កិតិឃំ ចិត្តំ ពត្វា តឥតត្តទេទ តឥតត្តទេទ ្គបសំហទិតន្តា៍ ឃស្ស បត ទេចទិបុក្កលេ៍ ចា តត្វិ, យហាបុទិសឌាតិពត្តា ចា អតត្វំ ពទេទាទេត្តបិ ទេចទិសន្តាច តុប្យជ្ជតិ, ទេតត យន្ត្សទេត្ត រេយ ចិត្តំ កយុ្កិតិឃំ ឌាតំ, ន្តឥាតិ ទេចទិយិ្គបសំហទាយឹតិ ញ្យាបិទេទាច ត ពាតទេន្តា៍ ឃស្ស បត អត្វិ, តំ សត្ថាឃាហ “សទេច បតា”តិអាឌិ៍

តត្វ បុទេត្ត ចុត្តតរេឃទេតចាតិ រេយត្តាកយ្ជ្ជាតិកស្ស (ចិស្វន្ធិ៍ ១·១៣០ អាគរេសា) ចុត្តតរេឃត៍ តំ រេយត្តាឃ ចុត្តតរេឃទេតច៍ ចុបសរេយតន្តាតិ “អឆាទេតត បុទិយបុក្កលេស្វ”តិអាឌិតា (ចិស្វន្ធិ៍ ១·១៣១), “កកត្វបយឆ្ចចាឥាឌិត់ អត្យស្សទេតា”តិអាឌិតា (ចិស្វន្ធិ៍ ១·១៣១) ច រេយត្តាកាចតាឃ ចុទេត្តត តរេឃត តំ បឌិឈំ ចុបសរេយតន្តា៍ ឲចំ ឲតាទហិ យហាទ្យក្លប្យទេត្ត ស្វលិទេតបិ អកតកុ្យសលតាឃ អាឃតិ៍ ទ្យក្លប្យត្តិឃា ចរេសត ពទ្យលាឃតចិឆិ ឥរេស្សត្វា ន្តឥាតិ កតកល្យាទេលាបិ តំ ឥរេស្សតំ “រេឃាបិ ទេចត្វា”តិអាឌិ ចុត្តា៍ ទេតសត្តិ ញ្យសតាត់៍ ចក្រុទ្យក្លុ អតតិក្លុត្តត្តាតិ សយុ្យាសឃ្យុទេន្ធតាបិ អក្លុទេតត បទិរេឃាសាទេបតំ អសក្លុទេលាឃ្យស្ស អតាកាតស្ស អាបិឃិកស្ស ស្វកាឹស្វបិ ឌាតិឌទាឌិទេកឥស្សាតិ អបទិយិតស្ស សំសាទទ្យក្លុស្ស អតតិក្លុត្តកាចទេតា៍ សន្តាឆាបិ ពទ្យលាឃិត្វាតិ ទ្យក្លប្យត្តិឃា, ស្វលប្យត្តិឃា អកតកុ្យសលតាឃ ចា កតាកុ្យសលតាឃ ចាតិ សន្តាបកាទេទតបិ ពទ្យលាឃ ចត្វកាចស្ស សល្លក្លុទេលាត តស្យិ៍ តស្យិ៍ បុក្កលេ ពទ្យលាំ ពត្វា ពទ្យលាកាចត់ ចទេន្ធត្វា៍ ចុត្តតរេឃទេតចាតិ “អឆាទេតត បុតប្យុត់ រេយត្តាឃទេត្តតា”តិអាឌិតា (ចិស្វន្ធិ៍ ១·១៣១) រេយត្តាកាចតាឃំ ចុទេត្តត តរេឃត៍ តំ តិយិត្តត្តិ សឹយាសឃ្កទេឥចរេសត បចត្តំ សយឆតិយិត្តំ៍ រេយត្តាឃ ចុត្តតរេឃទេតចាតិ ឃឆា រេយត្តាកាចតាឃំ “អប្យកសិទេទទេតចា”តិអាឌិតា (ចិស្វន្ធិ៍ ១·១៣៤) តិកចត្យក្លុន្សាតចរេសត អប្យតា “ឲក់ ឌិសំ ឋទិត្វា ចិហទេតឹ”តិអាឌិតា (ចិស្វន្ធិ៍ ១· ១៣៤-១៣៣) តស្សា ចន្ធតា ច ចុត្តា, ឲចយិឆ ពទ្យលាកាចតាឃំ តិកចត្យក្លុន្សាតចរេសត អប្យតា ទេចឌិតន្តា ច ចទេន្ធតន្តា ច, តទេឆចស្សា ចន្ធតាចិឆិបិ ទេចឌិតន្តាតិ អឆិប្យាទេឃា៍ ចុត្តតរេឃទេតចាតិ អចឆាទទេលាត “បឥយំ ទេចទិបុក្កលេ៍ ពទ្យលាឃិតទេន្តា”តិ ន្តឥំ ឃឆា បិញ្ញន្តចិទុ្វន្ធំ, ឲចំ ឃុត្តិចិទុ្វន្ធយឹតិ ន្តយយត្វំ ឌិរេបតិ៍ បឥយំ ហិ ទេចទិ៍ សយត្យស្សទេតា រេកាទេឆា ្គប្យទេឌ្ឍយ្យ, ត ពទ្យលា៍ អត្តាបិ សក្លុកាទេចត ពទ្យលាឃតចរេសត ពេហតទេន្តា, រេសា កិយិតិ បន្ឋា កឃ្យឹតិ៍ “អប្យតា ចទេន្ធតន្តា”តិ ន្តយិតា ច អប្យតាប្យត្តចិត្តរេស្សច “ពទ្យលាសហកទេតត ទេចតសា ឲក់ ឌិសំ ឋទិត្វា ចិហទេតឹ”តិអាឌិតា (ឌិ៍ តិ៍ ១·១៦០ប័; ម៉ ត៊ិ ០·៤៤៤, ៤០៨; ១·១៦០៨, ១៦៤, ៣៨១, ៣៤០; ១·១៦១០) ចុត្តចិក្យន្តតា ន្តន្ត្សាតិ អឃយទេត្វា ឥស្សិទេតា៍

ពទ្យលាបឥយត្តរេយច ចស្សា បិញ្ញន្តឃា ចិរេសរេសាតិ តំ អតាយសិត្វា បឌិសយ្កឥាឃំ ចុត្តចិក្យន្តតា, រេយត្តាឃ ចុត្តអាតិសំសា ច ន្តលឆ លក្ខត្តិតិ ឥរេស្សតំ “តទេតា បទំ...រេប... ទេចឌិតន្តា”តិ ចុត្តំ៍ តត្វ តទេតា បទត្តិ “ពទ្យលាសហកទេតត ទេចតសា”តិ (ឌិ៍ តិ៍ ១·១៦០ប័; ម៉ ត៊ិ ០·៤៤៤,

៣០៥; ១-១០៥, ១៣៥, ៣៥១, ៣៥៧; ១-១១០) ចុត្តចិក្យុត្តតេតា ក្លូបទិ៍ តេសន់ ចុត្តតឃតេយច៍

យុទ៏តាកាចតាចល្ហុតា

១៩០៍បិឃបុក្កលិឌឹឃ្វតិ បិឃយន្តញ្ញារចេទឹឃុ ត អារកិតត្ថា៍ យុទ៏តាកាចតាតិ ចិកត្តិ បទិណាតេយត្វា តេឃារួតា៍ ត ហឹតិអាឌិ តត្វ ការលាចចត៌ា៍ បិឃកាចយតេត្តតាតិ ឲត្វ យត្ត-សតេ្ហា ចិតេសសតិចត្តិ អតេត្វា, តេតត តេសាយតឃ្សបដិសត្លិកតាឌិសិន្ហា តិច្ចបបហំសិតយុលតា, បុត្តកាសិតា, សុលសម្គាសតា, សលិលតា, សតេយ្យារកតាតិ ឲចយាឌិតេក យុទ៏តាឃ បចេ្ជាតក្វតេត ចិតេសតេស ក្លូលិ្លតេក្តតិ, ព្រាឌិតេសហិ ចិតេសតេសហិ ចិរហិតេតាតិ ចុត្ត តេហាតិ៍ ឲច-ការតេរត បត បិឃបុក្កលឃ្ស សុលសយប្យិតតាឌិ, យុទ៏តាឃ ច តេហត្យក្វតំ បតេយាឌប្យចត្តិ តិចតេត្តតិ៍ បិឃបុក្កតេលបិ ហិ បរេយាឃ សប្យត្តិឃា បយុទ៏តេត ហេ្ជតុរេ្ជ កិក្លុតេតា យុទ៏តេតាកាសំ លតេកឃ្យ៍ ចក្លុតិ ហិ “បិឃបុក្កល៌ ចា”តិអាឌិ៍ អាឌិតេតា យន្តញ្ញាបុក្កល៌ អតុឃ្សរត្តឃ្ស ក្លូកាសិតតា សណ្ឌាតិ, តេចទិ៍ សយតុឃ្សរត្តឃ្ស តេការតេឆា ក្លូបបុន្តតិ៍ តេតតាហ “បតេកច យន្តញ្ញារចេទិតេតា”តិ៍

បតេយាឌប្យចត្តិឃា តេសាឈ្លសឌិតេសា សហាតេឃា តេសាឈ្លសហាតេឃា៍ យុទ៏តយុទ៏តេតាចាតិ បសាឌតេសាយុលតាឃ អតិចិឃ យុទ៏តេតា ឲច៍ បសាតេឌ ហិ ត្លាឌំ អារតេយឌិតំ៍ ឲចំ អតេ្ជកចាតតេឃត អាឌិតេតា យុទ៏តាកាចតាឃ ចត្វុំ ឌតេឃ្សត្វា ត្លាឌាតិ បិត្យត្លតតេឃត ឌតេឃ្សត្វុំ “បិឃបុក្កល៌ ចា”តិអាឌិ ចុត្ត៍ តត្វ សុលិតត្តិ សន្តាតសុល៌, សុលប្យត្តត្តិ អតេត្វា៍ សន្ទិតត្តិ សុលាតុកចតេត សត្តិ្ហ បដិឃត្តសុលសាឌត៌ា៍ អតេហា សាត្វតិ តឃ្ស សត្តឃ្ស សប្យត្តិឃំ សប្យឌត្តាបុត្តបតេយាឌតាការឌឃ្សត៌ា៍ បុត អតេហា សុ្វតិ តឃ្ស បតេយាឌតឃ្ស ចាហុលិការឌឃ្សត៌ា៍ បិឃំ យតាបត្តិ ឲត្វ យតាប-ក្កហតេលត បិត្យត្លឃប្យិ អតិបិ្យឃសហាឃតេកា អធិតេប្យតេតាតិ ឲតេក៍

អតឹតេតតិ តស្សិតេឃច អតួកាតេច អតឹតេត៍ អតាកតេតតិ ឲត្វាបិ ឲតេសច តតេឃា៍ ត ហិ កចត្តរតេត ព្រហ្មចិហារកាចតា រុហតិ៍ ឃឌិ ឲចំ, អតឹតាតាកតេត កចត្តិ? តាឃំ តេកាតេសា “តេសា ឲចាឃំ ឌតេត្វា តិតេឃ្យា”តិ អត្លាបត្តុប្យត្តតាឃ ចិន្តយាតការតេចត កតេហតត្លតេតា៍ កចំ បតឃ្ស អតាកតេត សប្យត្តិ អារតេយ្យាំ តេហាតីតិ? អាតេឌសាឌិតេតា, បត្តុប្យត្តាឃ ចា បតេឃាកសប្យត្តិឃា អតុយាតតេតា លត្លាឃ កតេហតត្លតេតា៍

បិឃបុក្កតេលតិ តេសាឈ្លសហាឃសត្លិតេត អតិបិ្យឃបុក្កតេល, បិឃបុក្កតេល ច៍ ឌុចិតេឆាបិ តេចស ត្លាឆ បិឃកាចសាយត្លិតេតា “បិឃបុក្កតេលិ”តិ ចុតេត្តា៍ អត្យក្លតេយតាតិ អតិបិ្យឃបុក្កតេលិ បិឃបុក្កតេលិ យន្តញ្ញុត្តា តេចទីតិ ចត្យុ តោកា្ជតេសឃុ ឲតេកកសិ្ស កយ្ជាត៌ា៍ បក្យាំ, យុត្តំ, កយ្យតិឃត្ហា កត្វា តេសតេសឃុ ក្លូបសំហរលាត្យក្លតេយត៍ កិត្យាបិ ចត្យុ ឌតេតឃុ សយចិត្តតាច សឹយាសប្គតេធា សឹយា សប្ឌន្តិ ឲតាឃាតិ កត្វា៍ កាចតាឃ បត តចា ចាហុតេសា បចត្តយាតាឃ បុទិសេសិន្ទិ តេហត្យំ, ត្លតទិ៍ ចលត្បា កត្វា ចុត្ត “សយចិត្តតាឃ សឹយាសប្គតេឌំ កត្វា”តិ៍ ឃចាចុត្តសឹយាការតេចា ចា សឹយាសប្គតេធាតិ ចុត្ត “សយចិត្តតាឃ សឹយាសប្គតេឌំ កត្វា”តិ៍ តេសសតេយត្វ ឃំ ចត្តត្លាំ, តំ តេហ្វា ចុត្តតឃតេយច៍

ក្លូតេបត្លាកាចតាចល្ហុតា

១៩០. ក្ខរបក្លាកាចតត្ថិ ក្ខរបក្លាព្រាហ្មចិហារកាចតំ៍ ឃស្មា បុរិយព្រាហ្មចិហារតួឃតិស្សត្ថោ ចត្យតួព្រាហ្មចិហារោ, តស្មា ចុត្តំ “យេត្តាឌឹស្

បដិលទ្ធិកចត្យក្កុញ្ញាតេតា”តិ៍ បក្យាតតិឃញ្ញាតាតិ ឃុកាចិតំ ចសឹកាចំ បិបិតំ បក្យាំ, តឆាទ្វបិ តតិឃព្រាហ្មចិហារញ្ញាតតោ៍

អប្បក្យាំ ហិ ក្ខបរិឈោតស្ស បកដ្ឋាតំ ត ហោតិ៍ ចត្យក្កតឃចសេត ចេត្ត តតិឃក្កហាំ៍ ឃុលិតា ហោត្តិអាឌិចសេតាតិ អាឌិ-សទ្ទេត

“តិទ្ធក្លា ហោត្វ”តិ ឲចយាឌឹតំ សក្កហោ ដដ្ឋេត្តា៍ សត្តកេលិឃតំ សេត្តសុ យយាឃតំ យយត្តកេំ, តឆា យតសិកាេត ឃោកា

សត្តកេលិឃតយតសិការឃុត្តត្តំ, តស្មា៍ យេត្តាឌឹតំ ទាកកេហស្សិតយោតស្សសោយតស្សាតំ អាសត្តចុត្តិតាឃ ឃឆារហំ

បដិឈាត្យតឃសឹបចារិតា ចេឌិតត្តា៍ អឆ ចា “ឃុលិតា ហោត្វ, ទ្យក្លតោ យុង្គត្វ យោដត្វ”តិ ហិតេសិតកាចប្បត្តិឃា តិស្សត្តយិ

អត្យតឃស្ស អាសត្តចារិតា៍ សតិ ច តត្តិបរិឃាឃេ លេហិតប្បកោប បុេត្តា ចិឃ លទ្ធោកាសយេចេត្ត បដិឈត្តិ អចិសេសេត តាសំ

បដិឈាត្យតឃសឹបចារិតា ដដ្ឋេត្តា៍

“សោយតស្សឃោកេត ឍ្លព្យអាទិកត្តា”តិ ត្លាតំ តតិឃញ្ញាតស្ស ចសេត ចុត្តំ, តតោ ចុដ្ឋិតស្ស ត្លាដយាឌឹតចដស្សតត្តិ៍ យេត្តាឌិចសេត បត

ឍ្លព្យអាទិកកាេច ចុង្គយាេត ចិតក្កចិចារបឹតិឃោកេតច ឍ្លព្យអាទិកតា ចត្តត្តា សិឃា, តាហិបិ តាសំ សយាឃោកសម្គចតោ, ក្ខុេបក្លាឃ

ច តដកាចតោ៍ ត ចា ចត្តត្តា តតិឃញ្ញាតិកាតំឃេច យេត្តាឌឹតំ ត្លាឆាឌិប្បេតត្តា, តំតំឈោតសយតិក្កយេតេច ច តំតំឈោតិកា

យេត្តាដឃោបិ សយតិក្កត្តា ឲច តាយ ហោត្តិ, ឈោតសាយេត្តាត ចិឃ យេត្តាឌិសាយេត្តាត ចោហារយត្តំ៍ បុរិយាឃ្វតិ យេត្តាកទ្យលាយុឌិតាឃុ៍

សត្តកាចតោតិ ឃឆាចុត្តសត្តកេលិឃតាឌិអត្យបសត្តកាចាកាចតោ ក្ខុេបក្លាឃ សត្តកាចតោ៍ “សត្តកាចតោ”តិ ច ត្លាតំ តិដស្សតយត្តំ

ដដ្ឋត្តំ៍ ឃុល្យយតា បលឹតតា ចិទ្ធកិលេសតា ចិបុលឋលតាតិ ឲចយាដឃោបិ ក្ខុេបក្លាឃ អាតិសំសា ដដ្ឋត្តា៍ បកតិយញ្ញត្តាតិ កិត្តិ

កាេំ អតេបក្លិត្វា បកតិឃា សកាចេតច ត្លាយស្ស កិក្លតោ ក្ខុការិសិតបេក្ល ឌិតោ៍ អញ្ញបក្លិត្វាតិ អត្តតា កតាកយុចសេតេច

អឃយាឃស្មា អាកតោ កន្តិតិ ច, តួយិ អត្តតា កតាកយុចសេតេច អាកតោ កន្តិសិ ច, ត តស្ស តច បឃោកេត កិត្តិ ឃុលំ ចា ក្ខុបេតត្យំ,

ទ្យក្លិ ចា អបេតត្យំ លក្ខា, កេចលំ បេតតំ ចិត្តស្ស អត្យទ្ធុកយុំ, ឃឌិតំ យេត្តាឃតាឌិតា សេត្តសុ កលិឃតំ៍ ត្យទ្ធាឌឹហិ អទិឃេហិ កតយក្កោ

ចេស អបណ្ណាកបដិបដាក្វតោ, ឃឌិតំ សត្តាសេត្តសុ យញ្ញត្តតាតិ ឲចំ បដិបក្លិឌិក្យន្ធាយុលេត យញ្ញត្តតាឃ សយុបឌាតការចតហ្យាតាដទោ តំ

បុក្កលំ បុតប្បុតំ អញ្ញបក្លតិ, តត្ត ច សចិសេសំ ក្ខុេបក្ល បង្គបដ្ឋេបតិ, តស្ស តឆា បដិបឌ្ជតោ បកតិឃាបិ ក្ខុការិសិតត្តា សាតិសឃំ តត្ត

យញ្ញត្តតា សណ្ឋាតិ៍ កាចតាតាលេត តឹចលោតិ ចិក្លិក្ខិតារេតច ហោត្តិ, កិលេសា សត្តិសិត្តា ឲច ហោត្តិ, សោ តំ ក្ខុេបក្ល បិឃបុក្កលិឌឹស្

ក្ខុបសំហតិ៍ តេតាហ “ក្ខុេបក្លា ក្ខុប្បាដេតត្តា៍ តតោ បិឃបុក្កលិឌឹស្វ”តិ៍ ឲកំ បុក្កលត្តិ ឲត្ត អញ្ញាត្វោ ឲក-សទ្ទោ “ត្លាត្តកេ

អកិចដត្តិ”តិអាឌឹស្ (យ៍ តិ៍ ១៍១លិ) ចិឃ៍ ឲកចចេតតេច ចេត្ត សញ្ញាចិសេសោ សិទ្ធោ, តស្មា អញ្ញា ឲកំ បុក្កលត្តិ អឃយេត្ត អត្វោ៍

តេត អត្តាតំ តិចេត្តតិ៍ “តេច យតាប”ត្តិ ត្លាយិតា បិឃបុក្កលំ, អតិប្បិឃសហាឃកញ្ចា តិចេត្តតិ, អត្តាតយិ ចា អត្តតិ អយតាបតាឃ

អកាចតោ៍ “ត អយតាប”ត្តិ ត្លាយិតា អប្បិឃំ, ចេទិបុក្កលញ្ចា, បិទិសេសតោ យញ្ញត្តបុក្កលស្ស កហាំ អាបត្តិ៍ ត្លាតិ “ឲកំ បុក្កលំ តេច

យតាបំ តាយតាប”ត្តិ ត្លាយិតា អត្តតោ, បិឃាឌឹតញ្ចា បដិក្លេបយុលេត ក្ខុការិសិតបុក្កលំ ដស្សេតិ៍

ចុត្តតឃេតាតិ “ឃាស្ស បកតិយញ្ញត្តា”តិអាឌិតា អតត្តទ្វិ ចុេត្តត តឃេត៍ អត្តសិតេហស្ស តាលចកាចតោ ចេទិតោបិ អត្តតិ យញ្ញត្តតាឃ

ក្ខន្ធបដំហារេត្វា “ឋានេយុ ច អត្តតិ ចា”តិ អត្ថា បន្ធា ចុះត្វា៉ បឆចឹកនិលោ ចុត្តតេឃេតចាតិ “អយំ នយាបត្តិ អាឞត្ថបឹតិបច្ចត្តិកា”តិអាឌិតា (ចិវុទ្ធិ៉ ១៉ប៉ល៊ិ) បឆចឹកនិលោ ចុត្តតេឃេត៉ ឃំ ហិ ទេហ្ជា “បក្យលតតិឃន្ញាតា ចុដ្ជាឃា”តិអាឌិ (ចិវុទ្ធិ៉ ១៉ប៉ល៊ិ) ចុត្តំ, ចំ ទេហ្ជា តឹឃុ ច្រាហ្វចិហារេឞុ, ចតុត្តច្រាហ្វចិហារេឞ ច អាឌឹតចាតិនំឞឆស្សុតចនេឞត ចុត្តំ៉ ឰឌំ បត តតិឃន្ញាទេត អាឌឹតចំ, ចតុត្តន្ញាទេត ច អាតិនំនំ ឌិឞ្វា ចតុត្តាឌិកយាឃ ឃោកំ កទោត្តស្ស ចតុត្តន្ញាតស្ស ក្ខប្បន្ជនាការឆស្សុតំ៉ ត្វា តត្ត ចុត្តំ “បឆចឹកឌ្ក អបទេត្វា តទេឆច តិឞិត្តំ អារឞ្យលំ កត្វា យទេតាក្វាទាចន្ជូតំ ក្ខប្បន្ជូតឹ”តិអាឌិតា ឃោទេតត្ថា៉

បឆចឹកនិលាឌឹឞ្ទតិ អាឌិ-ឞទេ្កត ទេឞឞកនិលាតិ, អស្សាឞបស្សាឞតិឞិត្តក្ខា ឞក្កល្យាតិ៉ កាឞំ កនិលាតាបិទេឞុ ក្ខប្បត្តស្សាបិ តតិឃន្ញាតស្ស ក្ខទេបក្កាច្រាហ្វចិហារេទត ទ្វបិចឆទេន្ញាតាឌិតាឃ អទេត្វច ឞកាកតា, ចំ បត អកាទលំ អារឞ្យលស្ស ចិឞឌិឞតាឃាតិ អាហ “អារឞ្យលចិឞកាកតាឃា”តិ៉ តត្វ ច អន្ញាឆាច កនិលាឌិកាចតា, អន្ញាឆា ច្រាហ្វចិហារកាចតាតិ កាចតាចទេឞតាបិ ឃឆាចុត្តន្ញាតាតំ អទេត្វច ចិឞឌិឞតាតិ? ឞច្ចទេយតំ, កាចតាចទេឞត បត ចិឞឌិឞតា អតុប្បត្តិឃា ត ឲកត្តិកំ ការលំ៉ តឆា ហិ អន្ញាឆាច ទេយត្តាឌិកាចតា , អន្ញាឆា ក្ខទេបក្កាកាចតា៉ តឆាបិ ឞទេត្តឞុ ឃឆាបចត្តិតំ ហិទេតនិតាឌិអាកាទំ ញ្ញតិទេកឃុទេលត អាឞឃត្តិ, តទេតា ចិតិចត្តយាតទ្វទេបត អន្ញុបក្កតាការទេត ច្រាហ្វចិហារុទេបក្កា បចត្តតិ៉ តឆា ហិ ចក្កតិ “កឞ្យស្សកា ឞត្តា, ទេត កស្ស ទុចិឃា ឞុលិតា ចា តចិស្សត្តិ”តិអាឌិ (ចិវុទ្ធិ៉ ១៉ៗ១៩១)៉ អារឞ្យលឞកាកតាបិ ទេចត្វ អត្ថិតិ ទេយត្តាឌិចទេឞត បឌិលទ្ធតតិឃន្ញាតស្ស ឰន្ញាតិ ក្ខទេបក្កាច្រាហ្វចិហារេទា៉ ទេតត ចុត្តំ “ទេយត្តាឌឹឞ្ទ”តិអាឌិ៉ តត្វ ទេយត្តាឌឹឞ្ទតិ ទេយត្តាឌឹឞុ តិបក្យារេឌតទេត្តាឞុ, ទេយត្តាឌិចទេឞតាតិ អទេត្វា៉ ទេឞនំ ទេហ្ជា ចុត្តតឃទេយច៉

បកិណ្ណកកឆាចណ្ណតា

១៩១៉ច្រាហ្វត្តទេយតាតិ ឲត្ត ឞយុតិច្រាហ្វារេតា ក្ខបបត្តិច្រាហ្វារេតា ចិវុទ្ធិច្រាហ្វារេតាតិ តិចិធា ច្រាហ្វារេតា៉

“ឞយ្យត្តំ ឞាលិទេកឌាទំ, ឞុចា ក្យន្ជត្តិ ទេកាឞិឃ;

បឌិទេចទេឞ ទេត ច្រាទេហ្វ, ត ទេត ចារេទតុឃុស្សទេហ៉ (ឌា៉ ១៉១៣៉១);

បទិន្នូឌ យហាច្រាទេហ្វ, បចត្តទេន្ញាបិ ឞិលិទេតា”តិ៉ (ឞិចិ៉ ៩៣ល៊ិ) –

ច ឲចយាឌឹឞុ ហិ ច្រាហ្វឞទេ្កត ឞយុតិច្រាហ្វារេតា ចុត្តា៉

“អឞិទ្វតា ទេតនំ អយតស្ស ក្វាទា,

យេ សោតវន្តោ បមុញ្ចន្តុ សទ្ធំ;

វិហិំសសញ្ញី បគុណំ ន ភាសិំ,

ធម្មំ បណីតំ មនុជេសុ ព្រហ្មេ”។

“អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតី”តិ (ទី។ និ។ ២។៧១; ម។ និ។ ១។២៨២; ២។២៤០; សំ។ និ។ ១។១៧២; មហាវ។ ៩) ច ឯវមាទីសុ ព្រហ្មសទ្ទេន ឧបបត្តិព្រហ្មានោ វុត្តា។ “ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតី”តិអាទិ (ម។ និ។ ១។១៤៨; សំ។ និ។ ២។២១; អ។ និ។ ៤។៨; ៥។១១; បដិ។ ម។ ២។៤៤) វចនតោ “ព្រហ្ម”ន្តិ អរិយធម្មោ វុច្ចតិ, តតោ និព្ពត្តត្តា អវិសេសេន សព្ពេបិ អរិយា វិសុទ្ធិព្រហ្មានោ នាម បរមត្ថព្រហ្មតាយ។ វិសេសតោ បន “ព្រហ្មាតិ, ភិក្ខវេ, តថាគតស្សេតំ អធិវចន”ន្តិ វចនតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧត្តមព្រហ្មា នាម សទេវកេ លោកេ ព្រហ្មភូតេហិ គុណេហិ ឧក្កំសបារមិប្បត្តិតោ។ ឥតិ ព្រហ្មានំ ឧត្តមោ, ព្រហ្មា ច សោ ឧត្តមោ ចាតិ វា ព្រហ្មុត្តមោ, ភគវា។ តេន ភាសិតេ “សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា”តិអាទិកា (ទី។ និ។ ១។៥៥៦; ២។២០៨; ម។ និ។ ១។៧៧, ៤៥៩, ៥០៩; ២។២០៩, ២១៥, ៤៥១, ៤៧១) តត្ថ តត្ថ ទេសនាយ្យាតំ ទេសិតោ។ ឋិតីតិ ឥទំ យថាវុត្តេន ភាវនាក្កមេន ចេវ អត្ថវណ្ណនាក្កមេន ច វិទិត្វា ញាត្វា។ បកិណ្ណកកថាបិ វិញ្ញេយ្យាតិ បុព្ពេ វិយ អសាធារណំ តំតំព្រហ្មវិហារបដិនិយតមេវ អត្ថំ អគ្គហេត្វា សាធារណភាវេន តត្ថ តត្ថ បកិណ្ណកំ វិសេសំ អត្ថំ គហេត្វា បវត្តិតា បកិណ្ណកកថាបិ វិញ្ញាតព្ពា។

មេជ្ជតីតិ ធម្មោ អញ្ញស្ស កត្តុនិវត្តនត្ថំ ធម្មមេវ កត្តារំ កត្វា និទ្ទិសតិ។ សិនិយ្ហតីតិ ឯត្ថ សត្តេសុ ព្យាបជ្ជនេន លូខភាវស្ស បដិបក្ខភូតំ ថាមបុព្ពង្គមំ ហិតាការបវត្តិវសេន សិនេហនំ ទដ្ឋព្ពំ, ន តណ្ហាយនវសេន។ តំ ហិ មោហបុព្ពង្គមំ លុព្ភនភាវំ, ឋានំ បន អទុស្សនភាវំ អលោភសម្បយុត្តំ។ តត្ថ ច តណ្ហាសិនេហោបិ ព្យាបាទវិរោធី ហោតិ សហាយភាវតោ។ យទិបិ ហោតិ សហ ឧប្បត្តិ វិរុទ្ធំ នប្បវត្តតិ, វិរោធោ បន ន ហោតិ អប្បហាយកតោ។ មេជ្ជតីតិ មិត្តោ, ហិតជ្ឈាសយោ លទ្ធប្បភេទោ, តប្បរិយាបន្នតាយ មិត្តេ ភវា, មិត្តេ វា អារម្មណភូតេ បិយេ បុគ្គលេ ភវា, មិត្តស្ស វា ឯសា បវត្តិ មេជ្ជនវសេន វាតិ វេទិតព្ពា។

កិរតីតិ ករុណា, កិំ កិរតិ, ខេមំ, កិំ និមិត្តន្តិ អាហ “បរទុក្ខេ សតិ សាធូនំ ហទយកម្បន”ន្តិ។ កម្បនន្តិ ច បរេសំ ទុក្ខំ ទិស្វា តស្ស អបនេតុកាមស្ស អសហនាការេន ចិត្តស្ស អញ្ញថត្តំ។ តយិទំ សប្បុរិសានំយេវ ហោតីតិ អាហ “សាធូន”ន្តិ។ សប្បុរិសា ហិ សបរហិតសាធនតោ “សាធូ”តិ វុច្ចន្តិ។ វិនាសេតីតិ អទស្សំ គមេតិ, អបនេតីតិ អត្ថោ។ តេនេត្ថ ហិំសតិ អបនយតីតិ វទន្តិ។ បរទុក្ខាបនយនាការប្បវត្តិលក្ខណា ហិ ករុណា។ ផរណវសេនាតិ ផុសនវសេន, អារម្មណករណវសេនាតិ អត្ថោ។ អារម្មណករណញ្ចេត្ថ ទុក្ខិតេសុ ទុក្ខាបនយនាការេនេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។

មោទន្តិ តាយាតិ មោទនកិរិយាយ មុទិតាយ ករណភាវនិទ្ទេសោ, ស្វាយំ ឧបចារសិទ្ធោ, មុទិតាវិនិមុត្តោ នត្ថិ តត្ថ កោចិ កត្តាតិ

ᨲᩮᨿᨧ ᨣᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨧ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ “ᩈᩴ ᨧᩣ ᩮᨿᩣᨣᨲᩦ”ᨲᩥ, ᩋᨥᨿᩥ᩠ᨿ ᩈᨸᨧᩣᩁᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨨᨿᩣ᩠ᨿᩣᨶᩥ ᩋᨧᩈᨧᨲ᩠ᨲᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᨧᩈᨧᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨧᨶᩥᨧᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩴ “ᩮᨿᩣᨣᨽᨿᨲ᩠ᨲᩮᨿᨧ ᨧᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨸᩥᨿᩣᨠᩦᩈᩩ ᨸᨠ᩠ᨡᨸᩥᨲ᩠ᨿᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᨽᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈ᩠ᨾᩣᨶᩥᨠᨠᩣᨧᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ ᩈᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᩣᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᨸᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨧᩁᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨸᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᨣᨲ᩠ᨲᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨿᩮᨧ᪨

᪑᪙᪗᪨ᩉᩥᨲᩮᩣ ᨽᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᨧᩁᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨸ᩠ᨿᨧᨲ᩠ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥᨲᨧᩁᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨧᨲ᩠ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᩉᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩔ ᨧᩣ ᨸᨧᨲ᩠ᨲᨽᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ᪨ ᩉᩥᨲᩪᨸᩈᩴᩉᩣᩁᩁᩈᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥᨲᩔ ᩈ᩠ᨾᨸᨽᨿᨽᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ, ᩈ᩠ᨾᨸᨽᨿᨽᩈᨸ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨧᩣ᪨ “ᩋᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨿ ᩋᨧᨴᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪑᪑᪗; ᨴᩦ᪨ ᪂᪐᪂) ᨸᨧᨲ᩠ᨲᨽᨠᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩔ ᨶᩥᨿᨾᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩈᩣᨠᩣᩁᩔ ᨠᩣᨧᩁᨠᩣᨧᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧᩣ ᩈᩴ ᩈ᩠ᨾᨸ᩠ᨿᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨶᩥᨿᨾᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩮᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨶᩥᨿᨾᨶᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨ ᩋᨿᨽᩣᨸᩥᨲᨿ᩠ᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩪᩃ ᩋᨸ᩠ᨿᨭᩥᨠ᩠ᨡᩪᩃᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨿᩈᨸᨶ, ᨸᩮᨠᨧ ᨿᨽᩣᨸᩥᨲᩴ ᨿᩴ ᨿᨽᩣᨸᨠᩣᨧᨽᩔᨶᩴ, ᨲᨳᩣᨸᨧᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᨽᩥᨶᩥᩈᩣᨿᨽᨶᩥᨠᩣᩁᩣ, ᨲᩴ ᨸᨽᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩁᨲᩦᩈ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨿᨽᩣᨸᨠᩣᨧᨽᩔᨶᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩪᨸᩈᨾᩮᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩪᨽᨧᩈᨶ ᨴᩪᨸᩈᨾᩮᩣ᪨ ᩈ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈ᩠ᨿᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩮᨧᩮᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨽᨲᩉᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩥᨽᨲᩉᩔ ᩈ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨸ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨽᩣᩁᩮᨿᩣ᪨ ᩁᨿᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨧᩁᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨠᩁᩩᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨽᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨧᨴᩦᨲᩮᩣ᪨ ᨶᩥᩈᩈᨿᨲ᩠ᨲᩮᨧ ᨧᨱ᩠ᩉᩥᩈᩔᩣᨿ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᨧᨲ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨸᨽᨿᨽᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩋᨸᨽᨿᨶᩴ ᨸᨽ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨧᩣ ᨿᩣ ᨧᩣ, ᩮᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨸᨽᨿᨽᩣᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨲᨳᩣᨸᨧᨲ᩠ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨸᨽᨿᨽᩣᨠᩣᩁᨸ᩠ᨿᨧᨲ᩠ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ᪨ ᩋᨸᨶᩮᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᩈᩉᨶᩴ ᩋᨽᨵᩥᩅᩣᩈᨶᩴ ᨸᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨶᩴ᪨ ᨽ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣ ᩋᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᩉᩮᨮᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩮᨸᩮᨲᩥ, ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᨿ ᨧᩣ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩪᨸᩈᨾᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ, ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᨶᩴ ᨧᩣ ᩑᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᩉᩮᨮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᩣ ᨸᨭᩥᨥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ᪨ ᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᩈᩮᩣ ᩈᨾᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ ᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨸᨾᩮᩣᨴᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᨸᩁᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨾᩮᩣᨴᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ᪨ ᩋᨶᩥᩔᩣᨿᨶᩁᩈᩣᨲᩥ ᩍᩔᩣᨿᨶᩔ ᩈ᩠ᨾᨷᩔ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨠᩣᨧᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨸᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩈᩩ, ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨶᨧᩮᩣᨿᩮᩈᩩ ᨧ ᩋᩁᨲᩥ ᩋᩁᨲᩥᩅᩥᨥᩣᨲᩮᩣ ᨴᩮᩣᨭᨻ᩠ᨻᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᨶᩥᨥᩣᨲᨠᩣᨧᩁᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨧᩣ ᨶᩥᨥᩣᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩮᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩁᨲᩥᨶᩥᨥᩣᨲᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨

ᨸᩉᩣᩈᩮᩣ ᨣᩮᩉᩈᩥᨲᨸᩦᨲᩥᨧᩈᩮᨶ ᨸᩉᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩈ᩠ᨿᩥᩃᩥᨶᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᨾᨽᩣᩅᨧᩔᨶᩁᩈᩣᨲᩥ ᨸᩥᨿᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈ᩠ᨾᩣᨶᩥᨠᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨾᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ, ᩈᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᩣᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᩈᨾᨽᩣᩅᨧᩮᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶᩴ ᨣᩉᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᨥᩣᨶᩩᨶᨿᩅᩪᨸᩈᨾᩣᨠᩣᩁᨾᩣᨶᩣ ᩋᨶᩩᨶᨿᩴ ᨷᩴ ᨸᨭᩥᨥᩣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨲ᩠ᨳᩩᨸᩈᨾᨽᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᩮᨶᩴ ᨲ᩠ᨿᩩᨸᩈᨾᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩪᨽᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩮᨸᩮᨲᩦᨲᩥ
ᨸᨭᩥᨥᩣᨶᩩᨶᨿᩅᩪᨸᩈᨾᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨ ᩁᩥᨧᩴ ᨸᨧᨲ᩠ᨲᨠᨿᩮᩈ᩠ᨿᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᨲᩣᨴᩔᨶᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨲᩥ ᩁᩥᨧᩴ “ᩁᩥᨧ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨿᩥᨠᩣ ᨿ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ

ហិឮបរំហារទ្បក្លាបតឃតរយ្យត្តិបរេយាឌតាការរេត បច្ឆាយរត្តោ រេយត្តាឌឹត់ ពិរ្សុត្តុ បចត្តិអាការរបដីរេរឆតយុរលត បចត្តិ
កយ្លុរ្សុកតាគោលាំ ក្ខរបក្លាព្រាហ្ពុចិហាររ្សុ អាររត្តុការលំ, ត ឃំ កិច្ចិតិ ឌរេរ្សុតិ៎

១៩៣ៈចិបរ្សុតារុលរេញ្ចច កចរយ្យត្តិ ចាតិ ឲត្ត ឌិដ្ឋឆយ្លុរុលចិហាររេរា ចាតិ ចត្តញ្ញាំ ពយ្យិ ហិ រេតរំ រាឆារលាបរេឃាឌត៎ ពឆា “រុលំ
រុបតិ”តិអាឌរេឃា (អ៎ តិ៎ ប៉ៈ១; ១០ៈ៣៥) ឲកាឌរាតិរំរា៎ រេព បត រេហដ្ឋា ទុត្តា ឲចាតិ ក្ខលឆ ត កហិតា៎

តិរ្សុរេតិ អបេកច្ឆតិ ឲរេពតាតិ តិរ្សុរលំ, បហាឃកំ៎ កាយរេញ្ចរេពហិ បញ្ចបិ តឹចរលាតិ, ពរេឌកដ្ឋា ឆ បិបឆយ្លា ចិក្លយ្យក្តចររេត បហឹយត្តិ,
ក្ខរុចិបច្ចតឹកឌរ្សុតចររេត បត ញ្យាបិឌាឌរេឃា បិញ្ញត្តឃំ (ឌឹ៎ តិ៎ ១ៈ១១៩; អ៎ តិ៎ ៩ៈ១៦) ទុត្តា៎ ឲចញ្ចា កត្ត្វា រាកតិរ្សុរលតាចចត់
ក្ខរបក្លាព្រាហ្ពុចិហាររ្សុ រុដ្ឋ រយត្តិត់ ឌដ្ឋញ្ញា៎

១៩៥ៈឲត្តាតិ ឲរេពរុ ព្រាហ្ពុចិហាររេរុ៎ រេយត្តា ររេត្តរុ ឃឆារហំ ឌាតបិឃចចតាឌិឝិលរុពាឌិក្យាលាកហលាចររេត បចត្តតិ៎ រេពត ទុត្តិ
“រត្តាត់ យតាបកាចឌរ្សុតបឌដ្ឋាតា”តិ៎ រារេកាបិ ពត្ត ឃឆា ពឆា ក្យាលក្កហលាយុរលរេតច បចត្តតិ យតាបរញ្ញាបរលិករេពាតិ អាហ
“ក្យាលឌរ្សុតរកាកតាឃា”តិ៎ ពរ្ទា យិត្តាយុលរបរេត្តា ចិឃ ពុល្យាការរេត ក្ខរតរេពា រារេកា រេយត្តាឃ អាររត្តុបច្ចត្តិរេកា, រេរា លហ៊ុ
ញ្ញពារំ លកតិ រតិររេយ្លាររយរេត្តតាបិ រេយត្តិ អបតឹឃ ពរ្សុា ចត្តិរិ ក្ខរបជ្ជតារហត្តា ៎ ពរេពាតិ រាករេពា, រាករ្សុ ចា ញ្ញពាររលិករេពា៎
រកាកចិរកាកតាឃាតិ រកាករ្សុ, រការេកត ចា ចិរកាកតាឃ៎ ររេត្តរុ ហិ យតាបិការកាហិរេតា រេយត្តារកាករ្សុ ពត្តិបឹតរការេចា
ញ្យាបិរេឌា រេពត ចិរការេកា៎ ពរ្ទា រេរា ញ្ញពារំ លកយារេតា ចិររេតច លរេកឃ្យាតិ បុរិររ្សុ ក្ខររេ ជិតររបរេត្តា ចិឃ រេយត្តាឃ
ក្ខរបច្ចត្តិរេកា៎ ពរេពាតិ ញ្យាបិឌរេពា៎ តិញ្ញរេឃតាតិ អត្យរ្សុក្កតបរិរក្កតេត, លក្ខបតិដ្ឋាឃ រេយត្តាឃ ញ្យាបិរេឌត ទុប្បធំរិឃត្តាតិ
អឌិប្បាររេឃា៎ រេពតាហ “រេយត្តាឃិរ្សុតឹ”តិអាឌិ៎

ក្ខដ្ឋាតត្តិ បិឃាត់៎ កត្តាតត្តិ កយតឹឃាត់៎ យតាបិតត្តិ យតចឌ្ឌតកាត់៎ ពរេពា ឲច យរេតា ររេយត្តិតិ យរេតារយាត់៎ រលិកាយិរបដិរំឃុត្តាតត្តិ
ពលា្យារត្តុរ្សុិពាត់៎ អប្បដិលិករេពា រយតុបរ្សុរេពាតិ អប្បដិលិរេកត អហយិរេយ ត លកាយឹតិ បរិតរ្សុរេពា៎ អតឹតត្តិ អតិក្កត្តិ៎ តិរុដ្ឋត្តិ
តិររាឆប្បត្តិ៎ ចិបរិលាតត្តិ រកាចចិករេយត ចិកត់៎ រយតុរ្សុររេពាតិ អត្យត្តតតចររេត ចិត្តឃរេពា៎ រេកហរិតត្តិ កាយក្យាលតិរ្សុិត់៎
“អាឌិតា”តិ ក្ខយិតា “រេរាពចិរេញ្ញាឃ្យាត់ រក្ខាត”ត្តិ ឲចយាឌិ៎ រក្កល្យាតិ៎ ចិបត្តិឌរ្សុតរកាកតាឃាតិ រេឃរុ ររេត្តរុ
រេកាកាឌិចិបត្តិឌរ្សុតយុរលត កុរលា បចត្តតិ, រេពរុ ពត្តិយិត្តរេយច អរេឃាតិរេរា អារេការេក រតិ ឃឆាទុត្តរេឌាយតរ្សុយុរលត រេរារេកា
ក្ខប្បរេជ្ជឃ្យ, រេរា កុរលាឃ អាររត្តុបច្ចត្តិរេកា៎ រេរារេកា ហិ ក្ខលឆ រេឌាយតរ្សុឹររេត ទុរេត្តា៎ រកាកចិរកាកតាឃាតិ ឲត្ត ររេត្តរុ
ទ្បក្លាបតឃតកាយពាការរ្សុ កុរលាររកាករ្សុ រេពរុ ទ្បក្លាបតឃតាការរេរា ចិរេហរាររការេចា ចិរការេកាតិ ពាឃ រកាកចិរកាកតាឃ
រា ញ្ញពារំ លកយាតា ចិររេតច លរេកឃ្យាតិ បុរិររ្សុ ក្ខររេ ជិតររបរេត្តា ចិឃ កុរលាឃ ក្ខរបច្ចត្តិកា ទុត្តា៎

រយ្យត្តិឌរ្សុតរកាកតាឃាតិ រេឃរុ ររេត្តរុ រេកាកាឌិរយ្យត្តិឌរ្សុតយុរលត យុឌិតា បចត្តតិ, រេពរុ ពត្តិយិត្តរេយច អរេឃាតិរេរា អារេការេក

សតិ “ចក្ខុវិញ្ញាណំ រូបិក”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ១.១០៩) វុត្តសោយតស្សយុលេន បហារេន ឧប្បជ្ជេយ្យ, សោ ច ឧទិតាយ អាសន្នបច្ចត្តិកោ. បហារេន ហិ ឃាត សោយតស្សឹសេន វុត្តោ. សកាកចិសកាកតាយាតិ សកាកានិសយត្តីហិ ឧទិតេសុ សត្តេសុ បយោជនាការស្ស ឧទិតាយសកាកស្ស តត្ថ អតកិរយាការា អនតិ ចិសកាកាតិ តាយ សកាកចិសកាកតាយ សា ឌូតាទិ លក្ខណា ចិនេតេច លក្ខណាតិ បុរិសស្ស ក្ខុនេ ជិតសបេត្តា ចិយ ឧទិតាយ ក្ខុរបច្ចត្តិកា វុត្តា. បឧទិតោ ធាតិអាទិ ឧទិតាយ សិន្ធាយ អយឃិ អនតិ ត ហោតីតិ លក្ខណាកុលាធស្សតចនេសត វុត្តំ, ត ឃួឆានិប្បេតអនតិតិក្កហធស្សតចនេសត. កាយចិត្តចិនេចកបដិបក្ខាយ ចា អនតិយា ចិក្កម្មិតាយ ឧទិតាយ បដិបក្ខា អនតិ សុចិក្កម្មនេតយ្យា ហោតីតិ ធស្សតត្ថ ឲកេធេសេត អនតិ ធស្សិតាតិ ធដ្ឋត្វា. អធិក្យលធម្មេស្វតិ សយធចិបស្សតាធម្មេសុ.

ពិលកធម្មយោគតោ ពិលស្ស. អត្តហិតបរហិតព្យាបុត្តហតាយ បុត្តហស្ស. បុថុត្តំ កិលេសានីតំ ជនកានីហិ ការណេហិ បុថុជ្ជនស្ស. កិលេសោឃិតំ យកេ្កានីហិ អខិតត្តា អនោធិខិតស្ស, ឆ្លធិខិតា ចា សេក្ខា ឆ្លធិសោច កិលេសាតំ ខិតត្តា. តេត ឃួយស្ស ឆ្លធិខិតកាចំ បដិក្ខិបតិ. សត្តយកចានិតោ វុឌ្ឍិ បចត្តតចិបាកស្ស អខិតត្តា អចិបាកខិតស្ស, ចិបាកខិតា ចា អនហន្តោ អប្បដិសន្ធិកត្តា. តេតស្ស អសេក្ខត្តំ បដិក្ខិបតិ. អនេកានីតេច សន្តានេបិ បិបធម្មាតំ ឃុលក្ខុតោ សនេម្មោហេ អានីតចាតំ អធស្សតសីលតាយ អតានីតចធស្សាចិនោ. អាកយានិកយាកាចា អស្សុតចនោ. ឲធិសោ ឲកំសេត អន្ធបុថុជ្ជនោ តាយ ហោតីតិ តស្ស អន្ធបុថុជ្ជនកាចធស្សតត្ថ បុតបិ “បុថុជ្ជនស្សា”តិ វុត្តំ. ឲចរូបិតិ វុត្តាការេនេត សនេម្មោហបុគ្គិកា. រូបំ សា តាតិចត្តតីតិ រូបិតំ សយតិក្កយតាយ ការណំ ត ហោតិ, រូបិរម្មណេ កិលេសេ តាតិចត្តតីតិ អធិប្បាយោ. សោយតស្សធោយតស្សរហិតំ អញ្ញាណេយេច អញ្ញាណុបេក្ខា. ធោសក្យលាចិធារណេធនេសត សកាកត្តាតិ យថា ព្រហ្មចិហារុបេក្ខា យេត្តាធយោ ចិយ សត្តេសុ ហិតុបសំហារានិចនេសត ក្យលធោសេ អចិធារេត្តី ពោធលំ អញ្ញុបេក្ខតចនេសេតេច បចត្តតិ, ឲចំ អញ្ញាណុបេក្ខា សត្តេសុ ចិជ្ជយាតយ្យិ ក្យលធោសំ អចិនេត្តតី ពោធលំ អញ្ញុបេក្ខតចនេសេតេច បចត្តតីតិ ធោសក្យលាចិធារណេធនេសត សកាកា. តស្មា សា លហុំ ឌូតាទិ លក្ខតីតិ ព្រហ្មចិហារុបេក្ខាយ អាសន្នបច្ចត្តិកា វុត្តា. សកាកចិសកាកតាយាតិ ឃួដ្ឋានិដ្ឋេសុ យញ្ញត្តាការស្ស វុបេក្ខាសកាកស្ស តត្ថ អតុនេយធចិនេយធបចត្តិអាការា រាកបដិឃា ចិសកាកាតិ តាយ សកាកចិសកាកតាយ តេ ឌូតាទិ លក្ខយាតា ចិនេតេច លក្ខេយ្យុត្តិ បុរិសស្ស ក្ខុនេ ជិតសបេត្តា ចិយ វុបេក្ខាព្រហ្មចិហារស្ស ក្ខុរបច្ចត្តិកា វុត្តា.

១៩៩. កត្តុកាមតា ឆន្ទោ អាទិ “ឆន្ទមូលកា កុសលា ធម្មា”តិ (អ. និ. ៨.៨៣) ចចនតោ, អថ ចា សព្វេសុ ហិតេសិតាក្យុលាបតយកាយតានិតា អតចដ្ឋានិបត្តតាចនេសត បចត្តតោ “កត្តុកាមតា ឆន្ទោ អាទិ”តិ វុត្តំ. វុបេក្ខាព្រហ្មចិហារាបិ ហិ សត្តេសុ អតិរាកតហិតឆ្លន្ទោយេច “តត្ថ អព្យាបដតា អបណ្ណកបដិបទា”តិ អញ្ញុបេក្ខាការេត បចត្តតិ យាតា ចិយ សកិច្ចបសុតោ បុត្តោ. នីចរណានីតិ អាទិ-សទ្ទេន តធេកដ្ឋកិលេសាតំ សង្គហោ ធដ្ឋព្វោ. កត្ថចិ សត្តគ្គហណេយ្យិ សង្ខារគ្គហណេយេច ហោតិ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ យថា “សព្ពេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា”តិ (អ. និ. ១០.២៧; ខុ. បា. ៤.១), ត ឲចមិធាតិ អាហ “បញ្ញត្តិធម្មចនេសត ឲកោ ចា សត្តោ អនេកេ ចា សត្តា អារម្មណ”ន្តិ. បញ្ញត្តិធម្មចនេសតាតិ បញ្ញត្តិសង្ខាតធម្មចនេសត. កាយវេទ្ធត្ថ “សុលិតា ហោន្តូ”តិអាទិនា (បដិ. ម. ១.១១) ភាចតាយំ សុលានិគ្គហណេយ្យិ លព្ភតិ. តំ បត “សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា”តិ (ធ. ប. ២៧៧;

ខេទរកា។ ៩៥៩; នេត្តិ។ ៣) វិបស្សនាយ អនិច្ចលក្ខណាទិគហណំ វិយ អប្បនានក្ខណំ, សត្តបណ្ណត្តិ ឧទ បនានការេន គយ្ហតីតិ ទដ្ឋព្វំ។ ឧបចារេ ច បនេត្ត អារម្មណច្ឆន្ទំ ឋត្វាបិ សីមាសម្ភេទសិទ្ធិតោតិ អធិប្បាយោ។

ឯកទេសានំ បរិច្ឆិន្ទិត្វាតិ ឯត្ថ “សចេត្ត ទេវតាយ ផរិស្សាមី”តិ ឯវំ នានាលោក បរិច្ឆិន្ទំ កត្វា ឯកា វត្ថា បរិច្ឆិន្ទិតព្វាតិ យោជនា។ វត្ថាកហលោក វត្ថាចារិកោ សត្ថា គហិតា យថា ឯកំ និសត្តិ។ ឯវំ សព្ពត្ថ។

១៩៥។ កសិណានំ តិស្សន្តោតិ កសិណញ្ញាតានំ តិស្សន្តផលសមិយា អារុប្បា អនុប្បញ្ញាតានិ, កសិណញ្ញាតានំ ឋិតិវុទ្ធិយាទ សិន្ទគតោ។ នោហិ ចិតា អសិន្ទគតោតិ នោចិ។ សមានីតិស្សន្តោតិ ទ្វេបញ្ញាតសមានីតំ, ទេហទ្ធិមានំ ទិព្វំ អនុប្បញ្ញាតសមានីតព្វា តិស្សន្តោ បដិបាទិយា នោ អធិកត្តាន បដិលភិតព្វតោ។ វិបស្សនាតិស្សន្តោ វិបស្សនាទិការេន លទ្ធព្វតោ, វិបស្សនានវសេន ន សមាបជ្ជិតព្វតោ។ សមនវិបស្សនាតិស្សន្តោ តិរោធសមាបត្តិ។ យថាហ “ទ្វីហិ ពលេហិ សមន្នាគតត្តា”តិអាទិ (វិសុទ្ធិ។ ១។ ២៩២)។ “វុទ្ធិប្រាហ្មវិហារត្តយតិស្សន្តោ”តិ ឰមិតា ទេវតានិធនេន តីណិ ឈានានិ អធិកត្តា និតទស្សន ឧបលក្ខាព្រាហ្មវិហារេ, ន ឰតទស្សាតិ ទស្សេតិ។ ពរេយចត្តំ ឧបមាយ បីរកនូតនំ កត្វា ទស្សេតុំ “យថា ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ យំ បនេត្ថ ចត្តុត្ថំ, តំ ទេហទ្ធា វុត្តនយេន។

១៩៦។ សីឃាតិ វុឌ្ឍយានានការេន សីឃា កស្សចិ បរិចិតត្តោ។ ឯត្តាតិ ឯតេសុ ទេវតានីសុ ព្រាហ្មវិហារេន វេធិតព្វា, ឰតទេកម្មដ្ឋានានិ អត្តហិតបដិបត្តិយត្តានិ។ ឰយានិ បន “សត្ថា សត្តា សុខិតា ហោន្តុ”តិអាទិនា (បដិ។ ម។ ២។ ២២) បរហិតបដិបត្តិក្ខតានិ។ តស្មា សត្តេសុ សម្មា បដិបត្តិការេន សេដ្ឋា ឯតេ វិហារា។ ព្រាហ្មោតិ ឧបបត្តិព្រាហ្មោ។ តេ ហិ ឰនធ ឈានការនាយ វិធិនិសេធវិតា ហុត្វា ព្រាហ្មលោកេ ឧប្បន្នា តត្ថ យាវតាយុកំ វិធិនិសេធវិតាន ហោន្តិ។ តស្មា “តិរោធសវិត្តា វិហរន្តី”តិ វុត្តំ។ ព្រាហ្មោតិ ច សកលពុទ្ធក្រុណាទេហក្ខតានំ ធាតុបរិបូរិតានីតំ ពុទ្ធការានម្មានំ បរិបូរណាធនេន ទ្វិហិតក្រុណា យហាសត្តា នោធិសត្តា។ តេ ហិ សត្តសត្តានំ ហិតេសនេន, អហិតាបនយនេន, សម្បត្តិបរមោទនេន, សព្ពត្ថ វិនវិធាកតិករណបញ្ញាកាចាទិទ្ធរេន ន តិរោធសវិត្តា វិហរន្តិ។ ឯវន្តិ យថា តេ ឧបបត្តិព្រាហ្មោ, យហានាធិសត្តព្រាហ្មោ ច, ឯវំ ឯតេហិ ព្រាហ្មវិហារេហិ សម្បយុត្តា សមង្គិក្ខតា។

១៩៧។ នតស្សាវាទិអាទិបញ្ញាស្សាតិ នតស្សាទិអាទិកស្ស តិវិធស្ស បញ្ញាស្ស វិសុទ្ធិមគ្គាទិនមាតិ ឯត្ថ ឰ្យាបាទសំកិលេសាទិនោ វិសុទ្ធគុបិយោ វិសុទ្ធិមគ្គោ។ អាទិ-សទ្ទេន ហិតូបសំហារាទិមនសិការវិសេសា សង្គហិតា។ អានំ ទេវតានីតំ អប្បមាណោតិ បមាណរហិតោ។ ឃេតាតិ ឃេន ការណេន។ តត្ថ តស្មា។ ន-ការោ បទសន្ធិករោ។

ឰ្យាបាទពហុលស្ស វិសុទ្ធិមគ្គោតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ, ខន្តិវិបស្សនាការណតោតិ អធិប្បាយោ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។ បក្ខិបិតធនេន អនាគុនយនការកោ យញ្ញាការោតិ អធិប្បាយោ។ ឃ្យាបំ ចតុក្កនិយោ សត្តេសុ យភនិការោ ទុទេត្វា, តេរេន ឧបមាយ ទស្សេតុំ “យស្មា ច យថា មាតា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ វុត្តស្សាបិ ហិតូបសំហារាទិអត្ថស្ស ឧបទេឃ្យការំ ឧបនេត្វា ទស្សេតុំ អត្ថុបនយនេត្វា “យស្មា ច”តិ ច-សទ្ទោ។ បរិយាយេតិ ចារេ, តស្មិំ តស្មិំ កិច្ចធនេន បរិចត្តត្តក្ខយេតិ អនេត្វា។ អញ្ញាធជាតិ អត្ថុបុក្កា។ តធាតិ យថា មាតា ទហរាទីសុ

បុត្តេសុ, តថា សត្តសេត្តសុ សេត្តាទិចសេន សេត្តាយតាទិចសិរេពន កចិតត្ថត្តិ ឃោេឌតា. តស្មាតិ យស្មា សត្តេបិ សំកិលេសធម្មា ឃទាសេហិ
ឆោសេយាហរាគបក្ខិយា, តេហិ ច ចិត្តុប្បន្នប្បិនេយា អប្បមញ្ញា, ហិតូបសំហារាទិចសេន ចត្តាិឆោ ច សេត្តាសុ យតសិការេរា, តស្មា
ចិត្តុប្បត្តិយក្កាទិចសា ចតស្សោច អប្បមញ្ញា. ចតស្សាបិ ឯតា ការេចត្យការេយត ត ឯកេពកត្តិ អធិប្បាយោ. សតិ ហិ សត្តសក្កេហ កេយត
កចិតត្ថា. ហិតេសិតា សេត្តាយតត្តិ អាហ "ឯចំ បតិ្តតហិតាត"ត្តិ. សប្បារេចត្វា ចាតិ "ខ្ពយាឃ បដិបត្តិយា អយំ តិរឃាឌីសុ តិត្ថតេត្តឃ្យា"តិ
បរិកេប្បេត្វា ចា. ទុក្ខាបតឃតាពអារប្បចត្តិចសេន បដិបត្តិតត្ថត្តិ សម្ពុត្ថា. តតោ បរត្តិ តតោ ហិតាការប្បចត្តិអាទិតោ បរិ.
ពត្តត្ថាកាចតោតិ ចត្តត្វស្ស បការស្ស ពត្តត្ថស្ស អកាចតោ. អយំ កេយាតិ អយំ ខ្ពយាសំ អប្បមញ្ញាតំ ឃេកុេឃ្យត បចត្តតក្កេយាតិ ពត្វា
ទុត្តំ, ត "ខ្ពមិតាច កេយត ឯតាសំ បចត្តិ, ត អញ្ញថា"តិ. សេត្តាឌីតំ ហិ តិស្សត្តំ កាចតាតំ កយតិឃយោ តត្តិ, ឃំ ចា តំ ចា បជយំ ការេចតំ
លក្ខា, ឆេសតាក្កយចសេន ចា ឯចំ ទុត្តំ.

ឯកសត្តស្សាបីតិ ឯកស្សាបិ សត្តស្ស. អប្បដិភាគនិមិត្តត្តា បរិច្ឆេទក្កហណំ តត្ថិ, ត ច សម្ពុតិសច្ចចសេន បចត្តំ សត្តក្កហណំ
បរិច្ឆិន្នប្បិទិក្កហណំ ហោតីតិ អប្បតាប្បត្តិយា អបរាយាសសត្តក្កហណយុទ្ធក្ខតាតំ សេត្តាឌីតំ ឯកសត្តារម្មណាតម្បិ អប្បយាណកោចរតា
ទុត្តា. ឯចំ បយាណំ អក្កេហត្វាតិ ឃថា ខ្លុទ្ទយាតកាឌីសុ អតិរេកុទ្ទយាតកាទិកាចប្បេត្ត បចេឆេស តិមិត្តំ កឃ្យតិ, ឯចំ បយាណំ អក្កេហត្វា.
សកលផរណចសេនាតិ តិរចសេសផរណចសេន.

១៤៩០. និស្សរណត្តាតិ ឯត្ថ ឃំ ឃស្ស និស្សរណំ, តំ តស្ស ខ្លុបដិបក្ខភូតេយច ហោតិ. ឃថា កាយាតំ តេក្ខមំ, រូបិតំ អារុប្បា, សង្ខារាតំ
តិព្ពាតំ, ឯចំ ឆោយតស្សសហិតាតំ ព្យាបាទចិហិំសារតីតំ និស្សរណត្តា សេត្តាកុណាយុទិតា ត សេយតស្សហិតា ហោត្តិ.
និស្សរណក្កហណេតច ច បុត្តកាកិយាតំ តាសំ ខ្លុេបក្ខាសប្បេឃាកោបិ អត្ថញ្ញាតោតិ ឌដ្ឋា អនិស្សរណកាចតោ. តថា ហិ
អដ្ឋចីសតិយា ចិត្តុប្បាទេសុ កុណាយុទិតាតំ បចត្តិ អាចទិយា ខ្ពត្ថត្តិ. ត ហិ ព្រហ្មចិហារុបេក្ខា ខ្លុេបក្ខាចេឆតំ ចិតា ចត្តតិ
បរិសុទ្ធិុបេក្ខា ចិយ. ត ហិ ពកាចិ បរិសុទ្ធិុបេក្ខា ចេឆតុបេក្ខ ចិតា ចត្តតីតិ.

១៤៩១. សាតសហគតត្តិ សុខសហគតំ. តស្មាតិ ឃស្មា "តតោ ត្វំ ភិក្ខុ"តិអាទិកាយ (អ. និ. ប.១៨) ទេសតាយ ចត្តត្តម្បិ អប្បមញ្ញាតំ
សចិតក្កាទិភាចោ ចិយ ខ្លុេបក្ខាសហគតភាចោបិ ចិញ្ញាយតិ, តស្មា. ចតស្សាបិ អប្បមញ្ញា ចត្តក្កបញ្ចកជ្ឈាតិកាតិ ចោទកស្ស
អធិប្បាយោ. ឯចត្តិអាសតីតិ ឃទិ ម្ពុលសយាធិមិត្តបុត្តយត្តំ អតត្តរំ ទុត្តតាឃ ព្រហ្មចិហារេសុ បក្ខិបតិ, ឯចំ សតេ្ត កាឃាតុបស្សតាឌេឃាបិ
ចត្តក្កបញ្ចកជ្ឈាតិកា សិយុំ, ត បត ហោត្តិ ចិបស្សតាចសេន ទេសិតត្តាតិ អធិប្បាយោ, ហោត្តុ កាឃាតុបស្សតាឌេឃា
អាតាបិតកាចតាចសេន ចត្តក្កបញ្ចកជ្ឈាតិកាតិ ចទេឃ្យាតិ អាសង្កេត្វា អាហ "ចេឆតាឌីសុ"តិអាទិ. ព្យញ្ជតច្ឆាឃាយត្តំ កេហត្វាតិ
"សេត្តា មេ ចេតោចិមុត្តិ កាចិតា កចិស្សតី"តិអាទីហិ ព្យញ្ជតេហិ បកាសិតោ ឯច ចិត្តសយាធិ "អជ្ឈត្តំ មេ ចិត្តំ ឋិតំ កចិស្សតី"តិអាទីហិបិ
ព្យញ្ជតេហិ បកាសិតោតិ ព្យញ្ជតតោ លក្ខយាតសយាធិច្ឆាឃាយត្តំ កេហត្វា ខ្លុកឃត្តំ លក្ខយាតំ អធិប្បាយំ អក្កេហត្វាតិ អត្ថោ. សុត្តត្តំ ហិ
អញ្ញថា ចឆេត្តា អឃថាចាទិតាឃ សត្តោរំ អបចឆេត្តា តាម ហោតិ. តេតាហ "មា ភគចត្តំ អព្ភាចិក្ខី"តិ.

១៤៧· “តសិំ ទោសំ បរិហរិតុកាមេន ន សន្តំ សុត្តំ តិធាតុមេវ, តស្មា ករុកុលតោ អធិប្បាយោ យក្កិតព្វោ”តិ ទស្សេន្តោ “កម្មំ ហិ”តិអាទិំ វត្វា តត្ថ អាទិតោ បដ្ឋាយ អធិប្បាយំ ទស្សេតុំ “អយំ ហិ”តិអាទិមាហ។ អាឃាតិតា ឆយុទេសតោ ឧទេតភាតិ អាឃាតិតឆយុទេសតោ, តំ អាឃាតិតឆយុទេសតំ។ ឧចមេចាតិ ករុហនេ តិបិតោ, យុកា ឧចាតិ អត្ថោ។ អញ្ញាណត្តិ កោចទញ្ញត្ត, កម្មដ្ឋានភាវេហាតិ អត្ថោ ។ យស្មា ចិត្តេកគ្គតា ភាវ សសត្តិបរិយាបន្នា ហោតិ, តស្មា អត្ថចណ្ណតាយំ “តិយកញ្ញាណចេសតា”តិ វុត្តំ។ ចិត្តំ ចិតំ កចិស្សតីតិ ពាហិទ្ធា អចិក្លិប្បយាតំ ឧកក្កកាទេច ចិតំ កចិស្សតិ។ តតោ ឧច សុសណ្ឋិតំ, សុដ្ឋុ សមាហិតត្តិ អត្ថោ។ ឋប្បន្តាតិ អចិក្លម្ភិតា។ បិបកាតិ លិយកា។ អក្យុសលិ ឆយាតិ កាយទុដ្ឋាទយោ អកោសលល្លសម្ភុតដ្ឋេន អក្យុសលិ ឆយា។ ចិត្តំ បរិយាទាយ បចត្តិតុំ ឋកាសាទាទេនេន ក្យុសលចិត្តំ ទេបត្វា ន ច ទស្សន្តីតិ ទោឌេតា។ ព្ពយិតា យថាវុត្តស្ស សមាធានស្ស ការណមាហ។

ចិត្តេកគ្គតាយត្តោតិ ភាចតយត្យុត្តេន បដិលទ្ធត្តំ ភាតិសុកាចិតំ សមាធានំ។ តំ បន ឋបរិ វុឌ្ឍមានំ សមាធិចិទេសនំ មូលការណភាវតោ “មូលសមាធី”តិ វុត្តោ។ ឋាយំ ចិត្តេកគ្គតាយត្តោ “អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ឋបេមិ សន្និសាទេមិ ឯកោទិ ករោមិ សមាទហាមី”តិអាទីសុ ចិយ ពលិកសមាធិ អធិប្បេតោ។ យទេវ ហិ អញ្ញត្ថាបិ “អារទ្ធំ ខោ បន មេ, កិក្ខវេ, ចិរិយំ អហោសិ អសល្លីនំ... បេ... សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកគ្គ”ន្តិ (អ· តិ· ប៉·១១; បរា· ១១) វត្វា “ចិចិច្ចេវ កាមេហី”តិអាទិវចនតោ (អ· តិ· ប៉·១១) បឆមំ វុត្តចិត្តេកគ្គតា “ពលិកសមាធី”តិ ចិញ្ញាយតិ, ឧចយិឆាបីតិ។ សោ ឧច សមាធីតិ មូលសមាធិមាហ។

អស្សាតិ កិក្លេតា, អស្ស ចា មូលសមាធិស្ស។ ភាចតត្តំ ចឌ្ឍិតំ អយំ សមាធីតិ ន មូលសមាធិមេវ អធិប្បេតោ។ ឧចំ ភាចិតោតិ យថា អទេហិសហិតេន ឋប្បាទិតោ អក្កិ កោយយទុណ្ណាទីហិ ចឌ្ឍិតោ កោយយក្កិអាទិភាចំ បត្តោបិ អទេហិសហិតេន ឋប្បាទិតមូលក្កិត្វេន វុច្ចតិ, ឧចមិឆាបិ មូលសមាធិ ឧច ទេត្តាទិចេសេន ចឌ្ឍិតោតិ កត្វា វុត្តំ។

អទេញ្ញាសុបិ អារម្មណេសុ បចចីកនិហាទីសុ។ តត្ថ យថា ទេត្តាភាចតាបុព្វង្គមេន ភាចតាភយេន បចចីកនិហាទីសុ សចិតក្កាទិភាចចេសេន ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានសម្បាបនចិធិនា មូលសមាធិស្ស ភាចតា វុត្តា, ឧចំ ករុណាទិភាចតាបុព្វង្គមំ បចចីកនិហាទីសុបិ ភាចតាចិធិ ទស្សេត្វា បច្ឆា កាយានុបស្សនាទិបុព្វង្គមំ ភាចតាចិធិ ទស្សេន្តោ អារម្មណាយ ឆយុំ ទេសេសិ។ តេន វុត្តំ “ករុណា មេ ចេតោចិមុត្តី”តិអាទិ។ យទិ ឧចំ ឆយាតុបស្សនាបរិយោសាភាយ ទេសនាយ អទេហត្តាទិកាយ កម្មដ្ឋានស្ស កទិតត្តា បុន “តតោ ត្វំ, កិក្ខុ, ឰយំ សមាធិ សចិតក្កម្បី”តិអាទិ (អ· តិ· ប៉·៩៣) កស្មា វុត្តន្តិ? ឆយាតុបស្សនាយ យត្តកប្បត្តិទស្សនត្តំ។ សា ហិ សក្កាទុបេក្ខាការេន ចត្តមានា យថាវុត្តញ្ញាណឆយេ សម្មសន្តី ចិទេសតោ យត្តកប្បត្តា ភាយ ហោតិ។ ចលសមាបត្តិកម្មិទស្សនត្តំ វុត្តន្តិ ពោចិ។

បុន យតោ ខោ តេតិអាទិ អទេហត្តប្បត្តិតោ ឋន្ធំ លដ្ឋចាសុចិហារទស្សនំ។ តត្ថ កច្ឆសីតិ កមិស្សសិ។ តស្មាតិ យស្មា “សចិតក្កម្បី”តិអាទិនា ទេសតា ទេត្តាទីនំ អារម្មណតោ អញ្ញេហិ អារម្មណេ សមាធិ សន្ធាយ វុត្តា, ន អប្បមញ្ញា, តស្មា។ “តទេចា”តិអាទិនា ពក្ខត្តទេនបិ តមេចត្ថំ សមេចត្តិ។ តត្ថ តទេចាតិ តិកចតុក្កញ្ញាណទេសតេន។ អភិធម្មេតិ ចិត្តុប្បាទកណ្ឌេ (ធ· ស· ១៩៧ អាទយោ), អប្បមញ្ញាចិកង្គាទីសុ (ចិភ· ៩៤៖ អាទយោ) ន តត្ថ តត្ថ អភិធម្មប្បទេសេសុ។

១៧៤១។ ឃុកបទេយាឌិចនេសភាតិ ឃុក-សទ្ទោ “ឃុកន្តេច អឆិយុទ្ធេត្វា ហោតី”តិ (បដិ។ ម។ ១។១៧១; អ។ តិ។ ប៉។៩៩) ឲ្យចំ ចុត្តឃុកចិទេយាក្ល សត្ថាយ ចុទេត្វា ន្តត្តរបេឆលិបេត។ បទេយ-សទ្ទោ ន្តក្តិសទេត្វា។ ឃុកេ ឃុកចិទេយាក្លោ បទេយា ន្តក្តិសោ បទេយា កោដិ ឲ្យតិស្សាតិ ឃុកបទេយា, ទេមត្តាទេចទេតាចិយុត្តិ, តទេតា បទំ តាយ សាឆេតន្តំ តត្តិតិ អទេត្ថោ។ អសាឆារលាស្ស អត្ថស្ស អឆិទេប្បតត្តា ចិបស្សតាឃុលាឆទេយា ព្ពឆ អតចសទា។ ព្ពតទេទតទចិសិដ្ឋារបទេត ចិទេសសា, បទេកច បទេទហិ។ ទេតភាហ “អញ្ញាមញ្ញាំ អសឌិទេសា អាត្យកាចចិទេសទេសា ទេចឌិតទេន្តា”តិ។ ចិទេសទេសត្វាតិ អញ្ញាមញ្ញាំ ចិសិដ្ឋំ កត្វា។

តស្សតស្ស ន្តបតិស្សយត្តាតិ ឃុកចិទេយាក្លាឌិកស្ស តស្ស តស្ស ចិទេយាក្លស្ស បកត្យបតិស្សយចទេសត ន្តបតិស្សយបច្ចយភាចទេតា។ ព្ពឆាតិ តមត្តំ បិកាដតទំ កត្វា ឆទេស្សត្យំ “ទេមត្តាចិហារិស្សា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ អស្ស ទេមត្តាចិហារិស្ស ចិត្តំ ន្តបសំហរទេតាតិ សម្ពទេន្ធា។ អប្បដិក្កូលបរិចយាតិ ទេមត្តាភាចតាចទេសត សត្តសញ្ញាទេត យត្ថ កត្ថចិ អារម្មេណ អប្បដិក្កូលាការទេតច ពហុលស្ស បរិចិតត្តា។ តស្ស សព្ពាទេក្ខមប្បិ ឃំ កិញ្ចិ អារម្មណំ អប្បដិក្កូលាការទេតច បក្ខបតិដ្ឋតិ, បទេកច សភាចទេតា។ “អប្បដិក្កូល”ន្តិ តត្ថស្ស ចិត្តំ អភិរតិចទេសត តិរាសង្គំ បចត្តតិ, បច្ចតិកឆទេមហិ ច ឃុទេលត, ឃុដ្ឋ ច ចិយុច្ចតិ, ឃតស្ស សភាភស្ស ចិទេយាក្លបរិឃាទេឃា ចុទេត្តា។ ទេតភាហ “អប្បដិក្កូលស្ម”តិអាឌិ។ ឃឆាចុទេត្តា ច អទេត្ថា អភត្ថចទេលាឌិអឆិប្បាទេឃភ សទេចតទេត អារម្មេណ អាឈាតំ ន្តប្បាទេឆត្តស្ស បដិក្កូលបរិចយា អទេចតទេតបិ ចាតាតបិឌិទេក អាឈាតុប្បត្តិឃា ចិការទេចតទេន្តា។ ត តទេតា បទត្តិ តទេតា ឃុកចិទេយាក្លទេតា បទំ កស្សចិ ចិទេយាក្លស្ស ន្តបតិស្សទេយា ត ហោតីតិ អទេត្ថា។

អភិហតត្តិ ឲ្យទេតភាតិ អភិឈារទេតា, ឆទេណ្ឌា អភិឈារទេតា ឃស្ស តំ ឆណ្ឌាភិឈាតំ, តំ អាឌិ ឃស្ស តំ ឆណ្ឌាភិឈាតាឌិ, ឆណ្ឌាភិឈាតាឌិ ទ្ធបំ តិមិត្តំ ឃស្ស តំ ឆណ្ឌាភិឈាតាឌិទ្ធបតិមិត្តំ។ កិំ បត តត្តិ អាហ “សត្តទ្យក្ល”ន្តិ, ឆណ្ឌប្បហារាឌិឌតិតំ ករឌទ្ធបទេហត្យកំ សត្តាតំ ន្តប្បជ្ជតកទ្យក្លត្តិ អទេត្ថា។ ទ្ធទេប អាឌីតទេចា ឃុបរិចិឌិទេតា ហោតិ ករុលាចិហារិស្ស ទ្ធបតិមិត្តត្តា, ទ្យក្លស្ស ករុលាយ ច បទេទ្យក្លាសហតទេសត្តាតិ អឆិប្បាទេឃា។ តត្ថ អាការទេស។ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ សទ្ធាទេសា ទ្ធបិតំ អភាទេចា ចិចទេយបកទេយាតិ។

ទេតភ ទេតភាតិអាឌីស្ម អយំ ទេឃាឌតា – ទេតភ ទេតភ ទេកាកសប្បត្តិអាឌិតា បិទេយាឌ្ឋការទេលាភ បមុឌិតាតំ សត្តាតំ ន្តប្បត្តុបិទេយាឌ្ឋចិញ្ញាណំ សមត្យបស្សត្តស្ស ទេឃាកិទេតា “សាធុ ចតាយំ សទេត្តា បទេយាឆតី”តិ មុឌិតាយ បចត្តិសម្ពចទេតា បមុឌិតចិញ្ញាណស្ស ឆស្សទេតភ ចិញ្ញាណក្កហណបរិចិតំ ចិត្តំ ហោតីតិ។

អត្យក្កយាឆិកតត្តិ អាកាសកសិណចទេជ្ជ ឃត្ថ កត្ថចិ កសិទេណ ទ្ធបិចចទេញ្ញាតាឆិកយាត្យក្កទេមត ទ្ធបចិរាកភាចតាយ អឆិកតំ។ អាកាសតិមិត្តំ ទេកាចទេរា ឲ្យតស្សាតិ អាកាសតិមិត្តទេកាចទំ, តស្មិំ អាកាសតិមិត្តទេកាចទេរ បចយាទ្យប្បចិញ្ញាទេណ។ ចិត្តំ ន្តបសំហរទេតាតិ ទ្យតិឃាទ្យប្បាឆិកយាយ ភាចតាចិត្តំ ទេតត្តស្ស, តថា ភាចឃទេតាតិ អទេត្ថា។ តត្ថាតិ តស្មិំ បចយាទ្យប្បចិញ្ញាទេណ។ ចិត្តត្តិ ចិញ្ញាណញ្ចាយតតចិត្តំ។ បក្ខន្ទតីតិ អត្យបចិសតិ ចិទេយាក្លភាទេចត អទេប្បតិ។

អាភោគាការចេតោតិ “សុខិតា ហោន្តុ”តិអាទិនា (បដិ· ម· ១·១១) សុខាទីនភាទិចេនភ អាគតាការចេតោ· នត្ថាតិ សុខាទីនភាទិចេនភ បចត្តមាភា មេត្តាទិការចភាច បរមត្ថកហលមុលេភ នេត្ត អារម្មណ៍ ករោតិ, រូបក្ខារចភា បត តថា អប្បចត្តិត្វា គោចលំ អញ្ញបក្ខភចនេនតេច នេត្ត អារម្មណ៍ ករោតីតិ អាហ “រូបក្ខាទិហារិស្ស សុខទុក្ខាទិបរមត្ថកាហចិមុលការចេតោ អចិន្ទ្រយាភកហលទុក្ខ ចិត្តំ ហោតី”តិ· ភន្ត ច “កម្មស្សកា សត្តា, តេ កស្ស ទុទិយា សុខិតា ចា ភចិស្សន្តី”តិអាទិនា បដិក្ខេបចនេនភបិ បរមត្ថកហលមុលេតេច រូបក្ខា(ព្រហ្មចិហារោបិ នេត្ត អារម្មណ៍ ករោតីតិ? នក្ខមេតំ, តំ បត កាចភាយ បុឡ្ហាការេ, មត្តកប្បត្តិយំ បត គោចលំ អញ្ញបក្ខភចនេនតេច នេត្ត អារម្មណ៍ ករោតីតិ នចិនេនំ បរមត្ថតោ អចិន្ទ្រយាភេ ឧច ចិនមេ តស្ស បចត្តិ· អចិន្ទ្រយាភកហលទុក្ខតា ច អញ្ញបក្ខភចនេភ អប្បភាប្បត្តិយា អបរាយារនត្ថកហលមុក្ខតភាយ ចេទិតព្ពា· នេនំ ទុត្តភមេច·

១៤៦៖· នព្ពាសេបតាតិ នព្ពាបិ ឧតា អប្បមញ្ញា· ជាតាជីភត្តិ បិរមិកាចប្បត្តាតំ ជាតាជីតំ ព្យុក្កាទេឆម្មាតំ· នព្ពាកល្យាលឆម្មាភត្តិ នមេព្ពានំ អភចន្ទ្រឆម្មាតំ, នមតិនាយ បិរមិតាតំ, តត្តិមិត្តាតំ ព្យុឍយាតិយាភក្ខ, នមេព្ពាហិ ចា សុក្កនេកាចាតំ· ភ ហិ លោកិយឆម្មា ព្យុក្កាទេឆម្មេហិ អាគុកាចទោតា រូកន្ទ្រា ភាយ អត្តិ, ព្យុឍឆម្មេសុ ចត្តព្ពាមេច ភត្តិ· បរិបុទិកាតិ បរិចុឌ្ឍិការោ· អធិដ្ឋាភាតិ ចិយ ហិ អប្បមញ្ញា នព្ពានំ បិរមិតាតំ បរិបូរិការោ “ហិតជ្ឈានយតាយា”តិអាទិនា មេត្តា(ព្រហ្មចិហារាជីតំ រូបក្ខា(ព្រហ្មចិហារស្ស អធិដ្ឋាភកាចជស្សភមុលេភ ចត្ថុហិ អប្បមញ្ញាហិ អត្តតោ នត្តាភស្ស បកេច អភិនន្ទតត្តា មហាទោឍិនត្តា ជាតាទិបិរមិមោ បូរេត្វា នមត្តា ហោន្តិ, ភាណ្ណាទាតិ ព្ពមមត្តំ ជស្សតិ· ព្ពមស្ស ជាតព្ពំ, ព្ពមស្ស ភ ជាតព្ពត្តិ តិជស្សភមត្តំ ជដ្ឋព្ពំ, “ព្ពុជំ ជាតព្ពំ, ព្ពុជំ ភ ជាតព្ពត្តិ ច ចិកាកំ អកត្វា”តិ ចត្តព្ពោតា· ជេយ្យបដិក្កាហកចិកប្បរហិតា ហិ ជាភបិរមិតា· មថាហ –

“មថាបិ កុម្ភោ នម្បុណ្ណោ, មស្ស កស្សចិ អធោកតោ;

ចមតេតុជកំ តិស្សេនំ, ភ តត្ថ បរិរក្ខតី”តិ· (ព្យុ· ចំ· ១·១១ប៉);

“នព្ពានត្តាភ”ត្តិ ព្ពុជំ “សុខតិជាភ”ត្តិ ព្ពមិភាបិ នមព្ពិតព្ពំ, “ជេត្តី”តិ ព្ពមិភា ច· តេភ ជេយ្យឆមេភ ចិយ ជាភឆមេភាបិ មហានត្តាតំ លោកស្ស ជាហុបការោតា ទុត្តា ហោតិ, តថា តស្ស បរិណាមភតោ· តជត្តឹបភត្តំ ហិ “ចិកាកំ អកត្វា”តិ ចត្តាបិ “នព្ពានត្តាភ”ត្តិ ទុត្តំ· តោនត្តិ នព្ពានត្តាតំ· រូបឈាតត្តិ ឧត្តាបិ “ចិកាកំ អកត្វា”តិ អាភេតត្វា នមព្ពិតព្ពំ· អយំ ហេតុ បជេយាដភា – ចិកាកំ អកត្វា រូបឈាតំ បរិចន្ទ្រមត្តា នព្ពានត្តាតំ សុខតិជាតំ នីលំ នមាទិមត្តីតិ· នត្តកាលចិកប្បរហិតា ហិ នីលបិរមិតា, លោកត្តមេច ចស្ស ចលំ បរិណាមឹមតិ· តេក្ខម៉ំ កដត្តីតិ បព្ពាន្ទ្រ រូបកច្ឆត្តិ· បព្ពាទិតស្ស ហិ នព្ពាមោ នីលំ បរិបូរតិ, ភ កហដ្ឋស្ស· ព្ពុឆាបិ “ចិកាកំ អកត្វា នព្ពានត្តាតំ សុខតិជាភ”ត្តិ ព្ពុជំ អាភេតត្វា នមព្ពិតព្ពំ· ភ ហិ តោឃិនត្តា កាលចិកាកំ កត្វា បព្ពាន្ទ្រ អតុតិដ្ឋត្តិ, នីលំ ចា នមាទិមត្តិ, តិជស្សភមត្តមេក្ខតំ ឈាភាទិតេក្ខមុកដភស្សាបិ ព្ពុន្ទិតព្ពត្តា· នព្ពានត្តាតំ សុខតិជាភតា ហេដ្ឋា ទុត្តភមាច· ឧន ភមោ នមេនសុបិ· ហិតាហិតោនុតិ អត្តាភេត្តសុ· អនមេមាហត្តាមាតិ នមេមាហចិទ្ធំនភាយ· បញ្ញា បរិយោជមេត្តីតិ មោកចិហិតំ ចិន្ទ្រដ្ឋាភាទិ អស្សុតំ សុលត្តា សុតំ

ចោទេបត្តា អហំការយមំការាទិ ចិស្តត្តា ខោលំ ចិសោឆត្តិ៍ “អហំ យយា”តិ ចិកប្យរហិតា ហិ បញ្ញាបរិយិតា៍ ហិតស្ទលត្វាឃាតិ

សត្តាតំ ហិតស្ទលាទិចុទ្ធិឃត្វេយច៍ តិច្ចត្តិ សតតំ អចិច្ឆេទេត បដិបក្ខេត អចោកិល្ហិ៍ ឋិរិឃយារកត្តិតិ ឃថា សត្តាតំ អត្យប្យត្តិ ហិតស្ទលំ

ក្ចប្យជ្ជតិ, ក្ចប្យត្តិ អកិចឆ្ឋតិ, ឲចំ បរក្កមំ កទេរាត្តិ៍ សទេក្កាចចិខេប្លបរហិតា ហិ ឋិរិឃបរិយិតា៍ “ឋិរកាចំ បត្តាបិ”តិ ព្ពាយិតា អបរទ្ធាតំ

តិក្កហសយត្វតំ ចទេស្សតិ៍ តាតប្យការកំ អបរាឆំ លយត្តិតិ យយ្ទេច្ឆទេតាការេត អត្តតិ បចត្តិតំ តាតាចិឆំ អបរាឆំ សហត្តិ៍

អត្តបរចិកប្យចិរហិតា ហិ ខោសសហតា លត្តិបរិយិតា៍

បដិញ្ញា ត ចិសំចាទេត្តិតិ អចិសំចាទេតសាយខេញ្ញាត សច្ចស្សបិ អតរិឃចោហារស្ស អករលយាហ៍ បដិញ្ញារេត, អបដិញ្ញារេត ច ជិដ្ឋាទិកេ

យិច្ឆាចិកប្យរហិតា ហិ សច្ចបរិយិតា៍ អចិចលិឆិដ្ឋាតាតិ ឃថាសយាទិតេស្ស ទាតាទិឆខេប្ចស្ស តិច្ចលិឆិដ្ឋាឃិទេតា អចលសយាទាតាឆិដ្ឋាតា,

សយាទិតេស្ស ច ឥច្ចការឆខេប្ចស្ស សច្ចទេច អចដ្ឋាតំ អឆិដ្ឋាតបរិយិតា៍ ខេតស្សតិ សខេត្តស្ស៍ អចិចលិឃាតិ បដិបខេក្ខត អកប្យតិឃាឃ៍ ឲចត្តិ

ឃថាចុខេត្តត សខេត្តស្ស ហិតច្ចាសឃតាទិអាការេត៍ ឃថា ច ព្រហ្មចិហារាឆិដ្ឋាតា បរិយិខេឃា, ឲចំ អឆិដ្ឋាតាឆិដ្ឋាតាបិ៍ តថា ហិ

ឃថាបដិញ្ញា បរាត្ថក្កហាឃ បរិយិតំ អត្ថាទេតត សច្ចាឆិដ្ឋាតំ, តប្យដិបក្ខបរិច្ចាគេតា ចាកាឆិដ្ឋាតំ, បរិយិហិ សចិត្តបសយេតា

ក្ចបសយាឆិដ្ឋាតំ, តាហិ បរហិតប្បិឃគោសល្លេតា បញ្ញាឆិដ្ឋាតំ៍ ឲចំ បខេច្ចកមិ្ប បរិយិតាស្ស ឃថារហំ ខេតត្ថា៍ អឃខេយត្វ សខេច្ចបិ,

ចិត្តាខេតា បត បរិយិតាស្ស ឃំ ចត្តត្ថា, តំ បរយត្វឌិបតិឃំ ចរិឃាបិដកចណ្ណតាឃំ ច្ចត្តតេឃខេតច ខេចទិតត្ថា, អតិចិត្តារកេឃត ត

ចិត្តារឃិយាតថា ចសពលខោលាទិកេតិ៍ ឲតាច ខេហាត្តិតិ ឲតា ខេហាត្តិ ឲចាតិ ខេឃាទេតា៍

ព្រហ្មចិហារតិទ្ទេសចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ព្ពាតិ តចយបរិច្ឆេទចណ្ណតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០។ អារុប្បនិទ្ទេសវណ្ណនា

បឋមារុប្បវណ្ណនា

២៦៥។ ឧទ្ទិដ្ឋេសូតិ “ចត្តារោ អារុប្បា”តិ ឯវំ ឧទ្ទិដ្ឋេសុ, និទ្ធារណេ ចេតំ ភុម្មំ។ តេនេវាហ “ចតូសុ អារុប្បេសូ”តិ។ តត្ថ រូបវិវេកេន អរូបំ, អរូបមេវ អារុប្បំ ឈានំ, ឥធ បន តទត្ថំ ឈានំ អនធិប្បេតំ។ តំ ភាវេតុកាមោ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧប្បាទេតីតិ សម្ពន្ធោ។ រូបាធិករណន្តិ រូបហេតុ។ ហេតុអត្ថោ ហិ ឯត្ថ អធិករណ-សទ្ទោ “កាយាធិករណ”ន្តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១.១៩៧-១៩៨) វិយ។ ទណ្ឌនេន ទណ្ឌោ, មុគ្គរាទិ។ បរបីឡាធិប្បាយេន តស្ស អាទានំ ទណ្ឌាទានំ។ សត្ថានំ សសត្ថេន សត្ថំ, អាវុធំ។ ភណ្ឌនំ កលហោ។ វិរោធោ វិគ្គហោ។ នានាវាទោ វិវាទោ។ ឯតន្តិ យថាវុត្តំ ទណ្ឌាទានាទិកំ។ សព្ពសោតិ អនវសេសតោ។ អារុប្បេ អរូបភាវេ, អារុប្បេ វា ភវេ។ រូបិនំយេវាតិ ទិដ្ឋានីតិ វុត្តំ រូបិនំយេវ, ន អរូបិនន្តិ អធិប្បាយោ។ និព្ពិទាយាតិ វិក្ខម្ភនវសេន និព្ពិន្ទនត្ថាយ។ វិរាគាយាតិ វិរជ្ជនត្ថាយ។ និរោធាយាតិ និរុជ្ឈនត្ថាយ។ សព្ពមេតំ សមតិក្កមំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ទណ្ឌាទានាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន អសិត្ថាទានាទីនំ សង្គហោ។ រូបហេតុកំ អនត្ថំ សម្បស្សតិ, ន បន បិដ្ឋិយំ អាបាថមេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ ការណរូបេតិ យថាវុត្តាទីនវាធិករណភាវេន ទស្សេតុំ វុត្តំ, ចក្ខុអាទិករូបេតិ អត្ថោ។ អាទីនវន្តិ ទោសំ។ ទស្សេតីតិ រូបស្ស អាទីនវទស្សនេន ចត្តារិ អាទីនវាទីនិ វិសេសា ឯវាតិ បធនភូតានិ បដិឃាតនិមិត្តានិ វុត្តានិ។ យ បន បន្និម្មាតុកាមស្ស វុត្តានិ តស្ស ហិ វុត្តនា នាម រូបនិមិត្តេនេវ វិយាតិ អាហ “វុត្តា បន្និម្មាតុកាមស្ស នេវម្ហ”តិ។ ពាធិ បន “អាលោកកសិណម្បិ វុត្តា អម្ហ”តិ វទន្តិ, តស្ស បន វុត្តេ ការណំ ន ទិស្សតិ, ការណរូបំ អតិក្កន្តំ ហោតិ តស្ស អនាលម្ពនតោ។

យទិ ឯវំ កស្មា “ចតុត្ថជ្ឈានេនា”តិ វុត្តំ, នន្តិ បឋមជ្ឈានាទីនិបិ តស្ស អនាលម្ពនភាវេន បវត្តន្តិ បដិឃាតនិមិត្តានិ រូបានិ? សច្ចមេតំ, ចក្ខុអាទិកប្បហានតោ បន សព្ពសោ អាលោកប្បវត្តេន ចតុត្ថជ្ឈានេន អតិក្កន្តំ ហុត្វា អតិក្កន្តំ នាម ហោតីតិ “ចតុត្ថជ្ឈានេនា”តិ វុត្តំ។ ពាធិ “អស្សាសបស្សាសានំ និរុជ្ឈនតោ, កាយសង្ខារបដិប្បស្សទ្ធនតោ វា”តិ វទន្តិ, តំ អការណំ, ឥតរេសំ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបានំ សមុដ្ឋានតោ, ហេតុសម្ពាធាតនតោ អកាយសង្ខារនិព្ពត្តិតតោ។ តប្បដិភាគេវាតិ ករជរូបបដិភាគេវ និមិត្តរូបសមុដ្ឋានតោ។ សមតិក្កមោ នាម តំ ន ហោតិ, តស្មា កិំ តស្ស សមតិក្កមេនាតិ អនុយោគំ សន្ធាយ “កថំ? យថា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ពាធក្ខី ពលវតាកម្មតាបុដ្ឋោ។ យថាតិ ឧបមេយ្យត្ថេ និបាតោ។ លេណាទិត្តម្ហិ ពាលអចណ្ណាទិនា ពតបរិពម្ហាយ លេណាយ វុត្តំ។ ផលិតត្តន្តិ វិវដំ។ ទិស្វាតិ ទិស្វា ទិស្វា។ សមានរូបសទ្ទសមុដ្ឋានន្តិ សទិសរូបសណ្ឋានសប្បយោគំ។

អារម្មណនិទេ្ទសតោតិ “យំ ចក្ខុ សោតំ, យំ ការោ ជិវ្ហា, យំ បរិច្ឆិន្នា សុត្តា”តិ ឯវំ អារម្មណការណនិទេ្ទសតោ ការណរូបសមុទ្ទិការោតិ អត្ថតោ អត្ថវាចរូបេន ចេច អារម្មណរូបេន ច សមន្នាគតការោ។ តម្បិ ការណរូបស្សាបិ។ សមិមត្ថេ ហិ ឥធំ រូបយោគវចនំ ករបន្នាសអនស្សនកាយតា វិយ សមតិក្កមិតុកាមតាតិ យោជនា។ ឥធត្ថ យថាវុត្តានំ និព្ពិទាវិរាគនិរោធានំ សាធារណវចនំ។ ទេ

ហិ តទេឃា អបេក្ខិត្វា កឃសត្តាសអក្ខស្សតកាយតា ច្ឆត្តា៑ ឲទេកា កិទ ស្សុតទេលា ចទេត ស្វុកទេទត បឃធយទេត្វា បលិទេតា, ទេសា អន្ទុបឥស្សតចេលិឃ កត្តុបចទិតាក្ខលិ ក្វទេតា ជិស្វា ស្វុកទសញ្ញាឃ កិទេតា ក្ខត្តុសទេត្តា បលិឃិ, បិសាចកិទុទេកា បុទិទេសា ទត្ថិកាទេក អបទិធិទេត ទេឥទេស យត្តុកដ្ឋិត្ត តាលក្ខត្ត ជិស្វា បិសាចសញ្ញាឃ កិទេតា ក្ខត្តុសទេត្តា យុដ្ឋិទេតា បបតិ, តំ សន្ធាឃ ច្ឆត្តុំ "ស្វុកទា...ទេប... ទេចជិតញ្ញា"តិ៑

១៧៩៑ ឲចត្ថិ ឃធាច្ឆត្តុំ ឱ្យបយុត្តុំ តិកេយទេត្តា អាហ៑ ទេសាតិ ទេឃាកាចធទេទា៑ តស្មិំ ឥសាទេត អាជិតចំ បស្សតីតិ សម្ពន្ធោ៑ ទុបត្តិ កសិណាទុបំ៑ សត្តចិទេយាគ្គទេតាតិ អន្ទុបញ្ញាតទេតា៑ តានិ ហិ "ទេឃ ទេត សត្តា ចិទេយាគ្គា អតិក្កម្ម ទុបេ អាទុប្បា"តិអាជិសុ (អ៑ តិ៑ ប៉៑១៧១; ១០៑៥) សត្តចិទេយាគ្គាតិ អាកាតា៑ សត្តតាសិទ្ធិ ចស្ស អត្ថុស្សុតិទេតា ឥដ្ឋញ្ញា៑ ឃទេចចាតិ ឲច-កាទេទត ទេឃត បកាទេទត ឲតំ ទុបិចទេចតុតូញ្ញាតំ ច្ឆចក្កិកំ, ឲចំ អាទុប្បាតិបីតិ ក្ខបេក្ខាចិទេត្តុកក្កាតាចទេសត ច្ឆចក្កិកត្តុំ ឥទេស្សតិ, ត តតិយញ្ញាទេត ចិឃ ច្ឆចក្កិកតាយត្តុំ៑ តត្ត ទេចត្វាបិ ច្ឆចក្កិកតាយត្តុទេយច ក្ខុមិទេភឥទេតាតិ? តាឃំ ឥទោទេសា ក្ខបទេយាបទេយ្យកាចស្ស កិត្តាឥិកទេលទេតា៑

តត្វាតិ តស្មិំ ទុបិចទេចតុតូញ្ញាទេតា៑ តិកត្ថិត្តិ អបេក្ខិ៑ បទិឃាឥាឃាតិ អាជិតចឥស្សទេតត តស្មិំ ឥសាទេត ទេលទេបត្វា, អតទេបក្ខា ហុត្វាតិ អទេត្វា៑ សត្តទេតា យតសិកទេលទេតច បហិតទេតា, ស្សុយទេតា ច យតសិកាទេទា សិទេទ្ធា ទេហាតីតិ អាហ "សត្តទេតា អតត្តទេតា យតសិ កទិត្វា"តិ៑ បត្តុទិត្វាតិ បទេកច ចដ្ឋិតំ, តឥា ចដ្ឋតចទេសត ចា បត្តុទិត្វា៑ ទេតតាតិ កសិណទុបេត៑ ក្ខញ្ញុទេដតិ កសិណត្តិ ទុបិចទេចតុតូញ្ញាតស្ស អាទម្មណក្ខុតំ បចឌិកសិណាជិកសិណទុបំ អបទេតតិ៑ ក្ខញ្ញុដតចិឌិ បត ឥទេស្សទេត្តា "ក្ខញ្ញុទេដទេត្តា ហិ"តិអាជិយាហ៑ តត្ត សំទេចល្លីតិ បជិសំហទតិ៑ អញ្ញាឥត្តុតិ ឲកំទេសត៑ ទេតច ក្ខញ្ញុដតីតិ ទេតច ក្ខុដហតិ៑ ត ចិចដ្ឋតីតិ ត ចិតិចដ្ឋតិ៑ ត្តុយស្សាតិ ត្តុយស្ស កសិណទុបស្ស៑ អយតសិកាទត្តិ យតសិ អកទលំ អចិត្តតំ៑ យតសិកាទញ្ញា បជិច្ឆាតិ "អាកាទេសា អាកាទេសា"តិ កាចតាយតសិកាទញ្ញា តិស្សាឃ៑ ត្តុឥំ ច្ឆត្តុំ ទេហាតិ – ទុបិចទេចតុតូញ្ញាតស្ស អាទម្មណក្ខុតំ កសិណទុបំ ត សទេត្តត សត្តុំ យតសិ កទេទាទេតា, ទេតត ច ឲុទេច្ឆាកាសំ "អាកាទេសា អាកាទេសា"តិ យតសិ កទេទាទេតា ឃឥា តំ កាចតាត្ថុកាទេចត អាកាសំ ហុត្វា ក្ខុបដ្ឋាតិ, តឥា ទេសា កសិណំ ក្ខញ្ញុទេដតិ តាម, តញ្ញា ទេតត ក្ខញ្ញុជិតំ តាម ទេហាតីតិ៑ ទេតតាហ "កសិណក្ខញ្ញុជិយាកាសយត្តុំ បញ្ញាឃតី"តិ៑ សត្តទេយតត្តិ តិចិឥទេយ្យតំ ឲកទេយច បទិឃាឃកាចទេតា៑

"តិចទេលាតិ ចិក្ខុម្ភិ"តិ កស្មា ច្ឆត្តុំ? តត្ត ទុបិចទេបចយញ្ញាតស្ស ក្ខបធាទេក្ខទេលទេឃច តិចទេលាតិ ចិក្ខម្ភិតាតិ, តទេតា បដ្ឋាឃ ចស្ស ត ទេតសំ បទិឃុដ្ឋាតំ៑ ឃជិ សិឃា, ឥសាតទេតា បទិហាទេឃ្យ? ឃំ បទេតទេកា ចឥត្តិ "អទេត្វច ស្សុយាតិ អន្ទុបញ្ញាតចិក្ខម្ភទេឃ្យាតិ តិចទេលាតិ, តាតិ សត្តាទេឃតំ ច្ឆត្តុ"ត្តិ, តំ ទេតសំ យតិយត្តុំ៑ ត ហិ យហគ្គតកុសលស្ស ទេលាកុត្តុទកុសលស្ស ចិឃ ឱ្យឥិទេសា បហាតំ តាម អត្ថិ៑ ទេឃា បត ទុបិចទេចទេហិ អាទុប្បាតំ ក្ខត្តអាទចលតាជិចិទេសទេសា, ទេសា កាចតាចិទេសទេសត សត្តុទេបហិតតទេកាទេចត ទេតសុទេឃច បុទិមបុទិមេហិ បដ្ឋិមបដ្ឋិមាតំ ចិឃាតិ ឥដ្ឋញ្ញា៑ "ចិក្ខម្ភិ"តិ បត ចចតំ ចណ្ណកលាតចទេសត ច្ឆត្តុំ៑ តថា ហិ អញ្ញាត្វាបិ ទេហដ្ឋា បហីតាតំ ក្ខុបទិ បហាតំ ច្ឆច្ឆតិ៑ ទេឃ បត "សទេត្តា កុសលិ ឥម្មា សទេត្តាសំ អកុសលិតំ បជិបក្ខាតិ កត្វា ឲចំ ច្ឆត្តុ"ត្តិ ចឥត្តិ, ទេតហិ ច្ឆតិយញ្ញាតុបធាទាជិសុ តិចទេលចិក្ខម្ភតាចឥតស្ស កាទលំ ចត្តុញ្ញា៑ សតិ សត្តិដ្ឋតីតិ អាកាសតិមិត្តាទម្មលា សតិ សម្មា ស្វុបដ្ឋិតា ហុត្វា តិដ្ឋតិ៑ សតិសីទេសត ទេចត្តុ ក្ខបធាទញ្ញាតាត្ថុកុលាតំ សទ្ធាបញ្ញាយាតំ សកិច្ចទេឃាតំ ឥទេស្សតិ៑ ក្ខបធាទទេតាតិ ក្ខបធាទញ្ញាទេតត៑ ត្តុដសាបីតិ ទុបិចទេចតុតូញ្ញាតំ សទ្ធាឃ

សម្បិណ្ឌិតំ។ តំ ហិ រូបក្ខាវចរចេតនាសម្បយុត្តំ។ សេសត្តិ “សេសានិ កាមាវចរានិ”តិអាទិំ។ យំ បន វត្តព្វម្បិ វុត្តំ, តំ បន បឋវីកសិណនិទ្ទេសេ (វិសុទ្ធិ ១.៥១ អាទយោ) វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្វន្តិ អាហ “បឋវីកសិណេ វុត្តនយេនា”តិ។

ឯវំ យំ តត្ថ អវិសិដ្ឋំ, តំ អតិទិសិត្វា ឥទានិ វិសិដ្ឋំ ទស្សេតុំ “អយំ បន វិសេសោ”តិអាទិមាហ។ មានប្បុរោឡិ កុម្ភិមុខាទីនន្តិ ឆិគ្គលានិ វិវរានិ មាននំ យុតំ មានយុតំ, បុរោឡិយា កុម្ភិកាយ យុតំ បុរោឡិយុតំ, កុម្ភិមុខន្តិ បច្ឆិកំ មុខ-វណ្ណា សម្ពន្ធិតព្វា។ អាកាសំ យេវ មានមុខាទិបរិច្ឆិន្នំ បរិច្ឆេទាកាសោ នាម។ បរិច្ឆិន្នាការេន បរិច្ឆិន្នាការេន រូបេន បរិច្ឆិន្នំ បរិច្ឆិន្នាការេន រូបេនាវិន្នកាសំ។ បរិច្ឆិន្នំ អនុវេលវិយំ រូបេនាវិន្នាកាសំ ន អន្តរន្តរេ ឥតិ។ មេលលមានា អរូបាវចរជ្ឈានស្ស។

១៧៧។ សញ្ញាសីសេនាតិ រូបាវចរចិត្តំ ឯកាទសវិធសម្បយុត្តធម្មានំ សិរោ យេន រូបាវចរមធ្ម, បឋវីកសិណាទិរូបាវចរធម្ម, តទារម្មណញ្ញានេសុ ច ធម្មេសុ ព្ធាកាសេន, យេសុ ឯវ តា រូបាទីសុ ឯកត្តិប្បវត្តានន្តរវីតិក្កមាយតនាទីនា។ រូបសញ្ញាបិ រូបន្តិ វុច្ចតិ វុត្តវចនេហិ វិសេសេន “រូបីរូបានិ បស្សតី”តិអាទីសុ (ទី· និ· ១៩០; ធ· ស· ២៤៨) យថា រូបមេវ រូបំ។ រូបីតិ ហិ រូបញ្ញាណលាភីតិ អត្ថោ។ អារម្មណម្បិ កសិណរូបំ រូបន្តិ វុច្ចតិ, វុត្តម្បិ ហិ បរិវត្តេន្ដ វិវណ្ណានិ “វណ្ណវណ្ណានិ វណ្ណា”តិ។ រូបានីតិ បស្សតីតិ កសិណរូបានិ ឈានចក្ខុនា បស្សតីតិ អត្ថោ។ តស្មាតិ យស្មា វុត្តនយេន, បរិវត្តេន ច យថាក្កមំ រូបញ្ញាណកសិណរូបេសុ រូបវោហារោ ទិស្សតិ, តស្មា។ រូបេ រូបញ្ញាណេ ចំសហគតា សញ្ញា រូបសញ្ញា។ តទារម្មណស្ស នាមំ ច-សទ្ទេន យថាវុត្តំ រូបាវចរជ្ឈានំ សម្បិណ្ឌេតិ, តេន បរិយាយំ “រូបសញ្ញាន”ន្តិ សរូបេកសេសេន និទ្ទេសោ កតោតិ ទស្សេតិ។ វិរាគាតិ វិក្ខម្ភនតោ។ និរោធាតិ តប្បដិបត្តិនិរោធាវិក្ខម្ភនេន និរោធនតោ។ វុត្តមេវត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ “កិំ វុត្តំ ហោតី”តិអាទិ វុត្តំ។ តស្ស សញ្ញាសេន វិរាគា អនវសេសានំ និរោធាតិ ឯវំ វា ឯត្ថ យោជនា កាតព្វា។

“អារម្មណេ អវិរត្តស្ស សញ្ញាសមតិក្កមោ ន ហោតី”តិ ឥទំ យស្មា ឥមានិ ឈានានិ អារម្មណាតិក្កមេន បត្តព្វានិ, ន អង្គាតិក្កមេនាតិ កត្វា វុត្តំ។ យស្មា បនេត្ថ សញ្ញាសមតិក្កមោ អារម្មណសមតិក្កមេន វិនា ន ហោតិ, តស្មា “សមតិក្កន្តាសុ ច សញ្ញាសុ អារម្មណំ សមតិក្កន្តមេវ ហោតី”តិ អាហ។ អថវា ពុទ្ធេនាតិ សព្វេន្ទ្រា សមាបត្តស្សាតិអាទីសុ កុសលសញ្ញាវសេន សមាបត្តស្សហិ, វិបាកសញ្ញាវសេន រូបបត្តស្សហិ, កិរិយាសញ្ញាវសេន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារត្ថហិ។ អវហតោ ហិ ឈានានិ វិសេសតោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារា។ យទិ សញ្ញាសមតិក្កមស្ស អនុនិប្ផាទិអារម្មណសមតិក្កមោ វិភង្គេ ន វុត្តោ, អថ កស្មា ញ្ញាណ គហិតោតិ អនុយោគំ សន្ធាយាហ “យស្មា បនា”តិអាទិ។ អារម្មណសមតិក្កមេនាបិ អយមត្ថោ លព្ភតា ឯតា, “តទារម្មណស្ស ចេតំ អធិវចន”ន្តិអាទិនា វិភង្គេ វិនា សញ្ញាសមតិក្កមេន អវត្វាតិ អធិប្បាយោ។

១៧៨។ បដិឃាតេនាតិ បដិហននេន វិសយីវិសយសមោធានេន។ អត្ថុប្បត្តិអាទីសុ បុរិមំ បុរិមំ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស អត្ថវចនំ, តស្មា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថុប្បត្តិ ឈានសមង្គិកាលេ អនុប្បត្តីតិ តស្ស ព្រាហ្មណ គហណេ ការណំ អនុយោគមុខេន ទស្សេតុំ “កាមំ បនេតា”តិអាទិ វុត្តំ។ វុស្សាហនេតព្វំ បដិបក្ខភាវំ ឯតាសំ បដិឃសញ្ញានំ ឯត្ថ បហានានុប្បាទានំ វនំ អត្ថុប្បវនេន។

កិំ ចា បសំសាកិត្តតេត, បដិឃសញ្ញានំ បត អត្ថង្គមេយា ខ្ពេឆច ចត្តត្តា ចុទេត្វាតិ ជនេស្សតំ “អឆ ចា”តិអាទិ ចុត្តំ។ ពត្ថ សកាចឆយ្យស្ស អការេចា តាយ បដិបត្តិត បហីតតាយ ចា បច្ចយាការេចត ចា។ តេបុ រូបញ្ញាតសយដ្ឋិតោ បដិឃសញ្ញានំ អការេចា បច្ចយាកាចយទេត្តត, ត បដិបក្ខាឌិកទេយតាតិ ជនេស្សទេត្តា អាហ “កិច្ចាបី”តិអាទិំ។ ពត្ថ តាតិ បដិឃសញ្ញា។ រូបាចចរត្តិ រូបាចចរញ្ញានំ។ សយាបត្តស្សាតិ សយាបជ្ជិត្វា ចិហទេត្តស្ស។ កិច្ចាបិ ត សត្តីតិ ឃោដតា។ ត បហីតត្វា ត សត្តីតិ ត ពតា បដិឃសញ្ញា បហីតការេចត ត សត្តិ តាយ។ ពត្ថ ការណមាហ “ត ហិ រូបចិរាគាយ រូបាចចរកាចតា សំចត្តតី”តិ។ តត្ថ ច បដិឃសញ្ញាបិ អរូបឆយោ ខុចាតិ ទេចាជតំ សត្ថាយាហ “រូបាយត្តា ច ខុតាសំ បចត្តី”តិ។ អយំ បត កាចតាតិ អរូបកាចតយាហ។ ឆារទេត្តិ អចឆារទេត្ត។ ឮឆាតិ អរូបញ្ញាទេត។ អាទេតញ្ជាកិសង្ខារចចតាឌីហិ អាទេតញ្ជតា។ “ទេយ ទេព សត្តា ចិទេយាក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា”តិអាទិតា (អ॰ និ॰ ប៉ៈលិ៧; ១០៉ៈ៥) សត្តចិទេយាក្ខតា ច ចុត្តា។

១លិ៥។ ទោសជស្សតបុព្ពកបដិបក្ខកាចតាចទេសត បដិឃសញ្ញានំ សុប្បហីតត្តា យហពាបិ សទេត្ត អរូបសយាបត្តិទេពា ត ចុដ្ឋាតិ។ ពថា បត ត សុប្បហីតត្តា សព្ពរូបាចចរសយាបត្តិទេពា ចុដ្ឋានំ សិយា, បឆយញ្ញានំ បត អប្បកម្បិ សត្តំ ត សហតីតិ តំ សយាបត្តស្ស សទេត្តា កល្យាទេកាតិ ចុត្តំ។ អារុប្បកាចតាយ អការេច ចុតិទេពា ខ្ពុត្តំ ខ្ពប្បត្តិទេហានំ រូបសញ្ញាបដិឃសញ្ញានំ យាច អត្តទេតា ចិបាកប្បចត្តិ, ពាច អត្ថុប្បត្តិឆយុតាបិឌេទេតត សមតិក្កទេយា, អត្ថង្គទេយា ច ចុទេត្តា។ តាតត្តសញ្ញាសុ បត យា ពស្មិំ កទេច ត ខ្ពប្បជ្ជត្តិ ខុកត្តរូបតិស្សិតា, ពា អទេតាកាសពាយ ត ខ្ពប្បជ្ជត្តិ, ត អារុប្បកាចតាយ តិចារិពត្តា, អតិចារិពត្តា ច កាចិ ខ្ពប្បជ្ជត្តិ។ ពស្មា ពាសំ អយតសិការោ អតាចជ្ជតំ អបច្ចទេចក្ខណំ, ឌចតបដិបិឌទេកត ចា កចក្ខយតស្ស អទេត្តា អការណំ អប្បទេចសតំ ចុត្តំ។

ទេពត ច តាតត្តសញ្ញាយតសិការទេហពុតំ រូបានំ សមតិក្កមា សយាឌិស្ស ចិរកាចំ ជនេស្សតំ “សទេត្តបទេពា”តិអាទិ ចុត្តំ។ អបិច ខ្ពេយហិ តីហិ បទេហិ អាកាសាតញ្ចាយពតសយាបត្តិយា ចណ្ណោ កថិទេពា ទេសាតុតំ ខ្ពស្សាហជតតត្ថំ, បទេលិកតត្ថញ្ចា។ ទេយ ហិ អក្សលិ ខុចំកាហិទេតា “សត្តស្សាជទេហិទេព អាកាទេស បចត្តិពសញ្ញាយ ទេកា អាតិសំទេសា”តិ, ទេព ពទេពា មិច្ឆាកាហទេពា តិចទេត្តពុំ តីហិ បទេហិ ឌសាតស្ស អាតិសំទេសា កថិទេពា។ តំ ហិ សុត្វា ទេពសំ ខុចំ កចិស្សតិ “ខុចំ សត្តា កិរាយំ សយាបត្តិ ខុចំ បណីពា, ហត្ថស្សា តិព្ពត្តតត្ថំ ខ្ពស្សាហំ ករិស្សាមី”តិ។

១ប័០។ អស្សាតិ អាកាសស្ស។ ខ្ពប្បាទេជា ខុច អទេត្តា ខ្ពប្បាជទេត្តា, ពថា ចយទេត្តា។ សកាចឆទេយា ហិ អហុត្វា សម្ពចទេពា, ហុត្វា ច ចិតស្សតទេពា ខ្ពឌយចយបរិច្ឆិទេត្តា។ អាកាទេសា បត អសកាចឆយុត្តា ពក្ខយាកាចទេពា អតទេត្តា ចុទេត្តា។ អឌៃកាសបរិច្ឆិត្តាកាសានំ ខ្ពុឆ អតឌិទេប្បពត្តា “អាកាទេសាតិ កសិណុក្ឃាដិយាកាទេសា ចុច្ចតី”តិ អាហ។ កសិណំ ខ្ពុក្ឃាដីយតិ ខុទេពតាតិ កសិណុក្ឃាដេរំ, ពទេឆច កសិណុក្ឃាដិមំ។ យតសិការចទេសតាបីតិ រូបចិទេចកយត្តក្ខហទេណត បរិទេច្ឆជស្ស អក្ខហណទេពា អតត្តផរណាការទេត បចត្តបរិកម្មយតសិការចទេសតាបិ។ អតត្តំ ផរតីតិ អក្ខហិពបរិទេច្ឆជតាយ អតត្តំ កត្វា បរិកម្មសម្បស្សបុព្ពកេត ឌសាតសម្បទេស្សត ផុសតិ។ យថា កិសក្ករទេច ទេកសជ្ជំ, ខុចំ អាកាសាតត្តទេមច អាកាសាតញ្ចំ សំទេយាកបទេស្ស ព-ការស្ស ច-ការំ កត្វា។ ឌសាតស្ស

បវត្តិដ្ឋានភាវេន អារម្មណំ អធិដ្ឋានដ្ឋេន "អាយតនស្សា"តិ វុត្តំ, អធិដ្ឋានដ្ឋេ អាយតន-សទ្ទស្ស ទស្សនតោ។ ការណាករសញ្ជាតិទេសនិវាសេសុបិ អាយតន-សទ្ទោ ឥធ យុជ្ជតេវ។

វិញ្ញាណញ្ចាយតនកថាវណ្ណនា

២៥១. ចិណ្ណោ ចរិតោ បគុណីកតោ អាវជ្ជនាទិលក្ខណោ វសីភាវោ ឯតេនាតិ ចិណ្ណវសីភាវោ, តេន ចិណ្ណវសីភាវេន។ រូបាវចរសញ្ញា អតិក្កមិត្វា អតិក្កន្តត្តា, តំសហគតសញ្ញាមនសិការសមុទាចារស្ស ហានភាគិយភាវាវហតោ, តំសមតិក្កមេនេវ តទញ្ញានំ សមតិក្កមិតព្វានំ សមតិក្កមសិទ្ធិតោ ច វុត្តំ "អាសន្នរូបាវចរជ្ឈានបច្ចត្ថិកា"តិ។ វិធិបដិបន្នាយ ភាវនាយ ឧបរូបរិវិវេកាវហភាវេន, បណីតភាវសិទ្ធិតោ ច បឋមារុប្បតោ ទុតិយារុប្បំ សន្តតរភាវន្តិ អាហ "ឯសា ច វិញ្ញាណញ្ចាយតនមិវ សន្តា"តិ។ វក្ខតិ ហិ "សុប្បណីតតរា ហោន្តិ, បច្ឆិមា បច្ឆិមា ឥធា"តិ (វិសុទ្ធិ ១.២៨០)។ អនន្តំ អនន្តន្តិ ពោធំ "អនន្តំ អនន្ត"ន្តិ ន មនសិ កាតព្វំ ន ភាវេតព្វំ, "អនន្តំ វិញ្ញាណំ, អនន្តំ វិញ្ញាណ"ន្តិ បន មនសិ កាតព្វំ, "វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណ"ន្តិ វា។

តស្មិំ និមិត្តេតិ តស្មិំ បឋមារុប្បវិញ្ញាណសង្ខាតេ វិញ្ញាណនិមិត្តេ។ ចិត្តំ ចារេតព្វន្តិ ភាវនាចិត្តំ បវត្តេន្តស្ស។ អាកាសផុដេ វិញ្ញាណេតិ កសិណុគ្ឃាដិមាកាសំ ផរិត្វា បវត្តេ បឋមារុប្បវិញ្ញាណេ អារម្មណភូតេ។ អប្បេតីតិ អប្បនាវសេន បវត្តតិ។ សភាវនស្សាបិ អារម្មណសមតិក្កមភាវនាភាវេន ឥទំ អប្បនាប្បត្តំ ហោតិ ន ចតុត្ថារុប្បំ វិយ។ អប្បនានយោ បនេត្ថ វុត្តនយេនេវាតិ ឯត្ថ ទុតិយារុប្បជ្ឈានេ បុរិមភាគេ តីណិ, ចត្តារិ វា ជវនានិ កាមាវចរានិ ឧបេក្ខាវេទនាសម្បយុត្តានេវ ហោន្តិ។ "ចតុត្ថំ បញ្ចមំ វា អរូបាវចរ"ន្តិអាទិនា (វិសុទ្ធិ ១.២៧៩) បឋមារុប្បជ្ឈានេ វុត្តនយេន, អថ វា អប្បនានយោតិ សភាវនម្បិ អារម្មណេ ឈានស្ស អប្បនានយោ អារម្មណាតិក្កមភាវេន អារុប្បំ អប្បនំ បាបុណាតិ, "អប្បនាប្បត្តស្សេវ ហិ ឈានស្ស អារម្មណសមតិក្កមនំ តត្ថ ហោតី"តិ មរណានុស្សតិនិទ្ទេសេ (វិសុទ្ធិ ១.១៧៧) វុត្តនយេន វេទិតព្វោតិ អត្ថោ។

២៥២. សន្តេសាតិ សន្តាការេន បឋមារុប្បេ "អាសន្នរូបសញ្ញាបច្ចត្ថិកតា, អសន្តតរភាវតា"តិ ឯវមាទិនា សន្តេន ទោសទស្សនាការេន, តត្ថ វា និកន្តិប្បហានអនាវជ្ជិតុកាមតាទិអាការេន, សន្តំ វា កុសលវិបាកកិរិយាភេទតោ អនវសេសន្តិ អត្ថោ។ ធ្វាយវេត្វា ហេដ្ឋា វុត្តនយេន ញាតុំ សក្កាតិ អាហ "សន្តេសាតិ ឥទំ វុត្តមេវា"តិ។ ឯតស្ស អាកាសានញ្ចាយតនតា ឌីហិទត្វយាមាវសេន ហេដ្ឋា វុត្តាតិ អាហ "បុរេ វុត្តនយេន ឯតម្បិ អាកាសានញ្ចាយតន"ន្តិ។ អារម្មណស្ស បន សមានាធិករណសមាសវសេនាតិ សន្ទស្សេតុំ "អារម្មណម្បី"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ "បុរិមនយេនេវា"តិ ឥទំ "តស្ស អត្ថោ"តិអាទិនា វុត្តបទសិទ្ធិំ សន្ធាយ វុត្តំ។ យថា អធិដ្ឋានដ្ឋេន, ឯវំ សញ្ជាតិទេសដ្ឋេនបិ អាយតន-សទ្ទេន ឥធ អត្ថោ យុជ្ជតីតិ ទស្សេតុំ "តថា"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សញ្ជាយតិ ឯត្ថាតិ សញ្ជាតិ, សញ្ជាតិ ឯវ ទេសោ សញ្ជាតិទេសោ។ ឯតំ អប្បវត្តិករណេន អារម្មណំ អមនសិករណេន ឧក្កមម្បិ វា ឧក្កមតា យោជេតព្វា។ ឯតស្សាបិ ហិ អនាវជ្ជិតំ, ជវនបដិបីឡនេន វា ភវង្គមនស្ស អនេក្ខា អករណំ អមនសិករណំ, អារម្មណស្ស ច អារម្មណករណវសេន អប្បវត្តំ អប្បវត្តិករណន្តិ អត្ថស្ស សម្ភូតេន ឯកជ្ឈំ កត្វា សាមញ្ញនិទ្ទេសេន, ឯកសេសនយេន វា។

បុព្វេ អនន្តស្ស អាកាសស្ស អារម្មណករណវសេន បឋមារុប្បវិញ្ញាណំ អត្តនោ ផរណាការេនេវ “អនន្ត”ន្តិ មនសិ កាតព្វតា “អនន្តំ វិញ្ញាណ”ន្តិ វុត្តន្តិ បុន “មនសិការវសេន ច អនន្ត”ន្តិ វុត្តំ, សព្វសោ មនសិករណវសេនាតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “អនវសេសតោ មនសិ ករោន្តោ ‘អនន្ត’ន្តិ មនសិ ករោតី”តិ។ ឯវាភិនិវេសេបិ អមមេវេត្វា វុត្តាតិ ទស្សេន្តោ “យំ បន វិភង្គេ វុត្ត”ន្តិអាទិមាហ។ តស្សា បរិញ្ញាយ ឧបចារ ច អនត្វា វេទិតព្វា – តំយេវ អាកាសំ ផុដំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនវិញ្ញាណេន មនសិ ករោតីតិ។ អយំ បនេត្វា មុត្វា វិមំ ទស្សតិ, តំយេវ អាកាសំ វិញ្ញាណេន ផុដំ តេន គហិតាការំ មនសិ ករោតិ។ ឯវំ តំ វិញ្ញាណំ អនន្តំ ផរតីតិ។ យំ ហិ អាកាសំ បឋមារុប្បសមង្គី វិញ្ញាណេន អនន្តំ ផរតិ, តំ ផរណាការសហិតមេវ វិញ្ញាណំ មនសិ ករោន្តោ ទុតិយារុប្បសមង្គី អនន្តំ ផរតីតិ វុច្ចតិ។

មនសិការវសេន អនន្តផរណាការេន វាឆ អនន្តតា, ន អាកាសស្ស វិយ ឧប្បាទន្តាទិអភាវេនាតិ “នាស្ស អន្តោតិ អនន្ត”ន្តិ ឧត្តរមេវាហ។ “រូបហិំសន្ធា”តិ វាមិនា “វិញ្ញាណានញ្ច”ន្តិ ឧតស្ស បទស្ស អត្ថំ វិញ្ញាណញ្ច-សន្ធា និរូបេហាតិ ទស្សេតិ, មឆាវុត្តំ វា វិញ្ញាណំ ទុតិយារុប្បជ្ឈានេន អញ្ចាយតិ វុត្តាការេន អាលម្ពីយតីតិ វិញ្ញាណញ្ចន្តិ ឧវមេត្វ អនត្វា ទដ្ឋព្វា។ សេសំ វុត្តនយេនាតិ អាហ “សេសំ បុរិមសទិសមេវា”តិ។

អាកិញ្ចញ្ញាយតនកថាវណ្ណនា

១៥០។ នតិយារុប្បកម្មដ្ឋានេ យំ ទេដ្ឋា វុត្តសទិសំ, តំ វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្វំ, អបុព្វមេវ វណ្ណយិស្សាមាតិ នត្វ នស្សវាតិ យំ អារព្ភ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ បវត្តំ, នស្សវ កិំ បន នត្ថិ អាហ “អាកាសានញ្ចាយតនវិញ្ញាណស្សា”តិ។ ឧទេន នទោ អញ្ញា នតិយារុប្បជ្ឈានស្ស អារម្មណំ នត្ថីតិ ទស្សេតិ។ “អារម្មណភូតស្សា”តិ វាមិនា នស្ស អនារម្មណភូតំ ទុតិយារុប្បវិញ្ញាណំ និវត្តេតិ។ អភាវោតិ នត្ថិតា។ សុញ្ញតាតិ រិត្តតា។ វិវិត្តាការោតិ វិវេកោ។ តីហិ បទេហិ បឋមារុប្បវិញ្ញាណស្ស អបគមមេវ វទតិ។ “មនសិ កាតព្វា”តិ វត្វា មនសិការវិធិំ ទស្សេតុំ “តំ វិញ្ញាណ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្វ អមនសិករិត្វាតិ សមន្នាហារំ សន្តំ មនសិ អកត្វា អវិចិន្តេត្វា វា-សន្ធា អនិមមេត្វា, ទេន តីសុ បការេសុ ឧទេកេនបិ អត្វសិទ្ធីតិ ទស្សេតិ។

តស្មិំ និមិត្តេតិ តស្មិំ បឋមារុប្បវិញ្ញាណស្ស អភាវសង្ខាតេ ឧបាត្តប្បវត្តិនិមិត្តេ។ អាកាសេ ផុដេតិ អាកាសំ ផរិត្វា បវត្តេ “អាកាសផុដេ”តិ វា បាឋោ។ សុញ្ញវិវិត្តនត្ថិភាវេតិ សុញ្ញភាវេ, វិវិត្តភាវេ, នត្ថិភាវេ វាតិ ឯវំ អាការេន គាវិតំ, តស្ស គហណត្ថំ វុត្តំ។ អថ វា សុញ្ញវិវិត្តនត្ថិភាវេតិ សុញ្ញវិវិត្តតាសង្ខាតេ នត្ថិភាវេ, ទេន វិនាសាភាវមេវ ទស្សេតិ, ន បុន អភាវាទិំ។

តស្មិំ ហិ អប្បនាវិតេត្តតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈានសម្បយុត្តេ អប្បនាវសេន បវត្តេ វិត្តេ, តស្មិំ វា បឋមារុប្បស្ស អបគមសង្ខាតេ

ຕຕ຺ຖາກາເຣ ຍຖາວຸຕ຺ຕ ອປຸຕາຣິເຕ຺ຕຸ ຣູປເຕ຺ ເສາ ກິຈ຺ຈ ອກາຣເຍຣ ປຖ຺ຖເຕ຺ຕາ ວິຫຣຕີຕິ ສຍ຺ຍເຕ຺ລ ບຸຣິເສາ ຄຕ຺ຣິ ຄຕ຺ຕາ ອາຄຕ຺ຕາ ນຸຍ຺ຍາເຍຣ ປຖ຺ຖຕິ, ຕຕ຺ຖາກາເຣຍເຣ ປຖ຺ຖຕີຕິ ເຍາຊະນາ ຕໍ ຊາຕຕ຺ຕ ຕໍ ສຕ຺ຕິປິຕຖາກໍ "ປຣິຄຍ຺ຍຕສິການເຣຕ ອຕ຺ຕຣຫິເຕ"ຕິ ຖູຍິກາ

ອາຣຍ຺ຍຄາເຣນາກາເຣຕ ຕຖ຺ຖ ອຕ຺ຕຣຊາຕໍ ຕ ຕຖ຺ຕຕາຕິ ຊເຍ຺ຖຕິ ຕຕ຺ຕິຣໍ ຂູປຍ຺ຍິສຕ຺ຕໍ – ຍຖາ ເສາ ບຸຣິເສາ ຕຕ຺ຖ ສຕ຺ຕິປຕິຕໍ ກິຈ຺ຈສສ຺ສ ຊິຍ຺ຖາ

ຄເຕາ, ຕເຕາ ສເຕ຺ຕຖ ກິຈ຺ຈຖ ເກຕຣິເຣຣ ການີເຍຕ ອປຄເຕຖ ອາຄຕ຺ຕາ ຕໍ ຊາຕໍ ກິຈ຺ຈຫິ ນຸຍ຺ຍາເຍຣ ປຖ຺ຖຕິ, ຕ ກິຈ຺ຈຕໍ ຕເຕາປິ

ອປຄຕການໍ, ເອວເຍວໍ ເຍາຄາວຣເຣາ ບຸເຕ຺ຕ ວິຍ຺ຍານຍ຺ຍາຍຕຕຍ຺ຍາຕຣກ຺ກາ ປຊຍາຣູປຍວິຍ຺ຍານໍ ຊິຍ຺ຖາ ປຖ຺ຖາ ຕຕ຺ຖຕິ

ປຣິຄຍ຺ຍຕສິການເຣຕ ຕຖ຺ຖ ອປຄເຕ ຕຕິຍາຣູປຍ຺ຍາຕຣກ຺ກາ ຕຖ຺ຖ ຕຕ຺ຖາກາເຣຍເຣ ປຖ຺ຖເຕ຺ຕາ ວິຫຣຕິ, ຕ ຕຖ຺ຖ ອປຄຍຕການໍ ຂີຍໍສຕິ

ຊລາຕຖ຺ຖ ຕາຂີສາເຣາກາກາເຣເຕາຕິ ສຕ຺ຕເສາ ວິຍ຺ຍານຍ຺ຍາຍຕຕໍ ສຍຕິກ຺ກຍ຺ຍາຕິ ເອຕ຺ຖ ຍໍ ຣຕ຺ຕຖ຺ຖໍ, ຕໍ ເທຖ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕຕຍາຕຸສາເຣຕ ເຣຊິຕຖ຺ຖາ

໑໒໖໓ ຕຕ຺ຖາຕາ ປຣິຍາຍາສຸຍ຺ຍາວິວິຕ຺ຕກາຣາຕິ "ຕຕ຺ຖີ"ຕິ ປຊຖ຺ຖ ອຕ຺ຖ ຣຊເຕ຺ຕຕ ນຸຍ຺ຍາວິວິຕ຺ຕປຊາຕິປິ ຄຫິຕາຕິ ອາເຍຊິຕຣເຣຕໍ ປຕ

ກາຣຕາການເຊຖ຺ຖຕໍ ວິຕເຕ຺ຕປິ ຖູຍຖ຺ຖ ປຊຖ຺ຖ ອຍເຍຣເຕ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕາຕິ ຊເຍ຺ຖຕໍ "ຍຍ຺ປິ ວິຕເຕ຺"ຕິອາຊິ ວຸຕ຺ຕໍ ຕຕ຺ຖ ຕເຕ຺ຕາຣ ວິຍ຺ຍານໍ

ອກາເຣຕີຕິ ຍໍ ບຸເຕ຺ຕ "ອຕຕ຺ຕ ວິຍ຺ຍານ"ຕ຺ຕິ ຍຕສິ ຄຕໍ ປຊຍາຣູປຍວິຍ຺ຍານໍ, ຕໍເຍຖາຕິ ອເຕ຺ຖາ ໍ ຕໍເຍຣ ຫິ ອາຣຍ຺ຍຄຸໍ ປຊເຍຕ ວິຍ

ຣູປຕິຍິຕ຺ຕ ຕຕິເຍຕາຣູເປຍຕາກາເຣຕີຕິ ລຍເຕາ ສຍ຺ຍສຕ຺ຕ ກຕ຺ຕາຖປຖ຺ຖຕຍາຫ ສາ ຫິ ສຕ຺ຕຕຊຍ຺ຍາຕໍ ກຕ຺ຕາກາເຣຍເຣ ປຖ຺ຖຕ຺ຕ "ວິຍ຺ຍານຍ຺ປິ

ອກາເຣຕີ"ຕິອາຊິກາ ຣຕ຺ຕຖ຺ຖຕໍ ລກຕີຕິ ອຊິປ຺ປາເຍກາຫ "ລຍເຕາ ສຍ຺ຍສຕໍ ວິຍ ວຸຕ຺ຕ"ຕ຺ຕິ ອຖ຺ຖາຕິ ປິຊຖ຺ຖ ບຸຕ ອຖ຺ຖາຕິ ວິຍ຺ຍານຖ຺ຖ

ອກາເຣຕີຕິ ອກາຣໍ ກເຣາຕິ ຍຖາ ຊາການຖ຺ຖ ຕ ຣູປຕິຖ຺ຕິ, ເອວໍ ກເຣາຕິ ອຍຕສິການເຕາ ຕເຕາ ເອວ ວິກາເຣຕິ ວິຄຕກາຣໍ ກເຣາຕິ,

ວິຕາເສຕິ ວາ ຍຖາ ຕ ຊິຖ຺ຖຕິ, ຕຖາ ການເຕາ ເຕເຕຣ ອຕ຺ຕຣຊາເປຕິ ຕິເຣາກາຣໍ ກເຍຕິ ຕ ອຍ຺ຍາຖາຕິ ຖູຍິຖ຺ຖາ ປິຍ຺ຍຖູຍາ

ເອວເຍເຕ຺ຖາ, ຕ ຖູເຕາ ອຍ຺ຍາຖາ ອຍຸຊ຺ຍາຕຄຕ຺ຕາຕິ ອຊິປ຺ປາເຍາ

ອຖ຺ຖາຕິ ປຊຍາຣູປຍວິຍ຺ຍານາກາຣຖ຺ຖ ກິຍ຺ຕຕ຺ຕິ ກິຍ຺ຕິປິ ສກາຣຊຍ຺ຍຖ຺ຖ ອປຸຣເສສຕາ ກາຍ ກເຕ຺ກາ ເອວ ສິຍາຕິ ອາຫ "ກຕ຺ຍເຕ຺ຕຍ຺ປິ ອຖ຺ຖ

ອຊສິຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖີ"ຕິ ສຕິ ຫິ ກຕ຺ຍເຕ຺ຕປິ ຕຖ຺ຖ ສກິຍ຺ຕຕາ ສິຍາ ອກິຍ຺ຕຕ຺ຕ ຣ ວິຍ຺ຍານຖ຺ຖ ກິຍ຺ຕິ ປກາເຣ ອຄຸເຫຕ຺ວາ ສເຕ຺ຕຕ ສຕ຺ຕ

ວິກາຣຕຍາຫ ເສສໍ ວຸຕ຺ຕຕຍເຍຣ

ເຕຣສຍ຺ຍານາສຍ຺ຍາຍຕຕກຖາຣຍ຺ຍຕາ

໑໒໖໔ ເຕາ ຣ ສຕ຺ຕາຕິ ຍຖາ ເຕຣສຍ຺ຍານາສຍ຺ຍາຍຕຕສຍາປຕ຺ຕິ ສຍ຺ຍາຣາຣເສສສຸຂຸຍກາຣປຍຕ຺ຕິຍາ ສວິເສສາ ສຕ຺ຕາ, ເອວເຍວໍ

ອາກິຍ຺ຍຍ຺ຍາຍຕຕສຍາປຕ຺ຕິ ເຕາ ຣ ສຕ຺ຕາ ຕຊກາຣເຕາ ຍາ ອຍໍ ລເຕ຺ຕຖ ປຕ຺ຍຍາປຕິຍຕາຍ, ເຣາຄຍ຺ລຕາຍ ຣ ເຣາຄສຣິກ຺ກຕາ,

ຣຸກ຺ກຕາສຸລເຍາຄາຊິກາ ຄຕ຺ຕສຣິກ຺ກຕາ, ປິຍ຺ຍອາຊະຕຕາຊິກາ ສລ຺ລສຣິກ຺ກຕາ ຣ, ສາ ສຍ຺ຍາຍ ສຕິ ເຫາຕິ, ກາສຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ "ສຍ຺ຍາ ເຣາເຄາ,

ສຍ຺ຍາ ຄເຕ຺ລາ, ສຍ຺ຍາ ສລ຺ລ"ຕ຺ຕິ ສາ ເຣຕ຺ຖ ປຕຸກິຍ຺ຖາ ປຕ຺ຍາເຣາການກເຣເຕາ ຂູຍ຺ຍອາຣິການສຍ຺ຍາ ເຣຊິຕຖ຺ຖາ ຕ ເກຣລໍ ສຍ຺ຍາ ເອວ, ອຖ ເຂາ

ເຣຊກາເຣຕຕາຂີຕຍ຺ປິ ສຕ຺ຕເຫາ ຊເຕ຺ຕເຖາ ສຍ຺ຍາສິເສຕ ປຕ ຕິເຕ຺ຕເສາ ຄເຕາ ເອວໍ ສຕ຺ຕຕ຺ຕິ ເອວໍ

ອສຕ຺ຕກາຣການເຣາກາຂີສຣິກ຺ກສຍ຺ຍາວິເຣຫເຕາ ສຕ຺ຕໍ ຕເຕາ ເອວ ປລີຕໍ ກິ ປຕ ຕຕ຺ຕິ ອາຫ "ເຕຣສຍ຺ຍານາສຍ຺ຍາ"ຕິ ? ຕຊປເຊເສຕ

ឞំសព្យឃុត្តស្សាតយាហ “អាឌីតច”ន្តិ ឲត្ត ទេវាកាឌិសវិក្ខសញ្ញាឌិសង្ខារេចាបិ អាឌីតចោ ឥដ្ឋេន្ទ្វា, ត

អាសត្ថចិញ្ញាណញ្ចាយតនបច្ចត្តិកតាច ស្តុបវីតិ ចត្តារូបេ្យ សា ចាតិ សា ឲច ចត្តិតាតិ បចត្តិតា តិន្ទាត្តិតា ចឡអន្ចុំតា

តស្មិំ តិមិវេត្តតិ តស្មិំ តតិឃារូប្យសយាបត្តិសង្ខារេត ឥសាតតិមិវេត្ត យាតសន្តិ ឌិត្តំ “យេតា ឲច យាតស”ន្តិ កត្វា, ភាចតាយតសិកាទំ ចា តំ ហិ

យតសិ កចន្តិ យាតសន្តិ ចុច្ចតិ ឥសាតសព្យឃុត្តឆយ្ញាតយ្បិ ឥសាតាត្យព្វលតាឃ សយាបត្តិបវិឃារេឃា លត្ខតីតិ អាហ

“អាកិញ្ចាញ្ញាយតតសយាបត្តិសង្ខារេតស្ស ចត្បស្ស លេន្ទស្ស”តិ, អារម្មណក្ខេតស្សតិ អឆិប្បាយេឃា

១ប័៩ ឃធាចុត្តំ អាកិញ្ចាញ្ញា អារម្មណបច្ចយភាចេតា អាឃតតំ កាវលយស្សាតិ ឥសាតំ អាកិញ្ចាញ្ញាយតតំ, អាកិញ្ចាញ្ញាយេច

អារម្មណបច្ចយក្ខតំ ឥសាតស្ស កាវណន្តិ អារម្មណំ អាកិញ្ចាញ្ញាយតតន្តិ ឲចំ ចា អទេត្វា ឥដ្ឋេន្ទ្វា សេសយេត្វ ទេហដ្ឋា ចុត្តតឃាត្យសាទេត

ទេចឌិតន្ទ្វា

ឃាឃ សញ្ញាឃ ភាចេតាតិ ឃាឌិសាឃ សញ្ញាឃ អត្ថិភាចេត ឃា ហិ សា បដុសញ្ញាកិច្ចស្ស អភាចេតា សញ្ញាតិបិ ត ចត្តន្ទា,

សញ្ញាសភាចាតាតិចត្តតេតា អសញ្ញាតិបិ ត ចត្តន្ទា, តស្សា ចិន្ទយាតត្តាតិ អទេត្វា តន្តិ តំ ឥសាតំ តំ តាច ឥទេស្សាតន្តិ ឲត្ត តន្តិ តំ

សសាបដិបតំ, ឃធាចុត្តសញ្ញា, តស្សា ច អឆិកប្បិយន្តិ អទេត្វា តេចសញ្ញីតាសញ្ញីតិ ហិ បុក្កលិឆិដ្ឋេតេត ឆម្មំ ឋ្វន្ទេត្តត សញ្ញាចត្តប្បេលត

សញ្ញា ឋ្វដ្ឋិ, អញ្ញថា តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតន្តិ ឋ្វន្ទិតន្ទ្វា សិឃា សា បត បដិបកា ឃត្វ បចត្តតិ, ឃថា ច បចត្តតិ, តំ ឥទេស្សតុំ

“អាកិញ្ចាញ្ញាយតតំ សត្តទេតា យតសិ ករេទាតិ, សង្ខារាចសេសសយាបត្តិំ ភាចេតី”តិ ចុត្តំ អាកិញ្ចាញ្ញាយតតំ ហិ ចត្តារូបកាចតាយ

បចត្តិដ្ឋាតំ, សង្ខារាចសេសសយាបត្តិំ បចត្តិអាកាទេវាតិ ឃត្រ ហិ តាយាតិ ឃា តាយ តត្តិកាចយ្បិតិ ចិញ្ញាណស្ស សុញ្ញាតយ្បិ, ឲចំ

សុចុយយ្បិតិ អឆិប្បាយេឃា សត្តារម្មណតាឃាតិ សត្តំ អារម្មណំ ឲតិស្សាតិ សត្តារម្មណា, តត្ខេចា សត្តារម្មណតា, តាឃ, ត ឥសាតសត្តតាឃ

ត ហិ តតិឃារូប្យសយាបត្តិ ចត្តារូបដ្ឋាតេតា សត្តា

ទេចាឥទេកា “ឃំ សត្តទេតា យតសិ ករេទាតិ, ត តត្វ អាឌីតចឥស្សតំ ភទេចឃ្យ អសតិ ច អាឌីតចឥស្សេត សយតិក្កេយា ឲច ត សិឃា”តិ

ឥទេស្សន្ទេត្តា “សត្តទេតា ទេច យតសិ ករេទាតិ, កចំ សយតិក្កេយាទេហាតី”តិ អាហ ឋ្វតទេរា “អសយាបដ្ឋិត្យកាយតាឃា”តិ បរិហារយាហ, ទេតត

អាឌីតចឥស្សតយ្បិ អទេត្វចាតិ ឥទេស្សតិ ទេសា ហីតិអាឌិតា ចុត្តទេយចត្វំ បិកដតទំ ករេទាតិ តត្វ ឃស្មិំ ឥសាទេត អកិទតិ, តត្វ

អាចន្ទតសយាបន្ទតាឌិបដិបត្តិឃា កចិតន្ទ្វា សា បតស្ស តតិឃារូបេ្យ សន្ទទេសា តត្វិ, ទេកចល់ អញ្ញាភាចេតា អារម្មណកទេលយត្តទេយចាតិ

ឥទេស្សន្ទេត្តា “កិញ្ចាបី”តិអាឌិយាហ

សយតិក្កមិត្វាច កន្ធតីតិ ទេតសំ សិប្បិតំ ឌីចិកំ តិណាឃបិ អយញ្ញាយាទេភា ទេត ឌីតិចត្តតិទេឃចា ទេសាតិ ទេឃាកាចទេទេរា តន្តិ

តតិឃារូប្យសយាបត្តិំ បុទេន្ទ ចុត្តតទេឃតាតិ “សត្តា ចតាឃំ សយាបត្តី”តិអាឌិតា ចុទេត្តត តទេឃត សត្តទេតា យតសិ ករេទាទេត្តា តន្តិ ឃាឃ

តេចសញ្ញីតាសញ្ញី តាយ ទេហាតិ, សង្ខារាចសេសសយាបត្តិំ ភាចេតីតិ ចុច្ចតិ, តំ សញ្ញា បិបុណាតីតិ ទេឃាឌភា សញ្ញាសីទេសត ហិ ទេឥសភា

បរយឞុលុយត្តិ ក្លោក្កឞកាតឞុលុយកាចំ· ឞដ្ឋារាចឞេឞឞយាបត្តិត្តិ ក្លោក្កឞកាតឞុលុយតាឃ ឞដ្ឋារាត់ ឞេឞតាយត្ត ឞយាបត្តិ· ទេតាហ "អដ្ឋត្តឞុលុយកាចប្បត្តឞដ្ឋារ"ត្តិ· អត្តុយតិដ្ឋ អដ្ឋត្តិ· ឃទេតា ឞុលុយតាយំ តាយ តត្តិ, តឆាបរយុក្កឞកាតឞុលុយឞដ្ឋារត្តិ អទេត្តា· បឆយដ្ឋ្យាត្វុបចារទេតា បដ្ឋាឃ ហិ តដ្ឋត្តិឃា ចិឃ បចត្តុយាតាឃ កាចតាឃ អត្យុក្កទេយត ឞដ្ឋារា តត្ត អត្តិយទេកាដ្ឋាឞតំ បិបិតា, តទេតា បទ៌ តិទេរាទេឆា ទុច, ត ឞដ្ឋារប្បចត្តិតិ· ទេតត ចុដ្ឋតិ "ឞដ្ឋារាចឞេឞឞយាបត្តិ"តិ·

១ប័ល៏·ឃំ តំ ចត្យុក្កដ្ឋិ· អត្តទេតាតិ ក្យុឞលិឌីចិទេឞចិឞិដ្ឋបរយត្តទេតា· ចិទេឞឞទេតា អឆិបញ្ញាឞិក្លាឃ អឆិដ្ឋាតក្ខុតំ ខ្លឆាឆិទេប្បតត្តិ អាហ "ខ្លឆ ឞយាបត្តុឞ្យ ចិត្តទេចតឞិកា ឆយ្ច អឆិទេប្បតា"តិ· ខ្លុញូអារិកាឃ ឞញ្ញាឃ អកាចទេតាតិ ឃឌីបិ ចត្យុត្តារុប្បចិបិកឞញ្ញាឃ ចត្យុត្តារុប្បក្យុឞលឞញ្ញា ខ្លុញូអារិកា, តឆា ចិបឞ្យតាយក្កុថលឞញ្ញាហិ, តឆាបិ ខ្លុញូអារិកឞុលុយតា តាយ ក្លបិងាឃុបិងាឃ កទេហតដ្ឋាតិ បដ្ឋុទេចាការកចបរិឃាបត្តាឃ ចិឃ ចត្យុទេចាការទេរបិ ទេហដ្ឋា តឹឞុ ក្ខុឞឹឞុ ឞញ្ញាឃ ចិឃ ខ្លុញូអារិកាឃ អកាចទេតា· ឞុលុយាឃាតិ ឞដ្ឋារាចឞេឞឞុលុយកាចប្បត្តិឃា ឞុលុយាឃ ឞញ្ញាឃ កាចទេតា ចិដ្ឋយាតត្តា· ទេតចឞញ្ញាតិ ទុត្ត ត-ការទេរា អកាចទេត្តា, តាឞញ្ញាត្តិ ទុត្ត ត-ការទេរា អញ្ញាទេត្តា, អ-ការទេរា អកាចទេត្តាច, អឞញ្ញា អតឞញ្ញាដ្ឋាតិ អទេត្តា· បរិឃាបត្តុត្តាតិ ទុកទេឆឞកាទេចត អទេត្តាកឆត្តា· ទុត្តាតិ ចត្យុត្តារុប្បេ· ក្ខុតិទេឃ អត្តចិកទេប្ប ទេតចឞញ្ញាតិ ទុត្ត ត-ការទេរា អញ្ញាទេត្តា· តឆា តាឞញ្ញាតិ ទុត្ត ត-ការទេរា, អ-ការទេរា ច អញ្ញាទេត្តា ទុចាតិ ទេតត ក្ខុទេឃត ឞញ្ញាកាទេចា ទុច កឞ្យិទេតាតិ ឆយ្ចឃតតបរិឃាបត្តាឃ អាឃតតការទេចា ចុទេត្តាចាតិ "អឆិដ្ឋាតទេដ្ឋតា"តិ ចុត្តំ តិឞ្យឃបដ្ឋឃកាចទេតា·

កិំ បត ការណំ, ទេឃទេតត្ត ឞញ្ញាច ទុឌីឞឹ ឌាតាតិ អត្យុទេឃាក៌ ឞត្តាឃាហ "ត ទេកចល"ត្តិអាឌិ· ឞញ្ញាឞឹទេឞតាឃំ ទេឆឞតា កតា "តាតត្តកាឃា តាតត្តឞញ្ញិទេតា"តិអាឌីឞុ (ឌី· តិ· ១·១១៨, ១៥៍៨; អ· តិ· ៨·១១) ចិឃាតិ ដដ្ឋត្តិ· ទុចំ ទុឞ អទេត្តាតិ កឞ្យិ ចិទេឞឞំ ក្លបិងាឃ ឞកាចទេតា អត្តឹតិ ចត្តុត្តាទេឞ្យច ឆយ្ចឞ្យ កឞ្យិ ចិទេឞឞំ ក្លបិងាឃ តត្តឹតិ ចត្តុត្តាតាឞដ្ឋារទេតា អទេត្តា·

អតិទេចាកប្បិ ឃំ ទេតលយត្តិ កទេត្តតិ អាហ អកប្បិឃកាចំ ក្លបិងាឃ, តទេឆច តត្តិ, កទេត្ត, ទេតលត្តិ អាហ តាញូត្តុប្បុកណំ ក្លបិងាឃ· ទេតតាហ "តត្ត ឃឆា"តិអាឌិ·

ឃឌិ អាទេយ្ចណាឞដ្ឋារាតត់ ឞញ្ញាកិដ្ឋំ, តំ ឞញ្ញា ឞយាតា កឆយឃំ កាតុំ ត ឞក្កោតីតិ អាហ "ឆហតកិដ្ឋយិចា"តិអាឌិ· ឞដ្ឋារាចឞេឞឞុលុយកាចប្បត្តិឃា ទុច ទេហឞា បដ្យុឞញ្ញាកិដ្ឋំ កាតុំ ត ឞក្កោតិ, តទេតា ទុច ច ទោកាណឞ្យ ឞុកឃ្យាបិ ត ទេហាតិ· ទេតតាហ "តិត្តិដាឌតតប្បិ កាតុំ ត ឞក្កោតី"តិ· អកតាកិតិទេចទេឞាតិ អកតចិបឞ្យតាកិតិទេចទេឞា អប្បចត្តិតឞយុឞតចារទេរា· បកាតិចិបឞ្យកោតិ បកាតិឃា ចិបឞ្យកោ· លត្តាឌីយុទេលត ចិបឞ្យត់ អកិតិចិឞិត្វា ដ្ឋារាលយ្ចទេតហិ ឞដ្ឋិ ដ្ឋារប្បចត្តុឆយ្ចាត់ ចិបឞ្យកោ ឞក្កុណាឃ្យ តត្តិឞទ៏ឃាឆឃត្តាឃកាណំ ក្លប្បាទេឆតុំ, ឃឆា បត ឞក្កោតិ, តំ ឆឞ្យតុំ "ទេឞាបី"តិអាឌិ ចុត្តំ· កលិបឞយុឞតចទេឞទេតចាតិ ចត្យុត្តារុប្បចិត្តុប្បាឆបរិឃាបត្តេ ឋឞ្យាឌិឆទេយ្ច អចិតិក្ខុដ្ឋ ទុកទេតា កទេហត្វា កលិបទេតា ឞយ្ចហទេតា ឞយុឞតចទេឞត តឃចិបឞ្យតាឞដ្ឋាតកលិបឞយុឞតចទេឞត· ឋឞ្យាឌិឆទេយ្ច ចិតិក្ខុដ្ឋិត្វា ចិឞុំ ចិឞុំ ឞត្វុបទេតា កទេហត្វា អតិដ្ឋាឌិចទេឞត ឞយុឞត់

អនុបទធម្មវិបស្សនា។ ឯវំ សុខុមត្តំ គតា យថា ធម្មសេនាបតិនាបិ នាម អនុបទំ ន វិបស្សនេយ្យាតិ អត្ថោ។

ថេរស្សាតិ អញ្ញាតរស្ស ថេរស្ស។ អញ្ញាហិបីតិ ឯត្ថ អយមបរា ឧបមា – ឯកោ កិរ ព្រាហ្មណោ អញ្ញាតរំ បុរិសំ មនុញ្ញំ មត្តិកភាជនំ គហេត្វា ឋិតំ ទិស្វា យាចិ "ទេហិ មេ ឥមំ ភាជន"ន្តិ។ សោ សុរាសិត្តតំ សន្ធាយ "នាយ្យោ សក្កា ទាតុំ, សុរា ឯត្ថ អត្ថី"តិ អាហ។ ព្រាហ្មណោ អត្តនោ សមីបេ ឋិតំ បុរិសំ ឧទ្ទិស្ស អាហ "តេន ហិ ឥមស្ស បិតុំ ទេហី"តិ។ ឥតរោ "នត្ថយ្យោ"តិ អាហ។ តត្ថ យថា ព្រាហ្មណស្ស អយោគ្យភាវំ ឧបនិធាយ "អត្ថី"តិបិ វត្តព្ពំ, បិតព្ពតាយ តត្ថ អភាវតោ "នត្ថី"តិបិ វត្តព្ពំ ជាតំ, ឯវំ ឥធាបីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

កស្មា បនេត្ថ យថា ហេដ្ឋា "អនន្តោ អាកាសោ, អនន្តំ វិញ្ញាណំ, នត្ថិ កិញ្ចី"តិ តត្ថ តត្ថ ភាវនាការោ កថិតោ, ឯវំ កោចិ ភាវនាការោ ន កថិតោតិ? កេចិ តាវ អាហុ – "ភាវនាការោ នាម សោបចារស្ស ឈានស្ស យថាសកំ អារម្មណេ បវត្តិអាការោ, អារម្មណញ្ចេត្ថ អាកិញ្ចញ្ញាយតនធម្មា។ តេ បន គយ្ហមានា ឯកស្ស វា បុព្ពង្គមធម្មស្ស វសេន គហេតព្ពា សិយុំ, សព្ពេ ឯវ វា។ តត្ថ បឋមបក្ខេ វិញ្ញាណស្ស គហណំ អាបន្នន្តិ 'វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណ'ន្តិ មនសិការេ ចតុត្ថារុប្បស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយតនភាវោ អាបជ្ជតិ។ ទុតិយបក្ខេ បន សព្ពេសំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនធម្មារម្មណតាយ ឈានស្ស 'អាកិញ្ចញ្ញំ អាកិញ្ចញ្ញ'ន្តិ មនសិការេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនតា ច សិយា, អភាវារម្មណតា ច។ សព្ពថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភាវោ ន លព្ភតី"តិ។ តទិទមការណំ តថា ឈានស្ស អប្បវត្តនតោ។ ន ហិ ចតុត្ថារុប្បភាវនា វិញ្ញាណមាកិញ្ចញ្ញំ វា អាមសន្តី បវត្តតិ, កិញ្ចរហិ? តតិយារុប្បស្ស សន្តតំ។

យទិ ឯវំ, កស្មា បាឡិយំ "សន្ត"ន្តិ ន កថិតន្តិ? កិញ្ចាបិ ន កថិតំ សុត្តេ (ទី។ និ។ ១។១១៨; ម។ និ។ ១។៣៦១), វិភង្គេ (វិភ។ ៦០៦ អាទយោ) បន កថិតមេវ។ យថាហ – "តញ្ញេវ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សន្តតោ មនសិ ករោតិ, សង្ខារាវសេសសមាបត្តិំ ភាវេតី"តិ (វិភ។ ៦១៨)។ អថ កស្មា វិភង្គេ វិយ សុត្តេ ភាវនាការោ ន កថិតោតិ? វេនេយ្យជ្ឈាសយតោ, ទេសនាវិលាសតោ ច។ យេ ហិ វេនេយ្យា យថា ហេដ្ឋា តីសុ អារុប្បេសុ "អនន្តោ អាកាសោ, អនន្តំ វិញ្ញាណំ, នត្ថិ កិញ្ចី"តិ ភាវនាការោ កថិតោ, ឯវំ អកថិតេ ឯវ តស្មិំ តមត្ថំ បដិវិជ្ឈន្តិ, តេសំ វសេន សុត្តេ តថា ទេសនា កតា, សុត្តន្តភាណិកាវ អភិធម្មេ សុត្តន្តភាជនីយេ (វិភ។ ៦០៥ អាទយោ) ឧទ្ទិសេនា។ យេ បន វេនេយ្យា វិភជិត្វា វុច្ចមានេ តស្មិំ តមត្ថំ បដិវិជ្ឈន្តិ, តេសំ វសេន វិភង្គេ ភាវនាការោ វុត្តោ។ ធម្មិស្សរោ បន ភគវា សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មានំ ទេសេតព្ពប្បការំ ជានន្តោ កត្ថចិ ភាវនាការំ គណ្ហាតិ, កត្ថចិ ភាវនាការំ ន គណ្ហាតិ។ សា ច ទេសនា យាវទេវ វេនេយ្យវិនយត្ថាតិ អយមេត្ថ ទេសនាវិលាសោ។ សុត្តន្តទេសនា ច បរិយាយកថាតិ តត្ថ ភាវនាការោ ន កថិតោ, អភិធម្មទេសនា បន និប្បរិយាយកថាតិ តត្ថ ភាវនាការោ កថិតោតិ ឯវមេត្ថ ភាវនាការស្ស គហណេ, អគ្គហណេ ច ការណំ វេទិតព្ពំ។

អបរេ បន ភណន្តិ – "ចតុត្ថារុប្បេ វិសេសទស្សនត្ថំ សុត្តេ ភាវនាការស្ស អគ្គហណំ, ស្វាយំ វិសេសោ អនុបុព្ពភាវនាជនិតោ។ សា ច អនុបុព្ពភាវនា បហានក្កមោបជនិតា បហាតព្ពសមតិក្កមេន ឈានានំ អធិគន្តព្ពតោ។ តថា ហិ កាយាទិវិវេកវិតក្កវិចារូបសមបីតិវិរាគសោមនស្សទុក្ខសមតិក្កមេន រូបាវចរជ្ឈានានិ ទេសិតានិ, រូបសញ្ញាទិសមតិក្កមេន

អនុបណ្ណាតាតិ ត រោចលច្ចា ឈាតាតិរោយច, អឆ រោា សត្តាយិ ឃឹល់, សត្តាបិ បណ្ណា បជិបក្ខឆយ្យហាគចរសរតច សយ្យារេតត្តរតា បហាតត្តាឆយ្យសយតិក្កយតស្សតយុរលរតច រេសតា អានុឡហា៉ តឆា ហិ “បាលាតិបាតំ បហាយ បាលាតិបាតា បជិចិររតា”តិអាឌិគា (ឌី៉ តិ៉ ១៉ប័, ១ឌ៌ះ) ឃឹលសំចររា, “ចក្ខុគា ឡូបំ ឌិស្វា ត តិមិត្តក្កាហិ រហាតិ គាត្ញព្យញ្ជតក្កាហិ”តិអាឌិគា (ឌី៉ តិ៉ ១៉៦១ឲ; យ៉ តិ៉ ១៉ះ១១, ះ៦១; ឲ៉១ង៍, លិង៍) ត្តត្រិយសំចររា, “រតច ឥចាយ ត យគាយា”តិអាឌិគា (យ៉ តិ៉ ១៉៦ឲ, ះ៦៦; ៦៉៦ះ; ឲ៉លិង៍; សំ៉ តិ៉ ៦៉៩ឲ; អ៉ តិ៉ ៩៉ ង៍ប័; យហាតិ៉ ៦០៩; ចិក៉ ង៍១ប័) រភាឌរត យត្តញ្ញុតា, “ត្តឆ កិក្ខុ មិច្ឆាឌីចំ បហាយ សម្មាអាឌីរចត ឌីចិកំ កប្បេតិ”តិអាឌិគា (សំ៉ តិ៉ ង៍៉ ប័) អាឌីចបរិសុទ្ធិ, “អកិជ្ឈាលុរលាក បហាយ ចិកតាកិរេជ្ឈត រចតសា”តិអាឌិគា (ឌី៉ តិ៉ ១៉៦១លិ៍; យ៉ តិ៉ ១៉ះ១៦, ះ៦ង៍; ឲ៉១៩, លិង៍)

ឌាកទិយាតុរយារកា, “អតិច្ចសញ្ញា ភាវេតត្តា អស្មិមាគសមុគ្ឃាតាយ, អតិច្ចសញ្ញិរតា, រយឃិយ, អតត្តសញ្ញា សណ្ឋាតិ, អតត្តសញ្ញិ អស្មិមាគសមុគ្ឃាតំ កច្ឆតិ, អាសចាតំ លយា អតាសចំ រចរតាចិមុត្តិំ បញ្ញាចិមុត្តិំ ឌិដ្ឋេច ឆម្មេ សយំ អកិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ ចិហទតិ”តិអាឌិគា បញ្ញា បជិបក្ខឆម្មប្បហាគចរសរតច រេសិតា៉ តស្មា ឈាគាតិ រេសរត្តា កកចា “ចិចិច្ចេច កាមេហិ”តិអាឌិគា (ឌី៉ តិ៉ ១៉៦៦៩; សំ៉ តិ៉ ៦៉១ង៍៦; អ៉ តិ៉ ះ៉១៦ឲ) បហាតត្តាឆម្មសយតិក្កយតស្សតយុរលរតច រេសរសិ៉ រតាត ទុត្តំ

“កាយាឌិចិរេចកចិតក្កចិចារចូបសយបីតិចិរាករសាយតស្សត្តក្កយយុរលត ឡូបាចចរព្ឋាតាតិ រេសិតាតិ, ឡូបសញ្ញាឌិសយតិក្កយយុរលត អនុបណ្ណាតាតិ”តិ៉ តត្ថ យឆា ឡូបាចចរំ បឆមំ ឈាតំ កាចតាចិរសសាឌិករតហិ ចិតក្កាឌីហិ ចិយ សទ្ធាឌីហិបិ តិក្ខចិសឥស្វុរសការេចហិ ឆម្មេហិ សមត្តាកតត្តា កាយច្ឆត្តាឌីតំ តិចរលាតំ, តរេកដ្ឋាគច្ចា បាបឆម្មាតំ ចិក្ខម្ភរតា ឧត្តរិមគ្គស្សឆម្មកាចប្បត្តំ កាយាចចរឆម្មេហិ សលាក្ខុលុមំ, សត្តំ, បណីតច្ចា រហាតិ; ទុតិយព្ឋាតាឌីតិ បត កាចតាចិរសរសត ញ្ចញ្ញអាទិកក្កប្បហាគរតា តរតា សាតិសយំ សលាក្ខុលុមសលាក្ខុលុមតរាឌិកាចប្បត្តាតិ រហាត្តិ៉ តឆា អនុបាចចរំ បឆមព្ឋាតំ ឡូបចិរាកកាចតាការេត បចត្តមាតំ អារម្មណសត្តាតាយបិ អក្កសត្តាតាយបិ បិកតិកបរិត្តឆម្មេហិ ចិយ សត្តាឡូបាចចរឆម្មេហិ សត្តុលុមកាចប្បត្តំ រហាតិ៉ អារម្មណសត្តការេតាបិ ហិ តឥារម្មណឆម្មា សត្តសភាចា រហាត្តិ, រសឃព្ឆាបិ រលាក្កត្តរឆម្មារម្មណា ឆម្មា៉

សតិបិ ឆម្មរតា, យហក្កតការេតាបិ ច អរករេ ឡូបាចចរចត្ត្ថរតា អានុប្បំ អក្ករតាបិ សត្តរមច, យតស្ស សត្តចិរមាក្ខតា ទុត្តា៉ ទុតិយានុប្បាឌីតិ បត បឆមានុប្បាឌិរតា អក្ករតា, អារម្មណរតា ច សត្តសត្តតរសត្តតយកាចប្បត្តាតិ តឆា កាចតាចិរសសសមារយាករតា, ស្វាយំ កាចតាចិរសរសា បឆមព្ឋាត្ទុបចាររតា បដ្ឋាយ តំតំបហាតត្តាសយតិក្កយតចរសត តស្ស តស្ស ឈាតស្ស សត្តសុលុមកាចំ អាបរិរេសត្តា ចត្ត្ថានុប្បេ សព្ពារាចរសសសុលុមកាចំ បិរេបតិ៉ យរតា ចត្ត្ថានុប្បំ យឆា អតុបឥឆម្មចិបស្សតាចរសត ចិបស្សតាយ អារម្មណកាចំ ឧបកត្វា បកតិចិបស្សកស្សាបិ តិច្ឆិទុប្បត្តិយា បច្ចេយា ត រហាតិ សព្ពារាចរសសសុលុមកាចប្បត្តិរតា, តឆា សយំ តតិយានុប្បឆម្មស្ស បចត្តមាតំ រត យាឆាចរតា ចិការេចតំ ត សក្កោតិ, យឆា តឥញ្ញញ្ញាតាតិ អត្តរតា អារម្មណំ៉ រកចល់ បត អារត្ថ បចត្តិមត្តរមចស្ស តត្ថ រហាតិ , តយិជំ អារម្មណការេតាបិ គាយ ចិក្ខតាកាទតាយ ឥាតំ អប្បរហាត្តិ អារម្មណកទរលា កិំ បរហាតិ៉ តស្មា តឥស្ស អចិក្ខតកិច្ចតំ ឌិស្វា សត្ថា រហដ្ឋា តឹសុ ឥារតស្ស កាចតាកាទំ ចត្វា តាឌិរសា ត្តឆ ត លត្ថតីតិ ឌីរបតំ ចត្ត្ថានុប្បរេសតាយំ សុរត្ត កាចតាកាទំ បរិយាយរេសតត្តា ត ករេឆសិ៉

យស្មា បត សារម្មណស្ស ឆម្មស្ស អារម្មរណ បចត្តិអាការរា អត្តចាតិ អតិសុលុមកាចប្បត្តំ តំ ឥស្សេតំ “តំរយច អាកិច្ចញ្ញាយតតំ

សត្តតោ យតសិ ពរទោតី”តិ (ចិក· ៤១៥) ចិករក្កេ ចុត្តំ ឃឆាឆខុសាសតការចតោ, បុត្តកាពចសតេ ចា ចិករក្កេ “សត្តតោ យតសិ ពរទោតី”តិ ចុត្តំ តឆា ឃោកិតោ តស្ស ចិក្ខុតការចតោ· អប្បតាចសតេ បត សុត្តេ ការចតាការោ ត ពហិតោ អចិក្ខុតការចតោ· ពយ្ហួតាត់ ហិ កិត្តិ អាឥតោ អចិក្ខុតំ ហោតិ, ឃឆា តំ? ឮក្ខាត្ស្សតិអាឥ· កិត្តិ យឡេ ឃឆា តំ? អាតាបរិតស្សតិ· កិត្តិ ក្រឃត្ត, ឃឆា តំ? ក្របសយាត្ស្សតិអាឥ· ចត្តត្តារុប្បកយ្ហួតាត់ បត បរិឃោសាសតេ អចិក្ខុតំ ការចតាឃ យត្តពប្បត្តិឃំ អាទខុលស្ស អចិក្ខុតការចតោ· តស្មា ចត្តត្តារុបេ្ប ឮប់ ចិសេសំ ឥស្សេតុំ សត្តារា សុត្តេ ការចតាការោ ត ពហិតោ, ត សត្តេត សត្តំ អការចតោតិ តិក្ខយត្ត ពត្តត្តំ·

បកិណ្ណកកឆាចណ្ណតា

១៥៥· អសឥសត្តុបតិ ក្ខត្តិសយហាបុរិសលក្ខណអឝិតិអត្យញ្ញត្យាយប្បការពតុយាលិឝិហិ ក្សុបកុលហិ អឡេហិ អសាឆាលក្សុបការឃោ, សការចត្តា ចា ក្សុប-សក្តេ “ឃំ លោពេ បិឃក្សុបំ សាតក្សុប”ត្តិអាឥឝ្ស (ឥ· តិ· ១·៣០០; យ· តិ· ១·១១១; ចិក· ១០១) ចិឃ· តស្មា អសឥសត្តុបតិ អសឥសការចា, តោត ឥសតាលចតុចសាឡាឥកុលចិសេសសយាឃោពឝិបតតោ សត្ត ឆខុកាឃសយុត្តិឃាបិ អសឥសតា ឥស្សិតា ហោតិ· ឮតិតិ ៤ចំ ចុត្តប្បការតេ· តស្មិត្តិ អាក្សុបេ្ប· បកិណ្ណកកឆាបិ ចិឡោឃ្យាតិ បុឡោ ចិឃ អសាឆាលំ តត្ត តត្ត ឆសាតេ បតិតិឃតយេច អត្តំ អក្កហេត្វា សាឆាលការចតោ តត្ត តតេ្តច បកិណ្ណកំ ចិសេះ អត្តំ ពហេត្វា បចត្តា បកិណ្ណកកឆាបិ ចិឥាតិតឡោ·

១៥៥· ក្សុបតិបិត្តាតិក្កយតោតិ ពសិលក្សុបសក្ខាតស្ស បឥកាពតិបិត្តស្ស អតិក្កយតតោ· អាកាសាតិក្កយតោតិ ពសិលក្ឈាឥយាកាសស្ស អតិក្កយតតោ· អាកាសេ បចត្តិតចិឡោណាតិក្កយតោតិ បឆយាក្សុប្បចិឡោណស្ស អតិក្កយតតោ, ត ទុតិយាក្សុប្បចិឡោណាតិក្កយតតោ· តឆតិក្កយតោ ហិ តស្សេច ចិការចត់ ហោតិ· ទុតិយាក្សុប្បចិឡោណចិការចតេ ហិ តឆេច អតិក្កត្តំ សិយា, ត តស្ស អាទខុលំ, ត ច អាទខុលេ ចោសំ ឥស្វា អតាទខុលស្ស ចិការចតាតិក្កយោ ឃុត្តតិ· បរិញ្ញឹឃត្ថា “ចិឡោណត្ថាឃតត់ សតោ សយាបត្តតិ...បេ... សតោ ចុក្ខហិត្វា តំឃេច ចិឡោណំ អការចតី”តិ ចុត្តំ, ត ចុត្តំ “តំឃេច ចិឡោណត្ថាឃតត់ អការចតី”តិ, “តំឃេច អការចតី”តិ ចា· “អតត្តំ ចិឡោណត្តិ ចិឡោណត្ថាឃតត់ ក្របសយុត្តា”តិ ៤ត្ត បត ក្ខឃំ ចុត្តំ អាទខុលត្ថា ចិឡោណំ, ចិឡោណត្ថាឃតតត្ថា· តស្មិ ក្ខឃេ ឃោត ពោតឥ, ឃតោ ចា ចុក្ខិតោ, តោតតេច បឆាតតិក្ខិក្ខេត តំ-សក្ខស្ស សខ្ពត្ថេ អាបតេ្ត “អឃត្ថា អាទខុលាតិក្កយការចតា”តិ ចិឡោណត្ថាឃតតស្ស តិចត្តតត្តំ ចិឡោណចចតិ· តស្មា បឆយាក្សុប្បចិឡោណស្សេច អការចតាតិក្កយោ ចុត្តោ·

១៥០· ៤ចំសត្តប្បិតិ អក្កាតិក្កយេ អសតិបិ· សុប្បលិតតរាតិ សុក្ខ បលិតតរា, សុក្ខរា បលិតតរា ចាតិ ចា អត្តោ· សតិបិ ចត្តុត្តិ បិសាឆតលិត់, សាឥកាតត្ថា តក្កាចតោ, បយាលតោ ច សយការចេ ក្របក្សុបរិ បត កាយកុលាត់, សុលសយុស្សាឝិតត្ថា ចិសេសេត បលិតតរាឥការចា ចិឃ ៤តាសំ ចត្តុត្តិ សយាបត្តិត់ អាក្សុប្បការចតោ, អក្កតោ ច សតិបិ សយការចេ ការចតាចិសេសសិឡោ បត សាតិសយោ ក្របក្សុបរិ បលិតតរាឥការចាតិ ឮយយត្តំ ឥស្សេតិ “ឃឆា ហិ”តិអាឥតា·

᪑᪒᪘᪨ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡ ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ, ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨷᩃᨠ᩠ᨠᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨷᩃᨠ᩠ᨠᨻ᩠ᨿᩋᨶᩥᩔᩣᨿ ᨲᩮᨶ ᨷᨶᩣᨠ᩠ᨷᩮᨲ ᨷᨷᩮᨲ᩠ᨲ ᨻᩣᩉᩥ ᨴᩩᨠᩣᩁᩮᩈ ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨿ ᩋᩣᨠᩣᩈᩃᨠ᩠ᨠᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨷᩮᨧᩮᨠ ᨲᨣᨷᨠᩮᨿ ᨲᨲᩥᨿᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩔ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪑᪒᪙᪨ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩁᨱᩮᨶ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩈᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩈᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨷᨣᨿᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ, ᨠᩣ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩦᨶᨷᨿᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩣᨧᩮᨿᩣᨣ᩠ᨿᩔ ᩋᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩃᩦᨶᨠᩮᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩅᨧ᪨ “ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨿᨲᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᨶᩔ ᩋᨷᩥᨲᩥᨠᩣᨧᨣᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩦᨷᩥᨠᩴ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᨲᩥ᪨

᪑᪓᪐᪨ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ – ᨿᨳᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᨷᩥᩁᩥᩈᩴ ᨴᩦᨥᨶᩥᩔᩮᨱᩥᩴ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨲᩔ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨷᩣᨴᩔ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨶᩥᩔᩮᨱᩥᨿᩣ ᨻᩣᩉᩩᨿᩮᩣ ᨴᩩᩃᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᩃᩦᨶᨲᩣ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᨷᩩᨷ᩠ᨷᨷᨭ᩠ᨮᨲᩔ, ᨷᩥᩔᩣᨠᨷᨭ᩠ᨮᨲᩔ ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨲᩔ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩮᨿᨧ ᨴᩩᩃᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᨠᩥᩁᩥ ᩈᩥᩃᩣᨷᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨷᩁᩥᨷ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᨬ᩠ᩉᨠᩮᨿᨧ ᨴᩩᩃᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩅᨲᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨲᩴ ᨲᨲᩥᨿᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩴ ᨴᩩᩃᩩᨷ᩠ᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨷᩁᩮᨲ᩠ᩅ ᩋᨲ᩠ᩅᩮᨲᩣ ᩋᨷᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᨿᩮᨧ᪨

ᩋᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨴᩈᨾᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១. សមាធិនិទ្ទេសវណ្ណនា

អាហារេបដិក្កូលភាវនាវណ្ណនា

១៩៤. ឧទ្ទេសោ តាវ និទ្ទេសេត្វា យុក្យុយញ្ញឹយបញ្ញាពាហុល្លតោ, អាគតោ ច ការេទា អចស្ស ចហិតព្ពាតិ អាហ “ឯកា សញ្ញាតិ ឯវំ ឧទ្ទិដ្ឋាយ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាយ ភាវនានិទ្ទេសោ អនុប្បត្តោ”តិ. តត្ថាយំ សញ្ញា-សទ្ទោ “រូបសញ្ញា សទ្ទសញ្ញា”តិអាទីសុ (ធាតុ. ១៣) សញ្ញាភាលក្ខណេ ឆេយ្យ អាគតោ, “អនិច្ចសញ្ញា ទុក្ខសញ្ញា”តិអាទីសុ វិបស្សនាយំ អាគតោ, “ឧទ្ធុមាតកសញ្ញាតិ វា សោបាករូបសញ្ញាតិ វា ឡេយ ឆយ្យា ឯគត្ថា ឧទាហុ នានត្ថា”តិអាទីសុ សមថេ អាគតោ. ឡឆ បន សមថស្ស បរិកម្មេ ជេដ្ឋោ. អាហារេ ហិ បដិក្កូលាការគ្គហណំ, តប្បភាវិតំ វា ឧបចារជ្ឈានំ ឡឆ “អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា”តិ អធិប្បេតំ. តត្ថ យស្មា អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាភាវេតព្ពា, តត្ថ និពន្ធចិរាគុប្បាទនាយ តប្បសង្គេ សព្ពេបិ អាហារេ ពិជ្ជប្បភេទាទិភេទាបេយ្យហិ ចិភាវេតុំ “អាហរតីតិ អាហារោ”តិអាទិ អារទ្ធំ.

តត្ថ អាហរតីតិ អាហារបច្ចយសង្ខាតេន ឧប្បត្តិយា, ឋិតិយា វា បច្ចយភាវេន អត្តនោ ផលំ អានេតិ និព្ពត្តេតិ បវត្តេតិ វាតិ អត្ថោ. កពឡីការោ, វត្ថុវសេន វេតំ វុត្តំ, លក្ខណតោ បន ឱជាលក្ខណោ វេទិតព្ពោ, កពឡីការោ ច សោ យថាវុត្តេនត្ថេន អាហារោ វាតិ កពឡីការាហារោ. ឯស នយោ សេសេសុបិ. ផុសតីតិ ផស្សោ. អយំ ហិ អរូបធម្មោបិ សមានោ អារម្មណេ ផុសនាការេនេវ បវត្តតិ. តថា ហិ សោ ផុសនលក្ខណោតិ វុច្ចតិ. វេទយតីតិ វេទនា, អត្តនោ សម្បយុត្តធម្មេហិ សទ្ធិំ អារម្មណេ អភិសង្ខរតីតិ អត្ថោ, មនោសង្ខតិ វេទនា មនោសញ្ចេតនា. ឧបបត្តិបរិកប្បនវសេន ចិជានាតីតិ ចិញ្ញាណំ. ឯវមេត្ថ សាមញ្ញតោ, ចិសេសតោ ច អាហារា វេទិតព្ពា. កស្មា បនេតេ វត្តារោវ វុត្តា, អញ្ញេ ឆយ្យា កិំ អត្តនោ ផលស្ស បច្ចយា ន ហោន្តីតិ? នោ ន ហោន្តិ, ឡេយ បន តថា ន ហោន្តិ អញ្ញថា វាតិ សមានេបិ បច្ចយភាវេ អតិរេកបច្ចយា ហោន្តិ, តស្មា អាហារាតិ វុច្ចន្តិ.

កថំ? ឯតេសុ ហិ បឋមោ សយំ យស្មិំ កលាបេ តប្បរិយាបន្នានំ យថារហំ បច្ចយោ ហោន្តោច ឱជដ្ឋមកំ រូបំ អាហរតិ, ទុតិយោ តិស្សោ វេទនា អាហរតិ, តតិយោ តីសុ ភវេសុ បដិសន្ធិំ អាហរតិ, ចតុត្ថោ បដិសន្ធិក្ខណេ នាមរូបំ អាហរតិ. តេនាហ “កពឡីការាហារោ”តិអាទិ. ឯត្ថ ច កម្មជាទិភេទភិន្នា ឱជា សតិ បច្ចយលាភេ ឋត្វា តិស្សោ បវេណិយោ ឈបេន្តី ឱជដ្ឋមករូបំ អាហរតិ, សុខវេទនីយាទិភេទភិន្នោ ផស្សាហារោ យថារហំ តិស្សោ វេទនា អាហរតិ, បុញ្ញាភិសង្ខារាទិភេទភិន្នោ មនោសញ្ចេតនាហារោ កាមភវាទីសុ តីសុ ភវេសុ យថារហំ សវិញ្ញាណំ, អវិញ្ញាណញ្ច បដិសន្ធិំ អាហរតិ, វិញ្ញាណាហារោ យថាបច្ចយំ បដិសន្ធិក្ខណេ នាមំ រូបំ, នាមរូបញ្ច អាហរតីតិ វេទិតព្ពំ. អឆ វា ឧបត្ថម្ភកដ្ឋេន ឡេយ ឯវ ឆយ្យា អាហារាតិ វុត្តា. យថា ហិ កពឡីការាហារោ រូបកាយស្ស ឧបត្ថម្ភកដ្ឋេន បច្ចយោ, ឯវំ អរូបិនោ អាហារា សម្បយុត្តធម្មានំ. តថា ហិ វុត្តំ “កពឡីការោ

ອາຫາເຣາ ອິມສ຺ສ ກາຍສ຺ສ ອາຫາຣປຈ຺ຈເຍນ ປຈ຺ຈເຍາ, ອຣູປິເນາ ອາຫາຣາ ສມ຺ປຍຸຕ຺ຕການໍ ຘມ຺ມານໍ ຕໍສມຸຏ຺ຐານານຎ຺ຈ ຣູປານໍ ອາຫາຣປຈ຺ຈເຍນ ປຈ຺ຈເຍາ”ຕິ (ປຏ຺ຐາ. ໑.໑.໑໕). ອປເຣາ ນເຍາ – ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກສນ຺ຕຕິຍາ ວິເສສປຈ຺ຈຍຕ຺ຕາ ກພຬີກາຣາຫາເຣາ, ຜສ຺ສາທເຍາ ຈ ຕເຍາ ຘມ຺ມາ ອາຫາຣາຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ວິເສສປຈ຺ຈເຍາ ຫິ ກພຬີກາຣາຫາຣຠກ຺ຂານໍ ສຕ຺ຕານໍ ຣູປກາຍສ຺ສ ກພຬີກາຣາຫາເຣາ, ນາມກາເຍ ເວທນາຍ ຜເສ຺ສາ, ວິຎ຺ຎາຓສ຺ສ ມເນາສຎ຺ເຈຕນາ, ນາມຣູປສ຺ສ ວິຎ຺ຎາຓໍ. ຍຖາຫ “ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂເວ, ອຍໍ ກາເຍາ ອາຫາຣຏ຺ຐິຕິເກາ, ອາຫາຣໍ ປຏິຈ຺ຈ ຕິຏ຺ຐຕິ, ອນາຫາເຣາ ເນາ ຕິຏ຺ຐຕີ”ຕິ (ສໍ. ນິ. ໕.໑໘໓). ຕຖາ ຜສ຺ສປຈ຺ຈຍາ ເວທນາ, ສງ຺ຂາຣປຈ຺ຈຍາ ວິຎ຺ຎາຓໍ, ວິຎ຺ຎາຓປຈ຺ຈຍາ ນາມຣູປ”ນ຺ຕິ (ອຸທາ. ໑; ມຫາວ. ໑; ເນຕ຺ຕິ. ໒໔).

ກພຬີກາຣາຫາເຣຕິ ກພຬີກາເຣ ອາຫາເຣ ນິກນ຺ຕິ ຕຓ຺ຫາ, ຕໍ ຠຍໍ ອນຕ຺ຖາວຫເຕາ. ຄຫິຕສ຺ສ ຫິ ອາຫາຣປຣິເຄເຫາ ອຕ຺ຖາຍ ເຫາຕິ. ເຫຕຸອເຕ຺ຖ ຠຸມ຺ມໍ. ເອວໍ ເສເສສຸ. ນິກນ຺ຕີຕິ ນິກາມນາ ລກ຺ຂຣາເກາ. ຠາຍຕີ ເອຕສ຺ມາຕີ ຠຍໍ, ນິກນ຺ຕິ ເອວ ຠຍໍ ນິກນ຺ຕິຠຍໍ. ກພຬີກາຣາຫາເຣເຫຕຸ ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ລກ຺ຂຣາເກາ ຠຍໍ ຠຍານກໍ ປຏິສນ຺ຘິກາທິເກທສ຺ສ ອຕ຺ຕສ຺ສ ສກລສ຺ສາປິ ວຏ຺ຏທຸກ຺ຂສ຺ສ ເຫຕຸຠາວເຕາ. ເຕເນວາຫ “ກພຬີກາເຣ ເຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ອາຫາເຣ ອຕ຺ຖິ ຣາເຄາ, ອຕ຺ຖິ ນນ຺ທີ, ອຕ຺ຖິ ຕຓ຺ຫາ, ປຕິຏ຺ຐິຕໍ ຕຕ຺ຖ ວິຎ຺ຎາຓໍ ວິຣູຬ຺ຫ”ນ຺ຕິອາທິ (ສໍ. ນິ. ໒.໖໔; ກຖາ. ໒໘໖; ມຫານິ. ໗). ອຸປຄມນໍ ອປ຺ປຫີນວິປລ຺ລາສສ຺ສ ອາຣມ຺ມເຓນ ສເມາຘານໍ ສງ຺ຄຕິ ສຸຂເວທນີຍາທິຜສ຺ສປ຺ປວຕ຺ຕິ ຠຍໍ ຠຍານກໍ ຕີຫິ ທຸກ຺ຂຕາຫິ ອປຣິມຸຈ຺ຈນເຕາ. ເຕນາຫ “ສຸຂເວທນີຍໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຜສ຺ສໍ ປຏິຈ຺ຈ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ສຸຂາ ເວທນາ (ສໍ. ນິ. ໔.໑໒໘), ຕສ຺ສ ເວທນາປຈ຺ຈຍາ ຕຓ຺ຫາ...ເປ... ທຸກ຺ຂກ຺ຂນ຺ຘສ຺ສ ສມຸທເຍາ ເຫາຕີ”ຕິ (ອຸທາ. ໑). ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ອຸປປຊ຺ຊຕີ ອຸເປຕາຕິ ອຸປປຕ຺ຕິ, ອຸປປຊ຺ຊຕິ ວາ ອຸປປຕ຺ຕິ, ວິປາກໍ ຠຍໍ ຠຍານກໍ ອຸປປຕ຺ຕິມູລເກຫິ ທຸກ຺ເຂຫິ ອປຣິມຸຕ຺ຕເຕາ. ເຕນາຫ “ອວິຊ຺ຊາ, ຠິກ຺ຂເວ, ປຸຣິສປຸຄ຺ຄເລາ ປຸຎ຺ຎຎ຺ເຈ ສງ຺ຂາຣໍ ອຠິສງ຺ຂເຣາຕິ, ປຸຎ຺ຎູປຄໍ ເຫາຕິ ວິຎ຺ຎາຓໍ. ອປຸຎ຺ຎຎ຺ເຈ ສງ຺ຂາຣໍ ອຠິສງ຺ຂເຣາຕິ, ອປຸຎ຺ຎູປຄໍ ເຫາຕິ ວິຎ຺ຎາຓ”ນ຺ຕິອາທິ (ສໍ. ນິ. ໒.໕໑). ປຏິສນ຺ຘີຕິ ຠວນ຺ຕຣາທີຫິ ປຏິສນ຺ຘານໍ, ຕໍ ຠຍໍ ຠຍານກໍ ປຏິສນ຺ຘິນິມິຕ຺ເຕຫິ ທຸກ຺ເຂຫິ ອວິມຸຕ຺ຕເຕາ. ເຕນາຫ “ວິຎ຺ຎາເຓ ເຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ອາຫາເຣ ອຕ຺ຖິ ຣາເຄາ, ອຕ຺ຖິ ນນ຺ທີ, ອຕ຺ຖິ ຕຓ຺ຫາ, ປຕິຏ຺ຐິຕໍ ຕຕ຺ຖ ວິຎ຺ຎາຓໍ ວິຣູຬ຺ຫ”ນ຺ຕິອາທິ (ສໍ. ນິ. ໒.໖໔).

ປຸຕ຺ຕມໍສູປເມນ ອຸປາເຍນ ທີເປຕພ຺ເພາ ນິກນ຺ຕິຣາຄປຣິຍາທາຍ. ເອວໍ ຫິ ຕຕ຺ຖ ນິກນ຺ຕິຠຍໍ ນ ເຫາຕິ. ນິຈ຺ຉຍາ ກາຈີ ມໍ ມໍ ຘາຕໍ ຣູປກ຺ຂນ຺ຘໍ, ຕຕ຺ຖ ຕເຕ຺ວ ຕໍ ປິຫິເຕາ ນາຄນ຺ຕຸເມວ. ເອວໍ ຜເສ຺ສ ສຕິ ເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ເວທນາ ຈ ທຸກ຺ຂສລ຺ລາທີເຕາ ທິຏ຺ຐາຕິ ຜສ຺ສໍ ອາທີນວໍ ປສ຺ສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸປາຍນຠຍໍ ນ ເຫາຕີຕິ ອາຫ “ຜສ຺ສາຫາເຣາ ນິຈ຺ຈມ຺ມຄາວູປເມນ ທີເປຕພ຺ເພາ”ຕິ. ເອກາທສຫິ ອຄ຺ຄີຫິ ສພ຺ເພາ ອາທິຕ຺ຕາ ຍຖາ ອງ຺ຄາຣກາສຸ ສນິສາຕິ ປສ຺ສເຕາ ອຸປປຕ຺ຕິຠຍໍ ນ ເຫາຕີຕິ ອາຫ “ມເນາສຎ຺ເຈຕນາຫາເຣາ ອງ຺ຄາຣກາສູປເມນ ທີເປຕພ຺ເພາ”ຕິ. ເຈາຣສທິສໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ອຕ຺ຕປີຕເຕາ, ປຫາຣສເຕຫິ ເວທນາ ທຸກ຺ຂາວເຕາຕິ ສຍເມວ ປສ຺ສເຕາ ປຏິສນ຺ຘິຠຍໍ ນ ເຫາຕີຕິ ອາຫ “ວິຎ຺ຎາຓາຫາເຣາ ສຕ຺ຕິສຕູປເມນ ທີເປຕພ຺ເພາ”ຕິ.

ເອວໍ ກິຈ຺ຈາທິວເສນ ອາຫາເຣສຸ ອາທີນວໍ ວິຠາເວຕ຺ວາ ອິທານິ ຕຕ຺ຖ ຍຖາວິເສສໍ ອາຫາເຣ ນິກ຺ຂເມຕ຺ວາ ປຏິກ຺ກູລເຕາ ຍນ຺ຕິກາຣວິເສສໍ ທສ຺ເສຕຸໍ “ອຸເຍຍ຺ຍ ປຕາ”ຕິອາທີ ວຸຕ຺ຕໍ. ອຸປາທາຍຣູປນິທ຺ເທເສປິ “ກພຬີກາເຣາ ອາຫາເຣາ”ຕິ (ຘ. ສ. ໕໘໕) ອາຄຕຕ຺ຕາ ຕເຕາ ວິເສເສຕ຺ວາ “ອສິຕປີຕຂາຍິຕສາຍິຕປ຺ປເພທາ”ຕິ ອາຫ, ກຸຕກາທີ ວາ ເອວໍ. ຕຕ຺ຖ ອສິຕປີຕຂາຍິຕສາຍິຕປ຺ປເພທາຕິ

អសិតព្ពបីតព្ពខាយិតព្ពសាយិតព្ពវិការកោ កាលេកេនចនតិដ្ឋាយ អការេតោ យថា “ភុត្វ”ន្តិ។ កពឡីការោ អាហារោ វាតិ អវធារណំ យថា ផស្សាហារាទីនិវត្តនំ, ឯវំ ខឡាហារនិវត្តនត្ថម្បិ ទដ្ឋព្ពំ។ សវត្ថុកោ ឯវ ហិ អាហារោ ឥធ កម្មដ្ឋានភូតោ, តេន អាហរីយតីតិ អាហារោតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ អាហរតីតិ អាហារោតិ អយំ បនេត្ថ និព្ពត្តិតោជាវសេន វេទិតព្ពោ។ ឥមស្មិំ អត្ថេតិ ឥមស្មិំ កម្មដ្ឋានសង្ខាតេ អត្ថេ។ ឧប្បន្នា សញ្ញាតិ សញ្ញាសីសេន ភាវនំ វទតិ។ តថា ហិ វក្ខតិ “បដិក្កូលាការគ្គហណវសេន បវត្តា”តិអាទិ (វិសុទ្ធិ. ១.៣០៤)។

កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វាតិ កម្មដ្ឋានំ បរិយត្តិវសេន, អត្ថតោ ច សុគ្គហិតំ សុបធារិតំ សូបលក្ខិតំ កត្វា។ តេនាហ “ឧគ្គហេត្វា ឯកបទម្បិ អវិរជ្ឈន្តោ”តិ។ តត្ថ ឧគ្គហេត្វាតិ អាចរិយុគ្គហេត្វា។ ឯកបទម្បីតិ ឯកម្បិ បទំ, ឯកកោដ្ឋាសម្បិ វា, បទេសមត្តម្បីតិ អត្ថោ។ គមនាការេហីតិ គន្ត្វា ចរិតំ, តត្ថ អត្តិយជីវិកាការតោ, បិណ្ឌបាតស្ស អលាភលាភេសុ បរិតស្សនគេធាទិសមុប្បត្តិតោ, ភុត្តស្ស សមុទាចរតោ, កិមិកុលសំវទ្ធនតោតិ ឯវមាទីហិបិ អាការេហិ អាហារេ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្ពា? វុត្តំ ហេតំ “អន្តមិទំ, ភិក្ខវេ, ជីវិកានំ យទិទំ បិណ្ឌោល្យំ, អភិសាបោយំ, ភិក្ខវេ, លោកស្មិំ ‘បិណ្ឌោលោ វិចរសិ បត្តបាណី’”តិ (សំ. និ. ៣.៨០), “អលទ្ធា ច បិណ្ឌបាតំ បរិតស្សតិ, លទ្ធា ច បិណ្ឌបាតំ គធិតោ មុច្ឆិតោ អជ្ឈោសន្នោ អនាទីនវទស្សាវី អនិស្សរណបញ្ញោ បរិភុញ្ជតី”តិ (អ. និ. ៣.១២៣), “ភុត្តោ ច អាហារោ កស្សចិ កទាចិ មរណំ វា មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ អាវហតិ, ឧក្កាចនរោគា, តក្កោដករោគា ច ភត្តិយំ ភត្តិយំ កុលប្បសុតា កិមយោ ច តំ ឧបនិស្សាយ ជីវន្តី”តិ។

វុច្ចតេ – អត្តិយជីវិកាការោ តាវ ចិត្តសំកិលេសវិសោធនត្ថំ កម្មដ្ឋានាភិនិវេសតោ បគេវ យតសិ កាតព្ពោ “យាហំ លចាលិតសវិសោ ករេយ្យ”ន្តិ។ តថា បិណ្ឌបាតស្ស អលាភលាភេសុបិ បរិតស្សនគេធាទិសមុប្បត្តិនិវារណំ បគេវ អនុដ្ឋាតព្ពំ សុបរិសុទ្ធសីលស្ស បដិសង្ខានវតោ តទការេតោ។ កត្តុមយេហា អនេកគ្គិកា, បរិភោគគ្គាហតា វា វេទិតព្ពា។ កិមិកុលសំវទ្ធនំ បន ន សក្កហេតព្ពំ, សក្កិតាយេវ ច “គមនាការេហី”តិ ឯត្ថ និយមស្ស អភាវតោ។ ពហុកា ច តស្មេត ពហុតរេសេស្វេវ សក្កហោ ទដ្ឋព្ពា យថាសម្ភវំ បដិក្កូលតាបច្ចវេក្ខណាយ អនុប្បវេសិតព្ពា។ តថា ហិ ឈរកោសល្លកមគ្គបរិយេសនាទីនំ សម្ភវតោ គហិតំ, ន ឧបតិត្តិកត្តំ។ តថា បរិយេសនាទីសុបិ យថាសម្ភវំ វត្តព្ពំ។

គមនតោតិអាទីសុ បច្ចាគមនម្បិ គមនសភាគត្តា គមនេនេវ សង្គហិតំ។ បដិក្កូលតាវិសេសូបសន្ទស្សនំ វិយ បរិយេសនេ វិយាតបដិក្កូលំ ហិ អនុបិដ្ឋានក្កមតិទ្វបរក្កន្តស្សតយាយតាធិវាសតេហិ។ គមនតោតិ ភិក្ខាចារវសេន គោចរគាមំ គច្ឆន្តស្ស គមនតោ។ បរិយេសនតោតិ គោចរគាមេ ភិក្ខត្ថំ អាហិណ្ឌនតោ។ បរិភោគតោតិ អាហារស្ស បរិភុញ្ជនតោ។ ខេយំ ខេតេត អាសយតិ, ឯកញ្ញំ បវត្តមានោបិ កម្មពលេន និព្ពត្តិតោ ហុត្វា បរិយាទនវសេន អញ្ញមញ្ញំ អសម្មោរតោ សយតិ តិដ្ឋតិ បវត្តតីតិ អាសយោ, អាមាសយស្ស ឧបរិ តិដ្ឋនកោ បិត្តាទិកោ។ បរិយាទនតោ ហិ អាសយាការោ, តតោ អាសយតោ។ និធានតោតិ យថាវុត្តោ អាហារោ និចិតោ ហុត្វា តិដ្ឋតិ ឯតន្តិ និធានំ, អាមាសយោ, តតោ និធានតោ។ អបរិបក្កតោតិ គហណីសង្ខាតេន កម្មជតេជេន អបរិបក្កតោ។ បរិបក្កតោតិ យថាវុត្តស្ស អាហារស្ស វិបក្កការតោ។ ផលតោតិ និព្ពត្តិតោ។ និស្សន្ទតោតិ ពហិ និក្ខមនតោ ច និស្សន្ទនតោ។ សម្មក្ខនតោតិ សព្ពសោ

មក្ខនតោ ឯត្ថ អាហារេ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្វាតិ យោជនា តំតំកិរិយានិប្ផត្តិបដិបាដិយេន ចាយំ គមនតោតិអាទិកា អនុបុព្វី ឋបិតា, សម្មក្ខនំ បន បរិភោគាទីសុ លព្ភមានម្បិ និស្សន្ទវសេន វិសេសតោ បដិក្កូលន្តិ សព្វបច្ឆា ឋបិតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

១៨៥. ឯវំ មហានុការេវតិ ទសាតិ ចត្តាបដិបត្តិយា មហានុការេវតិ វទន្តិ, សព្វត្ថគមនាទិបរិហរណាទិវិធិ វា ឧមុសុឧមុតំ បុរក្ខត្វា យោគាវចរេន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្វន្តិ ទស្សេត្វា “ឯវំ មហានុការេវ គាយ មាគេត”តិអាទិមាហ។ តត្ថ គាយ-សទ្ទោ មមាវេត ទដ្ឋព្វោ។ បព្វជិតេន គាយាភិមុខេន គន្តព្វន្តិ យោជនា។ អយញ្ច គមនាទិតោ បច្ចវេក្ខណា យោគិនោ ន អត្ថុទ្ធរណាវ, អថ ខោ អនុទ្ធរណាបីតិ ទស្សេត្វា “មកលេត្តិ”ន្តិអាទិនា ឝុទេវំ បរិក្ខេហមិ។ បរិវេណន្តិ បរិវេណង្គណំ។ ខីរតិរវារេតិ ឧត្ត មត្តិបច្ចយុត្តវសេន វារបរិវេណ្ឌោតិ គេហំ, អបរេ បន “ខណាមនេតា”តិ វទន្តិ។ និវរណចិក្ខុមុនព្យាអប្បត្តា កាវតា ផរណបីតិយា អកាវតោ និមជ្ជាវសេន គាយកិលមថំ ន វិនោទេតិយេវាតិ ញាតិយាបទវេលនំ ហោតិយេវ។ ខីរតិមក្កហណំ បន យទារល្លក្ខិតកិក្ខាវរណវេលាវសេន។ អថ វា គមនតោ យាវ សម្មក្ខនមនសិការោ ឧតោ វារោ, ឯវំ ខីរតិមវារេ គមនុដ្ឋានំ មនសិ គរិត្វា។ និជនមន្តាទានីតិ ជនមន្តាទរហិតានិ, តេន អប្បាកិណ្ណតំ, អប្បសទ្ទតំ, អប្បនិគ្ឃោសតញ្ច ទស្សេតិ។ វនោ ឯវ បវិវេកដ្ឋោតិ ជនវិវេកេន ញាណ្ឌាតិ, បវិវេកស្ស វា សាគាភុយោគស្ស ឧបការានិ។ មហ្វា លោមហំសនយត្តានិ, វហ្វា មិគលានិ។ មហ្វា មុទិតិ, វហ្វា រមណីយភុមិកាកានីតិ បុរិមានិ ទេ្វ បច្ឆិមានិ ទ្វេ្ត ការណវចនានិ។ អរិយត្ថិ និវេទ្វាបិ។ វិវេករតិគ្គិ ឈានានុយោគរតិ។

កិច្ចាបិ យោគាវចរានំ វសនដ្ឋានំ គាយ មុទក្កិតំ មុមម្ពុ យេវ ហោតិ, គោចរ បន ឧក្កដ្ឋោ បច្ឆា ឯវម្បិ និមាតិ បដិក្កូលតាបច្ចវេក្ខណាយ មម្ហុវទស្សនត្ថំ “បិណ្ឌបាតចារិកស្ស កិច្ចានិមប្បរិកិណ្ណ”ន្តិអាទិ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ តត្ថ បច្ចត្ថរណន្តិ ភូមិយា លិបិរក្ខណត្ថំ អត្ថរិតព្វំ ចិមិលិកាទិអត្ថរណមាហ។ ឧត្តរា ណុដ្ឋកចក្កលិយោ ឧបហតត្តាតិ ទុមិតត្តា។ តទោតិ តតោ តតោ។ អបេក្ខតា ឧលុកបិរាវតាទីហីតិ ញាតាបិ “អបេក្ខតា”តិ បទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។ ឧតកចិក្ខុលាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន គវទរាទិ សង្គណ្ហាតិ។ បរិវេណតោ ចិហារន្តរាប្បវេសមគ្គោ ចិហារវច្ឆា។

ចិតក្កមាទ្វអគេតិ “គត្វ ត ខោ អដ្ឋ កិក្ខាយ វរិតព្ព”ន្តិអាទិនា ចិតក្កមាទ្វអគោ។ គាមមក្កិ គាមមាមិមក្កោ។ លាណ្ណាមណ្ឌមាមក្កោតិ លាណ្ណាមណ្ឌមាមេត្តា មក្កោ ទដ្ឋព្វោ ហោតីតិ ទស្សេន គមនំ ឧបលក្ខេតិ។

គណ្ឌបដិច្ឆាទនេត្តកាតិអាទិ ឯវមញ្ញាមយេន និវាមកាទិ គាតព្វន្តិ វត្តទស្សនំ, គណ្ឌទេវាកិកា វាតាតបវិទិបរិស្សយវិនោទនត្ថំ គណ្ឌ បដិច្ឆាទយាមេតន ចិយ។ អថ វា គណ្ឌ ចិយ គណ្ឌ បដិច្ឆាទយាមេតនាតិ ឯតំ គណ្ឌ-សទ្ទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ វទតិ។ “គណ្ឌោតិ ខោ, ភិក្ខវេ, បញ្ចន្នេតំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ អធិវចន”ន្តិ (អ. និ. ៩.១៥; ម. និ. ៣.១០១) វចនតោ គណ្ឌោតិ អត្តភាវស្ស បរិយាយោ, ចិរេសតោ ទុបកាយស្ស ទុក្ខតាមូលយោគតោ, អសុចិបគ្ឃរណតោ, ឧប្បាទជរាភង្គេហិ ឧទ្ធុមាតបរិបក្កបភិន្នតោ។ វណចោឡអគន្តិ វណបដិច្ឆាទនចោឡវត្ថំ។ និហរិត្វាតិ វចិតតោ ឧទ្ធរិត្វា។ ក្យណបាតិម្បិតិ បិ-សទ្ទោ គរហាយំ ឯវទ្ធូបាតិម្បិ ទដ្ឋព្វាតិ វទន្តីតិ, មម្ហុវទស្សនេ វា ញាតម្បិ តត្ថ មម្ហុវតីតិ។ អធិបាយតោ ទដ្ឋព្វាតិ ឧបិតទដ្ឋា អញ្ញថា អាហារស្ស អនុបលព្ភនតោ។ កាយទ្វារេតិ កាយទ្វារមុខេ,

ខេឡាមក្ខិតេ ច។ កាយទ្វារំ ចិតិចិដ្ឋិញ្ញា ចិតា ឧទលិកោតត្ថា ហោន្តិ សុនខវមថុម្បិ វទតិ អធិប្បាយោ។

បច្ចវេក្ខណាតិ ឈានកាលិកបច្ចវេក្ខណាតិ។ អតិគាល្ហបរិយោនាន្តិ ឧទ្ធ ទន្តិចត្តបរិយោនាត្តិសុបរិយានាល្ហិតំ កាយទ្វារំ ឧទលិកតស្សិ អាគតត្វា ចត្តត្តំ។ តស្សិ ហិ បដិក្កូលតាយេវាតិ។ អថវា ចតាតិ ករណភ និបរិតោ។ គោតិ ខយុលបតំ។ ឃាចទ្វិកំ បដិក្កូលេ អាហារេ ឃតត្វំ គយតស្សិ ភាយ ឧចំ ឧការត្វំ, ចុនធិចាយតញ្ញាតិ អត្ថោ។

១៥៩។ គមនតបដិក្កូលន្តិ គមនតោយេវ បដិក្កូលំ គមនតបដិក្កូលំ។ អធិចារេសត្វាបីតិ បិ-សទ្ទោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ, តេន "ឧត្តរោកភាបិ ឧត្តិ ភត្តំ, ព្ទេតោ បរេស្សិ យហត្តំ បដិក្កូលំ សកលំ អធិចារេសត្តូយេវា"តិ ចក្ខុយាតំ បដិក្កូលំ សម្បិណ្ឌេតិ។ សញ្ញាជិបរិវេតភាតិ សញ្ញាជិយា កប្បតបរិបេតភ បរិវតសទ្ទេន។ យត្តាតិ ឃាសុ ជិឃឹសុ។ ឃាច បិណ្ឌិកពំសាបីតិ ឃាច ឧណ្ហបិណ្ឌិកពំសប្បទេសាបិ។ ខុកកិច្ចុល្លេតិ ខុកកិរស្ស កណ្ឌរេ។ ឧលោកតំ ជិចន្តិ ឧលោកតំ ហត្ថេន និចត្តជិចេ។ យន្ថា ឆោជិយន្តិ ឧតេភាតិ យន្ថឆោចតំ, ខុកកំ។ សមុស្ស-សទ្ទោ បទេច្ឆេកំ សម្ពន្ធិតទ្ធោ។ ជួញ្ញោកល្លាតិ ខុសិទ្ធាគកកម្ពុយលិខិតំ សកាយាតំ សត្តតុដ្ឋាភាតិ, ឃាតិ ឧណ្ហយត្ថអសុចិករិតាតិបិ ហោន្តិ។ ចត្តិកាតិ គោចលិតំ ខុសិទ្ធាគកកម្ពុយលិខិតំ សត្តតុដ្ឋាភាតិ។ ឃតោតិ ជួញ្ញោកល្លាតោ។ តា យក្ខិកាតិ តត្ថ សណ្ឌសណ្ឌចារិនោ និលយក្ខិកា។ និលិយន្តីតិ អត្ថោ។

គគយាភាបីតិអាទិ សតិបិ គោសទ្ធិ សត្តាតំ ចរេភ សគ្គុកាកេ បដិក្កូលបច្ចវេក្ខណាភាយោឯ បភ អសត្តាតំ ចរេភ បចត្តកាអសក្កុកាកេយេច គស្សតំ អាទន្ធំ ពុល្បិ ហោត្តិ សយរេច ទិន្ដិត្វា កន្លិស្សតីតិ។ កន្ធាតិ អបេហិ។ ទេតិ អមុកា។ យុណ្ឌកាតិ អតាគទាលបតំ សយុគាទន្តីតិ គតេន្តិ។ បិណ្ឌាល្យស្ស អត្ថិយជិជិកាភាគតោហ "គបលាយតុស្សេត ជិឃ កាយ បិណ្ឌាឃ ចទិត្វា តិក្ខុមិតត្ថា"តិ។

១៥៥។ តត្ថាតិ តស្មិំ បត្តកេត អាហារេ។ លទ្ធិតត្តំ ហោតិ "ខុសិទ្ធិ គុ ហោ អយំ យយំគាតុការេយា"តិ អាសទ្ទេយ្យាតិ, សេតេា បញ្ញូយាតោ អាហារស្ស ចា ខុល្យុតាឃ, កិក្ខុគោ ចា សបរិទ្ធអាហតាឃាតិ អធិប្បាយោ។ សុក្ខុចទ្ធកត្តបីតិ សុក្ខុតាឃ ចទ្ធស្សិ កត្តំ, បគោច តក្កកខ្ពិកាជិតា ខុបសិត្តត្តិ អធិប្បាយោ។ តេត សេតេត កិលិក្ខុតាឃ បដិក្កូលតំ ចតតិ។

តស្មិត្តិ បិណ្ឌបិតោ។ សម្មិក្ខសោគតិ សត្តសោ ជិតត្ថសោគេ។ ទេចស្ជុតោ បដ្ឋាឃាតិ ខិច្ឆាឃ សន្តុតោ បដ្ឋាឃ។ គគ្គកុច្ឆគោ គគ្គសលំ។ ជិក្ខុណ្ហិតកក្ខិនោតាតិ ខុកឃហិ គគ្គហិ ជិក្ខុណ្ហិនោ គេចត្តអាគីហិ សយុបលិទ្ធោ។ ឧចិក្ខុតស្ស ចយ្យ ឃាឃំ បុទ្ធោ ចណ្ហសយុគា, គគ្គសយុគា, អកិសញ្ញាសយុគា ច, សា ឧកំសេភ ជិគស្សតិ, ទេសា បភ តស្សឃ្ញ ចា ភ ចាតិ អាហ "អត្តទហិតចណ្ហាគត្តសញ្ញាទជិសេសោ"តិ។ សុចាភគោលិយត្តិ សាទយេឃ្យាតំ គុឡ្ហតភអយ្ពហោ។ សុចាភចយន្ទុ ជិយាតិ ចត្តសុភលក្ខដំ ជិឃ។ ចក្ខុស្ស អាបិជំ អតីតត្តា អគ្គេញ្ញាហទិតទ្ធោ ហោតីតិ ខុក្ខុសកតំ តស្ស បដិក្កូលភាជំ ជិភាវេតិ។

២៩៨. បរិភោគន្តិ អជ្ឈោហរណំ. ឯស អាហារោ អន្តោ បវិសមានោ ពហលមេទតេលមក្ខិតោ វិយ បរមជេគុច្ឆោ ហោតីតិ សម្ពន្ធោ. អន្តោតិ កោដ្ឋស្ស អព្ភន្តរេ. និធានមុបគតោ អាមាសយំ អប្បត្តោយេវ អាហារោ បិត្តាទីហិ វិមិស្សិតោ ហោតីតិ អាហ “បវិសមានោ”តិ. អាមាសយបក្កាសយវិនិមុត្តោ កោ អាមាសយោ នាមាតិ អាសង្កំ សន្ធាយាហ “យទ្ធា”តិអាទិ. បិត្តមេទាទយោ បិត្តាទយោ. អធិកោ ហោតីតិ ចត្តំ មគ្គប្បមាណាទិហុល្លតោ លោកស្ស. ឧទិ អាមយតោតិ ជេគុច្ឆោ ហុត្វា អន្តោ បវិដ្ឋោ ជេគុច្ឆតរេហិ បិត្តាទីហិ វិមិស្សិតោ អតិវិយ ជេគុច្ឆោ ហោតីតិ ឧទិ អាមយតោ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្ពា.

២៩៩. និធានតោតិ ឧត្តរាបិ ឧទរេ ឋានតោ. ឋានតីតិ អាហារោ. វសចស្សិកោតាតិ ឥតិយា វសចវស្សត សតេត្តក. ឱកាសេតិ អាមាសយសង្ខាតេ បទេសេ.

៣០០. ឧចក្ខបតិ ឧទិរេ, វសចស្សាតិ យាច ចស្សសតំ អធោមុខចត្តបបទិរេតិ អធេ្វា. និធានន្តិ និធាតព្ពតំ. យថាវុត្តប្បការេតិ សទេ បត “វសចស្សិកោតា”តិអាទិនា (ដីកា ១.២៩៩) យថាវុត្តា បការោ ឧតស្សាតិ យថាវុត្តប្បការោ, តស្មិំ. បរមន្ធការតិមិរេតិ អតិវិយ អន្ធការមហាតមសិ. អតិទុគ្គន្ធជេគុច្ឆ បទេសេ បរមជេគុច្ឆកាចំ ស្ថបាក្ខា តិដ្ឋតីតិ សម្ពន្ធោ. កត្ថ កិំ វិយាតិ អាហ “យថា តាយា”តិអាទិ. កាលមេឃេឃត អភិវុដ្ឋេ អាចាមេ ពាហុសោ ចស្សេគេត ឧកត្ថំ អសុចិជាតំ ស្ថបិលចិត្វា វិកេច្ឆយ្យាតិ អកាលមេឃ-កុហណំ តិណបណ្ណកិលញ្ជខណ្ឌ-កុហណំ ត អសុកស្សាបិ អសុកេត សមិស្សតាយ អសុកកាចប្បត្តិវស្សតទ្ធំ កាយក្កិសត្តាបក្ខិតពុធតសញ្ញាតមេឃលពុព្ពុឡអកាចិតោតិ កហិតេតជេត បក្កិតតិប្បក្កតាយ សមុប្បន្នមេឃលពុព្ពុឡអតិចិតោ. អបរិបក្កតោតិ អបរិបក្កភាវតោ.

៣០១. សុចណ្ណាទេតាទីធាតុយោ ចិយាតិ យថា សុចណ្ណាទេតាទីធាតុយោ ចិធិតា តាបិយមានា សុចណ្ណាទេតាទិកោ មុញ្ចន្តិយោ សុចណ្ណាទេតាទិភាវំ ស្ថបាកច្ឆន្តីតិ ចុច្ចន្តិ, ត ឧចយមំ អយំ បត អាហារោ កាយគ្គិនា បរិបក្កោ ផេណពុព្ពុឡអកោ មុញ្ចន្តោ សណ្ហាកោរាត្តិ ឧត្តាតិ “សណ្ហាការិ”តិ លទ្ធនាមកោ និសទេ បិសិត្វា តាឡពាកោ ពុទ្ធកាចឡូតាឡពាកាយំ ចណ្ណសណ្ឋាតមត្តេត បក្ខិប្បមាតបណ្ឌមត្តិកា វិយ កាឝិសភាចំ ស្ថបាក្ខា បក្កាសយំ បូរេតិ, មុត្តភាចំ ស្ថបាក្ខា មុត្តវត្ថិំ បូរេតីតិ យោជនា. កហហិមា ពាត្ធភការកោ វិយ កិមិកក្កការកោ ច អបិភាជេតិច. រសភាគោ ផលតោ បកាសិយតិ, អបរិបក្កសភាគោ ច តេតិ តេ អភាយសិត្វា កាឝិសមុត្តភាគោ ឧទេចត្ត វស្សិតា.

៣០២. បដិក្កូលស្ស ភាយ ផលេត បដិក្កូលេតច គចិតព្ពាត្តិ វស្សេត្វា “សម្មា បរិបច្ចមាតោ”តិអាទិមាហ. តលវត្តាទីតីតិ អាទិ-សទ្ទេត តេចលំ តចាទីតិ ឧច ទ្វត្តិំសាការបឡព្ពាយំ (ម. តិ. ១.១៦៦; ចុ. បា. ១.ទ្វត្តិំសាការ) អាកតាតិ, អថ តោ អក្កិញ្ចកណ្ណញ្ចតត្តយលជល្លិកាសមុច្ចាទីតិ ទ្វត្តិំសកោដ្ឋាសចិតិមុត្តាតិ អសុកាតិ សក្កណ្ហាត្តា “តាតាកុណបានី”តិ អាហាតិ ដដ្ឋព្ពំ.

៣០៣. តិស្សន្ទមានោតាតិ ចិស្សចន្តោ, បក្ឃរន្តោតិ អធេ្វា. អាទិនា បការេតាតិ ឧត្ត អាទិ-សទ្ទេត តាសិកាយ សិង្ឃាណិកា, មុខេត ខេឡពុឡ, កណ្ណាទិ បិត្តំ, សេមំព្រលោហិតំ ចមតិ, ចក្ខុមេក្ខេត ស្ថក្ខុមេរោ, បស្សាចមេក្ខេត បស្សាមោ, សកលកាមេយ លោមកូបេហិ សេទជល្លិកាតិ

ឲចំបការំ អសុចិំ សក្កុណ្យាតិ។ “បធយឌិចនេ”តិ ប្ពត់ តិស្សត្ថឌិចសារេបក្ខាយ ចុត្តំ។ តេតាហ “ចុតិឃឌិចនេ តិស្សតេ្ថតេ្តា”តិ។ ចិក្យិលិតមុរេលាតិ ឌិក្យន្ធាចនេត សក្កុចិតមុរេលា។ តេតាហ “ខេក្យន្ធិ”តិ។ មក្កុមេតាតិ ចិយតកខារេតា “ប្ពលមឿ តាយ ខេបិនេមិ”តិ។ នេត្តាតិ ចត្តុំ ចិយ នក្កខារេតត ចិត្តស្ស ចិបនិណាយាការេនត លគ្គនារេកត នេត្តា។ កិនេ្ទាតិ អកិកប្តតសការេចត អកិកិច្ចាតេតត កិនេ្ទា ខេកឆំ អាបនេ្តា។ កឆិតេតាតិ ចុមេ្ចាចតឹយការេចត កត្តិតេតា ចិយ តត្ថ បដិតនេ្ទា។ មុន្ធិតេតាតិ នេសតណ្យាយ មុន្ធិ ខេមាហំ អាបនេ្តា។ ចិនេត្តាតិ ចិកតនារេកា។ អក្ខិឃយារេតាតិ ចុក្កិឃយារេតា។ ហនាឃយារេតាតិ លឌ្ឈយារេតា។ ឌិក្យន្ធយារេតាតិ ហឹឡឲនេ្តា។

តចក្ខារេនហឹតិ បិរកដិតំ មហន្តាតំ ចនេត ចុត្តំ, ខេលិមក្យុបចិចនេហិបិ សត្ថុតេចាតិ។ តិលឹឃតឹតិ អត្តាតំ អងេស្សនេ្តា តិក្យុហតិ, សក្កុចតិ ចា។ ឲចត្តិ ឲតេកត ចក្ខារេនត បនេចសតំ អតេតកហិ ចក្ខារេហិ អតេតកឆា តិក្ខាយតំ, បការសតំ បនេចសតំ, តិក្យឡហំ តិក្ខាយតមឿតិ ខេសាយតស្សខារេតត បនេចសតំ, មក្កុមេតត តិក្ខាយតំ, សារេត្តត បនេចសតំ, ចិនេត្តត តិក្ខាយតត្តិ ប្ពេមហិ បការេហិ។

១០៩. បរិភោគការលបីតិ បិ-សន្ធេត បចិដ្ឋមេត្តាបិ តាយ បនេចសក្ខារំ ខេក្យន្ធិ កនេរាតិ, បកេច លគ្គបរិចារេសា បរិបិកប្យេត្តា ប្ពតក្ខារាតឹតិ ឥស្សេតិ។ ឲស អាហារេរា កត្តហរេលត្តត្តិ ចិស្សកត្តបតយតត្តំ។ កាយក្កិតាតិ កហលិតេខាត្យុកេតត កាយុស្តុតា។ ខេបហ្យុដ្ឋហកត្តិ ខេបហាតិ ស្នូបេត្វា ស្នូបេត្វា។ បត្តិត្វាតិ បរិបិកំ កត្ត្វា។ ស្ត្ររយារេតាតិ ស្តបឿលចនេ្តា។ ខេសម្យាឹតិ អាឌិ-សន្ធេត បិត្តាឌិកោ សក្កុណ្យាតិ។ កនឹសាឹតិ អាឌិ-សន្ធេត ខេសងដលិ្លកាឌិកោ។ ប្ពយាតិ ចក្ខារាតិ មុលាឹតិ។ ឲកច្ចុត្តិ បស្សាចមក្កិ សត្តាយ ចតតិ។ ខេចាក្ខុខាតិកា បត មុលាឹតិបិ ខេឆាចិត្វា ហត្តំ បុត ខេឆាចត្តិខេយច។ បុត ឲកច្ចុត្តិ ចច្ចុមក្កិ។ ចត្តិកាលត្តិ ចិក្កត្តំ, តិក្កត្តំ ចា។ ឲត្ថ ច អាហារេត្វាយ កយតបរិខេយសតាតំ បដិក្កូលតា អាហារេ បដិក្កូលតា ចុត្តា។ បរិភោគស្ស តត្តិស្សយេតា, អាសយតិឆាតាតំ តំសម្ពុគ្គខេតា, ប្ពតខេនស់ តត្តិការេតាតិ អយមឿ ចិនេសេសា ខេចឌិតេត្តា។ កិមិកក្ខការេចាបិ ហិស្ស ចិការបតេក្ខខេយច ឌខេបតេត្តាតិ។

១០៩. តំ តិមិត្តត្តិ យឆាចុត្តេហិ អាការេហិ បុតប្យុតំ មតសិ កនេរាត្តស្ស បដិក្កូលការេចនេត ស្តុបដ្ឋិតំ កពឡីការាហារសត្តាតំ កាចតាយ តិមិត្តំ អារម្មណំ, ត ស្តុក្កហបដិភាគតិមិត្តំ។ ឃឌិ ហិ តត្ថ ស្តុក្កហតិមិត្តំ ស្តុប្យុដ្ឋឃ្យ, បដិភាគតិមិត្តេតបិ កចិតត្តំ។ តចា ច សតិ អប្យុតាប្យុត្តេត ឥសាតេត កចិតត្តំ, ត ច កចតិ, កស្មា? កាចតាយ តាតាការេតា, សភាចឆម្មការេចត ច កម្មដ្ឋាតស្ស កម្ពីរកាចេតា។ តេតាហ “កពឡីការាហារស្ស សភាចឆម្មតាយ កម្ពីរត្តា”តិ។ ឲត្ថ ហិ ឃឌិបិ បដិក្កូលការេចនេត កាចតា បចត្តតិ។ ខេយ បត ឆមេ្មស្តុបិតាយ កពឡីការាហារបញ្ញាត្តិ, តេ ឲច ឆម្មា បដិក្កូលា, ត បញ្ញាត្តិតិ បដិក្កូលការក្កហណមុខេតបិ សភាចឆមេ្មខេយច អារក្ខ កាចតាយ បចត្តតេតា, សភាចឆម្មាតត្ចា សភាខេចតេច កម្ពីរកាចេតា ត តត្ថ ឥសាតំ អប្យេតុំ សក្កាតិ។ កម្ពីរកាចេតា ហិ បុរិមសច្ចត្តយំ ចុត្តសំ ខាតត្តិ។ ឃឌិ ស្តុបចារសមាឆិតា ចិត្តំ សមាឆិយតិ, កថំ កម្មដ្ឋាតំ “សញ្ញា” ប្ពុតេច្ចុច តេចាហនឹយតីតិ អាហ “បដិក្កូលការក្កហណចនេត បតា”តិអាឌិ។

ប្ពងាតិ ប្ពមិស្សា កាចតាយ អាតិសំសំ ឥស្សេត្តំ “ប្ពមត្យា បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ នេសតណ្យាឃាតិ មឆុរាឌិនេសចិសឃាយ តណ្យាយ។ បតិលីយតីតិ សក្កុចតិ អតេតកាការំ តត្ថ បដិក្កូលតាយ សដ្ឋិតត្តា។ បតិក្យុដតីតិ អបសក្កតិ ត ចិសនេតិ។ បតិចត្តតីតិ តិចត្តតិ។ កត្តារតិត្ថរេលត្តិកោតិ

យហទោតា ទុក្កិក្កកត្តារស្ស គិច្ចរលប្បឃោះនេតា ចិកតយនោតិ យាតយឥាឌិត អការេចត គិយ្ទេកា, យកាកាចក្កហលោតេច ចស្ស ឥចយល្ខតចិក្សតាឌិតយ្បិ អការេចា កហិទេតារឃេចាតិ ឥដ្ឋត្ថា៎ កតាឲ្យប្រាការាហារបរិញ្ញាយុរលតាតិ ចុត្តតឃេត បដិក្កូលិការទេតា កតាឲ្យប្រាការាហារស្ស បរិច្ឆិន្ទ ឌាតតក្ខារេត៎ បញ្ចកាយក្យហិទកា រាទេកាតិ អតតិចត្តតេដ្ឋត បញ្ចាស្ កាយក្យលាស្ គិឃុទេត្តា,

តប្បឃោះនេតា ចា រាទេកា៎ បរិញ្ញា សយតិក្កយំ កច្ឆតិ៎ រសតាល្យាយ ហិ សយ្ទេឥច ចិកតាយ ទ្វបតាល្យាឥឃោបិ ចិកតា ឲច ទេហាត្តិ ទេកាះទេត យត្តញ្ញាតាយ ក្ខក្កិសកាយតទេតា៎ សតិ ឥ ចិសឃិសយតិក្កទេយ ចិសឃោ សយតិក្កទេត្តា ឲច ទេហាតីតិ អាហ “ទេសា បញ្ចកាយក្យលបរិញ្ញាយុរលត ទ្វបក្កត្ថ បរិឌាតាតី”តិ៎ ទ្វបិឃតតាឌិស្ ហិ បរិញ្ញា កច្ឆទេត្តស្ តត្តិស្សឃក្សតាតិ, តក្កាហកា បសាឥា ឥ ស្ទេលតេច បរិញ្ញា កច្ឆតីតិ៎ អបរិបក្កាឌិតិ អាឌិ-សទេ្ខត អាសឃតិឆាតាតយ្បិ សក្កទេហា ឥដ្ឋទេត្តា៎ តត្វ អបរិបក្កិ តាច ក្ខឥរិឃទេយច៎ អាសឃក្កហលោត បិត្តសេយឞ្ញត្តលិហិតាតិ, បរិបក្កក្កហលោត កាទិសយុត្តាតិ, ឞលក្កហលោត ទេកសាឌិតិ សទេត្តាសំ បរិក្កទេហា និទេន្តា ទេហាតីតិ អាហ “កាយកតាសតិកាចតាបិ បរិប្វុរិ៍ កច្ឆតី”តិ៎ អស្ុកសញ្ញាឃាតិ អស្ុកកាចតាឃ, អចិញ្ញាលកអស្ុកកាចតាត្វេឃាកស្សាតិ អទេត្វា៎ អត្វេលិយបដិបត៌ បដិបទេត្កា ទេហាតិ បដិក្កូលិការក្កហលោត កាឃស្ស អស្ុចិត្យក្ខឌេក្យក្ខកាចសល្លក្ខលទេតា៎ ត្វាយំ បត បដិបត្តិត្តិ ត្វាយំ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាកាចត៌ អយតបរិឃោសាតតត្តិ គិត្ថាតគិដ្ឋិតំ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាកាចតាសត្លាតំ ក្ខបចារត្ថាត៌ បិតកំ កត្វា ចិបស្សត៌ ចទេត្ខា គិត្ថាតាឆិកយត្តិ អទេត្វា៎

អាហារេបដិក្កូលកាចតាចល្ហតា គិដ្ឋិតា៎

ចត្យឆាត្យចចត្វាតកាចតាចល្ហតា

១០៩៎“ឲកំ ចចត្វាតត្តិ ឲចំ ក្ខដ្ឋិដ្ឋស្ស ចត្យឆាត្យចចត្វាតស្ស កាចតាគិទេ្ខសា អត្បទេត្តា”តិ ក្ខទេ្ខសា តាយ គិទេ្ខសទេត្វា យុក្សយ្ចប្បញ្ញាឌាហ្យលទេតា , អាកទេតា ឥ កាទោ អចស្សំ ចហិតទេត្តាតិ កត្វា ចុត្តំ៎ តត្វ សតិបិ ចិសឃទេកឥត ចចត្វាតស្ស ទេកឥ ចចត្វាតកាចសាយទេត្តាត បត តំ អភិត្កំ កត្វា ចុត្តំ “ឲកំ ចចត្វាត”ត្តិ, បុត្តាកាទេក ចា សតិបិ ចិសឃទេកឥ អត្វសិទ្ធិឃំ តស្ស ឲកចិសឃតាចាតិ “ឲកំ ចចត្វាត”ត្តិ ចុត្តំ៎ ឃឆា ហិ ក្ខត្តិសាការេ កយ៉ិ កទេរាត្តស្ស ឃោកិទេតា ឃឌិបិ បុត្តាកាទេក ចិស្ុំ ចិស្ុំ ទេកាដ្ឋារេសស្ យតសិការោ បចត្តតិ, អបរការេក បត ឲកស្ចិ លទេលា ឲកស្ចិឃេច ទេកាដ្ឋារេស អត្វសិទ្ធិ ទេហាតិ, ត សទេត្តាស្, ឲចយិឆាឞិតិ៎ តត្វ សិឃា – ឃឆា បដិក្កូលកាចសាយទេត្តាត ក្ខត្តិសាការកយ្ចដ្ឋារេត អទេកឥទេតា យតសិការោ បចត្តតិ, ឲចំ ត្វាឆ ឆាត្យកាចសាយទេត្តាត អទេកឥទេតា យតសិការោ បចត្តតីតិ “ឲកំ ចចត្វាត”ត្តិ ចុត្តត្តិ? តឃិឥទេយចំ៎ តត្វ ហិ បល្ហត្តិសយតិក្កយទេតា បដ្ឋាយ បដិក្កូលចទេសតេច សទ្ធាត្វ យតសិការោ បចទេត្តតទេត្តា, ត្វាឆ បត សកាចសរសលក្ខលទេតា ឆាត្យឃោ យតសិ កាតត្តា, ត ឆាត្យកាចសាយត្តាទេតា៎ ទេតតេចាហ “សកាច្ចបលក្ខលចទេសត សត្តិដ្ឋាត”ត្តិ៎ កិំ ចា ឲទេតត បបទេត្ចាត, អទេត្តាហិ ឲក្សតចត្តាលិសាយ កយ្ចដ្ឋារេតហិ អសំសដ្ឋំ ចត្យឆាត្យចចត្វាតំ តាយ ឲកំ កយ្ចដ្ឋាតត្តិ ឥទេស្សត្យំ “ឲកំ ចចត្វាត”ត្តិ ចុត្តត្តិ ឥដ្ឋត្ថា៎ “ចត្យឆាត្យចចត្វាតស្ស កាចតាគិទេ្ខសា”តិ កស្ចា ចុត្តំ, តត្ ចត្យឆាត្យចចត្វាតំ កាចតាច? សត្ថិ កាចតាច, សកិំ បចត្តំ បត ចចត្វាតំ, តស្ស ឆាហ្យលិការោ កាចតាតិ ចចតទេកឥត ចុត្តំ៎ កថំ បត កាចតា គិដ្ឋិសិឃតិ តស្សា ចឌិទេកាចរាតិក្កត្តកាចទេតាតិ? តាឃំ ទេឥាទេសា កាចតទេត្វ កាចតាទេចាហារទេតា៎ កាចតទេត្វា ហិ

ກມ຺ມຏ຺ຐານປຣິຄ຺ຄເຫາ ອິຘ "ຠາວນາ"ຕິ ອຘິປ຺ເປເຕາ.

ສຠາວູປລກ຺ຂຓວເສນາຕິ ກກ຺ຂຬຕ຺ຕາທິກສ຺ສ ສລກ຺ຂຓສ຺ສ ອຸປຘາຣຓວເສນ. ຍໍ ຫິ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ປຖວີກສິຓາທິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ວິຍ ນ ປຓ຺ຓຕ຺ຕິມຕ຺ຕສລກ຺ຂຓວເສນ, ນີລກສິຓາທິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ວິຍ ນ ນີລາທິວຓ຺ຓສລກ຺ຂຓວເສນ, ນາປິ ວິປສ຺ສນາກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ວິຍ ສງ຺ຂາຣານໍ ອນິຈ຺ຈຕາທິສາມຎ຺ຎລກ຺ຂຓສລກ຺ຂຓວເສນ ປວຕ຺ຕຕິ, ອຖ ເຂາ ປຖວີອາທີນໍ ສຠາວສລກ຺ຂຓວເສນ ປວຕ຺ຕຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ "ສຠາວູປລກ຺ຂຓວເສນາ"ຕິ, ກກ຺ຂຬຕ຺ຕາທິກສ຺ສ ສລກ຺ຂຓສ຺ສ ອຸປຘາຣຓວເສນາຕິ ອຕ຺ເຖາ. ສຕິຏ຺ຐານນ຺ຕິ ຍາຓວິນິຈ຺ຉເຍາ ເວທິຕພ຺ເພາ, ນ ເຍາຈາປຕກວິນິຈ຺ຉເຍາ, ນາປິ ວິຕກ຺ກາທິວິນິຈ຺ຉເຍາ. ຘາຕຸມນສິກາເຣາຕິ ຘາຕູສຸ ມນສິກາເຣາ, ຈຕສ຺ເສາ ຘາຕຸເຍາ ອາຣພ຺ຠ ຠາວນາມນສິກາເຣາຕິ ອຕ຺ເຖາ. ກາຕພ຺ພເຕາ ກມ຺ມໍ, ເຍາຄິເນາ ສຸຂວິເສສານໍ ການຣກາຣເຓາ ຐານນ຺ຕິ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ, ຈຕຸນ຺ນໍ ມຫາຠູຕານໍ ສຠາວສລກ຺ຂຓວເສນ ປວຕ຺ຕໍ ເຍາຄກມ຺ມໍ. ເຕນາຫ "ຘາຕຸມນສິກາເຣາ, ຘາຕຸກມ຺ມຏ຺ຐານໍ, ຈຕຸຘາຕຸວວຕ຺ຖານນ຺ຕິ ອຕ຺ຖເຕາ ເອກນ"຺ຕິ. ຕຍິທໍ ຈຕຸຘາຕຸວວຕ຺ຖານໍ. "ທ຺ວິຘາ ອາຄຕ"ນ຺ຕິ ກສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕໍ, ນນຸ ຘາຕຸວິຠງ຺ເຄ ນາຕິສງ຺ເຂປວິຕ຺ຖາຣວເສນ ອາຄຕໍ, ຕສ຺ມາ "ຕິຘາ ອາຄຕ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພນ຺ຕິ? ນ, ຕຕ຺ຖາປິ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິການໍ ຘາຕູນໍ ປເຠທເຕາ ອນວເສສປຣິຍາທານສ຺ສ ກຕຕ຺ຕາ, ພາຫິຣານໍ ຘາຕູນໍ ປຣິຄ຺ຄຫິຕຕ຺ຕາ. ອຖ ວາ ທ຺ວິຘາ ອາຄຕນ຺ຕິ ອິຘ ທ຺ວິຘາວ ອາຄຕນ຺ຕິ ນ ອິທໍ ນິຍມເຕາ ຄເຫຕພ຺ພໍ, ອຖ ວາ ທ຺ວິຘາ ອາຄຕເມວາຕິ, ເຕນ ຕຕິຍສ຺ສາປິ ປກາຣສ຺ສ ສງ຺ຄເຫາ ສິທ຺ເຘາ ເຫາຕິ. ເຍາ ຈ ນາຕິສງ຺ເຂປວິຕ຺ຖາຣເຕາ "ສງ຺ເຂປເຕາ ຈ ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ຈາ"ຕິ ອິທ ອາຄຕວເສນ, ຈ-ສທ຺ເທນ ວາ ສງ຺ຄເຫາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ເພາ. ອຖ ວາ ເຍາ ນາຕິສງ຺ເຂປວິຕ຺ຖາຣເຕາ ອຕິສງ຺ເຂປປຏິກ຺ເຂປມຸເຂນ ລພ຺ຠມາເນາ ວິຕ຺ຖາຣກເຖາ, ຕໍ ວິຕ຺ຖາຣນເຍາກາເສນ ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ "ທ຺ວິຘາ ອາຄຕ"ນ຺ຕິ. ເອວຎ຺ຈ ກຕ຺ວາ "ນາຕິຕິກ຺ຂປຎ຺ຎສ຺ສ ຘາຕຸກມ຺ມຏ຺ຐານິກສ຺ສ ວເສນ ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ອາຄຕ"ນ຺ຕິ ປາຬິຍໍ ວວຕ຺ຖິຕໍ ເຫາຕີຕິ. "ມຫາສຕິປຏ຺ຐາເນ"ຕິ ຈ ອິທໍ ນິທສ຺ສນມຕ຺ຕໍ, ສຕິປຏ຺ຐາເນ (ທີ. ນິ. ໒.໓໗໒ ອາທເຍາ; ມ. ນິ. ໑.໑໐໖ ອາທເຍາ) ກາຍຄຕາສຕິສຸຕ຺ຕາທີສຸປິ (ມ. ນິ. ໓.໑໕໓ ອາທເຍາ) ຕເຖວ ອາຄຕຕ຺ຕາ. ຣາຫຸເລາວາເທຕິ ມຫາຣາຫຸເລາວາເທ (ມ. ນິ. ໒.໑໑໓ ອາທເຍາ). ຘາຕຸວິຠງ຺ເຄຕິ ຘາຕຸວິຠງ຺ຄສຸຕ຺ເຕ (ມ. ນິ. ໓.໓໔໒ ອາທເຍາ), ອຠິຘມ຺ເມ ຘາຕຸວິຠງ຺ເຄ (ວິຠ. ໑໗໒ ອາທເຍາ) ຈ.

ກາຍໍ ມຫາສຕິປຏ຺ຐາເນ ອຕ຺ເຖນ ຣູປໍ ປຣິຈ຺ເຉທເຕ຺ວາ ເທສນາ ອາຄຕາ, ຣູປຍາ ຈ ນາມ ຍາວເທວ ຣູປວວຕ຺ຖານິກາວນຕ຺ຕາຕິ ຣູປໍ ນາມ ເທເສຕ຺ວາ ຣູປວວຕ຺ຖານໍ ວິຠາເວຕຸໍ "ເກສາ ເລາມາ"ຕິອາທິນາ ປິຍາເທສ ອາຄຕາ. ກສ຺ມາ ປເນຕ຺ຖ ຘາຕຸວເສນ, ຕຕ຺ຖາປິ ຈຕຸມຫາຠູຕວເສນ ກມ຺ມຏ຺ຐານນິທ຺ເທເສາ ກເຕາຕິ? ສພ຺ພສຸຎ຺ຎຕາສງ຺ຄຫຕ຺ຕາ, ເອຕ຺ຖ ຘາຕຸວເສນ, ຕຕ຺ຖາປິ ເອກເທສກາເສນ ສຸປາກຏຕາຍ, ເອກຈ຺ຈສ຺ສ ເຈເຕາວິມຸຕ຺ຕິນິທານຕ຺ຕາຍ ຈ ມຫາຠູຕວເສນ ກມ຺ມຏ຺ຐານນິທ຺ເທເສາ ກເຕາຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ຕຕ຺ຖ ປຖວີຘາຕຸຕິອາທີສຸ ຘາຕຸຕ຺ເຖາ ນາມ ສຠາວຕ຺ເຖາ, ສຠາວຕ຺ເຖາ ນາມ ສຸຎ຺ຎຕຕ຺ເຖາ, ສຸຎ຺ຎຕຕ຺ເຖາ ນາມ ນິສ຺ສຕ຺ຕຕ຺ເຖາ. ເອວໍ ສຠາວສຸຎ຺ຎຕນິສ຺ສຕ຺ຕຕ຺ເຖນ ປຖວີເຍວ ຘາຕຸ ປຖວີຘາຕຸ. ອາເປາຘາຕຸອາທີສຸປິ ເອເສວ ນເຍາ. ປຖວີຘາຕູຕິ ສຫຊາຕຣູປານໍ ປຕິຏ຺ຐາ ຘາຕຸ, ຕຖາ ອາເປາຘາຕູຕິ ອາພນ຺ຘນຘາຕຸ, ເຕເຊາຘາຕູຕິ ປຣິປາຈນຘາຕຸ, ວາເຍາຘາຕູຕິ ວິຕ຺ຖມ຺ຠນຘາຕູຕິ ເອວເມຕ຺ຖ ອຕ຺ເຖາ, ກາຍເຕ຺ວ ຈ ເວທິຕພ຺ເພາ. ອຍເມຕ຺ຖ ສງ຺ເຂເປາ, ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ປນ ປຣເຕາ ອາວິຠວິສ຺ສຕິ.

ເອວໍ ຕິກ຺ຂປຎ຺ຎສ຺ສາຕິອາທີສຸ ເອວນ຺ຕິ ຍຖາວຸຕ຺ຕໍ ປາຬິໍ ປຈ຺ຈາມສຕິ. ນາຕິຕິກ຺ຂປຎ຺ຎສ຺ສ ວິຕ຺ຖາຣເທສນາຕິ ກຕ຺ວາ ອາຫ "ຕິກ຺ຂປຎ຺ຎສ຺ສາ"ຕິ.

ឃឆា ចត្តុឃុគំ អរហតីតិ ចត្តុឃុគិកោ, ឲចំ ឆាតុកម្មដ្ឋានំ អរហតិ, ឆាតុកម្មដ្ឋានបយោឌនោតិ ចា ឆាតុកម្មដ្ឋានិកោ, តស្ស ឆាតុកម្មដ្ឋានិកស្ស៓

លេកោតិ ចំចំសបញ្ញាយ កុសលេវ៉ា, ឃឆាឌាតេ ស្មុតស្មិំ ភក្ខុដ្ឋព្យុរចិសាលាឌិចន្តេ អដ្ឋិយំសាឌិអចឃចសប្ខុគាយេ អចិកន្តេ កាចឹសបញ្ញា, ត ចិកន្តេ, ចិកន្តេ បត អដ្ឋិយំសាឌិអចឃចសបញ្ញាតិ ឌាតតកោ៓ កោឈាតកោតិ ឌីចិកត្តាយ គុត្តុ ឈាតកោ៓ អន្តេចាសិតិ កម្មុករលាចសេត តស្ស សឹបចាសឹ តស្ស តក្តិស្សាយ ឌឹចតតោ៓ ចិតិចិន្តិព្យាតិ ឲកស្មិំ ឆាតេ អញ្ញា ចិតិចិន្តិព្យា៓ យហាបឆាតំ ចេយញ្ញដ្ឋានសង្កាតេតិ ចតុគ្គុ យហាបឆាតំ តាឃ ឲច ចិតិចិន្តិដ្ឋានសង្កាតេ៓ ឃស្មា តេ ចត្តារោ យហាបឆា ចតុហិ ឌិសាហិ អាកត្វា សយោហិតា ចិឃ តោត្តិ, តស្មា តំ ឆាតំ ចតុយហាបឆាតំ, តស្មិំ ចតុយហាបថេ៓ ចិលឹឃត្តិ ភិជ្ជត្តិ ចិភជ្ជត្តីតិ ពឹលិ, កាកា, ច-ការស្ស ព-ការំ, ត្ថ-ការស្ស ច ទ្ធ-ការំ កត្វា៓ តយេច ហិ ភាកត្វ ឌស្សេត្វំ “កោដ្ឋាសំ កត្វា”តិ ចុត្តំ៓ កិញ្ចាបិ ចិត-សន្ទ្ធា “ឌិតោ ចា”តិអាឌីសុ (អ៓ តិ៓ ៤៓១ប៉) ចិឃ ឆាតសង្កាតំតិរិឃាបឆសយក្តិតាឃ, កតិតិចត្តិអត្វតាឃ ចា ឆា-សទ្ទស្ស អញ្ញាត្វ ឌបេត្វា កយតំ សេរិសរិឃាបឆសយក្តិតាឃ តោតោ, ត្ថុឆ បត ឃឆា តឆា ទ្វុបកាឃស្ស បចត្តិអាការតោ អធិប្បេតោតិ អាហ “ចតុត្តុ ត្ថុរិឃាបឆាតំ ឃេត កេតចិ អាការេត ចិតត្តាឃឆាចិត”ត្តិ៓ តត្វ អាការេតាតិ ឆាតាឌិតា ទ្វុបកាឃស្ស បចត្តិអាការេត៓ ឆាតាឌយោ ហិ ត្ថុរិឃាសង្កាតាឃ កាឃិកកិរិឃាឃ បចត្តិដ្ឋាតតាឃ “ត្ថុរិឃាបឆា”តិ ចុច្ចត្តិ៓ ឃឆាចិតត្តិ ឃឆាបចត្តំ៓ ឃឆាចុត្តដ្ឋានយេចត្វ បលិឆាតត្តិ អធិប្បេតត្តិ អាហ “ឃឆាចិតត្តាច ឃឆាបលិហិត”ត្តិ៓ ចិតត្តិ ចា កាឃស្ស ឆាតសង្កាតំតិរិឃាបឆសយាយោកបរិឌឹបតំ៓ បលិហិតត្តិ តឌេញ្ញាតិរិឃាបឆសយាយោកបរិឌឹបតំ៓ ចិតត្តិ ចា កាឃសង្កាតាតំ ទ្វុបឆយ្ខាតំ តស្មិំ តស្មិំ លេលេ សកិច្ចចសេត អចដ្ឋាតបរិឌឹបតំ៓ បលិហិតត្តិ បច្ចឃកិច្ចចសេត តេហិ តេហិ បច្ចយេហិ បការេតា គិហិតំ បលិហិតត្តិ ឲចយេត្វ អឌេត្វា ចេឌិតញ្ញា៓ ឆាតុសោតិ ឆាតុំ ឆាតុំ បឆចិអាឌិឆាតុំ ចិសុំ ចិសុំ កត្វា៓ បច្ចវេក្ខតីតិ បតិ បតិ អវេក្ខតិ ញាណចក្ខុតា ចិតិត្ថុឌិត្វា បស្សតិ៓

ឃឆា លេកោតិអាឌិតា បពិឡត្តុឃា សទ្ទត្វចិចរលាចសេត ចុត្តយេចត្វំ ត្ថុឌាតិ ភាចត្វចិភាចតចសេត ឌស្សេត្វំ “ឃឆា កោឈាតកស្សា”តិអាឌិ ចុត្តំ៓ តត្វ បេរិសត្តស្សាតិ ចំស្មុបឆឃបរិទ្រូហតាឃ កុណ្ឌកត្តកប្បាសដ្ឋិអាឌីហិ សំចឌ្ឍត្តស្ស៓ ចធិតំ យតត្តិ ហិសិតំ ហុត្វា យតំ៓ យតត្តិ ច យតយត្តំ៓ តេតតចាហ “តាចតេចា”តិ៓ កាចឹតិ សញ្ញា ត អត្តរធាឃតិ ឃាតិ អក្កុបច្ចក្កាតិ ក្ខុបិតាឃ កាចឹសបញ្ញា, យតយត្តាឃបិ កាចិឃា តេតសំ សត្តិចេសស្ស អចិតដ្ឋត្តា៓ ពិលិសោតិ ពិលំ ពិលំ កត្វា៓ ចិភឌិត្វាតិ អដ្ឋិសញ្ញាតតោ យំសំ ចិចេចេត្វា, តតោ ចា ចិចេចិតំ យំសំ ភាកសោ កត្វា៓ តេតតចាហ “យំសសញ្ញា បចត្តតី”តិ៓ បត្តាឌិតស្សបិ អបរិក្កហិតកម្មដ្ឋានស្ស៓ ឈតចិតិត្ថុកោកត្តិ សត្តតិសម្ពុហកិច្ចឈតាតំ ចិតិត្ថុឌតំ ចិចេចតំ៓ ឆាតុសោ បច្ចវេក្ខតោតិ ឃឆាចុត្តំ ឈតចិតិត្ថុកោកំ កត្វា ឆាតុសោ បច្ចវេក្ខតស្ស៓ សត្តសញ្ញាតិ អត្តាតុឌិដ្ឋិចសេត បចត្តា សត្តសញ្ញាតិ ចឌត្តិ, ចោហារចសេត បចត្តសត្តសញ្ញាឃបិ តឌា អត្តរធាតំ ឃុត្តយេច ឃាឆាចតោ ឈតចិតិត្ថុកោកស្ស សយ្យាឌតតោ៓ ឲចំ ហិ សតិ ឃឆាចុត្តឧបយូត្វេត ឧបយេយ្យេត្វា អញ្ញាឌត្វ សំសន្ទតិ សយេតិ៓ តេតតចាហ “ឆាតុចសេតេច ចិត្តំ សត្តិដ្ឋតី”តិ៓

១០លិ៓ ឲចំ ឆាតុកម្មដ្ឋានស្ស សង្ខេបតោ អាកតដ្ឋានំ ឌស្សេត្វា ត្ថុឌាតិ ចិត្ថារតោ អាកតដ្ឋានំ ឌស្សេត្វំ “យហាហត្ថិបទូបមេ

បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ ឲចត្តិ ឰយិតា ទាហុលៃចាឆ- (យ៉ តិ៉ ១៉១០១ អាគសេយា) ឆាតុចិកេក្កស្កុ (យ៉ តិ៉ ១៉១៣១ អាគសេយា; ចិក៉ ០លិ១ អាគសេយា) ឆាតុកយ្ចុដ្ឋាគស្ស ចិត្តាទេតា អាកាយគសេច ្លបសំហទតិ, ត សត្តា សេឆសតាគឃំ អញ្ញាឆាបិ តត្វ សេឆសតាគឃស្ស អាកាតត្តា៉

តត្រាតិ តស្មិ៍ ឃឆាឆស្សិតេ យហាហត្វិបក្ខបយបិតេឆ៉ អញ្ញត្តិកាតិ សត្តសត្តាគបរិឃាបត្តា៉ អញ្ញត្តំ បច្ចតត្តិ បកក្ខេឃតាបិ តំតំបិឌឹបុក្កលិកឆេខ្វា ចុច្ចតីតិ អាហ “ក្លកឃយ្យិ តិឃកាស្ស អឆិចចត”ត្តិ៉ សសត្តតិបរិឃាបត្តតាឃ បត អត្តតិ កេហតត្តកាច្ចុបកាយតចេសត អត្តាតំ អឆិកិច្ច បចត្តំ អញ្ញត្តំ៉ តំតំសត្តតិបរិឃាបត្តតាឃ បច្ចត្តំ៉ តេតេតចាហ “អត្តតិ បចត្តត្តា អញ្ញត្តំ, អត្តាតំ បដិច្ច បដិច្ច បចត្តត្តា បច្ចត្ត”ត្តិ៉ កក្កត្វអត្តិ កឆិត៉ ឃស្មា តំ ឆត្ថកាចេត សហឌាតាតំ បតិដ្ឋា ហោតិ, តស្មា “ឆត្ថ”ត្តិ ចុត្តំ៉ ឈទិកតត្តិ ឈទិស្កុ ឈទសកាចេស្កុ កតំ តប្បទិឃាបត្តំ, ឈទសកាចេយចាតិ អតេត្វា៉ ឃស្មា បត ឈទសកាចំ ឋទុសាកាទេត ក្លបដ្ឋាគតោ ឋទុសាកាទំ ហោតិ, តស្មា ចុត្តំ “ឋទុស”ត្តិ៉ តេតាហ “កុតិឃំ អាកាទចេត”ត្តិ៉ ក្លបិឌិត្តំ តាយ សទិទេដ្ឋកា៉ តំ បត កយ្ចុសយុដ្ឋាគតំ សត្តាឃ ក្លបិឌិត្តយ្យិ អត្តិ អតុបិឌិត្តយ្យិ, តឈ្យាឌីហិ អាឌិត្តកាហិតបទាយដ្ឋចេសត សត្តរេយ្យតំ ក្លបិឌិត្តេយចាតិ ឌស្សេតុំ “ក្លបិឌិត្តត្តិ ឌឡហំ អាឌិត្ត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តត្ថ “យយ”ត្តិ កហិតំ “អហ”ត្តិ បទាយដ្ឋត្តិ ឃោឌតា៉ សេឃ្យឆិឌត្តិ កេឆតុកយ្យតាបុច្ឆាចាឌីតិ អាហ “តំ កតាយត្តិ ចេតិ អតេត្វា”តិ៉ តតេតាតិ បច្ឆា៉ តត្តិ តំ អញ្ញត្តិកាឌិកេឆេតា ឌស្សិតំ បឆចិឆាតុំ៉ ឌស្សេត្តាតិ ចត្វចិកាទោត ឌស្សេត្តា៉ កិញ្ចាបិ យត្វលុក្កំ អដ្ឋិយិខេញ្ចតេច សក្កហេត្វា ឰលឆ បិឡុឰឃំ ចិស្កុំ ត ក្លដ្ឋំ, បដឹសម្ភិគាយក្កេ (បដ៉ៃ យ៉ ០៉៣) បត ឌីសតិឃា អាកាទេហិ បរិបុណ្ណំ កត្វា ឌស្សេតុំ ចិស្កុំ កហិតត្តិ តយ្យិ សក្កឈ្យុត្តា ឆត្ថកាចាឆិកតាឃ បឆចិឆាតុកោដ្ឋាសេសុសេច “យត្វលុក្កំ បក្កិបិត្វា ឌីសតិឃា អាកាទេហិ បឆចិឆាតុ តិដ្ឋិដ្ឋាតិ ចេឌិតត្តា”តិ អាហ៉ “ឃំ ចា បតត្តាយ្យិ កិញ្ចិ”តិ ចា ឰយិតា បិឡុឰឃំ យត្វលុក្កស្ស សក្កហោ ឌដ្ឋត្តោ៉ តស្មា ឰលឆ “ឃំ ចា បតត្តាយ្យិ កិញ្ចិ”តិ ឰលំ បុត្តាបទាបក្កិ “យត្វលុក្កំ បក្កិបិត្វា ឌីសតិឃា អាកាទេហិ បឆចិឆាតុ តិដ្ឋិដ្ឋាតិ ចេឌិតត្តា, ឃំ ចា បតត្តាយ្យិ កិញ្ចិ”តិ ចចតេតា៉ បុត ឃំ ចា បតត្តាយ្យិ កិញ្ចិតិ អចសេសេស្កុ តីស្កុ កោដ្ឋាសេស្កុតិ ឃោឌេតត្តំ៉ តីស្កុ កោដ្ឋាសេស្កុតិ តិប្បកាទេស្កុ កោដ្ឋាសេស្កុ៉ ត ហិ តេ តេឃា កោដ្ឋាសា៉

ចិស្សត្ថតកាចេតាតិ បឈ្ឈុឈសកាចេត៉ អតេប្បាតីតិ ចិសទតិ៉ បតេប្បាតីតិ បិឋុឈាតិ, សសម្ភាទអាបចេសត ចេចំ ចុត្តំ៉ សោ ហិ ចិស្សត្ថតកាចេត សសម្ភាទបឆចឹសក្កាតំ តំ តំ ឌាតំ ចិសទតិ, បិឋុឈាតិ ច, លក្កឈាបចេសតេច ចា៉ សោបិ ហិ សហឌាតអញ្ញាយញ្ញាតិស្សឃាឌិបច្ចឃតាឃ សេសក្ខតត្តឃសក្កាតំ តំ តំ ឌាតំ ឲ្រចកាចសិឆ្ឆេត ចិស្សត្ថតកាចេត អាតាត្ថត្តំ, អាសត្តត្តំ, អចិប្បកិឈ្ឈត្ថា កេទាត្តំ “អតេប្បាតិ បតេប្បាតី”តិ ចត្តត្តាតំ អទហតីតិ៉

តេឌតចេសតាតិ តិសិតកាចេត តិក្កកាចេត៉ ចុត្តតេឃតាតិ កយ្ចុសយុដ្ឋាតាឌិចេសត “តាតាចិឆេស្ហុ”តិ អាទេបិឆាតុឃំ ចុត្តតេឃត៉ កុបិតេតាតិ ឲុកិតេត៉ ក្លស្កុយឌាតេតាតិ ក្លស្លាកិក្ខុតោ៉ ឌីទតីតិ ឌិណ្ណោ ហោតិ៉ តេតេឌាឆាតុចេសត លត្ថុយាតា ឰយស្មិ កាតេឃ ឌទាបចត្តិ បិកាដឌទាចេសត ចេឌិតត្តាតិ ឌស្សេតុំ “ឰត្រ្កិឃចេកាល្លត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ សទិទេ បកតិក្លស្កុយំ អតិក្កយិត្វា ក្លឈ្យកាចេចា សត្តាបេបិ, សទិទស្ស ឌហតចេសត បចេត្វា យហាឌាហោ បរិឌាហោតិ អឃសេយតេសំ ចិសេសោ៉ សេឃត ឌីទិឃតីតិ ច ឲុកាហិកាឌិឌទទេទាកោត ឌទិឃតីតិបិ អតេត្វា ឃុឌ្ឍតិ៉ សតក្កត្តំ តាបេត្វា តាបេត្វា សីតុឌកេ បក្កិបិត្វា ក្លឆ្ឆដា សប្បិ “សតធោតសប្បិ”តិ ចឌត្តិ៉ អសិតត្តិ កុត្តំ៉ ឈាឃិតត្តិ ឈាឌិតំ៉

ឃាឃិតត្តិ អឃ្យ្យាឌិតំ៉ ឃឲ្យ បរិបាក់ ពន្ធីតិ ឃយចេបាកិតិឃា ពហលិឃា ចឃេត ទុត្តំ, អឃឲ្យបរិបាកោបិ បត ចិឃយចេបាកិតិឃា តឃ្យ្យា ឧច ចឃេត ចេឌិតទ្ទោ៉ ឃោឌិការចេតាតិ ឃេទុឆិឃំឃយេឥត្យេុអដ្ជិអដ្ជិយិជ្ជាបុក្កចឃេត៉ ចិចេពត្តិ បុទ្ធុកាចំ អឡ្ជាយឡ្ជា ចិឃឌិឃកាចំ៉ អឃិតាឌិកេឥឃ្យ្យ ហិ អាហារឃ្យ្យ បរិណាេយ ឃេឃា ហោតិ, តំ បជិច្ច ឃេឃឆាត្យ ឧ្រប្បជ្ជតីតិ អទ្ធោ៉ ឧចំ "ឃេឃ្យ្យ បរិណាេយ ឃុឆិឃ"ត្តិអាឌិតា ឃទ្ទំ តេតទ្ទំ៉

ចាឃតចឃេតាតិ ឃយុឌីឃលចឃេត, ឃចេកាយតចឃេត ចា៉ ឧ្រក្ការហិក្កាឌីតិ ឧទ្ទ អាឌិ-ឃទ្ទេត ឧ្រទ្ទេកេិបតាឌិបចត្តតកចាតាត់ ឃក្កហោ ឥដ្ជទ្ទោ៉ ឧ្រទ្ធារបឃ្យ្យាចាឌីតិ អាឌិ-ឃទ្ទេត បិត្តឃេយ្យឃិការពចលត្យ្រក្ខាឌិឌីហរណាកាត់ ឃក្កហោ ឥដ្ជទ្ទោ៉ ឃឌិបិ ក្យន្ធិ-ឃទ្ទោ ឧ្រឥរបរិឃារឃា, កោដ្ជ-ឃទ្ទេត បត អត្តត្តរឃ្យ្យ ទុទ្ធយាតត្តា តឥចឃិដ្ជោ ឧ្រឥរប្យេឥឃា ត្តូឆ ក្យន្ធិ-ឃទ្ទេត ទុទ្ធតីតិ អាហ "ក្យន្ធិឃឃា ចាតាតិ អត្តាត់ ពាហិចាតា"តិ៉ ឃយិជ្ជាតបឃារណាឌីតិ អាឌិ-ឃទ្ទេត អាលោកេតចិលោកេតាទ្ធរណាតិហរណាឌិកា ឃទ្ទា កាឃិកកិរិឃា ឃក្កហិតា៉ "អឃ្យ្យាឃបឃ្យ្យាឃា ចិត្តឃយដ្ជាតាចា"តិ ឧេតត អឃ្យ្យាឃបឃ្យ្យាឃាត់ ឃរិរំ យុទ្ធិត្តា បចត្តិ តត្តីតិ ឌីេបតិ៉ ត ហិ ពាហិទ្ធា ចិត្តឃយដ្ជាតឃ្យ្យ ឃយ្យេចា អត្តីតិ៉ ឃឌិ ឧចំ ពធំ "បឃ្យ្យាឃាតិ ពាហិតិក្លូយតតាឃិកចាតោ, ឌីឈតាឃិកឃ្យ្យ តាឃិកក្កំ, ត្តូតរឃ្យ្យ ឧ្រត្តរោដ្ជិ ឬឃេត្តា បចត្តតី"តិ ចចត់? តំ តិក្លូយតាការេត បចត្តិឃា ចិត្តឃយដ្ជាតឃ្យ្យ, ឃត្តាេត បចរិត្តាត្យឃយដ្ជាតឃ្យ្យ ច ចឃេត ទុត្តត្តិ ចេឌិតទ្ទំ៉ ឃទ្ទត្តាតិ អារបិឆាត្យអាឌីត់ តិឃ្យ្យត្តិ ឆាត្យត់ តិទ្ទេឃំ ឃទ្ធាឃាហ៉ តទ្ទ អារបិឆាត្យតិទ្ទេឃ "ឃំ ចា បតឡ្ជា"ត្តិ ត្តូយិតា ឃយ្យេចឃ្យ្យ, តេខោឆាត្យតិទ្ទេឃ ឃរិេរ បាកតិរិកាឃ្យាឃ, ចារឃាឆាត្យតិទ្ទេឃ ឆយតិខាលិត្យឃដឃ្យ្យ តទ្ទ តទ្ទ ចឲ្យលីលបិឡ្យអកាឌិតិទ្ទត្តកចាឃុតោ ឃក្កហោ ឥដ្ជទ្ទោ៉ ឃយិជ្ជាតាឌិតិទ្ទត្តកចាតា ចិត្តឃយដ្ជាតាច៉ ឃឌិ ឧចំ, ពធំ "បុរិយា បទ្ធា ចត្យឃយដ្ជាតា"តិ ចចត់? ត ហិ ឃយិជ្ជាតាឌិតិទ្ទត្តកា ឧច អក្កយក្កាត្យឃារិតោ ចាតា, អឆ ខោ តឥឡ្ជាបីតិ តត្តិ ចិរោឆា៉

ត្តូតីតិ ទុត្តប្យការបឃាយឃត់៉ តេតាហ "ចិឃតិឃា អាការេហី"តិអាឌិ៉ ឧទ្ទាតិ ឧតឃ្យិ ចិត្តារតោ អាកេត ឆាត្យកយដ្ជាតេតិ អទ្ធោ៉ តេត អឃំ ចណ្ណតា ត ពេចល់ យហាហត្តិបឡ្យបយឃ្យ្យច (យ៉ តិ៉ ១៉១០០ អាឥឃា), អឆ ខោ យហារាហ្យលិចាឥ- (យ៉ តិ៉ ១៉១១១ អាឥឃា) ឆាត្យចិកក្កបុត្តាតយ្យិ (យ៉ តិ៉ ១៉១៣១ អាឥឃា) អត្តឃំចណ្ណតា ហោតិឃេចាតិ ឥឃ្យិតំ ហោតិ៉ កាចតាតឃេបិ ឧឃេច តឃា៉ តឆា ហិ ទុត្តំ "ឧចំ រាហ្យលិចាឥឆាត្យចិកក្កបុបី"តិ៉

១០ប៉ កាចតាតឃេតិ កាចតាឃ តឃ៉ ឃេត កយដ្ជាតកាចតា ត្តូឡ្ញតិ, តឃ្យិ កាចតាចិឌិបីត្យិ អទ្ធោ៉ ឧទ្ទាតិ ឆាត្យកយដ្ជាតេ៉ ឃឃ្យា ឃេឃំ "តិក្លូបឡ្ជា តាតិតិក្លូបឡ្ជា"តិ ត្តូយេឃំ ត្យចិឆាត់ បុក្កលិត់ ចឃេត ត្តូឌំ កយដ្ជាត់ ក្ខិឆា អាកាតំ ក្ខិឆា ឥឃិតំ, តឃ្យា កយដ្ជាតាកិតិចេឃាបិ តេឃំ ក្ខិឆាច ត្តូទ្ធិតទ្ទោតិ តំ តាច ឥឃ្យ្យត្យំ "តិក្លូបឡ្ញឃ្យ្យ កិក្លូតោ"តិអាឌិ អារទ្ធំ៉ លោយា បចឌីឆាត្យតីតិ ឧទ្ទ ត្តូតិ-ឃទ្ទោ អាឌិអទ្ធោ៉ ឧចំ ចិត្តារតោ ឆាត្យបរិក្កហោតិ "កោឃា បចឌីឆាត្យ, លោយា បចឌីឆាត្យ"តិអាឌិតា ឧចំ ក្ខាចត្តាលិឃាឃ អាការេហិ ចិត្តារតោ ឆាត្យកយដ្ជាតបរិក្កហោ៉ បបទ្ធាតោតាតិ ឥទ្ធតោ ឃលិកតោ៉ ឃំ ឆទ្ធលក្លូណត្តិ កោឃាឌីឃុ ឃំ ឆទ្ធលក្លូណំ កក្លូឡ្យអការចា៉ ឃំ អាពាទ្ធតលក្លូណត្តិអាឌីឃុបិ ឧឃេច តឃា៉ ឧចំ យតឃិ កេរាតោតិ ចត្ត្យំ អតាយឃិត្តា ឧចំ លក្លូណយត្តតោ យតឃិការំ បចេត្តត្តឃ្យ្យ៉ អឃ្យ្យាតិ តិក្លូបឡ្ញឃ្យ្យ៉ កយដ្ជាត់ បាកដំ ហោតីតិ ឃោកកយ្យឃ្យ្យ បចត្តិដ្ជាតត្ខំ តឥេច លក្លូណំ ចិត្ខំ ហោតិ, តឃ្យ្យ ចា

លក្ខណស្ស សុដ្ឋុ ឧបដ្ឋានតោ តំ អារព្ភ បវត្តមានំ មនសិការសន្តានំ កម្មដ្ឋានំ វិភូតំ វិសទំ ហោតិ, តិក្ខបញ្ញស្ស ឥន្ទ្រិយបាដវេន សំខិត្តរុចិភាវតោ។ សព្ពសោ មន្ទបញ្ញស្ស ភាវនាវ ន ឥជ្ឈតីតិ អាហ “នាតិតិក្ខបញ្ញស្សា”តិ។ ឯវំ មនសិ ករោតោតិ វុត្តនយេន សង្ខេបតោ មនសិ ករោតោ។ អន្ធការំ អវិភូតំ ហោតីតិ អនុបដ្ឋានតោ អន្ធំ វិយ ករោន្តំ អបាកដំ ហោតិ កម្មដ្ឋានន្តិ យោជនា។ បុរិមនយេនាតិ “កេសា បថវីធាតូ”តិអាទិនា បុព្ពេ វុត្តនយេន។ ចត្វអាមសនេន វិត្ថារតោ មនសិ ករោន្តស្ស បាកដំ ហោតិ កម្មដ្ឋានំ, នាតិតិក្ខបញ្ញស្ស អខិប្បនិសន្តិតាយ វិត្ថាររុចិភាវតោ។

ឥទានិ យថាវុត្តមត្ថំ ឧបមាយ វិភាវេតុំ “យថា ទ្វីសុ ភិក្ខូសូ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ បេយ្យាលមុខន្តិ បេយ្យាលបាឡិយា មុខភូតំ ទ្វារភូតំ អាទិតោ វារំ, វារទ្វយំ វា។ វិត្ថារេត្វាតិ អនវសេសតោ សជ្ឈាយិត្វា។ ឧភតោកោដិវសេនវាតិ តស្ស តស្ស វារស្ស អាទិអន្តគ្គហណវសេនេវ។ ឱដ្ឋបរិយាហតមត្តន្តិ ឱដ្ឋានំ សម្ផុសនមត្តំ។ យថា គន្ថបរិចយេន តិក្ខបញ្ញស្ស ភិក្ខុនោ សង្ខេបោបិ រុច្ចតិ, ន វិត្ថារោ។ ឥតរស្ស ច វិត្ថារោ រុច្ចតិ, ន សង្ខេបោបិ, ឯវំ ភាវនាក្កមេបីតិ ឧបមាសំសន្ទនំ វេទិតព្ពំ។

តស្មាតិ យស្មា តិក្ខបញ្ញស្ស សង្ខេបោបិ, នាតិតិក្ខបញ្ញស្ស ច វិត្ថារោ សប្បាយោ, តស្មា។ យស្មា កម្មដ្ឋានំ អនុយុញ្ជិតុកាមស្ស សីលវិសោធនាទិបុព្ពកិច្ចំ ឥច្ឆិតព្ពំ, តំ សព្ពាការសម្បន្នំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវាតិ ឥធ ន អាមដ្ឋំ។ យស្មា បន វិវេកដ្ឋកាយស្ស, វិវេកដ្ឋចិត្តស្សេវ ច ភាវនា ឥជ្ឈតិ, ន ឥតរស្ស, តស្មា តទុភយំ ទស្សេន្តោ “រហោគតេន បដិសល្លីនេនា”តិ អាហ។ តត្ថ រហោគតេនាតិ រហសិ គតេន, ឯកាកិនា ភាវនានុកូលដ្ឋានំ ឧបគតេនាតិ អត្ថោ។ បដិសល្លីនេនាតិ បតិ បតិ បុថុត្តារម្មណតោ ចិត្តំ និសេធេត្វា កម្មដ្ឋានេ សល្លីនេន, តត្ថ សំសិលិដ្ឋចិត្តេនាតិ អត្ថោ។ សកលម្បិ អត្តនោ រូបកាយំ អាវជ្ជេត្វាតិ ឧទ្ធំ បាទតលា, អធោ កេសមត្ថកា, តិរិយំ តចបរិយន្តំ សព្ពម្បិ អត្តនោ ករជកាយំ ធាតុវសេន មនសិ ករោន្តោ យស្មា ចាតុមហាភូតិកោ អយំ កាយោ, តស្មា “អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ បថវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតូ”តិ ធាតុមហាភូតវសេន សមន្នាហរិត្វាតិ អត្ថោ។ ឥទានិ តាសំ ធាតូនំ លក្ខណតោ, ឧបដ្ឋានាការតោ ច មនសិការវិធិំ ទស្សេតុំ “យោ ឥមស្មិំ កាយេ”តិអាទិ វុត្តំ។

តត្ថ ថទ្ធភាវោ វាតិ លក្ខណមាហ។ ថទ្ធត្តលក្ខណា ហិ បថវីធាតុ។ ខរភាវោ វាតិ ឧបដ្ឋានាការំ, ថាមេន គហេតព្ពាការន្តិ អត្ថោ។ ទ្រវភាវោ លក្ខណំ អាបោធាតុយា បគ្ឃរណសភាវត្តា។ អាពន្ធនំ ឧបដ្ឋានាការោ។ ឧណ្ហភាវោ លក្ខណំ តេជោធាតុយា ឧស្មាសភាវត្តា។ បរិបាចនំ ឧបដ្ឋានាការោ។ វិត្ថម្ភនំ លក្ខណំ វាយោធាតុយា ឧបត្ថម្ភនសភាវត្តា។ សមុទីរណំ ឧបដ្ឋានាការោ, ឧបដ្ឋានាការោ ច នាម ធាតូនំ សកិច្ចករណវសេន ញាណស្ស វិភូតាការោ។ កស្មា បនេត្ថ ឧភយគ្គហណំ? បុគ្គលជ្ឈាសយតោ។ ឯកច្ចស្ស ហិ ធាតុយោ មនសិ ករោន្តស្ស តា សភាវតោ គហេតព្ពតំ គច្ឆន្តិ, ឯកច្ចស្ស សកិច្ចករណតោ, យោ រសោតិ វុច្ចតិ។ តត្រាយំ យោគី ធាតុយោ មនសិ ករោន្តោ អាទិតោ បច្ចេកំ សលក្ខណតោ, សរសតោបិ បរិគ្គណ្ហាតិ។ តេនាហ “យោ ឥមស្មិំ កាយេ ថទ្ធភាវោ វា ខរភាវោ វា... បេ... ឯវំ សំខិត្តេន ធាតុយោ បរិគ្គហេត្វា”តិ។ តត្ថ បរិគ្គហេត្វាតិ បរិគ្គាហកភូតេន ញាណេន ធាតុយោ លក្ខណតោ, រសតោ ច បរិច្ឆិជ្ជ គហេត្វា។ អយំ តាវ សំខិត្តតោ ភាវនាយ កម្មដ្ឋានាភិនិវេសោ។

ឯវំ បន ធាតុយោ បរិគ្គហេត្វា “អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ បថវីធាតុ ថទ្ធភាវេន វា ខរភាវេន វា, អាបោធាតុ ទ្រវភាវេន វា អាពន្ធនភាវេន វា, តេជោធាតុ ឧណ្ហភាវេន វា បរិបាចនភាវេន វា, វាយោធាតុ វិត្ថម្ភនភាវេន វា សមុទីរណភាវេន វា”តិ ឯវំ លក្ខណាទីហិ សទ្ធិំយេវ ធាតុយោ មនសិ ករោន្តេន កាលសតម្បិ កាលសហស្សម្បិ បុនប្បុនំ អាវជ្ជិតព្ពំ មនសិ កាតព្ពំ, តក្កាហតំ វិតក្កបរិយាហតំ កាតព្ពំ។ តស្សេវំ មនសិ ករោតោ យំ លក្ខណាទីសុ សុបាកដំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, តទេវ គហេត្វា ឥតរំ វិស្សជ្ជេត្វា តេន សទ្ធិំ “បថវីធាតុ អាបោធាតុ”តិអាទិនា មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ ឯវំ មនសិ ករោន្តេន ហិ អនុបុព្ពតោ, នាតិសីឃតោ, នាតិសណិកតោ, វិក្ខេបបដិពាហនតោ, បណ្ណត្តិសមតិក្កមនតោ, អនុបដ្ឋានមុញ្ចនតោ, លក្ខណតោ, តយោ ច សុត្តន្តាតិ ឥមេហិ ទសហាការេហិ មនសិការកោសល្លំ អនុដ្ឋាតព្ពំ។

តត្ថ អនុបុព្ពតោតិ អនុបដិបាដិតោ អាចរិយស្ស សន្តិកេ ឧគ្គហិតបដិបាដិតោ, សា ច ទេសនាបដិបាដិយេវ។ ឯវំ អនុបុព្ពតោ មនសិ ករោន្តេនាបិ នាតិសីឃតោ មនសិ កាតព្ពំ។ អតិសីឃតោ មនសិ ករោតោ ហិ អបរាបរំ កម្មដ្ឋានមនសិការោ និរន្តរំ បវត្តតិ, កម្មដ្ឋានំ បន អវិភូតំ ហោតិ, ន វិសេសំ អាវហតិ។ តស្មា នាតិសីឃតោ មនសិ កាតព្ពំ។ យថា ច នាតិសីឃតោ, ឯវំ នាតិសណិកតោបិ។ អតិសណិកតោ មនសិ ករោតោ ហិ កម្មដ្ឋានំ បរិយោសានំ ន គច្ឆតិ, វិសេសាធិគមស្ស បច្ចយោ ន ហោតិ។ អតិសីឃំ អតិសណិកញ្ច មគ្គំ គច្ឆន្តា បុរិសា ឯត្ថ និទស្សេតព្ពា។ វិក្ខេបបដិពាហនតោតិ កម្មដ្ឋានំ វិស្សជ្ជេត្វា ពហិទ្ធា បុថុត្តារម្មណេ ចេតសោ វិក្ខេបោ បដិពាហិតព្ពោ។ ពហិទ្ធា វិក្ខេបេ ហិ សតិ កម្មដ្ឋានា បរិហាយតិ បរិធំសតិ។ ឯកបទិកមគ្គគាមី បុរិសោ ចេត្ថ និទស្សេតព្ពោ។ បណ្ណត្តិសមតិក្កមនតោតិ “យា អយំ បថវីធាតុ”តិអាទិកា បណ្ណត្តិ, តំ អតិក្កមិត្វា លក្ខណេសុ ឯវ ចិត្តំ ឋបេតព្ពំ។

ឯវំ បណ្ណត្តិំ វិជហិត្វា កក្ខឡអលក្ខណាទីសុ ឯវ មនសិការំ បវត្តេន្តស្ស លក្ខណានិ សុបាកដានិ សុវិភូតានិ ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តិ។ តស្សេវំ បុនប្បុនំ មនសិការវសេន ចិត្តំ អាសេវនំ លភតិ។ សន្តោ រូបកាយោ ធាតុមត្តតោ ឧបដ្ឋាតិ សុញ្ញោ និស្សត្តោ និជ្ជីវោ យន្តំ វិយ យន្តសុត្តេន អបរាបរំ បរិវត្តមានោ។ សចេ បន ពហិទ្ធាបិ មនសិការំ ឧបសំហរតិ, អថស្ស អាហិណ្ឌន្តា មនុស្សតិរច្ឆានាទយោ សត្តាការំ វិជហិត្វា ធាតុសមូហវសេនេវ ឧបដ្ឋហន្តិ, តេហិ ករិយមានា កិរិយា ធាតុមយេន យន្តេន បវត្តិយមានា ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, តេហិ អជ្ឈោហរិយមានំ បានភោជនាទិ ធាតុសង្ឃាតេ បក្ខិប្បមានោ ធាតុសង្ឃាតោ វិយ ឧបដ្ឋាតិ។ អថស្ស តថា លទ្ធាសេវនម្បិ ចិត្តំ យទិ អច្ចារទ្ធវីរិយតាយ ឧទ្ធច្ចវសេន វា អតិលីនវីរិយតាយ កោសជ្ជវសេន វា ភាវនាវីថិំ ន ឱតរេយ្យ, តទា អធិចិត្តសុត្តំ (អ។ និ។ ៣។ ១០៣), អនុត្តរសីតិភាវសុត្តំ (អ។ និ។ ៦។ ៨៥), ពោជ្ឈង្គសុត្តន្តិ (សំ។ និ។ ៥។ ២៣៣-២៣៤) ឥមេសុ តីសុ សុត្តេសុ អាគតនយេន វីរិយសមាធិយោជនា កាតព្ពា។ តេន វុត្តំ “តយោ ច សុត្តន្តា”តិ។ ឯវំ បន វីរិយសមតំ យោជេត្វា តស្មិំយេវ លក្ខណេ មនសិការំ បវត្តេន្តស្ស យថា សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ លទ្ធសមតានិ សុវិសទានិ បវត្តន្តិ, តទា អសន្ធិយាទីនំ ទូរីការេន នាតិសយំ ធាយប្បវត្តេហិ សត្តហិ ពលេហិ លទ្ធបច្ចយានិ វិតក្កាទីនិ ឈានង្គានិ បាតុភវន្តិ, តេសំ ឧជុវិបច្ចនីកតាយ នីវរណានិ វិក្ខម្ភិតានេវ ហោន្តិ សទ្ធិំ តទេកដ្ឋេហិ បាបធម្មេហិ។ ឯត្តាវតា ចានេន ឧបចារជ្ឈានំ បត្តំ ហោតិ ធាតុលក្ខណារម្មណំ។ តេន វុត្តំ “បុនប្បុនំ បថវីធាតុ អាបោធាតូតិ...បេ... ឧបចារបត្តោ សមាធិ ឧប្បជ្ជតី”តិ។

តត្ថ ឆាតុយត្តទេតាតិ ចិទេសសតិចត្តិអទេត្ថា យត្ត-សទ្ទោ៉ ទេតត ឃំ ត្ថទេតា ឆាហិទកា, ទេលិកិឃយហាឌទេតា ឆ “សទេត្តា ឌីទេចា”តិអាឌិកំ ចិទេសសំ ត្ថយស្ថិ អត្តកាទេច អចិឌ្ឍយាតំ ចិកប្បតាយទេត្តទេតច សយាទេទាទេបត្តិ, តំ តិចទេត្តតិ៉ ទេតទេតចាហ “តិស្សត្តទេតា តិឌ្ឍីចទេតា”តិ៉ អាចឌ្ឍីតត្ថត្តិ សយត្ថាហទិតត្ថា៉ យតសិ កាតត្ថត្តិ បុតប្បុត់ កាចតាចទេសត ឆាតុយត្តទេតា ឆាតុលក្ខណំ យតសិ ឥទេបតត្ថា៉ បច្ចទេចក្ខិតត្ថតិ តទេឆច ឆាតុលក្ខណំ បតិ បតិ អទេចក្ខិតត្ថា, កាចតាសិទេឌ្ឍត ឥាហាលចក្ខតា អបទាបទំ បច្ចក្ខទេតា បស្សិតត្ថា៉

តទេស្សចំ ចាឃយយាតស្សាតិ តស្ស ទេឃាកិទេតា ឲចំ ចុត្តប្បកាទេទត កាចតំ អតុឃុឌ្ឍាត្តស្ស, តត្ថ ឆ កាចតាអតុទេឃាទេក សក្កច្ចកាទិតាឃ, សាតច្ចកាទិតាឃ, សប្បាឃទេសចិតាឃ, សយឆតិយិត្តសល្លក្ខទេលាត, ទេឥាឌ្ឍាតំ អតុបចត្តទេតត, កាទេឃ ឆ ឌីចិទេត ឆ តិទទេបក្ខចុត្តិតាឃ, អត្តទា សទេក្កាចំ អតាបឌ្ឍទេត្តត កាចតំ ស្ពស្សុក្កាទេបត្វា ស្ពទេស្សាឲ្យហិឃំ អចដ្ឋាទេតត សយុទេឆច ចាឃាយំ បទេឃាកំ បទក្កំ បចទេត្តត្តស្ស៉ ឆាតុប្បទេកឌាចកាសតបឌ្ឍាបទិក្កហិទេតាតិ បឆចីអាឌីតំ ឆាតុតំ សកាចលក្ខលាចកាសទេតត អចកាសតកិច្ចាឃ កាចតាបឌ្ឍាឃ អាឌិយឌ្ឍបទិទេឃាសាទេតសុ អចិឌហទេតត សត្តទេតា កហិទេតា យហក្កតកាចំ អប្បត្តតាឃ ស្ពបចាទយទេត្តា សិលាប្បទេត្តា កាយាចចទសយាឆិ ស្ពប្បឌ្ឍតិ៉ ស្ពបចាទសយាឆីតិ ឆ ទុឲ្យហិចទេសត ទេចឌិតត្ថា៉ អប្បតំ ហិ ស្ពទេបច្ច ចាទី សយាឆិ ស្ពបចាទសយាឆិ, អប្បតា ទេចត្ត តត្តិ៉ តាឌិសស្ស បត សយាឆិស្ស សយាតលក្ខលតាឃ ឲចំ ចុត្តិ៉ កល្វា បទេតត្ត អប្បតា ត ទេហាតីតិ? តត្ត កាទលយាហ “សកាចឆយ្ទាទយ្ទលត្តា”តិ៉ សកាចឆទេយ្ទ ហិ តស្ស កយ្ទីកាចទេតា អសតិ កាចតាចិទេសទេស អប្បតាឈាតំ ត ស្ពប្បឌ្ឍតិ, ទេលិក្យត្តទំ បត ឈាតំ ចិសុទ្ធិកាចតាតុក្កយចទេសត, អាទុប្បំ អាទយ្ទលាតិក្កយកាចតាចទេសត អប្បតាប្បត្តិ ទេហាតីតិ យទលាតុស្សតិតិទេឌ្ឍទេស (ចិសុទ្ធិ៉ ១·១លិលិ) ចុទេត្តាចាឃយទេត្ត៉

ឲចំ ទុបកាទេឃ អចិទេសទេសត ចតុត្ថំ ឆាតុតំ បទិក្កហ្សតចទេសត ឆាតុកយ្ទដ្ឋាតំ ឥទេស្សត្វា ត្ថឥាតិ តត្ថ អដ្ឋិអាឌីតំ ចិតិត្ថុឌតចទេសត សទេឌ្ឍបទេតា សុទេត្ត អាកតំ ឆាតុយតសិកាទចិឆិ ឥទេស្សតុំ “អឆ ចា បតា”តិអាឌិ អាទទ្ធិ៉ តត្ថ ទេឃ ត្ថទេយ ចត្តាទេទា ទេកាដ្ឋាសា ចុត្តាតិ សប្តទេឌ្ឍា៉ ឃឆាបច្ចុយំ ឌិតា សត្តិទេចសចិសិដ្ឋា កដ្ឋចល្លិតិលយត្តិកាទេឃា ស្ពបិឥាឃ ឃឆា អកាទសយឌ្ឍា, ត តត្ត ទេកាឆិ អកាទេទា តាយ អត្តិ, ឲចំ ឃឆាបច្ចុយំ សត្តិទេចសចិសិដ្ឋាតិ បចត្តយាតាតិ អដ្ឋិតាក្សុយំសចយ្ទាតិ បដិច្ច សទីទសយឌ្ឍា, ត ឲត្ត ទេកាឆិ អត្តា ឌីទេចា៉ ទេកាចលំ ទេតហិ បទិចាទិតយាកាសយត្តត្តិ ឥទេស្សតិ៉ ទេឆសតា សត្តសុឌ្ឍាតាសត្ថស្សតបទាតិ ត្ថយយត្តំ ចិកាទេចទេត្តា “តិស្សត្តកាចឥស្សតត្ត”ត្តិអាឌិយាហ៉ តត្ត អដ្ឋិច្ចា បដិច្ចាតិ បហ្សាដ្ឋិកាឌិទេកឌំ បដិបិឌិឃា ស្ពស្សិតំ ហុត្វា ឌិតំ អតិទេកតិសតទេកឌំ អដ្ឋិ៉ ស្ពបិឥាឃ៉ តាក្សុច្ចាតិ តទេយច អដ្ឋិសឈ្ឈាដំ អាឥត្ថិត្វា ឌិតំ តចសតប្បទេកឌំ តាក្សុ៉ យំសត្តិ តទេយច អដ្ឋិសឈ្ឈាដំ អតុលិឃិត្វា ឌិតំ តចទេបសិសតប្បទេកឌំ យំសំ៉ ចយុត្តិ យត្ថិកបត្តកត្ថាឃាឃ លចិឃា សឈ្ឋាឌិតំ សកលសទីទំ បទិទេឃាតត្ថិត្វា ឌិតំ ឥាហលចយ្ទំ បដិច្ច ស្ពបិឥាឃ៉ សត្ថត្ត ឆ-សទ្ទោ សយុច្ចឃទេត្ត៉ អាកាទេសា បទិចាទិទេតាតិ ឃឆា កិត្តិបិឥាឌិចទេសត ឥបិតំ កដ្ឋំ, តទេស្សច អាឥាត្ថតចល្លិ, អតុទេលបតយត្តិកា, លាឌតតិលត្តិ ឲតាតិ កដ្ឋាឌីតិ អទេត្តា, ឥាហិ ឆ បទិចាទេទត្វា ឌិទេតា អាកាទេសា អកាទទេត្តច សត្ថិ កច្ឆតិ, ទេកហត្តិ បណ្ណត្តិ លកតិ, ឲចទេយច ឃឆាចុត្តាតិ អដ្ឋិអាឌីតិ អទេត្តា, ឥាហិ ឆ បទិចាទេទត្វា ឌិទេតា អាកាទេសា តាទេតច អដ្ឋិអាឌីតិ ស្ពបិឥាឃ ទុបទេត្តច សត្ថិ កច្ឆតិ, សទីទត្តិ ទេចាហាទំ លកតិ៉ ឃឆា ឆ កដ្ឋាឌីតិ បដិច្ច សត្ថិ កតំ អកាទំ ទេលិទេក “លត្តិឃទេកហំ, ត្រាហ្វលទេកហ”ត្តិ ចុច្ចតិ, ឲចយិឥយ្បិ “លត្តិឃសទីទំ ត្រាហ្វលសទីទ”ត្តិ ទេចាហទីឃតិ, តទេត្តត្ត ទេកាឆិ សទេត្តា ចា ឌីទេចា ចាតិ អឆិប្បាទេឃា៉

តេតិ តេ ចត្តារោ កោដ្ឋាសេ ចិតិក្ខុជិត្វា ចិតិក្ខុជិត្វាតិ យោជនា។ តំតំអត្ថានុរូបកាតិ អដ្ឋិត្យាទ្ធិ ត្យាទ្ធិយំសាតំ យំសចយ្ចាតត្តិ តេសំ តេសំ កោដ្ឋាសានំ ចិចនានុបតិតា ខាលាសន្តានេតត ហតេត្វត។ ចិតិក្ខុជិត្វា ចិតិក្ខុជិត្វាតិ អតេតកល្លត្វំ ចិតិចេចេឆត្វា។ អឆ ចា ចិតិក្ខុជិត្វា ចិតិក្ខុជិត្វាតិ បតេច្ចកំ អដ្ឋិអាឌិតំ អត្ថានុរូបកា ខាលាហតេត្វត ចិតិក្ខុតោកំ កត្វា។ ឧតេតស្វតិ សកលយ្យឹ អត្តតោ ទ្វេបកាឃំ ចត្យសា កត្វា ចិកតេត្តស្ស យឆាចុតេត្តស្ស អដ្ឋិអាឌិស្ស ចត្វស្ស កោដ្ឋាសស្ស។ បុរិមតយេតចាតិ "យោ ព្លយស្មិំ កាយេ ឆត្តការចា ចា"តិអាឌិតា បុរត្ថា ចុត្តតយេតច។ ឃំ បតេត្វ ចត្តត្ថំ កាចតាចិឆាតំ, តំ អតត្ថតយេ ចុត្តាកាតេតច ចត្តត្ថំ។

១០៥។ ចិត្វារតោ អាកាេតា បត "ចត្យសាត្យចចត្វារេត"តិ អារេតត្វា យោជនា។ ឧចំ ព្លឆាតិ ចុច្ចយាតាកាតេត តេចឌិតត្ថោ កាចតាតយោ។ "ក្វាចត្តាលឹសាយ អាកាតេហិ ឆាត្យយោ វ្វក្កហិត្វា"តិ កស្មា ចុត្តំ, តត្យ អាឌិតោ ក្វត្តិសាកាតា ឆាត្យយោ ត តោហត្តីតិ? ចត្វឹសេត ឆាត្វតំយេច វ្វក្កតេហតត្ថត្តា តាឃំ ចោសេសា។ ចុត្តប្បកាតេតិ "កោចតាយតោ តាតិត្វតាច្ឆាសត្ថតាឌីហិ បច្ចាហិ អតេក្កហិ សយត្ថាកាតា"តិអាឌិតា (ចិស្សុទ្ធិ ១។៣៦) ចុត្តប្បកាតេ។ កតាសត្ថាកិច្ចតាតិ បលិតៅឆ្សបច្ឆេឆាឌិកំ កតំ សត្ថាកិច្ចំ ឧតេតាតិ កតាសត្ថាកិច្ចា, តេតស្ស ឹលចិសោឆតាឌិ បត កយ្ឌ្ឋាត្យក្កហលតោ បកោច សិទ្ធំ តោហាតីតិ ឌស្សេតិ។ សមុដ្ឋានសង្គហតោតិ សមុដ្ឋិយត្តិ ឧតេតត ត្យទ្ធិចោហារាតិ សមុដ្ឋានោ, តត្ថិយិត្វា។ កិំ បតេតំ? បឆចីអាឌិ។ កោសាឌីស្ស ហិ ចឹសតិយា អាកាតេស្ស "បឆចី"តិ ត្យទ្ធិចោហារា បឆចីតិយិត្តកា ឆទ្ធតំ វ្វបិតាយ បចត្តតោ។ តស្មា តត្វ បឆចីសមុដ្ឋានោ តាយ សចិសេសាយ តស្សា អត្វិតាយ កោសាឌយោ សហ សមុដ្ឋានេហីតិ សសមុដ្ឋានា។ អាតេបិកោដ្ឋាសាឌីស្សុបិ ឧតេសច តយោ។ សសមុដ្ឋានាតំ សង្គហេបិ សសមុដ្ឋានសង្គហេបិ, តតោ សសមុដ្ឋានសង្គហតោ កាតេចតត្ថត្តិ យោជនា។ សង្គហតោ ចឹសតិយា, ក្វាឌសស្ស, ចត្វស្ស, លស្ស ច កោដ្ឋាសស្ស យឆាក្កមំ បឆចីអាឌិកា ចតស្សោ ឆាត្យយោ បរិក្កហេត្វា ឆាត្យចចត្វាតំ សសមុដ្ឋានសង្គហតោ កាចតា។ តេតាហ "ព្លឆ កិក្ខុ ចឹសតិយា កោដ្ឋាសេស្វ"តិអាឌិ។

សសមុដ្ឋានចិកត្តិតោតិ សសមុដ្ឋានាតំ កោសាឌីតំ ចិកាកតោ កោសាឌិកោ ចឹសតិ កោដ្ឋាសេ បុរត្ថា ចិឃ ឧកត្ថ្យអក្កហេត្វា ចិកាកតោ បឆចីឆាត្យកាតេចត ចចត្វាបតំ។ អាតេបិកោដ្ឋាសាឌីស្សុបិ ឧតេសច តយោ។ សលក្ខលសង្គហតោតិ លក្ខិយតិ ឧតេតាតិ លក្ខលំ, ឆយ្ចាតំ សការចា, ព្លឆ បត ឆទ្ធតាឌិ។ តស្មា ឆទ្ធលក្ខលាឌិចត្តតាយ សហ លក្ខណេហីតិ សលក្ខលា, កោសាឌយោ ក្វាចត្តាលីស អាកាតា។ តេសំ សង្គហតោ។ ព្លតំ ចុត្តំ តោហាតិ – កោសាឌិកោ ចឹសតិ កោដ្ឋាសេ ឧកត្ថ្យកេហត្វា តត្វ ឆទ្ធតាឌិកំ ចត្យត្ថិឆយ្យឹ លក្ខលំ ចចត្វតេបត្វា កាចតា សលក្ខលសង្គហតោ កាចតា។ ឧស តយោ អាតេបិកោដ្ឋាសាឌីស្សុបិ។ សលក្ខលចិកត្តិតោតិ ឆទ្ធលក្ខលាឌិតា សលក្ខលាតំ កោសាឌីតំ ចិកាកតោ កោសាឌីស្ស ក្វាចត្តាលីសាយ អាកាតេស្ស បតេច្ចកំ ឆទ្ធតាឌីតំ ចត្យត្ថំ ចត្យត្ថំ លក្ខលាតំ ចចត្វាបតចេសេត កាចតា។

ឧចំ ចត្វហិ អាកាតេហិ វ្វឌ្ឌិច្ចំ កាចតាតយំ តិទ្ទិសិតុំ "កថំ សសមុដ្ឋានសង្គហតោ កាតេចតី"តិអាឌិ អារទ្ធំ។ ឧត្វ ច យថា តិក្ខបត្តោ បុក្កលោ តិក្ខតាយ បតោបរិយត្តសមុដ្ឋានតោ តិក្ខិត្រ្កិយយុតិត្រ្កិយតាចតេសត ទុចិឆាតិ។ តត្វ តិក្ខិត្រ្កិយស្ស ចតេសត សង្គហតោ បឆយតយោ ចុតេត្តា, យុតិត្រ្កិយស្ស ចតេសត ទុតិយោ។ ឧចំ តាតិតិក្ខបត្តោបិ បុក្កលោតិ។ តត្វ យោ ចិសឌិត្រ្កិយោ បុក្កលោ, តស្ស ចតេសត សសមុដ្ឋានសង្គហតោ, សលក្ខលសង្គហតោ ច កាចតាតយោ តិទ្ទិដ្ឋា។ យោ បត តាតិចិសឌិត្រ្កិយោ, តស្ស ចតេសត សសមុដ្ឋានចិកត្តិតោ, សលក្ខលចិកត្តិតោ ច កាចតាតយោ តិទ្ទិដ្ឋាតិ តេចឌិតត្ថោ។ តស្ស ឧចំ ចចត្វាបយតោ ឧច ឆាត្យយោ បិកដា តោហត្តិ សចិសេសំ ឆាត្វតំ បរិក្កហិតត្តា។

កាចតាចិសាតំ បរេតព្វ ហេដ្ឋា ចុព្វតរេឃរេតច រេចឌិពត្ថា៓

១១០៓ឃរុប្បាតិ តាតិចិរេឌិត្រ្កឹយំ បុក្កលំ រេត្ថាឃ ចេតិ៓ ឲុចំ កាចឃរេតាតិ របរេយ្ហារេបរេល្លបរេតា ការេចត្តរុប្ប៓ រេឃេត ចិឌិតា រ្កកុរេហត្វា ក្យរេលី រេហាតិ, រេរា រេព្តចិរេឆា ចិឌិ “រ្កកុហរេកាឃលួ”ត្តិ ចុរ្គតិ, តត្តិត្ថាត្តំ ចា ខាកេំ៓ ឲុចំ យតរនិការេកាឃលួយ្បិ រេចឌិតត្ថា៓ រ្គត្តិរេាការេទតិ ឆាតុយតរនិការេចរេរេត បរិក្កហិរេត រេករេាឌិរេក រ្គត្តិរេចិរេឆ រេកាដ្ឋារេរ៓ “រ្គត្តិរេាការេទ”តិ ច ត្ថាគំ រេតឌចាឃុរេកាដ្ឋារេរេរុ ចណ្ហាឌិចរេរេត ចចព្វាតរុប្ប អកាចរេតា ចុត្តិ៓ រេត្ថា តព្វ ចុព្វចិសាតំ កាតត្ថាត្តិ “ចចរេា យតរេា”តិអាឌិតា ចុទ្ធិត្តាក្កហរេកាឃលួរេដ្ឋរេតា បដ្ឋាឃ ឃាច “អតុបុត្ថាបុក្ខាតាឌិចរេរេតា”តិ បចំ, តាច អាកាតំ រេត្ថា កាចតាចិសាតំ កាតត្ថា រេយ្យារេចតត្ថា៓ ចណ្ហាឌិចរេរេតាតិ ចណ្ហរេណ្ហាតឌិរេាកាឃបរិរេច្ឆេចរេរេត៓ អឃត្វា ចណ្ហាឌិចរេរេត យតរនិការេទា ឆាតុបដិក្ក្បលចណ្ហយតរនិការាតំ រេាឆារេណា បុត្ថាការេកាតិ តិត្ថាត្តិតឆាតុយតរនិការេយេច ចរេរុប្បាតុំ “អចរេារេត ឲុចំ យតរនិការេទា បចរេព្វតរេត្ថា”តិ ចុត្តិ៓

១១១៓អត្ថាយត្ថា អារេកាកបរ្គរេចក្លហាទហិតា ឲុរេត ឆយ្ញុាតិ ឲុរេត “រនឹរេកដៃហបលិរេចចឆតចយុំ រេករេា”តិ ឲុចំ រេចាហទិឃយាតា ក្វុាបិតាឃឆយ្ញុា “យឃិ រេករេា ខាតា, យឃរេយព្វ ខាតា”តិ ឲុចំ អត្ថាយត្ថា អារេកាកបរ្គរេចក្លហារុត្ថា៓ ត្ថាយិតា ការេហរុប្ប ច ចលរុប្ប ច អញ្ញាបិរេតាឃ ឆាតុយព្វតំ រេត្ថរេរុប្បតិ, រេតត ច អារេកាកបរ្គរេចក្លហាតយ្បិ ឲុចរេយេច អញ្ញាបិរេតា ឌីបិតាតិ ដេដ្ឋា៓ ត ហិ តាតិ, រេតរេំ ការេហាតិ ច តចា តចា អាកុឌិត្វា, បរ្គរេចក្លិត្វា ច រ្កប្បដ្ឋត្តិ, បរ្គឃកាចំ ចា កណ្ហត្តីតិ៓ ត្ថាតិតិ ចុព្វប្បការេបរាឃរេតំ អរេចតរេតាតិ ត រេចតរេតា, រេចតការេហិរេតា ចា៓ អញ្ញាករេតាតិ អញ្ញាកតរាសិបរិឃាបរេត្ថា៓ រុរេត្ថាតិ អព្វរុរេត្ថា៓ តរេតា ឲុច តិរុប្បរេព្វា៓ ចដ្ឋលក្លហាឌិកតាឃ ចរេដ្ឋា៓ តរេតា ឲុច បចឌឹសាតុតិ ឲុចំ យតរនិការេទា បចរេព្វតរេត្ថាតិ រេប្បត្ថា៓ ឲុចំ រេត្ថាព្វ៓

១១២៓រុត្ថាកាឃដ្ឋារេតតិ ឲព្វ រុត្ថាកាឃក្កហេំ បរេយព្វរេតា រេចចកចិរេហចរុប្បតព្វ កាឃរុប្ប៓

១១៣៓យរេកដ្ឋិរេកតិ យរេកឌីខាតិ៓

១១៤៓ រេកហចយ្ញុាតំ អាឆារេការេចត ឆបិតរនិលិរេឃា បិរេាទឹហាក្កលកាតីតិ អឌិរេប្បាតាតិ៓

១១៥៓ រ្កក្កត្ថាឌិការេច ចរុប្ប រេឌិរេកាចចរុប្បតព្វ អលួរេកាចយុក្កហេំ៓

១១៦៓ រេឃកុរេឃ្យត យំរេរេបរឹតំ ខាហលតាឃ យហាយព្វិកក្កហេំ៓

១១៧៓ក្យដ្ឋខាត្នុតិ ខាទុក្យដ្ឋិកាឃ ក្យដិឃា តិព្វិបិឌកុរេតរុ ករេដ្ឋរុ៓

᪁᪀᪅᪨ ᨸᩃᩥᨷᩮᩣᨵᩴ ᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᨠᩣᩃᩮ ᨧᩮᩅ ᨠᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣᨸᩥ ᩋᩈᨿᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᩁᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨸᩃᩥᨷᩮᩣᨵᩴ ᨠᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ “ᩈᩦᩈᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪁᪀᪆᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨠᩣᨴᩦᩈᩩᨲᩥ ᩈᩮᨴᩥᨲᩮᨲ᩠ᨲᨠᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ᪨

᪁᪂᪀᪨ ᩁᩈᨾᩥᩈ᩠ᩈᨬ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩁᩈᨴᩥᩈᨲᩣᨿ “ᩁᩈᨾᩥᨷᨬ᩠ᨬᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᨾᨿᩣᨲᩥᨠᨷᨬ᩠ᨬᩁᩴ ᨲᩥᨴᩔᩮᨲᩥ ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨

᪁᪂᪁᪨ ᨥᨭᨠᨿᩴᩈᨷᩥᩁᩮᩣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨿᩴᩈᨷᩥᩃ᩠ᨨᨿᩩᨠᨬ᩠ᨬᩮ᪨

᪁᪂᪂᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩔ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨲᩣᨿ “ᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᨷᩃᩥᩅᩮᨮᩥᨲᩮ”ᨲᩥ ᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩴ ᨲᩥᨴᩔᩮᨲᩥ ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩮᨴᨿᩮᨲᩥ ᨶ ᩅᨠ᩠ᨠᩉᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᨧ ᨿᩴᩈᩴ ᨡᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩅᨠ᩠ᨠᩉᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᨡᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ “ᨿᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩮᨶ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ, ᨶ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᨧ ᨿᩴᩈᩴ ᨡᩣᨶᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩮᨶ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪁᪂᪃᪨ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨿᨲ᩠ᨲᨠᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩁᩮ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᨸᩔ᪨

᪁᪂᪄᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨨᨶᩣᨶᨿᨲ᩠ᨳᩁᩮᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨨᨶᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩣᨲᩴ ᩅᩮᨿᩮᨬ᩠ᨬ ᨨᨶᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩁᩅᩮᩈᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪁᪂᪇᪨ ᨴᩮᩣᨠᨧᩥᩈᨲᩥᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᨠᨲᩥ ᨴᩮᩣᨠᨧᩥᩈᨲᩥᨿᩣ ᨹᩣᩁᨶᩈᩩ ᨡᩩᩁᨠ᩠ᨠᩣᩁᨠ᩠ᨠ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩃ᩠ᨴᩃ᪨

᪁᪂᪅᪨ ᩋᩣᨿᩣᩈᨿ ᨴᩮᨲᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᩁᩣ ᩁᩈᨷᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩁᩈᨷᩥᨿᩴ ᩁᩈᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨸᩥᨲᨸᩦᨲᨲᩣᨿᩥᨲᨶᩣᨿᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪁᪁᪀᪨ ᩋᨶᨴ᩠ᨵᨸᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩴᩈᩁᨱᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨧᩥᨿ, ᨠᩣᨿᩩᨸ᩠ᨸᩣ ᨧᩥᨿ ᨧ ᨠᩥᨸ᩠ᨸᩩᨶᩩᨸᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩣᨷᨴ᩠ᨵᨸᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᨷᨭᩥᨷᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᨭᩥᨷᨴ᩠ᨵᨲᩣᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩔ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩮ ᩈᨲᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᩅᩮᨿᩅ ᨩᩦᩅᨲᩥ, ᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩔ ᨧᩥᨿ ᨴᩣᨠᨲ᩠ᨳᨠᩣᨿᩩᨸ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷ᩠ᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᩈᨠᩮᨲᩥ ᨿᩉᩣᩁᨠᩮᩣᩈᩣᨭᨠᩥᨠᩮᩣᩈᩈᨷ᩠ᨶᩮᩈ ᨸᩥᨲ᩠ᨲᩣᨵᩣᩁᩮ᪨ ᨥᩩᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲᩣᨲᩥ ᩁᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲᩣ᪨

᪁᪁᪁᪨ ᩁᩈ᩠ᩈᩥᨶ᩠ᨴᩣᨷᨠᨠᨸᩪᨿᩃᩦᨠᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨴᩥᩴ ᨧᨴ᩠ᨴᨠᩥᨠᩣ, ᨲᩔᩣ ᨧᨴ᩠ᨴᨠᩥᨠᩣᨿ᪨

᪁᪁᪂᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᩈᨿᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨠᨸᨻ᩠ᨻᩣᨲᩴ ᨠᩮᩣᩈᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨩ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨵᩣᩁᨯᨠ᩠ᨠᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣᨲᩣᩉ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨵᩥᨷᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩮᩈᩣ”ᨲᩥ᪨

១១៦៉ បិត្តំ ចិយាតិ អពទ្ធបិត្តំ ចិយ៉ សកលសរីរន្តិ ឌីចិតិត្រ្តិយបដិពទ្ធំ សព្ពំ សរីរព្យេងស៉ ចក្កុហេងយយកតបព្យាសាតិ តេរេយត្តត្តិ ឲត្តុ យកត់ ហេដ្ឋាកាកប្ចុរលោត, ក្ហតទាតិ តេសំ ក្ខបទិ ឆោក់ ឆោក់ បញ្ឈរលោត ច តេរេយតីតិ ដេដ្ឋត្តា៉ ហេដ្ឋា លេឌ្ឋលេឌ្ឋាឌីតិ តេយយយាតេតិ តេយកតេយិតត្តាត់ អញ្ញាបិរតាសាយន្តាតិតេស្សតត្តំ ឲច ក្ខបយា ដេដ្ឋត្តា, ត ផាតសាយន្តាតិតេស្សតត្តំ៉ សត្តិចិតលោហិតេត ហិ តេរេយតត្តាត់ កោសត្តិ ហេដ្ឋា, កស្សចិ ក្ខបទិ ផិតតា កាយកតាសតិតិតេច្ឆេស (ចិរុទ្ធិ៍ ១.១០៩) តស្សិតាតិ៉ យកតស្ស ហេដ្ឋាកាកដ្ឋាត់ “យឃិ លោហិតំ ផិត”ត្តិ ត ឌាតាតិ, ចក្កាឌីតិ “អតេយ្យតេយយយាត់ លោហិតំ ផិត”ត្តិ ត ឌាតត្តិតិ ឲចំ តេយាឌតា តេចឌិតត្តា៉

១១៩៉ បត្តិត្តសិតេតេហាតិ ផិតកាចំ ឈតកាចំ កតសិតេតេហា៉ សកលសរីរេ យំសត្តិ តេយាឌតា, តត្ថា ធ្មលសរីរំ សត្តាយ ចុត្តំ៉ តេយេស្ស សតិបិ បត្តិត្តតាយ ឈតកាតេច យំសស្ស ចិយ ត ពទ្ធតាតិ ចុត្តំ “បត្តិត្តឃ្មសា”តិ៉ តេតេតចស្ស អាតេបិតេកាដ្ឋាសតា៉

១១លិ៉ ក្ខតកបុណ្ណេស្មតន្លោតាលដ្ឋិក្កបតេកស្មតិ តាតិបរិលោតាត់ សឌលកាត់ អក្កតេតា លិត្តាត់ តាលសលិទ្ធកាត់ ចិចទាតិ សត្តាយ ចុត្តំ៉

១១ប៉ ចសាយ អត្តតេតា អាឆាតេទ អភិញ្ញាបតយុតេលត អញ្ញាបិរតាសាយត្តា ចិកាតេចតត្តត្តិ អាធាយកតតេតល់ តិតស្សិតត្តិ ដេដ្ឋត្តា៉

១១ដ៍៉ តេពញ្ញប្បត្តិបឆ្លេយ អប្តិលក្កយឆ្លទក្កាឌិតេកា៉

១៣០៉ តេកសាឌីស្មុ យតសិកាទំ បចតេត្តត្តា តេតេឌាតេកាដ្ឋាតេសស្មុ បចតេត្តតេត្តា យតសិកាតេទាតិ ចិកត្តិ បរិលោតេយត្តា តេយាតេឌតត្តា៉ តេយត សត្តប្បតីតិ តេយត កាតេយា សត្តប្បតិ, អយំ សត្តប្បតតិតេច្ឆា៉ តេតេឌាតិ តស្ស បរិក្កលោ្យកាកាតេទា ឲច បច្ឆាយតេដ្ឋា៉ តេយត ឌីទិយតីតិអាឌីស្មុបិ ឲតេសច តតេយា៉

១៣៣៉ អស្សាសបស្សាសចតេសតាតិ អតេត្តាបចិសតពហិតិក្លូយតតាសិកាចាតកាតេចត៉ “ឲចំ បចត្តូយតសិកាតេស្សា”តិ ត្ហយិតា ចុត្តាកាតេទត សសម្ពាទចិកត្តិតេតា បចត្តកយ្ឋាតយតសិកាតេស្សា៉ ឆាតុតេយា បិកដិ តេហាត្តិតិ ចិត្តាតេតា បរិក្កហិតត្តា ឆាតុតេយា ចិក្មតា តេហាត្តិ៉ ត្ហឆាបិ កាចតាចិឆាត់ ហេដ្ឋា ចុត្តតេយតេតច តេចឌិតត្តា៉

១៣៣៉ តតេត្តចាតិ តេតស្មុតេយច ចិសតិយា តេកាដ្ឋាតេសស្មុ៉ បរិបិចតលក្ខលំ ចិត្តយុតលក្ខលត្តិ ឲត្តាបិ “តតេត្តចា”តិ អាតេតត្វា សយ្ឋត្តិតត្តា៉

បុត តតេត្តចាតិ តេតស្មុតេយច ក្លាតសស្មុ តេកាដ្ឋាតេសស្មុតិ អតេត្តា៉ ឲត្ត ច តេកសាឌិតេកាដ្ឋាសាត់ សំចិក្កហតាយ តត្ត ចិឌ្ឍយាតា អាតេបិឆាតុអាតេយា ត្យាតិយច្ចណ្ណាឌីស្មុ ក្ខតកាតេយា ចិយ ស្មុចិតេព្ញាឃ្យាតិ “តតេត្តច អាពាត្តតលក្ខលា”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉

សត្តប្បតាឌិតេតេឌាតេកាដ្ឋាតេសស្មុ បត ចាតេយាឆាតុអាតេយា ត តឆា ស្មុចិតេព្ញាឃ្យាតិ កត្វា “តេតត អចិតិក្ខត្ត”ត្តិ ចុត្តំ, ត តតេត្តចាតិ៉ យឌិ

ឲច៎, ចាឃុរោក្ខារេរ៉ុ ពន៏ តរេត្វចាតិ? ចាឃុរោក្ខារាបិ ហិ ដ្ឋដ្ឋយចាតាឥឃោ បិណ្ឌាការេរេតច បរិក្កេហតន្តាតំ ដ្ឋបកន្ឋិ, ត បត រេត្តប្បតាឌិរេតរេឌារោក្ខារាតិ តាឃំ រេឌារេរា៉ តត្វ រេតតាតិ រេតត រេតរេឌត៉ អបិតិក្យត្តត្តិ អបិតាក្វតំ, តំតំពលិបកតចរេរត ចា ឲច៎ ចុត្តំ៉ ឲច៎ ចចត្វាបឃរេតាតិ ចុត្តាពារេរត រលក្ខលារេឡបរេតា ឆាតុរេឃា ចចត្វារេបត្តរ្ស ៉ ចុត្តតរេឃតាតិ “តរេរ្សច៎ ចាឃយយាតរ្សា”តិអាឌិតា (ចិរុត្ថិ៉ ១៉១០ប័) រេហដ្ឋា ចុត្តតរេឃត៉

១៩៩៉ឲចយ្យិ កាចឃរេតាតិ រលក្ខលារេឡបរេតា ឆាតុរេឃា បរិក្កេហត្វា ការេចត្តរ្សាបិ៉ បុរេន្តា ចុត្តតរេឃតាតិ រេរម្ពាទចិកត្តិរេតា កាចតាឃំ ចុរេត្តត តរេឃត៉ ឲចត្តិ ឃឆា រេពរេរ, ឲច៎៉ រេន្តារោក្ខារេរ៉ុតិ ឲពចត្តាលឹរេករេឥរ៉ុ រេរេរេន្តារោក្ខារេរ៉ុ ឲចរេយត្វ អដ្ឋរេដ្ឋិឆាតុរេតរ្ស បរិក្កេហា ចុរេត្តា រេហាតិ៉ កាចតាចិឆាត៌ បរេតត្វ រេហដ្ឋា ចុត្តតឃរេយច៉

ត្តឥាតិ ចចតត្វាឌិយុរេលតបិ ឆាត្វរ៉ុ យតរិកាទចិឆាត៌ ឥរេរ្សតំ “ចចតត្វរេតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តត្វ ចចតត្វរេតាតិ ឃរ្វា រេន្តាបឥយ៌ ពយ្ឌ្ឋាតរ្ស ដ្ឋក្កហលំ ចចតចរេរត រេហាតិ ចចតក្ខារេរត តឥត្វរ្ស អាឌិរេតា ពេហតន្តារេតា, តរ្វា ចចតត្វរេតាបិ ឆាត្វត៌ យតរិកាតន្តាតា ចុត្តា៉ ពលិបរេតាតិ ចចតត្វចរេរត ចិរេរេរេតា, រាយន្តារេតា ច ឆាតុរេឃា បរិក្កេហត្វា ចិតរ្ស ឃរ្វា តា បិណ្ឌរេរា បចត្តត្តិ, ត បរេច្ឆកំ, តរ្វា ពលិបរេតាបិ យតរិកាតន្តាតា ចុត្តា៉ រេត បត ពលិបិ បរេយាលុបរិយាលា រេហាត្តិតិ តប្បរិឃាបត្ថាត៌ បឆចឹឆាតុអាឌិត៌ ឲពរ្វិ៍ រេរីរេទ បរិរេយឃ្យបរិរេច្ឆន៌ ឥរេរ្សតំ ចុណ្ណរេតា យតរិកាតន្តាតា ចុត្តា៉ រេរា បតាឃំ តារំ ចុណ្ណរេតា យតរិការេទា រេឈ្ឈរេចរេរត រេហាតីតិ តិន្តាដ្ឋិតរេទ្វបរេយច បរិក្កេហតន្តំ ឥរេរ្សតំ លក្ខលាឌិរេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ លក្ខលាឌិរេតា ឆាតុរេឃា បរិក្កល្យាត្តត រលក្ខលចិកត្តិរេតា ពយ្ឌ្ឋាតាកិតិរេចរេរ ឃរ្វា ក្ខាចត្តាលឹរាឃ រោក្ខារាត៌ ចរេរត ឆាត្វរ៉ុ បរិក្កឃ្យាតារ៉ុ “ឲត្តកា ដ្ឋាតុរេយដ្ឋាតា, ឲត្តកា ចិត្តាឌិរេយដ្ឋាតា”តិ អឃំ ចិការេកា ឌាតរេន្តា រេហាតិ, តរ្វា រេយដ្ឋាតរេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉

ឲច៎ បរិន្តាតរេយដ្ឋាតាតយ្យិ តារំ រេក្ខាត្យារេរត ចិតា ចិរេរេរាយន្តាបរិក្កេហា កាតរេន្តាតិ ឥរេរ្សតំ តាតរេត្តកត្តរេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ លក្ខលចិរេរេរេតា ចិតិក្យត្តទ្វបិបិ ឲតា អតិដ្ឋិរិតន្តដ្ឋាតតាឃ បរេឥរេរត អបិតិក្យត្តាតិ អឃំ ចិរេររេរា បរិក្កេហតរេន្តាតិ ឥរេរ្សតំ ចិតិន្ត្កទាកាចិតិន្ត្កទាករេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ រតិបិ អបិតិន្ត្កទាកចុត្តិឃំ កាចិរេឥច ការេន្តិ៍ រកាកា, កាចិ ចិរកាកាតិ អឃយ្យិ ចិរេររេរា បរិក្កេហតរេន្តាតិ ឥរេរ្សតំ រកាកចិរកាករេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ រកាកចិរកាកាបិ ឆាតុរេឃា អដ្ឋាត្តិកា ច្រាឌិរកិច្ចចិរេររេឃុត្តា, ឌាហិទា តន្តិបរីតាតិ អឃំ ចិរេររេរា បរិក្កេហតរេន្តាតិ ឥរេរ្សតំ អដ្ឋាត្តិកឌាហិទចិរេររេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ រឌាតិរក្កហាឌិរេកា ឆាតុរក្កហចិរេររេរាបិ បរិក្កហិតរេន្តាតិ ឥរេរ្សតំ រក្កហរេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ រេត្ថារេលាឌីហិ ឃឆារកាកិរេច្ឆហិ អន្តាយន្ត្វាបត្វក្កកាចរេតាបិ ឆាតុរេឃា បរិក្កេហតន្តាតិ ឥរេរ្សតំ បច្ចឃរេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ អឡ្យាបិទតឃរេតា ឆាតុរេឃា បរិក្កេហតន្តាតិ ឥរេរ្សតំ អរេយត្ថាហារេតា យតរិការេទា ចុរេត្តា៉ អត្តរេតា បច្ចឃឆយ្ចចិរេររេតា, បច្ចឃកាចចិរេររេតា ច ឆាតុរេឃា បរិក្កេហតន្តាតិ ឥរេរ្សតំ បច្ចឃចិកាករេតា យតរិការេទា ចុរេត្តាតិ ឲចរេយរេតរំ រេតរេរត្ថ៌ អាកាទាត៌ បរិក្កេហ ការេលំ រេចឌិតន្តំ៉ អាការេទហីតិ បការេទហិ, ការេលាហិ ចា៉

᪃᪄᪅᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨲ᩠ᨳᨭᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᩩᨳᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨶ ᨸᩩᨳᩩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩩᨳᩅᩦ, ᨸᩩᨳᩅᩦ ᩑᩅ ᨸᨳᩅᩦᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᨶᨿᩣᩉ᪨ ᨸᨲ᩠ᨳᨭᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩣ ᨸᨳᩅᩦ,

ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨳᩣᨿᨲᩥ ᩏᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅ᪨ ᩋᩣᨸᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣᩈᩦᨿᨲᩥ, ᨸᩥᩅᩦᨿᨲᩦᨲᩥ

ᨠᩮᨧᩥ᪨ “ᩋᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨸᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩮᩅ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨨᩁᩪᨸᩥᨲᩅᩥᩈᩮᩣᩈᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ

ᩈᩮᩈᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᨿᩮᨶ ᨷᩦᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨻᩕᩪᩉᩮᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨻᩕᩪᩉᨶᩁᩈᩣ ᩉᩥ ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩩ᪨ ᨲᩮᨩᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩈᩮᨲᩥ, ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᨶ

ᩈᩮᩈᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩏᩈ᩠ᨾᩣᨸᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾᩦᩁᩮᨲᩥ, ᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩁᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨽᩪᨲᩈᨦ᩠ᨥᩣᨲᩴ ᨣᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ “ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ “ᨸᨠᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶ ᩑᩅᨾᩮᨲᩣ᪨ ᩑᨲᩣ ᨸᨶ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᨽᩣᩅᩴ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨵᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩅᩥᨴᩉᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩣ ᩉᩥ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿᩃᩮᩣᩉᩣᨴᩥᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨿᩃᩮᩣᩉᩣᨴᩥᩴ ᩋᨶᩮᨠᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩈᩴᩈᩣᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨵᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᨸ᩠ᨸᨠᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩅᩥᨵᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩅᩈᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩑᨲᩣᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩣᩉᩥ ᩈᩴᩈᩣᩁᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᩅᩥᨵᩦᨿᨲᩥ, ᨲᨳᩣᩅᩥᩉᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᩴ ᩑᨲᩣᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨵᩦᨿᨲᩥ ᨮᨸᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨵᩣᨶᨲᩮᩣ, ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩥᨧ “ᨲᩥᩅᩥᨵᩣᩅᨭ᩠ᨮᩣ ᨵᩣᨲᩩᩅᩮᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩣᨿᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᩣ “ᨨᨵᩣᨲᩩᩁᩮᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪃᪄᪃-᪃᪄᪆) ᨩᩦᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾᩪᩉᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᩣᨲᩩᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣ, ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᨵᩣᨲᩪᨶᩴ ᩈᩁᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩌᩉ “ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᩈᩮᨶ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩅᩈᩮᨶ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨲᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪃᪄᪆᪨ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᨸᨠᩣᩁᩮᩉᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩌᨠᩥᩁᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣᨲᩥ ᩌᨠᩣᩁᩣ, ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩁᩪᨸᩣᨶᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾᩅᨵᩣᨶᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩮᩈᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩈᩉᩣᩅᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ᪨ ᨠᩮᩈᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᩣᨠᩣᩁᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩩᨩᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩩᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᩮᨶ ᨸᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩏᨸᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᩮᨶ ᨸᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨠᩮᩈᩣ ᩏᨸᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩮ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ “ᨠᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᩉᩥᨲᩮᩈᩩ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ “ᨠᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

“ᩋᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᨠᩃᩣᨸᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᩮᩈᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿᨽᩪᨲᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨠᩮ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᨾᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩃᩣᨸᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᩈᩔ ᨲᩣᩅ ᨠᩮᩈᨾ᩠ᨻᩩᩃᩴ, ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨴᩈᨵᨾ᩠ᨾᨠᩃᩣᨸᩮᩣᨸᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᩥᨲᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨸᩣᨧᨠᩮᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᨶᩅᨵᨾ᩠ᨾᨠᩃᩣᨸᩮᩣᨸᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨠᩮᩈᩣᨴᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨶᩅᨴᩈᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᩪᩉᨽᩪᨲᩣ, ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨳᩅᩦᩌᨴᩥᨵᩣᨲᩩᨾᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩌᩉ “ᩏᩔᨴᩅᩈᩮᨶ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨿᩴ ᨵᩣᨲᩩᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨭᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨥᨶᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᨧ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨭᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩈᩩ ᩑᩅᩴ ᨥᨶᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩏᨴᩕᩥᨿᩴ ᨠᩁᩦᩈᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩏᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ, ᩋᩈᩥᨲᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨸᩣᨧᨠᨲᩮᨩᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ, ᩋᩔᩣᩈᨸᩔᩣᩈᩅᩣᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᩑᨠᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ, ᩈᩮᨴᩮᩣ ᩋᩔᩩ ᨡᩮᩊᩮᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨱᩥᨠᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩏᨲᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ

ទ្វិសមុដ្ឋានា, សេសា ទ្វត្តិំស ចតុសមុដ្ឋានា។

តេសុ អសិតាទិបរិបាចកេ តេជោកោដ្ឋាសេ ឯកោ កលាបេបិ ជីវិតនវកោ, អញ្ញេសុ ឯកសមុដ្ឋានេសុ ឧតុសមុដ្ឋានោ, ចិត្តសមុដ្ឋានោ វា ឯកេកោ អដ្ឋកោ, ទ្វិសមុដ្ឋានេសុ ឧតុចិត្តវសេន ទ្វេ ទ្វេ អដ្ឋកា, ចតុសមុដ្ឋានេសុ ឧតុចិត្តាហារសមុដ្ឋានា តយោ តយោ អដ្ឋកា, ឧតុចិត្តសមុដ្ឋានេសុ សទ្ទនវកា, អដ្ឋសុ តេជោវាយោកោដ្ឋាសេសុ អដ្ឋ ជីវិតនវកា, សេសេសុ ចតុវីសតិយា កោដ្ឋាសេសុ កាយភាវទសកទ្វយសហិតា, ចក្ខាទិសញ្ញិតេសុ មំសកោដ្ឋាសេសុ ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហាទសកសហិតា វាតិ បរិបុណ្ណាយតនកេ រូបកាយេ កេចិ អនាមសិត្វា ឧក្កដ្ឋវសេន គយ្ហមានា សត្តចត្តាលីសាធិកសតរូបកលាបា រូបវិការតោ សាធិកំ ទិយឌ្ឍរូបសហស្សំ ហោតិ, កោដ្ឋាសានំ បន អវយវវិភាគេន តទវយវកលាបានំ ភេទេ គយ្ហមានេ រូបធម្មានំ អសង្ខេយ្យភេទតា វេទិតព្វា។ ឯវំ ធម្មវិការតោ អនេកភេទភិន្នាបិ បុព្វេ ទ្វាចត្តាលីស កោដ្ឋាសា រូបសង្គហណេន ចតុធាតុវសេន វវត្ថបេតព្វា។ តេនាហ “ឧស្សទវសេន បន...បេ... មនសិ កាតព្វា”តិ។ តត្ថ មនសិការវិធិ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។

១៣៥. មជ្ឈិមេន បមាណេនាតិ អារោហបរិណាហេហិ មជ្ឈិមសរីរេ លព្ភមានេន មជ្ឈិមេន បមាណេន។ បរិគ្គយ្ហមានាតិ បញ្ញាយ បរិតក្កេត្វា គយ្ហមានា។ បរមាណុភេទសញ្ចុណ្ណាតិ ឯត្ថ យថា “អង្គុលស្ស អដ្ឋមោ ភាគោ យវោ, យវស្ស អដ្ឋមោ ភាគោ ឩកា, ឩកាយ អដ្ឋមោ ភាគោ លិក្ខា, លិក្ខាយ អដ្ឋមោ ភាគោ រថរេណុ, រថរេណុស្ស អដ្ឋមោ ភាគោ តជ្ជារី, តជ្ជារិយា អដ្ឋមោ ភាគោ អណុ, ឯវំ អណុនោ អដ្ឋមោ ភាគោ បរមាណុ នាមា”តិ ពេធិ អដ្ឋកថាយំ (វិភ. អដ្ឋ. ៥១៥) បន “សត្តធញ្ញមាសប្បមាណំ ឯកំ អង្គុលំ, សត្តូកាបមាណោ ឯកោ ធញ្ញមាសោ, សត្តលិក្ខាបមាណា ឯកា ឩកា, ឆត្តិំសរថរេណុប្បមាណា ឯកា លិក្ខា, ឆត្តិំសតជ្ជារិប្បមាណោ ឯកោ រថរេណុ, ឆត្តិំសអណុប្បមាណា ឯកា តជ្ជារី, ឆត្តិំសបរមាណុប្បមាណោ ឯកោ អណូ”តិ វុត្តំ។ តស្មា អណុនោ ឆត្តិំសតិមភាគមត្តោ បរមាណុ នាម អាកាសកោដ្ឋាសិកោ មំសចក្ខុស្ស អគោចរោ ទិព្វចក្ខុស្សេវ គោចរភូតោ។ តំ សន្ធាយាហ “បរមាណុភេទសញ្ចុណ្ណា”តិ, យថាវុត្តបរមាណុប្បភេទេន ចុណ្ណវិចុណ្ណភូតា។ សុខុមរជភូតាតិ តតោ ឯវ អតិវិយ សុខុមរជភាវំ គតា។

ទោណមត្តា សិយាតិ សោឡស នាឡិមត្តា។ ទោបិ “មជ្ឈិមេន បមាណេនា”តិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។ តេន “បកតិយា ចតុមុដ្ឋិកំ កុដុវំ, ចតុកុដុវំ នាឡិ, តាយ នាឡិយា សោឡស នាឡិយោ ទោណំ, តំ បន មគធនាឡិយា ទ្វាទស នាឡិយោ ហោន្តី”តិ វទន្តិ។ សន្ទហិតាតិ យថា ន វិប្បកិរតិ, ឯវំ អាពន្ធនវសេន សម្បិណ្ឌិត្វា គហិតា។ អនុបាលិតាតិ យថា បគ្ឃរណសភាវាយ អាបោធាតុយា វសេន កិលិន្នភាវំ, បិច្ឆិលភាវំ វា ន អាបជ្ជតិ, ឯវំ អនុរក្ខិតា។ វិត្ថម្ភិតាតិ សង្ឃាតវាយុនា អតិវិយ វិត្ថម្ភិតា បិហិតា។ ន វិកិរតិ ន វិទ្ធំសតីតិ សុខុមរជភូតាបិ បថវីធាតុ អាពន្ធបរិបាលនវិត្ថម្ភនកិច្ចាហិ អាបោតេជោវាយោធាតូហិ លទ្ធបច្ចយា សិនេហេន តេមិតា តេជសា បរិបក្កា វាយុនា វិត្ថម្ភិតា បិហិតា បិដ្ឋបុណ្ណា វិយ ន ភូតា ឯតា ច ន វិកិរតិ ន វិទ្ធំសតិ, អថ ខោ បិណ្ឌិតា ឃនភូតា ហុត្វា នានប្បការេន គហេតព្វតំ អាបជ្ជតិ។ តេនាហ “អវិកិរិយមានា”តិអាទិ។ តត្ថ វិកប្បន្តិ វិភាគំ។ យទិបិ តេជោវាយោធាតុយោបិ សវិគ្គហា រូបធម្មភាវតោ, យាទិសោ បន ឃនភាវោ បថវីអាបោធាតូសុ លព្ភតិ, ន តាទិសោ តេជោវាយោធាតូសុ លព្ភតីតិ មេយ្យការាភាវតោ តត្ថ ចុណ្ណភេទោ ន វុត្តោ។ តថា ហិ សសម្ភារតេជោធាតុយាបិ មេយ្យការោ ន

លក្ខេតាច៉

ឃ្មរកាតាតិ ឃ្មរកាចំ ថ្រែចកាចំ កតា៉ តទេតា ឲច អាតាត្ថតាការក្ងតា៉ ត បណ្ហូទីតិ ត ថ្លកញអតិ៉ ត បទិរ្យ្សចតីតិ ត ចិរ្យ្សត្តិ៉ ឋីលិតឋីលិតកាចំ ឌទេ្យ្សតីតិ អារេបរិឆាតុឃា ទ្រ្វាហតទរតាឃ ចុត្តិ៉

ថ្កស្សុយាការក្ងតាតិ ឲទេតត ការេឃ បិរកតិទិ៍ការ្ខរាបិ កហលិរឞ្លាតាឃ តរ្យ្សារេឃច ទេតខេឌាឆាតុឃា ចទេរត ទេហាតីតិ ឌទេ្យ្សតិ៉ បរិបិរេចតីតិ រទេត្តូខេឌតិ៉ រា ហិ ឃឆាក្យត្តរ្យ្ស អាហារស្ស រយ្ខា បរិណាយទេតត ទរាឌិរយ្យត្តិឃា ទេហតុកាចំ កដ្ឋិតិ ត្អខំ ការឃំ បរិបិរេចតិ រទេត្តូខេឌតីតិ ចុច្ចតិ៉ ទេតទេតចាហ “ត ប្អតិកាចំ ឌទេ្យ្សតី”តិ៉ កយ្ខុបតិរ្យ្សឃាឃ, ចិត្តប្យរាឌទេហតុកាឃ ច រទីទេ ចណ្ហូរយ្យកាឃ ទេតខេឌាឆាតុ ចិទេររបច្ចូទេឃា, បទេកច ថ្កតុអាហារបរិដ្ឋាតាឃ ទ្ងបរយ្យត្តិឃា ឃឆាចុត្តូទេតខេឌាឆាតុតិ អាហ “ចណ្ហូរយ្យត្តិញាណ្ស អាចហតី”តិ៉

រយុឌីទលាចិត្តឱ្យភ្នលក្ខណាតិ ឲត្តុ រយុឌីទលំ អត្ថទេបល្លូត់, ចិទេរារតត្តិ ទេកចិ៉ ចិត្តយ្កត់ ទេរទេក្ងតត្តូឃរ្យ្ស ឆយ្តិតត្តាបិឌត់, ថ្កប្បិលតត្តិ ឲទេក៉ តាឃាតិ ចិត្តឱ្យភ្នលក្ខណាឃ ចាទេឃាឆាតុឃា៉ អបរាឃាតិ រយុឌីទលាលក្ខណាឃ៉ រា ហិ ទេបល្លូតរកាចា៉ ទេតភាហ “រយច្កាហទេតា”តិ៉ រយច្កាហតច្ចា ទ្ងបកលិបរ្យ្ស ឌេរត្តូទ្យប្យត្តិឃា ទេហតុការេចា៉ អចឈដ្ឋត់ អារត្ថតទ្យប្យត្តិឃា៉ លិញឲតីតិ បទិចទេត្តូតិ៉ ត្អឌាតិ ឃឌត្តុ ចុណ្ហទេតា យតរិការទេរា អាកទេតា, ត់ តិកយតចទេរត ឌទេ្យ្សតុំ “ឲចទេយត”ត្តិអាឌិ ចុត្តិ៉ តត្តុ ឆាតុឃត្តត្តិ រុទេត្តូត ចិឃ ឃត្តូ្ងបកំ អរតិបិ កត្តុក្ងទេត អត្តូតិ ចិត្តចទេរត ឆាតុយឃំ ឃត្តិ បចត្តូតិ, ត្អឆាបិ យតរិការចិឌិ ចុត្តូតទេឃទេតច ទេចឌិតទេត្តា៉

ឲ៣០៉ ឃឌីបិ ចតុត្តិ ឆាតុតិ លក្ខណាឌទេឃា ទេហដ្ឋា តត្តុ តត្តុ ចុត្តា ឲច, តឆាបិ ទេត អតចទេររទេតា ឌទេ្យ្សត្តា ចិរុំ កយ្ចដ្ឋាតបទិក្កហចិឌិ ឌទេ្យ្សតុំ “លក្ខណាឌិទេតា”តិអាឌិ អារទ្ធុំ៉ តត្តុ លក្ខឹឃតិ ឲទេតភាតិ លក្ខលំ, កក្ខឡអត្តុំ លក្ខលទេយតិរ្យ្សាតិ កក្ខឡអត្តូលក្ខលា៉ តត្តុ ច កក្ខឡអត្តូទេយច បចចឹឆាតុតិ? រច្ចុទេយត់, តឆាបិ ចិញ្ញាតាចិញ្ញាតរដ្ឋតាចទេរត អភិទេត្តុបិ ឌទេយ្ខ កប្យតារិទ្ធោត ទេកឌេត ឲចំ តិទ្ធទេរា កទេតា៉ ឲចំ ហិ អត្តុចិទេររាចទេឋារេឆា ទេហាតីតិ៉ អឆ ចា លក្ខឹឃតីតិ លក្ខលំ, កក្ខឡអត្តុំ ហុត្វា លក្ខឹឃយាតា ឆាតុ កក្ខឡអត្តូលក្ខណាតិ ឲចទេយត្តុ អទេត្វា ឌដ្ឋទេត្តា៉ ទេររាស្ទុបិ ឲទេរច តទេឃា៉ បតិដ្ឋាតទរាតិ រហខាតឆយ្ខាត់ បតិដ្ឋាកាចកិច្ចា៉ តទេតា ឲច ទេតរំ រយ្យដិដ្ឋតាការេទត ពាកាលរ្យ្ស បច្ចុបតិដ្ឋុតីតិ រយ្យដិដ្ឋតបច្ចុបដ្ឋាតា៉ បឌដ្ឋាត់ បទេតត្តុ អញ្ញាឆយ្ខតាឃ ត ថ្កដ្ឋដ់, រាឆាទលាកាចរច្កាចទេតា ចា ក្ងទការទលំ ចិឃ៉ ឃឆា ចា ឆយ្ខុទេដ្ឋរចារេចណ្ហូតាឌីរុ ទរាឌិតា អទេញ្ញារំ បច្ចូឃកាចំ ឌទេ្យ្សត្វា បច្ចូឃចត្តូតាឌរ្យ្សតត្តុ បឌដ្ឋាត់ ថ្កដ្ឋដ់, ត ឲចយឹឆ៉ ត្អឆ បត ឆាតុត់ អតញ្ញារាឆាទលាចិទេររចិកាចតបរាឃ ទេចាឌតាឃ អញ្ញាឆយ្ខក្ងត់ បឌដ្ឋាត់ ត ថ្កដ្ឋដត្តិ ឌដ្ឋត្តា៉ ទ្រ្វាហតទរាតិ រហខាតឆយ្ខាត់ ចដ្ឋតកិច្ចា៉ តឆា ហិ រា ទេតរំ ឋីលិតកាចំ ឌទេ្យ្សតីតិ ចុច្ចតិ៉ រក្កហបច្ចុបដ្ឋាតាតិ ពាហិទិ៍រាឌកំ ចិឃ ត្យាតិឃចុណ្ហស្ស រហខាតឆយ្ខាត់ រក្កហលាបច្ចុបដ្ឋាតា៉ យដ្ឋចាត្យប្យឌាតបច្ចុបដ្ឋាតាតិ ពាហិទក្កិ ចិឃ ឌតុទេលិហាឌីត់ រហខាតឆយ្ខាត់ យុក្យកាចាត្យប្យឌាតបច្ចុបដ្ឋាតា៉ អភិតីហារទេរា ក្ងតរឈ្លាដរ្យ្ស ឌេរត្តូទ្យប្យត្តិទេហតុការេចា, តីហទលំ ចា ពីឌទេតា អក្កុរស្ស ចិឃ៉

᪑᪓᪘᪨ ᩏᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩏᨲᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᩏᨲᩩᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩈᩮᩈᩣ ᨠᩮᩈᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧᨲᩩᩅᩦᩈᨲᩥ, ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩣᨿᩮᩣᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨸᩦᨲᩥ ᨲᩮ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨ ᨠᩮᩈᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᨿᩴᩈᩮᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᩉᩣᩁᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

᪑᪓᪙᪨ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮᨠᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᩈᨴᩥᩈᨲᩣ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨾᩣᨶᨲᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨾᩣᨶᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨠᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩁᩈᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨾᩩᨴᩩᨡᩁᨽᩣᩅᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ "ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᨽᩪᨲᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᨶᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᩣᨲᩪᨶᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ? ᨶ, "ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩑᩅ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨲᩩᩋᩣᨴᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨽᩮᨴᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩣᩈᩴ ᨵᩣᨲᩪᨶᩴ ᩁᩪᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩁᩪᨸᨶᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᨠᩥᨾᩮᨲᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᨶᩣᨾ? ᨿᩣ ᩈᩦᨲᩣᨴᩥᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩮ ᩅᩥᩈᨴᩥᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᩈᨲᩥ ᨿᩣ ᩅᩥᩈᨴᩥᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨲᩴ ᩁᩪᨸᩴ᪨ ᩋᨶᨲᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶᨲᩮᩣ᪨

ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨸᩣᨲᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᨵᩣᨲᩩᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᨾᩉᩣᩅᩥᨠᩣᩁᨲᩣ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᨵᩣᨲᩩᩅᩈᩮᨶ, ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᩉᩣᩁᨲᩣ, ᨾᩉᨲ᩠ᨲᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨲᩣ ᨧ ᩏᨽᨿᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨽᩪᨲᩈᨴ᩠ᨴᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ "ᨽᩪᨲᩣᨶᩦ"ᨲᩥ ᨶᨸᩩᩴᩈᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩈᩉᩔ ᩁᩪᨸᨠᩃᩣᨸᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨿ ᩈᨾᩪᩉᩅᩈᩮᨶ, ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩋᨸᩁᩥᨾᩥᨲᨸᩁᩥᨾᩣᨱᩣᨶᩴ, ᩋᨶᩮᨠᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨿᩣᨾᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᨬ᩠ᨧ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨶᩉᩩᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨴᩈᩈᩉᩔᩣᨶᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨴᩣᨶᩅᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᩥᨣᩣᩅᩩᨲᩣᨴᩥᩈᩁᩦᩁᩅᩈᩮᨶ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᨩᩣᨲᩣᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩮᨠᩣᨽᩪᨲᩅᩥᩈᩮᩈᨴᩔᨶᩮᨶ, ᩋᨶᩮᨠᨻ᩠ᨽᩩᨲᨴᩔᨶᩮᨶ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨴᩔᨶᩮᨶ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩣ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩣᨶᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ, ᨾᩣᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨿᨱ᩠ᨱᩣᨶᩮᨿᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᨽᩪᨲᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ, ᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨧᩣ ᩋᨿᩴ ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨸᨧ᩠ᨨᩦᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᨬ᩠ᨧᨠᨲᩣᨿ, ᩋᨽᩥᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨿ ᨧ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ᪨ ᨽᩪᨲᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩏᨽᨿᩃᩥᨦ᩠ᨣᨲᩣᨿ ᨶᨸᩩᩴᩈᨠᨲᩣ ᨠᨲᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨬ᩠ᨧᨠᨲᩣ ᩈᨿᩴ ᩋᨶᩦᩃᩣᨴᩥᩈᨽᩣᩅᩣᨶᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩦᩃᩣᨴᩥᩈᨽᩣᩅᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩴ, ᩋᨶᩥᨲ᩠ᨳᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨴᩥᩈᨽᩣᩅᩣᨶᩮᩅ ᨧ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨴᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨻᩉᩥ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩅᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩉᩥ ᩑᨲᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩣ, ᨶ ᩈᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᩣ ᩈᩥᨿᩩᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᨲᩮᩣ, ᩋᨳ ᨻᩉᩥ ᨮᩥᨲᩣ ᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨿᩩᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩈᨲᩥ ᩋᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩉᩣᨿᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩋᨽᩥᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨ ᨽᩪᨲᩴ ᩈᩮᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩣ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᨻᩥᩃ᩠ᩃᩴ ᨻᩥᩃ᩠ᩃᩴ ᩏᨸᨠᩣᩁᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮᨶ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨴᩥᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨶ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩣᨸᩮᩉᩦᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣᩉᩁᩮᩉᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩉᩦᨲᩥ ᨠᩣᩊᩣᩅᨴᩣᨲᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ, ᨸᩩᨳᩩᩃᨴᩦᨥᩁᩔᩣᨴᩥᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ, ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩣᨴᩥᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩉᩥ ᨧ᪨ ᩈᩁᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᨽᩪᨲᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ, ᩈᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨧᩣ ᩈᨽᩣᩅᩴ᪨

យហាបរិហារទោតិ ឲត្ថ ចឥតត្ថំ ចឥទេត្តា អាហ “យហទេត្តហិ...ទប... ក្វតាតិ, យហាបរិហារាតិ ចា ក្វតាតី”តិ។ តត្ថ បដ្ឋិយទេត្ថ បុរិយបទេ ក្ឌត្តរបឥស្ស បរិហារ-សទ្ទស្ស ទលិប៉ំ កត្វា “យហាក្វតាតី”តិ ចុត្តំ។

តឆា ហឹតិ តទេតា ឲច ចិការស្ស យហត្តត្តា ឲចាតិ តំ ចិការេំ ឥទស្សតុំ “ក្វយិទេតា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្ថ អទ្ធិយទោតិ អក្កិស្ស។ ទកាឌិសតសហស្សំ ឲកំ ទកាឌិសតសហទស្សកំ ចក្កចាឡអត្តិ តំ សត្តំ អាឍារលត្តការទេត ឲកំ កត្វា ចឥតិ។ ចិលឹឃតីតិ ចិបត្តិករទេយឈាកិចុទ្ឌេត ឍាទុឥទកត លចឍំ ចិឃ ចិលឃំ កន្ធតិ ចិឆ្ទិសតិ។ ក្យបិទេតភាតិ ឲុកិទេតភ។ ចិកឹទតីតិ ចិឆយតិ ចិឆ្ទិសតិ។

អត្យបិឌិទេត្តស្ស ចិការយហត្ថំ ឥទស្សត្វា ក្ឌបិឌិទេត្តស្ស ឥទស្សទេត្តា “បត្តទេ្ទា”តិអាឌិយាហ។ តត្ថ កទ្ទយុទលត ចាតិ ចា-សទេ្ទា ក្ឌបយទេត្វា។ ឃឆា កទ្ទយុទលត សទេប្យត ឥទេ្ទា បត្តទេ្ទា ទហាតិ, ឲចំ បឆចីឆាត្យប្យទការទេបត ទសា ការទេឃា កទ្ទយុទលច ទហាតិ, កទ្ទយុលយុលកទេតា ចិឃ បត្តទេ្ទា ទហាតីតិ អទេត្វា។ អឆ ចា ចា-សទេ្ទា អចឆារឍទេត្វា។ ទសា “បឆចីឆាត្យប្យទការទេបត ចា”តិ ឲចំ អាទេតត្វា សប្អត្តិតទេត្វា។ អឃទេញ្ញត្ថ អទេត្វា – កទ្ទយុទលត ឥទេ្ទាបិ ការទេឃា បឆចីឆាត្យប្យទការទេបតេច បត្តទេ្ទា ទហាតិ, តស្វា បឆចីឆាត្យឃា អចិឃុទេត្តា ទសា ការទេឃា សត្តឥា កទ្ទយុលយុលកទេតា ចិឃ ទហាតីតិ។ ចា-សទេ្ទា ចា អតិឃយទេត្វា, ត(តាឃយទេត្វា – កទ្ទយុទលត ឥទេ្ទា ការទេឃា បត្តទេ្ទា ទហាតិ ចា, ត ចា ទហាតិ យត្តាកឥចទេសត, បឆចីឆាត្យប្យទការទេបត បត យត្តាកឥរហិទេតា ទសា ការទេឃា កទ្ទយុលយុលកទេតា ចិឃ ទហាតិ ឲកត្តបត្តទេ្ទាតិ។

ប្វតិទេឃាតិ ក្យឆិទេតា។ សត្តទេត្តាតិ សត្តទេសា តទេត្តា សយុប្យត្តឥារទេហា។ សឆ្ឋិទេត្តាតិ សយត្តទេតា លិទេត្តា បទយាឍុទកឥសញ្ញាទេណ្ណា អាឃស្វទេតា ក្ឌបទេសតទេត្តរស្ស សទឹរេ ចិឃ។ យហាចិការាតិ ក្វតាតីតិ យហាចិការចត្តាតិ ក្វតាតិ យហាក្វតាតីតិ បុរិយបទេ ក្ឌត្តរបឥទលិទេបត តិទេទ្ទសា ឥទ្ទទេត្តា។ “បឆចី”តិអាឌិភា សត្តទលិកស្ស បិឍជាតិបិ ចិបល្លាសំ យុទ្ធិត្វា ឃឆាសការចទេតា បរិក្កឍ្យត យហទេត្តត ចាឃាទេយត ចិតា ត បរិក្កឍ្យត្តិតិ ក្យចិទេញ្ញឃ្យសកាចត្តា “យហត្តាតី”តិ ចុច្ចត្តិ។ តាតិ ហិ ស្យចិទេញ្ញាឃ្យាតិ។ “អយហត្តាតី”តិ យត្វា ធិតា ទតសំ ក្យប្យទិក្កហតំ ធិស្វា “អទេហា យហត្តាតិ ឲតាតី”តិ ឌាភាតីតិ យហាក្វទេតកទេឥសតាឌឹហិ ចា ការទេឍហិ យហាក្វតាតិ។ ឲតា ហិ ឆាត្យទេឃា យហាក្វទេតកទេឥសទេតា, យហាក្វតសាយញ្ញាទេតា, យហាក្វតសត្តិស្សឃទេតា, យហាក្វតកាចទេតា, យហាក្វតបរិទេឃាសាតទេតា ចាតិ ព្ទយេហិបិ ការទេឍហិ “យហាក្វតាតី”តិ ចុច្ចត្តិ។

តត្ថ យហាក្វទេតកទេឥសទេតាតិ “ក្វតយិឥត្តិ, កិក្លទេច, សយត្យបស្សឆា”តិអាឌឹស្ស (យ៉ា តិ៉ា ១៉ា៣០១) ហិ អចិទេសទេសត លត្ថបញ្ចកំ “ក្វត”ត្តិ ចុច្ចតិ។ តត្ថ ឃឌិធំ កាយកទេច, ទ្វបកទេច, បញ្ចទេចាការកទេច, ឲកទេច្ច ច សញ្ញីកទេច បចត្តំ លត្ថបញ្ចកំ, តំ យហាចិសឃតាឃ “យហាក្វត”ត្តិ ចត្តត្តាតំ អទេហតិ។ បឆចីអាឥទេឃា បត ចតទេស្សា ឆាត្យទេឃា តស្ស យហាក្វតស្ស ឲកទេឥសក្វតា “យហាក្វតា”តិ ចុច្ចត្តិ។ សយុឥាទេឃស្ស ហិ បចត្តទេចាហារា អចឃទេចស្សបិ ធិស្សត្តិ ឃឆា “សយុទេ្ទា ធិទេ្ទា, បទេជា ឥទេ្ទា”តិ ច។ យហាក្វតសយញ្ញាទោតិ តឥឌឹតចុត្តិតាឃ កចត្តិ ឲត្ថ ក្ឌបិឥាទ្វបិតីតិ ក្វតាតិ, បឆចីអាឥទេឃា ចតទេស្សា ឆាត្យទេឃា។ សា បភាឃទេយតាស្ស ក្វតសយញ្ញា អតញ្ញាតចុត្តិតាឃ ក្ឌបិឥាទ្វបិតំ អចិបរិតទ្ទា, ទលិកស្ស ទេចតា ពាហ្វបការា, ចក្លុសយុទ្ទាឌិតំ តិស្សឃក្វតា ចាតិ យហត្តាតិ ក្វតាតីតិ សយញ្ញាឃិស្ស។ យហាក្វតសត្តិស្សឃទោតិ

មហន្តានំ មហានុភាវានំ មហាសម្មតមន្ធាតុប្បភុតីនំ រញ្ញំ, សក្កាទីនំ ទេវានំ, វេបចិត្តិអាទីនំ អសុរានំ, មហាព្រហ្មាទីនំ ព្រហ្មានំ, គុណតោ វា មហន្តានំ ពុទ្ធានំ, បច្ចេកពុទ្ធានំ, សាវកានំ ឧបាសិកោបាសិកាយ វា សព្ពេសម្បិ ភូតានំ សត្តានំ និស្សយភូតតាយ មហន្តា ភូតា ឯតេសូតិ មហាភូតា· ធាតុមហាភូតិកោ ហិ តេសំ កាយោតិ· មហាភូតកាវតោតិ ពហុភូតកាវតោ· អយំ ហិ មហា-សទ្ទោ "មហាជនោ សន្និបតិតោ"តិអាទីសុ ពហុភាវេ ទិស្សតិ· បថវីអាទយោ ច ធាតុយោ ឯកស្មិម្បិ អត្តភាវេ អបរិមេយ្យប្បភេទា បវត្តន្តិ· តស្មា មហន្តា ពហូ អនេកសតសហស្សប្បភេទា ភូតាតិ មហាភូតា· មហាភូតបរិយាយនាមតោតិ មហាភូតស្ស ចេវេត បរិយាយនាមប្បវត្តិតោ·

"កាលោ ឃសតិ ភូតានិ, សព្ពានេវ សហត្តនា;

យោ ច កាលឃសោ ភូតោ, ស ភូតបចនិំ បចី"តិ· (ជា· ១·២·១៨០) –

ហិ ឯវមាទីសុ ខីណាសវោ "ភូតោ"តិ វុត្តោ· សោ ហិ និដ្ឋិតកិច្ចតាយ អាយតិំ អប្បដិសន្ធិកត្តា ឯកន្តតោ "ភូតោ"តិ វុច្ចតិ, ន ភុតេ, ភវិស្សន្តីតិ វោហារំ អតីតត្តា· ភូតា ឯវ ភូត ពហុភាវេន "មហាភូតា"តិ វុត្តា យថា "មហាខីណាសវោ, មហាមោគ្គល្លានោ"តិ ច· ព្យាមស្សា ធាតូនំ អភាវេយតិ សំសារេ បវត្តនេន បវត្តមានានំ យថាវុត្តស្ស មហាភូតស្សេវ សន្តានេ បរិយាយនាមប្បវត្តិ, តាន្យាត្រា· តស្មា មហាភូតេ ភូតា បរិយាយនាមំ បត្តាតិ មហាភូតា បុរិមបទេ ភូត-សទ្ទស្ស លោបំ កត្វា· ឯវមេតា ធាតុយោ មហាភូតកេវលនាទីហិ មហាភូតាតិ វេទិតព្ពា· បថវីអាទីនំ កក្ខឡអប្បញ្ញណាទិវិសេសលក្ខណសមង្គិតា អបរិច្ចត្តធាតុលក្ខណានំ ធារេតីតិ អាហ "ធាតុលក្ខណំ អតីតត្តា"តិ· ន ហិ សាមញ្ញបរិច្ចាគេន វិសេសោ, វិសេសវិនិម្មុត្តំ វា សាមញ្ញំ បវត្តតិ· តថា ហិ វទន្តិ –

"តមត្ថេបក្ខតោ ភេទំ, សសាមញ្ញា ជហាតិ តោ;

កណ្ហាតិ សំសយុប្បាទា, សមេចកត្វាន ភូយ"ន្តិ·

សលក្ខណធារណតោ ធាតិ យេន សលក្ខណធារណតោ "ធាតុយោ"តិ វុច្ចន្តិ, តេនេវ "ធម្មា"តិបិ វុច្ចន្តិ ខណិកធាបិ និស្សត្តនិជ្ជីវតាយ ឯវ វិកាវតោ· តេនេវាហ – "ឆធាតុរោយំ ភិក្ខុ បុរិសោ, ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតី"តិ ច· អរូបិនំ ចលតោ រូបិនំ ចលស្ស នាតិព្ពត្តតាយាហ "អត្តនោ ចលាភូរូប"ន្តិ· ធរេណតាតិ ធារេត, បច្ចត្តតោតិ អត្ថោ· ចយដ្ឋេនាតិ ចលកក្ខុតាយ· ភយដ្ឋេនាតិ ឧភយចយបដិបីឡអនាទិនា សប្បដិភយតាយ· អសារកដ្ឋេនាតិ អត្តសារវិរហតោ·

១៣៦· ពហុប្បការាច ឯតាតិ ឯតា ចតស្សោ ធាតុយោ សហ ឧប្បន្នាច សហ បច្ចយាកាច សមានកាលេ លព្ភមានាបិ អវិកាសេតា សព្ពាបរិយត្តិយេ ឧតុចិត្តាហារសមុដ្ឋានេសុ រូបដ្ឋេក, កម្មជេសុ ឋិតិតមវេកាតិ ឯកេកស្មិំ រូបដ្ឋកាទិកលាបេបិ បភេទេន អវិនិព្ភុត្តា វិសុំ

ចិសុំ អតិក្ខិសិតដ្ឋានតាយ។ យត្ថ ហិ វិស្សត្ថំ ធាតុំ បតិដ្ឋាចេសន បច្ឆិ, តេនេវ តស្សា អាធារកបរិភោគសមុដ្ឋានេសន ភូតោ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។

១៣២។ បុរិមា ចេ គរុកត្វា សកាកា អញ្ញមញ្ញន្តិ អធិប្បាយោ។ ឯត្ថ ច តតុ បច្ចិយាបិ លហុកាទោ អត្ថិ។ តថា ហិ សា “កក្ខឡម្បិ មុទុកំ សណ្ហំ ផរុសំ គរុកំ លហុក”ន្តិ និទ្ទិដ្ឋា, អាទេបិ លហុកាទោ លព្ភតេវាតិ? ន, និប្បរិយាយគរុកាទស្ស អធិប្បេតត្តា។ គរុកាទោ ឯវ ហិ បច្ចិធាតុយា គរុតាទិរូបនិការោ លហុកាទោតិ បរិយាយេន វុត្តោ។ សីតការោ វិយ តេជោធាតុយា។ យទិ ឯវំ រូបស្ស លហុតាតិ កថំ? អយម្បិ វុត្តនយោ ឯវ លហុតាការោ រូបនិការោ លព្ភតេវ។ ន ហិ បរិច្ឆេទាទិការលក្ខណានិ បរមត្ថតោ លព្ភន្តិ និប្ផន្នរូបានំ អវត្ថាវិសេសសភាវតោ។ តស្មា បរមត្ថសិទ្ធំ គរុកាទំ សន្ធាយ វុត្តំ “បុរិមា ចេ គរុកត្វា សកាកា”តិ។ “តថា”តិ បទេន “សកាកា”តិ បទមត្តំ រូបសង្គហេតិ។ “ចេ”តិ បទំ បន យថា “បុរិមា”តិ ឯត្ថ, ឯវំ “បច្ឆិមា”តិ ឯត្ថាបិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។ ចិសកាកា គរុកលហុកាទតោតិ អធិប្បាយោ។ យថា ច គរុកលហុកាទេហិ, ឯវំ សេយ្យកាទាសេយ្យកាទេហិ ច សកាកចិសកាកតា យោជេតព្ពា។

១៣៣។ អដ្ឋិតិកា ហេដ្ឋា វុត្តអដ្ឋិតិកា, សត្តសន្តានបរិយាបន្នាតិ អត្ថោ។ ចិន្តានុចត្វំ ចិន្តាតិត្ថព្រិយានន្តិ ឥន្ទ្រិយទីនំ លទ្ធិ ចិន្តានុចត្វំ, ចិន្តាតិតំ, ធាតុបុរិសិន្ទ្រិយទីចិតិន្ទ្រិយានន្តំ សេយ បន “ចិន្តានុចត្វំ តិទយចត្វំ គហិត”ន្តិ ទទន្តិ, តេសំ ធាន្ទ្រិយ-កុហលេន អដ្ឋន្នម្បិ រូបិន្ទ្រិយានំ គហណំ ទេទិតព្ពំ។ “វុត្តចិបរិតប្បការា”តិ ធាទំ ធាហិរានំ ធាតុំ យថា វណ្ណោ ចិន្តានុចត្វំ ចិន្តាតិត្ថព្រិយានំ អតិស្សយតា ច ធាកិយាបច្ចិទេហោ ច វុត្តចិបរិយាយោ, ឯចំ ទេសវណ្ណតាបីតិ កត្វា វុត្តំ, ន លក្ខណរូបស្ស ចិយ កុទាចិបិ វណ្ណាតស្ស អកាទោ ឧសវណ្ណតាយ តានំ លហុតាទីតិស្សយតាបិ អដ្ឋិតិកានំ ធាតុំ ចត្តន្នា, ន ចា ចត្តន្នា ចិន្តាតិ-កុហលំ ហិ លក្ខណន្តិ។

១៣៤។ ធាតុរាហីតិ អាទេហិ តេជោចាធាតុហិ ឧកសក្កហាតិ សជាតិសក្កហេន ឧកសក្កហា សមានជាតិយានំ ហិ សក្កហោ សហជាតិសក្កហោ តេនាហ “សមុដ្ឋានានតាការទោ”តិ។

១៣៥។ តិណ្ណំ មហាភូតានំ បតិដ្ឋា ហុត្វា បច្ចយោ ហោតីតិ យេហិ មហាភូតេហិ សមុដ្ឋានចេសន សក្កហិតា, បរិភោគចេសន អនុបាលិតា, សមុដ្ឋានចេសន ចិត្តុប្បិតា ច, តេសំ អត្តនា សហជាតានំ តិណ្ណំ មហាភូតានំ បតិដ្ឋា ហុត្វា ឧទតោ ឯវ សន្ធានចេសន អចស្សយោ ហោតិ, វុត្តនយេន ចា បតិដ្ឋា ហុត្វា សហជាតាទិចេសន បច្ចយោ ហោតីតិ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។

១៣៦។ យទិបិ អញ្ញមញ្ញអាទេកាកបច្ចយេចក្ខណហិតា ឧទេត ធម្មាតិ ហេដ្ឋា ធាតុំ អសមន្តាហារតា ធស្សិតា ឧច, អថាបិ ធាមិតាច នយេន ចិន្តំ កម្មដ្ឋានបរិក្កហោ កាតព្ពោតិ ទស្សនត្ថំ “បច្ចិធាតុ ចេត្វា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បច្ចិធាតុ ចេត្វាតិ ច-សទ្ទោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ, តេន អយម្បិ ឧទេកា យតសិការប្បការោតិ ទីបេតិ។ ឧត្វាតិ ឧតាយុ ធាតុយុ។ អថំ “បច្ចិធាតុ”តិ ចា “បច្ចយោ ហោតី”តិ ចា ន ជាតាតីតិ អត្តតិ ចិយ អត្តនោ កិច្ចំ ច អាទេកាកាកាទំ ទស្សេត្វា រូបការកស្ស ចិយ រូបកត្តុន្តាតម្បិ អាទេកាកាកាទំ ទស្សេតុំ

“ឋានាទីបិ”តិអាទិ វុត្តំ. សញ្ញត្ថាតិ សញ្ញាសុ ធាតូសុ, តត្ថាបិ អត្តកិច្ចបកតន្តានេកេសុ សញ្ញាសុ.

១៣៥. បច្ចយវិសេសតោតិ បច្ចយុប្បន្នវិសេសតោ ចេវ បច្ចយភាវវិសេសតោ ច. “បច្ចយតោ”តិ ហិ ឋបិតា បថវីអាទីនំ អញ្ញាសាធារណា បតិដ្ឋាភាវាទិកា សេសភូតត្តយស្ស បច្ចយភាវា វុត្តា. ឋាន បន យេហិ ធម្មេហិ បថវីអាទីនំ ឧប្បត្តិ, តេសំ បថវីអាទិភព្វា អភាវេសេសតោ បច្ចយភាវវិសេសោ វុច្ចតីតិ អយំ ឋានេយំ ទិដ្ឋំ អាការាទីនំ វិសេសោ. កម្មន្តិ កុសលាកុសលំ រូបុប្បាទកំ កម្មំ. ចិត្តន្តិ យំ កិញ្ចិ រូបុប្បាទកំ ចិត្តំ. អាហារោតិ អជ្ឈត្តិកោ រូបុប្បាទកោ អាហារោ. ឧតូតិ យោ កោចិ ឧតុ, អត្ថតោ តេជោធាតុ. កម្មយោទាតិ អវិសេសេន សមុដ្ឋានសង្គាហកវសេនត្ថំ, តេន អកម្មជានម្បិ កេសញ្ចិ កម្មស្ស បរិយាយបច្ចយភាវោ ទីបិតោ ហោតិ. តថា ហិ វក្ខតិ “កម្មបច្ចយចិត្តសមុដ្ឋាន”ន្តិអាទិ. តត្ថ ច កម្មសមុដ្ឋានានំ កម្មតោ អញ្ញេនបិ បច្ចយេន ភវិតព្វន្តិ? ភវិតព្វំ, សោ បន កម្មភាវិកោវាតិ បវេយាកីកិរិយត្តត្ថំ អវសានំ កតំ, តេនាហ “ន ចិត្តាទយោ”តិ. ចិត្តាទិសមុដ្ឋានានន្តិ ឯត្ថាបិ អយមេត្ថ យថារហំ វត្តព្វោ. ឋានេទេតិ ចិត្តាទិតោ អញ្ញោ. ជនកបច្ចយោតិ សមុដ្ឋាបកំ សន្ធាយ វុត្តំ, បច្ចយោ បន កម្មបច្ចយាទិ. វុត្តំ ហិ “កុសលាកុសលា ចេតនា វិបាកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ កម្មបច្ចយេន បច្ចយោ”តិ (បដ្ឋា. ១.១.១៤).

សេសានន្តិ ចិត្តាទិសមុដ្ឋានានំ. បរិយាយតោ ឧបនិស្សយបច្ចយោ ហោតីតិ បដ្ឋានេ (បដ្ឋា. ១.១.៩) អរូបីនំយេវ ឧបនិស្សយបច្ចយស្ស អាគតត្តា និប្បរិយាយេន រូបធម្មានំ ឧបនិស្សយបច្ចយោ នត្ថិ. សុត្តេ បន “បុគ្គលំ ឧបនិស្សាយ វនសណ្ឌំ ឧបនិស្សាយា”តិ វចនតោ សុត្តន្តិកបរិយាយេន ចិតា អភាវេ ឧបនិស្សយបច្ចយោតិ វេទិតព្វោ. ចិត្តំ ជនកបច្ចយោ ហោតីតិ សហជាតនិស្សយាហារាទិវសេន បច្ចយោ ហោន្តំ ចិត្តំ សមុដ្ឋាបកត្តំ ឧបាទាយ “ជនកបច្ចយោ ហោតី”តិ វុត្តំ. អាហារាទីសុបិ ឯសេវ នយោ.

១៣៦. កម្មាទីនំ បច្ចយធម្មានំ វសេន ធាតូសុ បច្ចយវិសេសំ ទស្សេត្វា ឋានានិ តំសមុដ្ឋានានំ ធាតូនម្បិ វសេន បច្ចយវិសេសំ ទស្សេន្តោ បុន តាវ “កម្មសមុដ្ឋានំ បថវីធាតុ”ន្តិអាទិនា ឧទ្ទិសិត្វា បុន “តត្ថ កម្មសមុដ្ឋានា បថវីធាតូ”តិអាទិនា និទ្ទិសតិ. តត្ថ កម្មសមុដ្ឋានា បថវីធាតូតិ “កម្មសមុដ្ឋានំ បថវីធាតុ”ន្តិ ឯត្ថ សាមញ្ញតោ វុត្តា កម្មជបថវីធាតុ. កម្មសមុដ្ឋានានំ ឋានានន្តិ កម្មជានំ អាបោធាតុអាទីនំ តិស្សន្នំ ធាតូនំ សហុប្បត្តិយា អត្ថតោ ឧបការកានំ តាសំ ឧបការកតោ, អាធារភាវតោ, ឧប្បាទតោ យាវ ភង្គក្ខណតោ, ចិរយាភាវតោ ច សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយអត្ថិអវិគតវសេន ចេវ បតិដ្ឋាវសេន ច បច្ចយោ ហោតិ, ហោន្តី ច កម្មំ វិយ អត្ថតោ, តាសញ្ច ន ជនកវសេន បច្ចយោ ហោតិ អសមុដ្ឋាបកត្តា តាសំ. កាយញ្ចាទ្ធ និស្សយបច្ចយ-វិគតេហិ វិនា បតិដ្ឋាភាវោ សង្គហិតោ, បថវីធាតុយា បន អញ្ញាសាធារណកិច្ចំ សហជាតានំ បតិដ្ឋាភាវោតិ ឋានំ វិសេសំ ទស្សេតុំ “បតិដ្ឋាវសេន ចា”តិ វិសុំ កតា វុត្តំ. អាពន្ធនវសេន ចាតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ. តិសន្តតិយកម្មជានន្តិ ឧតុចិត្តាហារសមុដ្ឋានានំ ចតុកម្មជានំ អញ្ញមញ្ញំ អវោកិណ្ណានំ, អវិច្ឆេទេន បវត្តិំ ឧបាទាយ សន្តតីតិ សន្តតិគ្គហណំ. បថវីធាតុយា បតិដ្ឋាភាវោ នាម សហជាតានំ ធម្មានំ យេវាតិ អាហ “ន បតិដ្ឋាវសេនា”តិ. ន អាពន្ធនវសេនាតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ. ឯត្ថាតិ ឯតេសុ កម្មសមុដ្ឋានាទិវសេនេសុ “ចិត្តសមុដ្ឋានា បថវីធាតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ ឋានានំ”ន្តិអាទីសុ សុត្តេសុ អត្ថានេយោ នេតព្វោ “ចិត្តអាហារ...បេ... ឯសេវ នយោ”តិ អតិទិសតិ.

ສຫຊາຕາທິປຈ຺ຈຍຈສມ຺ປຍຸຕ຺ຕາສຸ ຈ ປຄາຕິ ເອຕ຺ຕ ຈ-ສເທ຺ທາ ສມ຺ປຍຸຕ຺ເຕ, ປຄ-ສເທ຺ທາ ທິເສສເຕ຺ຕາ, ທເທກເຍຄ ຈ

ຍຄາວຸຕ຺ຕສຫຊາຕາທິປຈ຺ຈເຍຫິ ປຈ຺ຈຍາຄາ ສາຕຸເຍາ ອຸຍິຄາ ທິເສເສຄ ປຈ຺ຈຕ຺ຕີຕິ ອຸຍຍຕ຺ຕ ທີເປຕິ.

ອຸທາຕິ ຕໍ ທິເສສໍ ທສ຺ເສຕຸໍ "ເອກໍ ປຕິຈ຺ຈາ"ຕິກາຈຍາຫ. ຕຕ຺ຄ ເອກໍ ສາຕຸໍ ປຕິຈ຺ຈ ຕິເສ຺ສາ ສາຕຸເຍາ ຈຕຸສາ ສຍ຺ຈຕ຺ຕີ, ຕິເສ຺ສາ ສາຕຸເຍາ ປຕິຈ຺ຈ ເອກາຈ ສາຕຸ ຈຕຸສາ ສຍ຺ຈຕ຺ຕິ, ເທ຺ວ ສາຕຸເຍາ ປຕິຈ຺ຈ ເທ຺ວ ສາຕຸເຍາ ທສາ ສຍ຺ຈຕ຺ຕີຕິ ເຍາຊຄາ. ອເຕ຺ຄາ ປຄ ປຄຈີອາທີສຸ ເອເກກິສ຺ສາ ປຈ຺ຈຍກາເຈ ອຸຕທາສໍ ຕິສ຺ສຸຕ຺ຕໍ ຕິສ຺ສຸຕ຺ຕໍ ປຈ຺ຈຍຸປ຺ປຕ຺ຕາຕິ ອຍເຍເກາ ຈຕຸເກ຺ກາ, ຕິສ຺ສຸຕ຺ຕໍ ຕິສ຺ສຸຕ຺ຕໍ ປຈ຺ຈຍກາເຈ ອຸຕທາຍ ເອເກກິສ຺ສາ ປຈ຺ຈຍຸປ຺ປຕ຺ຕາຕິ ອຍຍປເທາ ຈຕຸເກ຺ກາ, ປຊຍຄຸຕິຍາ, ຕຕິຍຈຕຸຕ຺ຄາ, ປຊຍຕຕິຍາ, ຄຸຕິຍຈຕຸເຕ຺ຄາ, ປຊຍຈຕຸເຕ຺ຄາ, ຄຸຕິຍຕຕິຍາຕິ ອຸຍາສໍ ທ຺ວິຕ຺ຕໍ ທ຺ວິຕ຺ຕໍ ປຈ຺ຈຍກາເຈ ຕຕ຺ຄ ຕຕ຺ຄ ອຸຕທາສໍ ທ຺ວິຕ຺ຕໍ ທ຺ວິຕ຺ຕໍ ປຈ຺ຈຍຸປ຺ປຕ຺ຕາຕິ ອຍເຍເກາ ລເກ຺ກາ. ເອຈໍ ປຈ຺ຈຍກາເຈຄ ຈຕຸສາ, ລສາ ຈ ປຈ຺ຈຍາຄາຄໍ ເອກາທ຺ວິກາທິກາຈເສຄ ຕິກຄຸກເອກກາຈເສຄ ຈ ຍຄາຍຸໍ ປຈ຺ຈຍປຈ຺ຈຍຸປ຺ປຕ຺ຕາທິກາເກາ ເຈທິຕເພ຺ພາ. ອຍຄ຺ຄາ ປຈ຺ຈຍກາເຈາ ສຫຊາຕອຍ຺ຍມຍ຺ຍຕິສ຺ສຍອຕ຺ຄິອທິກາປຈ຺ຈຍເຈເສຄ, ຕຕ຺ຄາປິ ຈ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍຸເສຕເຈ ເຈທິຕເພ຺ພາ. ຍໍ ສນ຺ທາຍ ວຸຕ຺ຕໍ ປຕິຈ຺ຈາເຣ "ເອກໍ ຍຫາກຸຕໍ ປຕິຈ຺ຈ ຕເຍາ ຍຫາກຸຕາ, ຕເຍາ ຍຫາກຸເຕ ປຕິຈ຺ຈ ເອກໍ ຍຫາກຸຕໍ, ເທ຺ວ ຍຫາກຸເຕ ປຕິຈ຺ຈ ເທ຺ວ ຍຫາກຸຕາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕີ"ຕິ (ປຕ຺ຖາ. ໑.໑.໖໑).

ອຄິກ຺ກຍປຕິກ຺ກຍາທີຕິ ອາທີ-ສເທ຺ທຄ ອາສາຄຈິສ຺ຊຄາທິກາຍິກກິຣິຍາການລສ຺ສ ສກ຺ເຫາ ສງ຺ເຄ຺ຄາ. ອຸປ຺ປິຍອຄສ຺ສ ປຈ຺ເຍາ ເຫາຕິ ລຸທ຺ຄກິຣິຍາຍ ປຄຈີສາຕຸຈເສຄ ສິຄ຺ຊເຕາ. ສາຈາຕິ ປຄຈີສາຕຸເຍຈ. ອາເຣປິສາຕຸຍາ ອຄຸກາຕາ ອາເຣປິສາຕຸຍາ ຕຕ຺ຄ ອປ຺ປສາຄກາຈໍ, ປຄຈີສາຕຸຍາ ຈ ປສາຄກາຈຕ຺ຕີ ປຕິຖ຺ຖາກາເຈ ຈິຍ ປຕິຖ຺ຖາປເຄປິ ສາຕິສຍກິຈ຺ຈຕ຺ຕາ ຕສ຺ສາ ປຕິຖ຺ຖາປຄສ຺ສ ປິເຄ຺ຖປຄສ຺ສ ປຈ຺ເຍາ ເຫາຕີຕິ ສຍ຺ເຕ຺ຄາ. ອຈເກ຺ກປຄສ຺ສາຕິ ອເສາຄິກ຺ກປຄສ຺ສ. ຕຕ຺ຄ ຈ ກຸຕຣສກາຈາຍ ອາເຣປິສາຕຸຍາ ສາຕິສເຍາ ຍ຺ຍາປິເຣາຕິ ອາຫ "ປຄຈີສາຕຸຍາ ອຄຸກາຕາ ອາເຣປິສາຕຸ"ຕິ. ຕສາ ວຸຖ຺ຖິຕິກາ ເຕເຂາສາຕຸຕິ ວຸຖ຺ຖເຣເລ ຈາເຍາສາຕຸຍາ ຕສ຺ສາ ອຄຸກາຕກາເຈາ ຄຸເຕ຺ຄາ. ຕິຣິຍໍ ກຕິກາຍ ຈາເຍາສາຕຸຍາ ອຕິຫເລຊີຕິຫເລສຸ ສາຕິສເຍາ ຍ຺ຍາປິເຣາຕິ ເຕເຂາສາຕຸຍາ ຕສ຺ສາ ອຄຸກາຕກາເຈາ ກຫິເຕາ. ຕຕ຺ຄ ຈິຕຖ຺ຖາຄເຕາ ອຄິຍຸໍ ປິເຄ຺ຖ ຫເລໍ ອຕິຫເລໍ, ປຸເຣເຕາ ຫເລໍ. ຕເຕາ ເຄາກໍ ຊີຕິກ຺ກຍຸ ຫເລໍ ຊີຕິຫເລໍ, ປສ຺ເຕາ ຫເລໍ.

ເອເກເກຄ ຍຸເສຄາຕິ "ປຕ຺ຖຕ຺ຕາ ປຄຈີ"ຕິອາທີຄາ (ຈິສຸທ຺ທິ. ໑.໒໓໙) ຈິຄເຕ຺ຕສຸ ເຕເຣສຸ ອາກາເຣສຸ ເອເກເກຄ ສາຕຸຄໍ ປຣິກ຺ກຫຄຍຸເສຄ. ຖ຺ວາຍຕ຺ຕີ ເສາ ອຍໍ ອຸປຈາເຣສຍາທີ. ກຈໍ ປຄສ຺ສ ຈຕເຕ຺ຄປຣິຍາເຍາຕິ ອາຫ "ຈຕຸຕ຺ຄ ສາຕຸຄ"ຕ຺ຕິອາທີ.

໑໙໐. ອຸຕາຄີ ອຸຍິສ຺ສາ ກາຈຄາຍ ອາຄິສໍເສ ທສ຺ເສຕຸໍ "ອຸທສ຺ຊ ປຄາ"ຕິອາທີ ວຸຕ຺ຕໍ. ສຸຍ຺ຍໍ ອຈກາຫຕີຕິ ສາຕຸຍຕ຺ຕາຕສ຺ເສຄຄ ຣຸປກາຍສ຺ສ ອຄຕ຺ຕກໍ ຈຈເຕ຺ຄປຍເຕາ ຕຄຸສາເຣຄ ຄາຍກາຍສ຺ສາປິ ອຄຕ຺ຕກຕາ ສຸປາກຖາ ເຫາຕີຕິ ສຍ຺ເສາ ອຕ຺ຕສຸຍ຺ຍໍ ປຣິເຍາກາຫຕິ ຕຕ຺ຄ ປຕິຖ຺ຫຕິ. ສຕ຺ຕສຍ຺ຍາ ສຍຸກ຺ຂເຕຕີຕິ ຕເຕາ ເອຈ "ສເຕ຺ຕາ ເປາເສາ ອຸຕ຺ຕິ ປຸຣິເສາ"ຕິ ເອຈໍ ປຈຕ຺ຕ ອຍາຈາຈສຍ຺ຍາ

ဥ្ឆារេតតិ សម្ពុហតតិ៍ ចាត្យអយិកាយក្លុរក្លុសានិចិកាប្យ៍ អតាចឌ្ឍយារេតាតិ សសត្តារេត ចិយ បរេសត្តារេតបិ ឆាត្យបត្តតាយ ឞុទិដ្ឋត្តា ពិណាសរេចា ចិយ “ព្ទរេយ សិហញ្ញ្ឆារេទរេយា ចាត្យអយិកា, ព្ទរេយ យក្លុរក្លុសា”តិ ៥ចយានិចិកាប្យ៍ អកោរោរត្តា កយរេករេចំ សហតិ អតិកចតិ៍ យចាចុត្តចិកាប្យតាបឌ្ឍតំ ហិ កយរេករចសហតស្ស ពារណំ ចុត្តំ៍ ឆ្លារេតា ឆ្លប្យិលិចិតត្តំ៍ តិឆ្លារេតា និតកាចប្យត្តិ៍ យហាបញ្ញោ ច បត រេហាតិ ឆាត្យចរេសត ពារេយ សម្ពុរេទច ឈតចិតិព្ទារាកស្ស ពរណរេតា៍ តចា ហិតំ ពយ្ដ្ឋារតំ ត្បុទ្ធិចរិតស្ស អត្តុព្យុលត្តិ ចុត្តំ, ឞុកតិបរាយណោ ចា ព្ទាត្រ្កិយាតំ អបរិបក្កតាយត្តិ អធិប្បារេយា៍

៥ក្កុតចិសតិកាចតាតយបថិយដ្ឋិតស្ស

ចត្យឆាត្យចចត្តាតតិខ្ទសស្ស លិតត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

១៩០៍ “រេកា សយាទិ”តិអាទិតា សទ្ធុបិទិបុច្ឆា យាចរេទច ចិកាកាចរេពាឆតត្តា៍ សទ្ធុបិទិរេតា ហិ ពាតាស្ស បរេករេចា ចុច្ឆយារេតា ឞុចិរេគ្គារេយ្យា រេហាតិ សរេឌ្ឍបបុគ្គកគត្តា ចិត្តារស្ស, ចិត្តារចិធិតា ច សរេឌ្ឍបចិធិ សក្ខ្យម្បីតិ “សយាធិស្ស ចិត្តារំ កាចតាតយច្ឆា ទរេស្សត្យ”ត្តិ ចុត្តំ៍ អច ចា “រេកា សយាទិ”តិអាទិតាបិ សយាធិរេស្សច បការរេករេចា ទស្សិយតិ, កាចតាតិសំរេសាបិ កាចតាតយតិស្សិរេតា ៥ចាតិ អធិប្បារេយត “ចិត្តារំ កាចតាតយច្ឆា ទរេស្សត្យ”ត្តិ ចុត្តំ៍ សគ្គប្យការេតាតិ បលិពាឆុបរេច្ឆទានិកស្ស សគ្គស្ស កាចតាយ បុគ្គកិច្ចស្ស ពរណប្យការេតា រេទច សគ្គកយ្ដ្ឋារតកាចតាចិកាចតរេតា ច៍

“សយត្តា រេហាតិ”តិ ចត្តា តរេយច សយត្តកាចំ ចិការេចត្តំ “ទុចិរេឆារេយចា”តិអាទិ ចុត្តំ៍ ព្ទរេធ អធិរេប្បរេតា សយាទិតិ រេលិកិយសយាទិ អាហ៍ ទរេសស្ស ពយ្ដ្ឋារេតស្សតិ យាតិ រេហដ្ឋា “ឆ្លបចារាចហាតិ”តិ ចុត្តាតិ ទស ពយ្ដ្ឋារតាតិ, រេតស្ស៍ អប្យតាបុគ្គកាកចិរេត្តស្សតិ អប្យតាយ បុគ្គកាកចិរេត្តស្ស អដ្ឋត្តំ ធរាតាតំ បុគ្គកាកចិត្តប្យារេទស្ស៍ ៥ពក្កុតាតិ ៥ពាចឌ្ឍតចិចិយំ, តាតាចឌ្ឍតចិចិយច្ឆា ៥ពក្កុតា៍ អចរេសសពយ្ដ្ឋារតស្សតិ “អប្យតាចហាតិ”តិ ចុរេត្តស្ស តិសពយ្ដ្ឋារតស្ស៍

សយាធិអាតិសំសកចាចណ្ណតា

១៩១៍ ទិដ្ឋទរេម្ពា ចុច្ចតិ បច្ចក្ខុរេតា អត្តភារេចា, តត្ថ ឞុលចិហារេរា ទិដ្ឋធម្ពុឞុលចិហារេរា៍ ពាយំ “សយាបទ្ធិត្តា”តិ ៥រេតត អប្យតាសយាធិរេយច ចិកាចិរេតា, “៥ពក្កុចិត្តា”តិ បត បរេទត ឆ្លបចារសយាធិតាបិ កហណំ រេហាតីតិ តរេតា តិចត្តតត្ថំ “អប្យតាសយាធិកាចតា”តិ ចុត្តំ៍ ត រេលា បរេតរេតតិ ៥រេត ពាហិរកាចិតា ធរាតទរេម្ពា ចិរេត្តកក្កុតាយត្តករា៍ អរិយស្ស ចិតរេយ ត្យាទស្ស កាចរេតា សាសរេត “សរេល្លខា”តិ ត ចុច្ចត្តិ កិរេលសាតំ សរេល្លខតបថិបទា ត រេហាតីតិ កត្តា, សាសរេត បត អចិហិសារេទរេយាបិ សរេល្លខាច រេលិកុត្តរបិទកត្តា៍

សព្ពានេតិ តណ្ហាសំកិលេសវាសិតា សំកិលិដ្ឋតាយ បរេយសព្ពានេ អតិចិឞ សក្កដ្ឋាតក្ខតេ សំសារប្បចត្តោ៑ ឌូកាសាឌិកយតេឃតាតិ អត្តបដិលិកេឃាក្កស្ស តចយពហាសន្លាតស្ស ឌូកាសស្ស អឌិកយតេឃត៑ តស្ស ហិ ទុល្លភតាយ អប្បតាឌិកយប្បិ អតឌិកយឃយានោតា សំចេកពាហុលេរិ បុក្កលេរិ ដ្តបធារសយាឌិយិទ្ធឃច ឌត្វា ចិបស្សតាឃ កយុំ កេទាតិ “ឞិលំ សំសារទុក្ខ សយតិក្កុយិស្សាយិ”តិ៑

អភិញ្ញាបាទកត្តិ ព្ពឌ្ឋិចិឆាឌិអភិញ្ញាពោកាហបាទកក្ខតំ អឌិដ្ឋាតក្ខតំ៑ ហោតីតិ ទុត្តតឃាតិ ៩ត្ត ព្ពតិ-សេទ្ធា បកាទេត្វា, តេត “ព្ពយិភា បកាទេត ទុត្តតឃា”តិ សេសាភិញ្ញាតយ្បិ ទុត្តប្បកាទំ សក្កហាតិ៑ សតិ សតិ អាឃតតេតិ បុរិយកចសិទ្ធេ អភិញ្ញាឌិកយស្ស ពាទេលោ ចិឌ្ឍយាតេ៑ អភិញ្ញាឌិកយស្ស ហិ អឌិពាទោ ព្ពឌ្ឋិតព្ពោ, ឃោ “បុព្ពហេតុ”តិ ទុច្ចតិ៑ ត សយាបត្តិសុ ចឞិកាចោ៑ តេតាហ កពចា “សតិ សតិ អាឃតតេ”តិ (យ៑ តិ៑ ១៑១៥ប័; អ៑ តិ៑ ១៑១០១)៑ អភិញ្ញាសដ្ឋិពទហិយស្សាតិ ចក្ខុយាតចិកាកាឃ អភិចិសិដ្ឋាឃ បញ្ញាឃ សដ្ឋិកាតព្ពស្ស៑ ឆយុស្សាតិ ការចតព្ពស្ស ចេច ចិការចតព្ពស្ស ច ឆយុស្ស៑ អភិញ្ញាសដ្ឋិកិរិឃាឃ ចិត្តំ អភិតិត្ការយតីតិ ឃោជតា៑ ត(ត តេ(តចាតិ តស្មិំ តស្មិំឃច សដ្ឋិកាតព្ពឆយុ៑ សក្ខិកាចាឃ បច្ចក្ខការិតាឃ កេព្ពា សក្ខិកព្ពោ, តស្ស ការចា សក្ខិកព្ពតា, តំ សក្ខិកព្ពតំ៑

តំ តំ កចកាយិកយុំ អារទ្ធ កចបត្តតាឃ អត្ថប្បត្តាឃបិ កយុស្ស កតុបចិតការចេតច កចបត្តាភិក្ខំ សិជ្ឈតីតិ ឌស្សេត្វា អាហ “អបត្តឃយាតា ចា”តិ៑ សហ ត្បោតិ បចត្តតីតិ សហេព្យោ, សហារឃា, ព្ពឆ បត ៩ពកច្ចបពោ អឌិប្បេតោ, តស្ស ការចា សហព្យោតា, តំ សហព្យោតំ៑

កិំ បត អប្បតាសយាឌិកាចតារឃច កចចិសេសាភិសំសា, ដ្តទាហុ ព្ពតទាបីតិ ចោឆតំ យតសិ កត្វា អាហ “ដ្តបធារសយាឌិកាចតាបី”តិអាឌិ៑

តិព្ពាតត្តិ តិស្សត្តំ ទុក្ខតាតំ តិព្ពោតិ៑ ទុបឆយុ បរិឃាបត្កា ចិឌ្ឍយាតាបិ សព្ពារទុក្ខតា ចិត្តស្ស អការចេត អសត្តសយាច៑ តេតាហ “សុខំ ចិហរិស្សាយា”តិ៑ ឃោព្យអសហិ ពាកាឆរិឃាហីតិ អតិច្ចាត្ថបស្សតាទុក្ខអតត្តតិព្ពិតាចិរាកតិរោឆបដិតិស្សក្កចិចដ្ឋាត្ថបស្សតាតិ ព្ពយាហិ អដ្ឋហិ, អដ្ឋហិ ច អរិឃយក្កឲលពោរោណហីតិ ៩ចំ ឃោព្យអសហិ៑ តចហិ សយាឌិចរិឃាហីតិ បច្ចាត្តំ ទ្ធបញ្ញាតាតំ, ចតុត្តំ អទ្ធបញ្ញាតាតច្ចោ ចតេសត ៩ចំ តចហិ៑ ពេចិ បត “ចត្តារោ ទ្ធបញ្ញាតសយាឌី, ចត្តារោ អទ្ធបញ្ញាតសយាឌី, ដ្តកឃសំ ដ្តបធារសយាឌិ ៩កំ កត្វា ៩ចំ តចា”តិ ចឆត្តិ៑

សយាឌិកាចតារឃាពេតិ សយាឌិកាចតាឃ អត្ថឃាពេ អត្ថឃុព្ពាតេ, សយាឌិកាចតាសព្ពារេត ចា ឃោពេ៑ ឃោពេតាតិ ការចតា ទុច្ចតិ៑ ឃថាហ “ឃោពា ចេ ឌាឃតី ក្ខរី”តិ (ឆ៑ ប៑ ១ប័១)៑

១៩១៑សយាឌិបីតិ បិ-សទ្ទេត ឞិលំ សយ្បិណ្ហេតិ៑

សយាឌិតិទ្ទេសចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

ឡូតិ ឲពាភឃយបរិេឆ្លភចញ្ញភា៍

បឌេយា ភាេកា តិ្ថេតា៍